سیمای فرزانگان

سیمای بنیانگذار و رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و پاکستان امام خمینی قدس سره

سید هادی خسروشاهی

Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

Marfat.com

Marfat.com

فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب

کتابخانهٔ گنج بخش

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد

جلد یکم

سیّد عارف نوشاهی

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

Marfat.com

137907

Marfat.com

شناسنامهٔ این کتاب

نام کتاب : فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانهٔ گنج بخش ـ جلد اول .

مؤلف : سید عارف نوشاهی .

سخن مدیر: مدیر مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان .

چاپ : مطبعة المکتبة العلمیه ، ۱۵ لیک روڈ ـ لاهور .

ناشر : مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ـ اسلام آباد .

شمارهٔ ردیف : ۱۰۸

تعداد : ۱۰۰۰ مجلد .

قطع : ۲۴ × ۱۷ سانتی متر .

تاریخ نشر: ۱۳۶۵ش/۱۴۰۶ق/۱۹۸۶م .

بها : ۱۳۰ روپیهٔ پاکستانی .

Marfat.com

انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

شمارهٔ ردیف: ۱۰۸

تأسیس برمبنای موافقتنامهٔ مورخ آبان ماه ۱۳۵۰ ش
مصوب دولتین ایران و پاکستان

Marfat.com

فهرست

سخن مدیر
پیشگفتار مؤلف

کلیات :

کتابشناسی ۷-۳
چند دانشی ۲۳-۹
مجموعه های مقالات ۳۵-۳۰

فلسفه و پیرامون آن :

منطق ۳۷-۳۴
عقائد و کلام ۷۱-۳۹
فلسفهٔ عملی (اخلاق) ۱۰۳-۷۵
فلسفه ۱۰۶-۱۰۵

عرفان :

متون عرفانی ۱۵۸-۱۰۹
ملفوظات عرفاء ۱۶۸-۱۵۹
مکتوبات عرفاء ۱۷۸-۱۶۹

علوم دینی (اسلامی) :

ترجمه های قرآن مجید ۱۸۲-۱۸۱
تفسیر های قرآن مجید ۱۹۳-۱۸۳
تجوید و قرائت ۱۹۵-۱۹۴
علوم قرآنی ۱۹۹-۱۹۶
احادیث نبوی ۲۰۶-۲۰۰
فقهٔ اسلامی ۲۵۱-۲۰۷
ادعیه و اوراد ۲۵۷-۲۵۲
تعویذات ۲۶۲-۲۵۸

Marfat.com

ادیان و مذاهب :

ملل و نحل عمومی	۲۶۵-۲۶۶
دین هندوی	۲۶۷-۳۷۱
دین زرتشتی	۲۷۲-۲۷۵
دین مسیحی	۲۷۶-۲۷۹
مذهب اسمعیلی	۲۸۰-۲۸۱
مذهب بابی و بهائی	۲۸۲-۲۸۳
فرهنگنامه ها	۲۸۷-۳۲۵
دستور زبان	۳۲۹-۳۷۲
ریاضی	۳۷۵-۳۷۶
نجوم	۳۷۹-۳۸۰

علوم غریبه :

علوم غریبه	۳۸۳
خوابنامه ها	۳۸۷-۳۸۵
رمل	۳۸۵-۳۸۶
طبیعیات	۳۸۹-۳۹۱
کیمیا	۳۹۵-۳۹۶
دامپروری و دامپزشکی	۳۹۹-۴۰۰
پزشکی	۴۰۳-۴۵۵
اصول خط و مجموعه های خطوط	۴۵۹-۴۶۲
موسیقی	۴۶۵
تاریخ ادبیات	۴۶۹-۴۷۰
متون ادبی	۴۷۳-۵۰۶
دستور انشا نویسی و نامه نگاری و مجموعه های نامه ها	۵۰۹-۵۴۸

Marfat.com

داستانها ۵۵۱-۵۷۸

بلاغت (مشتمل بر کتابهای در علوم و فنون تاریخ گوئی ، شعرگوئی، معانی ، بدیع و بیان ، معما ، ضرب الامثال) ۵۷۹-۵۹۰

منظومه ها و شرح منظومه ها ۵۹۱-۶۴۵

دیوان ها ۷۳۱-۸۳۴

جغرافیا ۸۳۵-۸۴۲

سفر نامه ۸۴۳-۸۵۰

تاریخ :

تاریخ عمومی ۸۵۱-۸۶۸

تاریخ صدر اسلام ۸۶۹-۸۹۸

تاریخ شبه قارهٔ پاکستان و هند (متون ـ اسناد و مواهیر) ۸۹۹-۹۳۵

تاریخ ایران ۹۳۶-۹۵۰

تاریخ افغانستان ۹۵۲-۹۵۵

تاریخ ترکیه ۹۵۶-۹۵۱

تاریخ روسیه ۹۵۸-۹۵۹

تاریخ کشور های اروپا ۹۶۰-۹۶۱

تذکره :

شرح احوال اولیاء الله ۹۶۲-۱۰۲۷

شرح احوال حکماء و علماء ۱۰۲۸-۱۱۴۳

شرح احوال شعراء ۱۱۴۴-۱۲۰۶

Marfat.com

Marfat.com

بسم الله الرحمن الرحیم

سخن مدیر

تهیهٔ فهرست های جامع و دقیق برای تمام کتاب های فارسی و عربی ، که به صورت نسخه های خطی و چاپی در سراسر جهان وجود دارد ، مقدمه ای واجب است برای :

۱ـ ارائه و ارزیابی فعالیت های که در طی قرون متمادی در کلیهٔ زمینه های علمی ، دینی ، ادبی ، اجتماعی وغیره در جوامع اسلامی انجام گرفته .

۲ـ پاسداری و بهره برداری از میراث عظیمی که اسلاف ما بر جای نهاد هاند .

۳ـ حفظ پیوند های فرهنگی میان مسلمانان امروز با گذشتهٔ خویش .

بدین علت مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، در کنار دیگر برنامه ها برای احیا و ترویج فرهنگ اسلامی ، اهتمام بسیار در این مورد داشته و تا کنون از یک سو به تنظیم و تدوین دو فهرست جامع یکی برای عموم نسخه های خطی فارسی پاکستان و دیگری برای کتاب های فارسی چاپ سنگ و کمیاب موجود در پاکستان پرداخته و از سوی برای تعدادی از کتابخانه های این دیار ، فهرست های اختصاص ترتیب داده است ، به خاطر ضرورت های که بوده ، از آن میان :

۱ـ فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش ـ اسلام آباد (هفت مجلد آن تا کنون چاپ شده) .

۲ـ فهرست نسخه های خطی فارسی موزهٔ ملی پاکستان ـ کراچی (چاپ شده) .

۳ـ فهرست نسخه های خطی فارسی انجمن ترقی اردو ـ کراچی (چاپ شده) .

٤ـ فهرست نسخه های خطی خواجه ثناء الله خراباتی ـ لاهور (چاپ شده) .

۵ـ فهرست نسخه های خطی فارسی مخزن آذر در کتابخانهٔ دانشگاه پنجاب لاهور ـ (چاپ شده) .

۶ـ فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانهٔ همدرد ـ کراچی (در دست تالیف) .

Marfat.com

اثری که مجلد اول آن را اینک در دست دارید معرف کتاب های فارسی چاپ سنگ و کمیاب کتابخانه گنج بخش - مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان است که اکثریت کتاب های یاد شده در آن در شبه قاره به چاپ رسیده و بسیاری از آنها نیز در این سر زمین تألیف یا ترجمه شده و هر یک گواهی معتبر است بر رواج و رونق زبان ادب فارسی و فرهنگ ایران در منطقه .

این ناچیز در نظر داشت پس از بررسی در مواد و محتویات این مجلد پیرامون سوابق زبان و فرهنگ فارسی در شبه قاره نکاتی را یاد آور شود ولی این کار را برای وقتی می گذارد که دیگر بخش های کتاب نیز تماماً به چاپ رسیده و مواد بیشتری برای پژوهش و اظهار نظر در دسترس باشد. والله ولی التوفیق .

مدیر مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

Marfat.com

پیشگفتار مؤلف

در سال ۱۹۷۸م مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان طرح «فهرست کتابهای فارسی چاپ شده در پاکستان و هند» را به اینجانب پیشنهاد کرد . در آن سن و سال من تازه قدم به میدان «کتاب شناسی» نهاده و علاقهٔ خاصی به این موضوع پیدا کرده بودم . پیشنهاد مرکز را پذیرفتم و با نهایت شور و شوق کار را آغاز کردم . اما پس از مدتی در اواخر ۱۹۷۸م از طرف مرکز مأموریت یافتم که نسخه های خطی فارسی در موزهٔ ملی پاکستان ، کراچی را فهرست کنم . و چون آن فهرست اولین کار ثابت من بود تمام نیرو و توجهٔ خود را به آن مبذول داشتم . فهرست موزه از مرحلهٔ تهیه تا انتشار مدت پنج سال مرا مشغول داشت و بالاخره در نیمهٔ دوم سال ۱۹۸۳م هنگامی منتشر شد و چشمم را روشن ساخت که چند تن از سروران بسیار گرامی من که در تهیهٔ آن نقش مهمی داشتند ، در انتظار انتشار آن چشم از جهان بسته بودند .

پس از کار «مخطوطات» دوباره به کار «مطبوعات» پرداختم* در مرحلهٔ اول بجای رویت کتاب از منابع چاپ شده استفاده کردم اما بزودی پی بردم که این نحوه کار مقتضیات طرح را کفایت نمی کند . چون نه تنها اطلاعات این گونه منابع ناقص است بلکه در بعضی موارد مغلوط و مشکوک هم هست و یک فهرست نسبتاً کامل و مورد اطمینان را بایستی پس از مسافرتها و دیدن و لمس کردن نسخه ها تهیه کرد . اما امکان تحقق این شرط برای من بنده میسر نبود . مرکز در طرح مذکور تجدید نظر کرد و طرح نوینی ریخت که در آن در حقیقت در یک طرح دو کار را گنجانیده است .

یکم : فهرست کتاب های فارسی چاپ سنگ و کمیاب در کتابخانه های دولتی و ثابت پاکستان .

---

* در نتیجهٔ این کار بسیار ابتدائی من توانستم فقط در چند ماه بارؤیت کتابها و استفاده از فهارس چاپی مشخصات حدود پنجهزار عنوان و چاپ را گرد آورم که به همان صورت نیز مفید واقع شد و استاد احمد منزوی در فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان از این اثر بعنوان «چاپی نوشاهی» استفاده کرده و یاد نموده است . من در کنار برگه نویسی ، در جست و جوی مآخذی نیز بوده ام که بتوانم در این کار بزرگ از آنها بهره برداری کنم و در همان اوائل توانستم مشخصات حدود پنجاه مأخذ را سراغ گیرم .

Marfat.com

دوم : فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب در کتابخانهٔ گنج بخش - اسلام آباد

برای طرح اول مرکز از خدمات فهرست نویسان سیار برخوردار بوده و در نتیجهٔ زحمات این فهرست نویسان تا کنون مشخصات حدود ۶۵ هزار نسخه چاپی در مرکز جمع شده است. البته این طرح را نمیتوان جای گزین طرح اولیه یعنی فهرست کتب چاپی فارسی پاکستان و هند شمرد. چون اولاً همه کتابهای فارسی چاپ شبه قاره را در بر نمی گیرد و ثانیاً کتابهای چاپ خارج از شبه قاره لیز در این فهرست آمده است.

من روی طرح دوم، کار را شروع کردم و اکنون جلد اول از نتیجهٔ این کار کرد در دست خوانندگان گرامی است.

آنچه در این مجلد آمده است از لحاظ کمیت تا حدی نیست که بر اساس آن بتوانیم نتیجه گیری کامل کنیم. چون همین تعداد کتاب نیز در خلال تألیف جلد یکم به گنجینهٔ، کتابخانهٔ گنج بخش افزوده شده که در جلد دوم معرفی خواهد شد. پس بررسی تأثیر زبان فارسی و فرهنگ ایرانی در شبه قاره را به مجلد آینده موکول می کنیم.

آنچه بنام «چاپ سنگی» (Leitho) و «کمیاب» در این فهرست جای داده شده همه اش چاپ سنگی و کمیاب نیست. و اصطلاح «چاپ سنگی» کتابهای را هم که امروزه، به دست، خوشنویسی و کتابت و به وسیلهٔ ما شینهای مدرن چاپ می شود در بر می گیرد. در مورد اصطلاح «کمیاب» من نیز دچار ابهام بوده و اختلاف نظر داشته ام. چون بنظر من هر کتاب سنگی (که واقعاً در چاپخانهٔ سنگی چاپ شده باشد) کمیاب است. پس در فهرست حاضر اصطلاح «کمیاب» مفهوم و ویژگی جداگانه ای ندارد. البته این فهرست معرف کتابهای چاپ حروفی نیز که دهها سال پیش بچاپ رسیده است، می باشد (در شبه قاره انجمن آسیائی بنگال در کلکته مهمترین مرکز این نوع چاپ بوده است). اما کتابهائیکه که در چند سال اخیر چاپ حروفی خورده است در این فهرست نیامده است.

شک نیست که ریشه های زبان و ادبیات فارسی و فرهنگ ایرانی در سرزمین شبه قاره بسیار عمیق بوده است. اما باید این واقعیت را هم پذیرفت که اوضاع اجتماعی، سود های اقتصادی و خواسته های سیاسی این منطقه روز بروز این ریشه ها را می خشکاند و می کند. در این شرایط درخت فارسی به کهنگی هزار سال در شبه قاره هرچه بار بیاورد، حکم «کمیاب» را دارد. متأسفانه من نجول معرفی همه گونه «کمیاب ها» را نداشتم.

چگونگی استفاده از این فهرست

چنانکه خوانندگان می بینند در دنبال مشخصات چاپ هر کتاب با علامت «ش» گاهی یک شماره، و گاهی با علامت میز دو شماره یاد شده است. (مثلاً در صفحه ۲ ش ۱۸۹۰/۹۹۶ برای چاپ رام پور فهرست کتب عربی موجوده کتب خانه ریاست رامپور، و در صفحه ۷۸٤ ش ۱۷۲۶۰

Marfat.com

برای چاپ میرٹھ دیوان ہو علی قلندر) . در مواردی که با علامت ممیز دو شماره یاد شده است شمارهٔ دست راست (در مثال فوق الذکر ، شماره ۹۹۶) شمارهٔ عطف کتاب است و شمارهٔ دست چپ (در مثال یاد شده شماره ۱۸۹۰) شمارهٔ ثبت کتاب در دفتر کتابخانه است . اختصاص دادن دو شماره به یک کتاب ناشی از یک گونه بی نظمی در ثبت کتابها است که از شماره ۱ تا ۱۶۲۱۶ معمول بوده و این تفاوت از شمارهٔ ثبت ۱۶۲۱۷ بر طرف شده است و شماره های ما بعد آن هم شمارهٔ عطف کتاب است و هم شمارهٔ ثبت کتاب . پس در مواردی که در این فهرست فقط یک شماره درج شده است اشاره به هر دو شماره (یعنی عطف و ثبت) دارد و مراجعین کتابخانهٔ گنج بخش می توانند کتاب مورد نیاز خود را با تذکر شمارهٔ عطف بخواهند و دریابند .

* * *

بنده از آقای خضر عباسی نوشاهی بی نهایت سپاس دارم که در مراحل تهیه و غلط گیری این فهرست با من همکاری برادرانه داشته اند .

سید عارف نوشاهی
۶۹ ـ ماڈل ٹاؤن ، همک
اسلام آباد

Marfat.com

Marfat.com

کلیات

۱ ـ کتابشناسی

۲ ـ چند دانشی

۳ ـ مجموعه های مقالات

Marfat.com

Marfat.com

کتابشناسی

● فهرست کتب عربی موجودهٔ کتب خانهٔ ریاست رامپور

نام تهیه کننده یاد نشده است . با مقدمه به زبان اردو از حکیم محمد اجمل خان دهلوی (م دسامبر ۱۹۲۷م/۱۳٤٦ق).

فهرست کتابهای عربی کتابخانهٔ ایالت رام پور (هند) است ، در موضوع های زیر :

قرآن ، تفسیر ، تجوید ، علوم قرآنی ، حدیث ، اصول حدیث ، اسماء الرجال ، اوراد ، فقه ، اصول فقه ، کلام ، سلوک و تصوف ، اخلاق ، حکمت ، ریاضی ، هیئت ، منطق ، طب ، تشریح ، بیطره ، لغت ، صرف و نحو ، بلاغت ، عروض و قافیه ، ادب عربی ، تاریخ ، سیر و مغازی ، جغرافیا، مناقب ، مناظره ، آداب الحرب ، جفر ، نجوم ، رمل ، کیمیا ، اعمال و طلاسم ، تعبیر الرؤیا، املا ، متفرق .

از هر نسخه نشانی های زیر داده شده است :

عنوان کتاب ، نام نویسنده ، سال نگارش ، خطی است یا چاپی ، تعداد صفحه ها ، چگونگی .

آغاز : تمهید : **دلها** کے تمدن اور ترق کے آثار مختلف صورتوں میں پائے جاتے ہیں .

○ **رام پور ، به دستور حکیم محمد اجمل خان ، مطبع احمدی ، به روزگار میجر نواب محمد حامد علی خان ، به ۱۹۰۲م (صفر ۱۳۲۰ه) ، ۷۲۰ص ، ۳۰/۵ × ۲۶سم .**

ش ۱۸۹۰/۹۹٦

ش ۱۸۹۱/۹۹۷

● فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه (حصه اول) مخزونه کتب خانهٔ آصفیه سرکار عالی

به روزگار میر عثمان علی خان بهادر آصف جاه هفتم فرمانروای مملکت دکن (حک : ۱۳۲۹ه-۱۳٦۷ه) تهیه شده است. با پیشگفتار سید تصدق حسین ، وسوی نیشابوری ثم کنتوری (کنتور، در هند) ... شوال ۱۳٤٤ه .

Marfat.com

فهرست ٤٠٢ کتاب خطی کتابخانهٔ آصفیه ، حیدر آباد (دکن ـ هند) است ، به ترتیب الفبائی ، در دو بخش :

۱ـ کتابهای خطی عربی .

۲ـ کتابهای خطی فارسی .

آغاز : الحمد لله . . . این فهرست مشروح مختص به کتب قلمیهٔ نفیسه و عمدهٔ عربی و فارسی است .

○ حیدر آباد ، دکن ، دارالطبع سرکار عالی ، ۱۳۵۷ه (۱۹۳۸م) ، ٦٦٢ص .

۲۳/٥ × ۱٦ س م .

ش ۹۸٤/٥۳۹٦

● فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه (حصه دوم) مخزونه کتب خانهٔ آصفیه سرکار عالی

به روزگار میر عثمان علی خان تهیه شده است .

فهرست ۳۸۱ نسخهٔ خطی عربی و فارسی و اردو است . در موضوع های زیر :

سفر نامه ، سوانح ، سیر ، صرف ، طب ، فتاوی ، فقهٔ حنفی ، فقهٔ شافعی ، فقهٔ جعفری ، فلسفه ، موسیقی ، فلاحت ، قصاید ، قصص ، کلام ، لغت ، مثنویات ، مجامیع ، محاضرات ، مناقب ، مواعظ ، نحو ، نیرنجات ، متفرقات .

آغاز : سفر نامهٔ مخدوم جهالیان جهان گشت .

○ حیدر آباد ، دکن ، دارالطبع سرکار عالی ، ۱۳۵۷ه (۱۹۳۸م) ، ٦۲٤ص .

۲۳/٥ × ۱٦ س م .

ش ۹۸٦/۸۹۸

● مرآة العلوم (جلد اول)

از خان بهادر مولوی عبدالمقتدر . به سال ۱۳٤٤ه/۱۹۲٥م . فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانهٔ عمومی شرق خدا بخش بانکی پور ، هند (Khuda Bakhsh Oriental Public Library است ، به انضمام فهرست نسخه های نادر عربی . در موضوع های زیر :

تاریخ ، تذکره ، منظومه ها ، صرف ، لغت ، عروض ، علوم ادبی ، فلسفه ، اخلاق ، طب ، حساب ، نجوم ، علوم غریبه ، علوم قرآنی ، فقه ، عرفان ، ملل و نحل وغیره .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله الذی هو انا بکتابه المبین .

○ پتنه (هند)، (از طرف کتابخانه منتشر شده است)، صادق پور پریس ، ۱۹۲۵م/٤٤-۱۳٤۳ه، خ+۲۷٦ص ، ۳۳×۱۸سم .

ش ۱۲۹۵۷/۱۲۹۷۳

● مرآة العلوم (جلد دوم)

از مولوی عبدالمقتدر . با پیشگفتار مسعود عالم ندوی (م ۱٦ مارس ۱۹۵٤م) فهرست نویس کتابخانهٔ عمومی خدا بخش ، مورخ ۱۹٤۲م/۱۳٦۱ه .

فهرست نسخه های خطی فارسی همان کتابخانه است، در موضوع های زیر :

مجامیع، تاریخ عمومی، تاریخ حضرت رسول اکرم(ص)، تاریخ خلفای راشدین ، تاریخ ائمه، تاریخ هندوستان، تذکره، منظومه های سرایندگان متقدمین و متوسطین و متأخرین ، بیاض ، نقاشی و خطاطی، صرف و نحو، انشاء و بلاغت، اخلاق، طب، حساب و هندسه ، هیئت و نجوم، جفر ، تفسیر، اصول حدیث، فقه، مناظره ، تصوف، ادعیه .

آغاز : مشرق کتب خانه پٹنه (خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری بانکی پور پٹنه) کے عربی مخطوطات کی فہرست دو جلدوں میں .

○ پتنه ، (از طرف کتابخانه منتشر شده است)، صادق پور پریس، ۱۹٤۲م (۱۳٦۱ه)، ۱۷۷ص، ۲۹×۱۸سم .

ش ۱۲۹۵۷/۱۲۹۸٤

● مرآة العلوم (جلد سوم)

از سید اطهر شیر . در سپتامبر ۱۹٦٦م/جمادی الآخر ۱۳۸٦ه تهیه کرده است . فهرست نسخه های خطی فارسی همان کتابخانه است در ٤۳ دانش و هنر گوناگون .

آغاز : الحمد لله الذی خلق الانسان والطقه اللسان .

○ پتنه ، (از طرف کتابخانه منتشر شده است)، یولین پریس، ۱۹٦۷م (۱۳۸۷ه) ۲۹۵ص ، ۳۳×۱۸سم .

ش ۱۲۹۵۹/۱۲۹۷۵

● مفتاح الکنوز الخفیه (جلد اول)

از مولوی عبدالحمید بن مولوی سعادت حسن . فهرست نسخه های خطی عربی کتابخانهٔ

Marfat.com

عمومی خدا بخش بانکی پور پٹنه است که اعضای «مجلس انتظامیه فهرست دستی مکتب قلمی لائبریری موقوفهٔ خان بهادر خدا بخش» آن را تصویب کرده اند و دکتر ای. دینسن راس آنرا تائید کرده است. این فهرست در ٦ ژانویه ١٩١٨م/ربیع الآخر ١٣٣٦ه تهیه شده است.

دیباچه در چگونگی تأسیس کتابخانه و ویژگی های آن و تاریخ آن. سپس معرفی نسخه ها در موضوعات زیر:

مصاحف شریفه، تجوید و قرأت، تفسیر، اصول حدیث، حدیث، اصول فقه، فرائض، عقائد، تصوف، مواعظ، ادعیه، صرف، نحو، بلاغت، لغت، عروض، قوافی، ادب، حکمت، منطق، آداب البحث (مناظره)، حساب، هیئت، نجوم، زیچ، رمل، جفر، طب، تشریح الاعضاء، قرابا دین، بیطره، تواریخ الطبیعة . . . ضمیمه دربارهٔ کتب تاریخ.

آغاز: جمیع محامد مرذات احدی را که ادنی پرتو نور علمش چراغ ضمائر خاکیان را منور کرده.

○ پٹنه، اورینٹل پبلک لائبریری، مطبع مولوی عبدالخلاق بن مولوی محمد اسحاق مالیک صادق پور پریس، ١٩١٨م (١٣٣٧-٣٦ه)، ١ + ٢٩١ص، ٣٣/٥ × ٢١سم.

ش ١٢٩٨٨/١٢٩٥٤

● مفتاح الکنوز الخفیه (جلد ثانی)

از همان عبدالحمید، به تصویب و تائید کسان مذکور. در این مجلد فهرست کتب تذکره و جغرافیا و فنون متنوعه و مجامیع است. و مجامیع منقسم بر چهار قسم است:

١- مجامیع فنون متحده بزبان عربی. ٢- مجامیع فنون متحده بزبان عربی و فارسی وغیره. ٣- مجامیع فنون مختلفه بزبان عربی. ٤- مجامیع فنون مختلفه بزبان عربی و فارسی وغیره.

آغاز: حمد و ثنا مرذاتی فوق الذرات را سزاوار است.

○ پٹنه، (از طرف کتابخانه منتشر شده است)، صادقپور پریس، ١٩٢٢م (١٣٤٠-٤١ه)، ص٤ + ٢٩٢ - ٥٦١، ٣٣ × ٢١سم.

ش ١٢٩٨٩/١٢٩٥٥

● مفتاح الکنوز (جلد ثالث)

از سید اطهر شیر. در ٨ ژوئن١٩٦٤م/محرم ١٣٨٤ه تهیه کرده است. فهرست نسخه خطی عربی کتابخانهٔ عمومی خدا بخش، پٹنه است.

Marfat.com

آثار [illegible] و تمثالهای [illegible] واحد را سزاست .

○ پشنه ۲ (از طرف کتابخانه منتشر شده است)، یونین پریس، ۱۹۶۵م (۱۳۸۵ه)، ب + [illegible] (+ ۲)ص، ۳۳ × ۲۱/۵م .

ش ۱۲۵۵۶/۱۲۹۹۰

● **مفصل فهرست مخطوطات، جلد سوم. مشتمل بر فرامین، دستاویزات، مراسلات، مکتوبات و متفرقات**

از رشید احمد . فهرست فرامین، اسناد، مکاتبات و جز آن موجود در موزهٔ لاهور (پاکستان) است . توضیحات به زبان اردو دارد .

○ لاهور، عجائب گهر، ۱۹۷۲م (۱۳۹۲ه)، ۵۶ + ۶ص، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۲۰۱۱/۱۲۰۳۹

Marfat.com

Marfat.com

چند دانشی

● انتخابات نثر و نظم فارسی

برای امتحان متریکولیشن دالشگاه بمبئی سنه ۱۹۳۹م .

از عمر بن داؤد پوته .

انتخاب نثر از : حکایات گلستان سعدی ، زین الاخبار گردیزی، کیمیای سعادت، سیاست نامهٔ نظام الملک، تاریخ بیهقی، قابوس نامه، کلیله و دمنه وغیره .

انتخاب نظم از : سکندر نامهٔ نظامی، شاهنامهٔ فردوسی، جام جم اوحدی، سنائی، عنصری، ناصر خسرو، مسعود سعد سلمان، ابن یمین و انوری وغیره .

آغاز : نحمده ونصلی علی رسوله الکریم . و بعد این مجموعه ایست صغیر مشتمل بر انتخابات نثر و نظم فارسی .

○ بمبئی ، شرف الدین الکتبی مطبع قیمه ، ۱۹۳۸م (۱۳۵۷ه) چاپ چهارم ، سربی، ۲ + ۸۸ص ، ۲۱/۵ × ۱۴ سم .

ش ۱۹۰/۱۳۵۷ .

● بستان السیاحة

از الحاج زین العابدین شیروانی . آغاز تالیف در ۱۲۴۸ه (=مرغوب)/۱۸۳۲م و پایان تالیف در ۱۲۵۰ه (=ظهورالحق)/۱۸۳۴م .

شامل چهار «باب» و یک «سیر» و بیست و هشت «گلشن» و یک «بهار» که مشتمل است بر چهار «گلزار» .

ابواب : ۱- شرح حال خاتم النبیین و ائمه معصومین - ۲- شرح حال بعضی از علماء و عرفاء و حکماء و شعراء و دالشمندان - ۳- بیان بعضی مذاهب متشتته و عقاید مختلفه . ۴- بیان اسامی و جغرافی امصار و قرا واقع در خطهٔ ایران و ترکستان و افغانستان و هندوستان و اروپا و چین و ختا و ممالک عثمانی از شامات و مصر وغیره .

Marfat.com

سیر : بیان مقدمات و ترتیب این بستان و بیان بعضی مطالب که مناسب آن است

گلشن ها : بیان بلدان و اشخاص آن که مقصد اقصای کتاب است و تعداد آن مطابق دارد با حروف تهجی، چنانکه گلشن اول در حرف الف و گلشن بیست و هفتم در حرف یاء

آغاز : پرستش و ستایش شایسته بار شهریاریست که بمد و معاون دو زیر مدبر و مدیر بالا وزیر و جهاندار و جهانگیر گشت .

○ باهتمام میرزا محمود خوانساری تاجر کتب، کارخانهٔ میرزا حبیب الله طهران، ۱۳۱۰ه (۹۸-۱۸۹۷م) چاپ اول، بخط زین العابدین بن میرزا محمد شریف قزوینی مورخ ۱۳۱۰ه، ۶۷۴ص، ۳۳/۰×۲۱/۵سم .

ش ۶۲۰۱/۳۹۷۹

○ (طهران) ، کتابخالهٔ سنائی کتابفروشی محمودی ، چاپ افست رشیدیه، از روی چاپ ۱۳۱۰ه فوق الذکر ، ۷۰۴ص، ۳۵ × ۲۱/۵سم .

ش ۱۹۰۳/۹۴۰

ش ۱۰۳۱۶/۱۰۲۷۹

● بیاض تاج الدین احمد وزیر (۷۸۲ هجری)

زیر نظر ایرج افشار و مرتضی تیموری . در ۱۳۵۰ ش/(۱۹۷۱م) . عکس بیاض خطی موجود در کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه اصفهان (ایران) که مطالب زیر را در بردارد :

۱- چند بیتی بعربی در ستایش این سفینه بخط فضل الله بن روزبهان خنجی اصفهانی که در هرات ۹۱۱ ه آنرا خریده بوده است .

۲- دیباچهٔ کتاب کنزالجواهر من لطائف الابرار بعربی و اخبار و مطالبی به نثر نظم و عربی و فارسی از پیامبران و امامان و دانشمندان .

۳- باکورة الادب لاصحاب الطلب . مماجمعه شیخ الاسلام مقتدی الانام معین الملة والدین جنید الواعظ . . . (ص۱۷-۳۵) .

۴- مجموعه علامة علماء العالم . . . سید شریف زین الدین علی جرجانی که فقط عنوان آن هست و از خود آن و خط او اثری نمانده است . . . (ص۳۶ - ۵۵) .

۵- من مقاطر اقلام المولی الاعظم . . . قطب الملة والدین محمد الفالی (ص۵۶-۶۱)

Marfat.com

۱- ماجمله و جزوهٔ المولی . . . عفیف الملة والدین مسعود بن سعید بن مسعود الکازرونی بنام «الملتقطات» در موضوعات اخلاق ست . (ص۸۷-۱۰۶) .

۲- شیخ شمس الدین محمد بن فخر الدین ابی بکر بن کمال بن شبالکاره ای (ص۲۶۴) .

۳- دو الشای مورخ ۱۷ ذیحجه ۷۲۹ و میانه های محرم ۷۳۱ و یک رقعه . (ص۴۰۴ - ۴۱۴) .

۴- محمد بن احمد الطیب، شعبان ۷۸۰ه در ادب به نثر و نظم عربی (ص۴۸۰ تا ۴۹۷).

۵- مرشد الدین خلیفه بن شیخ الاسلام زین الدین علی بن خلیفه خفری مورخ اواخر رمضان ۷۸۲ه با شعر فارسی (ص۵۰۴-۵۰۵) .

۶- السید مرتضی تاج الدین المشهور بالسید الصحیحی (ص۶۴۴-۶۴۵) .

۷- دو صفحه اشعار فارسی که مربوط است به خطوط صفحات ۵۶۶ - ۵۶۱ (ص۸۱۲-۸۱۳) .

۸- از محررات شرف الدین بلبانی . (ص۹۱۰ - ۹۲۲) .

آغاز: (توضیح رئیس دانشگاه اصفهان) : مجموعه ای که اینک از نظرتان میگذرد .

آغاز : (یادداشت از ایرج افشار) : از میان نسخ خطی موجود در اصفهان جنگ تاج الدین احمد وزیر که اینک کتابخانه مرکزی دانشگاه .

آغاز : (فهرست جنگ تاج الدین احمد) : پس از انتقال این جنگ مشهور از کتابخانهٔ شهرداری به کتابخانه مرکزی دانشگاه اصفهان .

آغاز : (متن) . . . کل کلام و حلیة تربیة کل . . . حمد من جعل عقایل المنثور و منظوم . . فضایل الخصوص والعموم .

○ اصفهان . انتشارات دانشگاه اصفهان، چاپخانهٔ بهمن، مرداد ماه ۱۳۵۳خ / ۱۹۷۴ م
۱۶ + ۹۲۷ ص ۲۴ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۰۰۷/۱۰۵۴۷

● پنج گنج مروجهٔ پنجاب

۱- کریما(ی) محشی سعدی، در بخش منظومه ها . ۲- نام حق ، در بخش فقه . ۳- محمود نامه، در بخش منظومه ها . ۴- پند نامهٔ عطار ، در بخش منظومه ها . ۵- رسالهٔ [illegible] طلب، در بخش فقه .

Marfat.com

○ بفرمایش دیوان وزیر سنگه، پشاور ، در مطبع مفید عام پرلشنگ ورکس، لاهور، ۱۳۱۷/۱۹۰۰م، ۸۲ص ، ۲۳ × ۱۴ س‌م .

ش ۲۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

● پیرایهٔ خرد PERSIAN SELECTIONS

التخاب نظم و نثر فارسی .

آغاز : (منتخبات فارسی در گفتگوی یومیه در خصوص سواری) : احمد بیگ (بگزاده) ـ کریم (پا کار) . کریم . بلی آقا .

○ لاهور ، رائصاحب ایم گلاب سنگه و پسران ، مفید عام پریس، ۱۳۶۳ه/۱۹۴۴م . ۲۳۹ص ، ۱۷ × ۱۱/۵ س‌م .

ش ۱۲۵۹۷/۱۲۶۳۰

● ترجمهٔ رسایل اخوان الصفا و خلان المروت والوفا

ترجمه به دستور بهاءالدین سیف الملوک شجاع الملک شمس الخواص امیر تیمور گورکان (ج ۷۷۱ ـ ف ۸۰۷ه) .

در چهار قسم : ۱- ریاضیات، در آن ۱۴ رساله است. ۲- طبیعیات، در آن ۱۷ رساله است. ۳- عقلیات ، در آن ۱۰ رساله است . ۴- الهیات، در آن ۱۰ رساله است . «رسالهٔ مناظرهٔ انسان با حیوان را که مترجم فروگذاشت کرده بود ملحق به کتاب کرده که تمام پنجاه و یک رساله کامل شود» (خاتمه) .

آغاز : حمد بیحد سزاوار خدائیست که واجب الوجود است .

○ بمبئی، میرزا محمد ملک الکتاب ، عید رمضان (۱ شوال) ۱۳۰۴ه/ژوئن ۱۸۸۷م ، ۱۶۰ص ، ۲۴ × ۱۶ س‌م . منقول از نسخهٔ نوشته به روزگار امیر تیمور گورکان (۷۷۱-۸۰۷ه) از کتابخانهٔ محمد عباس بن شهاب یمنی شروانی بن حاج میرزا محمد تقی همدانی بن میرزا محمد علی بن میرزا ابراهیم خان بن یوسف انصاری سلیمی مدنی .

ش ۲۷۳۴/۲۹۸۸

ش ۷۳۶۴/۷۳۱۹

Marfat.com

● جامع بهادر خانی

از ابو القاسم معروف به غلام حسین جونپوری بن سیدنا ومولانا فتح محمد کربلائی

جونپوری . (جونپور در هند) . به نام احتشام الدوله مبارز الملک راجه خان بهادر نصرت جنگ . شروع تألیف در ۱۵ صفر ۱۲٤۸ه (=این طلسم گنج مرالاکبر است)/ژوئیه، ۱۸۳۱م . پایان تألیف در ۱۱ جمادی الثانی ۱۲٤۹ه/اکتبر ۱۸۳۳م .

نام دیگر این کتاب «مفتاح الرصد» است .

در یک «مقدمه» و شش «خزینه» . مقدمه : تعریف حکمت نظری و تقسیم آن به اصول و فروع . خزینه ها : ۱- علم هندسه . ۲- علم الابصار . ۳- علم حساب . ٤- منتخبات فنون ثلاثه . ۵- علم هیئت اجرام علویه و بسائط سفلیه . ٦- تبین موامرات زیج و تقویم .

آغاز : عنبرین طرازی که از نوک خامه وجدان بر سطح قرطاس .

○ کلکته، آغاز چاپ در مطبع لیتهوگراف مستر اسٹبلٹس در اوائل ربیع الاول ۱۲۵۰ه/ ژوئن ۱۸۳۵م و سپس باهتمام خود مؤلف در مطبع لیتهوگراف در ماه ذیقعده ۱۲۵۰ه/مارس ۱۸۳۶م بپایان رسیده، ۷۲۰ص، ۳۰/۵ × ۲٤ س‌م . متن بخط منشی قسیم الدین، اشکال هندسی و جداول ارقام حسابی از مؤلف .

ش ۸۰۹۰/٦۸۸٦

● چهار کتاب

۱- نام حق، در بخش فقه . ۲- معرفت ایمان و اسلام در بخش فقه . ۳- مهمات المسلمین، در بخش فقه . ٤- پند نامهٔ عطار، در بخش منظومه ها . هر یک در جای خود آمده است .

○ لاهور ، شیخ الهی بخش و جلال الدین، ۱۳٤۳ه/(۲۵-۱۹۲٤م) ۲۳۲ص .

ش ۱۰٤۷/۱٦۵۲

ش ۱۳٦۷/۱۹۳۹

حدیقهٔ فصاحت

منتخب از مسافرت نامهٔ شاهنشاه ایران ناصر الدین قاجار و تاریخ ساسانیان و سرگذشت [illegible] شخصی در باوای هندوستان . حسب الاجازت حکومت علیهٔ هند برای امتحان (هائراستندرد) در [illegible] فارسی مقرر و متعین گردید .

Marfat.com

آغاز (افتاده) : و کارگذاران (اوستان) به حضور لطق آمده زیادی کردند.

○ کلکته ، حبل المتین پریس ، ۱۹۰۵م/۱۳۲۳ه، ٤٤۸ص، ۲۱×۱۳ سم، سربی.

ش ۱۷۲۵٦/۱۷۲۵٦

● خزاین

از احمد بن محمد مهدی نراقی شیعی . نگارنده در ۱۲۱۰ه/۹٦-۱۷۹۵م به عزم سفر زیارت بیت الله وارد بغداد شده بود (ص۲۸۲) و این کتاب را در صفر ۱۲۱۲ه/۱۷۹۷م نگاشته است.

شامل : معمیات، حکایات، اشعار، ادعیه، تعویذات، مطالب تاریخی و دربارهٔ نجوم .

آغاز : یا مالک الملک والملکوت و صاحب العظمة والجبروت .

○ (ایران) ، دارالطباعة خیر الزائرین کربلائی اسد آقا ، بخواهش میرزا اسمعیل کتابفروش، باهتمام اخوند ملا احمد مدرس الطبسوهی ، ۱۳۰۷ه/۹۰-۱۸۸۹م . ٤۹۵ص ، ۲۱×۱۵ سم .

ش ۲۰۲۹/۲۲۱۰

● (رسایل سعد الله)

از محمد سعد الله

۱- لوادر الوصول فی شرح الفصول - ص ۱ - ۲۸۵

۲- نور الصباح فی اغلاط الصراح - ص ۲۵۹ - ۲۸۲

۳- وجوه تراکیب تسمیه - ص ۲۸۲ - ۳۸٤

٤- خیرالمسهل المسئلة الطهر المتخلل (عربی) - ص ۲۸۵ - ۲۸۹

۵- رساله علم الواجب تعالی (عربی) - ص ۲۸۹ - ۲۹٦

٦- التنویه بالتشبیه - ص ۲۹٦ - ۳۲۱

هر رساله در جای خود یاد شده است . رک به : فهرست اعلام این کتاب.

○ لکهنو ، بکوشش سید عابد علی و سید معشوق علی ، مطبع یوسفی ، ۱۳۰۰، چاپ دوم ، ۳۲۲ ص، ۲٤/۵×۱۵/۵ سم .

ش ۲۲۳۷/۲۵۷۲

Marfat.com

سرمایهٔ خرد

انتخاب از کتاب های تاریخ ملکم ، اخلاق جلالی ، رقعات میرزا قتیل ، الشای بهار عجم ، نامه و شاهنامه .

برای تعلیم جماعت سوم مڈل سکول .

آغاز : الب تکین که یکی از امرای معظم بخارا و در ایام عبدالملک سامانی والی [illegible] بود .

○ لاهور، مطبع مفید عام، (۰-۱۳۰۶ھ) ۱۸۸۹/ھ۱۸۸۹م، چاپ اول، ۳۲٤ ص، ۱۷ × ۱۳سم .

ش ۱۹۰۷/۲۱۳۷

● کتاب شرح سکندر نامه نظامی علیه الرحمه و بهار دانش مولوی عنایت الله علیه الرحمه و رقعات جامی

۱- شرح سکندر نامه (در متن) (از سید حسن علی جولپوری و بدر علی عظیم آبادی) .

۲- بهار دانش . ص ۱ - ٤۱۲ در حاشیه .

۳- رقعات جامی . ص ٤۱۳ - ٥۳۳ (در حاشیه) .

٤- الشای حسن و عشق از نعمت خان عالی . ص ٥۳٤ - ٥٤۸ (در حاشیه) .

هر یک در جای خود آمده است . رک به : فهرست اعلام این کتاب .

○ بمبئی ، طبعخاله میان فضل الدین کهمکر ، رمضان ۱۲٦۱ھ/۱۸٤٥م ، ٥٤۸ ص ، قبل این در کلکته بسال ۱۲٥۳ھ طبع شده بود از همان نسخه مقابله و تصحیح شده، توسط میان فضل الدین [illegible] داؤد خان و فقیهه ابراهیم خطیب، بخامهٔ جگن ناتھ ، ۳٤ × ۲۳/٥ سم .

ش ۲۲۷۷/۲٦۱٥

● عشرت کدهٔ آفاق

از مهاراجه چندو لعل متخلص به شادان وزیر اعظم دولت آصفیه در دکن (۱۱۷۹-۱۲۵۶ھ/۱۷٦٥ - ۱۸٤٥ م) در سه فصل :

۱- احوال خاندان آصفیه . . . و لبذی از احوال آبا و اجداد خود .

در ذکر غزلیات و رباعیات و افرادی که بی مشیت و فکر سرزد خامهٔ شوق ختامه گردیده .

Marfat.com

۳- در ذکر حکایات عجیبه و نکات غریبه .

آغاز : حمد و ثنا مر او را رواست که قرص خورشید را بنور گردالیده و شکر و سپاس حضرتش را سزاست. (رک به : موزه : ۱٤۱) .

○ حیدر آباد دکن ، حسب الحکم مهاراجه سر کشن پرشاد شاد، وزیراعظم دولت آصفیه ، محبوب پریس ، ۱۳۲۵ه/۱۹۰۷م . ۲۷۲ص ، ۲۱ × ۱۳/۵ س‌م .

ش ۷۳۲٦/٦۷٦۲

● عقد گل

منتخب از گلستان سعدی و انوار سهیلی .

بحکم بورڈ آف اگزامینرس برای امتحان هایر استالدرد و امتحان داخلهٔ یونیورسٹی کلکته مقرر است .

بتصحیح ایچ- ایس- جیریت H. S. Jarrett .

آغاز : حکایت ـ پادشاهی را شنیدم که بکشتن اسیری اشارت کرد ، بیچاره در حالت نومیدی بزبانی .

○ کلکته ، مطبع اردو گائیڈ ، ۱۸۹۱م (۹-۱۳۰۸ه) چاپ چهارم، عربی، انتخاب گلستان از ص ۱-۱۰۵ و انتخاب انوار سهیلی از ص ۱۰۹ - ۳٤۸، ۲۱ × ۱۳/۵ س‌م .

ش ۵۳٦۸/۷٤۱۰

● (فوائد البهائیه و عوائد البهیه) جلد اول

از محمد بهاء الدین مدعوبه صدر الشرعیه . در ۱۷ ربیع الاول ۱۳۱۱ه/سپتامبر ۱۸۹۳م در مشهد (ایران) برای میرزا محمود خان سرهنگ نگاشته است .

شامل مطالب ادبی و قصائد عربی و فارسی ، مواعظ، نصائح ، نامه های اعیان و اشراف عثمانی .

آغاز : الحمد لله رب العالمین عون الفقراء والمساکین جبار السموات والارضین .

○ بدون ذکر محل انتشار و چاپخانه و تاریخ چاپ ، بخامهٔ عبدالکریم ، ۲۰۰۶+۱۱ (فهرست مطالب) ص ، ۲٤ × ۱٦ س‌م .

ش ۲۰۲۴/۲۲۰۱

Marfat.com

مجموعهٔ پنج گنج فارسی

۱- کریما ، ص ۱ - ۱۶ .

۲- نام حق ، ص ۱۷ - ۳۰ .

۳- محمود نامه ، ص ۳۱ - ٤٦ .

٤- پند نامهٔ عطار ، ص ٤۷ - ۱۱۰ .

۵- صد پند سود مند حکیم لقمان ، ص ۱۱۱ - ۱۱٤ .

٦- رساله قاضی قطب ص ۱۱۵ - ۱۲٦ .

○ لاهور ، ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، صفحه عنوان در اورینٹل آرٹ پریس، اوریل ۱۹۵۷م/۱۳۷٦ه ، چاپ سوم ، ۱۲۸ ص ، ۲۲ × ۱٤ سم .

ش ۱٦۰۷۷/۱٦۱۸۷

● مجموعهٔ پنج گنج فارسی

۱- کریما ، ص ۱ - ۹ .

۲- نام حق ، ص ۱۰ - ۱۷ .

۳- پند نامهٔ عطار ، ص ۲٦ - ٤۵ .

٤- محمود نامهٔ ، ص ۴۷ - ۶٦ .

۵- قاضی قطب ، ص ٦۱ - ٦٤ .

هر یک در جای خود یاد شده است . رک به : فهرست اعلام این کتاب .

○ لاهور ، ملک سراج الدین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط [illegible] علی لاهور ، ٦٤ ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵ سم .

ش ۱۳٦۹/۱۹۳٦

● مجموعهٔ صد پند سود مند لقمان حکیم ، رسالهٔ خواجه عبدالله انصاری تحفة الملوک ، منهاج العارفین ، سعادت نامه

هر یک در جای خود آمده است . رک به : فهرست اعلام این کتاب .

Marfat.com

○ کانپور ، مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۰۳م/۱۳۲۱ھ .

ش ۱۶۶٤/۱٤٥۲

● مجموعهٔ فارسی

۱- آمدن نامه . ۲- لغات السعید . ۳- کریما . ٤- ما مقیمان . ٥- محمود نامه .
٦- خالق باری . ۷- دستور الصبیان . ۸- اعتقاد نامه. ۹- نام حق. ۱۰- نصاب صبیان.
هر یک در جای خود آمده است .

○ بمبئی ، علی بهائی شرف علی تاجر کتب ، مطبع محمدی ، ۱۳۰٤ھ/۱۸۸۷م ۲۵ × ۱٦/٥ س م .

ش ۱۲۷٥/۱۷٥٥

ش ۱۳۷۰۹/۱۰۸۱٤

● مخزن العلوم

از برج موهن .
شامل چهار فصل :
۱- جزئیات علوم معقولات متضمن بر ده (۱۰) علم .
۲- جزئیات علوم منقولات محتوی بر هشت (۸) علم .
۳- مبنی بر شش علم ترجمه انگریزی و بهاکها .
٤- کلیات حکمت بدیهی و نظری مشعر شش (٦)-علم .
آغاز : بعد از شکر و سپاس ایزد تعالی جل شانه بنده برج موهن جزئی از جزئیات قواعد علوم معقول .

○ کانپور ، مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۷۸م (۱۲۹٥ھ) ، مصور ، بقلم داراب علی ،
۱٦۳ ص . ۲٤ × ۱٦ س م .

ش ۲٤۱/۱۷۷۰

ش ۸۳٤٤/٦۷۲۹

Marfat.com

[illegible] اهتمام قاسم علی ، ۱۲۷۹ھ/۱۸۶۲-۶۳م، ۲۱۸ ص، ناقص الآخر،
[illegible] ۱۰×۲۰ س‌م
ش ۰۷۸ ۰/۵۰۸۷/۱

● مخزن فصاحت

از مولوی مهدی علی (م ۷ رجب ۱۲۷۶ھ/ژانویه ۱۸۶۰م) . ترتیب و مقدمه از مسوج محمد معصوم علی ابن مولوی محمد علی حکیم فتح پوری . پس از مرگ مؤلف در همان سال جمع کرده است . عنوان کتاب تاریخی است .

در یک مقدمه و چهار «مفتاح» :

مقدمه : فضایل نواب وزیر الدوله محمد وزیر خان و پدر او و تعریف شیشه محل .

مفتاح ها : ۱ـ تعداد فضائل عشره نواب مذکوره . ۲ـ نظم و نثر که مؤلف بفرسائش اکثر عمائد نوشته بود. ۳ـ رقعات از جانب عاشق به معشوق و بر عکس آن، و بعضی مکتوب مشتمل بر قانون الشا. ٤ـ خطوط روز مره که به احباب، مخصوصاً به گردآورندهٔ کتاب (مسیح) تحریر شده .

آغاز : الهی شور محشر کن دل دیوانهٔ ما را .

○ هند ، افضل المطابع محمدی، بت، ٤٥ص، ۲۶×۱۷ س‌م .

ش ۷۰۲۳/٦۹٦٤

● مخزن الفوائد

از محمد فائق بن مولوی غلام حسین بن محمد عظیم بن محمد شرف بن ملا عبدالرشید بن ملا عبدالمجید صدیقی از اولاد شیخ کبیر الدین اولیاء ترمذی متوطن النوح و ساکن الدونانه من مضافات اکبر آباد (هند) .

بخواهش عبدالاحد در ۱۲۲۵ھ/۱۸۱۰م نگاشته است . این نسخه که گرد[illegible] تاریخ «خزینة الاصول» است .

شامل ۱۲ باب :

۱ـ در بیان حروف تهجی و معانی و تبدیل آنها . ۲ـ قوانین صرف فارسی . ۳ـ نحو فارسی . ٤ـ زیادات و محذوفات و مقدرات و الفاظ مخصوص اول و آخر کلمه . ٥ـ تشبیهات و مناسبات و استعارات و مبالغات و رعایات . ٦ـ صنائع و بدائع کلام فارسی بقدر ضرورت . ۷ـ لضیات شعر

Marfat.com

و شاعری . ۸ ـ ضرب المثل زبان فارسی . ۹- قوانین علم نجوم بطریق اختصار و اصطلاحات موسیقی . ۱۰- تاریخ و لغز . ۱۱- در علم عروض . ۱۲- در علم قافیه .

آغاز : سخنورانی که اعجاز مسیحائی را لب تشنه آب زلال الفاس خود می دارلد .

○ لکهنو، مطبع مصطفائی، ۲۷ ربیع الآخر ۱۲۶۷ه (۱۸۵۱م)، ۱۴۸ ص، ۲۶/۵×۱۷ س‌م.

ش ۶۹۴۶/۷۴۶۵

❹ مطارح الانظار

از **محمود** معروف به **مازندرانی بن میرزا محمد کاظم بن میرزا محمد علی بن میرزا فتح علی** . زنده در ۱۲۸۷ه/۱۸۷۰م که سال چاپ این کتاب است .

شامل : دیباچه، رعایت حقوق، احوال حضرت ختمی مآب، احوال ائمه هدی ، چهارده جدول در نسب نامهٔ حضرت ختمی مآب، رسالهٔ محمد باقر مجلسی در سعد و نحس ماه و هفته، مجملی از کتاب مجالس لمؤمنین، . . . احوال سلیمان بن صرو الخزاعی، ذکر مختار بن ابو عبیده ثقفی، بیان اعراف، کعبه، مدینه، غدیر، قم، باغ فدک، کوفه ، حله، نجف اشرف، کربلا، برخی از کتاب لسان ـ الذاکرین، بیان شهادت علی اکبر و علی اصغر و دیگر شهدای کربلا، مثنوی من و سلوی از نعمت خان عالی (م ۱۷۱۰م) ، ترجمهٔ کشکول بهاءالدین عاملی ، رساله ابصار المستبصرین استبصار الباصرین در رد نصاری، تألیف میرزا اسد الله مازندرانی نادر ، جنگنامهٔ نعمت خان عالی، غزلیات عالی، ترجمهٔ کشکول بهاء الدین عاملی، رسالهٔ ابصار المستبصرین در رد مذهب حنفیه، تألیف عبدالوهاب بن عبدالرحمن بن محمد حسین شیرازی ساکن ولایت دیبل ،گفتگوی مولوی محمد عباس و مولوی عبدالقوی حنفی، سوالات بستراسمت از مولوی سلامت علی حنفی، احوالات برهان نظام شاه بحری پادشاه هند، سیدالفاضل شاه طاهر الحسنی .

آغاز : بغیر حمد تو در لوح سینهٔ ما نیست ـ باین نمک غزلی در سفینهٔ ما نیست ـ شکر و سپاس بیقیاس حضرت صانعی را سزاست که بیاض چهرهٔ خوبان را .

○ بمبئی ، بسعی و اهتمام مؤلف و میرزا محمد علی بن میرزا محمد اسماعیل شیرازی، ۵ جمادی الثانی ۱۲۸۷ه/۱۸۷۰م، ۳۹۲ ص، ۳۲×۲۲ س‌م، سنگی .

ش ۲۰۶۸/۲۳۹۷

❺ مطالع العلوم و مجمع الفنون

از **واجد علی** . در شوال ۱۲۶۲ه/سپتامبر ۱۸۴۶م .

Marfat.com

شامل دو دفتر : دفتر اول مطلع العلوم در ۳۷ باب . دفتر دوم مجمع الفنون در ٤ باب .

تفصیل ابواب دفتر اول : ۱- مفردات و مرکبات حروف تهجی و تصریف مصادر فارسی ۲- در ضرب المثل . ۳- در نکات دلپسند و پند و نصائح ارجمند و اقوال حکماء . . . . ٤- لطایف طرایف . ۵- علم قیافه . . ۱- در علم معانی مشتمل بر یک مقدمه و سه فصل . ۲۰- در علم بیان شامل یک مقدمه و ده فصل . ۳۰- علم احکام نجوم مشتمل بر هشت فصل . ۳۷- در علم ریمیا .

ابواب دفتر دوم (مجمع الفنون) : باب ۱- در تعبیر خواب مشتملبر ۲۹ فصل . باب ۲- در بیان درجهٔ اوسط مشتملبر ۵۰ فصل در هر فصل بیان یک قسم پیشه ور . باب ۳- بیان فنون دنی متضمن بر ٤۲ فصل و در هر فصل بیان یک پیشه ور . باب ٤- در فنون ادنی متضمن بر ده ۱۰ فصل.

آغاز (دفتر اول) : حمدیکه شان خداوندی را شاید از زبان مخلوق ضعیف البنیان چه آید .

آغاز (دفتر دوم) : فصل اول در بیان تعبیر خواب متضمن بر یازده فصل . فصل اول در بیان کیفیت خواب و شرایط و لوازم .

○ پتیاله ، مطبع نولکشور، ٤۸۰ ص، ناقص الآخر، ۳۲/۵ × ۲٤/۵ سم .

ش ۱۳۷۱۷/۱۰۸۲۲

● مفتاح الرشاد لکنوز مهمات المعاش والمعاد

از مولوی محمد مسیح الدین . در کلکته در ۱۲٦۳ه (= سرمایه گران تراهل دول)/۱۸٤۷م نگاشته است .

شامل چهار «مقصد» :

۱- در تقویم سنین و شهور و زمانه ایام و ساعات و مایضاهیها، در چهار مطلب .

۲- در بیان سعد و نحس و ماهیت آن، در سه مطلب .

۳- در شرایع و عبادات اهل اسلام و در این مقصد جمله مباحث موافق اجتهاد ائمه اربعه اهل سنت و جماعت و مذهب امامیه مرقوم شد، در یک مقدمه و شش مطلب .

٤- در متفرقات، در چهار فصل .

آغاز : سبحانک اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك واتوب الیك . . . اما بعد فهم و الهام یا حاجبی از تصور این معنی نیست .

Marfat.com

○ کلکته ، مطبع آفتاب عالمتاب ، ۱۲۶٤ه/۱۸٤۸ م ، ٤۱٦ ص، ناقص الآخر ، ۲٤/۰ × ۱٦/۰ سم . سربی نستعلیق ،

ش ۱۳۷۰۸/۱۰۸۱۳

● مفتاح الرصد = جامع بهادر خانی

● منتخبات فارسی

۱- انتخاب سکندر نامه ، ص ۱—۵۰ .

۲- انتخاب شاهنامه ، ص ۵۱-۱٤۲ .

۳- انتخاب تاریخ فرشته ، ص ۱٤٤-۲٤۲ .

٤- انتخاب اخلاق جلالی ، ص ۲٤۳ .

۵- فرهنگ منتخبات فارسی مؤلفه مولوی محمد علی مصحح مطبع سرکاری واقع لاهور ، ٦٦ ص (ناقص الآخر الف تا باب الواو) .

آغاز : (خراج خواستن دارا از سکندر و جواب دادن او) بیا تا ز بیداد شویم دست . که بی داد نتوان ز بیداد رست .

○ لاهور ، مطبع سرکاری ، ۱۲۸۹ه/۱۸۷۲م، ۲۱/۰ × ۱۳/۵ سم .

ش ۷۲۷٦/۷۳۰٤

● موجد غرائب

از منشی بت پرشاد بن لاله مرلی دهر اکبرآبادی . در سال ۱۲۵٦ه (= موجد غرائب)/ ۱۸٤۰م .

در سه باب : ۱- امثال . ۲- قواعد دانستن حال غیب در سوال و جواب . ۳- تعویذ مع مربع بخاصیات .

آغاز : الحمد لله الکریم المنان والصلوة علی رسوله العظیم الشان بفذ همد و نعت می [illegible]

○ کوٹھی کلان (هند) ، سلطان المطابع ، ۱۲۹۷ه (۱۸۵۱ م)، ۵۲ص ، ۲٤/۵ × ۱۹ سم

ش ۱۷٦۷/۱۳۵۰

137907

Marfat.com

❶ READINGS FROM PERSIAN PROSE AND POETRY FOR HIGH SCHOOLS

گرد آوری از این. آ. حاجب شاهی (N. A. Hajib-e-Shahi) کارمند شعبه تعلیم بروده .

التخاب از گلستان سعدی ، بهارستان ، خارستان ، نگار دانش ، انوار سهیلی، اخلاق محسنی، نامهٔ خسروان ، سفرنامهٔ شاه ایران ، پند نامهٔ عطار ، بوستان سعدی ، و قطعات و رباعیات و اشعار شعرای مختلفه وغیره و ضرب الامثال چیده با ترجمهٔ انگلیسی، و فرهنگ الفاظ و فارسی به انگلیسی . با مقدمهٔ انگلیسی .

آغاز : خواهندهٔ مغربی در صف بزازان حلب میگفت .

○ سورت (هند) : I. P. Mission Press، ۱۹۱۱م/۱۳۲۹ه، سربی، چاپ سوم، ۲۱۳ + ۱۲٤ ص، ۲۰/۵ × ۱۳ سم .

ش ۴۴۰۲/۳۹۲۰

❷ SELECTIONS FROM PERSIAN PROSE AND POETRY

For Standards V, VI and VII of High Schools

از پستون جی کاوس جی کنگا (Pestonjee Kayasjee Kanga) در دو قسمت :

۱- لثر : حکایات از گلستان سعدی (۶۵ حکایت) و اخلاق محسنی (۱۹ حکایت) انوار سهیلی (۱۳ حکایت) .

۲- لظم : پندنامهٔ سعدی، بوستان سعدی، شاه نامهٔ فردوسی . بعد ازان فرهنگ انگلیسی و فارسی .

آغاز : (با دیباچهٔ انگلیسی) کسی مژده پیش نوشیروان عادل برد و گفت .

○ بمبئی ، برتش الدیا پریس - ۱۹۲۱م/٤۰-۱۳۳۹ه چاپ چهارم، (۲) + ۱۲۸ + ۷۱ ص ۲۰/۵ × ۱٤ سم .

ش ۰۹۰۸/۳۷۶۰

Marfat.com

Marfat.com

مجموعه های مقالات

آهنگ شیراز

از آغا صادق حسین نقوی پاکستانی. در ۱۳۹۱ھ/۱۹۷۱م. مجموعهٔ ۱۱ مقالهٔ علمی و ادبی تحقیقی و تنقیدی و تاریخی: ۱- زیب مگسی. ۲- ملا حسن قلاق. ۳- فکر اساسی اقبال. ۴- منابع افکار اقبال. ۵- گرامی جالندهری. ۶- میر فرزند علی فرخ. ۷- ترجمهٔ منظومهٔ «شکوه» سرودهٔ اقبال لاهوری به نثر فارسی امروز. ۸- ترجمهٔ منظومهٔ «جواب شکوه» سرودهٔ اقبال به نثر فارسی امروز. ۹- سپاسنامه در خدمت آقای سعید نفیسی. ۱۰- شاعر شهید فخر الدین عراقی و خانوادهٔ او در ملتان. ۱۱- نامه ای به دوست داری.

آغاز: خاک بلوچستان اگرچه سنگلاخی بیش نیست ولی از مردم خیزی هرگز عقیم نمانده است.

○ ملتانی، باهتمام مؤلف، مطبع صدیقیه، ۱۹۷۲م/۱۳۹۲ھ، بخط محمد مختار حسین اسدی ملتانی، ۱۳۶ص، ۲۲/۵×۱۸/۵سم.

ش ۰۴۸۰/۴۴۶۳

۰۴۷۹/۴۴۶۴

۰۱۳۰/۰۹۱۳

۰۵۱۱/۶۵۰۲

۰۰۵۱۲/۶۵۰۳

ادب جدید (فارسی) در مقالات مفید (صفحهٔ عنوان)

ادب جدید فارسی برای اعلی امتحانات فارسی (صفحهٔ داخل)

مرتبه ابو طارق تورانی پاکستانی. با مقدمهٔ اردو.

Marfat.com

ادب جدید فارسی . عیب زبان فارسی . نثر فارسی در عهد حاضر . شیوهٔ جدید در ادبیات فارسی . اقبال و روی . شعر فارسی در عصر حاضر. فردوسی . عمر خیام . . . شعر فارسی در عصر حاضر.

آغاز (پیش لفظ) : رفتم که کهنگی ز تماشا بر افکنم
در بزم رنگ و بو نمطی دیگر افکنم

○ راولپندی ، میر برادرز ، آرٹ پریس ، بت، ۳۰۴ص ، ۱۷/۰ × ۱۲/۰ س م

ش ۲۰۳۱/۲۰۹۴

● بادهٔ شیراز

از خواجه فیروز حسن بٹ پاکستانی ـ در فوریه ۱۹۳۸م/۱۳۵۶ه گرد آمده است . مجموعهٔ ۴۳ مقالهٔ ادبی و تاریخی و اخلاق : مطالعه کتب ، ابو ریحان البیرونی ، تعلیم مخلوط ، سیر کشمیر ، حضرت سعدی ، زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز، روضهٔ تاج محل . . .

آغاز : هنوز هم نفسی در چمن نمی بینم ـ بهار میرسد و من گل نخستینم .

○ لاهور، شیخ مبارک علی تاجر کتب، عالمگیر الیکٹرک پریس، ۱۹۴۷م/۱۳۶۶ه چاپ دوم، م + ۲۳۸ص ۱۷/۰ × ۱۱/۰ س م .

ش ۶۲۴۷/۶۹۱۹

۱۵۰۰۵/۱۴۰۱۳

● باکورهٔ عجم

از ایف ـ ڈی ـ رازی پاکستانی. در ۱۰ ستمبر ۱۹۴۵م/۱۳۶۴ه . مجموعهٔ مقالات فارسی : حب وطن، بی علم لنوان خدا را شناخت ، سعی و عمل ، مطالعهٔ کتب ، سعدی شیرازی ، مقصد حیات ، فن موسیقی ، دروغ مصلحت آمیز اثر صحبت ، پیغام اقبال . . . توکل وغیره .

آغاز : شیرین سخن شولد همه طوطیان هند ـ زبن قند کاورم بسوی گلستان هند ـ مقاله نگاری یا چیز نویسی فنی است .

○ لاهور ، ایم فرمان علی بک سیلرز ، بدون ذکر مطبع ، (۱۳۶۴ه/۱۹۴۵م) ۱۸/۰ × ۱۲ س م .

ش ۱۶۰۳۲/۱۵۰۲۲

Marfat.com

جلد اول بیست مقالهٔ قزوینی

از میرزا محمد بن عبدالوهاب قزوینی (۱۲۹٤-۱۳٦۸ه‍) . به تصحیح مرتضی حسین فاضل لکهنوی دانشمند مقیم پاکستانی .

شامل مقالات : شرح زندگی مؤلف، راجع بمقالهٔ رسم الخط، قدیم ترین شعر فارسی، طهران، نامهٔ امیر تیمور گورکان، قدیم ترین کتاب فارسی در زبان حالیه، کتاب راحت الصدور، قصیدهٔ معزی، مکتوب اول از پاریس، مکتوب دوم از پاریس، انتقاد مقاله یکی از فضلا، مطبوعات جدیده، ملوک العرب، یک عهد نامه مصنوعی، آذری یا زبان باستان آذربایگان .

آغاز : (شرح زندگانی قزوینی) : اسم بنده محمد و اسم پدرم عبدالوهاب بن عبدالعلی قزوینی است .

○ لاهور، شیخ مبارک علی ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹٦۳م/۱۳۸۳ه‍ ، ٤ + ۱۰۸ ص. ۲٤/۰ × ۱۰/۰ سم .

ش ٦۷٤۷/٤٤۰۷

۱۵۰۰۲/۱٤۰۱۰

● انتخاب بیست مقالهٔ قزوینی

جزو برنامهٔ درسی فوق لیسانس فارسی دانشگاه پنجاب لاهور .

مبنی بر چهار مقاله : ۱- شرح زندگی قزوینی . ۲- قدیم ترین کتاب در زبان فارسی حالیه . ۳- مکتوب اول از پاریس . ٤- مکتوب دوم از پاریس .

آغاز : اسم بنده محمد و اسم پدرم عبدالوهاب بن عبدالعلی قزوینی است .

○ لاهور، ملک لذیر احمد ، تعلیمی پریس ، ۱۹٦۹م/۱۳۸۹ه‍ ، چاپ دوم ، ۱۵۱ ص . ۱۲/۵ × ۲۱ سم .

ش ۲۰۳٦/۲۰۸۹

ش ٦۸۸۲/۵۱۲۰

● چهار مقاله-مجمع النوادر

دستهٔ گلهای جاویدان

از محمد شریف چوهدری پاکستانی ، کتابدار خالهٔ فرهنگ ایران ملتان . در ۱۳۹۷ه‍/ ۱۹۷۷م . مقدمه از محمد حسین تسبیحی ایرانی . شامل چهار بخش :

Marfat.com

۱- مقاله های دینی مذهبی . ۲- مقاله های اخلاق .

۳- مقاله های ادبی و فرهنگی . ٤- مقاله های خاطرات شیرین .

آغاز : (مقدمهٔ تسبیحی) : برای من واقعاً موجب شادمانی و مسرت است که می بینم دوستان در پاکستان یافته ام .

○ راولپنڈی ، باهتمام مؤلف ، ایس- قی- پرنترز ، ۱۳۹۷ھ/۱۹۷۷م ، ۳۲۷ ص ، بخط مولوی عبدالعزیز ، ۲۲ × ۱۵ س‌م .

ش ۱۲۲۳٦/۱۲۲۰۰

۱۲۲۳۷/۱۲۲۰۱

● سفینهٔ دانش

تدوین و تألیف از فیروز الدین رازی استاد ادبیات فارسی در دانشکدهٔ دولتی لاهور .

مجموعهٔ ۲۱ مقاله از نویسندگان معاصر ایرانی از آنمیان عنوان چند مقاله بشرح زیر است :

«نثر فارسی در دورهٔ اخیر» از دکتر خانلری، «ادوارد براؤن» از آقای عباس اقبال، «پرفسور نیکلسن» از دکتر قاسم غنی، «چرند پرند» از علامه دهخدا، «علامه قزوینی» از آقای فریدنی ، گندشاپور» از دکتر ذبیح الله صفا، با احوال نویسندگان . کتاب درسی است برای طلبای دورهٔ «فاضل فارسی» و «عالم فارسی».

آغاز : (سر آغاز) : علاقمندی مفرط بزبان و ادبیات فارسی و عشق و شیفتگی بمرز و بوم حافظ و سعدی و خیام .

○ لاهور ، ایم- آر- برادرز ، انشا پرنٹنگ پریس ، ۱۹۵۷م/۳۷۷ھ چاپ دوم .

ط + ۲۰۰ + ۲۲ (احوال مقاله نویسان) . + ۳۵ (فرهنگ) ص، ۱۸ × ۱۲/۵ س‌م .

ش ۳۷٦۰/۳۸۲۰

● کتاب دانش

از شیخ ظهور الدین کارمند کتابخانهٔ عمومی پنجاب ـ لاهور . شامل دو بخش :

۱- رودکی ، فرخی ، فردوسی، مسعود سعد سلمان، عمر خیام ، انوری ، نظامی . ، ادبیات فارسی آئینه اخلاق ایرانیان می باشد .

Marfat.com

۲- ایران ، پاکستان ، وطن ما بر شاهراه ترقیست ، روابط هند و پاکستان ، زبان فارسی جدید ، ... زراعت تجارت .

آغاز : نام و لقبش ابو جعفر ابن محمد است .

○ لاهور ، ملک نذیر احمد پروپرائٹر تاج بکڈپو ، انشا پریس ، ۱۹۵۰م ، (۱۳۶۹ه)
۴۱۲ ص ۱۸×۱۲/۵ س‌م .

ش ۱۶۰۳۸/۱۵۰۲۸

● گل چینی خزفها (مقاله های فارسی)

نویسنده وگردآورنده محمد شریف چوهدری ساکن داؤد آباد تحصیل بوریواله - ضلع ملتان .

شامل سه بخش :

۱- فصل بهار ، با ما به ملتان بیائید ، جشن الدر بهار، ایران صغیر .

۲- سوابق و چگونگی زبان فارسی در پاکستان ، رودکی سمرقندی ، حافظ ، سخنی از سعدی ، فیضی ، غالب ، اقبال .

۳- ارزش و اهمیت جشن گیریها در ایران .

آغاز (پیشگفتار) : دولت جاید یافت هر که نکو نام زیست .

○ ملتان : مکتبه سلیم، داؤد آباد، بوریواله ، (ناشر) .

راولپنڈی : ایس- ق- پرنترز (مطبع)، ۱۳۹۶/۱۹۷۶م، ۲۸۸ ص، بخط عبدالعزیز راولپندی، ۲۲×۱۵ س‌م .

ش ۹۳۰۳/۹۳۳۴

۹۳۰۴/۹۳۴۵

● مبارک نامه

بمناسبت جشن دو هزار و پانصد سالهٔ شاهنشاهی ایران در ماه اکتبر ۱۹۷۱م .

مشتمل بر مقالات و منظومات فارسی شاعران قسمت راولپندی (پاکستان) بمدیریت و نظارت منصور عاقل و پرفسور ظهور الحسن خان ارزش .

Marfat.com

آغاز (پیشگفتار) : برای ما مایه ی افتخار است که این منظومات را که بمناسبت جشنهای فرخنده .

○ راولپندی ، مجلس تقریبات جشن شهنشاهی ایران قسمت راولپندی، جنگ ارلنگ پریس، بخط عبدالغفور خوشنویس، ۱۹۷۱م/۱۳۹۲ه، ۱۰۰ ص ، ۲۳/۰ × ۱۷/۰ س‌م .

ش ۳۶۷۱/۰۷۱۰

۳۶۷۲/۰۷۱۶

● مجمع النوادر = چهار مقاله

از نظامی عروضی سمرقندی . بین سالهای ۵۵۱-۵۰۰۲/۵۰۷-۱۱۵۶م تالیف کرده است . در چهار مقاله :

۱- ماهیت علم دبیری و کیفیت دبیر بلیغ و کامل . ۲- ماهیت علم شعر و صلاحیت شاعر . ۳- ماهیت علم نجوم و غزارت منجم در آن علم . ٤- ماهیت علم طب و هدایت طبیب و کیفیت او .

آغاز : حمد و شکر و سپاس مر آن بادشاهی را .

○ «چهار مقاله» : لاهور، شیخ مبارک علی ، استقلال پریس، (اوت ۱۹۲٤م/۱۳٤۳ه) مقدمهٔ اردو و تصحیح از عندلیب شادانی، ۱۲۸ ص . ۱۷/۰ × ۱۲ س‌م .

ش ۱٤۰۲۷/۱۵۰۱۷

○ «مجمع النوادر یعنی چهار مقالهٔ نظامی عروضی سمرقندی» : لاهور ، شیخ جان محمد و الله بخش کتابی، صفحه عنوان در اسلامیه سٹیم پریس، ۱۳٤٤ه/۱۹۲۶م، مقدمهٔ اردو از خواجه فیروز حسن بٹ استاد خالصه کالج گوجرانواله، مطابق چاپ اوقاف گیب باضافه مقدمهٔ مبسوط، احوال نگار نده و حواشی و فرهنگ لغات و مصطلحات وغیره بزبان انگلیسی مشتمل بر ترجمهٔ ای- جی- براون، ن+۵۹+۱۳ ص ، ۲٤/۰ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۲۶٤

○ صفحه عنوان افتاده، بحثی بزبان اردو، ۵۹ ص، ۲٤ × ۱۶ س‌م.

ش ۱۷۲۰۰

Marfat.com

فلسفه و پرامون آن

۱ـ منطق

۲ـ عقائد و کلام

۳ـ فلسفهٔ عملی (اخلاق)

٤ـ عرفان

٥ـ فلسفه

Marfat.com

Marfat.com

منطق

● اوسط

از میر سید شریف جرجانی (م۸۱۶ه) .

آغاز : بدانکه علم بر دو نوعی ست . یکی تصور ، دوم تصدیق ، تصور ادراک ماهیت را گویند و تصدیق حکم را گویند .

○ کلکته ، حاجی محمد عبدالقیوم، مطبع قیومی کانپور ، بت، ص ۱۴-۲۲ بر حاشیهٔ «التعلیق الاسبط علی الابسط»، با حواشی از محمد عبدالماجد (ناگپوری)، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۳۷۴۲/۲۷۳۲

● شرح فارسی مرقات=هدیهٔ شاهجهانیه حل مرقات میزانیه

● صغری

از جرجانی .

آغاز : بدانکه هر چه در ذهن در آید اگر خالی از حکم باشد آنرا تصور خوانند .

○ کلکته ، بفرمایش حاجی محمد عبدالقیوم ، مطبع قیومی کانپور، بت ، ص ۹-۱۳ (در مجموعه بست رسایل منطق)، محشی، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م.

ش ۳۷۴۲/۲۷۳۲

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ص ۲-۹ در مجموعهٔ منطق ، محشی، ۲۶ × ۱۶ س‌م .

ش ۲۹۷۶/۲۸۸۱

● کبری

از جرجانی .

آغاز : بدانکه آدمی را قوتی ست دراکه که منقش میگردد در وی صور اشیاء چنانکه در آینه، لیکن در آئینه حاصل نشود .

Marfat.com

○ کلکته ، بفرمایش حاجی محمد عبدالقیوم ، بمطبع قیومی کانپور ، ب ت ، ص ۲۳-۴۷ ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۳۷۴۲/۲۷۳۲

○ بمطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ص ۱۰-۵۰ ، در مجموعهٔ منطق ، ۲۶ × ۱۶ س‌م .

ش ۲۹۷۶/۲۸۸۱

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع و تاریخ چاپ ، ۴۲ ص ، ۲۷ × ۱۷/۵ ش‌م ، محشی

ش ۱۷۸۶/۱۳۰۱ .

● مجموعهٔ بست رسایل منطق

۱- شرح الضابطه لمولانا ابی الفتح (عربی) ص ۳-۵

۲- شرح الضابطه لمولانا شیخ الاسلام (عربی) ص ۵-۷ .

۳- حاشیه الضابطه لمولانا ابی الخیر قدس سره (عربی) ص ۷-۸ .

٤- صغری (فارسی) ص ۹-۱۳ .

۵- اوسط (فارسی) ص ۱٤-۲۲ .

۶- کبری (فارسی) ص ۲۳-٤۷ .

۷- ایساغوجی (عربی) ص ٤۸-۵۹ .

۸- میزان المنطق (عربی) ص ۶۰-۷۹ .

۹- تهذیب (عربی) ص ۸۰-۹۵ (محشی به فارسی) .

۱۰- منطق منظوم (فارسی) ص ۹۶-۱۰۲ .

۱۱- مختصر المیزان (عربی) ص ۱۰۳-۱۰۹ .

۱۲- تعریف الاشیاء (عربی) ص ۱۱۰-۱۱۸ .

۱۳- اصغر - مؤلفه محمد اکرم لکهنوی فرنگی محلی (عربی) ص ۱۱۹-۱۲۲ .

۱٤- الجوهر المضیة فی شرح الدرة البهیة للشیخ عبدالحق الدهلوی (عربی) ص ۱۲۳-۱۲۸ (ناقص الاخر) .

○ کلکته ، بفرمایش حاجی محمد عبدالقیوم ، باهتمام محمد قمر الدین بن محمد اعزب ، بمطبع قیومی کانپور ، ب‌ت ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۳۷۴۲/۲۷۳۲

Marfat.com

مجموعهٔ منطق

۱- صغری (فارسی) ص ۲-۹ .

۲- کبری (فارسی) ص ۱۰-۵۰ .

۳- مختصر المیزان (عربی) ص ۶۸-۸۲ .

۴- تعریف الاشیاء (عربی) بر حاشیه مختصر المیزان ص ۶۸-۸۲ .

۵- الرسالة فی التاج الشکل الرابع (عربی) ص ۸۳-۸۴ .

۶- میزان المنطق (عربی) ص ۸۵-۱۱۳ .

۷- ملخص بدیع المیزان (عربی) بر حاشیهٔ میزان المنطق ص ۸۶-۱۱۲ .

۸- الجواهر المضیة فی شرح الدرة البهیه للشیخ عبدالحق الدهلوی ص ۱۱۳-۱۲۰ .

۹- رساله مقولات عشره (عربی) بر حاشیهٔ الجواهر المضیه فی شرح الدرة البهیه ص ۱۱۳-۱۲۰ .

۱۰- تهذیب (عربی) (بحثی در علم منطق) ص ۱۲۲-۱۴۰ .

○ مطبع نولکشور ، بت ، ۱۴۰ ص ۲۶ × ۱۶ س‌م .

ش ۲۹۷۶/۲۸۸۱

● مرآة المنطق

از ابو الفتح شیرازی (دیباچه) . باشارت میر حسن مدنواله نگاشته است . پیش از این در ۱۲۴۴ه/۱۸۸۹م «منزه» شرح ایساغوجی نوشته بود .

آغاز : حامداً و مصلیاً چون در زمان سابق یکهزار و دو صد و چهل و چار هجری حسب درخواست شایقان شرعی عربی بر متن متین ایساغوجی مسمی بمنزه نوشته شد اکنون بر طبق ایمای جناب میر حسن صاحب مدنواله تسهیل آن بعبارت سلیس نموده مرآة المنطق نام گذاشته .

○ لاهور ، بفرمایش منشی کریم بخش، مطبع سلطانی، ۱۲۸۶ه، ۱۶ ص، ۲۵ × ۱۶ س‌م .

[illegible] «ایساغوجی» .

۸۶۱۱/۸۵۲۳

Marfat.com

● مرقات شرح فارسی = هدیهٔ شاهجهانیه

● منطق منظوم

از محمد سنی قادری : محمد لاظم این چند اشعار آمده داعی ـ قبول حسن ختمش خواسته شد در دعا ساعی . وی مؤلف ۶۰ کتاب بوده و در مقدمه لام چند اثر خود را برده است : شروح پنج «ایساغوجی» آمد از من مسکین - دو یک روزی و یک در فرس دو مبسوط فوض آگین . نوشتم حاشیه بر «شرح حمد الله» و بر «صدرا» ـ بتحقیق ست بر «شرح وقایه» هم «هدایه» را ـ دو شرحی درنوشتم مختصر بر متن «کیدانی» ـ یکی یک روز پر اخبار و هم آیات سبحانی . دو متنی هم نوشتن در فرائض هر دو شد مطبوع ـ رساله «عقلیه» هم بر هوامش آمده مطبوع . ز تعلیمی یکی از هندسه تلخیصی آوردم ـ بثانی ثالث از تحریر شرحی منبسط هر دم . شمار جمله بالجمله بود از شصت هم زائد ـ برین بی فرصتی و نامساعد طبع شد قاعد . . . ـ در این دو چار لحظه خواستم تحریر در میزان .

با عناوین : مقصود کتاب، بیان معرفت، تصدیقات تعریفات قضیه و اقسام آن، بیان تناقض ، بیان عکس مستوی ، بیان قیاس، بیان انتاج استثنائی ، صناعات خمس ، جدل ، مغالطه ، خطابت، خاتم .

آغاز : سر امام زمزمه در حمد باری چون بآغازم

ستایم در سپاس این نیایش بر خدا نازم

○ کلکته ، حاجی محمد عبدالقیوم، مطبع قیومی کانپور ، بت، ص ۹۶-۱۰۲، ۲۶/۵×۱۸ س‌م .

ش ۳۷۴۲/۲۷۳۲

● شرح فارسی مرقات (صفحهٔ عنوان)

هدیهٔ شاهجهانیه حل مرقات میزانیه (صفحهٔ داخل)

«مرقات میزانیه» از فضل امام (م ۱۲۴۳ه/۱۸۲۸م) . شرح از نواب علی حسن خان بهادر بن سید محمد صدیق حسن خان بهوپالوی (م۱۳۰۷ه) بن سید اولاد حسن بن نواب اولاد علی خان بهادر انور جنگ حسنی نسباً بخاری اصلاً قنوجی موطناً بهوپالی مولداً . آنچه در هنگام شاگردی مولانا الهی بخش فیض آبادی (مؤلف «عمدة المرام») در خاطر داشته و فوائد دیگر را بدستور نواب شاهجهان بیگم والیهٔ ایالت بهوپال (هند) نگاشته است .

Marfat.com

آثار (مقدمه) : بیانش بی قیاس مر حکیمی را سزد که بمرقات عقول و معراج فهوم بر کنگرهٔ ایوان کنه ذاتش صعود مجد لیست .

(متن) : بسمله . . . یعنی آنکه شروع می کنم و ابتدا می نمایم .

○ کانپور ، مطبع نظامی ، باهتمام محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن خان ، ۱۲۹۶ھ/ ۱۸۷۹م ، ۱۳۲ ص ناقص الآخر ، محشی ، ۳۱×۱۹ سم .

ش ۱۰۱۳/۱٤۸۱

Marfat.com

Marfat.com

عقائد و کلام

● آداب معینیه

از ابو الخیر محمد معین الدین کاظمی مشهدی ثم کردی . به فرمایش شاگرد خود میرزا محمد تقی خان بهادر معروف به خورشید میرزا . در ۲۶ ذی‌الحجه ۱۲۷۹ه/۱۸۶۳م در لکهنو تألیف کرده است و هنگام نگارش ۲۵ مجلد رساله در این موضوع در دست داشته است . پیش از این وی رساله ای در منطق به نام «مرقاة الاذهان فی المیزان» نگاشته بود .

در یک «مقدمه» و نه «بحث» و «خاتمه» : مقدمه در بیان موضوع علم مناظره و تعریف و غایت آن . بحث ها در روش های گونا گون مناظره .

آغاز : نحمدک یا من اجاب دعاء السائلین . . . اما بعد میگوید الربوبین .

○ کانپور، مطبع منشی نولکشور، صفر ۱۲۸۶ه(۱۸۶۹م). با تقاریظ منظوم ازمنشی احمد علی رسا، منشی ظهور حسن، مولوی محمد ظهور الحق، ۳۶ص، محشی، ۲۶ × ۱۷ سم .

ش ۱۷۶۳/۳۵۵

ش ۸۸۷۷/۱۸۳۳

● ازالة الاوهام باجوبه سؤالات و رد متاعن و اعتراضات مدعیان طریقهٔ حضرت عیسی و کتاب استفسار اردو بر حاشیه (خاتمه)

از میان رحمة الله بن خلیل الرحمن . در ۱۲۶۷ه/۱۸۵۱م (خاتمه) در رد نصاری نگاشته است.

آغاز : افتاده (از ص ۳۱) . . . پوشانید و پوست بزغاله را بر دستهائش وگردنش هر جای که موی نبود بست .

○ سید المطابع ، ۲۱ رمضان ۱۲۶۹ه (۵۳-۱۸۵۲م) ۵۶۴ + ۹ص ، ۲۹ × ۲۱ سم .

ش ۸۴۶۳/۸۲۴۲

● ازالة الخطا فی رد کشف الغطا

از غلام ربانی . در ۱۲۸۱ه/۶۵-۱۸۶۴م نگاشته است . تفسیر هل اتی و رویداد کربلا .

Marfat.com

بجواب کتاب «کشف الغطا» مؤلفه مولوی رجب علی شیعی حسنی لقوی بهکری ثم دهلوی ثم لاهوری .

آغاز (مقدمه عربی) : الحمد لله الذی هدینا الصراط المستقیم والهمنا حقایق القرآن العظیم والسلام علی النبی المکی المدنی .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی خلق الانسان بعد ان لم یکن شیأ مذکورا وجعله . . . اما بعد فیقول البعد المفتاق الی الفضل الرحمانی غلام رحمانی .

○ میرٹھ ، باشارة حاجی محمد خان وزیر اعظم جودهپور ، مطبع محب کشور هند ، ۱۵ اوت ۱۸۶۷م (۱۲۸٤ه)، ۱۲۲ ص ، بکتابت سید احمد رضوی المدعو پیر جان، ۲۵×۱۶سم .

ش ۲۰۵۸/۲٤٤۰

● ازالة الخفا عن خلافة الخلفاء

از شاه ولی الله محدث دهلوی (م۱۱۷٦ه) . در رد شیعیت . در دو «مقصد» :

۱ـ در بیان معنی خلافت عامه و خاصه و شرط آن .

۲ـ در مآثر خلفاء اربعه .

آغاز : الحمد لله الذی بعث الینا اشرف الرسل داعیا الی اقوم السبل وجعل اصحاباً له وزراءة فی عهده و خلفاء ... اما بعد میگوید فقیر حقیر ولی الله عفی عنه که درین زمان بدعت تشیع آشکار شد.

○ بریلی ـ بفرمائش محمد جمال الدین خان مدار المهام ریاست بهوپال ، مطبع صدیقی ، بتصحیح و تحشیه محمد احسن صدیقی نانوتوی، بکتابت منشی مٹھو لال بریلوی، ۱۲۸۲ه (۱۸۶۹م)، محشی ، ماده تاریخ طبع از محشی : «دلیل خلافت بوجه عجیب»=۱۲۸٦ه، ٤+۲۸٤ص ، ۳۲×۲۲/۵ سم .

ش ۲۶۱٤/۲۵۳۰

● الاصول الاربعه فی تردید الوهابیه

از خواجه محمد حسن جان سرهندی مجددی . در ۱۳٤٦ه/۱۹۲۸م نگاشته است . در رد وهابیت .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد این چند فقره ایست که از نسمات قدس و رشحات انس بخاطر فاطر این قلیل البضاعة ریخته الد .

Marfat.com

○ استانبول، ترکیه ، مکتبهٔ ایشیق ، طبع جدیده آوانست حسین حلمی بن سعید استانبولی ، از روی نسخهٔ مطبوعهٔ الیکتریک پریس امرتسر ۱۳۹۰ه/۱۹۷۰م . ۱۲۷ص . ۲۴×۱۰/۵ س‌م .

ش ۹۳۹۴/۹۳۵۳

○ استانبول (ترکیه) ، مکتبهٔ ایشیق ، چاپ آفست از روی چاپ هند ۱۴۰۱ه/۱۹۸۱م ، ۱۲۷ ص ، ۲۳×۱۰/۵ س‌م .

ش ۱۳۳۰۰/۱۳۳۱۵

● اعتقاد نامه (منظوم)

از جامی . قسمتی از پایان دفتر اول «سلسلة الذهب» جامی است .

آغاز: بعد حمد خدا و نعت رسول ـ بشنو این نکته را بسمع قبول .

○ بمبئی ، مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ۱۴ص، محشی ، ۲۵×۱۶/۵ س‌م .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵ در مجموعه.

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ ادارهٔ اسلامیه بهکر، تعلیمی پریس لاهور ، (۱۳۹۱ه/۱۹۷۱م)، با مقدمه در احوال جامی از محمد عبدالله مقیم دارالهدی بهکر مورخ ۱۴ سپتامبر ۱۹۷۱م/۱۳۹۱ه، ۲۲ص، محشی، ۲۴×۱۶ س‌م .

ش ۱۱۶۸۹/۱۱۶۹۹

● اعلاء کلمة الله فی بیان وما اهل به لغیر الله

از پیر سید مهر علی شاه ساکن گولڑه راولپندی (م۱۳۵۶ه/۱۹۳۷م)، پیش‌گفتار از فیض احمد مدرس جامعه غوثیه. گولڑه شریف . «در مسئله حرمت جانور منذور و نام نهاد اولیاء الله» . شامل مقدمه و سه باب و خاتمه .

مقدمه : بعضی امور (در باب تفسیر قرآن) که دانستن آنها ضروری است .

باب ۱: در بیان معنی آیت کریمه وما اهل به لغیر الله ـ در ضمن سوالاتی چند و جواب از آنها . ۲ـ شرائط و ذبح و اقسام آن . ۳ـ معنی نذر و ما یتعلق به .

Marfat.com

خاتمه : باید دانست که التزام کفر آنست که شخصی مدلول نص را بدلول نص دانسته و حکم شرعی فهمیده انکار نماید . . .

با ترجمهٔ اردو شاید از فیض احمد .

آغاز (پیش لفظ) : زیر نظر کتاب کے مصنف کسی تعارف کے محتاج نہیں .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی قضی ان لا نعبد الا ایاه ولا نشرک به شیئاً والصلوة والسلام علی رسوله وحبیبه محمدن الذی .

○ قاضی محمد نور عالم گولڑه شریف ، نور آرٹ پریس راولپنڈی، ۱۳۸۵ه/۱۹۶۵م، چاپ چهارم ، ۲۲۴ ص ، صفحهٔ عنوان بخط قاضی نور احمد ، ۲۴×۱۶ سم .

ش ۶۷۷۲/۵۲۳۱

● اعلاء کلمة الحق

از سید سبط احمد ابن سید اولاد احمد نقوی سهسوانی . در ۱۳۰۰ه/۱۸۸۳م در جواب کتاب «حق الیقین فی مولد اعلی النبیین» . در مقدمه مینویسد : «درین ایام فرخنده فرجام کتاب و حق الیقین فی مولد اعلی النبیین مؤلفه شیخ عبدالقادر بدایونی که منسوب به سید عبدالصمد سهسوانی و نامزد بجواب رسالهٔ کلمة الحق است از حسن اتفاق بنظر در آمد . از آنجا که از اول تا آخر متضمن بود بر طعن و تشنیع ائمهٔ دین و کافهٔ مسلمین . . . لهذا بلحاظ اهانت دین و تائید سنت سید المرسلین بهردش پرداختم و باعلاء کلمة الحق موسومش ساختم» .

آغاز : الحمد لله الذی ارسل رسوله بالحجج والبینات وانزل علیه الکتاب بالحکمة والمعجزات واصلی علی رسوله .

○ مطبع احمدی ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م، ۱۱۶ص . بخط محمد اکبر خان . قطعه های تاریخ تالیف و طباعت از سید جمیل سهسوانی ، شمیم ، سید جمیل احمد ، سید عبدالباقی ، غفور ، برکت الله ، اسرار حسن ، محمد علی خان ، شاکر آل محمد شاه ، اعجاز احمد ، محمد حسین خان ، مفتی سید عسکری احمد ، محمد اکبر خان کاتب کتاب هذا ، از آنجمله تاریخ تالیف از سید قدرت علی شمیم : «بفرمود - تحقیق و تنقیح حق» = ۱۳۰۰ . تاریخ تالیف از سید جمیل احمد : «کرد تحریر جواب معقول» = ۱۳۰۰ . تاریخ طبع از کاتب رسالهٔ هذا : «گفت زیبا خوانهٔ تحقیق» = ۱۳۰۱ه ۲۹×۱۷سم .

ش ۵۱۸۳/۶۳۰۳

Marfat.com

● باقیات صالحات ترجمهٔ آیات بینات مع تکملهٔ مفیدهٔ مشتمله بر تفاسیر آیات قرآنیه

«باقیات صالحات» از مهدی علی بن سید ضامن علی. ترجمه و تألیف و تکمله از **مولانا عبدالشکور فاروقی مجددی نقشبندی لکهنوی در ٥ شعبان ١٣٦٧ه.** دیباچه از **محمد بن ابراهیم مورخ ٢٢ جمادی الاخر ١٣٦٩ه. در رد تشیع .**

تمهید در فضایل صحابه و بیان شبهات شیعیان عبدالله بن سبا شهادت های ائمه کرام بر فضایل صحابه عظام . و تکمله مشتمل بر و پنج فصل خاتمه :

فصل اول در بیان عجائبات مذهب شیعه . ٢ـ ایمان بالقرآن سه دلیل . ٤ـ در بیان مسئله امامت . ٤ـ تفسیر آیات خلافت خلفای ثلاثه . ٥ـ در احادیث شیعه. خاتمه در بیان محبت اهل بیت .

آغاز : بعد حمد و صلوة باید دانست که خداوند عز و جل برای هدایت ما پیغمبری فرستاد که محبوب او تعالی است .

○ بمبئی، بفرمائش محمد عبدالسلام فرزند مؤلف، ١٣٦٨ه/١٩٤٩م (تاریخ نگارش دیباچه ١٣٦٩ه می باشد) د+٤٠٨ ص، ٢٤/٥ × ١٦/٥ سم .

ش ١٣٨٥/١٩٣١

● البحث الشریف فی اثبات النسخ والتحریف

از وزیر الدین بن شرف الدین در رجب ١٢٨٠ه/اپریل ١٨٥٤م . [و پادری فندر صاحب. ترقیمه] روداد مناظرهٔ دو روزهٔ میان مسلمانان و عیسائیان بر مسئله نسخ و تحریف، منعقده بمقام **اکبر آباد کثره عبدالمسیح . مناظر از جانب مسلمانان : مولوی محمد صاحب و دکتر محمد وزیر خان . و مناظر از جانب مسیحیان : پادری فندز صاحب مؤلف میزان الحق . و پادری فرنچ صاحب.**

در این مناظره مسلمانان فاتح شدند . مؤلف هم آنجا حضور داشته .

شامل سه قسم :

١ـ مشتمل بر خطوط جانبین .

٢ـ مشتمل بر تقریر طرفین در مسئلهٔ نسخ .

Marfat.com

۳ـ مشتمل بر تقریر جالبین در مسئلهٔ تحریف .

آغاز : عالم عالم حمد و ثناء حضرت واحدی را که منشور جلالش بطغرای قل هو الله احد مزین .

○ شاهجهان آباد، فخر المطابع، ۱۱۷۰ه (۵٤-۱۸۵۳م) ۶۰ص، محشی، ۲٤/۵×۱۶سم.

ش ۹٤۳/۱۵۸۰

۱۶۶۷۹/۱۶۶۷۹

● ضمیمهٔ مباحثه

از محمود جان . رویداد مباحثه میان مسلمانان و مسیحیان در مسئله نسخ و تحریف که در اکبرآباد منعقد شده بود .

از جانب مسلمانان مولوی رحمت الله و دکتر محمد وزیر خان و از جانب عیسائیان فرنج صاحب و پادری فنڈر صاحب مؤلف میزان الحق مناظر بودند . و مناظران مسلمان فاتح شدند .

شامل ۵۶ دفعه . با مهر های تصدیق از محمد کریم الله ، احمد سعید، دین محمد صاحب ، نوازش علی ، محمد قطب الدین خان ، سید محمد نذیر حسین ، سید رحمت علی‌خان مفتی عدالت عالیه سلطانیه سراج العلماء ضیاء الفقها .

آغاز : الحمد لله الذی بعث النبیین مبشرین و منذرین والصلوة والسلام علی رسوله محمدن الذی . . . اما بعد میگوید . . . ضعیف البنیان محمود جان .

○ شاهجهان آباد ، فخر المطابع ، ۱۲۷۰ه (۵٤-۱۸۵۳م) بخط محمد بن سلیمان، ٤۰ ص، ۲۵×۱۶ سم . با رسالهٔ «البحث الشریف فی اثبات نسخ والتحریف» .

ش ۹٤۳/۱۵۸۰

۱۶۶۷۹

● البلاغ المبین فارسی مع اردو

متن از شاه ولی الله محدث دهلوی .

Marfat.com

ترجمه از مولانا عبدالرحمن صدیقی . در رد قبر پرستی و مراد پرستی .

آغاز : لحمدک یا من انزلت الکتاب الذی لا ریب فیه هدی للمتقین الذی یؤمنون بالغیب .

○ کراچی ، محمد سعید اینڈ سنز ، مطبع سعیدی ، (۱۳۷۰ھ)/۱۹۶۰م ، ۱۸ × ۱۲ س‌م .

ش ۱۹۵۰/۲۲۴۳

● بوارق الاسماع فی الخاد من یحل السماع

از قاضی میر عالم سکندر پوری . در رد رسالهٔ «وجیز الصراط» تألیف ملا فیض عالم ساکن درویش ضلع هزاره . مؤلف در این کتاب از رسالهٔ «بوارق الاسماع فی تکفیر من یحرم السماع» نیز استفاده کرده است و اسم نگارندهٔ آن رساله را «محمد غزالی» نوشته که اشتباه است . آن رساله را برادرش احمد غزالی نگاشته بود . مؤلف خود را مقلد محمد غزالی می داند .

شامل ٦ فصل :

۱ـ در نقل استدلال مؤلف . ۲ـ تردید استدلال مؤلف از احادیث .

۳ـ اثبات حرمت سماع از آیات و حادیث . ٤ـ تردید اجتهاد نفس مؤلف .

٥ـ تردید استدلال مؤلف از اقوال فقها . ٦ـ تردید استدلال مؤلف از اقوال صوفیه .

آغاز : الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا . . . و بعد بر ضمایر ارباب علم دین مخفی نماند که ملا فیض عالم .

○ لاهور ، مطبع منشی فخرالدین ، ۱۳۰۸ھ/۱۸۹۱م ، ۸۰ ص ، بخط محمد شاهسوار ، ۱۶×۲٤/٥ س‌م .

ش ۷۸۱٥/٥۱٥٤

۷۸٦۸/٦۳۳۹

● تائید اهل سنت

از شیخ احمد سرهندی مجدد الف ثانی (۹۷۱-۱۰۳٤ھ) . مرتبهٔ پروفیسر دکتر غلام مصطفی [illegible] صدر شعبهٔ اردو دانشگاه سنده حیدر آباد (سند) . در رد شیعه .

[illegible] این رسالهٔ الیقه که از تصنیفات امام ربانی مجدد الف ثانی هست اولاً در خاتمهٔ مکتوبات

Marfat.com

شریفهٔ آنحضرت (که از لکهنؤ نشر یافته) مشمول بود . . . بندهٔ ناچیز در ۱۳۸۰ه‍/۱۹۶۰م از رام پور مع ترجمهٔ اردو شائع کرده ام و حالا (از سعی برادر روحانی عبدالغفار میمن) اشاعت پذیر میشود» (تعلیقات ص ۹٤). ترجمهٔ اردو نیز همراه دارد.

آغاز (مقدمه) : حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی . . . کا یه رساله عرصه سے نایاب ہے .

آغاز (متن) : الحمد لله حمداً کثیراً طیباً مبارکا فیه مبارکاً . . . اما بعد می گوید بنده که محتاج ست برحمت خداوند واحد صمد خادم علماء اهل سنت .

○ استانبول ، مکتبه ایشیق ، افست از روی چاپ پاکستان ۱۳۹۸ه‍/۱۹۷۸م ، ۹۶ ص، ۱۶×۱۱/۵ سم .

ش ۱۱۳۰۵/۱۱۳۰۱

● تحذیر الاخوان من نسبة الکفر الی مباشر الایمان

از عبد رب . با مشورت میر عبدالرحمن در ۲۰ جمادی الاول ۱۲۸٤ه‍/۱۸۶۷م تألیف کرده است . در مقدمه می نویسد که درمیان علماء صالحین پیشاور فساد واقع شد و همه در قریه تردیری جمع شدند و ده مسئله را بر طریق اهلسنت نوشتند .

در چهار «باب» و خاتمه :

۱- علامات الایمان والمنع عن نسبة الکفر .

۲- فی قبول توبة الکافر والزندیق والمنافق .

۳- فی ان الحکم علی الخصم الغایب نافذام لا واعلم .

٤- فی الامر المعروف وتوابعه وشروط واحکام وتذییل للابوات الاربعه در چهار قاعده .

خاتمه : فی بیان العلوم الحقیقة والرسمة وتعداد العلوم الدینیه وترتیبها - بیشتر مطالب این رساله به عربی است .

آغاز : اللهم انا نحمدک والحمد من الایک ونشکرک والشکر من نعمایک اللهم لسئلک هدایا الهدایه . . . وبعد فیقول عبدرب الارباب لما وقع الفساد بین العلماء الصالحین فی نواحین البلده الپشاور .

Marfat.com

○دهلی ، بفرمائش عبدالله المشهور پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، هندو پریس ، ۱۳۱۱ھ/۹۴-۱۸۹۳م، ص ۱-۷۴، ۲۴/۵×۱۶ س‌م .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

● تحفهٔ اثنا عشریه = نصیحة المؤمنین وفضیحة الشیاطین

از حافظ غلام حلیم بن شیخ قطب الدین احمد بن‌شیخ ابو الفیض **دهلوی** . (همان شاه عبدالعزیز دهلوی متوفی ۱۲۳۹ھ).

شامل ۱۲ باب : ۱- در کیفیت حدوث مذهب تشیع و الشعاب آن بفرق مختلفه. ۲- مکاید شیعه و طرق اضلال و تلبیس . ۳- ذکر اسلاف شیعه و علما و کتب ایشان . ٤- احوال اخبار شیعه و ذکر روایات اینها. ٥- در الهیات. ٦- در نبوت. ۷- در امامت. ۸- در معاد ، ۹- مسائل فقهیه . ۱۰- در مطاعن خلفای ثلثه وام المومنین و دیگر صحابه . ۱۱- در خواص مذهب شیعه بر سه فصل : ۱- اوهام . ۲- تعصبات . ۳- هفوات . ۱۲- در تولا و تبرا - مشتمل بر مقدمات عشره .

آغاز : الحمد لله وکفی والسلام علی عباده الذین اصطفی خصوصاً علی سید الوری صاحب قاب قوسین او ادنی . . . اما بعد . . . غلام حلیم بن شیخ قطب الدین . . . این رساله ایست در کشف حال شیعه.

○ لکهنؤ، مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۱۲ھ/فروری ۱۸۹۶م ، ٤۰۰ ص . ۲۳/۵×۲۱/۵ س‌م .

ش ۸۱۰۸/۷۸٤٥

● جواهر عبقریه فی رد تحفهٔ اثنا عشریه

از مفتی **میر عباس** بن سید علی اکبر . در ربیع الآخر ۱۲۵۷ھ/۱۸٤۱م به پایان رسانده است . «خلد الله سلطنة=۱۲۵٤» تاریخ آغاز تألیف را نشان میدهد . به نام محمد علی شاه پادشاه .

آغاز : الحمد لله المنعام الذی نصر الایمان والاسلام اولا بمحمد سید الانام ونشره ثانیاً بعلی وآله الکرام . . . اما بعد از آنجا که رحمت نامتناهی از سجال انضال الهی .

○ بفرمایش نواب باقر علی خان بهادر ظفر جنگ ، کارخانهٔ آغا جان ، ۱۲۷۱ھ/ ۱۸۵٤م) ، ۳۷۲ ص ، ۱۶/۵×۱۷ س‌م .

ش ۱۱۶۲/۲۸٤۷

Marfat.com

● تحفه الاسلام، رد ...

رک به : تحفه الهنود

سوط الله الجبار

● تحفهٔ مرتضویه

در دیباچه آمده است :

«این رساله ایست در جواب استفتا میان محمد اکبر مشرق که قائل عمل بالحدیث و جهر بالتامین و رفع یدین و بستن دست بر سینه گشته از مکتوب حضرت مولانا شمس الدین مرزا جانجانان سند آورده و از علماء گوجری وغیره پرسید که این عقائد مولانا مذکور موافق اهل سنت اند یا مطابق وهابیه». در دفاع اهلسنت (احناف) است .

آغاز : الحمد لله رب السموات والارض والصلوة والسلام علی رسوله شفیع العصات والمذنبین . . . این رساله ایست در جواب استفتا .

با تقریظات از مولانا غلام نبی ، مولوی نور محمد نلی والا ، محمد ابراهیم وغیرهم .

○ لاهور ، بفرمایش مولوی محمد یار ، مطبع قادری ۱۲۹۱ه/۱۸۷۴م ، ۱۶ ص، ۲۴/۵×۱۶ سم .

ش ۱۷۶۵/۱۲۴۹

● تحفة المسلمین وهدیة المؤمنین

از عبدالله بن حسن علی ابن میر محمد نصیر خان تالپر (رک به : «لسان الحق و میزان الصدق» در همین بخش از همین نگارنده) . جهت هدایت مسلمانان سندهدر رد نصاری . یادداشتهای سی سالهٔ مؤلف است .

شامل پنج باب :

۱ـ در سبب تألیف کتاب در ۹ صفر ۱۳۱۶ه .

۲ـ در بعض تصریحات بر تناقضات و اختلاف الجیل متداوله . . .

۳ـ در جوابهای الزامی از تورات و الجیل و دیگر رسایل انبیاء .

۴ـ در بعضی بشارات صدق اشارات از عبارات کتب سماویه که قبل از بعثت آنحضرت انبیای سالفه اخباراً عن الغیب از وجود ذیجود و قدوم میمنت لزوم آنجناب بخلق داده اند .

۵ـ در بعضی متفرقات و خاتمه ,

Marfat.com

با تقریظ از سید علی حایری لاهوری رضوی مورخ سابع ذیحجه ۱۳۱۵ھ .

آغاز : قل هو الله لا شریک له وحده لا اله الا هو مالک الملک واحد .

○ لاهور ، شمس الهند پریس، ۹ صفر ۱۳۱۶ھ/۱۸۹۸م، ۹۸ ص، ۲۱/۵ × ۱۳سم .

ش ۱۹۲۰/۲۱۰۳

● تحقیق التعزیه بالحق حقیق

از مولوی شجاعت علی صدیقی حنفی بن سبحان علی بن مشرف علی ساکن صالح پور از مضافات حضرت بهار (حاشیه ص ۱۴) .

فصل اول در بیان عدم جواز تعزیه متعارفه رسمیه . فصل دوم در بیان مراثیه. فصل سوم در بیان ضریح و علم . فصل چهارم در بیان اعمال واجب و جائز و منع و ناجائز .

آغاز : الحمد لله تعالی شانه وجل جلاله فی کل حال، ونصلی علی رسوله محمد صلی الله علیه وآله وسلم فی کل مقال . . . که عوض هر بلای دنیا هزار نعمت عقبی است .

○ پتنه ، بفرمائش مولوی محمد صدیق، باهتمام مولوی سید فضل کریم ، مطبع محمدی ، جمادی الثانی ۱۳۰۶ھ/۱۸۹۹م، ۱۶ ص، محشی ، ۲۵ × ۱۶ سم .

ش ۱۷۲۱۳

● تحقیق الحق کلمة الحق مترجم

از پیر سید مهر علی شاه چشتی گولاروی. تصحیح و ترجمه اردو از مولوی عبدالرحمن لکهوی و مولوی فیض احمد مدرس جامعه غوثیه گولاره .

در پاسخ کتاب «کلمة الحق» تألیف صوفی عبدالرحمن لکهنوی که وی در آن کتاب نوشته بود : «بتان عین الله اند و غیر نیستند و نصوص قرآنی و احادیث نبوی و عقائد ائمهٔ اسلامی بر این دلالت می کنند» .

آغاز : لک الحمد والثناء کما حمدت واثنیت علی نفسک لا نحصیه علیک کف وما ننول لا یلیق بشانک المتعالی . . . چون کنه ذات و صفات ترا اصلاً نمیدانم.

○ راولپنڈی، بایمای پیر غلام محی الدین، باهتمام صاحبزاده غلام معین الدین ساکن گولاره شریف ، صول اینڈ ملٹری پریس ، ۱۳۸۱ھ/۱۹۶۲م چاپ دوم ، ۲۸۸ ص ، ۲۴/۵ × ۱۶ سم .

Marfat.com

خط قاضی نور عالم (خاتمهٔ اشتهار ص ۲۸۸) .

ش ۶۷۷۳/۵۲۳۲

۳۴۳۰/۰۱۰۷

● تذکرة المعاد

از قاضی ثناء الله عثمانی مجددی پانی پتی (م۱۲۲۵ھ) .

در احوال قیامت ، در پنج باب و هر باب در چند فصل : باب ۱- علامات قیامت که پیش از وقوع آن بظهور آید . ۲- احوال روز بعث و نشور که پنجاه هزار سال باشد تا دخول جنت و نار . ۳- صفت جهنم و عذاب کفار . ٤- عذاب گناهگاران از مسلمین . ٥- صفت جنت و در دخول بهشت و نعمتهای بهشت . مؤلف در آن از رسالهٔ «بدور السافره» تألیف علامه جلال الدین سیوطی انتخاب و اقتباس و ترجمه کرده است .

آغاز : سبحان الله وبحمده زهی صانعی که از خاک و نطفه انسان را بوجود آورده .

○ کانپور ، مطبع نظامی، جمادی الآخر ۱۲۹۰ھ/۱۸۶۳م، ٦۰ ص، ۲۸ × ۱۷/٥ س م .

ش ۱۱٤٦٥/۱۱٤۷٥

○ مطبع ، منشی نولکشور، ۱۲۸۷ھ/۱۸۷۰م ، ٥۹ص، محشی، ۲۷ × ۱۸ س م .

ش ۸۳٤۱/٦۷۰٤

○ کانپور ، مطبع منشی نولکشور، رجب ۱۳۰٤ھ/اوریل ۱۸۸۷م، چاپ سوم، ۲٤ × ۱٦ س م، ٥۸ ص، محشی .

ش ۱٤٥۹/۹٦٤

۱۸۳٤/۱۲۷۷

● تذکرة الموتی والقبور

از قاضی محمد ثناء الله پانی پتی مذکور . در دیباچه می نویسد :

«رساله بزبان فارسی در احوال موت و اموات و قبور از کلام امام المتأخرین شیخ جلال الدین سیوطی رحمة الله علیه استفاده نموده مینویسد تا فیض آن عام شود». در چندین باب :

باب بدأ الموت ، باب آنچه انسان در مرض موت بگوید و آنچه لزد وی خوانده شود تلقین میت و بعد موت آنچه گفته شود .

Marfat.com

باب در احوال ملک الموت و اعوان او .

باب در ضغطهٔ قبر .

باب : اعمال او بصورت انسان شده مصاحبت کنند در قبر .

باب در کلام قبر و عذاب قبر - باب : از کسی که سوال نشود به او عذاب نشود . . .

باب در آنکه جسد انبیاء و شهداء در قبر خاک نشود .

آغاز : الحمد لله الذی له ما فی السماوات وما فی الارض وله الحمد فی الآخره وهوالذی یثبت الذی آمنو . . . بعد از حمد وصلوة فقیر حقیر محمد ثناء الله عثمانی پانی پتی مجددی میگوید .

○ کانپور ، مطبع نظامی ، ۱۲۷۹ھ/۶۳-۱۸۶۲م ، ۴۶ ص ، ۲۶×۱۸ سم .

ش ۱۱۴۷۴/۱۱۴۶۴

○ لاهور ، بفرمائش حاجی چراغدین و سراجدین ، طبع مصطفائی ، ب ت ، ۳۶ ص ، ۲۴×۱۶ سم .

ش ۱۷۲۰۴

● تکمیل الایمان وتقویة الایقان

از **شاه عبدالحق محدث دهلوی** (م ۱۰۵۲ھ) . «در بیان عقاید اسلام و قواعد ملت و طرائق سنیهٔ اهل سنت و جماعت» . (دیباچه) .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد میگوید فقیر حقیر ...عبدالحق بن سیف الدین الترک الدهلوی البخاری که این رساله ایست مسمی بتکمیل الایمان و تقویة الایقان در بیان عقائد اسلام .

○ لاهور ، بفرمائش مولوی محمد سلیم الدین خان ، مطبع دامنگیر ، ۱۲۷۸ھ/۶۲-۱۸۶۱م ، ۶۸ص - ۲۴/۵×۱۶ سم .

ش ۱۶۶۶۶

● تنبیه المغترین فی احوال ابلیس اللعین = کتاب شیطان

از **ملا اسماعیل سبزواری** .

شامل ۴۶ «مجلس» ؛

Marfat.com

۱- عبادت شیطان و منبر رفتن او در آسمان . ۲- ابتدای امر شیطان و بردن ملایکه او را بآسمان . ۳- مثنوی در قیاس کردن شیطان ... نار را بخاک . ٤- مذمت منشی تکبر . ٥- عذر شیطان از سجده کردن . ۱۰- از وقوع چند واقعه شیطان لعره کشیده . ۲۰- لزول آیه در حرمت شراب . ۳۰- کلمات شیطان با یحیی و دیدن او را با صور عجیبه . ٤۰- تصایح ابلیس بانبیاء ٤٦- در شرکت شیطان با اولاد بانواع مختلفه .

آغاز : اعوذ بالله من الشیطان الرجیم اللعین الذی خلق من نار السموم من اسفل السجین کما خلقت طینة آدم من اعلی علیین .

○ (طهران) دارالطباعة آقا میرزا حسن ، ۱۳۲۲ه (چاپ دوم)، بتصحیح و خط محمد حسین بن ملا محمد خوانساری ، ۱۲۹ص ، ۳۳×۲۱ سم .

ش ۲۲۷۹/۲٦۱۸

● چهار باب

از محمد اهل الله بن شاه عبدالرحیم **دهلوی** (م پدرش ۱۱۳۱ه) .

شامل «چهار باب» :

۱- در بیان عقائدی که بر مسلمان دانستن آن لازم است .

۲- در بیان آنچه عمل کردن آن فرض یا واجب یا سنت یا مستحب است چنانچه احکام نماز و روزه و حج و زکوة وغیره .

۳- در بیان فضائل اعمال که اکمال اسلام بدان تعلق دارد .

٤- در بیان بعضی از نصائح و حکم عامه که مردمانرا نافع باشد .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد این رساله ایست مشتمل بر چهار باب ، باب اول در بیان عقائدی که بر مسلمان .

○ لکهنو ، سلطان المطابع ، ۱۲٦۷ه/(۱۸۵۱م) ٤۰ ص ، وحشی ، بعد از خاتمه ترجمه و شرح نودونه نام بارتیعالی، ۲۸×۱۸ سم .

ش ۱۱۷۲۰/۱۱۷۱۰

Marfat.com

● رد وهابی مسمی بحجة الاسلام

از مفتی محمود ابن مفتی عبدالغیور پشاوری . شامل ۷ فصل :

۱- جواز تقلید - ۲- انحصار تقلید در مجتهدین - ۳- انحصار تقلید فی المذاهب اربعة - ٤- وجوب تعین مذهب واحد من مذاهب اربعه - ٥- ترجیح مذهب امام اعظم ابو حنیفه کوفی - ٦- فضائل قرآن مجید و فرقان حمید - ۷- کرامات اولیاء و مناقبات پیر دستگیر - سپس مناقب و خوارق عادات حضرت مولانا و مرشدنا صاحب سواد . مؤلف در آخر کتاب قول می دهد که وی کتاب جداگانه در شرح احوال از اول تا آخر و کرامات آنجناب خواهد نگاشت .

آغاز : الحمد لله . . . بدانکه این رساله ایست مسمی بحجة الاسلام مشتمل بر له (در حقیقت هفت) فصل - فصل اول در جواز تقلید .

○ هندو پریس ، بفرمائش مفتی محمود ابن مفتی عبدالغیور پشاوری ، ب ت ، ٥٦ ص ، ۲۷×۱۷ سم .

ش ۱۶۱۳۰/۱۶۰۱۹

● حسن العقیده ترجمه= عقاید جامعه

● حق الیقین

از ملا محمد باقر مجلسی ابن محمد تقی (م۱۱۱۰ه) . در ٥ باب :

۱- در اقرار بوجود حقتعالی و صفات کمالیه او ، و در آن چند فصل است .

۲- در بیان صفات است که از حق تعالی نفی باید کرد و در آن چند مبحث است .

۳- در بیان صفاتیست که متعلق است بافعال حقتعالی ، در چند مبحث .

٤- مباحث نبوت ، در چند مقصد .

٥- در امامت ، در چند مقصد .

خاتمه در احوال عالم .

آغاز : الحمد لله الواحد ، الاحد ، الفرد ، الصمد ، العلیم ، قدیم القدیر الذی لیس کمثله شیء وهو السمیع البصیر .

Marfat.com

○ (ایران ، بسعی و اهتمام آقا حسین و آقا عباس خانان حاجی محمد خوانساری ١٢٧٤ه
(١٨٥٧-٥٨م) . ٢٩٠ص ، ٣٦/٥ × ٢٣ س‌م .

ش ٦٢٠٧/٣٩٨٥

● حلاوة الایمان اعنی عبدیه شرح عقاید = پاک مذهب مقبول الرحمان پاک عبدیه شرح عقاید نسفیه (متن و مقدمه)

از عبدالله جامی بن مولوی حاجی نور محمد بن لعل دین بن ملا محمد یوسف قوم لاڑکچه محله عباسی متوطن پکا لاران تعلقه ریاست بهاولپور و سکنهٔ شهر بهاول پور اندرون محله موری دروازه . برای عزیزان عاشق محمد و شاکر احمد . بنام نواب محمد بهاول خان عباسی خامس والی بهاول پور . به سال ١٣١٨ه .

آغاز : الحمد لله المفرد . . . اما بعد می گوید فقیر عبدالله جامی . (شرح) : قال اهل الحق گفته اند اهل حق یعنی اهل سنت و جماعت که حقایق اشیاء .

○ لاهور ، الهی بخش و جلال الدین ، مطبع نولکشور ، ب ت ، ٢٠٧ص ، کاتب محمد شهسوار سکنه حضرت کیلیانواله ، ٢٤ × ١٦ س‌م .

ش ١٠٠٣/١٦٧٥

١٢٧٠/١٧١٢

● خلعت الهنود

مؤلف در کتاب نام خود را «بت شکن» می نویسد . در پاسخ کتاب «تحفة الاسلام» تالیف منشی اندر من که آن کتاب بر علیه اسلام و مسلمانان بود و این یکی در رد عقاید هندوان است . آغاز تالیف در ١٢٨٠ه/٦٤-١٨٦٣م (جواب ترکی به ترکی=١٢٧٩ه) و پایان تالیف در ١٢٨١ه/ ٦٥-١٨٦٤م .

آغاز : حمد نامحدود حق معبودی ست که ذاتش بسیط و قدرتش محیط و جلالش ابدی و کمالش سرمدی .

○ مطبع صدیقی ، ١٢٨١ه (٦٥-١٨٦٤م) ، ٣٥٦ص ، ماده تاریخ از عنایت الله قیس : «دلدان شکن جواب باو داد بت شکن» ، ٢٥ × ١٦ س‌م .

ش ١١٦٩/١٨٣٥

Marfat.com

● دقایق الاخبار رسالهٔ مناقب الابرار

باب فی تخلیق نور محمد ، باب فی تخلیق آدم ، تخلیق ملایکه ، تخلیق الموت ، ذکر جواب روح ، ذکر جواب الاعضاء ، ذکر الشیطان ، ذکر نداء الروح ، خروج الروح ، ثواب الصلوة ، ذکر الصور ، فی البعث ، حشر الخلایق ، قرب الجنت ... ذکر اهل جنت .

اصل متن بزبان عربی است اما چاپهای زیر ترجمه بزبان فارسی نیز دارند .

آغاز : الحمد لله ... باب فی تخلیق نور محمد صلی الله علیه و آله وسلم قد جاء فی الخبر ، باب در آفرینش نور محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم تحقیق آمده است در حدیث .

○ **لاهور ، مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۹ه (۱۸۷۲م)** ۱۷۰ص، ناقص الآخر، ۲۲/۵ × ۱۵سم، در مجموعه .

ش ۳۸۰۳/۲۰۲۷

○ پیشاور ، بفرمائش سردار کهڑک سنگه تاجران کتب پیشاور، فیروز برنٹنگ پریس لاهور ، ب ت ، ۲۰ص، بخط محمد عبدالرشید ساکن عادلگڑه حال وزیر آباد، با ترجمهٔ پشتو ، ۲۴ × ۱۶سم.

ش ۱۰۸۳۷/۱۳۴۹۰

○ لاهور ، بفرمائش شیخ الهی بخش ، مطبع منشی نولکشور ، ب ت ، ۱۷۲ ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۳۱۱۹/۷۲۹۷

● رساله در رد روافض

از مجدد الف ثانی .

آغاز : الحمد لله حمدا کثیر **الطیبا مبارکا فیه** مبارکا علیه کما یحب .

○ لکهنو ، مطبع **نولکشور، ۱۲۹۴ه/**۱۸۷۷م ، ۲۴ص ، ۲۰ × ۱۶ سم ، با مکتوبات امام ربانی .

ش ۸۳۸۱/۲۹۳۰

● (رسایل سید ابو احمد شاه)

۱- ازالة الاوهام فی لزوم التظهر علی الانام، ص۳-۶۲ .

Marfat.com

۲ـ عذاب المجید فی ترک التقلید ، ص۶۰-۸۵ .

۳ـ من اقوال الخلیل فی الثلاث التحلیل (عربی)، ص۸۵-۱۰۲.

۴ـ هدایة الانسان فی حفظ اللسان ، ص۱۰۳-۱۱۱ .

۵ـ عمدة البرهان فی انتقاع الرهان ، ص۱۱۱-۱۱۹ .

۶ـ سبیل السداد (فی) اداء الاوراد (عربی) ، ص۱۱۹-۱۲۲ .

۷ـ اوثق العری (فی) قطع اللحی ، ص۱۲۲-۱۲۵ .

رسالهٔ اول در مسئله نماز جمعه در قریه .

رسالهٔ دوم در ترک تقلید (از نظر حنفیان) .

رسالهٔ چهارم در فضیلت معاویه .

رسالهٔ پنجم در رهن .

رسالهٔ هفتم در تراشیدن ریش وقتی از یک مشت زائد شود .

○ بفرمائش پیر علی شاه پیشاور، مطبع نولکشور لاهور، ۱۳۲۰ھ (۱۹۰۲م)، ۲۴/۵ × ۱۶ س م .

ش ۱۳۴۹/۱۷۶۸

● صوط الله الجبار علی متن الکفار

از مولوی محمد علی ساکن بچهراؤن . در رد کتاب «تحفة الاسلام» تألیف مهاراجه بیس برن لاله اندرمن ، و رد عقاید هنود . بقول مؤلف علمای دیگر نیز رد «تحفة الاسلام» را نوشته اند لیکن کسی توجه به برکندن اساس بنای مذهب هنود نه کرده بود «فلهذا در خاطر این هیچمدان چنان خطور کرد که مناظره در غایت اطناب که در هر باب آن از معتقدات فریقین (اسلام و مذهب هندوان) مفصلاً بحثی رود» . قبل از این کتاب «خلعت الهنود» تألیف سید بت شکن نیز بملاحظهٔ مؤلف در آمده بود که آن نیز در رد هنود است و مؤلف از آن تعریف می‌کند، کتاب حاضر در دو جلد است. جلد اول در رد شبهات منکرین و وساوس شیاطین ، به فارسی ، جلد دوم در اظهار نظر دربارهٔ جواب های لاله صاحب که او در کتابش به مؤلف کتاب «تحفة الهنود» داده بود ، این جلد به اردو است .

آغاز (ج ۱) : یسبح لله ما فی السموات وما فی الارض الملک العلی الکبیر له الملک .

Marfat.com

○ (هند) مطبع صدیقی، ۱۲۸۹ھ (۱۸۶۹م) ۵/۲۶×۱۷ س‌م. ۳۰۴ص (ج ۱) + ۲۰۳ص (ج ۲) سپس در رسالهٔ اردو در همین موضوع از همین مؤلف .

ش ۳۹۲۴/۷۳۰۳

ش ۳۹۲۳/۷۵۹۵

● سه رساله در مسئلهٔ رؤیت باری تعالی عزاسمه و کرامات اولیاء

از خواجه سید محمد گیسو دراز (م۸۲۵ھ) .

آغاز : فصل ، بدانکه امام رضی الله عنه در تصنیف خویش که **آن** فقه اکبر است .

○ کراچی ، قاضی غلام محی الدین ، جاوید بریس ، ۱۳۸۶ھ/۱۹۶۷م ، ص۳۵-۶۱ ، در **یازده رسایل** ، ۲۱×۱۴ س‌م .

ش ۲۶۸۳/۱۹۷۳

● سیف الأبرار المسلول علی الفجار

از محمد عبدالرحمن السلهتی الحنفی فاروقی، از تلامیذ مولوی عبدالقادر. رساله اثبات وجوب تقلید در رد فتوی مولوی نذیر حسین سورج گڑهی ثم دهاوی (ص ع).

آغاز : الحمد لله الذی اوجب علینا متابعة سیدالمرسلین وجعل دینه ، من بین سائر الادیان الدین المبین .

○ استانبول ، مکتبه ایشیق، (از روی نسخهٔ چاپ کانپور ، مطبع نظامی ۱۳۰۰ھ). ۱۳۹۷ھ/ ۱۹۷۷م ، ۶۸ص ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۱۲۰۷۸/۱۲۱۰۹

۱۲۸۷۶/۱۲۸۰۹

● سیف الجبار المسئلول علی الاعداء الابرار

از سیف الله المسلول معین الحق مولانا شاه فضل رسول قادری بدایونی (المتوفی ۱۲۸۹ھ) **در ۱۲۶۵ھ/۱۸۴۹م . در رد وهابیت .**

آغاز : الحمد لله ... اما بعد فقد و رد الصحیفة الردیة اعنی الرسالة النجدیة فحوة انجمعه سابع شهر محرم ۱۲۲۱ھ بحرم الله المحترم و بیت الله المکرم .

Marfat.com

○ ترکیه، استنبول، مکتبه ایشیق، ۱۳۹۵ه/۱۹۷۵م، چاپ آفست، ۹۰ص، ۲۲/۵ × ۱۶سم

ش ۹۳۵٤/۹۳۹۵

۹۳۵۵/۹۳۹۶

● شرح قصیدهٔ امالی

شرح از آخوند درویزه لنگرهاری (م۱۰٤۸ه) . شارح در مقدمه نوشته است : «قصیدهٔ امالی که منسوب است بسوی محمد نجم الدین عمر النفسی» ولیکن این قصیده از نسفی نیست بلکه از علی بن عثمان الاوشی (م۵۷۰ه) است .

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد مر خدای را سزاوار و درود نامعدود وسلام نامحدود برآن سید صاحب مقام محمود که فخر عالم و مفخر آدم است .

○ دیوان کهڑک سنگھ و لال سنگھ پیشاور، مطبع کارونش لاهور ، ۱۳۵۶ه/۱۹۳۷م، بخط فضل خالق اوچوی ، ٤۰ص ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۲۰۵۰/۱۲۰۲۱

○ بفرمائش حاجی افضل احد پیشاور، مطبع حمیدیه لاهور، ب ت ، ۳۲ص، ۲۵/۵ × ۱۶سم.

ش ۵۱۵۱/۷۸۱۲

○ پیشاور ، حاجی محمد عبدالخالق و فضل مالک ، منظور عام پریس ، ب ت ، ۳۲ص ، کتبه محمد فیروز الدین از مژدیکے تحصیل وزیر آباد ضلع گوجرانواله ، ۱۳۷۳ه ، ۲٤ × ۱۶سم .

ش ۱۳۷۶/۱۹۳۰

● عقاید جامعه = ترجمهٔ حسن العقیده

ترجمه و تحشیه و جمع آوری از مولانا عبدالرحیم ضیاء . در ۱۲۹۰ه «سید شهاب الدین عرف حسن بادشاه ... تعلیم فائده بست و هشتم جواهر السلوک برای طالب لازم می دارند که در آن شاه محی الدین قادری ویاوری مدنی (م۱۲۸۹ه) در بیان عقاید اهل سنت و جماعت دو رساله جمع فرموده اند یکی عربی مسمی به حسن العقیده حسب ضابطه علمای متکلمین ... شاه ولی الله محدث ، و دیگری فارسی موافق قاعدهٔ صوفیهٔ محققین مصنفه ... شیخ فتح محمد محدث برهان پوری ... از آنجا که برای استفادهٔ یک فایدهٔ خاصه حصول کتاب جواهر سلوک بهر طالب خیلی دشواری و نیز خذیر استعداد و بعض اخوان از کسوت علم عربی عاری بود . حسب صواب دید حضرت ... سخن

Marfat.com

العقیده را بحسن عقیده خود لباس فارسی جلوه دادم و برای تسهیل عقاید صوفیه را بعینه ضمیمه دو رساله حکم رسالهٔ مستقله پیدا کند» . (دیباچه)

آغاز (دیباچه) : بعد حمد الهی و نعت رسالت پناهی و صلوات و سلام آل کرام و اصحاب امجاد .

آغاز (متن) : الحمد لله ... اما بعد فیقول الفقیر ... ولی الله بن عبدالرحیم ... گواه میدارم الله تعالی را که حاضر است از ملائکه و جن و انس هر آینه من اعتماد دارم .

○ کانپور ، باهتمام محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن ، مطبع نظامی ، ۱۲۹۱ھ (۱۸۷۴م)، ۱۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ سم .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

❁ عقاید نظامیه مع القول الفیصل فی السماع

عقاید نظامیه از محمد نخر الدین چشتی نظامی (م ۲۷ جمادی الآخر ۱۱۹۹ھ در ۷۳ سالگی)، از همانست رسالهٔ مرجیه و رسالهٔ نخر الحسن . شامل ۱۰۴ عقیده .

۱- توحید . ۲- حساب افعال و ترازوی اعمال . ۳- حق تعالی واحد است . ۴- مشابه نیست او را . ۵- همیشه بود در ماضی . ۱۰۴- الله تعالی هدایت میکند .

در این چاپ :

۱- عقاید نظامیه ، با ترجمهٔ اردو ص ۱-۴۲ . ۲- رسالهٔ القول الفیصل فی السماع (عربی و اردو) از عبدالرحیم جگرالوی ص ۴۳-۵۸ ، . ۳- مخمس بر شجرهٔ طیبه پیران چشت (اردو) . ص۵۸- ۶۰ .

آغاز (افتتاحیه) : بسم الله ... نحمده ونصلی ... یه رساله نظام العقاید عرف عقاید نظامیه .

آغاز (متن) : حمد بی حد و ثنای بی عد مر خالق ودود جل شانه را و درود نامحدود بر محمود کونین .

○ پاکپتن شریف ، الحاج محمد اصغر رئیس بهاولنگر ، باهتمام سید مسلم نظامی لاهور ، دین محمدی پریس ، ۱۳۹۳ھ/۱۹۷۳م ، چاپ سوم ، ۶۰ص ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵ سم .

ش ۸۹۱۹/۸۹۶۱

○ استانبول ، مکتبه اسلامیق ، چاپ افست از روی چاپ ۱۹۸۲م ، ۶۷ص . بانضمام

Marfat.com

گزیده های از کیمیای سعادت و مکتوبات امام ربانی و فتاوی در اباحت سماع و رسالهٔ عقیده اهل المعالی فی شرح قصیده بده الامالی به اردو و مطالب پراگنده .

ش ۱۳۲۹۷/۱۳۳۱۲

۱۳۸۳۰/۱۳۸۲۷

● غایة الشعور بحجج الحج المبرور

از ناشناس که در ۱۲۸۳ه زنده بود . معنون به مولانا رحیم الدین شاهزاده .

شامل هشت باب :

۱- در بیان اعتراض معترضان بر مناسک حج و تقریر جوابش بوجوه عقلیه ، و این باب مشتمل است بر مبحث ادلهٔ اعجاز قرآن و بسا فواید دیگر .

۲- بعضی مقدمات که دانستنش قبل از شرح علل و نکات و دلائل و احتجاجات مناسک حج ضروریست .

۳- وجوه و اسرار نفس فرضیت حج .

٤- وجوه و اسرار تعین زمانی و تخصیص مکانی برای حج .

۵- علل و وجوه کلیه مناسک .

۶- علل و اسرار خصوصیات مناسک بطریق اجمال .

۷- تفصیل وجوه و اسرار مناسک علیحده ، علیحده مشتمل بر چند فصول .

۸- بعضی سوال و جوابهای که متعلق وجوه و اسرار مبینه سابق ست ، مشتمل بر فوائد عجیبه و لکات غریبه و نیز مشتمل بر بحث اینکه افعال عبادت مشروط بقیود و تکلفات خاصه چرا گردید .

آغاز : الحمد لله الذی فرض علینا حج بیته الحرام وعلمنا جزائل فضائل المشاعر والمقام .

○ لکهنو ، مطبع منشی نولکشور، شوال ۱۲۹۰ه/دسمبر ۱۸۷۳م ، چاپ دوم، ۳٤۲ص+ ۲۰ص (تقریظ از ظهیر بلگرامی) ، ۲۲/۵×۱۶سم .

ش ۸۳٤۷/۶۷۳۲

۱۷۲۵۸

Marfat.com

قبلاً این کتاب در ۱۲۸۳ه در کلکته در مطبع سربی چاپ شده بود و در آن هنگام مؤلفش زنده بود .

● فضل معاویه

گرد آوری از **محمد حسین نائیر** ، در سبب تالیف می گوید: «سبب تالیفش دفع ظن سوء ظالین اهل تفضیل است که به نسبت صحابه دارند» .

موضوع : چه میفرمایند علماء دین ... که بمقابله ذکر ... حضرت علی ... و معاویه که نیز صحابی آنحضرت ... بود را خاطی باغی باید گفت یا امیر معاویه و بغیر مقابله ذکر امیرالمؤمنین در دیگر جاها بامام معاویه لفظ حضرت یا رضی الله عنه ضرور است نه ؟ و جواب از مواوی **محمد فصیح** صاحب غازی پوری . و جواب الجواب از سید **محمد نذیر حسین**.

آغاز : نحمده ونقدس لمن قال محمد رسول الله والذین معه اشداء علی الکفار ورحماء بینهم.

○ میرٹھ ، بفرمایش محمد رشید الدین خان دهلوی ، رمضان ۱۲۸۳ه/۱۸۶۷م . ص۱-۱۱ با دستخط تصدیقات سید محمد نذیر حسین و محمد صدر الدین و محمد قطب الدین و محمد عبدالرب و سعید الدوله عزیز الملک محمد یوسف علیخان و دیگران . ۱۶/۵ × ۲۵س‌م .

ش ۳۹۲۳/۷۵۹۰

● فیوض قاسمیه

از مولوی **محمد قاسم نانوتوی** (نانوته در هند) . شامل پانزده مکتوب ، در مباحث عقاید شیعه و سنی ، و متعلق به حکم جمعه ، تصور شیخ ، تحقیق بدعت و سنت ، و علم غیب وغیره.

آغاز : حامداً ومصلیاً ، شیعه و خوارج وغیرهم اهل بدعت واهواء نه مؤمن اند ، وهم کافر الغرض قسمی دگر اند .

○ دیوبند ، کتب خانه اعزازیه ، لعمانی پریس دهلی ، بت ، ۵۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۰۰/۱۴۲۴

● قرة العین فی تفضیل الشیخین

از شاه ولی الله محدث دهلوی . بخواهش خواجه محمد امین تالیف کرد ، در دیباچه آمده است : «برادر عزیز خواجه محمد امین . . . تفضیل شیخین سوال کردند که درین زمانه این

Marfat.com

مسئله مطرح انظار مردم . . . گشت و بسبب اشراق مذاهب متبدعه شکوک و شبهات پدید آمد تا آنکه حق مخفی شد . . . خواستند که کلمهٔ چند دربن باب مرقوم گردد» . در سه مسلک :

اول : در ثبوت تفضیل شیخین بر سائر اصحاب از روی نقل .

دوم : تلویح آنحضرت(ص) با فضیلت شیخین جمعیاً و . . .

سوم : اجماع اصحابه و تابعین بر آنکه افضل امت ، ابوبکر صدیق (رض) است بعد از آن عمر(رض) .

هر مسلک مشتمل بر نوع ها و فایده و مقدمه وغیره .

آغاز : الحمد لله الذی بعث محمد صلی الله علیه وآله وسلم الی العالمین لیکون رحمة لهم وهدی وفضله علی . . . خلقه فآدم ومن دونه تحت لوائه یبتغون منه .

○ دهلی ، باهتمام محمد عبدالاحد ، مطبع مجتبائی ، ۱۳۲۰ه (۱۷۹۲-۹۳) ، ۳۶۶ص ، ۲۴ × ۱۶/۵سم .

ش ۳۰۱۰/۲۹۷۷

قول السدید لبیان من یجب علیه التقلید

از عبدالرب ، (۱۲۸۴ه) در دیباچه می نویسد :

«چند مسایل که لایق مبحث تقلید بود نقل نمودم» . شامل سه مقدمه :

۱ـ باید دانست که خانه اسلام عرض عریض دارد . . .

۲ـ در عقاید سنیه علمای اهل اسلام که سه گروه اند : محدثین و فقها و متصوفه .

۳ـ باید دانست که تقلید دو معنی دارد یکی به نزد اصولیین ، دوم به نزد محققین .

پس تقلید را اثبات کرده است .

آغاز : الحمد لله . . . میگوید تابع سنة سید العجم والعرب الفقیر عبدالرب اگرچه در علوم دسترس ندارم .

○ دهلی ، بفرمایش عبدالله المشهور به پیر محمد ابراهیم کربن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندو پریس ، ۱۳۱۱ه (۹۴-۱۸۹۳م) ، ص۷۵-۱۰۷ ، ۱۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

Marfat.com

● قول الفیصل فی السماع = عقاید لظامیه

● قیامت نامه

از شاه رفیع الدین دهلوی (م۱۲۳۳ه) . بعنوانهای : علامات صغری ، ظهور مهدی علیه السلام ، بیان شمایل امام علیه السلام ، ذکر فتح قسطنطنیه ، خروج دجال ملعون ، ذکر قتل دجال ، ذکر بیعت خلافت مهدی علیه السلام ، ذکر یاجوج ماجوج ، ذکر رضامندی خدا تعالی از اهل جنت . وغیره .

آغاز : حمد و شکر رب العزت را برگونا گون نعم ظاهری و باطنی و دینی و دنوی .

○ پشاور ، محمد عبدالخالق ، فضل مالک، حمیدیه الیکٹرک پریس، بت ، ۲۴×۱۸سم. ش ۵۷۴/۱۸۰۳

● لسان الحق و میزان الصدق

از میر حسن علی خان بن میر نصیر خان تالپور . (متولد در ۲۶ ذیقعد ۱۲۴۰ه در حیدر آباد سنده ، متوفی در ۱۵ ذی الحجه ۱۲۳۴ه ، مدفون در کربلا) . برای احوال او رک به : تکملهٔ مقالات الشعراء ، حاشیه از پیر حسام الدین راشدی ، ص۵۹۸) . در رد کتاب «میزان الحق» تألیف پادری می- جی- فاندر که آن کتاب بر علیه اسلام و پیامبر اسلام نگاشته شده است .

آغاز تألیف این کتاب در غرهٔ رجب ۱۲۹۰ه/۱۸۷۳م .

○ نسخهٔ گنج بخش ناقص الطرفین است و از ص ۱۱ تا ۵۶۸ موجود است ، پیر راشدی چاپ مطبع سلطانی لاهور در ۱۳۰۸ه را نشان داده است (تکملهٔ مقالات الشعراء : ۱۵۹۸) شاید این همان چاپ باشد .

ش ۱۶۰۷۰/۱۵۰۶۰

● (مجموعه)

۱- تحذیر الاخوان من نسبة الکفر الی مباشر الایمان ، ص۱-۷۴ .

۲- قول السدید لبیان من یجب علیه التقلید، ص۷۵-۱۰۷ .

۳- (مسایل عشره) مع تذییل الاجوبة للمسایل العشره ، ص۱۰۸-۱۳۴ .

۴- مسایل مهمه ، ص ۱۳۵-۱۴۴ .

Marfat.com

٤- کلام السدید فی العمل بالقرآن المجید، ص١٤٥-١٤٤ [illegible] الحیة [illegible] ●

٥- هدایة المسلمین، ص١٥٥-١٧٦ . ●

هر یک در جای خود آمده است .

○ دهلی ، بفرمایش عبدالله المشهور به پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندو ، ١٣١١ه (١٨٩٣-٩٤) ، ١٧٦ص ٢٤/٥ × ١٢سم .

ش ٢٩٢٢/٣١٦٨

● کتاب ملایکه

از ملا اسمعیل سبزواری . شامل ٤٠ مجلس .

١- در عدد اصناف و تعداد اجنحهٔ ملایکه و خلقت آنها ز نور امیر مومنان و محبت ملایکه بآنحضرت و خدمت ملایکه در عروسی فاطمه . ●

٢- در محبت ملایکه بخانوادهٔ نبوت و حضور آنها سر سفره ائمه و گهواره جنبانیدن ... و آوردن آب از برای علی از جهت غسل گریز بکربلا .

٣- در ذکر کثرت ملایکه و طبقات مناصب آنها و قبض روح دختران قبطیان را .

٥- ذکر ملایکه معزب شده‌اند و حکایت در رائیل و صلصائیل . . . و آمرزش آنها ببرکت فداکاری سید الشهدا و فخریه آنها بر ملایکه . . .

٤- در احوال ملایکه حول عرش و عظمت عرش و سیر نشدن ملایکه، حول عرش از عبارت و چند چیز است که از چند چیز سیر نمیشود . . .

١٠- در اینکه ملایکه افضل ست با ایشان و ادلهٔ اشاعره و معتزله و اعتقاد صدوق در این خصوص و افضلیت ائمه و تعلیم ملایکهٔ معارف توحید را از پیغمبر و ائمه و مفاخره جبرئیل و اسرافیل و حدیث کسا و فخریه جبرئیل بملایکه آسمانها . . .

٢٠- ذکر ملایکه که اعوان و میکائیل‌اند و موکل اند بر انزال مطر و برف و اطلاع ملا[illegible] امام را بنزول مطر و در کیفیت حدوث باران و برف . . .

٣٠- ذکر ملایکه آسمان دنیا که نمیگذارند شیاطین و جنیان بآسمان بالا روند و انقطاع کهانت و احوال سطیح کاهن . . .

٤٠- ذکر کسانی که ملایکه را دختران خدا میگفتند و در بیان اعتقاد داشتن بملایکه و بیان حقیقت آنها و کیفیت غذا و شراب آنها . . .

Marfat.com

آغاز: ... ملائکه در خلقت ملک و عدد اصناف آنها و تعداد اجنحه و ذکر عبادت و خوف آنها ...

○ لکهنو، محمد حسن ابن ملا محمد و آقا محمد مهدی ابن محمد ابراهیم خوانساری، بعهد مظفر الدین شاه قاجار، ۱۳۲۲ه (۱۹۰۴م)، ۱۳۲ص، ۳۳ × ۲۱سم.

ش ۲۲۷۹/۲۶۱۷.

● کتاب منتهی الکلام

منتهی الکلام والملقب به تنبیهات اهل الخوض لاعتراضهم علی حدیث الحوض (دیباچه).

از مولانا حیدر علی فیض آبادی بن شیخ محمد حسن بن شیخ محمد ذاکر بن شیخ عبدالقادر دهلوی. به سال ۱۲۵۲ه/۱۸۳۶م بنام حسام الدوله فقیر محمد خان بهادر تهور جنگ نگاشته است. در رد عقاید شیعه.

آغاز (مقدمه): الحمد لله الذی وفقنا ... اما بعد می گوید بندهٔ بی سلیقه کمترین خلیقه عدیم الادراک.

آغاز: (مسلک اول): قال الفاضل المتبحر الحکیم هداه الله تعالی الی صراط المستقیم. بیشتر از زبان ثقات اهل سنت هدانا الله وایاهم چنان فرع صماخ نفیر کرده بود.

○ لکهنو، بفرمایش فقیر محمد خان، مطبع ناصری، ۱۲۵۰ه (سال تألیف این کتاب ۱۲۵۲ه است)، ۸۱۴ص، ۲۸ × ۱۸سم.

ش ۳۰۷۷/۳۰۱۱ بدون دیباچه

○ دهلی، بفرمایش محمد عبدالغفور، مطبع ناصری (صفحه عنوان)، به کرم تاجر شیخ محمد امیر علی بن شیخ محمد شیر علی سهارنپوری در مطبع حکیم غلام رضا خان، به اهتمام میر فخرالدین (خاتمه)، ۲۱ ربیع الاول ۱۲۸۲ه/۱۸۶۵م، ۱۸ + ۸۱۵ص، ۲۴ × ۱۷سم.

ش ۳۹۲۲/۷۲۰۹

در خاتمهٔ این طبع آمده است که این کتاب پیش از این بفرمایش فقیر محمد خان در ۱۲۵۰ه؟ در لکهنو چاپه شده بود اما آن چاپ از ترس اهل تشیع کامل نبوده و اینک به صورت کامل منتشر می شود.

● منصب امامت

از محمد اسمعیل دهلوی (۱۱۹۳-۱۲۴۶ه). در حقیقت امامت و ذکر اقسام آن، مشتمل بر دو فصل؛

Marfat.com

۱- در حقیقت امامت، در دو قسم .

۲- اقسام امامت، مشتمل بر یک مقدمه و دو قسم و یک خاتمه .

آغاز : الحمد لله الذی قال فاما یاتینکم منی هدی فمن تبع هدای فلا خوف علیهم ولاهم تحزنون . . . اما بعد می گوید . . . محمد اسمعیل . . . که این رساله ایست در بیان حقیقت امامت.

○ مطبع فاروق ، ب‌ت ، ۱۱۴ص، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۳۸۱۳/۲۴۵۷

● رسالهٔ نجاتیه مع اردو ترجمه (ص‌ع)

عقاید سلفیه ترجمهٔ رسالهٔ نجاتیه (صفحهٔ داخل)

از مولانا محمد فاخر زائر اله آبادی ابن شیخ محمد یحیی المعروف به شیخ خوب (متولد ۱۱۲۰ه‍=خورشید ، متوفی ۱۱۶۴ه‍=زوال خورشید) . مع اضافات از نواب صدیق حسن خان (متوفی ۱۳۰۷ه‍) . ترجمهٔ اردو و دیباچه در احوال مؤلف از محمد اسحاق شیخ الحدیث دارالعلوم تقویة الاسلام لاهور . در مسائل فقهی و عقاید، مثلاً ذات و صفات خدا، صفت کلام خدا، بیان استواء، رؤیت باری تعالی ، خود مختاری انسان ، ایمان چیست ، بعثت انبیاء وغیره .

آغاز (متن) : اول چیزی که بر طالب لازم است ، تصحیح عقاید است .

○ لاهور ، جمیعة اهل حدیث ، دین محمدی پریس ، ۱۹۵۶م ، (۷۶-۱۳۷۵ه‍) ۵۶ص، ۲۲×۱۳/۵س‌م .

ش ۱۶۰۲۴/۱۵۰۲۴

● نزهة اثنا عشریه=نصرة المؤمنین و ذلة الشیاطین

از عنایت احمد خان متخلص به کامل دهلوی . در ۱۱۹۹ه‍ (=نزهة اثنا عشریه)/۱۷۸۵م در دهلی بدان آغاز کرده است . چنانکه در دیباچه می نویسد : «و این رساله را به نزهة اثنا عشریه که مبنی از تاریخ آغاز تألیف او وهم مشعر از نزاهت و مهارت ذیل اعتقاد فرقهٔ حقه از لوث مفتریات و هفوات اهل عناد است موسوم بنصرة المؤمنین وذلة الشیاطین ملقب ساختم» .

بجواب رساله «نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین» مؤلفهٔ حلیم بن شیخ قطب الدین احمد بن شیخ ابو الفیض دهلوی ، که «در کشف حال شیعه و بیان اصول و مآخذ مذهب ایشان و عقاید ایشان در باب الوهیت و نبوت و امامت و معاد است» (دیباچه) . در ص۶ ، ۵-۸=۵۱ سوال مصنف آمده است .

Marfat.com

مرآة قلوب اصحاب ایمان از زنگار شبهات اهل عدوان
[illegible] ظلمات شکوک .

© لکهنو ، مطبع [illegible] ب ت، ۵۰۸ص، ۲۴ × ۱۵/۵ س م .

ش ۲۰۴۱/۲۹۷۶

کتاب نوادر الآثار المشهور بالجنة والنار

از ملا اسمعیل واعظ سبزواری . «این مجلد پنجم است از کتاب مجمع النورین در ذکر بهشت و سجین بخواهش جمعی از مؤمنین برشتهٔ تحریر آورده» (دیباچه) . شامل ۵۵ مجلس .

۱- فی رضاع موسی کلیم الله و محمد حبیب الله .
۲- یسئلونک عن الساعة و علائم قیامت .
۳- ایضاً در علایم قیامت .
۴- صور اسرافیل و دیدن پیغمبر او را .
۵- در چهار نهر بهشت .
۱۰- حمل ملایکه عرش را در قیامت .
۲۰- کیفیت دخول مؤمنین به بهشت .
۳۰- تفسیر شراباً طهورا در کیفیت اهل بهشت .
۴۰- در لباس اهل بهشت و مدح و رنگ سبز و سفید .
۵۰- اظهار محبت به علی کردن بدون عمل مثمر نیست .
۵۵- در شدت حرارت جهنم .

آغاز : الحمد لله . . . و بعد این مجلد پنجم ست از کتاب مجمع النورین در ذکر بهشت سجین بخواهش جمعی از مؤمنین برشتهٔ تحریر آورده .

© (تهران) ، کارخانهٔ آقا میرزا حسن ، مصحح محمد حسین خوانساری ، ب ت ، (حدود ۱۳۲۰ه) ۸۹ص ، ۳۳ × ۲۱ س م .

ش ۲۲۷۹/۲۶۱۷

نور الکزیمتین

Marfat.com

از سید قمر الدین حسینی اورنگ آبادی (م۱۱۹۳ه) . اجداد او از سادات ... بوده اند از میان آنان سید ظهور الدین از خجند به ایمن آباد من توابع لاهور آمد و اینجا ... از او مولانا سید محمد نبیرهٔ او از وطن خود (خجند) به دکن آمد . پدر مؤلف که سید منیب الله نام دارد در ۱۱۶۱ه درگذشته است . از همین مؤلف در دست است : ۱- رساله در مسئله وحدة الوجود که بفرمایش مولانا میرزا مظهر جان جانان تالیف کرده بود . ۲- بوارق النور ، در تصوف . ۳- نور الطهور ، در فقه . (رک به : خاتمهٔ چاپ همین کتاب ، و «سرو آزاد» از آزاد بلگرامی) .

در بیان مسائل منازعه فیما بین اهل تسنن و اهل تشیع . مانند : آیهٔ تطهیر ، دعوی فدک ، احوال فرعون ، وصف الحمد لله ، زیارت قبر و استعانت از قبر نبوی وغیره .

آغاز : الحمد لله المولی الغنی و علی اهل بیته . . . اما بعد این توریست که از هفت پردهٔ کریمتین کریمه .

○ کانپور ، مطبع نظامی ، ۸-۱۳۰۷ه/۹۱-۱۸۹۰م ، تاریخ طبع از محمد عبدالعلی مدراسی ، ۲۰۸ + ٤ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۱۱۸۸/۱۵۹۸

● هداية الابرار الى طريقة الاخيار

از افاضات عبدالوهاب ساکن مالکی شریف (پیشاور) . جامع پیر حسن حنفی قادری . «رساله محتویه بر ضروریات وقتیه از مسایل فقهیه» .

شامل . ۱ باب و مقدمه و خاتمه . مقدمه فی الاحتراز عن البدعة در دو فصل ۱- ذم البدعة ، ۲- فضیلة الامر بالمعروف و نهی عن المنکر .

باب ۱- فی احکام الشعور ، در ۳ فصل .

۲- احکام لباس در سه فصل .

۳- کیفیت المصافحه و فوایدها و بدعتیها فی غیر محلها .

٤- بیان الختم بالاجرة وفیه ان القراة لشیء من الدنیا . . .

۵- بیان عدم جواز نکاح محطوبة الغیر و معتدته وغیر ذالک من الاحکام و فیه ... خطبة النکاح .

٦- حرمة انتفاع المرتهن بالمرهولة اذا کانت المنفعة مقصودة حین عقد الرهن و فیه ... من الشامی والغالب من احوال الناس .

Marfat.com

السلام و فيه ان العصمة ثابتة الانبياء قبل النبوة

٨- يابه [illegible] من المسلم و فيه ثلاثة فصول .

٩- بيان بعض المحرمات در ٢ فصل .

١٠- بيان مسايل شتى .

خاتمه - فى بيان معرفة طريق الافتاء و تعريف المذهب و طريق معرفة المذهب .

آغاز : الحمد لله الذى جعلنا امة وسطاً خير الامم والصلوة والسلام على افضل من اوتى النبوة والحكم .

○ لاهور ، رفاه عام پريس ، ١٣٢٢ھ ، ١٣٢ص، بخط غلام رسول حنفى قادرى ساكن عادل گڑھ ، خاتمه الطبع و تاريخ طبع منظوم از كاتب ، ٢٧/٥ × ١٨سم .

ش ٣١٧٦/٢٩٢٨

● هداية البرايا الى بيان الافائک والخطايا

ازمحمد كمال الدين حسين . «بعضى از معاصران (مثل مولوى سعد الله) در تاليفهاى خود [illegible] احاديث لبويه و روايات فقهيه را تحريفها بكار بردند و در حق اكابر مثل ملا على قارى [illegible] ثناء الله پانى پتى و سيد شريف و مولوى محمد اعلم سنديلى و مولوى غلام يحيى بهارى [illegible] عماد الدين لهكنى و قاضى القضاة ابو طاهر مجد الدين محمد فيروز آبادى صاحب قاموس . . . [illegible] علاؤ الدين صاحب در مختار و محقق طوسى و صدر الدين شيرازى زبان طعنها دراز [illegible] . و تفصيل اين اجمال از اين رسالۀ مطبوعه هويدا مى شود ، لهذا براى احقاق حق وابطال [illegible] و التئام از طرف اكابر مشار اليهم . . . و اكثر خطايا از بعض رسائل شان التقاط كرده . . . [illegible] رساله بهداية البرايا الى بيان الافائک والخطايا موسوم كردم» (ديباچه).

در يک مقدمه و هشت هدايت و يک خاتمه .

هدايت نخستين در ذكر افائک و خطاياى متعلقه حواشى كتاب مالا بدمنه .

هدايت دوم در ذكر افائک و خطاياى متعلقه ترجمۀ فقه اكبر .

هدايت سوم در بيان اغلاط متعلقه هداية النور فيما يتعلق بالاظفار والشعور .

هدايت چهارم در بيان افائک و خطاياى متعلقه زاد السبيل الى دار الخليل .

Marfat.com

هدایت پنجم در ذکر افائک و خطایای متعلقه رساله مشتمله بر جوابهای [illegible] مولوی فضل الحق سلم الله الحق که از رسالهٔ احقاق الحق و ابطال الباطل التقاط کرده شد.

هدایت ششم در ذکر خطایای متعلقه تقریظ رسالهٔ منتهی المقال که از رسالهٔ ابطال الباطل التقاط کرده شد.

هدایت هفتم در ذکر افائک و خطایای متعلقهٔ میزان الافکار.

هدایت هشتم در ذکر افائک و خطایای متعلقهٔ عبارت شرح هدایهٔ حکمت تصنیف بدر الدین شیرازی و حواشی آن.

آغاز: ستایش بیحد و نیایش لا یعد مر منصفی را سزد که لقص عهود را از اوصاف ذمیمه.

○ مطبع فیضی، ب ت، ۲۰ ص، ۲۶×۱۷ س م.

ش ۱۷۲۲۲.

● هدایة الموحدین (مجلد اول)

از احمد بن عبدالله المدعو به حاجی بابا التبریزی کوزه کنانی. بنام ناصر الدین شاه قاجار در ۲۸ صفر ۱۳۰۳ه/۱۸۸۵م. شامل پنج هدایه و خاتمه. هر هدایه مشتمل بر چند مقام و هر مقام مشتمل بر چند فصل. (درین مجلد سه هدایه است) مقدمه در بیان معنی معرفة و علم و فرق میان آنها.

هدایهٔ ۱- در بیان وجوب معرفت.

۲- در بیان اصل دویم که عبارت باشد از خداوند عالم.

۳- در بیان نبوتست و تفضیل کلام.

آغاز: الحمد لله الذی انشاء الخلق ابداءً لوجوده و اماتهم اعلاناً لبقائه وبعثهم اظهاراً لقدرته الواجب لذاته الموجد.

○ دار الطباعة ملا عباس علی بن ملا لطف الله شبستری تبریزی، بخواهش حاج محمد مهدی تاجر الکوزه کنانی تبریزی ابن ملا عباس علی کتابفروش، بت، بعهد ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ ه). ۳۴×۲۱ س م.

ش ۲۳۹۴/۲۰۶۵

Marfat.com

هدایة الموحدین (جلد ثانی)

تاریخ ۲۵ ربیع الثانی ۱۳۱۰ه/۱۸۹۳م نگاشته است . شامل هدایهٔ چهارم و پنجم در امامت باد .

آغاز : الحمد لمن ارشدنا الی نهج الحق المبین وعلمنا سلوک مسلک احقاق الحق والیقین یم الحجة علی من انکر ها .

○ در کارخانهٔ آقا مشهدی محمد علی ولد ملا عباس علی ، بخط حسین بن عبدالله شبستری ریخ ۱۳۱۰ه ، ۶۰۲ص، ۳۴×۲۱/۵سم .

ش ۲۰۶۶/۲۳۹۵

دیهٔ سنت رد تحفهٔ محبت

مؤلف اسم خود را نیاورده است ، وی مؤلف «تحفهٔ محبت» را از «شیعان سنی نما که در لس تصوف و طریقت مشایخ در آمده ترک مذهب سابق کرده لیکن هنوز بوی رفض از دماغ شان آید» می داند (دیباچه) . و گفته های او را بعنوان «قال التفضیلی هداه الله» و گفته های خود را ان «قال السنی جزاه الله» می آورد . مباحثی ست در پیرامون مسایل اختلافی بین شیعه و سنی .

آغاز : الحمد لله رب العالمین . اما بعد رسالهٔ غریبه تحفهٔ محبت بذریعهٔ بعضی دوستان و بمعائنه در آمد بنظر مصلحت عام شرح اقوال آن نموده شد که سبب تخریب عقاید وفا ب نگردد .

○ ب ن ، ۱۲۸۹ه (۱۸۷۲م) ، ۹۶ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۱۴۲۳/۱۰۳۳

Marfat.com

Marfat.com

فلسفه

۱- اخلاق

۲- فلسفه

۳- عرفان (متون نظری ، ملفوظات ، مکتوبات)

Marfat.com

Marfat.com

اخلاق

● آیات جلی یعنی حضرت علی علیه السلام کے زرین اقوال مع ترجمۂ حضرت مولوی جامی

کلمات قصار حضرت علی (ع) است با ترجمۂ فارسی. در این چاپ این ترجمه به مولانا جامی (۸۹۸ه) نسبت داده شده است . اما در حقیقت این ترجمه از رشید الدین محمد وطواط بلخی (۴۸۰ یا ۴۸۷-۵۷۳ یا ۵۷۸ه) می باشد . وطواط بلخی سخنان حضرت علی را به نثر و نظم فارسی و به عنوان «مطلوب کل طالب من کلام علی بن ابی طالب» تألیف کرده است . بعضی نساخان در نسخه ها ترجمۂ منثور را حذف کرده فقط ترجمۂ منظوم را نقل کرده اند . کتاب وطواط به اهتمام محدث ارموی در ۱۳۴۲ش در تهران چاپ شده است . (رک به : جامی ،«حکمت» ترجمۂ شاهی ص۲۳-۴۲۲) .

آغاز : قال امیر المؤمنین علی لو کشف الغطا . . . حال خلد و جهیم دانستم - به یقین آن که می باید .

○ وزیر آباد (هند) ، ادارۂ علی کالج ، ۲۳ جمادی الاول ۱۳۵۵ه (تاریخ مقدمه)/۱۹۳۶م ، به زبان اردو ، متن از روی نسخۂ خطی مکتوبۂ شیخ نظام انست شده است ، ۶۰ص، ۱۳×۱۰سم .

ش ۱۲۰/۱۵۵۹

۵۰۱۴/۶۹۲۲

۵۰۱۵/۶۹۲۳

ابواب الجنان جلد اول

از میرزا رفیع الدین محمد واعظ ازوینی (م۱۰۸۹ه) . شامل مقدمه و ابواب بمطابق تعداد ... مقدمه متضمن سه «مطلب» است :

... اول : در بیان احتیاج بوعظ و فائدۂ آن و فضیلت وعظ گفتن . دوم : در آداب ... : در شنیدن وعظ و آداب و شروطی که مستمع را رعایت باید نمود .

Marfat.com

باب اول در ذکر دنیای فانی و شرح مفاسد و ذمایم مشتمل بر سه فصل.

آغاز : بهترین مقالی که سرخیل کاروان فنون محاورات تواند بود و خوشترین کلامی که بشادابی لالی کلماتش تیغ زبان بیانرا آبگیری توان نمود.

○ باهتمام عبدالله صحاف ، ۱۲۸٤ه/۱۸٦۷م ، (۲٤۱)ص ۳۳ × ۲۱س م .

ش ۲٦۲۲/۲۵۳۸

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، ٤۸۰ص ، دو طبقه اول ندارد ، ۲۷ × ۲۱ س م .

ش ۲۳۱٦/۲۷۱۵

○ مطبع منشی نولکشور ، فقط باب اول دارد ، ب ت ، ۳٦۷ص ، ۲۷ × ۲۲س م ، محشی ، لوح نویس وزیر علی .

ش ۱۸٦۹/۹۸۰

۲٦۷۸/۱۹٦۸

● ابواب الجنان جلد دوم

از همان قزوینی . باب دوم در غنیمت شمردن عمر و زندگانی و صرف کردن آن در تحصیل سعادات آنجهانی و سفارش حفظ آن از تضیع و تلف و نگارش بر مصارف آن گنج باد آورد ای خلف ، مشتمل بر پنج مطلب .

آغاز : زلال مقالی که از سرچشمه سار دل بجد دل زبان جاری و بوستان جانفزای دین و ایمان بآن آبیاری توالد شد .

○ مطبع منشی نولکشور ، ب ت ، ۲٦٤ص ، ناقص الآخر ، ۲۷ × ۲۱س م .

ش ۲۳۱٦/۲۷۱۵

● اخلاق جلالی = لوامع الاشراق فی مکارم الاخلاق

از جلال الدین محمد دوانی (م۹۰۸ه) . در سه «لامع» و هر لامع در چند «لمعه»

آغاز : افتتاح کلام بنام واجب الاعظام سلطانی راسزد .

○ لکهنو ، مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۳ه (۱۸٦٦م) ، محشی ، ۳٤۸ص ، ۲۶ × ۱۷س

Marfat.com

۵۱۰/۵۱۴۹

۱۳۵۵/۱۹۶۵۴

○ کلکته ـ مطبع حبل المتین ، ۱۹۱۱م/(۱۳۲۹ه) ، به تصحیح آقا محمد کاظم شیرازی معلم لسان فارسی بورڈ آف اگزامنرس و ممتحن و لیکچرر فارسی در دارالعلوم کلکته ، ۱۶۸ +ج ص، ۲۲/۵×۲ س‌م ، سربی .

ش ۹۴۶/۱۵۸۲

◑ لکهنو ـ مطبع تیج کماز (وارث مطبع نولکشور)، صفرالمظفر ۱۳۷۷ه/سپتامبر ۱۹۵۷م اب هفدهم، قطعات تاریخ طباعت از موجد، محشی ، ۲ +۳۳۸ص ، ۲۷×۱۸س‌م .

ش ۱۸۶۳/۱۲۴۹

۶۷۲۷/۴۴۳۷

۱۶۰۶۴/۱۵۰۵۴

○ لاهور ـ حاجی قرمان علی اینڈ سنز ، استقلال پریس ، ب ت ، بتصحیح آقای رازی ، ص ، ۱۸×۱۲س‌م .

ش ۱۶۰۵۴/۱۵۰۴۴

اعظم سواطع الآفاق فی شرح لوامع الاشراق=شرح اخلاق جلالی

از محمد یوسف علی خان مفتی ایالت کرناتک (هند). بدستور و بنام محمد غوث خان بهادر مخلص به اعظم نگاشته است .

آغاز : تخلق بخلقی که بنورهٔ اعلی علیین عزت رساند ، حمد خالقی است جل جلاله که انسان را بخلعت فاخرهٔ ولقد کرمنا بنی آدم نواخت .

○ مدراس ـ بخواهش سید فیاض حسین ناظم جمعیت حیدر آباد دکن ، مطبع نظام المطابع ، (۱۸۵۱م)، ۴۰۰ ص، بخط سید عبدالغفار ، ۲۴×۵/۱۶س‌م .

۳۰۲۰/۲۹۵۱

Marfat.com

● اخلاق محسنی = جواهر الاسرار

از حسین بن علی کاشفی . در ۹۰۰ه/۹۵-۱۴۹۴م نگاشته است . در چهل باب ، در اخلاق و کشور داری و تدبیر منزل .

آغاز : حضرت پادشاه علی اطلاق عزت کلمة و جلت عظمة منشور دولت سلطان المرسلین وهمم اخلاق المحسنین .

○ مطبع مصطفائی ، ۲۷ شعبان ۱۲۸۲ه (۱۸۶۶م)، ۱۴۴ص، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۳۱۳۳/۷۳۵۸

○ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۳۰۶/ژانویه ۹۸۸۹م چاپ سیزدهم ، ۲۰۴ص، محشی به اردو ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۶۵۴۸/۶۲۶۴

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۵۴ه (۱۹۳۵م) چاپ نوزدهم ، ۲۶۰ص ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۰۶۱/۱۵۰۵۱

○ لکهنو - مطبع تیج کمار ، محرم الحرام ۱۳۷۷ه/۱۹۵۷م چاپ بیست و دوم ، ۲۳۲ص ۲۷ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۶۰۱/۱۸۰۵

○ کانپور - مطبع رزاق ، تاریخ معلوم نشده ، ۱۵۹ص، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۴۲۱/۲۰۷۷

● اخلاق محمدی

محمد علی یزدی هندی متخلص به محرر . بنام میر ترابعلی خان مختار الملک سالار جنگ مؤلف در سن چهل سالگی در ۱۲۸۶ه/۱۸۶۹م طوری مریض شد که اطباء دست از معالجت کشیدند و کمال مأیوسی را ظاهر نمودند ، حتی خبر فوت او را نیز شخصی سهواً بعزیزی بعداً که او بهبود یافت این کتاب را از کتب متداولهٔ اخلاق که نام آنها را برده است انتخاب کرده و بر اساس احادیث نبوی در ۴۰ باب مرتب ساخته است .

Marfat.com

۱- [illegible] ۲- عبادت و تفکر و اخلاص و نیت . ۳- دعا و تضرع و خشیت . ۴- [illegible] ۵- صبر و شکر و تحمل و فوائد آن . ۱۰- نکاح و حسن زنان و حقوق زوجین . [illegible] خواری مردم و رفع حاجات و احسانات . . ۳- خصلت تکبر و نخوت . ۴۰- [illegible]

آغاز : حمد و سپاس بی قیاس جناب ملک خلاق را سزد .

○ مطبع نولکشور ، ۳۷۲ص ، ناقص الآخر (تا باب ۴۰) ، ۲۶/۵×۱۶/۵س م .

ش ۷۳۵۶/۶۷۹۹

اخلاق ناصری

از خواجه نصیر الدین طوسی . در ۶۳۳ه در سه مقالت نوشته است .

آغاز : حمد بیحد و مدح بیحد لائق حضرت عزت مالک الملکی باشد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الآخر ۱۳۶۱/مه ۱۹۴۲م ، ۲۵۶ص . محشی، ششم ، ۲۴/۵×۱۸/۵س م .

ش ۷۹۸۲/۵۶۰۱

○ لاهور ـ پنجاب یونیورسٹی ، پنجاب یونیورسٹی پریس ، ۱۹۵۳م/(۷۲-۱۳۷۱ه) ، چاپ ۲+۳۵۲ص با فهرست اسماء الرجال . ۲۳/۵ × ۱۵س م ، چاپ حروف .

ش ۱۵۰۳/۱۰۶۷

تتمهٔ مجموعهٔ اقوال حضرت عمر فاروق(۱)

ماخوذ از «اطواق الذهب» تألیف علامه **زمخشری** ، با ترجمهٔ منظوم به فارسی از **محمد بن [illegible] الوطواط کاتب** . گرد آوری از **نجف علی خان عاصی** ساکن جلال پور جٹان (گجرات ـ [illegible] ی متخصص برنامه ریزی های آموزش و پرورش بوده و بفرمان امیر عبدالرحمن افغانستان [illegible] آموزشی افغانان کوشیده ، از کارکرد های اوست : ۱- ترجمهٔ «الفاروق» از اردو به فارسی

---

(۱) «تتمه» بدان جهت گفته شده است که در پایان کتاب «الفاروق» چاپ شده است ، واما [illegible] در جای خود مستقل است .

Marfat.com

تألیف شبلی نعمانی . ۲- تحفهٔ امالیه (در همین بخش) . ۳- موعظهٔ نادره . ٤- ترجمه [illegible] از اردو به نظم فارسی ، به سال ۱۹٤۱م .

جمعاً ۱۰٤ کلمه با متن عربی و ترجمه به نثر و شعر فارسی .

آغاز : بسمله - تفقهوا قبل ان تسودوا پیش از کتخدا شدن از تحصیل علم فارغ شوید ، علم آموز و آنگهی زن کن - گر توئی طالب نصاب علوم .

○ قندهار - حاجی عبدالغفار و پسران ، لاهور ، مسلم پریس ، ب ت ، ۳۲ص ، ۲٤×۱٦/۵س م .

ش ۱۵۸۰/۱۲۲۱

○ لاهور - مسلم پریس ، ب ت ، ۳۲ص ، ۲٤×۱٦/۵س م .

ش ۱۰۳٤/۱٦٦٦

۷٤٤۱/۷٦۱٤

نیز رک به فصل الخطاب ، در ص ۹٤ .

● امان المدرسین

از محمد حسین خان . قواعد و ضوابط برای مدارس افغانستان در عهد امان الله خان ، (۱۳۲۷-۱۳٤۸ه) به عنوانهای :

تقدیم عرائض ، تقرر نگرانها ، قسم و دخول خانه ، تأسیس مجلس تیاری امتحان سالانه ، رعایت نظامت ، ورزش جسمانی و دماغی ، اصلاح غلطی های امتحان هر پنجشنبه ... ممانعت کندن گلها و غوره وغیره .

آغاز : (تقدیم) بعد از تجربهٔ پنجسالهٔ مدیریت مدرسهٔ حبیبیهٔ که اولی مکاتب ابتدائیه شمرده و من بعد مکاتب احکام .

○ (افغانستان) ، حسب الامر وزیر صاحب معارف جناب فیض محمد خان ، مطبع وزارت جلیله معارف ، ۲۷ سرطان ۱۳۰٤ش/۱۹۲۵م ، ۳۱۰ص ، ۲۰×۱٦/۵س م .

ش ۷٤۰۳/۵۹٦۹

انس اللهفان من کلام امیرالمؤمنین عثمان بن عفان

از محمد بن محمد بن عبدالجلیل العمری الرشید الوطواط الکاتب . ترجمه و شرح ۱۰۰ کلمهٔ حضرت عثمان است که به درخواست بزرگان دین کرده است .

Marfat.com

آغاز: الحمد لله الذي [illegible] بدائعه الجميل شرايعه الجليل والصلوة على نبيه [illegible] الزاخرة بحاره والباذ[illegible]

○ دهلی ، (مطبع [illegible])، ب‌ت.، ص ۵۳-۷۲ ، منقول از نسخهٔ خطی مخزونهٔ کتابخانهٔ [illegible] علی محمد برادر زادهٔ نواب مصطفی خان ، ۲۱ × ۱۴ س‌م .

ش ۲۴۱۹/۲۷۰۹

● انیس التجار

از اخولد ملا محمد مهدی معروف به نراقی اول (ص‌ع) ابن ابی ذر النراقی (م ۱۲۰۹ه‍)

(دیباچه) .

در مسایل تجارت ، چنانکه از آیات و اخبار و اجماع و سایر ادله و براهین مستنبط شده . شامل هفت باب :

باب ۱- در تجارت و درین هفده فصل است .

فصل ۱- در ذکر بعضی از احادیث و اخباریکه دلالت میکند بر فضیلت تجارت . ۲- اقسام کسب ها و شغل ها . ۳- در احتکار . ٤- در عقد خرید و فروش و کیفیت جاری نمودن صیغه و شروطیکه باید در صیغه خرید و فروش بعمل بیآید . ۵- در آداب تجارت .

باب ۲- در قرض و دین و احکامیکه متعلق بآنها است و این باب مشتمل ست بر پنج فصل .
باب ۳- در مضاربه ، و مقصود این در شش فصل .
باب ٤- در شرکت ، در این باب سه فصل است .
باب ۵- در وکالت ، مشتمل بر هشت فصل .
باب ۶- در حواله ، شامل دو فصل .
باب ۷- در صلح ، و درین باب ۱٤ مسئله است .

آغاز : حمد و سپاس بیحد کریمی را سزاست که از غایت رحمت بی منتها گمگشتگان وادی [illegible]الت بوسیله الوار .

رک به ذریعه ۲ : ٤۵۳ که دو چاپ را نشان داده است .

○ (ایران) ، دارالطباعة آقا سید ابوالحسن ، بمباشرت و دستیاری آقا محمد اسماعیل ، [illegible]ه‍/(۱۸۹۹-۱۹۰۰م) ، ۳۹۲ص ، ۲۱ × ۱۷س‌م .

ش ٤۲۱۶/۶۹٤۹

Marfat.com

● انیس الواعظین

از ابی بکر رکن الدین مذکر قریشی سندهی، در چهل مجلس:

۱- فضیلت تسمیه - ۲- ایمان و صلوة و صوم رمضان - ۳- فضایل [کوتص] بکاء قیام اللیل و غض البصر. ۵- حساب یوم قیامت. ۱۰- ذکر عذاب قبر و شارب خمر و بائع البشر... و تارک الجماعة ... و ذکر ایوب نبی(ع). ۲۰- فضیلت شهر نبی صلی الله علیه وسلم. ۳۰- ذهاب الوقت بلا فائده و صلوة الاسبوع ... ۴۰- مذمت بخل.

آغاز: الحمد لله الجنان المنان ذی الفضل والاحسان والکرم والامتنان مبین البیان ملهم الجنان.

○ لاهور - بفرمایش مولوی محمد دین، مطبع ناظری، ۱۲۸۲ه (۱۸۶۵م)، ۳۳۰ص. ۲۴/۵×۱۶س‌م.

ش ۱۶۰۳۵/۱۶۱۴۵

○ بفرمایش مولوی محمد دین جوهرکانی (منسوب به چوهڑکانه بخش شیخوپوره) مطبع محمدی، ۱۲۸۴ه (۱۸۶۷م)، ۳۳۲ص، بخط عمر دراز فایض، قطعهٔ تاریخ طبع از کاتب نسخه: ز سال طبع فایض بی سر بحث - بطبع آمد انیس الواعظین گفت. ۲۴/۵×۱۶س‌م.

ش ۴۸۷۸/۳۷۷۵

۱۷۶۱۰

○ لاهور - بفرمایش چراغ الدین، مطبع سلطانی، ۱۲۹۳ه (۱۸۷۶م)، ۲۸۸ص، حواشی از اله، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م.

ش ۲۹۲۳/۳۱۶۹

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالقادر و عبدالعزیز، مطبع محمدی ۱۳۰۲ه (۱۸۸۵م) محشی، ۲۹۶ص، ص۲۹۱ تا ۲۹۴ رسالهٔ تنبیه الواعظین تألیف فقیر الله مذکور در بیان احادیث موضوعهٔ انیس الواعظین، ۲۵×۵ س‌م.

ش ۶۳۱۹/۳۸۳۸

○ لاهور - مطبع مجتبائی، ۱۳۱۴ه (۹۷-۱۸۹۶م)، ۳۳۱ص، با تقریظ از کتابت از محمد عمر الدین عاشق، ۲۵×۱۶س‌م.

ش ۲۰۲۵/۳۸۰۱

Marfat.com

کریمی ، باهتمام قاضی عبدالکریم بن قاضی نور محمد ، چاپ دوم ، ناقص الآخر تا مجلس چهلم ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

۱۳۷۳۱/۱۰

انیس الواعظین

از عبدالکریم بن محمد علی الخراسانی المشتهر بالواعظ (دیباچه) . در تهران ۱۲۹۹ه‍/ ناقص الآخر است ، شامل ۳۰ مجلس :

۱- روزه و حقیت آن . ۲- توبه ازگناهان . ۳- شکر نعمتهای حضرت سبحان . ٤- مدح عقل و ذم جاهلان . ۵- مدح قاریان قرآن و ثواب آن . ۱۰- ترحم بر یتیمان . ۲۰- وصف بهشت و اهل آن و حوران و غلمان . ۲۵- نفس اماره و معنی آن و وساوس شیطان . ۳۰- فضائل علی علیه السلام.

آغاز : الحمد لله الذی من علی عباده بنبیه المرسل وکیابه المنزل علیه الذی لایاتیه الباطل اتسع علی اهل الافتکار ... عبدالکریم بن محمد علی خراسانی المشتهر بالواعظ که چون جمعی اخبار کاهی اظهار .

رک به : ذریعه ۲ : ٤٦۸ ، کتابی بهمین عنوان و ازهمین مؤلف اما در مصائب معصومین ، ۲۸ مجلس ، تالیف در ۱۲۵۷ه‍ .

۱۳۰۵ بسعی و اهتمام حاجی ملا محمد بن ملا علی خوانساری ، در دارلطباعة سید مهدی ، بخط میرزا محمد خوانساری ، ب ت ، ص ۱-۳۳۵ ، ۳۳ × ۲۰/۵س‌م .

۶۲۹٤/۷۸۲۱

بحر الجواهر لذخر یوم الآخر

از محمد علی الواعظ الملقب بانقایه ابن میرزا بن ابراهیم بن اسمعیل تبریزی در رجب ۱۲۸۰ شامل مقدمه و ۱٤ باب و خاتمه ، مقدمه در بیان مواعظ شافیه و نصایح وافیه .

باب ۱- علم رسالیدن بوجود واجب الوجود، شامل ۱۵ فصل .

باب ۲- فضیلت علم و علماء و متعلمین ، در ۷ فصل .

باب ۳- ثواب صلوة و عقاب تارک الصلوة ، در ۱٤ فصل .

باب ٤- حقوق والدین و بیان عقاب آنست مشتمل بر شش فایده و هفت مطلب و سه تن

Marfat.com

باب ۵- حقوق اولاد بر والدین ، مشتمل بر ۷ فصل .

باب ۱۰- بیان کسب های حرام و سایر مسایل متعلقه بآن و بیان خیانات و مبالغه بشروط و سایر احکام معاملات، در دو مقصد .

باب ۱٤- در بیان توبه ، در ٤ فصل .

خاتمه : بیان توضیح حال و تذنیب مقال .

آغاز : الحمد لله الذی احتجب عن الابصار بالعزة و اقتدار علی الاشیاء بالقدرة فلا الابصار

رک به : ذریعه ۳ : ۳۳ که سال تألیف ج ۱ را ۱۲۷۱ه نوشته است و ج ۲ موسوم به «نفایس الجواهر» است .

○ بدون ذکر ناشر و چاپخانه ، بخط علی اکبر ، شعبان ۱۲۷۸ه (فوریه ۱۸٦۲م) ، ۵۹۸ص ، ۳۲/۵ × ۲۱س م .

ش ۲۵۳۰/۲٦۲٤

٦۰۸۲/۳۹۷۰

٦۱۹۹/۳۹۷۷

● تحفهٔ امانیه = پند نامهٔ مسجون بفرزند محزون

از مولوی نجف علی خان عاصی . برای فرزندش در ایام حبس خود در کابل نوشته بود ، با دو تاریخ ۱۳ جمادی الثانی ۱۳۳۷ه و محرم ۱۳۳٤ه در زندان ارک قلعهٔ شاهی کابل .

بعنوان های : تهنیت نامه امیر امان الله خان غازی ، خطاب به فرزند ارجمند ، تحصیل علم ادیان ، عذر مهجوری و مجبوری ، ترغیب به تحصیل علم الابدان ... فغان مضطر وغیره ، با تقاریظ علی اصغر روحی و علامه اقبال لاهوری .

آغاز : . . . اما بعد این پندنامه را بپاس خاطر و فرزند خود در ایام حبس خود در دارالسلطنه کابل نوشته ام .

○ لاهور - کریمی پریس، بخط عبدالمجید خوش نویس لوهاری منڈی لاهور، بت ، ۷٤ص ، ۱۸ × ۱۲ص س م .

ش ۱٦۵۸/۱۰٤۲

● تحفة الصدیق الی الصدیق من کلام ابی بکر الصدیق

Marfat.com

از محمد بن محمد المعروف الرشید الکاتب الوطواط . مجموعهٔ صد کلمهٔ حضرت ابو بکر رضی الله عنه را به اشارت شاه محمود بن خوارزم به فارسی ترجمه و تالیف کرده است .

آغاز : الحمد لله علی تواتر الآیه و تقاطر لعمایهٔ والصلوة علی افضل الخلیفه و انبیهم محمد و آله ... اما بعد چنین گوید محمد ... این مجموعه از کلام امیر المؤمنین .

○ (دهلی ، مطبع رضوی)، ب‌ت ، در مجموعه ص ۱-۲٤ ، نقل از نسخهٔ خطی مخزونهٔ خانه نواب علی محمد برادر زاده نواب مصطفی خان . ۲۱ × ۱٤ س‌م.

ش ۲٤۱۹/۲۷۰۹ .

تحفة الملوک

از ناشناس ، در ٤۰ باب و هر باب در چند بند .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بدانکه این رساله ایست مشتملبر آنکه حکماء از .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۰۳/۱۳۲۰م ، در آخر تاریخ ۱۳۰۱ه (۱۸۸۳م) نیز آمده است . ص۲۷-٤۰ ، ۲۱ × ۱۳س‌م .

ش ۱٤۵۲/۱۶۶۳

تشکیلات مکاتب رشدیه

دربارهٔ برنامهٔ آموزش و پرورش مدارس افغانستان .

آغاز : مکتب رشدی منقسم بدوقسم است . قسم (الف) وقسم (ب) ، شاگرد اینکه از (الف) خارج میشولد در سال اول یعنی صنف دهم .

○ چاپ افغانستان ، صفحه عنوان افتاده ، ٤٤ ص ۲۰ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۲۲۹/۱۷۲۲۹

تعلیم الاخلاق

از محمد امام الدین عتیق بن بهاء الدین ابن محمد صدر الدین هارونی متوطن اورنگ آباد . ۱۳۱۳ه ، در عهد میر محبوب علی خان پادشاه دکن تالیف کرده است . از عنوان کتاب سال [illegible] است می آید .

[illegible] زرین و پند و نصایح اخلاق و علمی بزرگان در هشت باب . «و این عروس مؤلفه که حصه [illegible] «[illegible] السبیان» است ، و از روی ماده موصوف به تعلیم الاخلاق (= ۱۳۱۳ه) و معروف

Marfat.com

به ادیب الصبیانست بعد ترتیب «ظهیر الصبیان» و «تهذیب الصبیان» و «ضرور الحفاظ» آخرت» در عهد ... میر محبوب علی خان» (دیباچه) .

آغاز : اللهم انی اعوذبک من ان اشرک شئاً و انا اعلم به تبت ... اما بعد، ... امام الدین ... که استاد شعر المتخلص به حیدر مرا عتیق تخلص نهاد ، و استاد خط المخاطب شیرین رقم مرا خوش رقم فرمود .

○ لکهنو ـ مطبع مجتبائی ؛ ۱۳۱٤ه/(۹۷-۱۸۹٦م)، ۱٦۰ + ٤ص، ۲٤/۵×۱٦س‌م .

ش ۷٤۲۱/۵۹۵٤

● تنبیه الغافلین و تذکرة الغافلین در ص ۱۰۲ خواهد آمد .

● توقیعات کسروی

ترجمه از محمد ملقب به جلال الدین طباطبائی . در ۱۰٦۲ه/۱۵۵۲م بنام شهزاده مراد بخش نگاشته است . از وی دو ترجمه در دست است ، یکی بلند و دوسی کوتاه . دربارهٔ ترجمه کوتاه (شماره ۸۹۲۰/۸۹٦۲) می نویسد که پس از ترجمهٔ مطول «همگی آن فصول و ابواب را بنظر انتخاب و انتقاد در آورد» .

آغاز : (نسخهٔ بلند) : الحمد لله الذی ربط سلسلة نظام العالم بسیاسته ریاسته الانسان .

(نسخهٔ کوتاه) : سپس از ستایش پروردگار جسم و جان .

در زیر سه نسخهٔ اول از ترجمهٔ بلند و نسخهٔ چهارم از ترجمهٔ کوتاه است .

○ کلکته ـ چهاپه خانهٔ مطلع الشمس ، ۵ اکتوبر ۱۸۲٤م/صفر ۱۲٤۰ه، ۱۱۵ص، ۲۳ × ۱۵س‌م . نستعلیق سربی .

ش ۸۹٦۳/۸۹۲۱

○ مطبع نولکشور ، جمادی الاول ۱۲۸۷ه/سپتامبر ۱۸۷۰م ، ۲۱۰ص، وزیری ۲۳ × ۱۵ س‌م .

ش ۱۷۲۸۰

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اوریل ۱۸۰۲م (۱۲۹۹ه) چاپ سوم، ۲۰۰ص، رحلی ۲٤/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۷۲۱/۱٤٤۵

Marfat.com

○ درست تا باب دوم نگاشته (ش ۸۹۲۱) است اما بدون ذکر چاپخانه و تاریخ ، ۷۵ص ، ۱۵×۲۰سم.

ش ۸۹۲۰/۸۹۶۲

جواهر الاسرار = اخلاق محسنی

حقیقت الاسلام

از قاضی ثناء الله پانی پتی . در ۷ «قسم» :

۱- حقوق الله . ۲- حقوق العباد . ۳- حق سلطان و امیر بر رعیت . ٤- حق الرعیة علی السلطان . ۵- حقوق همسایه و هم صحبت و همسفر . ٦- حق عامه مؤمنین . ۷- (حقوق النفس).

آغاز : الحمد لله . . . بدان که اسعدک الله تعالی فی الدارین که اسلام کامل عبارتست از آنکه تسلم کل ذی حق حقه معنی آنکه هر صاحب حق سالم و کامل ادا کنی .

○ (لاهور) - بفرمایش امیر الدین ، مطبع هوپ ، ۱۲۸۱ه (۱۸٦٤م) ، بخط سید احمد امین آبادی ، ۳۳ص ، ۲۷/۵ × ۸ . ۳سم .

ش ۳۰۳۷/۲۹۸۰

خارستان

مجد الدین خوافی . در سالهای ۷۳۳ - ۷۳۷ه

۱- اوصاف احکام . ۲- شفقت و ایثار . ۳- فضیلت علم . ٤- عشق . ۵- عهد و پیمان . ٦- بیوفائی . ۷- کرامات اولیاء . ۸- آداب نفس . ۹- صحبت داشتن ابرار و اجتناب اشرار . ۱۰- ریاضت . ۱۱- نکاح و احوال زنان . ۱۲- حسد . ۱۳- ظلم و فساد . ۱٤- بخل و لئیمی . ۱۵- نوادر کلام . ۱٦- ظرایف و لطایف مردم .

آغاز : سپاس بیقیاس موجودی را که صفائی باطن .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، ژوئن ۱۹۱۱م/۱۳۲۹ه ، چاپ چهارم، ۲۱۲ص ، ۲۷ ×

ش ۱۲٦۰/۱۸۵۲

۱۲۳۸/۱۷۷۷

۷۳۵-/۷۱۸۱

Marfat.com

● دبستان اخلاق

ترجمه از انگلیسی . مترجم میرزا اسمعیل دردی اصفهانی . وی از اصفهان به هند آمد ، مدتی در بمبئی بوده بعداً در ملک دکن «جفا» دیده ، اما همانجا یک کسی را که «فخر ملک» (نواب صفدر جنگ مشیر الدوله فخر الملک) نام دارد یاد می کند که قدر او را شناخت ، این کتاب را بنام همان نواب تألیف کرده است . مترجم می گوید که سالها شده که این کتاب نوشته بودم و حک و اصلاح کرده بودم و بالآخر بهمت نواب مذکور در ۱۳۰۵ه چاپ شده است . بعضی عناوین بدینگونه است : رفتار به جانوران ، رفتار به اقارب و خویشان ، رفتار کهتران و مهتران بنسبت بیکدیگر ، در باب محنت ، و مشقت . . . باب شجاعت (آخرین عنوان) ، اشعار فارسی از خود مترجم است .

آغاز : بشنو از نی چون حکایت می کند - و ز جداٹیها شکایت می کند .

ترجمه : رفتار نسبت بجانوران : چه بسیار جانوران ضعیف بی آزار هستند .

○ دکن - مطبع نور دکن ، ۱۳۰۵ه (۸۸-۱۸۸۷م) ، چاپ اول ، بخط میر تصدق حسین ۱۰ + ۲۳۹ + ۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۳۶۰/۷۲۷۰

● دُرّ المجالس

در نسخه های زیر نام مؤلف سیف الدین اوتهاری آمده است ، اما در نسخه های دیگر (چاپی و خطی) نام او به گونهٔ دیگری نیز آمده است. (برای اختلاف نام مؤلف رک به : موزه : ۳۰۱) . در ۳۳ باب ، داستانهای اخلاق پیامبران و عارفان است .

آغاز : حمدی که از غایت عنایت الهی بزبان عارفان رود .

○ لاهور - بفرمایش حاجی چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۲۷ه/۱۹۰۹م ط محمد علی ایمن آبادی مورخ ۱۳۲۶ه/۱۹۰۹م ، ۱۳۲ص ، ۲۵/ × ۱۶سم .

ش ۵۶۳۳/۶۲۵۶

○ لاهور - شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، کیکسٹن پرنٹنگ ، ۱۳۳۶ه/۱۹۱۸م ۱۳۲ص ، ۲۲/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۰۰۲/۱۶۷۶

۲۴۴۵/۲۰۵۲

Marfat.com

○ لاهور ـ میان چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی، ب‌ت، ۱۳۲ص ۲۴ × ۱۶س‌م .
ش ۱۶۸۴/۱۴۰۶

○ لاهور ، بفرمایش حاجی چراغ الدین سراج الدین، مطبع رحمانی، ۱۳۲ص، ۲۴ × ۱۶س .
ش ۶۷۹۶/۵۲۵۷

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی چراغ الدین سراج الدین، ب ت، ۱۳۲ ص ، ۲۵ × ۱۶ س‌م.
ش ۳۸۰۱/۲۰۲۵

دلیل الاحسان

سخنان میان عبدالله متوطن ملتان را شاگرد او مستقیم ولد غیاث الدین ساکن قصبه لکسار (پنجاب) گرد آورده است . «این پند و موعظت ارجمند از زبان . . . میان عبدالله متوطن . . . ملتانی بموجب نص و حدیث کتاب «اسباب المغفرت» و «دلیل الاحسان» جمع کرده از قصبه بهیره خوشاب تشریف آوردند و این ذکر بیان فرموده اند این فقیر مسمی به مستقیم ... استماع یافته ، بعبارت شکسته در قید قلم آورده» (دیباچه) .

شامل هشت باب : ۱ـ توحید باری تعالی . ۲ـ نعت حضرت محمد مصطفی(ص) ۳ـ فضیلت وصف چهار یار کبار. ٤ـ در نصیحت خلق الله و حق قبیله و قرابت ها و همسائیگان ، بجا آوردن . در قناعت و محنت و فقر و فاقهٔ حضرت محمد مصطفی(ص). ٦ـ در خلق پیغمبر(ص). ۷ـ در منع کردن زنان مؤمنان از شرک و بدعت و ضلالت رسوم . ۸ـ در فضیلت دعا ها و درود ها وغیره .

آغاز : الحمد لله ... بدان اسعدک الله تعالی که اکثر مردم درین روزگار در گمراهی و بدعت افتاده .

○ بفرمایش کهڑک سنگه ، لعل سنگه تاجران کتب پشاور. لاهور ـ مطبع صابر، بخط غلام محی الدین مڑدیکی تحصیل وزیر آباد ضلع گوجرانواله ، ژانویه ۱۹۳۹م (۱۳۵۷ه) ، ٦٤ ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .
ش ۷۳۱۲/۶۷۷۷

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین، مطبع مطلع نور، ناقص الآخر، ۷۲ص، ۲۵/۵ × ۱۶/۵س‌م .
ش ۱۰۷۷۵/۱۳٤۲۸

○ لاهور ـ بفرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا ، مطبع مجتبائی ، ۹۲ص، ب‌ت ،
۴س‌م .
۳۱۱۹/۷۲۹۷

Marfat.com

● ذخیرة الملوک

از میر سید علی بن شهاب الدین همدانی . شامل ده باب :

۱ـ در شرایط و احکام ایمان و لوازم کمال آن که سبب نجات بنده است از عذاب ابدی و وسیلت وصول او بدولت و نعیم سرمدی . ۲ـ در ادای حقوق عبدیت . ۳ـ در مکارم اخلاق و حسن خلق و وجوب تمسک حاکم و پادشاه بسیر خلفاء راشدین . ٤ـ در حقوق والدین و زوج و زوجه و اولاد و عبید و اقارب و اصدقا . ٥ـ در احکام سلطنت و ولایت و امارت و حقوق رعایا و شرایط حکومت و خطر عهدهٔ آن و وجوب عدل و احسان . ٦ـ در سلطنت معنوی و اسرار خلافت انسانی . ۷ـ در بیان امر به معروف و نهی عن منکر و فضایل و شرایط و آداب و آن . ۸ـ در بیان حقایق شکر نعمت و ذکر اصناف انعام و افضال حضرت صمدیت . ۹ـ در بیان حقیقت صبر بر مکاره مصایب دنیوی که آن لوازم امور ولایت و سلطنت است . ۱۰ـ در مذمت تکبر و غضب و حقیقت آن و ختم کتاب .

آغاز : حمد بسیار و ثنای بیشمار مر حضرت ملکی را که اسباب معاش سکان خطه ملک دنیوی را بتمهید قانون سیاست حکمی نظام .

○ لاهور ـ مطبع بهاول پریس ، بفرمایش الهی بخش و محمد جلال الدین ، بکوشش حاجی ذوالفقار درانی قندهاری و غلام صدیق خان کابلی، ۱۳۲۳ه‍/۱۹۰۵م، ۳۰۷ص، ۲٤/٥ × ۱٦س‌م.

ش ۱۲۷۸/۱۷۵۸

ش ۱۰۳۲/۱٦۲۸

ش ۲٤٤۳/۲۰٥٤

● روضة الانوار

از ملا باقر بن محمد مؤمن سبزواری (م ۱۰۹۰ه‍) ، بروزگار شاه عباس حسینی موسوی ثانی در مقدمه می آورد :

«مشتمل است بر فواید کثیره و اخلاق پسندیده از معرفة الله و حکمت و موعظه و نصیحت».

شامل مقدمه و دو «قسم» :

مقدمه : در بیان حکمت و تدبیر الهی در وجود پادشاهان و فوایدی‌که برآن مرتب میشود و ذکر آنکه علت دوام و ثبات ملک و پادشاهی چیست . . . مشتمل بر دو فصل

Marfat.com

قسم اول : در آنچه بر پادشاه جهة رستگاری و نجات آخرت و ربط بجناب احدیت لازم است تا تحصیل آن موجب ثواب و رفع درجات و نجات از عذاب و انتقام الهی بوده باشد و امور مذکوره بحسب دنیا نیز موجب انتظام امور ملک و دوام ایام سلطنت و اهمال آن موجب اختلال امور ملک ، درین قسم چند باب ست و در هر باب چند فصل .

قسم دوم : در مراعات قواعد و آدابیکه پادشاه را در امور ملک و ضبط مراتب سلطنت و حفظ معاقد دولت و استحکام اساس پادشاهی و تأسیس مراسم جهانداری لازم است سوای آنچه در قسم اول مذکور شد و درین قسم چند باب ست و در هر باب چند فصل .

آغاز : افتتاح کلام بنام واجب الاعظام پادشاهی سزد که بمقتضای حکمت بالغه ازلیهٔ وضع قانون شریعت غرا و ملت بیضا را باعث انتظام مصالح جمهور .

ر ک به : ذریعه ۱۱ : ۲۸۹ .

○ طهران ـ کارخانهٔ علی قلی خان قاچار ، ذیقعد ۱۲۸۵ه/۱۸۶۹م ، ۳۴۹ص ، ۳۴ × ۲۱/۵سم .

ش ۶۱۳۳/۴۰۰۰

۶۱۳۲/۳۹۹۹

۶۰۹۵/۳۹۷۳

● سراج المنیر

از محمد شریف بن محمد شمس الدین شیعی . بتاریخ جمعه اواخر ماه ربیع الاول ۱۲۰۲ه/ ۱۷۸۷م تالیف کرده است . در ۲۰ لمعه : ۱ـ شرایط ادب . ۲ـ ذهادت حیا . ۳ـ فوائد حلم . ۴ـ مناقب عدل . ۵ـ محامد احسان . ۶ـ حلاوت صبر . ۷ـ عذوبت عشق . ۸ـ چاشنی محبت . ۹ـ مکارم سخاوت . ۱۰ـ محاسن شجاعت . ۱۱ـ مراعات صحبت . ۱۲ـ مرارت ادبار . ۱۳ـ نتائج خاموشی . ۱۴ـ عزت قناعت . ۱۵ـ ذل طمع . ۱۶ـ ثمرهٔ فتوت . ۱۷ـ حسن تدبیر . ۱۸ـ شامت ظلم . ۱۹ـ مذمت خدعه . ۲۰ـ ملامت حسد .

در خاتمهٔ هر یکی از لمعات حکایتی متناسب به موضوع درج شده است .

آغاز : سپاس و ستایش مر کریمی را که حلهٔ خلعتش زیوری است زیبنده .

رک به : ذریعه ۱۲ : ۱۶۱ .

○ بمبئی ـ حسب الامر حاجی شیخ علی محلاتی الحایری، ۱۳۰۶ه (۸۹-۱۸۸۸م)، ۸۸ص، ۱۳×۲۰ سم .

ش ۱۴۵۱/۹۹۵

Marfat.com

● انتخاب سیاست نامه

متن از خواجه ابو علی حسن ملقب به نظام الملک طوسی. انتخاب فصل چهل و ششم است. برای برنامهٔ درسی فوق لیسانس ادبیات فارسی در دانشگاه پنجاب ، لاهور. با مقدمه به زبان اردو.

○ لاهور : ملک نذیر احمد ، رشید آرٹ پریس ، ب ت ، چاپ اول ، بخط محمد ظهور ، ٤٠ص ، ٥/٢١×١٣س‌م .

ش ٢٠٣٨/٢٠٨٧

● صد پند سود مند لقمان حکیم

آغاز : اول آنکه ای جان پدر خدای عز و جل را بشناس .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فوریه ١٩٠٣م/١٣٢٠ه ، چاپ چهارم ، ص٢-١٢ ، ١١×١٣س‌م .

ش ١٦٦٣/١٤٥٢

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، آوریل ١٩٥٧م/١٣٧٦ه ، چاپ سوم، ص١١١-١١٤ در مجموعهٔ پنج گنج فارسی، ٢٢×١٤س‌م .

ش ١٦١٨٧/١٦٠٧٧

● عزیزالاخلاق فی نصایح الآفاق

از محمد عبدالعزیز که در ٩ ذیحجه ١٣١٧ه رسالهٔ «نصایح عزیزیه» را برای فرزندان خود احمد عبدالله و محمد عبدالرحمن تألیف و طبع کرده بود ، بعداً بر آن اضافه نموده و در ١٣١٩ه/ ١٩٠١م بدین عنوان ارائه کرده است . از عنوان کتاب تاریخ تألیف بدست می آید . در پند و و نصایح اخلاقی ، بعنوان های «ای عزیز» ، «ای عزیز» .

آغاز : حمد و سپاس بی قیاس مر واجب الوجودی را که بود و هست و خواهد بود و مظهر و مبدع هر ممکن و موجود از کتم عدم بتماشاخانهٔ شهود .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع سرکار عالی ، ١٣١٩ه/١٩٠١م ، ٩٨ص ، ٥/٢٩×٢١س‌م . با تقریظ محمد عمر الحسینی قادری حیدر آبادی .

ش ٢٦٧٧/١٩٦٧

Marfat.com

از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی . در اواخر جمادی‌الثانی ۱۰۷۳ه‍/۱۶۶۳م نگاشته است . در دیباجه می نویسد :

«اکثر طالبان هدایت باعتبار عدم انس بلغت عرب از فواید و منافع آنها محرومند لهذا این بی بضاعت را بخاطر فاتر رسید که وصیتی که حضرت سید المرسلین(ص) برگزیدهٔ اصحاب و زبدهٔ اتباع خود ابو ذر غفاری(رض) را فرموده اند چون جامع ترین اخباری که درین باب از ینابع وحی و الهام ماثوره گردید و بر اکثر مکارم اخلاق حسنه و محاسن اوصاف جمیله اشتمال دارد ترجمه نمایم و مقید برنگینی عبارات و حسن استعارات نگردید ، بعبارات قرینه بفهم مضامین آنرا ادا کنم و آنچه محتاج بتفسیر و تبیین نباشد و اشکال آن منحصر در عدم فهم لغت نباشد بر وجه ایجاز متوجه حل آن بشوم تا کافهٔ مؤمنان و عامهٔ شیعیان از این مایدهٔ سبحانی ... بهرهٔ فاضل و نصیب کامل برند» (دیباچه) .

مقدمه در ذکر بعضی از فضایل و احوال ابوذر . بقیه مطالب بدینگونه است :

شرایط اعمال ، حضور قلب ، معرفت خداولد ، تقرر نبوت پیغمبر(ص) ، شمایل و اوصاف رسول خدا(ص) ، صفات علامات امام و شرایط امامت ، ذکر معاد ، حرمت غنا . . . ، تعریف بهشت و احوال مؤمنان، ثواب اعانت مؤمنان ، تقوی و ورع ، فضیلت تسبیح وغیره .

آغاز : لئالی حمد و جواهر ثنا تحفهٔ بارگاه جلال کبریا حکیمی که الواح ارواح قابلهٔ نوع بشر را که مظهر غرایب صنع قضا و قدر است .

رک به : ذریعه ۱۵ : ۳۷۰ .

○ کلان کوٹھی - بحسن سعی حاج حسن علی و مرزا جعفر علی کربلائی، در کارخانهٔ آغا جان، بخط حاجی ابو محمد ابن الحاج ملا محمد ابراهیم سبزواری ، مورخ ۱۵ رمضان ۱۲۶۸ه‍/۱۸۵۳م، ۳۷۲ص، ۳۰×۱۶/۰سم .

ش ۱۶۱۴۷/۱۶۰۳۷

○ (طهران)، بفرمایش اخولد ملا محمد خراسانی ، بخط محمد حسین بن محمد علی تبریزی ، ۱۲۷۹ه‍/۱۸۶۲-۶۳م ، ۳۵۹ص، ۳۴×۲۲سم .

ش ۶۲۰۴/۳۹۸۲

○ ایران - بسعی و اهتمام حاجی ملا محمد ابن ملا علی و حاجی عبدالحسین و بجد و جهد

Marfat.com

ابن ملا زین العابدین میرزا محمد خوانساری اصفهانی ، ۱۲۹۷ه/۱۸۸۰م ، بخط احمد بن حسین بن محمد شفیع خوانساری، ۲۷۹ص ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۶۰۸۵/۳۹۶۳

○ لکهنو - بفرمایش سید عبدالحسین ، مطبع دبدبهٔ احمدی ، بت ، ۴۹۲ص ، ۲۶/۰ × ۱۷/۰س‌م .

ش ۳۸۹۷/۵٤۶۳

● فصل الخطاب من کلام امیرالمؤمنین عمر بن الخطاب

از محمد بن محمد العمری الرشید الکاتب الوطواط . شرح فارسی صد کلمهٔ حضرت عمر رضی الله عنه است که به ارشاد خوارزم شاه بادشاه تألیف شده است .

آغاز : الحمد لله علی ما افاض علینا من سوانح نعمه و شوالع قسمه ثم الحمد لله علی نظمنانی عقد .

○ (دهلی ، مطبع رضوی)، بت ، در مجموعه ص۲۵-۵۲، ۲۱ × ۱٤س‌م ، منقول از نسخهٔ خطی مخزونهٔ کتابخانهٔ نواب علی محمد برادر زادهٔ نواب مصطفی خان .

ش ۲٤۱۹/۲۷۰۹

نیز رک به : اقوال حضرت عمر فاروق که در ص۷۹ گذشت .

● کلمهٔ طیبه

از حسین بن محمد تقی الفوری الطبرسی (م. ۱۳۲۰ه) در تاریخهای ۱۰ محرم ۱۳۰۱ه و ۱۱ جمادی الثانی ۱۳۰۲ه در بلدهٔ سرمن رای به تألیف آن مشغول بوده است، در یک مقدمه و ۱۹ باب:

مقدمه در فهرست ابواب .

باب ۱- ذکر عنایت اهل هر مذهبی در ترویج دین و اعانت مروجین ملت و آئین خود و حراست آن .

۲- ذکر خرابی ملت بیضا و ضعف شریعت غرا .

۳- ذکر بلا ها و مصائب که آثار مفاسد است .

٤- لزوم احترام علماء و مؤمنین .

۵- سائر صفات وجهات موجوده در اهل علم خصوصاً باطنین ایشان در عنایت

Marfat.com

۱۵- مدح و ترغیب شرکت در صدقه و انفاقات باهل خیر .

۱۹- ذکر بعضی از آنچه و امکنه که امتیازی دارند در انفاق کردن .

آغاز : سپاس بی اندازه و قیاس خداوندی را . ذریعه (۱۸ : ۱۲۵) .

○ بمبئی - حاج شیخ علی محلاتی حائری ، شهر الله ۱۳۰۳ه/۱۸۸۶م ، ورق اول افتاده ، ۴۱۶ص ، ۲۷×۱۸س‌م .

ش ۴۲۲۴/۷۵۴۸

● کیمیای سعادت

از امام محمد بن محمد غزالی طوسی (م۵۰۵ه) . در چهار رکن .

آغاز : شکر و ستایش فراوان بعدد ستارهٔ آسمان .

○ لاهور - مطبع پنجابی ، باهتمام عبدالباری و بتصحیح حافظ احمد کبیر امین مدرسه کمپنی بهادر و مولوی غیاث الدین مدرس اول مدرسهٔ مذکور ، حافظ محمد مرتضی مدرس چهارم مدرسهٔ مذکور ، ذی الحجه ۱۲۵۳ه/۱۸۳۸م ، ۳۷۳+۱۶۵+۱۰ص ، ۳۰×۲۲س‌م .

ش ۸۴۰۲/۷۵۰۳

○ میرٹھ - مطبع هاشمی ، ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۷۷ه/۱۸۶۰م ، ۸+۵۷۰ص ، بخط منشی محمد ممتاز علی لزهت رقم حسب ایمای حافظ عظیم الدین احمد . زممتاز علی کاتبش سال پیخوان - «رقمهای لزهت رقم هم بینی» = ۱۲۷۷ه ، ۲۹/۵×۱۸س‌م .

ش ۲۰۶۹/۲۳۹۸ ناقص الآخر ، تا ص ۵۶۱ .

ش ۱۴۰۰۸/۱۳۷۹۹

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۱ه/ستمبر ۱۸۷۴م ، بتصحیح و تحشیه و تجدید نظر از مولوی هادی علی از نسخهٔ مطبوعهٔ سابقه ۱۲۷۹ه . ۵۷۸ص ، هر چهار رکن ، ۱۶×۳س‌م .

ش ۳۱۸۸/۶۴۶۰

۷۲۳۶/۶۶۳۹

۱۱۷۰۱/۱۱۷۱۱

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۱۱ه/۱۸۹۴م ، چاپ سوم ، ۵۷۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۵۱۸۲/۴۳۲۱

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۱۴ه/۹۷-۱۸۹۶م ، بخامهٔ نثار احمد ابن حافظ لیاز احمد بریلوی ، ۸ + ۴۸۸ص ، ۲۶ × ۹۸/۵س‌م .

ش ۳۷۹۸/۲۰۲۲

ش ۱۳۷۱۸/۱۰۸۹۳

● انتخاب کیمیای سعادت

در سه باب : ۱ـ در دوستان و برادران که دوستی ایشان برای حق تعالی باشد و شرط آن . ۲ـ حقوق دوستان . ۳ـ حقوق مسلمانان و رحم خویشاوندان و بنده .

این انتخاب برای برنامهٔ درسی فوق لیسانس ادبیات فارسی در دانشگاه پنجاب لاهور به عمل آمده است . با دیباچهٔ اردو در شرح احوال غزالی .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، رشید آرٹ پریس ، ۱۹۶۷م/۱۳۸۷ه ، ۷۲ص ، ۲۱ × ۱۴ س‌م .

ش ۲۰۲۷/۳۰۸۸

● لباب الاخبار

متن عربی از احمد بن عبدالله. ترجمهٔ فارسی از محمدِ بن محمود بن محمد مستوفی. در چهل باب و در هر باب ده حدیث را آورده است..

۱ـ فضیلت علم و علماء . ۲ـ فضیلت کلمهٔ لا اله الا الله . ۳ـ فضیلت بسم الله . ۴ـ فضیلت صلوة . ۵ـ فضیلت ایمان . ۶ـ فضیلت وضو . ۷ـ فضیلت مسواک . ۸ـ فضیلت بالگ نماز . ۹ـ فضیلت نماز با جماعت . ۱۰ـ فضیلت روز جمعه . ۲۰ـ فضیلت تسبیح . ۳۰ـ حق پدر و مادر بر فرزند . ۴۰ـ فضیلت صبر .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد این رساله ایست مشتملبر چهار صد حدیث که مستخرج الد از کتب احادیث .

Marfat.com

○ لبنی ـ [illegible] ابراهیم ابن قاضی نور محمد پل بندری بشراکت نور الدین بن جیوا خان، مطبع حیدری ، ربیع الثانی ۱۲۷۹ھ/۱۸۶۳م ، ۸۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۳۳۰/۵/۱۰۰۰

○ هندو پریس ، به سعی محمد عبدالخالق ، صفحهٔ عنوان بخط قمر الدین ، رمضان ۱۲۸٤ھ/۱۸٦۷م ، ۸۰ص ، ۲۱ × ۱٦س م .

ش ۱۳۳٦/۱۸۱۹

ش ۱۱۷٤۱/۱۱۷۳۱ این نسخه در آغاز ده صفحه افتادگی دارد .

○ لاهور ـ فرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا ، مطبع مصطفائی ، ۸۸۵ھ/ (۳-۲-۱۳۰۲ھ) ۸۰ص ۳۵/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۳۵۰٦/۱۰۸۵۳

● لوامع = اخلاق جلالی

● مجموعهٔ وصایاء اربعه

۱ـ المقاله الوضیه فی النصیحه والوصیه، ص۴۳-۵٤ از شاه ولی الله . مع توضیحات و حواشی از قاضی محمد ثناء الله پانی پتی ، ص۵۵-٦۷ .

۲ـ وصیت نامهٔ قاضی محمد ثناء الله پانی پتی، ص۱٤۳-۱۵۳ .

۳ـ نصیحت نامهٔ شاه اهل الله دهلوی ، ص۱٦۷-۱۷٤ .

٤ـ تصنیف رنگین از سعادت یار رنگین ، به اردو

هر یک در جای خود یاد شده است .

○ حیدر آباد ـ اکادیمیه الشاه ولی الله الدهلوی ، ۱۳۸٤ھ/۱۹۷٤م ، چاپ اول ، بتصحیح و ترجمهٔ اردو محمد ایوب قادری ، ۲۲ × ۱٤س م .

ش ۲٤٤۸/۳٤٦۱

ش ٤۲۹۰/۵۵٦۸

ش ٤۲۹۱/۵۵٦۷

ش ۵۰۷۷/۵۸۸۲

Marfat.com

● مطالب غریبه

ترجمهٔ حکایات احمد شهاب الدین قلیوبی بوسیلهٔ منشی محمد صدیق که در ۱۲۹٤ه (=مطالب غریب) بدان پرداخته است. شامل ۲۱۷ حکایت و ۱۰۰ لطیفه:

حکایات:

۱- فضل بسم الله. ۲- فضیلت قیام برای نماز شب. ۳- ادای حق عبادت. ٤- عبادت صالحین. ٥- خوبی راستی. ۱۰- کرامات. ۲۰- فضیلت بازگشتن بسوی حق تعالی. ۳۰- پارسائی نفس. ٤۰- قناعت بقلیل. ٥۰- اندیشهٔ احوال آخرت. ٦۰- در شان کسی که برای او واعظی کرد از ذات خود. ۷۰- فضیلت ماه رجب. ۸۰- پارسائی از نظر بسوی کسیکه حرام است دیدن او. ۹۰- تنویر و بینائی دل. ۱۰۰- مناقب بعضی صالحین. ۱۱۰- عدل با رعیت. ۱۲۰- در انتقام اگرچه بعد زمان شد. ۱۳۰- حسن و توکل و صبر. ۱٤۰- فضیلت صدقه. ۱٥۰- طلب احسان باشاره. ۲۰۰- ذکر مقتول و مضروب و مصلوب شدن اشراف. ۲۱۷- در ذم سخن چینی و فواید دیگر.

لطایف:

۱- حلیهٔ شرعی. ۲- مضحکه. ۳- جواب نفیسه. ٤- مضمون وحدة الوجود. ٥- معجبه. ۱۰- سپاهی. ۲۰- لیت حقه کشی. ۳۰- ایفای شرط. ٤۰- مناظره. ٥۰- مکابره. ٦۰- حال حمقا. ۷۰- حیلهٔ شرعی. ۸۰- حسن ادای نوربای مطربه. ۹۰- حاضر جوابی. ۱۰۰- اظهار مثل حسب دل.

آغاز: حکایات لامحدود محامد و ثنای خالق ودود نه آنچنان امتداد دارد که باعانت اقدام اعضان اشجار و امداد مداد بحار گنجایش پذیر صفایح تحریر شود.

○ باهتمام میرزا زین العابدین شیرازی، دارالطبع سرکار عالی، تاریخ طبع از روی صفحه اول ۱۳۰۰ه، و از ترقیمهٔ کاتب ۱۳۰۲ه و از ماده های تاریخ ۱۳۰۲ه بدست می آید، بخط ابوالقاسم محمد الشهیر به فضل رب عرشی، و میرزا محمد عبدالرحمن مورخ ۱٤ محرم ۱۳۰۳ه، ماده های تاریخ طبع از منشی حیات خان احمدی، غلام جیلانی موجد، «تحفهٔ صوفیان طبع یافت» (=۱۳۰۲)، ۱٦ + ۷۳۲ + ۸ص، ۲۲/٥ × ۱٥سم.

ش ۲۲٥٥/۲٥۹۱

● مطلوب کل طالب من کلام امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب

Marfat.com

مجموعهٔ صد کلمه از علی المرتضی کرم الله وجه که محمد بن رشید الدین وطواط آن را ارشاد شاه محمود بن خوارزم شاه به فارسی ترجمه و شرح کرده است .

آغاز : الحمد لله علی الطافه کرمه و اصناف نعمه والصلوة علی نبیه الطاهر اغراقه الظاهر

○ دهلی ، مطبع رضوی ، ب ت ، ۳۰ص، ۲۱ × ۱۴س‌م . منقول از نسخهٔ خطی مخزونهٔ کتابخانهٔ نواب علی محمد برادر زاده نواب مصطفی خان .

ش ۲۴۱۹/۲۷۰۹

معراج السعادت

از ملا احمد بن مهدی بن ابی ذر نراقی (م۱۲۴۴ه) . شامل پنج باب :

۱- در بیان بعضی از مقدمات نافعه، و در آن چند فصل است .

۲- در سبب بدی اخلاق و بیان قوای نفس، در آن هشت فصل است .

۳- در بیان محافظت اخلاق حسنه از انحراف و معالجات کلیه اخلاق رذیله، در سه فصل است .

۴- در تفصیل اخلاق حسنه و ذمیمه و فواید و مفاسد آنها و کیفیت کسب هر یک از اخلاق حسنه و معالجه هر یک از اخلاق رذیله ، مشتمل بر پنج مقام .

آغاز : معراج سعادت جاودانی و مفتاح ابواب فیوضات دو جهانی ستایش وسپاس خداوندیست جل شانه .

رک به : ذریعه ۲۱ : ۲۲۹ .

○ تبریز - در کارخانهٔ آقا میر فتاح خلف آقا میر بابای تبریزی ، صفر المظفر ۱۲۷۳ه/ ۱۸۵۶م ، ۳۶۱ص، ۳۳/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۴۱۸۸/۷۶۵۶

○ بمبئی - بامر حاج زین العابدین ، مطبع محمدی ، باهتمام امیر الدین ولد داؤد میان ، جمادی الثانی ۱۲۹۶ه/۱۸۷۹م ، بخط محمد اسمعیل شیرازی، ۴۰۳ص ، ۳۲ × ۲۳س‌م .

ش ۲۰۷۸/۱۴۰۷

۷۴۳۶/۷۱۲۵

رساله الوصیه فی النصیحه والوصیه

از شاه ولی الله محدث دهلوی .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله ملهم الحکم و مفیض النعم والصلوة .

○ حیدر آباد ـ اکادیمیه الشاه ولی الله الدهلوی ، ۱۹۶۴م چاپ اول ، بتصحیح و ترجمه اردو از محمد ایوب قادری، ص۴۳-۵۴، توضیحات و حواشی از قاضی محمد ثناء الله پانی پتی ص۵۵-۶۷ در مجموعهٔ وصایاء اربعه ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۳۴۶۱/۳۴۴۸

۵۵۶۸/۴۲۹۰

۵۵۶۷/۴۲۹۱

۵۸۸۲/۵۰۷۷

● می باید دید

از مولوی محمد حسین بن شیخ علی اکبر بن شیخ غلام رسول بن شیخ پیر محمد بن شیخ دین محمد بن شیخ محمد فصیح الحنفی ، که در طالب پور (نزد سرهند ـ هندوستان) زندگی می کرد . این رساله را در رمضان ۱۲۹۶ه‍/۱۸۷۹م بدستور منشی عطاء الرحمن و برای مطالعهٔ پسر خود میان محمد عبدالعظیم ابو الهدی نگاشته است .

آغاز : جهان جهان ستایش جهانداری را سزدکه رایات جهانگیری فرمانروایان والا شکوه بر اوج گنبد گردون بر افروخت .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتبر ۱۹۰۰م/۱۳۱۸ه‍، چاپ پنجم، ۲۳ص، خاتمه کتاب و حال مصنف از عطاء الرحمن مالاری ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۹۶۱/۲۱۵۶

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳۲۹ه‍/دسمبر ۱۹۱۰م، ۲۰ص، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۰۱۲/۲۱۱۳

● می باید شنید

از محمد علی رفعت بن عتیق الله خان الحسنی الواسطی برای میر صاحبدل نگاشته است در اخلاق و نصایح .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد دانه چین خرمن درویشان بنده کمترین ایشان ... این چند سودمند برای خاطر عزیز فرزند میر صاحبدل می نگاره .

Marfat.com

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷٤م/۱۲۹۱ھ، ۱۵ص ، ۲۷ × ۱۹س‌م .

ش ۳۷۷۳/٤۸۷٦

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، ستمبر ۱۸۸۲م/(۱۲۹۹ھ) ۱۵ص، ۲٦ × ۱۷س‌م. محشی.

ش ۸۳٦۳/۷۵۹٦

ش ۱٦٦۵۰ .

○ کلکته ، مطبع مسیحی ، بفرمایش میر محمد حسن ، ب ت ، حواشی از مسیح الزمان بن نورالدین نور محمد ، ۱٦ص، ۲٦ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۷۹۳/۱۳۰۸

نصائح عزیزیه

از **محمد عبدالعزیز** ، برای نور چشمان محمد عبدالرحمن و احمد عبدالله در ۹ ذی حجه ۱۳۱۷ھ/۱۹۰۰م نگاشته است . در نصایح اخلاق .

آغاز (مقدمه) : از اهتمام تألیف برخی از نصایح دلپذیر مقصدم (متن) : الحمد لله . . . ای اسعدک الله تعالی فی الدارین باید که این چند کلمات .

○ (حیدر آباد دکن) ، دارالطبع سرکار عالی ، ۱۳۱۷ھ/۱۹۰۰م، ۷۱ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۷۳۳٤/٦۷۹۵

نصیحت نامهٔ شاه اهل الله دهلوی

از شاه اهل الله دهلوی .

آغاز : باید دانست که آدمی را مادامی که .

○ حیدر آباد - اکادیمیه الشاه ولی الله الدهلوی ، ۱۳۸٤ھ/۱۹٦٤م چاپ اول ، بتصحیح ترجمهٔ اردو از محمد ایوب قادری ، ص۱٦۷-۱۷٤ در مجموعهٔ وصایاء اربعه، ۲۲ × ۱٤س‌م.

ش ۳٤٦۱/۲٤٤۸

ش ۵۵٦۸/٤۲۹۰

۵۵٦۷/٤۲۹۱

۵۸۸۲/۵۰۷۷

Marfat.com

● نهج البلاغه

مجموعهٔ خطابه ها و دعا ها و وصایا و نامه ها و جمله های کوتاه حضرت علی ابن ابی طالب (ع) است که بوسیلهٔ سید شریف رضی (م٤٠٤ یا ٤٠٦ه) گرد آوری شده است.

● ترجمه و شرح فارسی ملا فتح الله صاحب تفسیر نهج البلاغه حضرت امیرالمؤمنین

از فتح الله بن شکر الله کاشانی (م۹۸۸ یا ۹۹۸ه) . در دیباچه و خاتمه نام کتاب «تنبیه الغافلین و تذکرة العارفین» آمده است . «مخفی نماند این کتاب تنبیه الغافلین و تذکرة العارفین از جمله مؤلفات مرحوم ملا فتح الله کاشانی و ترجمهٔ کتاب نهج البلاغه است» .

آغاز : الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهدی لولا ان هدانا لله والصلوة والسلام علی من امر العباد .

رک به : ذریعه ٤ : ٤٤٧ .

○ (طهران) ـ اسمعیل خان بشیر الدوله و کربلائی محمد حسن در کارخانهٔ کربلائی محمد حسن طهرانی ، بعهد ناصرالدین شاه قاچار ، جمادی الاول ۱۲۷۵ه/۱۸۵۸م ، بخط علی اکبر بن محمد هادی خوانساری، (٤٦٤)ص ، ۲٤/۵ × ۱۷سم .

ش ۵۹۵٤/۳۷۵٦

● شرح نهج البلاغه (مجلد ثانی)

از محمد صالح بن حاجی محمد باقر قزوینی روغنی. با دیباچه از میرزا اسماعیل عماد الدین آستیانی .

رک به : ذریعه ١٤ : ١٢٨ .

آغاز : (شرح) : الحمد لله علی ما اولانا من نعمایه والعم علینا من الایه ومن علینا بارساله و سید انبیاء... محمد صالح بن حاجی باقر قزوینی عفی الله عنه سیاتهما و بارک لهما .

○ ۱۳۲۰ه/۱۹۰۲م ، ٦+٤٢٤+٢٢٤+١٥٦ ص (+١٤ ص قصاید در حضرت علی) ، ۳۱ × ۲۰سم .

ش ۲۶۱۵/۲۵۳۱

Marfat.com

● شرح نهج البلاغه

از شرف الدین اردبیلی . بروزگار شاه اسماعیل صفوی نگاشته است .

آغاز : (خطبهٔ اول) یعنی ستایش مر خدایرا سزاست که واجب الوجودیست که نمیرسد بهیئة ثنای او جمیع گویندگان و شمار نمیتواند .

(متن) : اما بعد حمد الله الذی جعل الحمد ثمنا النعمایه و معاذاً من بلائه و اما پس از ستایش و سپاس خدای عز و جل آنخدائیکه گردانید بعنایت .

○ طهران ـ مطبعهٔ اخوان کتابچی ، ۱۳۵۵ه‍/۱۹۳۶م ، ۱۲ + ۴۱۲ص با متن عربی ، ۳۴/۵ × ۱۲س‌م .

ش ۳۹۹۱/۶۰۸۳

Marfat.com

Marfat.com

حق الیقین فی معرفة رب العالمین

منسوب به علامه محمود تبریزی شبستری (م. ۷۲۰ه). در ۸ باب :

۱ـ ظهور ذات حق و بیان مقام معرفت . ۲ـ ظهور صفات حق تعالی و بیان مقام علم . ۳ـ مظاهر و مراتب آن و بیان مبداء . ٤ـ وجوب وحدت او تعالی . ٥ـ ممکن الوجود و کثرت . ٦ـ تعین و حرکت و تجددات . ۷ـ حکمت تکلیف و جبر و مقدر . ۸ـ معاد و حشر و نشر و حقیقت فنا و بقا .

آغاز: الحمد لله . . . ای پیدا تر از هر پیدائی .

○ بجنور ـ مجلس علمی ، مدینه پریس ، ۱۳۵۲ه/(۱۹۳۲م) ۳۳ص ، ۳۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱۷٤۹/۱۳٦۹

گوهر مراد

از عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (م۱۰۵۱ یا ۱۰۷۲ه) برای شاه عباس نوشته است . شامل مقدمه و سه مقاله و خاتمه :

مقدمه در اشارة بمرتبه وجود انساب و سبب اختصاص وی بتشریف تکلیف الهی و نمود راه خدا و تقسیم آن راه ظاهر و راه باطن و سبب اختلاف علماء و بیان غرض و فائده آن علم کلام و حکمت و این معانی ، در سه مطلب .

مقالهٔ اول ـ در علم خود شناسی، در دو باب .

مقالهٔ دوم ـ در علم خداشناسی ، در سه باب .

مقالهٔ سوم ـ در فرمان خداشناسی و آن حاصل شود از معرفت فرمان که تکلیف عبارت

Marfat.com

از آلست و معرفت آورندهٔ فرمان که رسول عبارت از آنست و حافظ فرمان که امام عبارت از آن است و جزای فرمان که معاد بجهت آنست ، مشتمل بر چهار باب .

خاتمه : در اشارت کونه بدلالت بر سلوک راه باطن ... در دو مقدمه .

آغاز : گوهر مرادی که غواص فکرت را از دریای حیرت در کف الدیشه آید و در دانه مقصودی که جوهری طبیعت .

○ بمبئی - ملک الکتاب ، جمادی الاول ۱۳۰۱ه/۱۸۸٤م ، ۲٦٤ص ، ۲٤/٥ × ۱٦سم ، ش ۱۷۲۱۷

Marfat.com

عرفان

در سه بخش:

۱- متون عرفانی

۲- مکتوبات عرفاء

۳- ملفوظات عرفاء

Marfat.com

Marfat.com

متون عرفانی

● آداب الطالبین مع رفیق الطلاب و الباب ثلاثه

ش ۱۷۵۷/۱۳۶۱

هر کتاب در همین بخش در جای خود یاد شده است .

● رسالهٔ آه سرد

از خواجه میر درد دهلوی (م۱۱۹۹ه) . در ۱۱۹۳ه/۱۷۷۹م ، پس از «نالهٔ درد» تألیف کرده است . واردات و ملهمات مؤلف است در ۳۴۱ «آه» یا اشعاری که در این کتاب آمده است همه سرودهٔ خود نگارنده است .

آغاز : حمدیکه شایان جناب اقدس الوهیت باشد از هیچکس راست نمی آید .

○ بهوپال - مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه/۹۳-۱۸۹۲م ، ص۷۱-۱۳۳ ، در رسایل اربعه ، ۳۱ × ۰/۳۰سم .

ش ۹۶۳/۱۵۹۵

● رسالهٔ ابدالیه

از مولانا یعقوب چرخی (م۸۵۱ه/۱۴۴۷م) . تصحیح و تعلیق و پیشگفتار از محمد نذیر رانجها نوشاهی نقشبندی مجددی در ۱۳۹۸ه/۱۹۷۷م .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی زین السماء الدنیا بمصابیح وجعلها رجوماً للشیاطین و زین الارض .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد ، مکتبهٔ جدید پریس لاهور ، ۱۳۹۹ه/۱۹۷۹م ، سی و سه + ۸۱ + ۵ص ، ۲۱ × ۱۴سم .

Marfat.com

ش۱۲-۱۲٤۱۱/۸۲-۱۲۳۸۱

ش ٦٥-۱٦۱٦٤/۷٥-۱٦۲۷٤

● رسالهٔ منظوم در اذکار

از سید محمد گیسودراز (م۸۲۵ه) .

آغاز : حاضر و ناظر تو حق در دل بدان

هم بدان با خویش او را هر زمان

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸٦ه/۱۹٦۷م، ص۱۱۷-۱۲۰ در یازده رسایل، ۲۱ × ۱٤سم .

ش ۱۹۷۳/۲٦۸۳

● رسالهٔ اذکار چشتیه

از گیسودراز .

آغاز : بدان بدرستیکه اذکار همه مروی الد از رسولؐ الله صلی الله علیه وسلم و بعضی ذکرها تعلیم کرد .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸٦ه/۱۹٦۷م، ص۱۲۹-۱٤۲ در یازده رسایل ۲۱ × ۱٤سم .

ش ۱۹۷۳/۲٦۸۳

● ارشاد الطالبین

از اخولد درویزه لنگهاری (م۱۰٤۸ه) . مرید شیخ علی ترمذی . شامل چهار باب :

باب اول - در چهار فصل (۱- در توحید . ۲- در ایمان . ۳- در وضو و ملایم آن ، ٤- در نماز) .

باب دوم - در چهار فصل (۱- در توبه . ۲- در علامت پیر کامل و ملایم آن ، ۳- در چهار علم و ملایم آن . ٤- در ذکر) .

Marfat.com

باب سوم - در سیر سلوک .

باب چهارم - در چهار فصل (۱- در اخلاق حمیده . ۲- در اخلاق ذمیمه . ۳- در صبر . ۴- در شکر) .

آغاز : حمدی بیحد و ثنای بیعد سزای ذاتی را که بتغلب وحدت از عالم الغیوب که اعلاء ت اوست .

○ لکهنو - مطبع الوار محمدی ، بفرمایش محمد اکبر و عبدالحکیم ، ۱۳۰۱ھ/۸۴-۱۸۸۳م + ۴۶۰ص ، ۲۶ × ۱۷س م . صفحهٔ روی جلد بخامهٔ چالد علی .

ش ۱۰۱۹/۱۴۸۷

ش ۱۷۵۹۵

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، مطبع گلزار هند سٹیم پس ، اکتوبر ۱۹۲۰م، ۴۳۲ص ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۱۰۵۳/۱۴۳۰

ارشاد الطالبین

از قاضی محمد ثناء الله پانی پتی . دیباچه از عبدالمجید احمد سیفی مورخ ۱۳۷۶ھ. مشتمل بر مقام :

۱- در اثبات ولایت . ۲- در آداب مریدان . ۳- در آداب کاملان و مرشدان . ۴- در باب قرب الهی . ۵- در مقامات قرب الهی .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الذی جعل التصوف صفاء لقلوب الاصفیاء و اعد التعرف جلاء لجان . . .

آغاز (متن) : الحمد لله رب العلمین . . . بعد حمد و صلواة فقیر حقیر محمد ثناء الله پانی پتی عثمانی نسباً حنفی مذهباً نقشبندی مجددی مشرباً می گوید .

○ لاهور - حکیم عبدالمجید احمد سیفی ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، پٹ ، ۶۸ص ، ۲۴ ×

ش ۱۲۶۷/۱۸۱۸

Marfat.com

● ارشاد المریدین

از اخوند درویزه ننگهاری . شامل یک مقدمه و چند نکته و خاتمه :

مقدمه در بیان استفاضهٔ مریدان سابقین و اضافهٔ پیران متقدمین که چه چیز بوده است .

نکتهٔ اول : در چگونگی حصول این معانی مذکوره .

نکتهٔ دوم : در بعضی فواید این معانی مذکوره .

نکتهٔ سوم : در اطلاق اسم صوفی و شیخ و پیر و درویش و مرید .

نکتهٔ چهارم : در بیان رسیدن بمرتبه پیری و شرائط آن .

نکتهٔ پنجم : در ایمان .

نکتهٔ ششم : در بعضی اذکار متداوله .

نکتهٔ هفتم : در بیان نمازی که معراج مومن است .

خاتمه : در طریقه پیری و مریدی وغیره .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد یکی از خویدمان کمینه و مریدان کمترینهٔ حضرت شیخ الاسلام والمسلمین وارث علوم الانبیاء والاخلاص والمرسلین شیخ علی ترمذی یعنی اضعف عباد الله الباری درویزه ننگهاری همیگوید .

○ بارشاد احمد بخش بن حافظ محمد حفیظ ، بتصحیح نصیر احمد در ۱۲۸۳ه (خاتمه) مطبع پیشاور ، ۱۲۸۳ه (۶۷-۱۸۶۶م) ۷۲ص ، ۲۶×۱۷س م .

ش ۸۶۱۷/۷۵۱۹

○ پیشاور ـ میر محمد تاجر کتب ، مطبع فاروق ، ۱۳۰۳ه ، ۸۰ص ، ۳۶/۵×۱۸س م ، چاپ دوم .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

ش ۸۳۶۳/۷۵۹۶ موریانه خورده .

○ لاهور ـ مطبع گلزار محمدی ، بفرمایش شیخ الهی بخش تاجر کتب ، (۱۴-۱۳۱۳ه) ۱۸۹۶م ، ۷۳ص ، ۲۴/۵×۱۶س م .

ش ۱۷۰۴/۱۴۲۸

Marfat.com

○ استقامت الشریعت بطریق الحقیقت

از گیسو دراز . به سال ۷۹۲ه/۱۳۹۰م نگاشته است . «خواستم سخنی چند در اتصاف صفات و طرز ذات اشارتی کنم» (دیباچه) .

آغاز : الحمد لله المتجلی علی المطیع والعاصی القریب من الدانی والقاضی الواحد لا بحساب .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ه/۱۹۶۷م ، ص ۱-٤٤ ، در مجموعه رسایل ، ۳۱×۱٤سم .

ش ۱۹۷۳/۲۶۷۳

● اسرارالصلوة

از خواجه میر محمدی. متخلص به درد دهلوی در هفت «سر» : ۱- حقیقت نماز، که چیست و فضیلت او و عروجی که درو واقع میشود و بیان نیت و تکبیر تحریمه با شرح آنکه درینوقت ظهور تجلی کدام اسم او سبحانه میشود . ۲- قیام و تحقیق آن مقام مع تفصیل ظهور اسمی که مناسبت باو دارد . ۳- قرأت و جامعیت سورهٔ فاتحه و سبب ضم کردن او با هر سوره در هر رکعت و ظهور اسمی که مناسبت بآنوقت دارد . ٤- در بیان رکوع ومایناسب بذلک و تجلی اسمی که در آنوقت میشود . ٥- در بیان سجود و عروجی که در وقت سجده حاصل میشود با ذکر اسمی در آن وقت متجلی میگردد . ٦- در بیان قعده و معارفی که باو تعلق دارد و ظهور اسمی که در آن وقت میشود . ۷- بیان بیرون مصلی از نماز بقولی یا بفعلی و سبب آنکه بلفظ سلام بیرون آمدن واجب گراست و بیان ظهور اسمی که درین وقت میشود .

آغاز : الحمد لله رب العالمین . . . میگوید بندهٔ پر تقصیر خواجه میر محمدی المتخلص بدرد غفرالله که چون .

○ دهلی - مطبع انصاری ، ادارهٔ مولوی محمد عبدالمجید ، ۱۳۱۰ه ، ص٤۱-٥٥ ، ۲٤/۱٦×۳٦سم .

ش ۱۷٦۱/۱۳٥۷

ش ۱۷۳۷/۱۳۰۲ ص٦۹-۹۲ .

اسرار غفلت

از ظهیر بلگرامی . شامل مطالب زیر :

توحید لغت احمد در ضمن همین مضامین غفلت و شأن نزول کلام الله .

Marfat.com

بیان وجه شر محض بودن دلیا و حکمت الهی که درین مستتر است .
در بیان سر نکته کنز مخفی و مفهوم معنی «انی اعلم مالا تعلمون» .
در باب توبه که انسان در گناه معذور است مگر در توبه معذور نیست .
واردات قلبی در بیان معنی حدیث «الدنیا سجن المؤمنین و جنت الکافرین» .
آغاز (یاد داشت لاشر) : سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا . . . خدا در التظار حمد ما نیست ـ محمد چشم براه ثنا نیست .
آغاز (متن) : سبحان الله زهی کردگاری حکیمی و قادری که بنای این کارخانهٔ عالم ناسوت را .
○ لکهنو ـ بدستور میر غلام بابا خان رئیس اعظم سورت ، مطبع نولکشور ، ۱۲۹۱ه/ ۱۸۷٤م ، چاپ دوم ، ٦۲ص ، ۲۳ × ٥/۱٤س م .
ش ۳۸٦٤/٥٤٤۳

● اسکندر نامه

در ص ۱٤٥ خواهد آمد .

● اصطلاحات صوفیه

بفرمایش خواجه قطب الدین مالک مطبع نامی ، لکهنو خواجه شمس الدین احمد تالیف کرده و سید جلال الدرابی که پیش از این حاشیه بر دیوان حافظ نگاشته بود ، تجدید نظر کرده است . فرهنگ اصطلاحات صوفیه است خصوصاً فرهنگ اصطلاحات دیوان حافظ ، به ترتیب الفبائی . در مقدمه که در تحقیق تصوف و اهل تصوف و لقب صوفی است ، نگارنده هفده مآخذ خود را نشان داده است .
آغاز : حمد بیحد بحضرت خالق آدم و عالم و دورد لا تحصی ولا تعد بر روح پاک فخر عالم وآدم صلی الله علیه وسلم .
○ لکهنو ـ مطبع نامی ، ۱۳۲۲ه ق/نومبر ۱۹۰٤م ، چاپ اول ، ٤۸ص ، ۰/۲۷ × ۰/۱۸س م .
ش ۱٦۹٦۷

● اصل الاصول فی بیان السلوک والوصول

از اصغر علی اکبر ابن شاه حیدر علی قلندر ، از اولاد شاه تراب علی قلندر . در ۱۲۸۱ه/ ۱۸٦٥م در یک مقدمه و چهار اصل و خاتمه ای نگاشته است . مقدمه در بیان حقیقت سلوک

Marfat.com

فصل ها : ۱- در بیان ولایت و علامت ولی . ۲- در بیان اوصاف ارباب ولایت . ۳- در بیان سعی شیخ و شرایط و اوصاف شیخ از کتب قادریه و چشتیه و سهروردیه . ٤- در بیان [illegible] و انواع آن ، خاتمه در آداب مرید با پیر ملتقط از کلام ... تراب علی قلندر ... و دیگر اکابرین .

آغاز : الحمد لله الذی منه الوصول الی شریعت الطریقة ... اما بعد میگوید بنده اصغر علی اکبر ابن زبدة العارفین ... شاه حیدر علی قلندر .

○ بفرمایش محمد عبدالستار کارندهٔ محمد عبدالرحمن مهتمم مطبع نظامی ، مطبع گلزار اودھ ، ۱۲۸۳ھ/۱۸۶۶م ، ٤۰ص ، سنگی ، ۲٦ × ۱۷سم .

ش ۱۷۲۲۰

● الباب ثلاثه

از محمد بن محمد بن احمد بن نصیر معروف به شیخ حسن از لبایر چراغ دهلی .

در سه «لب» ۱- طالب را باید همت خود در راه خدایتعالی صرف کند . ۲- انتظار آخرت نکند . ۳- در آن کوشد که کوه هستی وی فانی شود .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد پس می گوید ضعیف نحیف فقیر حقیر محمد ابن .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، جمادی الاول ۱۳۱۱ھ ، ص۳۵-۳٦ ، ۲٤/۵ × ۱٦سم .

ش ۱۷۵۷/۱۳٦۱

● امداد السلوک

از رشید احمد . در دیباچه می نویسد :

«ترجمهٔ رسالهٔ مکیه که حسب ارشاد ... حافظ محمد ضامن تهانوی ... ثبت افتاده و محض باندک ترجمهٔ لفظی نبوده بیشتر در فصول و توضیح مجملات و ایجاز تطویلات و حذف مکررات تغییرات مناسب داده ، بامداد السلوک نام نهاده و بنام نامی و اسم سامی ... امداد الله الفاروق تهانوی ... نموده» . (مرگ امداد الله در ۱۳۱۷ھ).

مندرجات : طریقه عبادت ، سلوک و تصوف ، و شجرهٔ طریقت بزبان اردو از حاجی امداد الله بن مولوی محمد یعقوب نالوتوی ، و شجرهٔ چشتیه به فارسی از مولوی محمد قاسم ، تقریظ تاریخ منظوم از محمد صدیق متخلص به صدیق .

Marfat.com

در ۲۱ فصل :

۱- در بیان معنی سلوک و وصول .

۲- اینکه سالک را از شیخ کامل چاره نیست و مجذوب صلاحیت اقتدا را ندارد .

۳- سالک را هفتاد هزار حجاب نور و ظلمت طی کردن است .

٤- شرط اول صحت بدایت طریقه که دوام وضو است .

٥- شرط دوم که دوام صوم است .

۱۰- شرط هفتم که ربط قلب است به شیخ .

۱٥- مرید را بکدام مقام صلاحیت خرقه پوشی حاصل می آید .

۲۱- در بیان سیر نفس .

آغاز : لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم احمده علی ماخصنا بالنعماء السوانح والفضل الاتم ... اما بعد می گوید ... رشید احمد ... که این فصول چند است از ترجمهٔ رسالهٔ مکیه .

○ مراد آباد - حسب ارشاد ڈاکٹر عبدالرحمن ، شمس المطابع ، ۱۳۱٦ه ، ۱۱۸ص ، ۲٤/٥ × ۱٦سم . قطعات تاریخ طباعت از صدیق و محمد عبدالرشید رشید مراد آبادی و محمد فلروق مراد آبادی .

ش ٤۳۲۰/٥۱۸۱

● انیس التائبین فی سیرت السالکین (روی جلد)

انیس التائبین و صراط الله المبین (مقدمه)

از ابو نصر احمد بن ابی الحسن علی بن محمد نامقی معروف به احمد جام (م ٥۳٦ه) .

در ٤٥ باب : ۱- عقل و عاقل . ۲- معرفت و عارف . ۳- توحید و موحد . ٤- غنی و جمعی . ٥- بیدار و بیداری . ۱۰- پیر کامل کیست که اقتداء به وی شود . ۲۰- دنیای خاص و دنیای عام . ۳۰- نموده و دیده . ٤۰- شاهد بازی شاید یا نشاید . ٤٥- ادب با خلق چیست و با حق چیست .

آغاز : الحمد لله رب العالمین ... که چون تائبان و اصحابه ما بسیار شدند و بهر ناحیتی افتاده .

Marfat.com

○ لاهور - شیخ الهی بخش محمد جلال الدین . گلزار هند سٹیم پریس ، بت ، بتصحیح ملا عبدالله هراتی سروستانی ، بخامهٔ حکیم عبدالرشید وزیر آبادی ، تصحیح کتابت از ابو البشر محمد صالح نقشبندی بن مولوی مست علی ، ۲۳۸ + ۱ص ، ۲۲ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۴۶/۱۶۵٤
ش ۱۳۱۳/۱۹۱٤

● انیس العاشقین

از **حسام الدین مانک پوری** (م ۸۵۳ ه) مرید و خلیفهٔ مولانا نور قطب عالم که سلسلهٔ ایشان به حضرت خواجه نظام الدین دهلوی میرسد . شامل چهار فصل :

۱- در بیان معرفت تصوف و حقیقت آن . ۲- در بیان محض عشق و ماهیت آن . ۳- در بیان صفت عاشق و سیر آن . ٤- در بیان وصول الی الله و طریق آن .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بنور معرفة و احرق اکباد العاشقین بنار اشتیاقه و اطهر .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، شعبان المعظم ۱۳۱۰ه ، ٦۸ص ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵سم .
ش ۱۹۲۷/۲۱٦۰

● ایضاح الطریقة مع فواید ضروریه

مولانا محمد عبدالله مجددی این رساله را به حکیم **عبدالمجید احمد سیفی** تلقین کرده و در ۳ ربیع الاول ۱۳۷۵ه دستور چاپش را داده است . در آداب پیر و مرید ، طریق سلوک و اذکار وغیره .

آغاز (مقدمه) : الحمد لله الذی هدانا بفضله العمیم الی الدین القویم ... اما بعد فقیر حقیر خاکپای حضرات نقشبندیه .

آغاز (کتاب) : بسم الله الرحمن الرحیم . الحمد لله الذی ادبنا بآداب النبویه وهدینا بالاخلاق ... بدانکه سالکان این راه از دو حال خالی نیستند .

○ لاهور - فیروز پرنٹنگ ورکس ، بت ، ۷۲ص ، ۲٤ × ۱۵/۵ سم .
ش ۱۲٦۷/۱۸۱۸

● بحر الحقایق (مثنوی)

از حاجی میرزا حسن الملقب به صفی علی . به سال ۱۳۰۱ه/۱۸۸٤م بعهد ناصر الدین شاه ... است . ابواب به ترتیب الفبائی است :

Marfat.com

باب الالف ـ بیان الاتحاد ، الاتصال ، الاحد ، الاحدیه .

باب الباء ـ الباب الابواب ، البارقه ، الباطل ، البدلاء .

باب التاء ـ التانیس ، التجلی ، التجلی الشهودی ، التحقیق ، التصوف .

باب الثاء ـ الثقه .

باب الجیم ـ الجذبه ، الجرس ، الجسد ، الجلاء .

حرف الیاء ـ یاقوتة الحمراء ، الیدان ، یوم الجمعه .

آغاز : بنام آنکه بنیاد جهان کرد
عیان نقش زمین و آسمان کرد

○ طهران ـ باجازت صنیع الدوله محمد حسن خان وزیر انطباعات، (۱۷) ذوالحجه ۱۳۰۲ه
۳۷۶ص ، بخط محمد طاهر همدانی ، ۲۱/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۰۰۲۱/۹۹۸۱

● **برهان العاشقین** معروف به **قصه چهار برادر و مشهور به شکار نامه**

از خواجه گیسو دراز .

آغاز : بدانکه ما چهار برادر بودیم از نه دیهه ، سه جامه داشتند .

○ کراچی ـ قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ه/۱۹۶۷م ، ص۱۴۹-۱۵۱
در یازده رسایل ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۲۶۸۳/۱۹۷۳

● **شروح برهان العاشقین** .

متن از گیسو دراز . مجموعهٔ هفت شرح :

۱ـ از ناشناس .

آغاز : ابتدای سخن بنام یکی ، ص ۱۵۲ تا ۱۵۷ .

۲ـ از ناشناس .

آغاز : الحمد لله ، بدانکه ما چهار برادر بودیم ، ص۱۵۲آ-۱۶۰ .

۳ـ از ابو صالح محمد عرف شیخ محمد حسن چشتی .

آغاز : اما بعد فلما رای رای والذی و استاذی ، ص۱۶۲-۱۶۶ .

Marfat.com

۴- از میر سید عبدالواحد بلگرامی.

آغاز: میگوید موضح این کلمات عبدالواحد ، ابراهیم بلگرامی که سخنهای ، ص۱۶۸-۱۷۵ .

۵- از سید محمد کاهوری .

آغاز: قوله تعالی وتلک الامثال نضربها للناس ، ص۱۷۶-۱۹۱ .

۶- از مولانا محمد رفیع الدین دهلوی .

آغاز: بعد از حمد حضرت اله و درود بر پیغامبر والا جاه ، ص۱۹۲-۲۰۰ .

۷- از حکیم مرزا قاسم علی بیگ حیدر آبادی متخلص به اخگر .

آغاز: الحمد لله الذی هو هو لا اله الا هو ، ص۱۰۱-۲۳۷ .

به ضمیمهٔ مثنوی شکار نامه از همان اخگر .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ھ/۱۹۶۷م ، ۲۱ × ۱۴س‌م ، در یازده رسایل .

ش ۱۹۷۳/۲۶۸۳

● رسالهٔ تجلیات محمدی الموسوم به لمعات رحمانی

از ابو الفیض محمد عبد الرحمن خان حیدر منصور پوری ثم لاهوری مرید سید محمد حسین مراد آبادی. از ۱۲۹۰ھ تا ۱۳۳۱ در خدمت مراد خود بوده. به تصحیح ابو الممتاز مرزا محمد حسن رحمانی . با مقدمه بزبان اردو از محمد بدر الدین چشتی قدوسی محمدی رحمانی . که مؤلف این را بتحریک او نوشته بود . شامل سه «تجلی» و سه «لمعه» و خاتمه .

تجلی اول : در بیان تعریف نقطه . تجلی دوم : در تحریر اسمای اقلام و اقسام اعداد . تجلی سوم : در تسطیر حروف و دعوات .

لمعهٔ اول : در تشریح نقوش مثلث . لمعهٔ دوم : در تصریح نقوش مربع . لمعهٔ سوم : در تشریح نقوش مخمس معه توابعات .

آغاز (مقدمهٔ اردو) : الحمد لله الذی ارسل رسوله بالحق مقتدا و ابلغ الینا آیات البینات .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی زین الانسان باظهار احوال الجواهر المکنونة الاسرار الحقایق ... مقبول ... محمد عبدالرحمن چشتی ... چون حصول عرفان اولیاء الله ،

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع هندوستانی ، بت (تاریخ دیباچه ۱۳۳۵ه) ، بخط دین محمد لاهوری کاتب و مصور ، ز+۲۱۶ص ، ۲۱/۵×۱۳س‌م .

ش ۱۰۵٤/۱٦۸۹

● تحفهٔ ابراهیمیه=فیوضات حسینی

● تحفة السالکین المقلب به تحقیقات خواجه محمد پارسا

از خواجه محمد پارسا نقشبندی بخارائی (م۸۲۲ه) . در شرح اسماء الحسنی و اصطلاحات صوفیه و شرح حروف تهجی .

آغاز : الحمد لله الذی اخترع ماهیات الاشیاء بفیض .

○ باهتمام و صرف زر حاج سید علی احمد شاه هروی ملقب به احمدی تاجر کتب در هرات ، از طرف افغانی دارالکتب در دهلی نشر شد ، بت ، ٤۰۸ص ، بخامهٔ اظهر کاتب بجنوری مورخ ۱۹۷۰م ، ۲٤×۱٦س‌م .

ش ۷۳۳٦/٦۷۹۰

● تحقیقات خواجه محمد پارسا=تحفة السالکین

● التعرف لمذهب التصوف

متن عربی از شیخ ابی بکر محمد بن ابراهیم بخاری کلابادی (م۳۸۰ه) .

شرح تعرف

از ابراهیم اسماعیل بن محمد بن عبدالله المستملی بخاری (م٤۳٤ه) ، در چهار مجلد .
آغاز (ج۱) : الحمد لله القاهر العلیٰ ... چنین میگوید خواجه امام اجل زاهد و فقیه .

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، بفرمایش حاجی صدیق خواجه خجندی تاجر کتب ، ج۱ در ۱۳۲۸ه ، و سه جلد دیگر در ۱۳۳۰ه/۱۹۱۲م بار اول چاپ شده است ، ۳۲٤+۲۰۸+۱۷۲+ ۲۰۲ص ، ۳۳×۲۱س‌م .

ش ۷۳۸۱/٦۸۰۷
ش ۹٤۷۱/۹٤۳۰

● تعریف ذره

در ص ۱٤٤ خواهد آمد .

Marfat.com

● تلقین آداب

از خواجه محکم الدین بادشاه سیرانی (زنده در ۱۳۱۰ه، مدفون در خانقاه شریف، نزد سمه سٹه بخش بهاول پور). کتاب «مصباح نورانی در حالات خواجه محکم الدین سیرانی» تألیف مولانا محمد اعظم نوشاهی (م۱۳۷۵ه) در احوال و مناقب او چاپ شده است. شامل ۸۲ رمز:

۱- کلمه گفتن. ۲- نمازگزاردن. ۳- روزه داشتن. ٤- زکوة دادن. ٥- حج رفتن. ۱۰- در جبروت. ۲۰- (تعریف محبوب). ۳۰- تعریف نفس. ٤۰- (تعریف شرک). ٥۰- (قیامت). ٦۰- در بیان عزلت. ۷۰- در بیان صلاحیت. ۸۰- توکل. ۸۲- در بیان تصوف.

رموزات، ص۱-۱۷، مناجات، ص۱۷-۲٥، اسناد نماز قضای حاجات ص۲٥-۲۹.

دعای درد گرده و مناجات بترتیب شجرهٔ سلسلهٔ اویسیه (منظوم).

آغاز: الحمد لله علی صانع القدرت و تحیات علی رافع العزت و الثناء علی مبین الکثرت والاستعانت.

○ آگره - ابو العلائی پریس، ب‌ت، ۳۲ص، ۲٤/٥×۱٦س‌م.

ش ۱۲٦۳۲/۱۲٥۹۹

● جواهر غیبی

از سید مظفر علی شاه اللهی (متولد ۲۱ جمادی الاول ۱۲۲۷ه در اکبر آباد، متوفی ۱۰ ربیع الاول ۱۲۹۹ه)، ترتیب و مقدمه از ابو الحسن بن محمد حسن انصاری قادری چشتی فرید آبادی، به سال ۱۳۰٤ه: «سید مظفر علی شاه اللهی... آنچه از حقایق و معارف در کتب بزرگان سلف و خلف خوش می کردند بدست مبارک نسخه آن بر می گرفتند... مجموعهٔ اوراق آن انتخاب بضخامت یک کتاب رسید... هنوز این اجزا ترتیب نیافته بود که حضرت با عظمت... بخلوتگاه تربت رفیق اعلی آسودند». در شش «کنز» و یک خاتمه.

کنوز: ۱- خدا شناسی. ۲- نبوت. ۳- تعریف علم و مراتب آن. ٤- تصوف. ٥- شرح اسماء الحسنی. ٦- چهارده خانوادهٔ صوفیه.

خاتمه: در احوال مظفر علی و یاران او. این خاتمه کتاب مستقلی است به نام «تذکرة اللهی».

آغاز (جواهر غیبی): سبحانک اللهم و بحمدک لا اله الا انت یا حی یا قیوم الک انت الحمد (ص۲-۷۸۰).

Marfat.com

آغاز (تذکرة اللهی) : بعد حمد و ثنای جناب الهی جل شانه و نعت حضرت رسالت پناهی (ص۷۸۱-۹۰۲) .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰٤/۱۸۸۷م چاپ اول ، ۹۰۲ص ، بقلم مولوی محبوب احمد خوشنویس ، ۲۸/۵ × ۲۹س م .

ش ۲۳۲٦/٦۸۸۷

● حدایق الانس

از خواجه گسو دراز . در ۱۷ ذیقعده ۸۱۵ه/۱٤۱۳م نگاشته است . شامل ده «حدیقه» :

۱- در بیان قول اهل تصوف : «النهایت الرجوع الی البدایت» .

۲- در بیان ارتباط اعضاء با دل و متأثر شدن وی.

۳- در تجلی حق تعالی بر عامه مخلوقات و دوری نا مقدوری .

٤- در بیان شریعت و طریقت و حقیقت .

۵- در بیان مجاز که عالم مجاز و عالم حقیقت چه معنی دارد .

۱۰ - دربیان کیفیت دل .

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد مر خالقی را که از جمله مخلوقات .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸٦ه/۱۹٦۷م ، ص٦۳-۹۷ در یازده رسایل ، ۲۱ × ۱٤س م .

ش ۲٦۸۳/۱۹۷۳

● حدیقهٔ وصال

با رسایل میرزا محمد حسن قتیل لاهوری در یکجلد چاپ شده است و شاید از همان باشد ، به نشر مصنوع ، به عنوانهای زیر :

براه افتادن نسیم سحر برسم مشاطگی از الدوه مندان عشق براحت اندوزان حسن ، تراشیدن گلهای مسرت بمقراض تماشا از گلستان آرایش ساچق ؟ ، حنا بستن پنجهٔ معنی زا بذکر حنا بندی عروس گل و مرجان ساختن ، لبریز ساختن دامن سامعه را ازگوهر ، قبالهٔ مهر .

آغاز (عنوان) : حدیقه وصال بهجت مآل فایق نامه ایست . . . (متن) : ایزده شناسان مقامات فصاحت و بریشم نوازان نغمات بلاغت ،

Marfat.com

⊙ مطبع خیبر، ۱۳۱۳ه ، با قطعات تاریخ از منشی ناصر علی و مولوی مقبول احمد ،
۱۸ ص ، ۲۶ × ۱۷سم ، ۳۰
ش ۳۰۹۹/۶۴۳۸

● حقایق و معارف القدر

از میر سلامت علی خان بن سید علی شاه قادری معروف به سید علی خان بهادر کرنولی . مؤلف مرید سید جعفر علی شاه قادری مخاطب به سید جعفر علی خان بهادر بوده و احوال مرادان خود را در خاتمهٔ این کتاب به تفصیل آورده است . به دستور سید افتخار علی شاه قادری چشتی متخلص به وطن در ۱۳۱۲ه/۹۵-۱۸۹۴م تألیف کرده است . در ص۱۳ فهرست منابع خود را داده است و در آن بسیار از آثار مولانا جامی (م۸۹۸ه) بهره برده است . پیش از این در ۱۳۰۶ه در حیدر آباد کتابی به نام «تنویر و تبصیر فی اثبات التقدیر والتدبیر» نگاشته بود و سپس همان کتاب را با توضیحات بیشتر بدین شکل تألیف کرده است .

در ۳۵ مقاله و در دو بخش :

۱ـ حقایق القدر ، از مقالهٔ ۱ تا ۱۷ .

۲ـ معارف القدر از مقالهٔ ۱۸ تا ۳۵ .

حقایق القدر

مقاله ها : ۱ـ در بیان ایمان بالقدر . ۲ـ در مناظرهٔ جبر و قدر بعبارة القدر . ۳ـ بیان تصرف اسمای کونی و الهی . ٤ـ در بیان خلافت . ٥ـ اسباب تصرف جسمانی . ۱۰ـ در بیان بودن انسان متصرف بکسر را و هم متصرف بفتح را . ۱٥ـ بیان تصرف انسان . ۱۷ـ در حل بعض اشکال .

آغاز : سپاس بیقیاس شاهدی راست که از خمخانهٔ حسن ازل بکشودن .

○ اورنگ آباد ـ مطبع خیبر، ۲۵ صفر ۱۳۱۳ه/۱۸۹٥م ، بخط سید محمد نجم الدین بن سید محمد فخر الدین، ۲٦۲ص ، ۲۸ × ۲۱سم .
ش ۱۹٤۹/۲۱۸۱

معارف القدر

مقاله ها : ۱۸ـ در معرفت ذات و صفات حق تعالی عقلاً و علماً و کشفاً . ۱۹ـ در بحث نفسی . ۲۰ـ در معرفت نفس عقلا و علماً و کشفاً . ۲۱ـ در مضاهات نفس با رب . ۲۲ـ در فنای نفس . ۳۰ـ در اثبات وحدت و کردت در انسان به جمعیت . ۳٥ـ در بعض اشارات و اشارات مختلف .

Marfat.com

آغاز : نیایش گوناگون و ستایش بوقلمون ذاتی را سزد که بیچون و بیچگون ...

○ اورنگ آباد ـ مطبع خیبر ، ۱۳۱۳ه/۱۸۹۵م ، ٤۱۲ص ، ۲۸×۲۱سم .

ش ۱۹٤۹/۲۱۸۱

● رسالهٔ درد دل

از خواجه میر درد دهلوی . در ۱۱۹۵ه/۱۷۸۱م نگاشته است . اشعاری که در این رساله آمده است سرودهٔ خودش میباشد . در ۳٤۱ «درد» .

آغاز : ثنای بی انتها درد آفرینی را که درد خود را در دلهای بندگان خویش ما داد .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه (۹۳-۱۸۹۲م)، ص۱۳٤ تا ۱۲۵ در رسایل اربعه ، ۲۱×۲۰/۵سم .

ش ۱۶۳/۱۵۹۵

● رسالهٔ عبدالله انصاری

آغاز : بسمک القدوس قدسنی منی . الهی این چه فضیلت که با دوستان خود کرده .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۰۳ع/۱۳۲۰ه ، چاپ چهارم ، ص۱۳-۲۶ ، ۲۱×۱۳سم ، محشی .

ش ۱۶۶۳/۱٤۵۲

● الرسایل

در ص ۱٤٤ خواهد آمد .

● رسایل اربعهٔ درد

از خواجه میر درد دهلوی . رسایل زیر :

۱ـ رسالهٔ نالهٔ درد . ۲ـ رسالهٔ آه سرد . ۳ـ رسالهٔ درد دل . ٤ـ رسالهٔ شمع محفل .

هر یک در همین بخش در جای خود یاد شده است .

● رفیق السالک

از حکیم ڈاکٹر عبدالله خان ساکن کالڈل ضلع هزاره . حسب فرمایش مین سرفراز خان ...

Marfat.com

میر جهان خان ساکن محمد شاهی علاقه مستونگ و شاگرد خود محمد خان ، و دوست خود محمد حسین خان ابن خان زمان خان ساکن کهلابٹ ضلع هزاره تالیف کرده است . مؤلف مرید محمد صدیق نقشبندی قندهاری ثم مستونگی بوده و این کتاب را در ۲۸ رمضان ۱۳۲۳ه/۱۹۰۵م نگاشته است و دو هفته پیش ازین یک کتاب بنام «گلشن حکیم» تالیف کرده بود .

در مسایل تصوف و سلوک . مؤلف درین کتاب اشعار خسرو و سعدی و جامی و حکیم سنائی را به کار برده است .

هدایات برای طالب راه سلوک ، ترکیب استخاره ، طریقهٔ تلقین نقشبندیه ، بیان لطایف سته ، سبقهای اسم ذات ، ترکیب مراقبه ، ذکر جبروتی ، ختم خواجگان نقشبندیه ، طریقه نماز های تهجد ، نماز اشراق ، نماز ضحی ، تعریف علم تصوف وغیره .

آغاز : الحمد لله الذی هدانا الی صراط مستقیم ، غزل : بحر خدائیت زجودش چو ای کردگار .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بات ، چاپ سوم ، به تصحیح حکیم عبدالرشید عبدالعزیز لاهوری ، ۷۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۰٤٤/۱٦٥٦

٦٤١٠/۷۲٥۹

● رفیق الطلاب

از شیخ محمد بن شیخ حسن محمد از نوادگان شیخ نصیر الدین چراغ دهلی ، در ۵ فصل :

۱ـ ترا باید که اتباع محمد علیه السلام کنی . ۲ـ آنچه در فصل اول بیان در فهم نیاید . ۳ـ خطای زیر دستان بلا حرج نگذارد . ٤ـ طالب را باید که احیاء روز جمعه کند . ۵ـ هر که این رساله عمل کند ویرا مقصود اصلی حاصل آید .

آغاز : حمد مر خالق را که محمود فی نفس الامر اوست :

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، جمادی الاول ۱۳۱۱ه/۱۸۹۳م، ص۲۷-۳۵ ، ۲٤/۵ × ۲٦س م .

ش ۱۷۵۷/۱۳٦۱

رسالهٔ رموزات الحقیقت

در علم تصوف و حقیقت .

Marfat.com

آغاز : و اگر طریقت خواهی اختراع و اگر حقیقت خواهی القطاع باقی همه لطاع طریقت میفرماید با کدامن باش .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور - ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۷۷-۱۸۷ - ۱۶/۵×۱۸س‌م .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

● روایح

از یعقوب صرفی بن حسن کشمیری ، در ۹۷۶ه/۶۹-۱۵۶۸م نگاشته است . در دیباچه می نویسد :

«این رساله ایست بر سنن لوایح مسمی بروایح مشتمل برایحه چند» . مرحوم سعید نفیسی در کتابش «تاریخ نظم و نثر در ایران و در زبان فارسی ۲ : ۲۶۵» یعقوب چرخی (م۸۵۱ه) را با یعقوب صرفی التباس کرده و «روایح» صرفی را اثر چرخی دانسته است .

آغاز : لک الحمد کالذی تقول و خیراً مما لقول وکیف ولا تقول لا یلیق بشانک المتعالی .

○ لاهور - بفرمایش مولوی محمد باقر نقشبندی مجددی ڈھڑیالوی ، منشی نولکشور سٹیم گیس پریس ، ۱۳۲۳ه/۱۹۰۵م ، ۷۰ص ، ۲۳ × ۱۴س‌م .

ش ۲۰۵۷/۲۴۴۱

● ترجمهٔ روایح یعقوب صرفی

از شمس الدین قادری فاضلی . بتاریخ ۲۹ جمادی الاول ۱۳۳۷ه/۱۹۱۹م ترجمه کرده است . فقط نثر آن را ترجمه کرده است ، منظومات آن کتاب به فارسی مانده است .

○ لاهور - مهر دین و شیر محمد ، امرت الیکٹرک پریس ، بت ، ص۶۶-۱۴۶ در مجموعهٔ تصوف ، ۲۲ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۳۹۲/۲۱۴۸

● الروض الخصیب من تزکیة القلب المنیب

از سید محمد صدیق حسن خان بهادر نواب بهوپال . به سال ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه نگاشته است .

Marfat.com

در بیان عدد شعب الایمان ، عیوب نفس انسان ، طب روحانی ، طب جسمانی ، ابیات فارسی و اردو ، حکایات ماضی و حال ، خاتمه الرساله و عاقبه المقاله .

آغاز : الحمد لله علی کل حال و فی کل حال حمد ایلیق به من .

○ اکبر آباد ـ مطبع مفید عام ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م ، ۲۳۴ص ، ۲۵×۱۶س م .

ش ۳٤٦٦/۲٤٥٤

● ریاض المرتاض و غیاض العرباض

از همان صدیق حسن خان . در رمضان ۱۲۹۷ه/۱۸۸۰م نگاشته است . منشی عبدالعزیز شاگرد حافظ خان محمد خان شهیر در قطعهٔ تاریخ تألیف آن چنین گفته است : عزیز از بهر سالش مصرعی گفت ـ «سرور سینهٔ درویش صوفی» = ۱۲۹۷ .

مقدمه در تعریف صوفی ، تصوف و علم سلوک ، فصل در عقائد صوفیه ، فصل در بیان اثبات ولایت و ولی ، فصل در بیان آداب مریدان ، فصل در آداب کاملان و مرشدان ، فصل در بیان اسباب قرب الهی و ترق اندر آن ، فصل در استعداد ، فصل در مقامات قرب الهی ، فصل در بیان اثبات بیعت ماثوره ، فصل در بیان طبقات اهل ولایت ، فصل در بیان طبقات اهل در است ، فصل در بیان مصطلحات جماعة محسنین و محاورات صوفیه موحدین . . . فصل در بیان فلکیات و بعض مدائن مشهوره ربع مسکون .

آغاز : الحمد لله الذی جعل النظر فی معرفة العین والاثر وسیر من غاب وحضر من اعظم العبر ... بعد از ماه مهینی در نسب سلاله طینی در حسب محمدی کیش بیگانهٔ خویش نمک پروردهٔ مائده ... صدیق حسن خان .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۲۹۷ه (روی جلد) ، ربیع الاول ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م (خاتمه) ، ۳۳۶ص ، ۳۵×۱۸س م .

ش ۱۷۱٦۱

● زاد السفر مماحضر

از امام الصدق صادق چشتی . بدرخواست امیر منور علی و محمد عسکری تألیف کرده است ، در آداب پیری و مریدی و سلوک ، و اشغال و اعمال که طالب راه حق را ضروریست ، تصور وغیره .

آغاز : حمدیکه باید بذاتیکه شاید از اراده که آید در هر که نماید هوست ، لغتیکه بود نمود .

Marfat.com

○ بانکی پور - یونین پریس ، ب‌ت، ۷۵ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱۳۸۵/۱۹۲۱

❹ زبدة المعارف

از علی اکبر الاصفهانی . در ۲۸ شعبان ۱۲۲٤ه‍/۱۸۸۹م به نام حاجی محمد حسین خان مستوفی الممالک و بروزگار فتح علی شاه قاجار نگاشته است . در دیباچه می نویسد :

«این کتاب مشتمل است بر چند مطالب، اول در مطلب خود شناسی است وآنچه متعلق است به مملکت بدن ، دویم مشتمل است بر مراتب خدا شناسی و صفات جلال و جمال ویژنه از نقایص و عدمات و بر افعال باری جلت عظمة از قضا و قدر و بداد غرایب و عجایب صنع و ابداع و بیان الهی و حظوظ بنده از هر اسمی و صنوف ملایکه ملک و ملکوت و بعد از آن در مراتب نبوت و خصایص آن و قلیل از مناقب و مفاخر سید انبیاء و اشرف المرسلین(ص) و بعد ذالک امر امامت است و اثبات امامت آئمه اثنی عشر» .

آغاز : نیکو تر کلامیکه گلزار جان گل چینان حق شناسی را از خار شبهه و شک پیرانش تواند نمود .

○ (طهران) - بفرمایش آقا محمد حسین طهرانی ، چاپخانهٔ کهف الحاج عبدالمجید ، رجب المرجب ۱۲٦۷ ه ، بخط علی اصغر التفرشی ، (٦٦۷ص) ، ۲۲ × ۲۱س‌م .

ش ۲٦۲۱/۲۵۳٦

❺ سبع سنابل

از میر عبدالواحد ابراهیم مزارعالی (بلگرامی). در عقاید و تصوف، مشتمل بر هفت «سنبله» و هر سنبله بمنزلهٔ باب است .

۱- عقاید و مذاهب . ۲- در بیان پیری و مریدی و حقیقت و ماهیت آن . ۳- در ترک و قناعت و توکل و تبتل . ٤- در عبادات درویشان و حسن اخلاق ایشان . ٥- در خوف و رجا . ٦- حقایق وحدت و ظهور آثار معرفت و محبت . ۷- در متفرقات و از فواید .

آغاز : (کلمهٔ آغاز از محمد عبدالحکیم شرف در حالات مؤلف) سبع سنابل عمده ترین کتابی است در عقاید و تصوف .

آغاز (متن) : حمد خداوندی را که زنده گردانید اراضی قلوب بباران عنایت و بیرون آورد از و حبوب رشد و هدایت .

Marfat.com

○ مکتبهٔ قادریهٔ جامعهٔ اسلامیه لاهور و مکتبهٔ لوریه رضویه سکهر ، ۱۴۰۲ه‍/۱۹۸۲م ، از روی چاپ مطبع نظامی کانپور ، ۱۳۰۲ه‍ که بخط محمد عبدالحکیم (نه شرف) بوده ، ۲۴×۱۶س‌م ، ۲۳۴ ص .

ش ۱۳۵۷۹/۱۳۷۲۲

● سطعات مع رساله جزء اللطیف

از **شاه ولی الله محدث دهلوی** ، سطعات در بیان طلسم الهی که رابطه است درمیان مجرد محض و عالم شهادة و بعض خواص و آثار آن بعنوان «سطعه» .

آغاز (سطعات) : الحمد لله واهب النعم وملهم الحکم والسلام علی رسوله اشرف من اوتی جوامع الکلم ... اما بعد میگوید فقیر ولی الله عفی عیه این کلمه چند است بسطعات در بیان طلسم الهی که رابطه است .

○ مطبع احمدی ، ب‌ت ، ص۱-۲۵ ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۱۲۵۰/۱۷۶۶

● سلوک حقیقی

از **سید مصطفی قادری الجیلی** متوطن بلدهٔ حیدر آباد متخلص به فدا . در ۱۳۱۵ه‍/۹۸-۱۸۹۷م نگاشته است . در حقیقت سلوک ، شامل ده مقام :

۱- توبه . ۲- زهد . ۳- توکل . ۴- قناعت . ۵- خلوت . ۶- ذکر . ۷- توجه . ۸- مراقبه . ۹- صبر . ۱۰- رضا .

آغاز : الحمد لله الذی فسوی وقدر فهدی والصلواة علی نبیه محمدن المصطفی الذی من الخ ... بدان ای عزیز اکثر اهل طریق که ذکر و شغل را ملازمت گرفته .

○ حیدر آباد دکن - مطبع بشیر دکن ، ۱۳۱۵ه‍/۹۸-۱۸۹۷م ، با قطعات تاریخ طبع ، از سید خواجه احمد بخاری بسمل و محمد عبدالمجید راغب و محمد جمال الدین ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۲۲۵۰/۲۵۸۵

سؤال السالکین معه جواب الطالبین

از **خواجه محمد غزاوی** . از آثار صوفیان متقدم کزیده است (چنانکه در صفحهٔ عنوان آمده در خاتمهٔ کتاب نوشته است : «تمام شد این سی سوال تصنیف خادم الفقراء خلیفه محمد گل

Marfat.com

ولد خلیفه میر محمد مرحوم ساکن شهر غزنی سلطان محمود» . به نظر من «محمد گل» گرد آورنده این کتاب است .

در پاسخ ۲۹ سوال :

۱ـ خاک آدم را سرشت و بچه گونه سرشته شد .

۲ـ بیش از آن آفرینش عالم ، که نبوت دانست آدم و عالم .

۳ـ الذی خلق آن خدای که آفرید آدمی را و ظاهر ساخت .

٤ـ سوال چهارم را جواب اینست ، بشنوازنی .

۵ـ اگر گوید که روح بر چند قسم منقسم است .

۱۰ـ اگر پرسند که شاه عشق را چند مقام است .

۲۰ـ اگر پرسند که شاه عشق را چند اقلیم است .

۲۹ـ اگر پرسند که محمد علیه السلام ثمره است یا شجره .

آغاز : سوال نامهٔ خلیفه خواجه محمد غزلوی از یاد داشت خویش که از سالکان راه طریقت سوال نماید .

○ مزار شریف ـ بفرمایش حاجی محمد صدیق خواجه خجندی ، لاهور ، اتحاد پریس ، بخط محبوب الرقم ، ۳۲ص، بت ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۳۱٤/٦۷۵۵

● شبستان نکات و گلستان لغات

از ابوالفتح فتاحی بلگرامی . در ۸٤۳ه = زیبا شبستانی / ٤۰-۱٤۳۹م در هشت باب نگاشته است .

۱ـ از الف تالیف اسلام سلام می گوید و بر نون ایمان که هلال فلک اول امن و امان ست ایما می نماید .

۲ـ بارگاه ملوکی ست که درد دولت را چون والی مسند دوم از عطای عدل رد سیاست دو لخت میگرداند .

۳ـ از مثلث طیب اخلاق علماء که بواسطه سه انگشت قلم نجیم جدال از روی دلیل کمال چون مثلث زهره بر فلک سوم چنگ میکشاید .

٤ـ بر رباع مشایخ و عباد که عبادی بر روی چار حد جاریه دلیارابعه و او خاله الداخته [illegible]

Marfat.com

۵- مجرد پنجه ایست که در زاویه هدایت پنج حس را زیر های هیئت حس اعراق چون پنجه شیر بیشهٔ پنجم بت بدی اخلاق می شکند .

۶- منصوبه ایست که از جهات سته فاردان خانه گیر حرفت را که از سعادت مشتری بر بساط ششم ده هزار برد دارند .

۷- درکه ایست از درکه های سبعه ابواب صفات سباعی شهوات که هفت عضو را چون هفت اورنگ از تفرقه زای زلت بلت علت میرساند .

۸- چون فلک ثامن باجتماع ثوابت فواید متفرقه در کشاینده خلد مثمن سست .

آغاز : حمد خدای را که چشمهٔ میم حمدش دریائیست در حد کمال و دائره میم نعمتش سفره ایست در نعمت نوال قدم .

○ لکهنو - مطبع نولکشور ، رمضان ۱۲۹۳ه/اکتبر ۱۸۷۶م ، قطعهٔ تاریخ طبع از بهگوان دیال عاقل ، گفت عاقل : «هست آن دلکش کتاب» ، ۱۹۰ص ، محشی ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۱۱۴۸/۱۸۵۲

● شکار نامه=برهان العاشقین

● شمع عرفان

از لاله کیول رام هوشیار . قطعهٔ تاریخ را چنین سروده است :

در گلستان عشق می جستم
سال و تاریخ ختم دلجویش
شد ز روی طرب مرا حاصل
از گل باغ معرفت بویش

اگر «گل باغ معرفت» را مادهٔ تاریخ بگیریم از این ماده رقم ۱۹۴۳ بدست می آید که برای تاریخ نگارش این رساله بعید بنظر می رسد .

در دیباچه می نویسد :

«اکثر الفاظ و اغلب کلمات مصطلح عارفان عظام و سالکان کرام مشروح و مصروح درین اوراق کم تعداد معه اسناد و کلام فاضلان پر استعداد نموده شده . لغات را به ترتیب الفبائی نوشته است .

آغاز : یا فتاح این سفینه رموز نهانی و بسم الله این مجموعه اسرار پنهانی که بشمع عرفان [illegible] و یادگار است .

Marfat.com

○ فخر المطابع ، ب‌ت ، بخط جمیل الدین، ۲۸ص ، ۵/۲۲×۱۵س‌م .
ش ۱۱۷۲۱/۱۱۷۱۱

● رسالهٔ شمع محفل

از خواجه میر درد دهلوی . در ۱۱۹۵ه‍/۱۷۸۱م در شصت و دو مسالگی نگاشته است ، در آن اشعار خود را بکار برده است . در ۳٤۱ «نور» .

آغاز : حمد بی پایان سزاوار صانعی که نور وجود خود شمع محفل موجودات ساخت .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه‍/۹۳-۱۸۹۲م ، ص۲۲۶ تا ۳۲۰ ، ۳۱×۵/۲۰س‌م .
ش ۱۶۳/۱۵۹۵

● ضیاء القلوب

از حاجی امداد الله مهاجر مکی فاروقی چشتی (۱۲۳۳-۱۳۱۷ه‍) ، مرید حضرت نور محمد جهنجهانوی (جهنجهانه در هند) . به فرمایش حافظ محمد ضامن شهید فاروق چشتی در ۱۲۸۱ه‍ (= مرغوب دل)/۱۸٦٤م نگاشته است .

در اذکار و اشغال حضرات چشتیه و قادریه و نقشبندیه ، اعمال متفرقه صبح و شام ، ذکر سلاسل مشایخ طریقت .

آغاز : تمامی مراتب حمد ذات واحد را که اوست معبود کل و موجود مطلق .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ٦۲ص ، ۲٤×۵/۱۵س‌م ، بخط حبیب الله منشی فاضل .
ش ۱۵۸۵/۱۲۲٦
ش ۱۰۱۵/۱٦٤۵
ش ۱۹۲۳/۲۱۵۷

● رسالهٔ عاشق در بیان عشق

از خواجه گیسو دراز .

آغاز : فصل بسیار باشد که عاشق غرق دریای عشق بود .

○ کراچی ـ قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸٦ه‍/۱۹٦۷م ، ص۲۳۹-۲۵۵ در یازده رسایل ، ۲۱×۱٤س‌م .
ش ۲٦۸۳/۱۹۸۳

Marfat.com

● علم الکتاب

از خواجه میر درد متخلص به درد دهلوی . در دیباچه سه تاریخ تألیف گفته است : «فقرات تاریخ حالت تسوید این مجموعه «اله علم الکتاب من رب الارباب» (۱۱۷۹ه) ، ایضاً «شرح للواردات» (۱۱۸۰ه) ، ایضاً «ذکر للعالمین» (۱۱۸۱ه) . در واردات و مکشوفات مؤلف ، شامل دو مقدمه و ۱۱۱ «وارد» .

مقدمهٔ اولی : در بیان موضوع و غرض و فائده و حد و تعریف و توصیف این علم جدید که مسمی بعلم الهی محمدی است .

مقدمهٔ آخری : ازینجا گرفته تا شروع واردات است مشتمل بر بسیار مطالب و متضمن بیشمار فواید و تحقیقات است .

۱۱۱ «وارد» : ۱- بیان حال و تقریب این مقال . ۲- بیان کریمه «الله نور السموات والارض» . ۳- بیان وجود اعیان . ٤- وساطت آنحضرت در بیان خلق و حق . ٥- حصول نسبت حضور و شهود . ۱۰- منع مباحثه و رفع مناقشه . ۲۰- سلوک و طریقه . ۳۰- عجز ادراک بالکنه . ٤۰- رجا و اجتناب از فحشا . ٥۰- بی ثباتی دنیا و اهل دنیا . ٦۰- عال و معلولات و تطبیق اصطلاح اهل کلام و معقولات . ۷۰- تفضیل انسان بر همه مخلوقات . ۸۰- فواید تنهائی و فراغت یکتائی . ۹۰- جدائی دوستان و تنبیه از احوال رفتگان . ۱۰۰- وجود و ایجاد دو فرق در توحید و الحاد . ۱۱۱- اتباع سرور کائنات .

آغاز : الحمد لک یا الله والشکر لک یا رباه انت الهمتنی من عندک ما الهمت وعلمتنی من لدنک ما علمت انت ولیهی لبیک لبیک و افوض امری الیک .

○ دهلی - بفرمایش ابی الخیر لور الحسن خان ، مطبع انصاری ، ۱۳۰۸ه ، ٦٤۸ + ٤ص ، باقطع از میر شاه جهان کامل ، ۳۰/٥ × ۲۳/٥سم .

ش ۹۵۸/۱۵۹۳

● عوارف المعارف

متن عربی از شیخ الاسلام شهاب الدین عمرو بن محمد سهروردی (م ٦۳۲ه) .

● مصباح الهدایت ترجمهٔ عوارف = مصباح الهدایة و مفتاح الکفایة

از محمود بن علی الکاشانی .

شامل ده باب و هر باب مشتمل بر ده فصل .

Marfat.com

۱- اعتقادات متصوفانه . ۲- بیان علوم . ۳- معارف . ٤- اصطلاحات صوفیان . ۵- مستحسنات متصوفانه . ٦- آداب . ۷- در اعمال . ۸- در اخلاق . ۹- مقامات . ۱۰- احوال و ختم کتاب . (ص۳٤۷-۳٦۳ تفریظ المطبع) .

آغاز : حمدی که لمعات صدق و نفحات اخلاص آن دیدهٔ جان را منور و دماغ دل را معطر دارد .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۳۰۷ه/مئی ۱۸۹۰م، ۳٦۳ص، ۲۵×۱٦س‌م .

ش ۸۳۳۸/٦۷۰۱

● فتوح الغیب

متن عربی از شیخ عبدالقادر جیلانی (م۵٦۱ه) . گردآوری از پسر او شیخ عبدالرحمان شرف الدین عیسی (م۵۷۳ه) .

● مفتاح الفتوح = شرح فتوح الغیب

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی . در سال ۱۰۲۳ه/۱٦۱٤م نگاشته است .

آغاز : هذا کتاب فتوح الغیب لسیدنا و مولینا العلام ... همهٔ ستایش ها ثابت است مر خدای را.

همه چاپ های زیر به عنوان «فتوح الغیب» چاپ شده است . اما شرح دهلوی همراه دارد .

○ لاهور - مطبع جلوهٔ لور ، ۱۲۸۳ه (=نور غیب هے)/٦۷-۱۸٦٦م ، با مقدمهٔ عبدالله معروف به غلام رسول بن میان رحیم بخش بن حافظ نظام الدین ملقب به خادم محی الدین، ۳۱٦ص ۲۵×۱٦س‌م .

ش ۱۲۷٦/۱۷۵٦

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالقادر و عبدالعزیز ، مطبع محمدی ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م ، ۷+۳۱٦ص ، محشی ، ۲۵×۱٦س‌م .

ش ۱٦٤٤٤/۱٦٦٤۳

○ باهتمام فقیر الله و عبدالعزیز و احمد جامی ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م، ۲۱٦ص، ۲۵×۱٦س‌م . با مقدمهٔ غلام رسول .

ش ۱۷٦۱۱

Marfat.com

○ ظاهراً چاپ اُفست از روی چاپ : لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، صفر ۱۲۹۸ھ/ ۱۸۸۱م ، ٤٢٤+٤ص، ۲۳/٥×۱٦س‌م .

ش ۱۳۹۷۱/۱٤۰٦۲

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مارس ۱۹۰۷م/۱۳۲٤ھ، قطعهٔ تاریخ طباعت از منشی گوالدیال عاقل : «یه فتوح الغیب ہے لادر عجیب= ۱۹۰۷م» ، ٤٢٤ص ، ۲۱/٥×۱٥/٥س‌م .

ش ۹۹۸۰/۱۰۰۲۰

● فصوص الحکم

متن عربی از ابن عربی (م٦۳۷ھ) .

● التأویل المحکم فی متشابه فصوص الحکم=شرح فصوص الحکم

از **محمد حسین جلالی ترکمانی امروهوی** (امروهه در هند) که در هنگام نگارش این کتاب در حیدر آباد دکن مقیم بوده است. وی مرید رسول نما حافظ سید حضرت شاه بوده و در ۱۹۱٤م درگذشته است . در مقدمه می نویسد :

«چون فصوص در کتاب مستطاب مسطور بطور زمانی نیست میخواهم درین ترجمه که بر شرح حالات انبیاء(ع) مشتمل باشند پس هر فص را بترتیب زمانی درج کنم تا تاریخی شایسته هم برای اهل معامله باشد . . . قبل از شروع ترجمه چهارده تعلیم ترا تعلیم کنم در مقدمه تا ترجمه بطور بصیرت باشد» در آن از شرح جامی نیز بهره برده است .

آغاز : سبحان الذی نزه عن تعبیر اللفظ والبیان ، مع انه باطنی بالهویة و ظاهری بانالعیان ، انه المحیرة فلذ اسمی باسم الله الماخوذ من الوله .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۲ھ/۱۹۱٤م ، ٥٤۷ص ، ۲۹/٥ × ۲۰س‌م .

ش ۳۰۰۰/۳۰۸۸

۶۷۹۸/۷۳٦٦

۸۵۹٦/۸٦٥۰

● کتاب نقد النصوص للمولا الجامی علیه الرحمة فی شرح فصوص الحکم من مصنفات شیخ محی الدین بن عربی الحاتمی الاندلسی

ملا از شیخ محی الدین ابن عربی . شرح از جامی. به سال ۸٦۳ھ/۱٤٥۹م .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله الذی جعل صفایح قلوب ذوی الهمم قابلة لنقش فصوص الحکم ... سپاس بیقیاس نثار حضرت خداوند تعالی .

○ بمبئی ـ میرزا محمد ملک الکتاب الشیرازی المخاطب به خان صاحب ، ۱۳۲۶ه/ ۱۹۰۸م، بخط جواد بن عبدالغنی جهرمی ، ۹۱۱ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۲۷۱/۱۸۱۳

● فیوضات حسینی المعروف به تحفهٔ ابراهیمیه

از حسین علی نقشبندی مجددی ساکن وان بهجران بخش میانوالی ابن محمد بن عبدالله .

بعنوانهای : فضیلت ذکر الله ، طریق ذکر ، ذکر بطریق نفی اثبات ، وقوف قلبی ، لطائف خمسه ، فضیلت دعا ، فضیلت درود شریف بروز جمعه ، حقیقة التوسل والاستمداد ... هشت سلسله .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد میگوید ... حسین علی ... این چند فوائد است که اراده کرده ام که بنویسیم برای فائده نفس خویش و دیگر .

○ گجرات ـ مولوی غلام نبی عربک ٹیچر واڑه عالم شاه تحصیل پهالیه ضلع گجرات پنجاب الیکٹرک پریس گجرات ، بخط عبدالمجید عارف خوشنویس بوپڑه کلان ضلع گواجرالواله ، ۱۰/۵ × ۲۳/۵ س م .

ش ۳۶۵۶/۶۶۸۶

● رسالهٔ قدسیه

از خواجه محمد بن محمد بن محمود الحافظی بخارائی معروف به خواجه پارسا (۷۳۹-۸۲۲ه). در مقدمه می نویسد : «شمه ایست از لطائف معارف که در خلال اقوال در مجالس صحبت علی الدوام فی اللیالی والایام بر زبان مبارک ایشان (یعنی شیخ بهاء الدین محمد بن محمد بخارائی) می گذرانیدند و بندهٔ ضعیف ... بعضی ازان کلمات قدسیه را از سر صدق و ارادت و به نیت تیمن و استرشاد در قلم می آورد (ص۱۱۰ چاپ حاضر) ... و اگر این کلمات قدسیه را در بعضی از مواضع احتیاج باندک شرحی افتد اولی تر آن بود که آن شرح باستعانت و استمداد از کلمات مشایخ و انفاس نفیسه اهل الله باشد» (ص۱۲۱ چاپ حاضر) .

با مقدمه و تحشیه و تصحیح و تعلیقات از ملک محمد اقبال دانشیار دانشکدهٔ دولتی راولپندی .

آغاز (متن) : حمد و ثنا بی حد و منتها و شکر و سپاس بی اندازه و قیاس .

Marfat.com

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان راولپندی ، مکتبه جدید پریس لاهور ، ۱۳۹۵ه/۱۹۷۵م ، بیست+ ۳۲۲+(۱۶)+xiiص ، ۲۴×۱۷س‌م در آخر قطعهٔ تاریخ چاپ از سید شرافت نوشاهی : چون شرافت زسال طبعش جست ـ گفت هاتف «کتاب ذی اکرام» = ۱۳۹۵ه.

ش ۹۴۱۹/۹۴۶۰

۹۴۲۰/۹۴۶۱

۱۶۱۶۶/۱۶۲۷۶

۱۶۱۶۷/۱۶۲۷۷

● قصهٔ چهار برادر = برهان العاشقین

● کشف المحجوب

از ابو الحسن علی بن عثمان جلابی غزنوی لاهوری معروف به داتا گنج بخش (م۴۶۵ه/ ۱۰۷۲-۷۳م) . در سیر و سلوک و آداب صوفیان ، در ۴۰ باب . رک به : رسالهٔ دکتربی محمد حسین تسبیحی به عنوان : «تحقیق در احوال سید علی هجویری و تحلیل مطالب کشف المحجوب» در دانشگاه پنجاب لاهور .

آغاز : ربنا آتنا من لدنک رحمة وهب لنا امرنا رشدا .

○ سمرقند ـ بسعی و اهتمام ملا سید عبدالحمید مفتی بن ملا سید عبدالله المدرس حنفی ، مطبع حرمت مند سلیانوف بقلم مرزا سید عبدالسلام بن سید عبدالحمید ، شوال ۱۳۳۰ه، قطعه تاریخ از مولانا وصلی (کشف محجوب شده طبع تمام) ، در آخر احوال مؤلف ، ۴۹۲ص ۲۹ × ۱۷ س‌م .

ش ۷۴۹۴/۳۳۴۱

ش ۱۱۱۳۶/۱۱۱۳۲

○ با مقدمهٔ مولوی محمد شفیع و بر مبنای نسخهٔ خطی که ناشر آن را به خط خواجه بهاء الدین زکریا ملتانی (م۶۶۶ه) منسوب کرده است ، اما در حقیقت خط این نسخه متعلق به روزگار شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۷ه) است .

احمد ربانی لاهور (ناشر) ، نوای وقت پرنٹرز ، محرم ۱۳۸۷ه/اوریل ۱۹۶۷م ، بخط محمد شفیع ساکن مهاراج کی متصل رسول نگر ضلع گوجرانواله ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵ س‌م .

ش ۶۸۷۹/۲۳۲۵

○ «اصل قلمی نسخه عکسی جلیل القدر کشف المحجوب» : چاپ آفست نسخهٔ خطی محفوظ در کتابخانهٔ شخصی میان خوشی محمد سجاده نشین درگاه هجویری، مورخ قرن ۱۱ و ۱۲ه

Marfat.com

که ناشر آن را نادرست بخامهٔ مؤلف دانسته است . در لاهور ، الحاج میان خوشی محمد (ناشر) ، معظم پرنترز ، ۱۴۰۱ھ/۱۹۸۲م ، ف + ۵۸۴ص ، ۲۶ × ۳۲۰م .

ش ۱۳۶۳۸/۱۰۷۴۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، بهاول پریس ، ب ت ، ۳۲۸ص ، ۲۳ × ۱۵۳م .

ش ۲۴۹۱/۶۳۲۳

○ لاهور ـ شیخ ظفر محمد اینڈ سنز ، ب ت ، ۱۴۴ص ، ۲۵ × ۱۶/۵م ، محشی .

ش ۱۷۷۸/۱۳۳۹

○ لاهور ـ بفرمایش الهی بخش ، مطبع پنجابی ، ب ت ، ۴ + ۲۶۷ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۱۴۶۱/۱۱۴۷۱

● انتخاب کشف المحجوب

شامل برنامهٔ درسی فوق لیسانس فارسی در دانشگاه پنجاب لاهور . مشتمل بر : باب اثبات العلم و باب الفقر .

آغاز (دیباجه به اردو) : حضرت داتا گنج بخش کا اسم گرامی علی ، کنیت ابو الحسن .

آغاز (کتاب) : قوله تعالی ، فی صفة العلماء انما یخشی الله من عباده العلماء و پیغمبر گفت .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تعلیمی پریس ، ۱۹۷۰م/۱۳۹۰ھ چاپ دوم ، ۴۸ص ، ۲۱ × ۵(۱۳س م .

ش ۲۰۷۴/۲۰۷۹

● کشکول کلیمی فارسی

از شاه کلیم الله جهان آبادی . در اواخر ذیحجه ۱۱۰۱ھ نوشته است . شامل یک مقدمه و دو وصل و یک خاتمه .

وصل : ۱ـ در اذکار . ۲ـ در مراقبات . خاتمه در تشریح وصل اول .

آغاز : الحمد لله منه به علیه ، والصلوة من لدیه الیه ، اما بعد کشکولی که لقماتش لطیفه ربانیه را طاقت بخشد ، و لفس ناطقه را قوت دهد .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و جلال الدین ، مطبع اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۹۱۴م/ (۱۳۳۲ھ) ، بخط ولی کاتب دهاوی ساکن لاهور ، ۵۲ص ، ۲۵ × ۱۰/۵س م .

Marfat.com

ش ۹۹۷/۱۶۸۱
۳٤۲٦/٤٥۹٦
۱٦٥۲٤

○ با ترجمهٔ ملخص به اردو از ملک محمد اقبال همان مصحح رسالهٔ قدسیه ، در شوال ۱۳۹۸ه . راولپندی ، مجلس خادمان اصفیاء ، سرفراز طاهر پرنٹرز ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، بخامهٔ مولانا عبدالعزیز ساکن راولپندی ، ۱۲۸ص ، ۱۲ × ۱۰سم .

ش ۱۲۸۸۱/۱۲۸٤۷

شرح کلمة الحق = نور مطلق

متن عربی «کلمة الحق» از شاه عبدالرحمن لکهنوی . شرح فارسی از مولوی محمد نور الله بن محمد مقیم الدین متوطن اعظم پور متعلقه سرکار سنبهل مضاف دارالخلافه شاهجهان آباد . به ارشاد مولانا مخدوم امام ، تفسیر کلمهٔ طیبه است .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بلا الا الله و شرح صدور العاشقین .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۸٦م/۱۳۰۳ه ، ۱٦۸ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۳۸۷۲/٥٤۳۲

کلیات باقی بالله یعنی مجموعهٔ کلام و رسایل و ملفوظات و مکتوبات

از خواجه باقی بالله نقشبندی (۹۷۱-۱۰۱۲ه) . گرد آوری از ابو الحسن زید فاروقی نقشبندی مجددی و دکتر برهان احمد فاروقی ، با مقدمه به اردو از عبدالمجید یزدانی . مشتمل بر :

ملفوظات ، مکتوبات ، تفسیر بعضی سوره های قرآن و رسالهٔ شرح رباعیات سلسلة الاحرار که در ۱۰۰۷ه تالیف شده (ص۱۷۲-۱۹۰) آغاز : سبحان الله زهی خدای متعال ، مثنوی قبل از آن درویشی ، مثنوی گنج فقر ، ساق نامه ، سلسلهٔ پیران طریقت ، تواریخ ، رباعیات ، مفردات .

آغاز (مقدمه) : یوں تو کسی بهی مصنف کی نثری یا شعری تخلیقات .

آغاز (متن) : ملفوظات شریفه و احوال حضرت خواجه باقی بالله - بعد از حمد و صلواة نموده می آید که چون بسابقه عنایت ازلی .

○ لاهور - ملک دین محمد اینڈ سنز، باعالت محکمه اوقاف مغربی پاکستان، دین محمدی پریس ، (جولائی ۱۹٦۷م تاریخ مقدمه) ٤۰ + ۲٥٦ص ، ۲۳ × ۱٥/٥سم .

ش ۵۷۱/۱۸۰۰

Marfat.com

● کنز الهدایات

از محمد باقر بن شرف الدین لاهوری عباسی حسینی . در ۲۱ شوال ۱۰۸۰ه بدان آغاز کرده و در ۹ ذیقعده ۱۰۸۰ه به پایان رسانده است . با دیباچه ، از عبدالمجید احمد سیفی لاهوری مورخ ۲۱ شعبان ۱۳۷٦ه . در ۲۰ «هدایات» :

۱ـ دانستن آن مرشد و آنچه مرشد را ناگزیر است . ۲ـ بیان ذکر قلبی . ۳ـ بیان نفی اثبات . ٤ـ بیان فناء قلبی . ٥ـ بیان عدمیت و فنای نفس . ۱۰ـ در بیان کمالات نبوت . ۱٥ـ بیان مرتبه نزول . ۲۰ـ بیان قطع منازل رسیدن باصل خود و مراتب نزول .

آغاز (دیباچه) : نحمده و نصلی علی رسوله الکریم خاتم الانبیاء ... فقیر حقیر خاکپای حضرات نقشبندیه مجددیه قدس اسرارهم .

آغاز (متن) : حمد بیحد و سپاس بی قیاس مر منعمی را که سنت سنیه محمدیه را علیه وعلی آله وصحبه .

○ لاهور ـ عبدالمجید احمد سیفی ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، بت ، ۱۲۰ص ، ۲٤×۱٥/٥ سم .

ش ۱۲٦۷/۱۸۱۸

۳٤٤٤/٤٥۸۹

● گلشن اسرار

از سید محمد انور علی حنفی نقشبندی مجددی متخلص به عاجز ولد سید تبریزی متوطن موهن پور مضاف ضلع بهار . در یک «حدیقه» و چهار «چمن» و ٦۰ «روش» به سال ۱۲۷۹ه نگاشته است . روش اول ، در بیان حقیقت رنگهای چار چمن کد از آن اسلام رنگی دارد . ۲ـ حقیقت عبادت . ۳ـ حقیقت کمال . ٤ـ حقیقت علم به علم . ٥ـ حقیقت اقسام علم . ۱۰ـ حقیقت کشایش دل . ۲۰ـ حقیقت شعر «ز دریای شهادت .» ۳۰ـ حقیقت نمایش . ٤۰ـ حقیقت منازل و حالات . ٥۰ـ حقیقت سیر فقرا . ٦۰ـ حقیقت تصرفات .

آغاز : الحمد لله الذی لم یزل ولایزال والمخترع العقل والمبتدع .

○ کالپور ـ مطبع نولکشور ، دسامبر ۱۸۹۷م/۱۳۱٥ه چاپ اول ، ٤۲ص ، ۲۳×۱٦سم .

ش ٥۲٦۸/۷٥٥۷

Marfat.com

لمعات رحمانی = تجلیات محمدی

لمعة الانوار فی بیان الاوراد والاذکار المعروف بالهدیة الحامدیه

از محمد مهدی عطا کریمی (منسوب به شاه عبدالکریم حسامی مانکپوری) **اشرفی الذهنی** (منسوب به شیخ الذهن جونپوری) ابن مولانا شاه پیر محمد حسین عطا متخلص به اشرفی . در حدود ۱۲۶۶ه تألیف شده (این تاریخ تحریر تقریظ محمد ادریس نگرامی است) . بنام حامد علی خان رئیس گوتنی ، در دیباچه می نویسد : «این رساله ایست مشتمل بر ذکر معمولات مشایخ کرام و پیران عظام و طریق وصول الی الله تعالی که از ملفوظات و مکتوبات ایشان سواد برداشته ام تا سبب استفادهٔ خاص و عام گرد و خصوصاً ... حامد علی خان رئیس گوتنی را که به پیرایهٔ صلاح و تقوی آراسته اند» .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب عباده بانوار الاوراد والاذکار و جعل الفکر صفاته و الآئه افضل الافکار ... اما بعد خاکسار ذرهٔ بیمقدار ... محمد مهدی عطا کریمی .

○ محمود لکر لکهنو - اصح المطابع ، ۱۳۱۷ه/۱۸۹۹-۱۹۰۰م ، ۵۲ص ، ۳۱ × ۲۰س م . با تقریظات و قطعات تاریخ عربی و فارسی از محمد نعیم عطا ، سرفراز احمد سلونی ، مولوی محمد ادریس نگرامی ، شاه محمد حسام عطا ، حافظ محمد حسن ، مولوی محمد محفوظ الرحمن بن مرحوم محمد یحیی ، حافظ عبدالعلی نگرامی .

ش ۱۳۸۳۵/۱۳۸٤۳

○ لکهنو - بفرمایش حاجی صدیق خواجه خجندی ، مطبع نولکشور لکهنو ، ۱۳۲۰ه/ ۱۹۰۲م چاپ اول ، ۷۶ص + ۲٤ × ۱۵س م . با همان تقاریظ چاپ فوق الذکر .

ش ۱۲۵۵/۱۸۵۷

۱٤۶۰/۱۶۵۵

لوامع جامی یعنی شرح قصیدهٔ میمیه و تائیه فارضیه مع شرح بیت امیر خسرو دهلوی قدس سره

از جامی .

آغاز : سبحانه من جمیل لیس لوجه لثقاب الا النور ولا بجماله الا الظهور ، رباعی : ای گشته غایت پیدائی .

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، شعبان ۱۳۲۹ه/۱۹۱۱م، ص۱-۸۸ ، ۲٤×۱۵س‌م .

ش ۳۰۳۸/۲۹۷۹

ش ۹۲۲۵/۹۱۸۱

● لوایح

از جاسی . در حدود ۸۷۰ه نگاشته است .

آغاز : لا احصی ثنا علیک ، کیف وکل ثناء .

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، شعبان ۱۳۰۱ه/جون ۱۸۸٤م چاپ سوم ، ۲۹ص ، ۲۵×۱۷س‌م .

ش ۷۸۰۷/۵۱۵٦

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعده ۱۳۱۰ه/۱۸۹۳م ، ۲۸ص ، ۳٤×۱۵س‌م .

ش ۳۱۹۰/٦٤٦۲

○ برید فورد ـ رائل ایشیاتک سوسایتی ، با ترجمهٔ انگلیسی از E, H. Winfield و میرزا محمد قزوینی ، چاپ سوم با تصحیح و اضافه ، ۱۹۲۸م/٤۷-۱۳٤٦ه ، (٥٤)+61ص ، ۳۱/۵×۱۳/۵س‌م .

ش ۷۹۰۰/۵۵۷۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، محرم ۱۳۵۵ه/مارچ ۱۹۳٦م ، ۲۹ص ، ۲٤×۱۵س‌م

ش ۱٦۳۸/۱٤۸۰

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و اسلامک بک فاولڈیشن لاهور معارف پریس ، چاپ افست با ترجمهٔ انگلیسی وینفیلد و دیباجه به انگلیسی از شهید الله فریدی ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، ۵۵+٦۱ص ، ۲۱×۱٤س‌م .

ش ۱۲۲۳۹/۱۲۲۷٦

ش ۱۲۲۳۸/۱۲۲۷۵

۱۵-۱۲/۱٦۱۱۲-۲۵-۱٦۲۲۲

Marfat.com

● ترجمهٔ لوایح جامی

از شمس الدین قادری فاضلی ساکن وڈاله امرتسر. زلده در ۱۳۴۹ه . مطالب منثور لوایح را به اردو ترجمه کرده ، اما رباعیات فارسی را ترجمه نکرده است .

○ لاهور ـ مهر دین و شیر محمد ، امرت الیکٹرک پریس ، ب ت ، در مجموعهٔ تصوف ص۳-۲۹ ، ۲۲×۱۳/۵سم .

ش ۱۳۹۲/۲۱۴۸

● شرح لوایح ملا جامی

از ملا عماد (صفحه عنوان) .

آغاز : قال المص قدس الله تعالی روحه و افاض علینا فتوحه بسم الله الرحمن الرحیم تصدیر این رساله به بسمله که مفتاح سلوک سالکان است .

○ مطبع کنز العلوم ، ۱۳۱۲ه/۹۵-۱۸۹۴م ، باهتمام محمود حسن ، ۵۱ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۲۲۵۰/۲۵۸۵

● مجمع البحرین

از محمد دارا شکوه قادری بن شاهجهان بادشاه ، که علاقهٔ خاصی به عرفان و عرفاء داشته و این رساله را در ۱۰۶۵ه/۱۶۵۴م نگاشته است و در این اندیشه های عرفانی اسلامی و هندویی را تطابق داده است .

به تصحیح و ترجمه و حواشی و اختلاف نسخ به زبان انگلیسی از محمد محفوظ الحق مدرس زبان فارسی و اردو در پریسیڈنسی کالج کلکته .

آغاز : بنام آنکه او نامی ندارد . . . حمد موفور نگاری را که دو زلف کفر و اسلام را .

○ کلکته ـ ایشیاٹک سوسائٹی آف بنگال (انجمن آسیائی بنگال) ، بپٹسٹ مشن پریس ، ۱۳۴۷/۵۱۹۲۹م ، مقدمهٔ انگلیسی از ص۱ تا ۳۴ ، ترجمهٔ انگلیسی از ص۳۷ تا ۷۵ ، متن فارسی از ص۷۷ تا ۱۱۶ ، اختلاف نسخ از ص۱۱۷ تا ۱۳۳ ، فهارس اعلام از ص۱۳۵ تا ۱۴۶ ، ۲۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۹۲۵/۷۶۴

۱۹۶۲/۲۲۵۴

Marfat.com

● مجموعهٔ تصوف

مشتملبر چهار رساله : ۱- ترجمهٔ لوایح جامی. ۲- ترجمهٔ شرح رباعیات جامی. ۳- ترجمهٔ روایح یعقوب صرفی. ٤- رسالهٔ بت پرستی مترجم (مأخوذ از فصوص الحکم). ترجمهٔ اردوی هر چهار رساله از شمس الدین قادری فاضلی در ربیع الاول ۱۳٤۹ه. شرح هر رساله در این فهرست در جای خود آمده است.

آغاز : الحمد لله الذی هو المحمود فی کل محمود الحامد فی کل حامد . ای آنکه هر دو کون موجود توی .

○ لاهور ـ مهر دین و شیر محمد ، امرت الیکٹرک پریس ، بت ، ۲۰۰ص ، ۲۲×۱۳/۵سم .

ش ۱۳۹۲/۲۱٤۸

● مجموعهٔ رسایل حروفیه یعنی هدایت نامه، محرمنامهٔ سید اسحق، نهایت نامه ، رسایل مختلفه، اسکندرنامه

به تصحیح کلمنت هوارت (M. Clement Huart) معلم مدرسهٔ السنهٔ شرقیه در پاریس. با ذیلی در بیان عقاید حروفیه از دکتر رضا توفیق مشهور به فیلسوف رضا ، به زبان انگلیسی در ۳۱۲ص .

۱- هدایت نامه- ص۱-۱۲ ، در تأویل و توجیه حروف تهجی ، از نظر عرفانی.

آغاز : اما بعد چون حضرت حق عز و شأنه ، در کلام .

۲- محرم نامه- از سید اسحاق ، ص۱۳-۵۸ ، بتاریخ ۲۱ ربیع الاول ۸۲۸ه ، «آلچه محصل بدایات و نهایات و مقصود اظهار و ادوار است . . . کتابت کند» ، مشتمل بر ۲۱ مقدمه و خاتمه .

آغاز : الحمد لله الذی حق له لباس القدم ، وما رسوله قابل الفنا .

۳- نهایت نامه- ص۵۹-۶۵ ، «در تصور و نهایت و موجودات در دو مقدمه و یک خاتمه» .

آغاز : اما بعد کلمه چند مبنی بر اختصار از برای تصور نهایت .

٤- الرسایل- ص۶۶-۷۲ «در معنی کل شیٔ هالک الاوجهه» .

آغاز : الرسایل سوال کند که از معنی کل شیٔ .

۵- در تعریف ذره ، ص۷۳-۸۳ .

آغاز : در تعریف ذره چنین گفته اند که از الذره لملة الصغیره .

Marfat.com

٦- رساله (عنوانش رساله است) ، ص٨٤-٨٩ .

از سید شریف ، در باب شناختن نفس و روح پروردگار .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد بدانکه این چند کلمه از قول قطب الاخیار .

۷- رساله (عنوانش رساله است) ، ص۹۰-۹۸ .

«در بیان اسم و مسما که عین هم اند یا غیر هم اند» .

آغاز : ستایش بر کمال نثار ذاتیست که اسماء خود را از وی احدیت ذات عین مسما گردانید .

۹- اسکندر نامه ، ص۹۹-۱۳۵ (منظوم) .

«هست تمثیلی درین ذات و صفات
قصهٔ اسکندر و آب حیات»

آغاز : ابتدا کردم بنام ذوالجلال - حی و قیوم و قدیم و بی زوال .

○ لیدن - مطبع بریل ، ۱۹۱۹م/۱۳۳۷ه ، سربی ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۲۵٤۰/۲۲۷۸

۱۰٦٤٦/۱۰٦۸٦

● مجموعهٔ رسایل و اشعار اهل حق

باصلاح : و - ایوانف .

مشتمل بر :

۱- تذکرهٔ اعلی ، ص۱-۱۳۸ .

۲- ذیل تذکرهٔ اعلی ، ص۱۳۹-۱۷۵ .

۳- منتخبات از رسایل خاکسار ، ساقی نامهٔ حقیقت ، ص۱۷۷-۱۸۳ .

٤- اثبات چلتن نور ، از رسالهٔ درویش نورعلی امجد العرفاء نیشا پوری ، ص۱۸۳-۱۸۵ .

۵- اثبات چهل تن خاکی ، از رسالهٔ درویش پروانه علی سبزواری ، ص۱۸۵-۱۸٦ .

٦- منتخبات از رسالهٔ درویش گلشیر سبزواری ، ص۱۸۷-۱۹٦ .

۷- منتخبات از رسالهٔ درویش نور علی شاه امجد العرفاء نیشا پوری ، ص۱۹٦-۲۰۰ .

۸- کرسی نامهٔ لاکتی ، شیدا فرمائید ، ص۲۰۱-۲۰۲ .

با ترجمهٔ انگلیسی و عکس چند اوراق نسخهٔ خطی .

Marfat.com

آغاز : تمنا تذکرهٔ اعلی ، صلوات الله علیه و علیهم اجمعین ، حمد میگویم بر معبودی که به یک امر کن دائره دو کون پرداخت و خود را بوجه بصورت ابو البشر ساخت .

○ بمبئی ـ انتشارات انجمن اسماعیلی ، مطبع قادری ، ۱۹۵۰م/۷۰-۱۳۶۹ه ، ۲۰۲ + ۲٤٦ص ، ۲۱/٥ × ۱٤س م .

ش ۱۰۱۵۹/۱۰۱۹۹

● محرم نامه

در ص ۱٤٤ گذشت .

● رسالهٔ مراقبه

از خواجه گیسو دراز .

شامل ۳٦ مراقبه .

آغاز : الحمد لله ... بدان که بدرستی که راه سالکان طریقت اول مجاهده ، بعد او مراقبه ، بعد او مشاهده .

○ کراچی ـ قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸٦ه/۱۹٦۷م ، ص۱۲۳-۱۲۸ ، در یازده رسایل ، ۲۱ × ۱٤س م .

ش ۲٦۸۳/۱۹۷۳

● مرج البحرین (فی جمیع بین الطریقین)

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی .

آغاز : حمدله ... اما بعد می گوید فقیر حقیر عبدالحق بن سیف الدین .

○ کراچی ـ محمد اعلی ، ایجوکیشنل پریس ، ۱۳۸۸ه/اپریل ۱۹٦۸م ، با مقدمه و ترجمهٔ اردو از ثناء الحق صدیقی ، متن از ص۹-۹۰ ، ترجمه از ص۹۲-۲۱۹ ، ۱۸ × ۱۲س م .

ش ۱۲۵۳/۱۷٦۹

● رسالهٔ مصطلحات صوفیه کرام

با رای و مشورت منشی نولکشور ، لبذی از مصطلحات و برخی از مسلمات حضرات صوفیه و رموزات چند از کتب مصطلح صوفیه .

Marfat.com

آغاز: نخه از عبادات گوی و لعت گستری باید دانست که .

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، ۱۲۹٤ه/۱۸۷۷م ٤ص ، ۲۵×۱۶س‌م . ملحق با مکتوبات امام ربانی و رساله رد روافض از همان .

ش ۸۳۸۱/٦۹۳۰

● مطالب رشیدی

از تراب علی بن شاه محمد کاظم قلندر علوی قادری . در هفتاد سالگی برای تعلیم مرید خود محمد رشید الدین خان خلف مولوی محمد خلیل خان ، در ۱٦ جمادی الثانی ۱۲۵۷ه نگاشته است ، در مقدمه و ٦۰ مطلب : مقدمه در بیان شریعت و طریقت و حقیقت ، مطلب ها : ۱ـ عقاید اهلسنت و صوفیه . ۲ـ کلمات کفر . ۳ـ کبائر اجمالاً و تفصیلاً . ٤ـ فضیلت نماز فریضه و عقوبت تارک آن . ۵ـ نماز های دوازده ماهه . ۱۰ـ تفرقه عبادت عوام و خواص . ۲۰ـ لباس و لبس و قطع آن. ۳۰ـ فضیلت تیر اندازی و دستار و سلام . ٤۰ـ نصایح طالب حق . ۵۰ـ آداب خلوت . ٦۰ـ اصطلاحات صوفیه ، خاتمه در بعضی مکاتیب خود .

آغاز: سزاوار جمیع محامد خدائی است که غیر او بحقیقت معبودی و موجودی نیست.

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۲۹۲ه/ستمبر ۱۸۷۵م ، ۲۳٦ص ، ۲۸×۱۸ س‌م .

ش ۱٦٦۵۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۹۱۳م/۱۳۳۱ه ، چاپ پنجم ، تقریظ از محمد عبدالحی عرشی با سر آغاز: حمد بیحد نثار حضرت احدی که قلوب مؤمنان، ۳۱۲ص، ۲۳×۱۵ س‌م .

ش ۱٦۳۰/۱٤۷۷

۱٦۳۲/۱٤۸۵

۱٦۳۱/۱٤۸٦

۱٦۲۹/۱٤۸۸

۱٦۲۸/۱٤۸۹

۱٦۲٤/۱٤۹۳

۱٦۲۲/۱٤۹۵

Marfat.com

۱٦۲۱/۱٤۹٦

۱۷۱٤۰/۱۷۱٤۰

۱۷۱٤۱/۱۷۱٤۱

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۳ه/۱۹۱٤م ، ۳۰۰ص ، ۲٤ × ۱٤/۵س‌م .

ش ۱۰۳۸/۱٦٦۲

○ مطبع منشی نولکشور ، ۳۷٦ص (انجام افتاده)، ۵/۲۱ × ۱٤س‌م .

ش ۱۲۹۵/۱۷٤۱

● معارف القدر

در ص ۱۲۳ گذشت .

● معارف لدنیه

از شیخ احمد فاروقی سرهندی مجدد الف ثانی. با ترجمهٔ اردو از حافظ سید زوار حسین شاه نقشبندی مجددی مؤلف عمدة الفقه ، عمدة السلوک وغیره : بعنوان «معرفت» در ٤۱ معرفت .

آغاز (افتتاحیه از مترجم) : نحمده و نصلی علی رسوله‌الکریم ، اما بعد حضرت حق سبحانه و تعالی کا جس قدر بھی شکر ادا کروں کم ہے .

آغاز (کتاب) : الحمد لله و سلام علی عباده‌ الذین اصطفی سیما علی نبیه المجتبی و رسوله المصطفی محمدن المبعوث .

○ بجنور ـ مدینه پریس ، ۱۳۵۱ه/۱۹۳۲م ؛ ۵۷ص ، ۲۲ × ۱٤س‌م .

ش ۱٦۹۲۸

○ کراچی ـ ادارهٔ مجددیه ، ناشر محمد اعلی قریشی ، ایجوکیشنل پریس ، اکتوبر ۱۹٦۸م/ ۱۳۸۸ه، متن فارسی از ص۹ـ۸۲، سپس فهرست اعلام ، ترجمهٔ اردو از ص۸۳ـ۱۹۱ . ۱۸ × ۱۲س‌م،

ش ۱۳۹۵/۱۹٦٦

● معراج المؤمنین

اصل متن به زبان اردو بوده از حاجی محمد خان بن عبدالله خان. از همانست به اردو : طلب

Marfat.com

صادق ، حیات ابدی ، اصول تجارت . ترجمهٔ فارسی از عبدالله هراتی . به تاریخ ۱۱ ذیقعده ۱۳۱۷ه . به عنوان ارمغان بحضور امیر عبدالرحمان خان پادشاه افغانستان .

در دو باب :

۱- در بیان عظمت عقل و صفات آن . ۲- در بیان طریقه ادای نماز .

آغاز : افتاده (از ص۵) ای مسلمانان این امر ظاهر ست که فضل خداوند کریم جل شانهٔ عجب نعمت عظمی ست .

○ دهلی - مطبع منبع فیض ، ۱۳۱۷ه ، ۲٤ص ، ۲٤/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۲۳٦

● رسالهٔ معرفة السلوک

از شاه شیخ محمود خوش زبان چشتی مرید شاه برهان معظم شاه میرانجی مرید شاه کمال الدین مغربی مرید گیسو دراز .

در شرح قول «من عرف نفسه فقد عرف ربه» .

آغاز : حمد بیغایت و شکر بی نهایت مر واجب الوجودی را که ممکن الوجود را در دائرهٔ ممتنع الوجود پیدا کرد .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۲۹۹ه/اکتوبر ۱۸۸۲م ، ۸ + ۱۰٤ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۳۸٦٦/۵٤٤۵

● مفتاح الحقایق فی کشف الدقایق

از سلطان محی‌الدین پادشاه قادری چشتی سهروردی . متخلص به سالک . در خاتمه می نویسد : «مخفی مباد که ازین کتاب بسبب خواهش چند احباب در شهر ربیع الثانی در ۱۲۸۹ه ، بعرصه یازده یوم از مسوده فراغت حاصل شد ، اما نظر ثانی نکردم بسبب پریشانی بعد یکسال اتفاق نظر ثانی افتاد و این کتاب منتخب است ازین کتابهای قدما» . بین نام ۳۹ کتاب عرفانی را آورده است ازآنجمله : مرآت العارفین از امام حسین ، کبریت از شیخ محی الدین ابن عربی، لوایح جامی ، گلشن راز ، شرح لمعات جامی ، اختصار دلیل از شیخ عبدالحق بیجا پوری ، مدارج النبوة ، تنزلات ستة از عبدالعلی مدراسی، منطق الطیر ،

Marfat.com

مثنوی معنوی ، حسنات العارفین از دارا شکوه ، اساس المعرفت از کمال الدین صدیقی . در حقیقت در حل لغات عرفانی است که در کتب عرفاء آمده است ، به ترتیب الفبائی در ۲۴ باب .

آغاز (پس از افتادگی ۲۴ صفحه) : می شمارند که آن محل صور علمیه و اعیان ثابته است که آنرا حقیقت الممکنات گویند .

○ مطبع سرکار آصفیه ، ۱۲۹۳ه/۱۸۷۶م ، ۹۲ص ، ۲۶/۵×۱۸س‌م .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

● مقالات صوفیه

از تراب علی ولد محمد کاظم قلندر العلوی . در دیباچه می نویسد :

«مشتملبر اقوال بزرگان دین و کلام اولیای پیشین مستنبط از کتاب تذکرة الاولیاء ، و نفحات و رشحات وغیره» . از اول کتاب تا قول منصور حلاج ، استخراج کردهٔ پدر مؤلف است ، و از قول ابوالحسن خرقانی تا آخر کتاب استخراج کردهٔ تراب علی است . شامل اقوال ۲۳۲ نفر از عرفاء و بزرگان دین .

آغاز : بعد حمد خدائی که از نوع بشر انبیاء را برگزید و اولیاء را متابع ایشان گردانید .

○ لکهنو ـ باشارت محمد عبدالحی عرشی ، مطبع حافظ محمود حسن . ۱۳۰۱ه/۸۴-۱۸۸۳م ، ۲۳۳+۴ص ، ۲۴×۱۵س‌م .

ش ۵۵۶۰/۶۹۳۵

● مقالات قدسیه

از شیخ عبدالحلیم فرزند شیخ رحمکار . گرد آوری از ابو اسد الله مهتدالله بن عطاء الله . شامل ۲۰ مقاله و یک ضمیمه :

مقالات : ۱ـ در نور محمد رسول الله و معجزه های ایشان . ۲ـ در لغت محمد رسول الله . ۳ـ تعریف ایمان و احسان واسلام و معرفت و توحید و دین . ۴ـ معرفت الله تعالی . ۵ـ محبت الله تعالی . ۱۰ـ متفرقات علم سلوک . ۱۵ـ شرک خفی و جلی . ۲۰ـ علامات قیامت .

ضمیمه : در بیان قواعد تجوید قرآن .

آغاز : الحمد لله . . . بعده آنکه پس از اتمام حصهٔ اول یعنی مقامات قطبیه حصهٔ دوم یعنی مقالات قدسیه را ترتیب دادم .

Marfat.com

○ دهلی ـ بخش و چی (مرتب) نبیرهٔ مؤلف ، مطبع جنرل پرنٹنگ پریس ، رجب ۱۳۱۸/۱۹۰۰م ، ص۱۸۱-۳۵۸ ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۳۸۸۵/۵۴۶۰ .

● مکاشفات عینیه (مجددیه)

از شیخ احمد سرهندی . گردآوری از محمد هاشم کشمی برهانپوری . به سال ۱۰۵۳ه . مشتمل بر ۲۹ مکاشفه . با ترجمه به اردو و چهل حدیث به عربی . مقدمه از غلام مصطفی خان استاد دانشگاه سند حیدر آباد .

آغاز : سبحان من لا یصل حمد حامد الی قدس ذاته .

○ کراچی ـ ادارهٔ مجددیه ، ایجوکیشنل پریس، ۱۳۸۴ه/۱۹۶۵م . ۱۶۰ص ، (متن فارسی از ص۵-۷۶ ، ترجمه به اردو ص۷۷-۱۴۷ ، چهل حدیث ص۱۴۷-۱۶۰) ، ۱۸/۵ × ۱۲/۵س م .

ش ۱۶۹۲۵

● رسالهٔ مکیه ، ترجمهٔ=امداد السلوک

● منهاج العابدین

منسوب به امام محمد بن محمد غزالی. مشتمل بر هفت «عقبه» :

آغاز : حمد مر خدایرا که او ملک حکیم است و جواد کریم است .

○ مطبع گلستان کشمیر ، باهتمام الحاج قاضی ابراهیم بن قاضی نور محمد ، بتصحیح مولانا عبدالملک و مولانا جلال الدین ، ب ت ، ۱۰۷ص ، ۲۴ × ۱۵س م .

س ۱۸۵۸/۱۲۵۴ آسیب دیده .

● منهاج العارفین

بدون ذکر نام مؤلف . در مقدمه آمده است . «این چند سخن از کلام اهل حکمت و معرفت جمع آورده شد» .

آغاز : حمد بیحد و ثنا بیعد مر آفریدگاری را که سینهٔ عارفان .

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۰۳م/۱۳۲۱ه ، ص۴۱-۵۵ ، ۲۱ × ۱۳ سنگی .

ش ۱۶۶۳/۱۴۵۲

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، محرم ۱۳۵۵/مارچ ۱۹۳۶م ، ص۳۰-۳۲ در آخر «لوایح جامی» ، ۲۴×۱۵سم .

ش ۱۶۳۸/۱۴۸۰

● مونس الذاکرین

از شیخ اله بخش گنج بخش شطاری .

شجرهٔ خاندان عشقیه شطاریه ، مناجات ، فصل اول در آنکه هر موجود بدرگاه حضرت معبود . . . مکتوب بجانب مولانا حاتم و جواب ایشان .

فصل دوم در قدم داشتن براه و بکرت کوشیدن ذکر آله و شرح و خواص اسماء الهی . بزبان عربی و اردو و فارسی .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب الذاکرین بنور المراقبه . والاحسان و خصهم بذکره .

○ بریلی ـ مطبع صدیقی ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ماده های تاریخ طبع از سید قاسم علی خواهان بریلوی ، و صادق علی مداح تلمیذ غالب دهلوی ، «مونس ذاکرین نیکو طبع» = ۱۳۰۴ه ، ۳۹۲+(۲)ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۱۲۶۴/۱۸۲۱

● میباید فهمید

از سید محمد صبغة اللهی القادری الشطاری که می نویسد :

«میباید فهمید که این کلمه چند حقائق پیوند از جوشش است نه از کوشش و از الهامات قلبی ست نه از حاصلات کسبی» . در فلسفهٔ توحید باری تعالی است .

آغاز : الحمد لله وکفی و سلام علی عباده الذین اصطفی سیما علی محمدن المصطفی و بعد فقد وقفت هذه الرسالة . . . المسمی بمیباید فهمید .

○ حیدر آباد دکن ، مطبع فیض الکریم ، ۱۳۱۴ه/۹۷-۱۸۹۶م ، ۲۰ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۷۳۴۸/۷۱۸۳

● رسالهٔ نالهٔ درد

از خواجه میر درد دهلوی ، در ۱۱۵۳ه = «نالهٔ عندلیب گلشن راست» ، در پایان رساله آمده است :

Marfat.com

«این رساله نالهٔ دردیست که نمونه آن کتابها و زینهٔ بام آن تصنیفهای اعلی است ، سی صد و چهل و یک ناله موافق اعداد اسم ناصر .

از بسکه نالها همه در یاد ناصر
اعداد آن موافق اعداد ناصر

آغاز : حمد الهی کجا از دست من بیدستگاه کما هو حقه سرانجام خواهد یافت تا زبان خامه بآن تر نمایم .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه‍/۱۸۹۳م ، از ص۱ تا ۷۰ در رسایل اربعه، ۳۱ × ۲۰/۵سم .

ش ۹۶۲/۱۵۹۵

● نالهٔ عندلیب جلد اول

از **خواجه محمد ناصر محمدی** المتخلص به **عندلیب شاهجهان آبادی** (م۱۱۷۲ه‍) ، مرید شیخ محمد زبیر نقشبندی . در ۶۶ سالگی تألیف کرده است . داستانی ست آمیخته با لطایف عرفانی .

آغاز : الحمد لله الرحیم الرحمن الذی خلق الانسان و علم البیان والصلواة والسلام علی النبی الامی . . . اما بعد میگوید بندهٔ قاصر محمد ناصر که عندلیب تخلص دارد و مقتدایش حضرت شاه سعد الله گلشن تخلص میکرد و پیشوای او ملقب بلقب گل بود .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه‍/۱۸۹۳م، مادهٔ تاریخ طباعت از آسی مدارسی : «دلفریب الحان بلند از نالهٔ پر درد شد» = ۱۳۱۰ه‍ ، ۹۱۲ص ، ۳۲/۵ × ۲۰/۵سم .

ش ۳۰۹۴/۱۲۴۰

۱۸۸۲/۱۲۳۸ ناقص الاول ، از ص۵ شروع میشود .

● نالهٔ عندلیب جلد دوم

از همان عندلیب . بعضی عناوین بدینگونه است .

«روان گردیدن مهر جهانگیر بطرف شاه فلک قدر دلگیر و در اثنای راه در دریا افتادن او را مشیت و تقدیر» .

«بر آمدن مهر جهانگیر از دریای بیکران و افتادن او بصحرای بی پایان و ملاق گردیدن شاهزادهٔ بی نظیر در آن بیابان» .

Marfat.com

«بیان کردن بلبل خوش گفتار افسانهٔ درویش گنج اسرار به پیش شاه بی نظیر شهریار» .

آخرین عنوان : «بیان حال شاهزاده های ستوده خصال . . . بعد از انتقال شاه بی نظیر شاهزادهٔ خوشبو در آن ملک» .

آغاز : روان گردیدن مهر جهانگیر بطرف شاه فلک قدر در اثنای راه در دریا افتادن .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ه/۱۸۹۳م ، ماده های تاریخ طباعت . از محمد عبدالعلی مدارسی . منشی فدا علی فارغ ، مولانا عباس رفعت بن شیخ احمد یمنی شروانی ، منشی جمیل احمد ، حافظ محمد کرامت الله ، ماده تاریخ طبع از منشی جمیل احمد : «بیهوش کرد نالهٔ پر جوش عندلیب» = ۱۳۱۰ه، ۹۰۸ص، ۳۱/۵ × ۱۰/۵سم .

ش ۱۸۸۳/۱۲۳۹

۲۰۹۳/۱۲٤۱

● نزهة الارواح

از امیر حسینی هروی . در ۷۱۱ه تألیف کرده است .

آغاز : الحمد لله رب العالمین علی کل حال . . . بتوفیقش چو دیدم روشن آواز .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۹۱۱م/۱۳۲۹ه ، ۱٤٦ص ، ٤/۵ × ۱٦۲سم .

ش ۲۰۱۲/۲۱۱۳

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۹۱۲م/۱۳۳۰ه، ۲۵ × ۱٦سم ، ۱٤۸ص، محشی ، بتصحیح و تنقیح و اهتمام عبدالاحد .

ش ۱٤۵۰/۹۵٦

۸۵٦٤

● نظام القلوب

از نظام الدین اورنگ آبادی چشتی خلیفهٔ حضرت شاه کلیم الله جهان آبادی . بخواهش محمد علی خوشنویس . در ۲۱ فصل : ۱ـ فوائد ذکر جهر . ۲ـ ارشاد و تلقین . ۳ـ ذکر پاس انفاس و حبس دم و نفی و اثبات لا معبود الا الله و سه پایه . ٤ـ ذکر ذات کلمه الله و حبس دم اسم الله . . . ۵ـ ذکر الله حاضری . . ۱ـ ذکر کشف معانی قرآن و کشف قبور . ۲۰ـ الواری که در حالت ذکر ظاهر شود . ۲۱ـ علامت آواز شیطانی و رحمانی .

Marfat.com

آغاز: [illegible] بعد حلاوت لسان و فکر بیعد راحت جان .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، ۱۳۰۹ھ/۹۲-۱۸۹۱م ، بتصحیح مولوی محمد عبدالاحد ، ۵۲ص ، ۲۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۷۶۹/۱۳۴۸

۱۹۳۳/۲۱۶۶

● نور مطلق = کلمة الحق

نهایت نامه

در ص ۱۴۴ گذشت .

● وجود العاشقین المعروف رسالهٔ عشقیه

از خواجه کیسو دراز .

آغاز : سپاس بیحد و ستایش بیعد مر قادر مطلق .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ھ/۱۹۶۷م ، ص۹۷-۱۰۷ در یازده رسایل . ۲۱ × ۱۴سم .

ش ۲۶۸۳/۱۹۷۳

هدایت نامه

● الهدیة الشهابیة شرح الهدیة القادریه فی تحقیق الکلمة الطیبه

از مولوی مشتاق احمد حنفی چشتی الصاری البیٹھوی ، بارشاد فقیر سید شهاب الدین بخاری قادری لاهوری (فردی از «فقیر خاندان» لاهور بوده) رساله «الهدیة القادریه فی تحقیق الکلمة الطیبة» تألیف مولانا هبة الله قادری لاهوری را از عربی به فارسی شرح کرده است . هنگام شرح شارح مدرس عربی در مدرسه انگریزیه لدهیانه بوده ، بتاریخ جمادی الاول ۱۳۱۴ھ . فقیر سید شهاب الدین بر حاشیهٔ صفحهٔ اول نوشته که رساله «الهدیة القادریه . . .» در کتابخانهٔ جد او فقیر سید نور الدین بخاری قادری بوده و یک کسی متوطن قصور که معتقد نور الدین بود این رساله را برای او به هدیه آورده بود .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله وکفی والصلوة . . . سیگوید اقل العباد اقل الافراد و راجی رحمة ربی .

دهلی - مطبع مجتبائی ، ستمبر ۱۸۹۸م/۱۳۱۶ه، ۴۰۵ص ، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۱۷۷۲/۱۳۴۵

۷۳۵۸/۷۱۸۸

● هدیة الصوفیه العالیه فی ترغیبات و تنبیهات الصافیه

تالیف مولانا خلیفه صوفی **دوست محمد نقشبندی** ساکن مراوان بلوچستان ایران . به سال ۱۳۸۳ه از مکتوبات امام ربانی منتخب کرده است . شامل یک مقدمه و چهار جز . جز اول در در ۸ باب : ۱- در ترغیبات و اوصاف و ثبوت تصوف علامت درستی عقاید علماء اهل ظاهر . ۲- فضیلت حضرت ابو بکر صدیق و فضیلت اولیاء کرام . ۳- ثبوت وسیله بالاموات و حیات خاص بعد وفات . ۴- در شناختن علم حقیقت . ۵- اعتراض بر خانقاه نشینان . ۶- در ثبوت سلسله و شجره که در داخل ذکر است . ۷- بیان تعظیم کعبه . ۸- در غزلیات عشق و معرفت الهی .

جزء دوم - در بیان تنبیهات و اشتباهات تصوف در بیان آن حدیث که آنحضرت خطی کشید ، در ۱۵ باب .

جزء سوم در ۵ باب : باب ۱ در بیان اقسام پرده شرعی و فتوی مفتیان اسلام .

جزء چهارم در ۷ باب : باب ۱ در بیان اولیاء مجذوبین .

آغاز (مقدمه) : اما بعد این رساله ایست ممیزه بین الحق والباطل از مقولات بزرگان دریوزه گری نموده جمع کرده شد .

آغاز (متن) : هدیه (۱) حضرت امام ربانی و محبوب سبحانی مجدد الف ثانی رحمة الله علیه در مکتوب .

○ کراچی - جاوید پریس ، چاپ دوم ۱۳۸۶ه، بخط صوفی ممتاز حسین قادری ، ۱۸۴ص، با فهرست مآخذ و منابع و فهرست مضامین و تقاریظ ، ۲۱/۵×۱۴س‌م .

ش ۲۶۸۷/۱۹۷۶

۱۳۷۰/۱۹۴۷

Marfat.com

● هدیة الطالبین

از شیخ ابو سعید مجددی دهلوی . «آنچه درین رساله تحریر یافته از واردات و کشوف خود که از فضل الهی و توجهٔ حضرت پیر دستگیر (غلام علی دهلوی) قلمی می گردد» .

آغاز : بعد از حمد و صلواة درویشان بلکه ننگ عار ایشان .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و مهر جلال الدین ، مطبع اسلامیه ستیم پریس ، ۱۳۳۰ه/ ۱۹۱۲م ، با مقدمه در احوال مؤلف و تقریظ از مولوی ناظر حسین دیوبندی ، ۵۵ص ، ۲۲ × ۱۴ س‌م .

ش ۱۰۶۱/۱۶۳۹

۱۶۵۲۲/۱۶۵۲۲

● همعات

از شاه ولی الله دهلوی . تحقیق و تحشیه از مولانا نورالحق العلوی (معاصر) و غلام مصطفی قاسمی (معاصر) . دیباچه بزبان اردو از مولانا عبید الله سندهی (معاصر) .

آغاز (دیباچه) : امام الائمه حضرت امام ولی الله بن عبدالرحیم رحمهم الله تعالی بالطافه العمیم جس طرح تفسیر ، فقه .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی اصطنع طایفة من عباده لنفسه واصطفاهم ورفعهم من حفیض .

○ حیدر آباد سنده ـ اکادیمیه شاه ولی الله دهلوی ، سعید آرٹ پریس ، ۱۹۶۴م/(۱۳۸۴ه) ۱۳۵+ح صفحه ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۶۰۶/۱۸۸۳

یازده رسایل

از سید محمد حسینی خواجه گیسو دراز .

شامل ۱۱ رساله :

۱ـ تفسیر سورهٔ فاتحه ، ص۱-۸ .

۲ـ استقامت الشریعت بطریق الحقیقت ، ص۱۰-۴۴ .

۳ـ رساله در مسئله رویت باری تعالی و کرامات اولیاء ، ص۴۵-۶۱ .

۴ـ حدایق الانس ، ص۶۳-۹۲ .

Marfat.com

۵- وجود العاشقین (رسالهٔ عشقیه) ، ص۹۷-۱۰۷ .

۶- رساله توحید خواص ، ص۱۰۹-۱۱۴ .

۷- رساله منظوم در اذکار ، ص۱۱۷-۱۲۰ .

۸- رساله در مراقبه ، ص۱۲۳-۱۲۸ .

۹- رساله اذکار چشتیه ، ص۱۲۸-۱۴۲ .

۱۰- شرح بیت امیر خسرو دهلوی ، ص۱۴۳-۱۴۸ .

۱۱- برهان العاشقین معروف به قصه چهار برادر معروف به شکار نامه ، ص۱۴۹-۱۵۱ .

پس ازین شرح های برهان العاشقین مذکور، آمده است :

شرح اول و دوم ، از ناشناس ، ص۱۵۲-۱۶۰ .

شرح سوم ، از ابو صالح عرف شیخ حسن محمد چشتی، ص۱۶۱-۱۶۶ .

شرح چهارم ، از میر سید عبدالواحد بلگرامی، ص۱۷۷-۱۷۵ .

شرح پنجم ، از حضرت میر سید محمد کانپوری ، ص۱۷۶-۱۹۱ .

شرح ششم ، از مولانا محمد رفیع الدین دهلوی ، ص۱۹۳-۲۰۰ . در ۱۳ جمادی الثانی ۱۲۲۰ھ .

شرح هفتم ، از حکیم مرزا قاسم علی بیگ اخگر حیدر آبادی ، ص۲۰۱-۲۳۷ .

رساله عاشق در بیان عشق ، از خواجه گیسو دراز ، ص۲۳۹-۲۵۵ .

آغاز (عرض ناشر) : سلطان العارفین حضرت خواجه بنده نواز گیسو دراز .

آغاز کتاب از تفسیر سورهٔ فاتحه : بسم الله ، بنام حضرت حقیقت الحقایق که مستحق عبادت و جامع جمیع قابلیات و کمالات .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین غازی ، جاوید پریس ، (۳۱ دیباچه)+۱۳۸۶ھ/۱۹۶۷م ۲۵۵ص-۲۱×۱۴سم .

ش ۱۹۷۳/۲۶۸۳

۸۷-۸۸/۱۱۶۷۷-۷۸

Marfat.com

● آداب الطالبین مع رفیق الطلاب والباب ثلاثه

«آداب الطالبین» از شیخ محمد ابن شیخ محمد المعروف به شیخ حسن محمد از نبیرگان خواجه نصیر الدین چراغ دهلوی.

مجموعهٔ ملفوظات حضرت نصیر الدبن چراغ دهلوی ، خلیفهٔ حضرت نظام الدین محبوب الهی است .

آغاز : الحمد لله رب العالمین علی کل حال فی کل حین والصلوة والسلام علی رسوله محمد وآله اجمعین من النبیین والصدیقین والشهداء والصالحین آمین، اما بعد فیقول العبد الفقیرانی رحمة الله الصمد الشیخ محمد بن قطب الاولیاء شیخ الاتقیا شیخ محمد المعروف به شیخ حسن محمد .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، جمادی الاول ۱۳۱۱ھ/۱۸۹۳م ، ص۱-۲۶ ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م.
ش ۱۷۵۷/۱۳۶۱

● ارشادات فریدی = مقابیس المجالس

● اسرار الاولیاء

از بدر اسحاق . ملفوظات فرید الدین مسعود گنج شکر (۶۵-۶۶۴ھ) است . در ۲۲ فصل :

۱- سخن اسرار عشق اولیاء . ۲- احوال متعبدان و درویشان . ۳- سخن در ذکر رزق . ۴- ذکر توبه و جز آن . ۵- سخن در ذکر خدمت بندگان . . ۱- ذکر محبت و جز آن . . ۲- ذکر کشف و کرامات . ۲۲- سخن در ذکر رنج و مشقت و محبت .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بنور معرفة و فضل احوال المحبین علی العالمین .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۷۶م/۱۲۹۳ھ، ۹۴ص، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م.
ش ۳۴۶۴/۲۴۵۲

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸٤م، چاپ سوم، ۹٤ص ، ۲٦/۵ × ۱۸سم .

ش ۲۶۰٤/۲۱۶۲

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۱۷م/۵۳۳۵ ، چاپ ششم ، ۹٤ص ، ۲۷ × ۱۷ سم .

ش ٦۹٤٤/۵۵٦۲

● انوار جمالیه، ترجمه=گلزار جمالیه

متن عربی «انوار جمالیه» از عبدالعزیز پرهاروی (م حدود ۱۲۳۹ه) . ترجمهٔ فارسی و اردو از محمد برخوردار که از همان‌است حاشیهٔ نبراس و رسالهٔ قول جلی . ملفوظات محمد جمال ملتانی (م۱۲۲۵ه) است .

آغاز : الحمد لولیه والصلوة علی نبیه . خزان رسید وگلستان بآن جمال لماند . . . اما بعد . . . محمد برخوردار محشی نبراس . (ترجمه فارسی) : خاص برای تست ای بار خدایا همه سپاس و ستایش و همه حال چه انعام و چه ابتلا .

○ مکتبهٔ جمال ـ ملتان ، اورئنٹ پروسس لاهور ، ب‌ت ، ۳۲ص ، ۲۰/۵ × ۱٤سم .

ش ۲۲۰۵۰/۲۲۰۲۲

● چهار بهار با ترجمهٔ اردو موسوم به خزائن الاسرار

مجموعهٔ ملفوظات شیخ الاسلام حضرت شاه حاجی محمد نوشه گنج بخش قادری (ت۹۵۹ه در کهوگانوالی بخش گجرات ، م۱۰٦٤ه در ساهن پال شریف بخش گجرات ، پاکستان) . بنیانگذار سلسلهٔ عرفانی «نوشاهیه» و نیای نگارندهٔ این فهرست . در پاسخ پرسشهای خلیفهٔ خود شیخ پیر محمد سچیار (ت۱۰۱۳ه در نڑالی تحصیل گوجر خان بخش راولپندی ، م۱۱۲۰ه در نوشهره میانه بخش گجرات) .

گرد آوری از شیخ محمد هاشم (ت۱۱٤۸ه در جگدیو بخش امرتسر (هند) ، م۱۲۵۹ه در تهرپال بخش سیالکوت (پاکستان) . در ۱۲۰۹ه/۹۵-۱۷۹٤م :

هزار و دو صد و نه سال می بود
چو هاشم این روش اظهار بنمود

Marfat.com

«من در کتب معتبر نوشته دیدم و از زبان گوهر فشان عالی شان بزرگان شنیدم که آن منبع اسرار و حدیقه اذکار حضرت پیر محمد سچیار چند سال بخدمت مرشد صاحب کمال در علم شریعت و طریقت و نشاندن نقش تصور از زبان گوهر فشان عالی شان حضرت گنج بخش جیو تلقین یافت چندانکه اگر قلم بران جاری داشتی کتابخانه بودی ، پس این فقیر ازان جواهرات دُر چیده بصندوقچه نهاد ، ازان جمله کلام مغز برآورده در کاغذ خورد مطلب بزرگ سوال متعلم و جواب معلم بچهار سوال بوجه احسن بقلم آورده این نسخه را «چهار بهار» نام نهاد .

سوال اول- در شریعت یعنی بجا آوردن امر و نهی . سوال دوم- در طریقت یعنی شناختن راه راست . سوال سوم- در حقیقت که همه از اوست . سوال چهارم- در معرفت که همه اوست» .

ترجمهٔ اردو موسوم به «خزائن الاسرار» از سید شریف حمد شرافت نوشاهی (۱۳۲۵هـ ۱۴۰۳ه متولد و مدفون در ساهن پال). تاریخ ترجمه ۲۵ ذی الحجه ۱۳۷۵ه . بانضمام تفسیر سورهٔ نازعات و یک رباعی فارسی از حضرت نوشه . با مقدمه و اهتمام سید عارف نوشاهی .

آغاز : بنام آنکه نامش روح جانها - بیانش زیور حسن زبانها .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام آباد و ادارهٔ معارف نوشاهیه، ساهن پال شریف ضلع گجرات (ناشران) ، مطبعه مکتبهٔ عالمیه لاهور ، ۱۴۰۴ه/۱۹۸۴م ، ۳۲+۱۴۶+۶۰+ ۱۷۷ص ، ۲۲ × ۱۴ س م .

ش ۹۲-۱۸۸۹۱

● حبیب الابرار

از مولانا احمد علی شاه چشتی نظامی بن محمد علی بیجاپوری در ۱۶ رمضان ۱۳۰۶ه در آستانهٔ خواجه محمد گیسو دراز . این رساله به سمع پیرش هم رسیده بود .

ملفوظات مرشد خود سید محمد حبیب علی شاه چشتی نظامی حافظی حیدر آبادی را در لوزده «مجلس» جمع کرده است .

۱- در آداب زمانه . ۲- فضیلت علماء و فقهاء و مرشدان . ۳- جواز وکالت وقت بیعت در بیعت. ۴- خلافت . ۵- قبول فتوح و عمل خرج بیخرجان. . ۱- یقین و علم الیقین و حق الیقین. ۱۵- کشف و غیب . ۱۹- بیان بروز و فرق میان تناسخ و بروز.

آغاز : الحمد لله رب العالمین خالق اسماء والارضین وجعل خرابن السموات والارض لعباد الله الخالقین المخلصین ،

Marfat.com

○ منشی فرید خان احسن المطابع ، غره جمادي الثانی ب‌ت ، ۴۰ص ، ۲۴×۱۶/۵س‌م .
ش ۷۳۴۷/۷۱۸۵

● حبیب الغرائب جلد دوم از ملفوظ فارسی

خواجه محمد احمد علی شاه چشتی نظامی ، ملفوظات مرشد خود حافظ سید محمد حبیب علی شاه چشتی نظامی را جمع کرده است که به سمع او هم رسیده بود . اولین ملفوظ در تاریخ ۲۳ محرم ۱۳۰۸ه صادر شده است .

آغاز : حمد مر خداوندی را که صانع کائنات و آفرینندهٔ موجودات کریم و رحیم و عزیز و حکیم ست .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع نور الاسلام ، با مهر مالک مطبع «ابن سید غلام نبی سید حسن علی ۱۳۱۲ه ، ۵۳ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م .
ش ۷۳۴۹/۷۱۸۴

● حسنات الحرمین

ملفوظات و مکاشفات حضرت خواجه محمد معصوم سرهندی (۱۰۰۷-۱۰۷۹ه) بن حضرت مجدد الف ثانی است .

گرد آوری از محمد عبدالله بن خواجه محمد معصوم سرهندی (۱۰۳۸-۱۰۸۳ه) .

ترجمهٔ فارسی از محمد شاکر بن ملا بدر الدین سرهندی . که در حقیقت ترجمهٔ مشروح «یواقیت‌لحرمین» است از عربی بفارسی در ۱۰۷۱ه/۱۷۶۱م .

با مقدمه و ترجمهٔ اردو از محمد اقبال مجددی . مجموعهٔ مکاشفات و احوال و فرمایشات محمد معصوم است که در حین آغاز سفر او به حرمین در ۱۰۶۷ه/۱۶۵۷م، و اقامت در حجاز و سفر برگشت‌به هند رخ داده بود .

آغاز : الحمد لله الذی جعل جنان ... اما بعد کمترین معتصمان الطاف ایزدی محمد شاکر .

○ مکتبهٔ سراجیه خانقاه احمدیه سعیدیه موسی زئی شریف ضلع ڈیره اسمعیل خان، ۱۹۸۱م/۱۴۰۳ه ، ص۱۶۳-۲۰۹ ، ۲۱ × ۱۴س‌م .
ش ۶۹-۱۳۸۷۰/۷۷-۱۳۸۷۸

Marfat.com

● درالعارف

از شاه رؤف احمد مجددی (م۱۲۵۳ھ) مرید شاه عبدالله المعروف شاه غلام علی دهلوی و (م۱۲۴۰ھ) ملفوظات مرشد خودش را جمع کرده است.

آغاز: آرائش عروسی دیباچهٔ کلام فصحابحلیه ستائش احد بی ابتدائیست.

○ مطبع نامی، باهتمام نیاز علی بریلوی، ب‌ت، ۲۶۲ص، ناقص الآخر، ۲۴×۵/۱۵ س‌م.

ش ۱۶۹۷۸

○ استانبول ـ مکتبه ایشیق، چاپ افست از روی چاپ هند، ۱۳۹۴ھ/۱۹۷۴م، ۱۶۰ص، بخط محمد ضیاء الدین خان اعظم گڑهی، ۲۲×۱۶ س‌م.

ش ۹۳۹۲/۹۳۵۱

● دلیل العارفین

ملفوظات خواجه معین الدین چشتی. گردآوردهٔ خواجد قطب الدین بختیار کاکی. در ٤ قسم:

۱ـ فقر و صواب. ۲ـ مکتوبات و تسبیح. ۳ـ اوراد و جز آن. ٤ـ سلوک و فوائد آن.

آغاز: این صحیفه علوم ربانی و این نفخهٔ فقر مبانی از کلمات.

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، رجب المرجب ۱۳۰۶ھ/مارچ ۱۸۸۹م، ۵۶ص، ۲۳×۱۵/۵ س‌م.

ش ۱۹۳۶/۲۱۶۹

۳۸۷۲/۵٤۳۲

۲٤۹۶/۶۳۲۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، جمادی الثانی ۱۳۰۷ھ/فروری ۱۸۹۰م، ۶۸ص، ۲٤×۱۵ س‌م.

ش ۳۱۲٤/۷۲۹۰

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، مطبع اسلامیه سٹیم پریس، ۱۳۳۰ھ/۱۹۱۲م، ۶۸ص، ۲۳×۱۳/۵ س‌م.

ش ۱۰۶۳/۱۶٤۹

Marfat.com

● سر دلبران

ملفوظات مولوی خدا بخش ملتانی است .

«اما بعد این چند اوراق است در بیان بعض آنچه از روایح طیبه و لوائح جیده و لوامع لیره و جوامع منتخبه . . . المولوی خدا بخش ملتانی شمیدم و دیدم و شنیدم و کشیدم» . (دیباچه) .

آغاز : الحمد لله الذی خرق علینا الاسباب واظهرلنا باب الابواب .

○ بفرمائش خدا یار ، نور احمد ، محمد فیض احمد ملتانی ، مطبع فیض عام لاهور ، صفر ۱۳۲٤ه/۱۹۰٦م ، ۳٦ص ، ۲۳/۵ × ۱٦/۵۳م .

ش ۷۲۳۳/٦٦۳٦

● فخر الطالبین

از سید نور الدین چشتی فخری مشهور به نور الدین حسین خان .

ارشادات مرشد خود مولانا محمد فخر الدین چشتی دهلوی ملقب به محب النبی را جمع کرده است .

آغاز : حمد واحدی راست که مثل محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم را مخلوق ساخته از همه مخلوقات در مرتبه وحدت حقیقت آن مظهر اتم را ملاحظه نموده .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳۱۵ه/۹۸-۱۸۹۷م ، قطعهٔ تاریخ طبع از محمد نظام الدین عشق کیرانوی:

از سر جبروت آمد سال او
«انه لا ریب فخر الطالبین»

ج = ۲ + ۱۳۱۲ = ۱٤۱۵ه ، ۸۰ص ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵۳م .

ش ۱۹۳۷/۲۱۷۰

۷۱۱۷/٦۱۱۰

● فواید السالکین

ملفوظات خواجه قطب الدین بختیار اوشی (م٦۳۲ه) گرد آوری از فرید الدین مسعود شکر گنج اجودهنی .

Marfat.com

آغاز : این گنجینهٔ اسرار الهی و این خزینهٔ انوار لامتناهی ست از لفظ دربار و گهر نثار .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ۱۳۳۰ه ، ۴۰ص ، ۲۴ × ۱۴س م .

ش ۱۰۵۰/۱۶۵۲

● فواید الفواد

از امیر حسن علاسجزی معروف به خواجه حسن دهلوی (م۷۳۸ه) . ملفوظات خواجه نظام الدین اولیاء بدایونی (م۷۲۵ه) است. تصحیح و مقدمه و حواشی و فهارس از محمد لطیف ملک. در ۵ جلد :

جلد ۱ـ در ۳۴ مجلس از ۳ شعبان ۷۰۷ه تا ۲۹ ذی الحجه ۷۰۸ه .
جلد ۲ـ در ۳۸ مجلس از ۲۹ شوال ۷۰۹ه تا ۱۳ شوال ۷۱۲ه .
جلد ۳ـ در ۱۷ مجلس از ۲۸ ذیقعده ۷۱۲ه تا ۲۲ ذی الحجه ۷۱۳ه ،
جلد ۴ـ در ۶۷ مجلس از ۲۴ محرم ۷۱۴ه تا ۲۳ رجب ۷۱۹ه .
جلد ۵ـ در ۳۲ مجلس از ۲۱ شعبان ۷۱۹ه تا ۲۰ شعبان ۷۲۲ه .

آغاز (مقدمه از مصحح) : بسمله . سلسلهٔ عالیه چشتیه کے گوهر درخشان سلطان المشائخ حضرت خواجه نظام الدین اولیاء .

آغاز (متن) : این جواهر غیبی و این زواهر لاریبی از خزانهٔ تلقین و نهالخانهٔ یقین خواجه راستین .

○ لاهور ـ مطبع علمی ، باعانت محکمهٔ اوقاف مغربی پاکستان ، از نشریات ملک سراج الدین اینڈ سنز ، چاپ اول ۱۳۸۶ه/۱۹۶۶م ، ث+۱۲+۴۶۴ص ۲۴ × ۱۵س م .

ش ۱۶۰۵/۱۱۸۱
۹۶۶۳/۹۶۲۲

● مبدأ ومعاد

ملفوظات و واردات شیخ احمد سرهندی مجدد الف ثانی است . جمع و تحریر از محمد صدیق الحسینی کشمی ملقب به هدایه . در اواخر ماه رمضان ۱۰۱۹ه هنگامیکه در اعتکاف بوده است :

چون کرد هدایت اقتباس از سر صدق
در سال هزار و اوزده گشت تمام

Marfat.com

آغاز : احمد الله فی المبداء والمعاد واصلی علی حبیبه محمد و آله الامجاد اما بعد فهذا رساله شریفه متضمنه لاشارات ، لطیفه رائقه . . . الشیخ احمد الفاروقی .

○ دهلی ـ مطبع انصاری ، ادارهٔ مولوی محمد عبدالمجید ، ۱۳۱۰ه/۹۳-۱۷۹۲م ؛ ص۲-۴۰ ، ۲۴/۴ × ۱۴س م .

ش ۱۷۶۱/۱۳۵۷

۱۳۰۲/۱۷۳۷ ، ۶۸ص

○ استانبول ـ المکتبه ایشیق ، از روی چاپ اداره مجددیه کراچی ، ۱۳۹۷ه/۱۹۷۷م ، ۸۸ص ، ۱۶/۵ × ۵/ ۱۳س م .

ش ۱۲۱۳۶/۱۲۱۶۹

● مقابیس المجالس المعروف به ارشادات فریدی جلد چهارم

ملفوظات خواجه غلام فرید ساکن چاچران شریف (پنجاب) . جمع کردهٔ محمد رکن الدین پرهار سونکی چشتی . شامل ۱۴۸ «مقبوس» . ملفوظات از ۲۵ ربیع الثانی ۱۳۱۵ تا ۲۱ شوال ۱۳۱۷ه .

آغاز : الحمد لله الذی نور زجاج القلوب بمصابیح الأرواح و وضعها فی قنادیل ... اما بعد از حمد و صلواة ... رکن الدین پرهار سونکی چشتی .

○ حکیم صالح محمد جنیدی فریدی مهتمم انجمن گلزار فریدیه ملتان ، مطبع رفیق عام لاهور ، ۱۳۴۶ه/۲۸-۱۹۲۷م ، ۲۷۹ص ، بخط غلام قادر قریشی عباسی از لاهور ، ۲۴/۵ × ۱۲س م .

ش ۱۲۰۹۴/۱۲۱۲۷

● ملفوظات شریفه

ملفوظات حضرت شاه غلام علی دهلوی (م. ۱۲۴۰ه) است .

گرد آوردهٔ مولانا غلام محی الدین قصوری در حدود ۱۲۳۳ه/۱۸۱۸م . مقدمه و حواشی از محمد اقبال مجددی در ۱۸ جنوری ۱۹۷۷م . ترجمهٔ ملفوظات از اقبال احمد فاروقی .

آغاز (مقدمه) : حضرت شاه غلام علی دهلوی رحمة الله علیه نے جب آنکھ کھولی .

(ترجمهٔ اردو از صفحه ۷۷) : ستائش باعث آلاف آسایش اس ذات صمدیت کے لئے ہے .

Marfat.com

(بقیه ص ۱۶۶): ستایش باعث آلاف آسایش مر ذات صمدیت را که .

○ لاهور ـ مکتبهٔ نبویه ، المعارف پریس ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م، ۱۷۵ص ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۱۲۳۳۵/۱۲۳۶۹

● ملفوظات طیبات

ملفوظات پیر مهر علی شاه گولڑوی . جمع کردهٔ مولانا گل احمد پشاوری و عبدالحق سرالوی . ترجمهٔ این مجموعه به نام «ملفوظات مهریه» چاپ شده است . رک به : مهر منیر از فیض احمد فیض ، طبع راولپندی .

آغاز : ملفوظات : روزی حضور اقدس حسب العادة دربار .

○ راولپنڈی ـ گولڑه ، صاحبزاده سید غلام محی الدین ، لاهور ، صابر الیکٹرک پریس ، در آخر تاریخ ، ۱۴ رمضان ۱۳۵۱ه آمده است که شاید تاریخ ترتیب باشد ، ۱۸۴ص ، ۳۵ × ۱۶س‌م . صفحهٔ عنوان افتاده .

ش ۱۷۱۱/۱۴۳۵

● عنوان اول المسمی به نفحات المحبوب

نفحات المحبوب فی احیاء القلوب

ملفوظات سید غلام حیدر علی سجاده نشین جلالپور شریف (بخش گجرات) است . جمع کردهٔ نور عالم ساکن پس بور بخش جهلم ، بن میان فتح دین ، در ۱۹۰۸م .

در سه عنوان :

۱ـ مقالات غلام حیدر . ۲ـ حالات و مقالات او . ۳ـ تصرفات و کرامات او .

در ۶۵ «مجلس» :

۱ـ در کرامات محبوبان . ۲ـ در بیان اعتقاد مرید . ۳ـ مراتب اعتقاد مرید . ۴ـ در اعتقاد دارا پوریان . ۵ـ بیان معروض واقعات خود . ۱۰ـ بیان فنا فی‌الشیخ و فنا فی الله . ۲۰ـ بیان خواندن وظایف بموجب سند . ۳۰ـ در بیان عدل و انصاف سلطان روم . ۴۰ـ در [illegible] مجلس عرس بابا فرید الدین . ۵۰ـ در بیان تصور شیخ و فنا فی الشیخ و بقا بالحق . ۶۰ـ در [illegible] انسان کامل . ۶۶ـ در بیان سفر آخری بسال شریف .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدینا الله لقد جاءت رسل ربنا.

○ ساڈهوره ـ کارخانهٔ بلالی سٹیم پریس ، ۱۳۲۷ه/۱۹۰۹م . متن فارسی کتاب از آغاز تا ص۲۲۵، سپس تا آخر (ص۲۸۲) منظومات پنجابی و ملمعات در شان غلام حیدر و شرح منظوم درود مستغاث به پنجابی و قطعات تاریخ از شعرای پنجاب ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۹۳۵/۲۱۶۸

Marfat.com

● صحایف السلوک

رقعات منسوب به شیخ نصیرالدین محمود روشن چراغ دهلی .

شامل ٦٠ «صحیفه» :١- سخنی چند در بنی‌الاسلام علی خمس، ٢- مدافع عقبات. ٣- در نیت. ٤- حقیقت نیت . ٥- در نیت . ١٠- در صلواة . ٢٠- بسم الله الرحمن الرحیم .

آغاز : الحمد لله وحده والصلواة والسلام علی من لا نبی بعده و علی آله وصحبه اقامو الدین بعده اما بعد برادر دینی و محب یقینی خواجه خیر الدین .

○ جهجر ضلع رهتک ـ باهتمام غلام احمد خان بریان ، مسلم پریس ، بت ، ٢٠٤ص ٢٥ × ١٧سم .

٨٦٦٥/٨٦١٢

● مجموعه کتاب المکاتیب والرسائل الی ارباب الکمال والفضائل= (مکتوبات شیخ الهند)

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی .

آغاز : الهی لا احصی ثنا علیک وصلواة علی نبیک الداعی الیک انت کما اثنیت علی نفسک وهو کذا صلیت علیه .

○ دیوبند ـ کتب خانهٔ رحیمیه ، لیشنل پرنٹنگ پریس ، ١٣٣٢ھ/١٩١٤م ، مادهٔ تاریخ طبع «مکاتیب و رسائل عدم آیات» ، ...٤ص، بر حاشیهٔ اخبار، الاخیار، ٢٦ × ١٨سم .

ش ١٥٧٢/١٢١٣

Marfat.com

○ گمٹ ضلع خیر پور ـ فاروق اکیڈمی (صفحهٔ داخل) .

سکهر ـ مکتبه نوریه رضویه (صفحه عنوان) ، ب‌ت ، ص۲-۳۲۶ ، بر حاشیهٔ الاخبار الاخیار، چاپ افست ، ۲٤ × ۱٦ س‌م .

ش ۱۲۹۲۲/۱۲۸۸۸

● مکاتیب شریفه

از شاه غلام علی دهلوی (م.۱۲٤۰ه) .

گرد آوری از شاه رؤف احمد (۱۲۰۱هـ-۱۲۵۳م) از خلفای بزرگ حضرت غلام علی، و نسب ایشان بواسطهٔ شیخ محمد یحیی بحضرت مجدد الف ثانی میرسد . شامل ۱۲۵ مکتوب .

آغاز: الحمد لله الذی جعل التصوف صفاء القلوب الاصفیاء اعدالتعرف جلاء الجنان العرفاء.

○ لاهور ـ حکیم عبدالمجید احمد سیفی ، ۱۳۷۱ه/۵۲-۱۹۵۱م ، بخط عنایت کریم نقشبندی کاتب ، (٦) + ۱٦۸ص ، ۳٦/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۲۵۹/۱۸۲٤

○ استانبول ـ مکتبه ایشیق ، از روی چاپ سیفی افست شده است ، ۱۳۹٦ه/۱۹۷٦م ، ۱٦۸ص + ضمیمهٔ مکتوبات امام ربانی ص٤۲-۵۱ ۲۳/۵ × ۱۵/٤س‌م .

ش ۱۱۸۹۱/۱۱۸٦٦

۱۲۰۷۹/۱۲۱۱۰

● مکتوبات امام ربانی

از شیخ احمد سرهندی ملقب به امام ربانی و مجدد الف ثانی (۹۷۱-۱۰۳٤ه) .

گردآوری از یار محمد جدید بدخشی طالقانی و عبدالحی بن خواجه چاکر حصاری و خواجه محمد هاشم .

در سه دفتر :

دفتر اول موسوم به «درالمعرفت» شامل ۳۱۳ مکتوب . به سال ۱۰۲۵ه.

دفتر دوم موسوم به «لورالخلایق» شامل ۹۹ مکتوب. به سال ۱۰۲۸ه.

دفتر سوم موسوم به «معرفة الحقایق» شامل ۱۲٤ مکتوب. به سال ۱۰۳۱ه.

Marfat.com

آغاز (دفتر اول): الحمد لله رب العالمین اضعاف ما حمده جمیع خلقه کما یحب ربنا ویرضی.
(دفتر دوم) : الحمد لله حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه فیه مبارکا علیه وکما یحب ربنا .
(دفتر سوم) : الحمد لله ... اما بعد این کلمات طیبات و حروف عالیات.

نسخه ها بر حسب مکمل بودن دفترها آمده است :

هر سه دفتر :

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹٤ه/۱۸۷۷م، ٤٦۰ + ٤ + ۱۸۸ + ٤ + ۲۵۰ص، همراه با رساله در رد روافض و رسالهٔ مصطلحات صوفیه کرام که بعضی مربوط به مکتوبات میشود ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۸۳۸۱/٦۹۳۰

○ **دفتر اول** : استانبول ، مکتبه ایشیق ، ۱۳۹۷ه/۱۹۷۷م، از روی چاپ کراچی ۱۳۹۲ه که آن یکی نیز از روی امرتسر ، ۱۳۳۱ه افست شده بود ، ٦۷۲ص ، ۲۳/۵ × ۱٦/۵س‌م .

ش ۱۲۰۷۷/۱۲۸۱۷

۱٦۳۸۹

○ **حصهٔ اول از دفتر اول : از مکتوب ۱ تا ٤۰ :** امرتسر ، باهتمام نور احمد پسروری ثم امرتسری ، روز بازار الیکٹرک پریس ، بخط محمد عبدالله وارث کوئی، مورخ جمادی الثانی ۱۳۳٦ه ، ۸ + ۱۰٤ص ، محشی ، ۲۳/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۹۳۰/۱۵۱۵

○ **حصهٔ اول از دفتر اول ، از مکتوب ۱ تا ٤۰ : حواشی و شرح از مولانا نور احمد** امرتسری ، پیشگفتار از ابوالحسن زید فاروق به اردو ، معرفی از محمد عمر بریلوی به اردو ، سرگذشت مکتوبات و شرح احوال محشی (نور احمد) از حکیم محمد موسی امرتسری به اردو ، تطعهٔ تاریخ طبع از سید شرافت نوشاهی به فارسی (کتاب فیض آئین = ۱۳۸٤ه) .

لاهور ـ نور کمپنی ، باعانت محکمهٔ اوقاف مغربی پاکستان ، ۱۳۸٤/۱۹٦٤م چاپ دوم ، ۱٦ + ۱۵ + ۱۰٤ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۹۵٦/۲۲٤۸

○ **حصهٔ دوم از دفتر اول ، از مکتوب ۱ تا ۱۲۲ :** امرتسر ، باهتمام نور احمد پسروری

Marfat.com

ثم امرتسری ، روز بازار الیکٹرک پریس ، ۱۳۳۹ھ/۲۱-۱۹۲۰م ، بخط محمد غیث الله وارث کوئی ، ۸ + ۱۲۴ص ، محشی ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۱۲۹/۱۵۱۶

○ لاهور ـ نور کمپنی باعانت محکمهٔ اوقاف ، ۱۳۸۴ھ/۱۹۶۴م ، چاپ دوم ، قطعهٔ تاریخ از شرافت نوشاهی (کتاب فیض آئین = ۱۳۸۰ھ) ، ۲۰ + ۱۴۰ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۹۵۶/۲۲۴۸

○ حصهٔ سوم از دفتر اول ، از مکتوب ۱۲۳ تا ۲۲۰ : لاهور، نور کمپنی باعانت محکمهٔ اوقاف مغربی پاکستان ، ۱۳۸۴ھ/۱۹۶۴م ، حواشی از نور احمد امرتسری ، ۱۲ + ۱۵۲ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۹۵۶/۲۲۴۸

○ حصهٔ چهارم از دفتر اول ، از مکتوب ۱۲۱ تا ۲۶۸ : لاهور ، نور کمپنی ، نقوش پریس ، ب‌ت ، با شرح و حواشی از نور احمد امرتسری ، ۱۰ + ۱۷۶ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۹۵۷/۲۲۴۹

○ حصهٔ پنجم از دفتر اول ، از مکتوب ۲۶۹ تا ۳۱۳ ـ امرتسر ، باهتمام نور احمد امرتسری ، مطبع مجددی منشی نبی بخش ، ۱۳۳۱ھ/۱۹۱۳م ، بخط غلام محمد امرتسری ، ۶ + ۱۷۶ص ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۹۳۱/۱۵۱۴

○ لاهور ـ نور کمپنی ، نقوش پریس ، ب‌ت ، با شرح و حواشی از نور احمد امرتسری ، ۱۱ + ۱۹۲ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۹۵۷/۲۲۴۹

○ دفتر دوم : استانبول ، مکتبه ایشیق ، ۱۳۹۷ھ/۱۹۷۷م ، از روی چاپ کراچی ۱۳۹۲ھ است شده است که آن نیز از روی چاپ امرتسر است شده بود ، ۹۰۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۲۰۷۷/۱۲۱۰۸

○ حصهٔ ششم (در حقیقت حصهٔ اول) از دفتر دوم از مکتوب ۱ تا ۵۰ :

Marfat.com

○ امرتسر ـ باهتمام و تصحیح نور احمد پسروری امرتسری ، مطبع روز بازار سٹیم پریس ، چاپ اول ، ذیقعد ۱۳۳۱ھ/۱۹۱۳م ، بخط محمد عبدالله ساکن کوٹ وارث متصل وزیر آباد ، ۶ + ۱۳۱ص ، ۳۳ × ۲۱سم .

ش ۹۲۸/۱۵۱۷

○ لاهور ـ نور کمپنی ، نقوش پریس ، بت ، ۱۰ + ۱۶۴ص ، با شرح و حواشی از نور احمد امرتسری ، ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۹۵۷/۲۲۴۹

○ حصهٔ هفتم (در حقیقت حصهٔ دوم) از دفتر دوم از مکتوب ۵۱ تا ۹۹ :

امرتسر ـ باهتمام نور احمد پسروری . روز بازار پریس، ۱۲ ذیقعد ۱۳۳۲ھ/۱۹۱۴م ، بخط محمد عبدالله ساکن کوٹ وارث مضافات وزیر آباد، ۶ + ۱۳۰ص، ۳۳ × ۲۱سم.

ش ۹۲۷/۱۵۱۸

○ حصهٔ هشتم (در حقیقت حصهٔ اول) از دفتر سوم ، از مکتوب ۱ تا ۷۵ :

○ امرتسر ـ باهتمام و تصحیح نور احمد پسروری امرتسری روز بازار پریس ، شعبان ۱۳۳۳ھ/۱۹۱۵م ، ۴ + ۱۷۱ص ، محشی ، ۳۳ × ۲۱ سم .

ش ۹۲۶/۱۵۱۹

○ حصهٔ نهم (در حقیقت حصهٔ دوم) از دفتر دوم از مکتوب ۷۶ تا ۱۲۴ :

○ امرتسر ـ باهتمام نور احمد پسروری، روز بازار پریس، جمادی الاول ۱۳۳۴ھ/۱۹۱۶م، بعهدهٔ تاریخ طبع از محمد عبدالله نقشبدی: «سرچشمهٔ حقیقت حق» ۶ + ۱۴۸ص، محشی، ۳۲ × ۲۱سم.

ش ۹۲۵/۱۵۲۰

منتخبات از مکتوبات امام ربانی

از ناشناس . از هر سه دفتر برگزیده شده است .

آغاز : الحمد لله رب العالمین اضعاف ما حمده جمیع خلقه کما یحب ربنا . . . اما بعد گوید می آید که این دفتر اول است .

Marfat.com

○ استانبول ـ مکتبهٔ ایشیق ، از روی چاپ کراچی افست شده است ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، ٤۱۳ص ، محشی ، ۲۳/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۷۷۵/۱۲۸۰۸

۱۲۸۵۱/۱۲۸۸۵

۳۳۶۹/۱۳۳۳۳

● هدیة الصوفیه العالیه

گزیدهٔ مکتوبات امام ربانی است . در ص ۱۵۶ گذشت .

● الطاف رحمانی ترجمهٔ اردو مکتوبات امام ربانی

○ راولپنڈی ـ مولوی امام الدین تاجر کتب ، ۱۳۱٤ه/۹۷-۱۸۹۶م ، متن فارسی همراه با ترجمهٔ بین السطور به اردو ، بخش اول و درین بخش ۲۰ مکتوب ترجمه شده است ، ۹٤ص ، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م .

ش ۵۱۹۵/۱٤۲۳

● مکتوبات سعیدیه

از شیخ محمد سعید ابن امام ربانی مجدد الف ثانی . گرد آوری از مولانا محمد فرخ .

تدوین از حکیم عبدالمجید سیفی مجددی نقشبندی.

مقدمه از محبوب الهی مورخ یکم ربیع الاول ۱۳۸۵ه، رویهمرفته ۱۰۰ مکتوب است به فارسی و عربی .

آغاز (مقدمه) : الحمد لله . . . حضرات اولیاے کرام کے کلام کا مطالعه روح کی تسکین اور امراض باطنی سے شفا پانے کا موثر ذریعه ہے .

آغاز (مکتوبات) : عریضهٔ اول ، بخدمت حضرت مجدد الف ثانی رضی الله عنه پیر بزرگوار والد ماجد خود .

○ لاهور ـ مکتبهٔ حکیم سیفی ، باعانت محکمه اوقاف پاکستان ، پاکستان ٹائمز پریس ، یکم ربیع الاول ۱۳۸۵ه/۱۹۶۵م ، ط+۲۱۶ص ، ۲٤/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۷۳/۱۸۱۵

Marfat.com

● مکتوبات حضرت حاجی دوست محمد قندهاری قدس سره موسی زئی شریف (م ۱۴۸۴ه)

گرد آوری از **محمد عادل بن فیض محمد کاکڑی** . حسب ارشاد صاحبزاده محمد زاهد بن خواجه محمد سراج الدین ، به تصحیح عطا محمد ساکن چودهوان ضلع ڈیره اسماعیل خان ، به توجهٔ محمد نصرالله خان خاکوانی ساکن کڑی افغانان ، ملتان .

شامل ۳۰ مکتوب در علم تصوف و سلوک .

مکتوب ۱- بنام خلیفه محمد جانان ساکن مرغه . ۲- بنام ملا امان الله خلیفه هراتی . ۳- بنام خلیفه هراتی . ٤- ایضاً . ۵- بخدمت پیر خود شاه احمد سعید مجددی . ۱۰- خلیفه محمد عادل کاکڑ . ۲۰- میر واعظ اخوند زاده . ۳۰- بنام مولوی عبدالله .

آغاز (مقدمهٔ مصحح) : الحمد لله الذی اوضح سبل هداية بالذوات القدسيه وادام شعار شرعه فی عباده .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی بعث النبیین علیهم الصلواة لتبلیغ احکام الشریعة العلیه الی الناس .

○ ملتان- حافظ محمد یوسف و برادران و پسران او ، مطبع صدیقیه ، بخط محمد ایوب ۱۳۸۳ه/۱۹۶۳م ، و+۱۱۲ص ، ۲۳×۱۵/۵سم .

ش ۳۰۰۱/۲۹٤۱

● مکتوبات حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری قدس سره

جمع و ترتیب از زین بدر عربی در ۸٤۷ه . شامل ۱۰۰ مکتوب .

۱- در توحید . ۲- توبه . ۳- خوشنود کردن خصمان . ٤- در تجدید . ۵- طلب پیر . ۱۰- در کرامت . ۲۰- در فضل انبیاء بر اولیاء . ۳۰- طهارت بعبارتی دیگر . ٤۰- در کلمهٔ طیبه . ۵۰- طلب حق . ۶۰- در تفکر . ۷۰- صحبت با این طائفه . ۸۰- در دل . ۹۰- در معالجت و لماز بر آمدن سهمات و ادعیه . ۱۰۰- در بهشت .

آغاز : سپاس بی پایان و ستائش فراوان مر حضرت پاک خداوندی را که دلهای عارفان را انوار مشاهده جمال با کمال و مکاشفه جلال لا یزال .

Marfat.com

○ لکهنو- حسب تحریک محمد ابو الحسن ، مطبع منشی نولکشور ، [illegible]/۱۸۸۹م
۱۳۰۷ھ چاپ اول ، ۳۰۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۳سم .

ش ۳۸۷۲/۵۴۳۲

○ کانپور- مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۹۸م/۱۳۱۶ھ ، چاپ دوم ۳۰۰ص ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۱۱۰/۷۱۶۷

● مکتوبات جوابی حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری رحمه القوی

مع مکتوبات حضرت محبوب سبحانی غوث صمدانی سید عبدالقادر جیلانی قدس سره

۱- مجموعهٔ ۲۸ مکتوب

ص۲—۴۲

آغاز : الحمد لله اما بعد بدانکه این چند مکتوبات مرغوب که به تحریر پیوسته ، قصه آنست کد در مدت بست و پنج سال .

۲- مجموعه ۱۸ مکتوب

ص۴۳—۵۶

آغاز : مکتوب اول ، ای عزیز چون بردق شهود از حدق غمام فیض یهدی الله لنوره من یشاء درخشیدن گیرد .

○ کانپور- مطبع منشی نولکشور ، حسب تحریک مولانا محمد ابو الحسن لومبر ۱۹۱۰م/ ۱۳۲۸ھ ، ۵۶ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۱۸/۱۴۹۹

○ کانپور- مطبع منشی نولکشور ، دسامبر ۱۹۱۰م/۱۳۲۸ھ ، چاپ سوم ، ۵۶ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۴۷/۱۴۷۴

Marfat.com

● مکتوبات عارف باللہ جامع الکمالات جناب حضرت شاہ فقیر اللہ علوی قدس سرہ

از شاہ فقیر اللہ بن عبد الرحمن حنفی رتاسی جلال آبادی شکار پوری .

جمع آوری از فقیر محمد فاضل بن پیر محمد بن ملا الیاس انصاری . شامل ۸۵ مکتوب .

آغاز (مقدمہ) : الحمد للہ الذی جعل العارفین مظاهر تجلیات ذاته و افاض علیهم من الوار اسمائه و صفاته .

○ لاهور - بفرمائش مولوی کرم بخش مهتمم کتب خانهٔ اسلامی پنجاب ، اسلامیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ۳۹۰ ص ، ۲۷×۱۸س‌م .

ش ۷۴۲۵/۵۹۳۵

● مکتوبات قطب ربانی

از مجدد ماته ثالث والعشر قیوم العالم حضرت سیدنا امام علی شاه مکانی شریفی بن حیدر علی حسینی سامری مجددی . وی مرید حاجی شاه حسین ساکن چهتر (پنجاب) بوده و در ۱۲۶۰ھ بر سجاده نشست . گرد آوری از محمد فضل نعیم در ۱۳۵۹ھ/۱۹۴۰م .

مشتمل بر سه حصه :

۱- شامل ۳۱ مکتوب . ۲- اجازت نامه جات . ۳- شجره جات .

آغاز : (مکتوب اول : معدن انوار الهی مخزن اسرار نامتناهی حقایق و معارف آگاه میان احمد جان) ، بعد دعوات مزید استقامت بر جادهٔ سنت رسول مجتبی علیه وعلی آله من الصلواة .

○ لاهور - کواپریٹیو پرنٹنگ پریس - ۱۳۵۹ھ/۱۹۴۰م ، بخط عبدالمجید پروین رقم ، ۱۸۰ص ، ۲۰/۵×۱۶س‌م .

ش ۲۹۸۴/۲۸۷۵

● مکتوبات کلیمی

از شیخ کلیم اللہ چشتی شاهجهان آبادی بن شیخ نور اللہ مهندس . ولادت مولف : ۱۰۵۰ھ . وفات : ذات پاک بوده = ۱۱۴۱ھ .

[illegible] مولف در دست است :

Marfat.com

تفسیر کلیمی و عشره کامله و سواء السبیل و کشکول و مکتوبات کلیمی و رد روافض و تحفه متبرکه مرقع در اوراد و نوافل (دیباچه) ، در دیباچه شرح احوال مولف بقلم محمد قاسم علی کلیمی ابن سید مبارک علی .

شامل ۱۳۲ مکتوب .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الذی کلیم موسی تکلیما وجعل الانسان کلیما والصلوة علی ابی القاسم ... محمد قاسم علی کلیمی .

آغاز (متن) : مکتوب اول شیخ الاسلام شاه نظام الملة و الدین سلمه الله تعالی از خادم درویشان خاک راه ایشان کلیم سلام محبت التیام مطالعه نمایند .

○ دهلی- مطبع مجتبائی ، (۱۳۱۵ه؟)، ۹۶ص ، ۲۴×۱۷س‌م .

ش ۳۳۳۶/۷۸۶۴

● منتخبات از مکتوبات معصومیه

از خواجه محمد معصوم (م۱۰۷۹ه) ابن حضرت مجدد الف ثانی شیخ احمد فاروق سرهندی . مقدمه از غلام مصطفی خان استاد سنده یونیورسٹی حیدر آباد .

آغاز (مقدمه) : بفضله تعالی این مجموعهٔ مکتوبات شریفه از حضرت عروة الوثقی خواجه محمد معصوم سرهندی .

آغاز (متن از ص۳۸) : الحمد لله العلی الاعلی والصلوة والسلام علی رسوله محمد کما یحب ربنا ... اما بعد این لآلی ست منثوره و جواهریست منشوره که شناوران بحر عرفان .

○ استانبول - مکتبه ایشیق ، ۱۳۹۹ه/۱۹۷۹م از روی چاپ هند ۱۳۴۰ه ، بخط فقیر محمد عبدالله ساکن قریه کوٹ وارث علاقه وزیر آباد ، ۳۱۰ص ، ۲۳/۵×۱۵س‌م .

ش ۱۶۳۸۸

Marfat.com

علوم دینی (اسلامی)

۱ـ ترجمه های قرآن مجید

۲ـ تفسیر های قرآن مجید

۳ـ تجوید و قرائت قرآن مجید

٤ـ علوم قرآنی

٥ـ حدیث

٦ـ فقه

۷ـ اوراد

Marfat.com

Marfat.com

ترجمه های قرآن مجید

● قرآن مجید مع تفسیرین جلالین عباسی

متن قرآن مجید با دو ترجمه درمیان سطور . یکی به فارسی از شاه ولی الله دهلوی و دومی به اردو از شاه رفیع الدین دهلوی . تفسیرین بر حاشیه .

آغاز (ترجمهٔ ولی الله) : الحمد لله . . . ستایش خدا راست پروردگار عالمها بخشایندهٔ مهربان .

○ (هند) ، باهتمام محمد هاشم علی ، ۱۲۹۹ه ، ۸٤۸ص، ۳۲ × ۲۳س‌م .

ش ۵۶۶۳/۶۳۱۳

○ (هند) ـ مطبع اوده اخبار، شوال ۱۳۲۳ه/دسمبر ۱۹۰۵م ، ۱۲۲٤ص، ۵۲ × ۳۵س‌م ،

تنها ترجمهٔ شاه ولی الله است . در سه قسمت صحافی شده است .

ش ۷۳-۸۰۷۱/۹۶-۳۷۹٤

● قرآن مجید با ترجمه

از یک شیعی .

آغاز : الحمد لله ستایش مر خدای راست پرودگار جهانیان .

○ ایران - ۱۲۸۵ه ، ٤٤۸ص ، ۵/۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۸۵۶۳/۸۵۹۷

● قرآن مجید با ترجمه

از ناشناس .

آغاز : الحمد لله رب العالمین . . . سپاس مر خدا را که پروردگار عالمیانست بخشاینده و مهربان .

Marfat.com

○(ایران) ـ بخط ابوطالب بن الحاج میرزا جان ، حسب الارشاد آقا محمد صادق طهرانی نجل آقا میرزا المشهور بصرف ، تاریخ کتابت ربیع الثانی ۱۲۷۵ه‍ ، ۴۰۸ص ، (محشی) ، ۱۵×۲۲سم .

ش ۷۲۷۳/۷۸۵۸

● قرآن مجید با ترجمه

ترجمهٔ کاشفی . در بخش تفسیر خواهد آمد .

Marfat.com

تفسیر های قرآن مجید

● آیات الولایة

از ابو القاسم ابن محمد نبی الحسینی الشریفی حسن بن علی العسکری المعروف بآقا میرزا بابا شیرازی. در مقدمه می نویسد :

«... تمامی آیاتی که در طریقه عامه و خاصه مجمع علیه در ولایت است و آیاتی که بطریقه خاصه امامیه اختصاص بآنحضرت و اهل عصمت علیهم السلام دارد جمع کنم ، لهذا در بین تلاوت کلام الله مجید و مطالعه تفاسیر حزب شیعه آیات ولایت را اولاً استخراج نموده معادل یکهزار و یک و موازن یکهزار و یک اسم مبارک الهی بنظر آمده که قریب بسیصد آیه ازان مجمع علیه ... در شان ایشان میباشد . وجه تخصیص فقیر آیات الولایة را بذکر و تفسیر درمیان تمام آیات کلام الله ... بشرح آیات الاحکام نموده اند ... بجهت تسهیل طریقهٔ استخراج احکام فرعیه شرعیه در مذهب طائفه اثنا عشریه و فقیر مولف آیات ولایت را ... جمع و شرح نموده» . نیز رک به : ذریعه ۱ : ٤٩ . که چاپ ۱۳۲۲ه را نشان داده که احتمالاً همین چاپ است .

آغاز : اشعه اصواء شموس قاهره حمدی که چون عطسه صبح ازل از مشرق ذات قدیم نهان بعرصه عالم شهود و عیان ساطع و اظلال انوار .

○ (ایران) - دارالطباعة میرزا علی اصغر ، ۱۳۲۳ه ، ٤٥٦ + ٦ص ، ۳۳×۲۱/۵ سم .

ش ۳۹۷۹/۷٦۸۷

● احسن القصص

از معین مسکین فراهی (م ۹۱۰ یا ۹۱٦ه) . تفسیر سورهٔ یوسف است . در چاپ زیر دست این تفسیر از ملا معین جوینی دانسته شده است (صفحهٔ عنوان) و تاریخ نگارش ۱۰۷۵ه آمده است و اما در دیباچه نام نگارنده معین المسکین آمده است .

آغاز : الحمد لله بحمده ونستعینه ونستغفره ونومن به ونتوکل علیه ونعوذ بالله ... همیگوید بندهٔ ضعیف معین المسکین .

Marfat.com

○ (طهران) بسعی و اهتمام ابو القاسم گلپایگانی، بفرمایش نواب معزالدوله شاهزاده، در کارخانهٔ کربلائی محمد حسین و کربلائی محمد، قلی بخط محمد صادق الحسینی، ۲۲ شوال ۱۲۷۸ه، (۲۷۸)ص، ۳۵×۲۲سم.

ش ۲۶۳۹/۲۶۱۷

۱۰۶۲۳/۱۰۶۶۳

● تحفة المؤمنین فی تفسیر پاره عم یتساء لون بزبان فارسی (منظوم)

شاعر اسم خود را نیاورده است اما در خاتمه تاریخ تألیف را گفته است: «هم بسالی که کردش انشاد ـ بود بر الف شصت و هشت زیاد. در تاریخ او خرد سفتست ـ که (گل روضه ابد) گفتست. یعنی در ۱۰۶۸ه سروده است.

آغاز: آفرین و سپاس و حمد و ثنا
از ازل تا ابد سزد بخدا

○ لاهور ـ بفرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا، مطبع مجتبائی، ۱۳۲۳ه/۱۹۰۵م، بخط احمد الدین ساکن ڈهونیکے متصل وزیرآباد، ۴۸۰ص، ۲۱/۵×۱٤سم.

ش ۱۰۵۱/۱۶۵۱

● تفسیر باقی بالله

تفسیر عرفانی بعضی سوره های قرآن پاک است که در ص ۱۸۷ خواهد آمد.

● تفسیر حسینی = مواهب علیه

● تفسیر حضرت شاهی = معالمات الاسرار

● تفسیر سورهٔ فاتحه

از خواجه گیسو دراز.

آغاز: اسم الله، بنام حضرت حقیقت الحقایق که مستحق عبادت و جامع جمیع قابلیات و کمالات،

Marfat.com

○ کراچی ـ قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ه‍/۱۹۶۷م ص۱-۸ ، در یازده رسایل ، ۲۱×۱۴س‌م .
ش ۲۶۸۳/۱۹۷۳

● تفسیر عزیزی=فتح العزیز

● تفسیر قرآن پاک

قطعه ای از تفسیری بی نام به فارسی که ظاهراً در اواخر قرن چهارم یا اوایل قرن پنجم نوشته شده است . عکس نسخه ای محفوظ در دانشگاه پنجاب لاهور (گنجینهٔ شیرانی) بشماره ۴۷۹۷ .

تفسیر آیات ۶۵ تا ۱۵۱ از سوره بقره . دیباچه از مجتبی مینوی مورخ دی ماه ۱۳۴۴ شمسی .

آغاز (دیباچه) (تفسیر قرآن از مفسری مجهول) : این کتاب چاپ عکسی از روی نسخه قدیمی ناقصی از یک تفسیر قرآن فارسی است .

○ تهران ـ انتشارات بنیاد فرهنگ ، شرکت سهامی آفست ، اسفند ماه ۱۳۴۴هش ، (۵)+ ۹۲ص ، ۲۸ × ۲۲س‌م .
ش ۵۱۲۵/۴۱۳۰

● تفسیر قرآن کریم

از ابو بکر عتیق سور آبادی . عکس نسخهٔ مکتوب به سال ۵۲۳ه‍ق ، محفوظ در کتابخانه دیوان هند ، لندن ، بشماره ۳۸۴ . «کاتب آن محمود بن گرگین کره گسار ترکی بوده است» با دیباچهٔ مجتبی مینوی ، در بهمن ماه ۱۳۴۴هش .

«تفسیر سوره های ، مؤمنون ، نور ، فرقان ، شعرا ، نمل ، قصص ، عنکبوت ، روم ، لقمان ، سجده ، احزاب ، سبا ، صافات ، ص ، فتح» ، (از آیه ۵۶ سوره مؤمنون تا آخر سوره الفتح) .

آغاز (دیباچه) : درین مجلد قسمتی از تفسیر قرآنی تقدیم علاقه مندان می گردد .

آغاز : لسارع لهم فی الخیرات بل لا یشعرون ، خدای گفت سبحانه و تعالی ای همی بندارند کافران کی مدد کردن ما ایشان را بمال .

○ تهران ـ انتشارات بنیاد فرهنگ ، شرکت سهامی ایران ، اسفند ماه ۱۳۴۵ه‍ ، (۳)+ ۴۱۸ص ، ۲۸×۲۰/۵س‌م .
ش ۵۶۷۹/۴۰۹۱

Marfat.com

● تفسیر نظامی=ریاض القدس

● تفسیر یعقوب چرخی

از یعقوب چرخی . تفسیر تعوذ و بسمله و سورهٔ فاتحه و پارهٔ ۲۹ و ۳۰ است .

آغاز : لک الحمد یا من بیده الملک وهو علی کل شی قدیر .

○ باهتمام سید عبدالرزاق ، مطبع نقشبندی ، ۱۲۷۲ه ، ۲۲۴+(٤)ص ، ۲۷×۱۸سم ، لوح نویس خدا بخش . متن بخط ابراهیم ، تاریخ طبع ازکاتب و محمد حسین و محمد عبدالسمیع . ازآنجمله از کاتب : هاتف بخوان (صحیح کلامی شریف هست)=۱۲۷۲ه . بر حاشیهٔ تفسیر رفیع الدین دهلوی .

ش ۶۹۲۷/۵۰۱۹

○ لاهور ـ مطبع ناظری ، رمضان المبارک ۱۲۸۲ه ، ۱۸۷ص ، ۲۵×۱۵/۵سم ، دو صفحه افتاده ، تاریخ طبع از فقیر الله : سال تاریخ بی مر انکار (تم بالخیر) هاتفم فرمود ۱۲۸۳-۱=۱۲۸۲ه .

ش ۱۶۱۱۱/۱۶۰۰۱

○ قندهار ـ حاجی عبدالغفار و پسران ، لاهور ، مطبع اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۱ه ، ۳۵۲ص ، ۲۷×۱۸سم ، مولوی ولی محمد خجندی قندهاری در ۱۳۳۰ه پس از مقابله و مقایسه چندین نسخهٔ خطی و چاپی این متن را تهیه کرده است ، با تفسیر ، «روضه المآرب» .

ش ۱۸۶۶/۱۲۴۶

● چند برگ تفسیر قرآن عظیم

ظاهراً در اواخر قرن ٤ه و اوایل قرن ۵ه نگاشته شده است . متن موجود از لیمهٔ آیهٔ پنجم سورهٔ شعرا تا آخر آن و دوازده آیه و چند کلمه از سورهٔ النمل را در بردارد .

با مقدمه از محمد کریم شیون رئیس کتابخانه های عامهٔ افغانستان و معرفی از مایل هروی مورخ جمادی الاول ۱۳۹۲ه .

چاپ آفست ۲۷ ورق یک نسخهٔ خطی موجود در کتابخانه های عامه افغانستان است .

آغاز (مقدمه) : با تائیدات ذات اقدس الهی و توجهات دیانت شعارانهٔ اعلی حضرت همایونی المتوکل علی الله .

Marfat.com

آغاز (دیباچه) : ... که نه ایشان روی ازآن آیت بر گردانند و بدان منکر شوند .

○ کابل ـ ریاست کتابخانه های عامه افغانستان ، مطبع دولتی ، جوزا ۱۳۵۱ش ، ل+ ۵۴ص ، ۲۶/۵×۲۰/۵ س‌م .

ش ۵۹۱۹/۵۱۷۰

ش ۱۱۰۹۸

● (رسائل باقی بالله)

از خواجه باقی بالله (۹۷۱ه‍/۱۵۶۳م-۱۰۱۲ه‍-۱۶۰۳ه‍) . در کلیات چاپی او رساله های زیر در تفسیر است : معنی اعوذ (ص۱۵۱-۱۵۵) معنی بسم الله و سورهٔ فاتحه (ص۱۵۵-۱۵۹) ، بیان سوره والشمس (ص۱۵۹-۱۶۴) ، بیان سورهٔ اخلاص (۱۶۴-۱۶۵) ، بیان سورهٔ فلق (ص۱۶۵-۱۶۷) ، بیان سورهٔ الناس (ص۱۶۷-۱۶۹) ، ترجمهٔ دعای قنوت (ص۱۶۹) ، بیان آیهٔ «وهو معکم» (ص۱۶۹) .

○ لاهور ـ ملک دین محمد اینڈ سنز ، باعانت محکمه اوقاف مغربی پاکستان ، دین محمدی پریس ، (جولائی ۱۹۶۶م تاریخ مقدمه) .

ش ۵۷۱/۱۸۰۰

● روضة المآرب

از مولوی ولی محمد بن ملا مروت بن محمد عظیم خجندی قندهاری ثم محلجاتی . بروزگار امیر حبیب الله خان پادشاه افغانستان در ۱۳۳۰ه‍ نگاشته است ، به عربی و فارسی . در حقیقت این حاشیهٔ «تفسیر یعقوب چرخی» است که نگارنده پس از مقایسهٔ چندین نسخهٔ خطی و چاپی تفسیر مذکور را تصحیح کرده است و بر آن حاشیه نگاشته است .

آغاز (دیباچه) : لؤالی لالای حمد و ثنا و غرر سپاس بی منتهی نثار بارگاه کبریا حکیمی که عقول عقیله عقلاء .

○ قندهار ـ حاجی عبدالغفار و پسران ، لاهور ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۱ه‍ ، در هامش تفسیر چرخی ، ۳۵۲ص ، ۲۷×۱۸ س‌م .

ش ۱۲۴۶/۱۸۶۶

● رياض القدس = تفسير نظامي

Marfat.com

از شیخ نظام الدین ابن شیخ عبدالشکور العمری تهانیسری (م۱۰۳۵ه) . تفسیر سورهٔ فاتحه و پارهٔ سی ام است .

آغاز : الحمد لولیه والصلوة علی نبیه محمد وآله اجمعین هذا تفسیر فاتحة الکتاب از مصنفات حضرت قطب الاقطاب . . . شیخ نظام الدین .

○ بجنور ـ کریم المطابع ، ۱۳۰۵ه/۱۸۸۷م ، ۱-۱۳۹ص ، ۲۵/۵ × ۱۶سم .

● فتح العزیز = تفسیر عزیزی

از شاه عبدالعزیز دهلوی . تفسیر بسمله ، سوره های فاتحه و بقره و پاره ۲۹ و ۳۰ است .

آغاز : (جلد اول) : حمد را با تو نسبتی ست درست .

(پارهٔ ۲۹) : سورة الملک اختلاف است در آنکه این سوره مکی است یا مدنی .

(پارهٔ ۳۰) : سورة نساؤل و این سوره را نبا نیز گویند .

○ (پارهٔ ۲۹) : کلکته ـ باهتمام نور علی خان ، شوال ۱۲۴۸ه ، بتصحیح حاجی حافظ احمد کبیر و مولوی محمد مراد و مولوی عجیب احمد و مولوی منصور احمد و مولوی محمد مرتضی و مولوی ظهیر علی مولوی بدر الدجی ، و مولوی ظهور علی و مولوی محی الدین . ۲۶۰ص ، چاپ حروفی ، ۳۲ × ۲۵سم .

ش ۹۳۶/۱۵۰۹

○ (پارهٔ ۲۹) دهلی ـ بسعی حکیم مصباح الدین مردانی ، افغانی دارالکتب ، کوه نور پرنٹنگ پریس ، [۹ ذوالحجه ۱۲۶۷ه (خاتمه)] ، ۴۳۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۴سم .

ش ۷۴۱۲/۵۹۳۳

۳۱۸۴/۶۴۵۶

○ (پارهٔ عم) لاهور ـ مطبع امید ، حسب فرمایش فقیر الله و احمد جامی ، ۱۲۷۷ه (ص ع) و ۱۲۷۸ه (خاتمه) قطعهٔ تاریخ از مولوی غلام رسول (وه مخزن انوارحق) ، ۲۵۶ص ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۷۳۰۲

○ (پارهٔ عم) : لاهور ـ بفرمایش عبدالعزیز و محمد عبدالرشید و علی محمد تاجر کتب لاهور . مطبع گلزار محمدی ، ۱۳۰۰ه ، چاپ چهارم ، ۳۰۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۳۱۸۳/۶۴۵۵

Marfat.com

○ (بسمله ، فاتحه ، بقره ، پارهٔ عم) : زیر نگرانی حاجی میاه عبید الله و میاه محمد شیرین محال تگاب کابل ، در مطبع مسلم بکڈپو دهلی ، ۳۹۷ص ، ۱۳۸۶ه ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۷۱۸۵/۶۸۷۵

○ (پارهٔ عم) : دیوبند یو پی ، مولوی محمد اسحاق صدیقی مالک کتب خانهٔ رحیمیه ، لیشنل پرنٹنگ پریس ، رمضان المبارک ۱۳۸۸ه ، ۳۰۴ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م ، بتصحیح محمد اسحاق صدیقی و بخط م ق دیو بندی .

ش ۱۵۹۷/۱۱۸۹

○ (سورهٔ بقره) : دهلی - افغانی دارالکتب ، ناز آفست ورکس ، صفر المظفر ۱۳۹۰ه ، ۶۴۸+۱۰ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م . با اضافهٔ فهرست مطالب و حل لغات مشکله .

ش ۷۴۱۱/۵۹۳۲

○ (پارهٔ ۲۹) : لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، مطبع کانشی رام سٹیم ، بت ، ۳۰۴ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۵۸۱/۱۲۲۲

○ (سورهٔ بقره) : هند - ناقص الطرفین ، ص۲۹ - ۵۸۴ ، چاپ حروفی ، ۳۱ × ۲۴س‌م .

ش ۱۶۸۰۰

● لوامع التنزیل و سواطع التأویل (مجلد اول من الجز الاول)

از سید ابو القاسم بن حسین بن نقی حسینی الحسنی منسوباً الی سید حسین رضوی قمی لاهوری. (متولد : ۱۲۴۹ه در فرخ آباد هند، متوفی : ۱۴ محرم ۱۳۲۴ه)، این مجلد را به درخواست جمعی از جمهور در شهر لاهور در ۱۲۹۶ه نگاشته و به نواب نوازش علی خان تقدیم کرده است .

مجلد حاضر شامل تفسیر سوره های حمد و بقره است .

آغاز : یا من ثبت علی ورقات الموجودات وجوده .

رک به : تذکرهٔ علمای امامیه پاکستان : ۱۷-۲۰ .

○ (باهتمام زین العابدین مازندرانی)، بت، ۷۳۴+۳۲ص ، ۳۴ × ۲۶س‌م . آسیب دیده.

۱۷۶۰۵

Marfat.com

● لوامع التنزیل و سواطع التأویل (جلد چهارم)

از سید علی بن ابوالقاسم لاهوری (متولد : ۱۲۸۸ه در لاهور ، متوفی : ۳ جمادی الثانی ۱۳۶۰ه) . وی تألیف این مجلد را که مشتمل بر تفسیر سورهٔ حجر تا سورهٔ نحل است ، در یکم ذیقعده ۱۳۲٤ه شروع کرده و در ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۲۵ه به انجام رسانده است .

آغاز (دیباچهٔ ناشر) : حمد و ثنای نامتناهی واجب الوجودی راست .

آغاز (متن) : الحمد لک اللهم بیدک الملک والملکوت و فی سلطانک العظمة والجبروت .

رک به : تذکرهٔ علمای امامیه پاکستان : ۱۷۸-۱۸۲ .

○ لاهور ـ معرفت خادم حسین مصلح سنگ ، رفاه عام سٹیم پریس ، صفر ۱۳۲٦ه/مارچ ۱۹۰۸م ، ی+٥۲٦ص ، با تقاریظ از مرجع دارالعلوم بلده نجف شریف و مرجع دارالعلوم کاظمین (عراق) و علامه اهرمی بوشهری ، و فاضل اهلسنت ابو رشید محمد جمیل امرتسری ، بخط عبدالله مازندانی ، ۳٦/٥ × ۲۷س‌م .

ش ۱۳۲٦٥/۱۳۲٤۹

● مصباح العاشقین

از بهاوالدین بن محمود بن ابراهیم نبیرهٔ قاضی حمید الدین ناگوری . تفسیر سورهٔ والضحی است .

آغاز : الحمد لله خالق الماء والطین مالک السماوات والارضین . . . چند از عشق در بیان .

○ لاهور ـ بفرمایش پیر عبدالغفار ، بقلم عبدالله ، مطبع اسلامیه ، ۳۰ رجب ۱۳۲۹ه ، ص۱-٤٤ ، در مجموعه ، ۲۱/٥ × ۱۳/٥س‌م .

ش ۱٦۷۰/۱۰۰۸

○ لاهور ـ بفرمایش فضل الدین صحاف ، مطبع دامنگیر ، بت ، ۲٦ص ، ۲٦ × ۱٦س‌م .

ش ۱۳۰۹/۳٦۸۲

ش ۱۷۲٦۱

● معالمات الاسرار فی مکاشفات الاخیار=تفسیر حضرت شاهی

از حکیم محمد حسن امروهی مدرس عربی کالج اجمیر (هند) . دق مزید

Marfat.com

رسول لنا مصطفی آبادی ثم الدورقی است . تفسیر قرآن است در مدح و توصیف اخلاق حضرت محمد(ص) ، در دو مجلد . مقدمهٔ طولانی دارد در رد هندوان و مسیحیان .

آغاز: الحمد لله ... بعد ازین پوشیده نماند که چون ارادت این ژولیده حال بجناب ولایت مآب .

○ از صفحه ۱ تا ۱۲٤ در مطبع مجتبائی ، دهلی طبع شده و بقیه در مطبع سید میر حسن رضوی ، دهلی به چاپ رسیده است ، ذیحجه ۱۲۹۳ه ، ۲۵۰+۲۵۰ص ، ۲۹/۵×۲۳س‌م .

ش ۸۰٤/۱۵۲۱

● منهج الصادقین فی الزام المخالفین (جلد اول)

از ملا فتح الله شریف کاشانی . از پارهٔ اول تا دهم .

مقدمه مشتمل بر ده فصل : ۱- اسامی قراء قرآن و صحت اسناد ایشان . ۲- ذکر اسامی قرآن و معنی سوره و آیه . ۳- بیان اضح اعداد آیات قرآنی . ٤- تبیین معنی تفسیر و تاویل قرآن و ذکر اقسام معانی فرقان . ۵- تفسیر حدیثی . ٦- احادیث دالة برعد مرجوز تفسیر قرآن . ۷- همین قرآن تغیر نگشته و زیاده نقصان ندارد . ۸- قرآن در عهد رسول مجموع و مرتب و مولف بود . ۹- اعجاز قرآن . ۱۰- فضیلت قرائت قرآن .

آغاز : حمدی چون کلمات ربانی بیغایت شایسته لطیفست که از محض لطف ابدی بواسطهٔ وجود .

○ (ایران) - کارخانهٔ حاجی ابراهیم ، ۱۳۱٤ه ، ۲۰۶ص ، ۲٤ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۲۰۷۹/۲٤۰۸

● منهج الصادقین (جلد سوم)

از سورهٔ برأة تا سورهٔ فاطر .

آغاز : المجلدة الثالثه من مجلدات الخمس من تفسیر منهج الصادقین فی الزام المخالفین . سورة برائة همه این سوره مدنی است و لزد بعضی آنستکه .

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع و تاریخ ، بخط میرزا محمد الخوانساری ابن ملا [illegible] ، و عبدالمطلب بن محمد هاشم اصفهانی ، ۵۹۳ص ، ۳٤ × ۲۱/۵س‌م .

۲۰۹۰/۳٤۱۲

Marfat.com

● منهج الصادقین (جلد پنجم)

از سورهٔ یسین تا والناس .

آغاز : المجلد الخامس من مجلدات الخمسه من تفسیر منهج الصادقین فی الزام المخالفین سوره یسین این سورهٔ مکی ست نزد جمع مفسرین .

○ طهران - بدون ذکر مطبع ، کتابت میرزا محمد ابن زین العابدین ، ۱۳۱۰ه ، ۴۴۸ + ۴۰ (فهرست آیات)ص ، بخط محمد بن عبدالباقی الحسینی اصفهانی مورخ ۱۵ ذیقعد ۱۳۱۰ه ، ۳۴×۲۲سم .

ش ۲۰۸۹/۲۴۱۹

۶۲۹۰/۸۱۰۸

○ حسب امر حاجی احمد و حاجی کریم آقا و حاجی علی آقا اولاد حاجی ابراهیم ، دارالطباعة مخصوصه افراد مذکور ، ۴۷۵ص ، ۳۴×۲۱سم ، بخط علی الاسکوی در ۷ رمضان ۱۳۱۴ه .

ش ۲۰۸۴/۲۴۱۷

● مواهب علیه = تفسیر حسینی

از کمال الدین حسین واعظ کاشفی هروی (م ۹۱۰ه) . به دستور امیر نظام الدین علی شیر هروی نگاشته است ، آغاز تألیف در ۸۹۷ه و پایان در ۹۰۲ه .

آغاز : بعد از تمهید قواعد محامد الهی و تأسیس مبانی ثنا خوانی حضرت رسالت پناهی .

○ بسعی و کوشش حاج محمد حسین ولد بشهدی علی محمد ، شامل هر دو جلد، ۴۱۱ + ۴۲۵ص ، تاریخ طبع این مجلدات روی صفحهٔ اول جلد اول ۳۴ جمادی الاول ۱۲۷۴ه و در آخر جلد دوم ۱۲۷۶ه آمده است ، ۳۲ × ۲۳سم .

ش ۲۳۲۱/۲۷۲۲

○ کلکته - بسعی و اهتمام اصغر حسین کمرلائی ، باعالت تصحیح مولوی مجیر الدین ، مطبع احمدی ، ۱۲۷۹ه ، ص۷-۷۰۴ ، ۳۱ × ۲۳سم ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۱۴۲/۱۶۰۸۲

○ بمبئی - علی بهائی و یوسف بهائی ، مطبع محمدی ، ۱۳۵۷ه ، چاپ دوم . ماده تاریخ طبع از مولوی محمد یوسف ترکستانی متخلص به بحری : (همین است از حسینی طبع ثانی) =

Marfat.com

۱۳۵۴ھ، ۱۶۶ + ۲ ص، ۲۳ × ۲۴/۵ س‌م . با ترجمهٔ «فتح الرحمن» از شاه ولی الله دهلوی چاپ عمده است .

ش ۱۰۲۵/۱۴۹۳

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، علی بهائی شرف علی و کمپنی ، چاپ سوم ۱۳۷۶ھ ، ۹۶۶ + ۲ ص ، ۳۳/۵ × ۲۴/۵ س‌م ، با ترجمهٔ «فتح الرحمن» .

ش ۱۰۲۶/۱۴۹۴

Marfat.com

تجوید و قرائت

● ارجوزة الجزریه=مقدمة الجزریه

● تجوید محمدی

از حاجی محمد . بزبان عربی و فارسی .

آغاز : الحمد لله . . . و بعد فهذا رساله مسماة بالتجوید محمدی صنفه حاجی الحرمین الشریفین حاجی اوصله الله تعالی لی ما یتمناه و زرقه فی الدارین .

○ بایمای غلام قادر و فضل حق ، مطبع هندو پریس ، ۱۳۱۵ھ چاپ دوم ، ص۱-۱۳ ، با رساله التجوید عربی ، (محشی) ، ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

● تفرید الضاد الصحیحه عن الظاد القبیحه

از سید سیف الرحمن المعروف میانصاحب موضع نحقی (دوآبه) در ۱۲۵۸ھ (خاتمه) در مسئلهٔ قرائت حرف ضاد و ظاد .

آغاز : الحمد لله الذی انزل القرآن جملة و اودع فی بیت العزة ثم ارسل به الروح الامین . . . بعد از حمد نامتناهی و درود سرمدی بر برادران اسلام .

○ پشاور - بعون قاری ملا صاحب خوست مقیم مسجد قاسم علی خان ، سرحد الیکٹرک پریس ، ۱۳۵۸ھ/۱۹۳۹م ، ۱۶ص ، شاید بخط مؤلف است ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵ س‌م .

تصدیقات از نذیر حسین ، مولوی صاحب باچه گڑهی دوابه ، عبدالعزیز ، قاضی صاحب بڈنی سکنه پشاور ، مفتی سرحد مولوی عبدالرحیم صاحب حق عبدالخالق گڑهی آبادی ، عبید الله سکنه کانگڑ و دیگران .

ش ۸۶۱۵/۸۵۳۳

Marfat.com

مقدمه الجزریه=ارجوزة الجزریه

قصیدهٔ عربی از محمد ابن الجزری شافعی . شرح فارسی از محمد مدعو به مفتی محمد احسن ن مفتی احمد . حاشیهٔ عربی از احمد بخش بن حافظ محمد حفیظ (خاتمه)، به تصحیح ملا نصیر احمد شاگرد محمد احسن .

آغاز : الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب واجزل ان رتله بالتجوید و عمل به الثواب .

○ هند ـ افضل المطابع ، ۱۲۸۰ه ، ۳۹ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۳۶۹۹/۲۰۲۳

○ دهلی ـ مطبع یوسفی ، بت ، ٤٠ص ، با «تجوید محمدی» . محشی ، ۲٤ × ۱٦/٥س‌م .

ش ۳۷۰۵/۲۰۳۰

ولا الضالین

از مولوی عالم علی . در تحقیق قرائت «ضاد معجمه» .

آغاز : چه میفرمایند علماء محققین و قراء کاملین درین مسئله که از حروف تهجی ضاد معجمه از دال مهمله مشابهت میدارد .

○ مطبع مجتبائی ، بت ، (ناقص الآخر) ، ۸ص ، ۲۵ × ۱۷/٥س‌م .

ش ۳۹۲۳/۷۵۹۵

هدیة القراء (منظوم)

از حافظ حیاء الدین . در ۱۱٤٦ه سروده است . و محمد عبدالله قطب شاه عباسی در ۱۳۱۹ه به تصحیح آن پرداخته است .

شامل : حمد و لعت و منقبت خلفای راشدین ، تمهید ، مراعات تجوید قرآن و ذم ترک آن ، تحقیق معنی تجوید و ترتیل در اصطلاح قاریان تنزیل ، اسمای قراء سبعه مع رواة شان . . . در بیان استعاذه و بسمله .

آغاز : حمد گویم آن خدای پاک را
کو مکرم ساخت مشت خاک را

○ (هند) ـ بدون ذکر مطبع و ناشر ، ۱۳۱۹ه ، ۵۲ص ، ۲۲ × ۱۳/٥س‌م .

ش ۳۸/۸٤٤۰

Marfat.com

● رساله در بیان الفاظ مشکلهٔ قرآن=کلمات المشکله

از **محمد جعفر** . در دیباچه می نویسد :

«در ایضاح کلمات قرآنیه که بعضی بر بعضی مشتبه میشود یا احتمال اشتباه میبرده» .

آغاز : الحمد لله علی نواله والصلوة والسلام علی رسوله وآله اما بعد پس میگوید خادم شرع انور محمد جعفر .

○ طهران ـ بسعی و اهتمام حاج موسی طهرانی ، ذیقعده ۱۲۸۲ه ، با منهاج العارفین سمنانی ص۲-۹ ، ۳۴/۵×۲۲س‌م .

ش ۱۶۷۷۸

● ترغیب الفرقان

از **محمد ظهیر الدین بلگرامی** (بن منشی محمد مسعود که در ۱۶ جمادی الاول ۱۲۳۹ه درگذشته بود) بتاریخ ۱۹ مارک مبارک؟ ۱۲۸۴ه ، در موانع تلاوت قرآن و مدافع آن ، مؤلف در مقدمه احوال پدرش را آورده است .

آغاز : الحمد لله الذی . . . اما بعد بندهٔ کمترین محمد ظهیر الدین بلگرامی بخدمات هر فریق از محمدیان اهل اسلام عرضه میدهد .

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، ۱۸۷۰م/۱۲۸۷ه ، ۱۰۲ص ، ۳۶×۱۷س‌م .

ش ۱۸۱۲/۱۳۲۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۱ه/۱۸۷۴م ، ۱۰۲ص ، ۲۷×۱۹س‌م .

ش ۳۸۸۳/۴۸۷۶

Marfat.com

● دو اثر در علوم قرآنی

۱ـ المستخلص (به فارسی) . در ص ۱۹۸ یاد خواهد شد .

۲ـ رسالهٔ بی نام (به عربی) ، که مولف آن عبارات قرآنی را از نظر دستوری به بحث نهاده است .

● کلام السدید فی العمل بالقرآن المجید

(شاید از عبدالرب در ۱۲۸٤ه) .

مسایل دربارهٔ عمل بالقرآن و جواب آنها .

۱ـ مسئله : عمل کردن بظاهر آیت از آیات قرآن کریم که از متشابهات و یا از مختلف فیها در ترجمه نباشد فرض عین است به هر مسلمان و مسلمه .

۲ـ مسئله : جائز است کسی را که آیت کریمه صریح المعنی بشنود و توقف در عمل نماید یا نی .

۳ـ بعضی مردمان میگویند بقرآن مطلقاً نمیدانم ، این سخن درست است یا غلط .

٤ـ بعضی کسان که می گویند ما احکام از قرآن و احادیث کشیده می توانم حاجت به ائمهٔ گذشته نداریم ، گفتن ایشان درست است یا نی .

آغاز : مسئله ، عمل کردن بظاهر آیت از آیات قرآن کریم از متشابهات و یا از مختلف فیها در ترجمه .

○ دهلی ـ بفرمایش عبدالله المشهور به پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندو ، ۱۳۱۱ه ، ص۱٤۵-۱۵٤ ، ۲٤/۵ × ۱۶سم .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

● کلمات المشکله = الفاظ مشکلهٔ قرآن

● مرتع الغزلان فی رسم الخط القرآن (منظوم)

سرودهٔ حیدر . به فرمایش مولوی حمید الدین خان در ۱۲۱۲ه (= نظم حیدر) سروده است . چنانکه می گوید :

تیر بر لوح ماه سیم سرشت
(نظم حیدر) بآب زر بنوشت

Marfat.com

شامل : حمد ، منقبت صحابه کبار ، تمهید ، در ذکر متابعت رسم در کتابت قرآن و باعث نظم این دررغرر مسمی بمرتع الغزلان ، ابواب :

۱- در حذف منقسم است بسه قسم : - مشتمل بر اصول و فروع ، فرع اول در کلیه . قسم دوم - در حذف یاء مشتملبر اصول و فروع اصول بر فصول . قسم سوم - در حذف واو فصل در اصول . ۲- مشتمل بر زیادت حاوی بر سه نوع . ۳- مشتملبر رسم هذه مشتمل بر یازده فصل . ٤- در ابدال فصل اول در ابدال الف بواو . ۵- در وصل و فصل مشتمل بر دو قسم : ۱- آنچه در همه جا موصول است ، الا بشی منها و فیه فصول . قسم دوم در آنچه همه جا متطوعست الا ما استسنی خمسا .

در متمم ات باب در وصل رؤس سؤر و خاتمه .

آغاز : لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولاً من انفسهم ... حمد منعم چنانکه می باید شکر لعمت چنانکه می شاید .

○ لاهور - مطبع هوپ ، ۱۲۸۱ه ، ٤۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم ، بخامهٔ عمر دراز .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۱۶

المستخلص

از حافظ الدین ابو الفضل محمد بن محمد بن نصر بخاری . به سال ۶۱۵ه/۱۲۱۸م در بخارا زاده شد و به سال ۶۹۳ه/۱۲۹٤م در همان شهر در گذشت (رک به : ادبیات فارسی ۱ : ۲۸۵) . فرهنگنامهٔ واژه های قرآنی است از عربی به فارسی .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد ، ایس - تی - پرنٹرز راولپنڈی ، شوال ۱٤۰۲ه ، اولین کتاب در مجموعهٔ «دو اثر علوم قرآنی» . از ص ۱ تا ۲۰۲ ، عکسی از مجموعهٔ شماره ۷۲۰ کتابخانهٔ گنج بخش ، نسخهٔ خطی مورخ ۷۲۲ه بخامهٔ علی بن محمد بن محمد بن عمر سمرقندی اترارى . برای معرفی این نسخه رک به مقالهٔ اینجانب منتشره در مجله اردو زبان «المعارف» لاهور ، شمارهٔ ژوئن ۱۹۸۲م ، ۲۳/۵ × ۱۸/۵سم .

۱۷-۱۳۷۱۶/۷٤-۱۳۵۷۳

۰۵-۱٤۰٤/۱۵-۱٤۲۱٤

رسالهٔ نور سرمدی از مشکات محمدی

از ناشناس .

Marfat.com

در رسم الخط قرآن ، و تعداد الفاظ و حروف قرآن ، و تعداد سورتهای مکی و مدنی ، و اسماء سبعه قراء وغیره ، چنانچه در دیباچه آورده است :

«این فقیر پر تقصیر ... معه تعداد بعض الفاظ که فلان لفظ در چهار جا یا پنج جا به تاء طولانی است و فلان لفظ موصول چند جاست و مقطوع چند جاست و الفاظ محذوف الالف و باثبات الالف کدام اند ... معه صورت رسم الخط ... از رسائل معتبره و قرآن معتمده علی الخصوص از بحر العلوم که مشهور بتفسیر المصطفی است ، و درین علم وافی و کافی است و تصنیف حاجی قاری غلام مصطفی است انتخاب نموده و مختصر کرده از فاتحه تا والناس جدا جدا که صاحب رسم بودند در قید تحریر آورده ... بعد اتمام رسم الخط در خاتمهٔ جدولی معه عبارت ضروری در تحقیق تعداد سور و مدینه و مکیه و رکوعات و آیات و الفاظ و حروف بلکه شمار اعراب و نقطه و اقسام مدات وغیره» .

آغاز : حمد بیحد مر خالقی را که کتاب کریم قرآن عظیم بر ما نازل فرموده و نعت بیعد مر منعمی را که نور ایمان .

○ شاهجهان آباد ـ در مطبع دارالسلام واقع محله حوض قاضی گذر اله آباد من محلات دارالخلافه ، ۱۲۶۱ھ ، ۱۱۸ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۸۵۸۵/۸۵۴۳

Marfat.com

احادیث نبوی

اربعین (جامی)

ترجمهٔ چهل حدیث اخلاق است به نظم فارسی از مولانا جامی (م۸۹۸ه).

آغاز : صحیح ترین حدیثیکه راویان مجالس دین و محدثان مدارس یقین املا کنند.

○ کابل ـ انجمن جامی ، عقرب ۱۳۴۳ش ، ۲۲ + ۴۱ص ، بخط حسین وفا ابن فکری سلجوق هروی مورخ ۲۱ میزان ۱۳۴۳ش ، به اهتمام مایل هروی ، ۲۱/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۵۴۱۳/۶۶۰۵

۵۹۴۹/۷۴۰۶

● اربعین نووی=لباب الاخبار

اشعة اللمعات=ترجمه و شرح مشکوة المصابیح

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی . که پیش از این مشکوة را به عربی شرح کرده بود .

جلد اول : شامل مقدمه در بیان اقسام حدیث و احوال محدثین ، کتاب الایمان ، کتاب العلم ، کتاب الطهارة ، کتاب الصلوة ، کتاب الجنائز .

آغاز : الحمد لله اکمل علی کل حال و فی کل حین .

○ (هند) ـ بکار پردازی منشی غلام مولی ، بدون ذکر مطبع ، ۱۷ ربیع الاول ۱۲۵۲ه ، ۵۱۲ص ، ۳۳ × ۲۵س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۸۰۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۲۹۰ه/مئی ۱۸۷۳م ، آغاز افتاده ، از ص۳ تا ۶۳۶ ، ۳۰ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۷۵۸۷/۴۲۵۷

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ، ۲ بت ، ۲+۷۶۷ص ، ۲۹×۱۹سم .

ش ۸۰۷/۱۵۲۴

جلد دوم :

شامل : کتاب الزکوة ، الصوم ، فضایل القرآن ، لدعوات ، اسماء الله تعالی ، المناسک .

آغاز : زکوة در لغت بمعنی نما و تطهیر آید .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۰ھ/۱۸۷۳م ، ۳۱۴ص ، ۳۰/۵×۲۱سم .

ش ۸۰۸/۱۵۲۵

ش ۴۲۵۷/۷۵۸۷

جلد اول و دوم :

○ سکهر ـ مکتبه نوریه رضویه ، جسارت پرنٹرز لاهور ، سه ۱۹۷۶م چاپ آفست ، ۷۲۰+۴۰۰ص ، ۲۴×۱۸سم .

ش ۱۲۸۸۶/۱۲۹۲۰

جلد سوم :

شامل کتاب البیوع ، کتاب النکاح ، کتاب العتق ، کتاب القصاص ، کتاب الحدود ، **کتاب الامارة والقضاء** ، کتاب الجهاد ، کتاب الصید والذبائح ، کتاب الاطعمة ، کتاب اللباس ، **کتاب الطب ولرق** ، کتاب الرویاء .

آغاز : کتاب البیوع : بع گاهی بمعنی عقد آید که اثر آن بر آمدن مال است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۱۱ھ/۱۸۹۴م ، ۳+۶۹۹ص ، ۲۹×۱۹سم .

ش ۸۰۶/۱۵۲۶

جلد چهارم :

شامل کتاب الآداب و کتاب لرقاق و کتاب الفتن .

آغاز : کتاب الآداب : طیبی گفته ادب اسمی ست که واقع میشود .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۱۱ھ/۱۸۹۴م ، چاپ چهارم ، ۷۶۴ص ، ۲۹ ×

۱۹ سم .

ش ۸۰۵/۱۵۲۷

Marfat.com

جلد سوم و چهارم :

○ سکهر ـ مکتبه نوریه رضویه ، چاپ آفست از روی چاپ قدیم ، سنه ۱۹۷۶م

۶۵۴+۷۵۸ص ، ۲۴×۱۸س‌م .

ش ۱۲۹۲۱/۱۲۸۸۷

● بحار الانوار

متن عربی از علامه مجلسی ، ولی محمد باقر بن محمد تقی اصفهانی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ه) . در ۲۵ مجلد . و صاحب ذریعه ۳ : ۱۶-۲۷ موضوع هر مجلد را گفته است .

ترجمهٔ جلد اول :

از محمد تقی بن محمد باقر .

آغاز : سبحانک وبحمدک واعظم شانک ما اجل سلطانک وما .

○ ایران ـ در آخر آمده «تمت الترجمه فی لیلة التاسع من شهر سبع؟ المولود و کتبه العبد لمذنب علی رضا الخوانساری فی ۱۲۹۷» ، ۲۸۸ص ، ۲۱×۱۶س‌م .

ش ۶۲۱۵/۶۸۶۱

ترجمهٔ جلد دوم :

از محمد تقی بن محمد باقر . به سال ۱۲۹۷ه (خاتمه) .

آغاز : الحمد لله . . . و بعد چنین گوید بنده محرم عاصی و غریق بحر معاصی . . . محمد تقی بن محمد باقر . . . این مجلد دیم از مجلد پانزدهم بحار الانوار است .

○ ایران ، بدون ذکر مطبع و ناشر ، بخط محمد ابراهیم التبریزی خوانساری ، ۱۳۰۰ه ، ۱۵۷ص ، ۳۲/۵×۲۰س‌م .

ش ۶۲۹۳/۸۱۰۴

۴۰۰۰/۸۰۹۸

جلد هفدهم :

● حقایق الاسرار فی ترجمهٔ بحار الانوار

از محمد تقی بن محمد باقر اصفهانی معروف به آقا نجفی (۱۲۶۲ه/۱۸۴۶م-۱۳۳۲ه/۱۹۱۱۴م .)

Marfat.com

آغاز : الحمد لله رب العالمین . . . اما بعد چنین گوید مفتقر بسوی رحمت پروردگار .

○ بمبئی ـ به تصحیح و مقابله سید محمد جعفر اصفهانی الاصل، بخط محمد الرحیم شیرازی، باهتمام شیخ عبدالوهاب شیرازی ، رمضان ۱۲۹۶ه ، ۳۷۵ص ، ۲۵×۱۶/۵سم .

ش ۷۵۳۸

چهل حدیث

مشتمل بر فضایل درود شریف . از «معارج النبوة» گرفته شده است .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد چهل حدیث شریف مشتمل بر فضایل صلوات بر خیرالبریات علیه افضل التحیات .

○ لاهور ـ بفرمایش پیر عبدالغفار ، مطبع اسلامیه ، بقلم عبدالله ، ۳۰ رجب ۱۳۲۹ه ، ص۴۵-۶۴ در مجموعه .

ش ۱۰۰۸/۱۶۷۰

رسالهٔ حفظ حدیث

از **عبدالله جان عرف شاه آغا صاحب مجددی** سجاده نشین درگاه ٹنڈو سائیں داد سنده . در ۱۲۶۳ه در اثبات حفظ متن حدیث نگاشته است .

آغاز : بسمله ، حامداً و مصلیاً و مسلماً ، در ماه ربیع الآخر ۱۳۶۳ه منزل فقیر در گڑھی یاسین از مضافات شکار پور سنده اتفاق افتاده .

○ کراچی ـ مطبع عباسی پریس ، ۲۳ص ، ۲۳/۵×۱۶ص‌م ، بخط عبدالحلیم خوشنویس بلوچستانی حال مقیم کراچی .

ش ۱۶۱۶/۱۱۷۰

۲۶۹۳/۱۹۸۳

● حقایق الاسرار

ترجمهٔ جلد هفدهم بحار الانوار در ص ۲۰۲ گذشت .

● رفیق الواعظین احادیث قدسی

مجموعهٔ احادیث قدسی است با ترجمهٔ فارسی .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد فهذا فائده جلیله و موعظة بلیغة وهی منتخبة من الموزانه الی .

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۱٦ ه/۱۸۹۸ م ، ۳٦ ص ، ۲۵ × ۱٦/۵ سم .

ش ۳۸۸۸/۵٤۵۸

ترجمهٔ شصت و یک حدیث

از مولانا صبغة الله . در رمضان ۱۲٦۱ ه . بانضمام چند احادیث کتب صحاح با اربعین ابو زکریا یحیی بن شرف الدین النووی ، با ترجمه بزبان فارسی .

آغاز : الحمد لله . . . الحدیث الاول عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال روایت است از امیرالمؤمنین عمر بن الخطاب ، رضی الله عنه گفت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم .

○ مدراس ـ محمد حبیب الله بن محمد نتهه ، مطبع مخزن الاخبار ، ۱۲۸۱ ه ، ۱۷۹ + ٤ ص ، ۲۱/۵ × ۱۷ سم .

ش ۳۱۳۵/۷۲۸۷

● لباب الاخبار فی احادیث سید المختارؐ=اربعین امام نووی

متن عربی از امام نووی (٦۳۱-٦۷۶ه) . مترجم ناشناخته که در مقدمه خود را فقط به عنوان «فقیر الحقیر عاید بالله» یاد می کند . در چگونگی ترجمه می نویسد :

«درین دیار کتابی مسمی به لباب الاخبار رایج و مشهور است (اشاره به «لباب الاخبار» چهل بابی است) . اما حدیث آن اکثر موضوع و بعض از آن به کتابی مستند نه ، لهذا فقیر . . . خواست که کتابی صحیح که مآخذ آن صحاح سته باشد (تألیف کند) . . . لهذا این کتاب را که تصنیف . . . امام نووی در حیز طبع سعه ترجمه نموده . . . نخست بر احادیث لباب الاخبار سابقه جرح کرده شد» .

آغاز : الحمد لله رب العالمین اما بعد مخفی و محتجب نماند که درین دیار .

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، بفرمایش فقیر الله ، ۱۳۰۷ ه چاپ سوم ، ٤۰ ص ، با متن عربی ، ۲٤ × ۱۵ سم ، کاتب حسن محمد ساکن عادل گڑھ معلم مشن سکول گوجرانواله مورخ ۲۱ رجب ۱۳۰۷ ه .

Marfat.com

ش ۱۴۰۳/۱۶۷۵

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، گلزار هند پریس ، ۱۳۳۱ه ، بخط محمد عبدالرشید ساکن کهتهه فقرالیه متصل وزیر آباد . ٤ص ، با متن عربی ، ۲٤×۱۵سم .

ش ۱۴۲۹/۱۷۱۵

● **مشکوة مصابیح ، ترجمه و شرح**

رک به : اشعة اللمعات . در ص ۲۰۰ گذشت .

● **مصفی و مسوی**

هر دو تالیف شاه ولی الله دهلوی .

۱ـ مصفی شرح فارسی «موطا» امام مالک است .

۲ـ مسوی شرح عربی همان کتاب است .

جلد اول :

آغاز : نعمتهای حضرت باری جل مجده بیرون از حد احصاست و نعمتی که زیاده تر از جمیع نعمتها بعد نعمت ایجاد و رزق توان دانست بعثت انبیاءست .

○ دهلی ـ مطبع فاروق ، ٤ شعبان ۱۲۹۳ه ، ٤۲۰ص ، شاید بخط محمد معظم ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۲۷۱۷/۲۳۱۸

○ دهلی ـ باهتمام سالکان کتبخانهٔ رحیمیه دهلی ، جید برق پریس ، ۲۲ رمضان ۱۳٤٦ه ، ٤۵۲ص ، ۲۷/۵ × ۱۸سم .

ش ۶۶۰۰/۳۶۶۷

جلد دوم :

آغاز : (باب النکاح) باب : لا تحل خطبة المعتده من وفاة الاتعریضا ، حلال نیست پیغام فرستادن برای زنیکه در عدة وفات کسی باشد .

○ دهلی ـ مطبع مرتضوی ، ۱۲۹۳ه ، ۲۸۰ص ، بخط محمد امام الدین پنجابی ، ساده از کاتب :

Marfat.com

سروش غیب گفتا از سر لطف

(بساعت سعد شد طبع مصفا)=۱۲۶۳

۱۲۶۳ +ل.۳۰=۵۱۲۹۳ ، ۳۷/۵×۱۷/۵س م .

ش ۲۳۱۸/۲۷۱۷

○ دهلی ـ باهتمام مالکان کتب خانهٔ رحیمیه ، چید برق پریس ، ۵۱۳۴۷ ، ۳۲۴ص ، ۲۷×۱۸س م .

ش ۳۶۶۶/۶۵۹۹

● موطا امام مالک ، شرح

رک به : مصفی . در ص ۲۰۵ گذشت .

Marfat.com

● ابیات علم میراث معه یتعلق من الابحاث و مسائل شتی

از ملا مخدوم نصیر .

حواشی از مجدد عبدالعلیم ملتانی .

۱ـ مسائل میراث (منظوم) ص ۲-۷ .

۲ـ ابحاث متعلقه علم میراث (نثر) ص ۸-۲۸ .

۳ـ اضافه جدیده ص ۳۰-۳۳ .

بحث العصبات ، بحث التمرین ، بحث العدد والضرب ، بحث النسب ، بحث تصحیح المسئله ، بحث تصحیح الرد ، بحث التخارج والمصالحه . . . ، بحث الحمل .

آغاز : (منظوم)

بعد حمد حق تعالی پس صلواة و هم سلام
بر رسول پاک و آلش هم بر اصحابش تمام

آغاز : ابحاث (نثر) عصبه بر دو قسم است ، عصبه سببی و عصبه نسبی ، عصبه سببی مولی عتاقته است .

○ ملتان ـ شهاب الدین و فقیر احمد ، بخط طارق ملتانی ۱۹۵۲ء، بدون ذکر مطبع ، ۴۰ ص ، ۲۵/۵ × ۱۷ س م .

ش ۳۴۲۴/۴۵۹۴

● رسالهٔ احکام عقیقه

از محمد عبدالغفار لکهنوی .

آغاز : حامداً و مصلیاً بدانکه عقیقه نزد امام مالک شافعی و احمد سنت مؤکده است .

○ کلکته ـ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب ، کانپور ، مطبع مجیدی ، محرم ۱۳۳۷ھ ، ۲۰۸ (با مالابدمنه) ، ۲۴ × ۱۵ س م .

ش ۱۶۹۳۵

Marfat.com

● انیس المقلدین فی احکام الدین المبین

از حاجی سید اسمعیل الصدر الاملی الحائری . بطریق سوال و جواب در مسئله تقلید و کتاب الطهارة ، احکام آبها ، وضو ، غسل ، غسل میت ، تیمم ، کتاب الصلوة ، بیان روزه و احکام آن ، بیان زکوة و اقسام و احکام آن ، بیان خمس و احکام آن و مسائل متفرقه ، به صورت سؤال و جواب .

آغاز : الحمد لله الذی جعل العلم نوراً یقذفه فی قلب من یشاء ورفع مدارج العلما بکونهم ... و بعد این مختصریست در بیان احکام شرعیه مسایل دینیه مقلدین .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع انوار الاسلام ، ربیع الاول ۱۳۲۹ه ، بخط سید علی رضا ، ۶۲ص ، ۲۱×۱۳/۵سم .

ش ۳۱۴۸/۳۰۵۰

● الاوراد

از بهاء الدین زکریا ملتانی (۵۶۶-۶۶۱ه) . در مسایل فقهی و اذکار روزها و ماه های مخصوص .

آغاز : الحمد لله ... قال الشیخ الکبیر رضی الله عنه بدانکه طریق شیوخ سلف رضوان الله علیهم اجمعین استقامت بر متابعت سهتر عالم صلی الله علیه وسلم .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و اسلامک بک فاونڈیشن لاهور ، چاپخانهٔ معارف لاهور ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، به تصحیح و تحشیه محمد میان صدیقی ، ۱۹۹ص ، ۲۴×۱۵سم .

ش ۹۷-۱۶۱۹۶/۷-۱۶۳۰۶

● بدایع منظوم

سرودهٔ علی رضا . به سال ۱۱۲۳ه=(بدایع منظوم) . خودش می گوید :

نام تاریخ این خجسته رقوم
گفت هاتف «بدایع منظوم»
نام ناظم علی رضا کن یاد
مولدش هند و مرقدش بغداد

Marfat.com

(ظاهراً از مرقدش در بغداد اثری ناظم است که در بغداد دفن شود چون وی معتقد شیخ عبدالقادر جیلانی است).

در مسایل نماز و متعلقات آن . به تصحیح مولوی الهی بخش فیض آبادی .

آغاز (دیباچه) : در غرر محامد بی قیاس به حضرت صنایع بدایع بوقلمون .

(متن) : بعد حمد و ثنای خلق کل

بعد نعت و درود فخر رسل

○ کانپور ـ باهتمام محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن ، مطبع نظامی ، ۱۲۷۷ه ، ۵۶ص ، محشی ، ۲۲/۵×۱۵/۵س م .

ش ۸۸۱۵/۸۷۶۱

۱۰۸۴۲/۱۳۴۹۵

○ لاهور ، ملک دین محمد ، فیروز پرنٹنگ پریس ، ۱۹۲۹م ، ۵۶ص ، محشی ، ۲۴×۱۶س م .

ش ۳۴۷۱/۲۴۵۶

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، دین محمدی پریس ، ب ت ، ۲۷×۱۸س م ، ۴۸ص ، در هامش آن «صنایع» شرح بدایع .

ش ۱۴۴۹/۹۷۶

۱۴۰۶۴/۱۳۹۷۳

صنایع = شرح بدایع

متن ازهمان علی رضا .

شرح از الهی بخش فیض آبادی . بخواهش محمد عبدالرحمان خان مالک مطبع نظامی و بخاطر پسر خود حافظ محمد احمد . شارح در مقدمه اسامی مآخذ خود را آورده است .

آغاز : درر غرر محامد بیقیاس بحضرت صنایع بدایع بوقلمون . (شرح) : قوله حمد باری ... در بحر خفیف مجنون محذوف وزنش فاعلاتن .

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، دین محمدی پریس ، ب ت ، ۴۷ص ، در هامش «بدایع» .

ش ۱۴۴۹/۹۷۶

تحفة المصلين

ترجمهٔ منیة المصلی است . در ص ۲۴۳ خواهد آمد .

Marfat.com

● تحفة النصایح (منظوم)

از یوسف گدا معروف به شاه راجو قتال دهلوی . به سال ۷۵۷ه سروده است . منظومهٔ رائیه در احکام و آداب فرایض و سنن در ٤٥ باب .

آغاز : حمدی بگویم بی عدد مر خالق جن و بشر
کرده معلق آسمان ، هم اختران ، شمس وقمر

○ بمبئی - مطبع کریمی، رجب ۱۳۱۲ه/۱۸۹۵م، چاپ اول، بتصحیح مولوی محمد عثمان و شاه محمد ، بخط میرزا محمد تقی ، ۹٦ص ، ۲٤/۵ × ۱٦سم .

ش ۱۳٤۰۹/۱۰۷۵٦

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، وکتوریه پریس ، ۱۳۱٦ه/۱۸۹۸م ، ٤۸ص ، ۲۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۱٦٤۱/۱۰۲۰

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، شعبان ۱۳۱۸ه ، ٤۸ص ، سپس منظومه ای در بیان رد شرک سرودهٔ حاجی نظام الدین فوراهی کشمیری . ۲٤/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۲۱٦۱/۱۹۲۸

○ لاهور - بفرمایش رائے گلاب سنگھ ، مطبع مفید عام ، ۱۳۲۵ه/۱۹۰۷م ، ۵۵ص ، محشی ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۲٤۵٦/۳٤۷۱

○ لاهور - ملک دین محمد ، دین محمدی پریس ، ۱۳۷۲ه ، به بتصحیح و حواشی خان محمد بلوچستانی در ۲۸ جمادی الثانی ۱۳۷۲ه در کویته ، باستفاده از شرح تحفة النصایح از گلهوی و هشت نسخه قدیم الطبع ، ۱۰۰ص ، ۲٦/۵ × ۱۸سم .

ش ٤۵۹۱/۳٤٤۲

○ لاهور - ملک دین محمد تاجران کتب ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، بت ، ۹٦ص ، ۱٦ × ۱۷/۵سم ، محشی .

ش ۱۲۵۲/۱۸٦۰

● شرح تحفة النصایح

Marfat.com

از محمد بن غلام محمد کلهوی .

آغاز : الحمد من هو نورالسماوات والارض حمدا کثیرا والصلوة والسلام علی نبیه الذی جعله شمسا .

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین و سراجدین ، مطبع مصطفائی، ۱۳۱۳ه ، ۲۸۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۱۳۸/۷۳۵۱

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین و سراجدین ، مصطفائی پریس ، ۱۳۲۲ه/۱۹۰٤م ، ۲۸٦ص ، ۲٤×۱٦ سم .

ش ۳٤۷۱/۲٤٥٦

۵۷۷۵/۵۵۹۲

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی چراغدین و سراجدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه/۱۹۱٤م ، ۲۹٦ص ، ۲۷×۱۸سم .

ش ۱۰٦۷٦/۱۳٤۲۹

● رساله تحقیق الجمعه فی القری

از **خواجه محمد حسن جان الفاروقی المجددی** . در ذی الحجه ۱۳۳٤ه نگاشته است .

در مسئله نماز جمعه در قری . با رد رسالهٔ ملا محمد یوسف افغان که آن نیز رد بر رسالهٔ هذا بود . رد رسالهٔ افغان در محرم ۱۳٤۰ه نوشته شده است .

آغاز : الحمد لله ، اما بعد چونکه در نماز جمعه در قری اختلاف ست . بعضی از فضلای وقت نزد فقیر کاتب الحروف ملتجی گشت که درین باب آنچه حق باشد در تحریر آید .

○ کراچی ـ مطبع عباسی پریس ، ۸ص ، ب ت ، ۲۳/۵ × ۱٦سم ، بخط عبدالحلیم خوشنویس .

ش ۱٦۱٦/۱۱۷۰

۲٦۹۳/۱۹۸۳

● تراثیه شرح ارثیه

از مراد علی ولد قادر صاحب . در ۱۲۸۳ه . شرح منظومهٔ «ارثیه» است که پیش از این خود وی سروده بود . چنانچه در مقدمه می نویسد :

Marfat.com

«چون از تصنیف منظومهٔ ارثیه نام فارغ = ۱۲۸۱ دلم گشت ... یک شرح قلیل اللفظ کثیرالمعانی تراثیه نام ... بر آن منظومهٔ خویش ... املا ساختم ... در تاریخ ۱۲۸۳ تابع خیر».

در مسئله میراث . شامل یک مبدئه و دو باب و خاتمه .

مبدئه : عبارت از مقدمة الکتاب است . در بیان معانی آن آیات کریمه است که در حق میراث نازل شده است .

باب ۱ : در ده فصل . ۱ـ موانع ارث . ۲ـ فروض سته و مستحقان آن . ۳ـ عصبات . ٤ـ حجب . ٥ـ مخارج . . ۱ـ قسمت متروکه بر وارثان .

باب ۲ : شامل ده فصل . ۱ـ احکام رد . ۲ـ مقاسمة الجد . ۱ـ مناسخه . ٤ـ ذوی الارحام . ٥ـ اولاد صنف رابع . . ۱ـ در اسیر . خاتمه : احکام اعمال سته .

آغاز : حمد بیحد مر خالقی را که این جمله علویات و سفلیات از عرش تا فرش همه هویدا بیک کاف و نون گردانید .

○ پشاور ـ بفرمایش شیخ عبدالکریم قادری خزانچی ، صفحهٔ عنوان در مطبع پشاور و متن در مطبع کمپ پشاور در ۱۲۸۵ه ، ۱۲۸ص ، بخط غلام جیلانی ، نقل از نسخهٔ مولف ، ۲۵/۵ × ۱۸ س م .

ش ۸۵۲۹/۸۶۰۳

● ترجمه السائل المسایل لمرام المسئول والسائل = نفع المفتی والسائل ، ترجمهٔ

● ترجمه الصلوة

از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید احقر عباد الله محمد باقر بن محمد تقی که چون نماز از عمدهٔ ارکان ایمان ست .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ذیحجه ۱۲۹۹ه/نومبر ۱۸۸۲م، چاپ دوم ، ص۲ـ۹۰ ،

ش ۳۸۹۲/۵٤۶۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۳۲۲ه/جولائی ۱۹۰٤م ، ص۲ـ۹۰ ، بر حاشیهٔ جامع عباسی پنج بابی ، ٤ × ۲۲س م .

ش ۲۱۰۰/۲٤۶۶

Marfat.com

● ترغیب الصلوة : ترجمهٔ=مخزن کرامات

متن عربی از محمد بن احمد بن زاهد . ترجمه از ناشناس . روی صفحهٔ عنوان چاپ حاضر نام مترجم نا درست «نجم الدین بن جلال الدین کاشغری» آمده است ، وی در حقیقت نساخ نسخه‌ای بوده که متن این چاپ از روی آن تهیه شده است .

آغاز : الحمد لله الذی جعل الصلوة وسیله الی النجاة و سببا لرفع الدرجات .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش ، محمد جلال الدین ، گلزار هند سٹیم پریس ، بت ، از روی نسخهٔ خطی مورخ ۱۲۸۹ھ ، ۲۴۰ص ، ۲۳×۱۳/۵سم .

ش ۱۳۷۰/۱۹۳۷

● تفهیم المسائل

تقریر از مولانا محمد بشیر الدین بن محمد کریم الدین عثمانی قنوجی . تحریر از محمد عبدالله حافظ آبادی .

در پاسخ کتاب «تصحیح المسائل» از شیخ فضل رسول بدایونی که آن کتاب در رد «مایة المسائل و اربعین المسائل» منسوب به مولانا محمد اسحاق دهلوی است .

در مسئلهٔ مسجد بنا کردن در گورستان برای نماز و مکانی دیگر برای نشستن و ماندن و راحت یافتن مردمان از گرما و سرما و بارش جائز است یا گناه و کدام گناه .

آغاز : الحمد لله الذی تحیرات العقول فی معرفة ذاته و عجزت الالسنة عن تعداد صفاته ... اما بعد ... محمد عبدالله حافظ آبادی که روزی مردمانی چند خاص مسودهٔ کتاب تصحیح المسائل که شیخ فضل رسول .

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله مطبع محمدی ، محرم ۱۳۲۲ھ ، ۱۸۴ص ، ۲۴×۱۵سم .

ش ۱۶۶۷۰

● تنبیه الانسان

از ناشناس .

پس از فتاوی عالمگیری (اواخرقرن ۱۱ھ) تالیف شده است ، چون در این از آن فتاوی استفاده شده است ، در حلت و حرمت جانوران طبق مذاهب اربعهٔ اهلسنت و امامیه ، و مطاوی افعال و کیفیات لحوم و شحوم حیوانات موافق قواعد طبیه .

Marfat.com

آغاز: حامداً و مصلیاً و بعد فهذا تنبیه الانسان فیما یحرم و یحل من الحیوان ... مقدمه فعل غیر مشروع بر دو نوع بود .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، ربیع الاول ۱۳۰۱ه/۱۸۸٤م، ۲۵×۱۷س‌م ، ۲٤ص، در هامش آن اسامی جانوران به اردو آمده است .

ش ۱۵۵۷/۹۶۵

۱۸۳۰/۱۲۸۱

۱۸۲۹/۱۲۸۲

۱۸۲۸/۱۲۸۳

۱۸۲۷/۱۲۸٤

۱۷۲۶/۱۲۸۵

۱٤۱۸/۱۰٤۱

۱٤۱۹/۱۰٤۲

● جامع عباسی

از بهاء الدین محمد الاملی. (م ۱۲ شوال ۱۰۳۱ه) . در مسایل فقه شیعی، شامل ۲۰ باب .

۱ـ در بیان طهارت یعنی وضو و غسل و تیمم و توابع آن . ۲ـ در نماز های واجبی و سنتی . ۳ـ در خمس و زکوة واجبی و سنتی . ٤ـ روزهٔ واجب و سنت . ۵ـ در حج گزاردن . ۱۰ـ در اجاره دادن و رعایت نمودن و احکام غصب کردن . ۲۰ـ در بیان خونبهای قتل آدمی و خونبهای قطع اعضای او .

آغاز: الحمد لله . . . اما بعد چون توجه خاطر ملکوت ناظر اشرف اقدس کلب آستان علی ابن ابیطالب علیه الصلوة والسلام شاه عباس الحسینی الموسوی الصفوی .

از باب ۱ تا ۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۱۹۹ه/نومبر ۱۸۸۲م ، ۱۷۱ص ، چاپ دوم ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م .

ش ۳۸۹۲/۵٤۶۲

۲۹۰/۷۱۸۲

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۳۲۱ه/جولائی ۱۹۰۴م ، ۱۷۱ص ، چاپ ششم ؛ ۲۵/۵ × ۱۷سم ؛ بتصحیح سید تصدق حسین رضوی .

ش ۲۱۰۰/۲۴۶۶

● جامع عباسی پانزده بابی

از نظام بن حسین ساوجی . که پس از مرگ آملی بابهای ۶ تا ۲۰ را نوشته است .

آغاز : الحمد لله . اما بعد چون همگی همت والا نهمت بندگان همایون ارفع اقدس اعلی کلب آستان خیر البشر مروج مذهب حق .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الآخر ۱۳۰۰ه/فروری ۱۸۸۳م ، چاپ دوم ، ۲۹۹ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۳۸۹۲/۵۴۶۲

۷۳۵۵/۷۳۱۲ (ناقص الآخر تا ص ۲۸۴)

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۳۲۱ه/اکتوبر ۱۹۰۴م ، ۳۰۰ص ، چاپ ششم ، بخط سید محمد بن سید قاسم حسینی کشمیری ، ۲۵/۵ × ۱۷سم .

ش ۲۱۰۰/۲۴۶۶

● جونک (جنگ) فتاوی و محضرات

بدون ذکر مولف . مجموعهٔ فتاوی است گزیده از کتب فقه حنفی . کتاب النکاح ، کتاب الرضاع ، کتاب الطلاق ، کتاب الرهین ، کتاب الهبة ، کتاب اجاره .

آغاز : کتاب نکاح مسئله حرمت فتوی قبل از تلمذ بشریعت غرا نبوی فتوی از جمله فروض کفایه بود .

○ بخارا ـ مطبع دارالسلطنة ، باهتمام ملا سلطان بن ملا صابر ، ۱۳۲۵ه ، ۴۷۹ص ، ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۶۲۱۸

● رسالهٔ حج

در خاتمه آمده است : «ترجمهٔ فارسی رسالهٔ عربی خواجه حسن بصری» .

Marfat.com

شامل مسایل حج ، و دانستن اوقات استجابت دعات در ایام سبعه ، بست و پنج باب مواعظ و نصیحت از صحف حضرت ابراهیم . ذکر عمر مهتر ابراهیم خلیل الله و اخذ میثاق از مهتر اسمعیل و سپردن او تابوت سکینه را بآنحضرت .

آغاز : الحمد لله ... بدانکه این رسالهٔ مختصر ترجمهٔ رساله حضرت خواجه حسن بصری است رضی الله عنه که از مضمون آیات و مفهوم احادیث نبوی است صلی الله علید وسلم که امام حضرت خواجه حسن بصری رحمة الله تعالی علیه به یکی از زاهدان و دوستان خود که در مکه معظم ... ساکن بود و میخواست .

○ (هند) ، مطبع مصطفائی ، ۲۵ محرم ۱۲۶۹ه ، ۳۰ص ، ۲۵ × ۱۷سم .

ش ۳۱۲۹/۷۳٤٤

● حدیقه المتقین

از محمد تقی ابن مجلسی الاصفهانی .

شامل مقدمه و پنج باب و خاتمه . مقدمه در بیان فضیلت صلوة .

باب ها : ۱- احکام طهارت . ۲- احکام نماز . ۳- زکوة و خمس . ٤- احکام روزه . ۵- احکام حج و زیارات ، خاتمه در بیان احکام غیر عبادات است .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید اضعف عباد الله الغنی محمد تقی ابن مجلسی الاصفهانی که این رساله ایست در بیان عبادات بواسطهٔ التماس جمعی .

○ هند - بدون ذکر محل انتشار و طبع ، ۱۲۶۵ه ، ۲٤/۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۲۲۳۹/۲۵۷٤

● حیات القلوب فی زیارت المحبوب

از مخدوم محمد هاشم تتوی . در ۸ رجب ۱۱۳۵ه . در کیفیات مناسک حج و زیارت حضرت رسول الله(ص) . شامل یک مقدمهٔ سه فصلی و چهارده باب .

باب ها : ۱- احرام . ۲- صفت دخول مکه . ۳- طواف . ٤- سعی . ۵- مسائل مابین السعی والوقوف . ٦- وقوف عرفات . ۷- مزدلفه . ۸- مناسک منی . ۹- طواف زیارت . ۱۰- رمی جمار . ۱۱- طواف و وداع . ۱۲- احکام عمره . ۱۳- بعضی مسایل متفرقه . ۱٤- زیارت .

آغاز : سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم .

Marfat.com

○ کراچی - ادارة المعارف ، بایمای شاه شیر محمد سندهی مهاجر مدینه ، ذیقعده ۱۳۹۱ه ،
۳۶۸ص ، ۳۱ × ۱۳/۵سم .
ش ۱۳۷۹۸/۱۰۸۰۳

● حیرت الفقه=مشکلات الفقه

از احمد بن حمید بن شهاب المقلب به نظام .

مسایل فقه بطریق سؤال و جواب .

آغاز : الحمد لله الذی ذی العزة والبقا والمنزة عن النقص والفناء المشکور بحسن الثناء المعبود .

○ هند ، مطبع مصطفائی ، ۱۲۶۹ه ، ۱۶ص ، از ص ۱۶ تا ۱۸ استفتا به اردو از مولوی وجیهه الدین ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم ، محشی .

ش ۵۱۹۷/۱۳۰۰

○ لاهور - مطبع هوپ ، ۲۷ شعبان ۱۲۷۹ه ، بر مبنای چاپ مطبع مصطفائی مورخ ۱۲۷۹ه ، ۱۶ص (از ص ۱۴ تا ۱۶ استفتا به اردو) ، ۲۸ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۶۱۳۰/۱۶۰۱۹

○ لکهنو - مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۵ه ، ۱۴ص ، از ص ۱۴ تا ۱۶ استفتا به اردو ، ۲۵ × ۱۷سم .

ش ۸۹۳۵/۸۸۹۲

۸۶۱۱/۸۵۲۳

○ لاهور - مطبع محمدی ، ۱۲۹۳ه ، ۱۶ص (محشی)، بخط نورالدین، ۲۳/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۹۳۰/۲۱۶۳

○ پشاور - بفرمایش کهڑک سنگه ، مطبع فرنٹیر ایڈوکیٹ پریس ، ب ت ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۸۶۰۴/۸۵۱۷

● خلاصهٔ میرمع ترجمهٔ فارسی و افغانی

مسایل فقهی ، پیرامون نماز است .

Marfat.com

باب ها : ۱ـ فرض . ۲ـ واجبات . ۳ـ در بیان سنت ها . ٤ـ مستحبات . ٥ـ محرمات ، (حرامهای نماز) . ۸ـ مفسدات . متن عربی و بین السطور ترجمه به فارسی و افغانی .

آغاز : الحمد لله رب العالمین ... تمام حمد ثابت است ، خدایرا که پروردگار عالیان ست .

○ لاهور ـ بفرمایش جوت سنگه و سنت سنگه ، مطبع هندوستان ، ۱۳۲٤ه (ص‌ع) ۱۳۲٥ه (خاتمه) ، ٤۸ص ، بخط محمد عبدالعزیز ولد فقیر محمد عظیم وارثی . ۲٦×۱۸/٥س‌م .

ش ۸٥۷۸

● راحت الارواح بترجمة المصباح=مصباح کفعمی ؛ ترجمهٔ

● رساله بعد حمد (منظوم)

از حافظی شیعی .

بیان عقاید اصول خمسه ، اجمال اصول خمسه ، تفصیل اصول خمسه ، صفات ثبوتیه گوید ثنای حق سبحانه تعالی ، صفات سلبیه عدل او سبحانه ، بیان نبوت انبیاء ، نبوت پیغمبر ما امامت امامان ، معاد ، اصول خمسه در بیان طهارت ، موجبات وضو ، شمار واجبات ، تحقیق غسل ، کیفیت تیمم ، بیان نجاسات ، بیان مطهرات ، افعال نماز و غیرهم .

آغاز : ای دل بگو تو بسم الله
کن ادا شکر نعمت الله

○ لاهور ـ بارشاد الحاج سید ابو القاسم ، وکتوریه پریس ، ۱۲۸۳ه/ژوئن ۱۸۷٦م ، ۱٦ص ، محشی ، بخط غلام محمد ، ۲٥/٥ × ۱۷س‌م .

ش ۱٦۰٦۹/۱٥۰٥۹

● روضة الاحکام

از مولوی سید حسین لکهنوی . بروزگار امجد علی شاه بادشاه اوده ، و امداد حسین خان بهادر مدار المهام و وزیر المالک تالیف کرده است ، فقهٔ شیعی است در یک مقدمه و چهار مقصد .

مقاصد : ۱ـ عبادات . ۲ـ عقود . ۳ـ ایقاعات . ٤ـ احکام .

○ لکهنو ـ مطبع محمد حسین و ولی محمد ، ذیحجه ۱۲٥۷ه ، در حین حیات مولف چاپ شده است ، ۱۸٤ + ٤ + ٤٤ + ۲ + ۱۲ص ، دو صفحه در آغاز افتاده و در آخر نیز افتادگی دارد ، ۲٤/٥ × ۱۷س‌م .

ش ۱٦۸۱۱

Marfat.com

● روح نماز

از مولوی محمد مقیم الدین داسانی . خلیفهٔ خاص حافظ وزیر علی شاه سندیلی .

فضایل و طریق نماز . از قرآن و حدیث و اقوال بزرگان دین .

آغاز : لقد جئنا کم بالحق ولکن اکثر کم للحق کارهون .

○ دهلی ، مطبع مجتبائی ، ۱۹۱۰م/۱۳۲۸ه ، ۷۶ص ، ۲۲/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۴۷/۱۳۷۱

● ریاض الناصحین

از محمد بن شیخ محمد جامی . از فرزندان عمر لسفی ، و یکی از شاگردان نجم الدین محمد بن عبدالقاینی بخارائی هروی . به سال ۸۳۵ه در روزگار شاهرخ (۷۷۹-۸۵۰ه) . نگارنده در مقدمه ٤٤٤ مآخذ خود را نام برده است . برای تفصیل موضوع رجوع شود به : گنج بخش ٤ : ۲۲۳۶ .

مقدمه در احوال کودک در دو مقام .

قسم اول : در فرائض و واجبات که از قبیل اعتقادات ست در چهار باب و هر باب بچند فصل .

قسم دوم ؛ در فرایض و واجبات که از قبیل اعمال است ، در شش باب و هر باب در چند فصل .

قسم سوم : واجبات اسلام در ده باب و هر باب بچند فصل .

قسم چهارم : در فرایض که از قبیل تروک . . . در چهار باب .

قسم پنجم : از فرایض و واجبات در بیان علم باقسام ... در هشت باب ست ، و هر باب چند فصل دارد .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بآثار اشعات انوار الجمال و حیر عقول الکاملین ادراک العظمة والکبریا .

○ **ناشر : خجند (شوروی) ، حاجی صدیق خواجه خجندی ،**

طابع : بمبئی ، مطبع مظفری ، ۱۳۱۹ه ، چاپ دوم ، (چاپ اول در ۱۳۱۳ه) ، صفحهٔ عنوان در مطبع جلالی بن صدیقی طبع شده است ، ٤۰۰ص ، ۲۶/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۳۸۰۰/۲۰۲٤

Marfat.com

○ استانبول ـ مکتبه ایشیق ، ۱۴۰۱ه‍/۱۹۸۱م . از روی چاپ مطبع کریمی بمبئی ، ۳۹۴ + (٤)ص ، ۲۳ × ۱۶س‌م .

ش ۱۳۳۱۳/۱۳۲۹۸

● شروط الصلوة مع ترجمه فارسی

اصل متن به عربی . ترجمهٔ فارسی درمیان سطور .

آغاز: شکر و سپاس مر خالقی سزا ست که از اثر شعاع آفتاب عالمتاب علوم در بطون .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، متن در مطبع اسلامیه صفحهٔ عنوان در رفاه عام سٹیم پریس ، ۱۳٤۷ه‍/۱۹۲۹م چاپ چهارم ، ۲٤ص ، متن بخط نور الهی کیلانی و ترجمه بخامهٔ عبدالغفار کیلانی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶٤۲/۱۰۱۷

● صدقهٔ جاریه

شرح مختصر قدوری است ، در ص ۲۲۷ خواهد آمد .

● صلوة مسعودی

از مسعود بن محمود بن یوسف سمرقندی .

جلد اول :

آغاز : الحمد لله الذی اعزالعلم والعلما و اذل الجهل والجهلا وبین فی محکم تنزیل .

○ (هند) ـ باهتمام حافظ غیاث الدین ، مطبع مرتضوی ، ۷ محرم ۱۲۷۲ه‍ ، ۲۸۷ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۳۱۵۹/۲۹۱۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۸ ربیع الاول ۱۳۰۳ه‍ ، ۲۷۱ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ٦۰٤/۱۸۰۸

○ بمبئی ـ بسعی و کوشش قاضی عبدالکریم ابن قاضی لور محمد ابن قاضی فتح محمد ، مطبع فتح الکریم ، ۱۳۰۷ه‍ ، ۲۸۸ص ، به تصحیح حمید حسن و مولوی بشیر حسن ، ۲۷ × ۱۸/۵ س‌م .

ش ۳۷۹۳/۵۲۱٤

Marfat.com

جلد دوم :

آغاز: الحمد لله رب العالمين الحمد لله الذى وعدالجنة للمتقين . بكرمه ومنه و فتح باب التوبه على المذلبين .

○ (هند) ـ باهتمام حافظ غياث الدين ، مطبع مرتضوى ، ۵ ربيع الثانى ۱۲۷۲ھ ، ۲۲۴ص ، ۲۷/۵×۱۸س‌م .

ش ۳۱۵۹/۲۹۱۳

○ بمبئى ـ مطبع فتح الكريم ، (۱۲۰۷ھ) به تصحيح حميد حسن و بشير حسن ، ۲۳۲ص ، ۲۷×۱۸/۵س‌م .

ش ۳۷۹۳/۵۲۱۴

○ لاهور ـ شيخ الهى بخش و محمد جلال الدين ، مطبع اسلامى ، بت ، ۲۱۲ص ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م ، محشى .

ش ۱۰۲۸/۱۶۳۲

جلد سوم : از كتاب زكوة تا كتاب قضا

آغاز : بايد دانستن كه زكوة دادن فريضه است ، هم به نص قرآن و هم بحديث رسول عليه السلام .

○ (هند) ـ باهتمام حافظ غياث الدين ، مطبع مرتضوى ، (۱۲۷۲ھ) ، ۱۵۳ص ، ۲۷/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۳۱۵۹/۲۹۱۳

○ بمبئى ـ مطبع فتح الكريم ، (۱۳۰۷ھ) ، به تصحيح حميد حسن و بشير حسن ، ۲۷ × ۱۸/۵س‌م ، ۱۵۲ص .

ش ۳۷۹۳/۵۲۱۴

○ لاهور ـ شيخ الهى بخش و محمد جلال الدين ، مطبع نولكشور ، ۱۳۲۹ھ ، ۱۸۴ص ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م ، محشى .

ش ۱۰۲۸/۱۶۳۲

رساله صلواتيه

از مراد على .

Marfat.com

شامل دو باب و خاتمه .

باب‌ها : ۱ـ فی الاشتقاق . ۲ـ فی الترکیب .

خاتمه ، فی نظم الصلوة بالفارسیه ، و ترجمه نماز بزبان افغانی (پشتو) به نثر .

آغاز : الحمد لله الذی جعل فی السماء بروجاً وجعل فیها سراجاً وقمراً منیرا .

○ دهلی ـ بایمای میر محمد تاجر کتب پشاور ، مطبع فاروق ، (۱۸۴۷م) ، ۲۲ص ، ۳۰س ترجمهٔ منظوم نماز به فارسی ، ۲۴/۵×۱۶س‌م .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

● صنایع

«شرح بدایع» . در ص ۳۰۹ گذشت .

● عرف الجادی من جنان هدی الهادی

از ابو الخیر میر نور الحسن خان (ت ۲۱ رجب ۱۲۷۷ه در بهوپال) بن نواب محمد صدیق حسن خان . در عهد نواب شاهجهان بیگم بهوپالی . در بهوپال تألیف شد ، «در مسایل فقه ، منقسم بر ۱۷ کتاب ، در هر کتاب چند باب و هر باب بچند فصل» .

۱ـ کتاب الطهارة . ۲ـ کتاب الصلوة . ۳ـ کتاب الزکوة . ۴ـ کتاب در بیان خمس . ۵ـ کتاب الصیام . ۶ـ کتاب حج و عمره . ۷ـ کتاب النکاح . ۸ـ کتاب البیوع . ۹ـ کتاب الحدود . ۱۰ـ کتاب الامامة . ۱۱ـ کتاب الجهاد . ۱۲ـ کتاب الاطعمه . ۱۳ـ کتاب الایمان . ۱۴ـ کتاب النذور . ۱۵ـ کتاب القضا . ۱۶ـ کتاب العتق . ۱۷ـ کتاب الجامع .

آغاز : احمد من ارشدنا الی شفاء الاوام بو بل غمام الآسلام واشکر من هدانا الی برء سقام الاوهام بمراهم بلوغ المرام .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، جمادی الاخر ۱۲۹۶ه ، ۱۴ + ۳۰۷ص ، ۲۸×۱۸س‌م .

ش ۳۰۸۱/۳۰۱۷

● عمدة البضاعة فی مسائل الرضاعة

از ابو البرکات رکن الدین محمد المدعو به تراب علی بن شجاعت علی بن المفتی محمد [illegible] الدین ، در ۲۳ «بضاعت» ؛

Marfat.com

آغاز: حمد الذی حرم من الرضاع ما حرم من النسب وصلوة علی نبیه المبعوث لا شاعة الاحکام فی العجم والعرب.

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ذی الحجه ۱۳۰۳ه/ستمبر ۱۸۸۶م، ۲۴ص، ۲۷ × ۱۸ س‌م.

ش ۱۷۲۰۵

● غایة الکلام فی بیان الحلال والحرام

از مولوی محمد عبدالحلیم انصاری لکهنوی. زنده در ۱۲۶۳ه ان مولانا محمد امین الله. بفرمایش قاضی مولوی احمد علی ثانڈوی نگاشته است. و از ۳۸ کتاب فقهی و فتاوی استفاده کرده و برای صحت الفاظ از ۸ کتاب لغت استفاده کرده است. مآخذ و مراجع خود را در دیباچه نشان داده است.

در حلت و حرمت حیوانات.

آغاز: حمد نامحدود مر صمد معبودی راست که سائر عباد خود را باصطیاد جانداران اجازت فرموده.

○ (هند) ـ مطبع سنگین، بتصحیح مولوی ولی محمد، ۱۲۶۳ه، ۶۴ص، ۲۷ × ۱۷ س‌م.

ماده تاریخ طبع از الطاف حسین: بوقت طبع آن الطاف چون تاریخ او برجست ـ سروشی لاکهان گفتا که «منظور جهان باد» = ۱۲۶۳ه.

ش ۱۷۲۶۲

● غنیة الطالبین، ترجمهٔ

متن از شیخ عبدالقادر جیلانی.

ترجمه از مولانا عبدالحکیم سیالکوتی.

ذکر ایمان، فصل فی ارکان الصلوة، کتاب الزکوة، کتاب الحج، کتاب الآداب، باب الامر بالمعروف، باب معرفة الصانع، باب فی صحبة الاخوان والصحبة مع الاجانب.

آغاز (خطبه از عبدالله بن مولوی عبدالحکیم سیالکوتی): سپاس بی لیازی است که بحق ای آن نیازمند بارگاه خویش را از غیر بی‌نیاز کند.

آغاز (خطبهٔ مترجم): الحمد لله علی نعمائه والصلواة علی سید البیائه و علی آله و اصحائه ال غوث الاعظم: همه سپاس مر خدایراست بر نعمتهای او و درود بر سالار پیغمبران او.

Marfat.com

آغاز (متن) : رب یسرو اعن یا کریم اللهم عونک و لطفک ... پروردگار آسان کن و یاری بده ای کرم کننده .

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی عبدالستار و حاجی محمود و حافظ حسام الدین ، مطبع امید ، ۱۲۸۲ه ، ترجمه بخط عمر دراز فایض . متن بخط مولوی غلام یسین ، ۱۰۹۶ص ، ۲۸ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۳۱٤/۲۷۱۳

● فتاوی برهنه

از شیخ نصیر الدین ءبنائی . مجموعهٔ فتاوی موافق مذهب ابی حنیفه . شامل ۲۶ باب .

۱ـ در ایمان ، در سه فصل . ۲ـ احکام در شریعت ، در نه فصل . ۳ـ در نماز ، در ۲۶ فصل . ٤ـ در زکوة ، در ۲ فصل . ۵ـ در روزه ، در ٦ فصل . ۱۰ـ در ایمان ، در ۲ فصل . ۲۰ـ در لقیط . ۲٦ـ در ذکر مناقب امام اعظم ابو حنیفه .

جلد اول :

از باب ۱ تا ۳ .

آغاز : حمد بیحد مر خدای جهانرا که یکتا استه‌باوصاف کمال و مبرا است .

○ لاهور ـ مطبع حسامی ، ۱۲۸۳ه ، قطعات تاریخ از حافظ غلام حسین و فقیر الله مهتمم چاپ این کتاب ، عمر دراز فایض کاتب این کتاب ، ۲۹۸ص ، ۲٤/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۷۲۷۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، (۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م) ٤ + ۳٦٤ص ، ۲٦/۵ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۲۰۵۳/۲۲۷۰

۳٤٦۵/۲٤۵۳

جلد دوم :

از باب ٤ تا ۲٦ .

آغاز : باب چهارم در زکوة بر چهل فصل و فی الحدیث حصنوا اموالکم بالزکوة .

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع چشمهٔ (۱۲۸۳ه) ، بخط عمر دراز نایض ، ۲۹۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۲۷۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م چاپ دوم ، ۲۸۰ص ، ناقص الآخر ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۲۰۵۳/۲۲۷۰

۳۴۶۵/۲۴۵۲

● فتاوی عزیزی

از شاه عبدالعزیز دهلوی .

جلد اول :

شامل مقدمه در حالات مؤلف از محمد بیگ مورخ رمضان المبارک ۱۳۱۱ه . آغاز : (برخی احوال . . . شاه عبدالعزیز) بدانکه مولانا شاه عبدالعزیز ابن شیخ اجل ولی الله محدث دهلوی قدس سره .

آغاز (متن) : الحمد لله والمنة والسلام علی صاحب الشرح والسنة ... بدانکه امام ابو حنیفه رحمة الله علیه گفته است حلال نبود کسی را که بقول ما تمسک کند تا آنکه نداند مآخذ آنرا .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳۲۲ه ، چاپ دوم ، ۱۲ + ۲۳۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۸۶۱/۱۳۸۵۳

جلد دوم :

شامل مسایل نماز ، اجابت دعا ، احکام حج ، مسئله قربانی ، حرمت متعه ، مسئله طلاق ، مسایل بیع ، هبه ، تفسیر آیات ، احادیث ، فضائل شیخین ، دفع توهمات شیعی .

آغاز : سوال در کتب فقیهه که انتهای وقت ظهر تا رسیدن سایه هر شی بدو مثل یا یک مثل سوی فی الزوال مرقوم است .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳۱۴ه ، ۴ + ۱۴۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۸۶۱/۱۳۸۵۳

● فتاوی قاضی خان، شرح

متن از ابو المحاسن حسن (م۵۹۲ه) ، شرح از ناشناس .

Marfat.com

جلد دوم و سوم وچهارم :

آغاز (ج ۲) : فصل فی الالفاظ التی ینعقد (ج ۴) : کتاب المضاربة المضاربة لا تجوز الدراهم والدنا .

○ (هند) ـ باهتمام خواجه ضیاء الدین ، مطبع العلوم ، ربیع الثانی ۱۲۷۱ه ، بخط سید غلام عباس ، ۳۵۶ + ۴۹۱ص ، ۲۶ × ۱۷سم .

ش ۶۲۵۶/۷۳۳۷

● رسالهٔ قاضی قطب

از قاضی قطب الدین محمد بن غیاث الدین . در مسایل نماز و ایمان و فرایض ، یکی از کتب متداوله در مدارس دینی شبه قاره .

آغاز : الحمد لله ، بدانکه بندگی حق سبحانه و تعالی همچنانکه بر بندگان مکلف فرض عین است .

○ ڈیره اسماعیل خان ـ جوت سنگھ و سادھو سنگھ تاجران کتب ، لاهور ، مطبع مجتبائی ، ۱۳۰۴ه ، ۱۶ص ، ۲۳/۵ × ۱۶سم ، محشی ، جلی قلم .

ش ۶۱۴/۱۷۹۲

○ پشاور ـ بفرمایش دیوان وزیر سنگھ ، لاهور ، مطبع مفید عام پرنٹنگ ورکس ، ۱۳۱۷ه/ ۱۹۰۰م ، ص ۷۴-۸۲ ، در مجموعهٔ پنج گنج مروجهٔ پنجاب ، ۲۳ × ۱۴سم .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعایمی پریس ، اپریل ۱۹۵۸م ، چاپ سوم ، ص۱۱۵-۱۲۶ ، در مجموعه پنج گنج فارسی ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۶۱۸۷/۱۶۰۷۷

○ ڈیره اسماعیل خان ، بفرمایش جوت سنگھ و سادھو سنگھ . لاهور ، مطبع مجتبائی ، ب‌ت ، ۱۰ص ، ۲۱/۵ × ۱۴سم .

ش ۱۷۳۵/۱۳۸۲

○ لاهور ـ ملک سراجدین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بخط ایس حامد علی لاهوری ، ب‌ت ، ص۶۱-۶۴ ، در مجموعهٔ پنج گنج ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۳۶۹/۱۹۳۶

● قدوری فارسی

متن عربی از ابو الحسن قدوری .

ترجمهٔ فارسی از ابی القاسم بن حسین .

Marfat.com

... و زکوة و صوم و صلوة .

آغاز : الحمد لله ... سپاس و منت مر خدایرا که آفرید کار جهانست و روزی ده بندگان ست و درود بر پیغمبر او .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۱٤م ، چاپ چهارم ، ۱۹۰ص ، ۲۷ × ۱۷/۵ س م .

ش ۲٤۳۰/۲۰٦۸

● قدوری عربی معه ترجمهٔ فارسی و افغانی

مترجم ناشناس .

آغاز : الحمد لله رب العالمین ... همه ثنا مر خدایراست که پروردگار عالمین ست و جزای آخرت برای پرهیزگاران ست و درود و سلام باد بر فرستادهٔ خدا که نام او محمد ست .

○ پشاور ـ بفرمایش سردار کهڑک سنگه تاجر کتب ، لاهور ، کاشی رام الیکٹرک پریس ، ۱۹۲۲م ، ۱٦۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸ س م .

ش ۱٦۱۵۱/۱٦۰٤۱

● شرح فارسی مختصر قدوری المسمی به صدقهٔ جاریه

شرح از عبدالله جامی بن مولوی حاجی نور محمد بن محمد لعل دین بن محمد یوسف قوم لاڑوگیجه مخه عباسی متوطن پکا لاران در ریاست بهاولپور و ساکن و متاهل بهاولپور الدرون محله موریدروازه .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد میگوید ... فقیر عبدالله ... که چون کتاب مستطاب مختصر قدوری من تصانیف الشیخ ... ابی الحسن احمد بن محمد بن احمد ابن جعفر ابن احمد الفقید الحنفی .

○ لاهور ـ انجمن نعمانیه ، مطبع فیض عام ، ۱۳۲۰ه ، ۱۰۳٤ص ، ناقص الآخر ، ۲۵ × ۱٦ س م .

ش ۷۲۰۵

● العقول الصواب فی مسائل الخضاب = شش رنگا

از ابو البرکات رکن الدین محمد المدعو به تراب علی بن شجاعت علی بن محمد فقیهه الدین .

Marfat.com

در مقدمه اماسی منابع خود را آورده است . از آلجمله : اشعة اللمعات دهلوی و فتاوی عالمگیری شامل شش «لون» .

۱ـ در ذکر معنی خضاب . ۲ـ در ذکر حنا . ۳ـ در ذکر کتم و زعفران . ۴ـ ذکر احادیث و روایات فقیهه که دلالت میکنند بر مستحب بودن خضاب حنا و کتم و زعفران و حرام بودن خضاب سیاه . ۵ـ در بیان آنکه آنحضرت(ص) خضاب نموده اند یا نه و این لون مشتمل است بر سه اشراق. ۶ـ در بیان آنکه شانه کردن مویهای سر و ریش و تطییب و تنظیف نمودن آنها مسنون است و چیدن موی سفید مکروه است .

آغاز : الحمد لله الذی جعل الشیب وقاراً وعبرة لاولی الالباب والصلوة والسلام علی من شرح فی شریعة الخضاب ... اما بعد فهذا رساله الفها العبد المعتصم بالله الصمد ابو البرکات رکن الدین محمد .

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ۱۲ ربیع الاول ۱۲۶۱ه ، ۲۸ص ، ۲۵/۵ × ۱۸سم .

ش ۸۹۰۷/۸۹۴۹

● کنز الدقایق ، ترجمهٔ =کنز فارسی

متن عربی از ابو البرکات عبدالله نسفی (م ۷۱۰ه) . ترجمهٔ فارسی از نصرالله بن محمد بن جمال کرمانی .

آغاز : الحمد لله الذی اوضح مناهج ... وضو شستن روی از رستنگاه موی پیشانی .

○ حصار فیروزه ـ مطبع غریب ، ۶ ربیع الثانی ۱۲۷۱ه ، باهتمام وبدست محمد رکن الدین ابن محمد معزالدین محمد اسمعیل حنفی قادری حصاری ، بتصحیح و تحشیه مولوی محمد مبارک الدین ، ۴۰۵ص ، ۳۰/۵ × ۲۰سم .

ش ۵۱۸۵/۶۳۰۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۷م/ذی الحجه ۱۳۰۴ه ، چاپ دوم ، بافرهنگ کنز فارسی (محشی) ۶۴ (فهرست) + ۲۹۲ + ۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۷سم .

ش ۱۵۸۳/۱۲۲۴

● معیار الحقایق شرح کنز الدقایق

از ضیاء الدین محمد بن سعد الله حسینی حنفی .

Marfat.com

جلد اول :

آغاز : سپاس بی‌قیاس مر خدای را که نوع انسانی را از جمیع انواع حیوانی .

○ لاهور ـ مطبع قادری ، شوال ۱۲۷۹ھ/دسمبر ۱۸۷۲م ، ۳۷٤ص ، بخط عمر دراز فایض ، ۲۵×۱٦/۵سم .

ش ۷۹٦۲/٦۸۰۲

جلد دوم :

آغاز : این کتاب در ذکر مسایل بیعهاست چون دفتر اول عباداتست و کتاب البیوع را با عبادات مناسبت است .

○ لاهور ـ بتصحیح مولوی حبیب الله بدخشانی ، مطبع قادری ، ذیقعد ۱۲۹۱ھ/۱۸۷۵م ، ۳٤٤ص ، بخط حافظ عمر دراز فایض ، ۲۵×۱٦/۵سم .

ش ۷۹٦۲/٦۸۰۲

● کیدانی ، ترجمهٔ

متن عربی از لطف الله نسفی ، زنده در حدود ۹۰۰ھ

ترجمهٔ فارسی از غلام رسول بن رحیم بخش بن حافظ نظام الدین خادم ساکن قلعه (پنجاب) .

آغاز : بنام خدای بی همتا آغاز می کنم . تمام حمد ثابت است برای خدا که .

○ (هند) ـ بفرمایش غلام علی تاجر کتب ، افضل المطابع ، ۱٤ محرم الحرام ۱۲۸۰ھ ، ۲۰ص ، محشی ، ۲٤/۵×۱٦سم .

ش ۱٦٦٦۱

● کیدانی ، ترجمهٔ

از ناشناس .

آغاز : الحمد لله رب العلمین والعاقبة للمتقین والصلوة والسلام . تمام حمد ثابت است برای خدا که پروردگار عالمیان ست .

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغدین و سراجدین ، مطبع وکتوریه ، بهت ، ۱٤ص ، ناقص از باب هفتم ، ۲۵×۱۷سم .

Marfat.com

ش ۷۲۷۸/۷۱۱۷

● **مالا بدمنه**

از قاضی ثناء الله پانی پتی .

آغاز : حمد و ستایش مر خدای راست که بذات مقدس خود موجود است .

○ (هند) ـ باهتمام محمد سعد الله ، باصرار حاجی محمد حسین ، رمضان ۱۲۶۱ه ، ص۳-۸۸ ، ۲۵ × ۱۶س‌م ، ناقص الاول .

ش ۱۱۴۸۰/۱۱۴۷۰

○ میرٹھ ـ باهتمام امو جان ، مطبع احمدی ، ۲۵ شوال ۱۲۷۶ه ، ۹۴ص ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۶۹۷۹

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، محرم ۱۲۸۰ه ، ۱۶۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵س‌م ، محشی ، مطابق با نسخهٔ خطی بخامهٔ مولف .

ش ۲۴۳۷/۲۰۶۱

○ کانپور ـ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی ، محرم ۱۳۳۷ه ، ۲۰۸ص ، همراه با رسایل دیگر از پانی پتی و دیگران ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۹۳۵

○ «مالا بدمنه فارسی فقه حنفی کی فارسی زبان میں مستند کتاب معه تتمه کلمات کفر و وصیت نامه مطابق نسخهٔ دستخطی مصنف ، بعد تغیر و تبدل و اضافه مناسبه در حواشی سابقه یعنی رساله وجیز مشتمل بر مسایل ضروریه لابدیه»

با مقدمه از محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن خان ، آغاز : سپاس بیقیاس مر داوری را که فقه را برای اصلاح مکلفین کارنامه ساخت .

○ کراچی ـ محمد سعید و پسران ، مطبع سعیدی ، ذوالحجه ۱۳۷۸ه ، ۱۶۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵س‌م ، محشی .

ش ۱۰۱۹/۱۶۹۳

● **تکملهٔ رسالهٔ مالا بدمنه در بیان احکام اضحیه و وجوب آن**

Marfat.com

از حسن بن حسین بن محمد العلوی الحنفی از تلامذهٔ محمد حسن علی هاشمی در محرم الحرام ۱۲۶۰ه (خاتمه) .

آغاز : باید دانست که قربانی واجب است بر هر مسلمان آزاد مرد باشد یا زن .

○ کانپور ـ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی ، محرم ۱۳۳۷ه ، ص۲۰۶-۲۰۸ ، با مالا بدسته ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۹۳۵

● مایة مسایل

گرد آوری از احمد الله بن دلیل الله صدیقی تلمیذ محمد اسحاق نوهٔ عبدالعزیز بن شاه ولی الله محدث دهلوی . در ۱۲۴۵ه . در دیباچه نام کتاب «مایة المسایل فی تحصیل الفضایل بالادلة الشرعیه و ترک الامور المنهیه» آمده است . پاسخ ۹۰ سوال که از طرف بعضی صاحبزادگان امیر تیمورگانی به محمد اسحق مطرح شده بود و تکمله مشتمل بر مسایل عشره ، از طرف احمد الله مطرح شدو محمد اسحق مذکور پاسخ داده بود .

آغاز : حمد بیحد واحد حقیقی را سزد که ضد و ند اونیست و هزاران شکر بر انواع نعم دارین که اعظم ترین آن توحید است .

○ مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۳ه ، ۱۲۴ + ۴ ص ، صفحه عنوان بخامهٔ قمر الدین ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۲۴۳۶/۲۰۶۲

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، ۱۳۲۳ه ، ۷۲ص ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۴۴۹/۲۰۴۸

● مثبت الاشارة عندالشهادة

از مولوی غلام رسول ساکن قلعه بن رحیم بخش . در جواز رفع انگشت دست راست در هنگام نماز بموقع تحیت . در آن فتاوی و نظرات علمای پیشاور و علمای پنجاب را نقل کرده است که از دیدگاه تاریخی بسیار مهم است .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد باعث تحریر این رساله آن بود که .

○ بفرمایش غلام علی تاجر کتب ، افضل المطابع ، ۱۴ محرم ۱۲۸۰ه ، در پایان «کیدالمصلی» از ص۲۱-۲۴ ، ۲۴/۵ × ۱۹س‌م .

Marfat.com

ش ۱۶۶۶۱

● مجالس المتقین

از محمد تقی بن محمد برغانی ساکن قزوین ملقب به شهید ثالث . در ۱۲۵۸ه و بروزگار محمد شاه غازی پادشاه نگاشته است ، پیش از این «عین الاصول» و «منهج الاجتهاد» در ۲۴ مجلد و «شرح شرایع الاسلام» را نگاشته بود .

شامل ۵۰ مجلس :

۱ـ من شهر رمضان وجوه محتمله و اشعارات لطیفه مستفاد .
۲ـ موجبات قضا و کفاره .
۳ـ موجباة قضا بلا کفاره و افطار صوم .
۴ـ موجبات قضا نوم دوم جنب و بعض مسایل و سقوط صوم .
۵ـ مسایل دیگر صوم .
۱۰ـ نفی رویت و رفع اشکال اشعری از آیهٔ لا تدرکة الابصار .
۲۰ـ سه مجلس افضل است ، اول مجلس تعلیم احکام .
۳۰ـ قد افلح من زکی و ذکر اسم ربه ، فصلی آداب صلوة .
۴۰ـ اسباب ضمان .
۵۰ـ احکام ارض موات .

آغاز : الحمد ... اما بعد چنین گوید خادم الشریعة المطهره محمد تقی ابن محمد البرغانی الساکن فی مدینة القزوین بدانکه .

○ بسعی و اهتمام آقای عبدالخالق ، بدون ذکر مطبع و محل انتشار ، ۱۲۷۱ه در صفحهٔ آخر یک مجلس تصویر که صحنهٔ شهادت امام حسین را نشان می دهد ، ۲۸۶ص ، ۳۲/۵ × ۲۰/۵ س‌م .

ش ۲۰۸۸/۲۴۲۱

۶۱۳۴/۷۶۹۰

● مجمع المسائل

از محمد حسن بن محمد ابراهیم الجزی الاصفهانی پس از ۱۳۰۶ه ، حاشیه از سید اسماعیل الصدر العاملی .

مقدمه در مسایل متعلقهٔ تقلید ، و فصل ها در مطهرات ، احکام نجاست ، ازالهٔ نجاست ،

Marfat.com

وضو ، موجبات غسل ، تیمم ، حیض ، غسل میت ، لباس مصلی ، قرائت ، نماز ، زکوة ، نکاح ، رضاع ، و مسائل متفرقه .

آغاز : حمد بیحصر و حد پرورد گاریرا سزاست که طریق نجات را از بندگی خود بیندگان نموده .

○ بمبئی - مطبع احمدی ، ۱۶ ذیقعد ۱۳۱٤ھ ، ۲۷۱ص ، ۲۶/۵ × ۱۸سم .

ش ۲۵۷۱/۵٤۸۱

● مجموعهٔ خانی و غرالمعانی

از کمال کریم ناگوری .

جلد اول :

در ۵۵ باب : ۱- طهارت . ۲- شکنندهٔ وضو . ۳- بیان غسلها و ختنه . ٤- بیان آب بسته و روان . ۵- بیان تیمم . ۱۰- بیان شکستن نماز . ۲۰- بیان نماز وتر . ۳۰- بیان نماز باران . ٤۰- بیان زکوة . ۵۰- ثواب علم خواندن . ۵۵- تسبیحات و دعا .

آغاز : حمد و سپاس مر بادشاهی راکه در سلک دولت آباد انسانی را بعز دین اسلام رسانیده .

○ لاهور - مطبع حسامی ، ۱۲ رمضان ۱۲۸۰ھ/۱۸٦٤م ، ۲۰٦ص ، ۲٤ × ۱٦سم ، نحشی .

ش ۱۱۷۳/۱٦۲٤ ؛

○ لاهور - بفرمایش مولوی محمد دین جوهرکانی ، مطبع محمدی ، ۸ رجب ۱۲۸٤ھ/ ۱۸٦۷م ، ۲۰۷ص ، محشی ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۱۱٦۷۲/۱۱٦۸۲

○ لاهور - بفرمایش الهی بخش ، مطبع مطلع نور ، ۱۲۹۳ھ ، ۱۰۷ص ، محشی ، ۲٤ × ۵/۵ سم .

ش ٦۷۹۵/۵۲۲۵

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و جلال الدین ، مطبع عزیزی ، ۱۳۱۵ھ ، ۲۰۸ص ، بخط چراغ الدین فاروقی وله میران بخش ساکن عزت کے (اجتکے) مورخ ۲۹ محرم ۱۳۱۵ھ ، ۲۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۳۸۸۸/۵٤۵۸

ا ۱۰۸۵۲/۱۳۵۰۵

Marfat.com

جلد دوم :

در دیباچه آمده است : «این مجموعه را تتمهٔ مجموعه خانی و عین المعانی تسمیه شد» .

آغاز : حمد بیحد مر محمودیرا که بدایت حمد او حامد را بمقام محمود رسانید و عارف را از معرفت تتمه آن باقی بعجز معرف گردانید .

○ لاهور - بفرمایش مولوی حسام الدین ۱۲۸۰ه ، ۱٦۰ص ، ۲٤×۱٦س‌م ، محشی .

ش ۱٦۲٤/۱۱۷۳

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و جلال الدین ، مطبع عزیزی ، ۱۳۱۵ه ، ۱٦۰ص ، ۲۵×۱٦/۵س‌م .

ش ۵٤۵۸/۳۸۸۸

۱۰۸۵۲/۱۳۵۰۵

○ لاهور - مطبع پنجابی ، بت ، ۱٦۰ص ، ۲٤×۱۵/۵س‌م ، غلام محمد سنگساز .

ش ۵۲۲۵/٦۷۹۵

● مجموعهٔ خطب پارسی دوازده ماهی

گرو آوری از عبدالرحمن ابن شیخ عبدالله ساکن کوهان حال مقیم کراچی برای ساکنان دارالاسلام افغانستان و فارسی دانان هر مقام . خطبه های دوازده ماه است و در هر ماه چهار خطبه است ، در موضوعات مختلفه .

علاوه براین ، خطبهٔ آخر هر جمعه و خطبات عیدین وغیره نیز آمده است .

آغاز : اشرف سخن و بهترین کلام حمد خداوندیست که در قلم قدرت او از ماه تا بماهی است .

○ کراچی - حاجی خان و عبدالرحمن ، بمبئی - مطبع گلزار حسینی ، ۲۵ اپریل ۱۹۰۸م/ ۲۲ ربیع الاول ۱۳۲٦ه ، ۲٦٤ص ، ۲۰/۵×۱۳س‌م .

ش ۱۹٤۵/۱۳٦۲

● مجموعهٔ سلطانی

مسایل فقه بطریق سوال و جواب .

Marfat.com

آغاز: الحمد لله ... دانکه این کتاب است در بیان مسایل فقه عبادات و نام این کتاب
مجموعهٔ سلطانی نهاده شد.

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین و معراج الدین، مطبع مصطفائی، ب‌ت، ۱۰۰ص، وحشی، ۲۵×۱۶/۵س‌م.

ش ۳۸۸۸/۵۴۵۸

۱۰۸۵۲/۱۳۵۰۵

مجموعهٔ فتاوی (جلد سوم)

مجموعهٔ مسایل است که مولانا محمد عبدالحلیم برای مولانا ابوالحسنات محمد عبدالحی یادداشت کرده بود و عبدالحی آنها را به روش سوال و جواب در آورده است.

آغاز: باب العقاید، سوال طعام یا پارچه یا چیزی دیگر لله بکسی داد یا نماز نفل خواند.

○ لکهنو ـ مطبع یوسفی، ۱۳۴۱ه/۱۹۳۳م، چاپ هشتم، ۱۵۹ص، ۲۴ × ۱۵س‌م.

ش ۱۴۱۴/۱۰۴۶

محبوب الفقه فارسی

روی جلد نام نگارنده «عبدالنبی جامی حنفی» و در مقدمه نامش «عبدالنبی بن مولانا جامی» آمده است. به سال ۱۰۹۹ه (=فرایض و آداب) و بروزگار اورنگ زیب نگاشته شده است.

در ۱۰۰ باب: ۱ـ معرفت. ۲ـ توبه. ۳ـ عقوبت خمر خوردن. ۴ـ عقوبت زنا کردن. ۵ـ عقوبت ربوا خوردن. ۱۰ـ عقوبت حسد. ۲۰ـ آب آسمان. ۳۰ـ نواقض وضو. ۴۰ـ مباحات ۵۰ـ سجدهٔ سهو. ۱۰۰ـ خاتمهٔ خیر.

آغاز: الحمد لله نحمده و نستعینه ... در کشف میگوید کمترین بندگان حضرت اله و کمترین محمد رسول الله.

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، اسلامیه سٹیم پریس، ص۱-۸۵، رسایل دیگر، ۲۴/۵×۱۶س‌م.

ش ۱۷۲۰/۱۴۴۴

۱۰۴۰/۱۹۶۰

مسایل اربعین فی بیان سنت سید المرسلین.

Marfat.com

از سید ابو محمد جالیسری . در ۱۲۵۵ه محمد خان زمان خان ابن اوسط محمد آباز خان متوطن بهیکم پور پرگنه علی گڑه در شاهجهان آباد وارد شد و ۳۵ مسئله به طریق استفتاء به خلیفت ابو سلیمان محمد اسحاق (م ۱۲۳۹ه) لوهٔ دختری مولانا عبدالعزیز محدث دهلوی مطرح کرد . محمد اسحاق ، جالیسری را گفته که وی به پاسخ این سؤالها به پردازد . وی این کار را انجام داد و سپس ۵ سؤال بر آن افزود . در مسایل فقهی اجتماعی که مربوط به مراسم عروسی و مرگ در شبه قاره است .

آغاز : الحمد لله الذی خلق من الماء ... اما بعد چون در ۱۲۵۵ه .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، شوال ۱۳۴۸ه ، ۴۸ص ، سنگی ، ۲۴/۵×۱۶سم .

ش ۱۷۰۱/۱۴۲۵

● (مسایل عشره) با «تذئیل الاجوبة للمسایل العشره»

شاید از عبدالرب که در ۱۲۸۴ه نگاشته باشد . در مقدمه می نویسد : «بعض متصلفین پنجاب ده مسایل جواب طلب بطریق الزام طائفیه کرامیه حنفیه نوشته که از آن بوی طعن بر سلف صالحین هویدا می گردد ... طاعنین مذهب حنفیه را جواب داده می شود تا عوام الناس را تذبذب از مذهب نگرداند» .

شامل ۶ مقدمه در ۱۰ مسئله ، سپس «تذئیل الاجوبة للمسایل العشره» . بعد از اختتام مقدمات این عبارت است : «بعد ازین مقدمات شروع در اجوبهٔ مسایل لایق دیده شد» .

مسایل : ۱ـ ترک رفع یدین . ۲ـ اخفا تامین . ۳ـ وضع و دست بستن زیر ناف . ۴ـ فاتحه خلف امام . ۵ـ ایجاب تقلید یکی از ائمه . ۶ـ بقاء ظهر تا آخر مثلین . ۷ـ مساوات انبیاء و جبرائیل علیهم السلام . ۸ـ نافذ بودن قضا ظاهراً و باطناً . ۹ـ کسی که با محرمه نکاح کرده باشد حد لازم نیاید . ۱۰ـ مسئله حوض که ده در ده باشد نجاست بر نمیدارد . با تذئیل الاجوبة للمسایل عشره ص۱۲۱-۱۳۴ .

آغاز : حمد نامحدود مر خالق معبود را که تدبیرات دینیه و دنیویه منزل ساخته و صلوات و تسلیمات ،

○ دهلی ـ بفرمایش عبدالله المشهور پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندی پریس ، ۱۳۱۱ه ، ص۱۰۸-۱۳۴ ، ۲۴/۵×۱۶سم .

Marfat.com

ش ۲۹۲۲/۳۱۶۸

● مسایل مهمه

شاید از عبدالرب که در ۱۲۸٤ھ زنده بود . برای جلوگیری از فتنه و فساد مابین عوام الناس که یک دیگر را تکفیر می کردند ، این را نوشته است . در پاسخ ۱۷ مسئلهٔ فقهی در مسایل زیر :

۱ـ آیا مسئله پرسیدن از علما رواست یا نه ؟

۲ـ آیا شهادت مسلمین بر کفر قبول شود یا شهادت کافرین بر اسلام ؟

۳ـ آیا حکم قاضی بمدعا علیه غایب درست است یا نه ؟

٤ـ اگر در حکم مختلف فیه قاضی مقلد که مجتهد نباشد حکم کند حکمش لافذ میشود یا نه ؟

۵ـ اگر بر شخصی روبرو شاهدان گذشت که الفاظ کفر گفته و اگر منکر بود معاف نماید ؟

۱۰ـ بعض عوام میگویند که فلان بزرگ باحوال دل عالم است .

۱۷ـ توبه از گناهان و کفر البته مقبول است .

آغاز : الحمد لله رب العلمین حمدا یوافی نعمه ویکافی مزید کرمه والصلوة والسلام علی سید انبیاء و اولیا بعده میگوید فقیر بی بضاعت که بعضی از صالحان سوال چند مسئله نمود .

○ دهلی ـ بفرمایش عبدالله المشهور به پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندو پریس ، ۱۳۱۱ھ ، ص۱۳۵-۱٤٤ ، ۲٤/۵×۱۶سم .

ش ۲۹۲۲/۳۱۶۸

● مسائل نسوان فی حق زنان

از عبدالکریم بن مخدوم درویزه . «مسایل چند از برای زنان جمع سازد تا ایشان را از عذاب دوزخ بسبب عمل کردن باین مسایل خلاصی باشد» .

مسایل دینی بر عقاید سنی حنفی برای زنان .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد ازین میخواهد فقیر حقیر خدمتکار مسلمانان عبدالکریم بن مخدوم درویزه .

○ قندهار ـ بفرمایش حاجی یار محمد کان سهتر زئی ، ناشر : سید مصطفی شاه قندهاری

Marfat.com

طابع : فیروز پرنٹنگ پریس لاهور ، ۱۳۵٤ھ : به تصحیح محمد عبدالحق کاتب «محدث لاهوری»
۲٤×۱٦سم .

٦٧٨٦/٥٢٤٥

● مسک الختام شرح بلوغ المرام

فقهٔ اهل تسنن است .

جلد دوم :

شامل : باب صلوة الجماعة والامامة ، باب صلوة الخوف ، صلوة الکسوف ، صلواة الاستسقا ، کتاب الجنائز ، کتاب الزکوة ، باب صدقه الفطر ، قسم الصدقات ، کتاب الصیام ، باب صوم التطوع و مانهی عن صومه ، کتاب الحج ، وغیره .

آغاز : باب در بیان حکم نماز جماعت و امامت و آن پیشوا شدن است و امام پیشوا او مراد درینجا پیشوائی در نماز ست .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، ۱۳۱۰ھ ، ۵۸۱ص ، ۲۵/۵×۱۷/۵سم .

ش ۲۲٦۸/۲٦۰٦

جلد سوم :

شامل : کتاب البیوع ، ابواب السلم والقرض والرهن ، باب المساقاة والاجارة ، باب اللقطة باب الکفاءة والخیار ، باب الولیمه ، باب الرضاع ، وغیره .

آغاز : الحمد لله ... و بعد فقداعان الله وله الحمد تمام الجزء الاول من مسک الختام شرح بلوغ المرام وها نحن آخذون فی جز الثانی .

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ۱۳۰۷ھ ، ٦۰۰ ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۲۲٦۷/۲٦۰۵

● مسلک المتقین (منظوم)

سرودهٔ صوفی الله یار خان . به سال ۱۱۱۲ھ .

در مسایل فقه : توحید و صفات و رویت باری تعالی ، مسایل متعلقه وضو ، احکام اقل نفاس و اکثر نفاس ، مسایل تیمم ، مسایل نماز ، پرسیدن بیمار ، کتاب الزکوة ، قربانی . مؤلف میخواست کتاب حج را هم بنویسد اما خودش به حج رفت .

Marfat.com

بی اعداد
بخدای که نور ایمان داد

○ لکهنو ـ بفرمایش اخوند عبدالله غزلوی ، مطبع منشی نولکشور ، صفر المظفر ۱۲۹۰ه ، ۶۳۰ ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۱۲۱/۱۶۰۱۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۱م ، چاپ سوم ۶۳۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵ سم .

قطعه تاریخ از عاقل :

«مسلک المتقین بنام خدا — مرکز جادهٔ شریعت هست
پیرو او کسیکه خواهد ماند — از عذاب جحیم خواهد رست
خوب در نظم کرد تالیفش — آن اله یار خان مست الست
عاقل از روی آرزو گفتم — «چه ضروری مسایل دین ست»

۱۸۸۰ + ۱م .

ش ۳۷۷۱/۴۸۷۴

ش ۸۰۵۰/۶۲۴۱

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع وکتوریه ، ۱۸۹۹م ، ۵۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم . محشی

ش ۳۴۷۰/۲۴۵۸

● مشکلات الفقه = حیرة الفقه

● مصباح الکفعمی، ترجمهٔ = راحة الارواح بترجمة المصباح

متن عربی از ابراهیم بن علی بن حسن بن محمد بن صالح کفعمی (۸۰۵ ـ ۹۰۵ه) ترجمهٔ فارسی از میر محمد حسین خان مولف «مختار الجوامع» بن محمد علی مدنی جزائری شوشتری و نبیرهٔ سیدنعمت الله جزائری .

شامل ۵۰ فصل : ۱ـ وصیت میت و آنچه متعلق بآنست . ۲ـ آنچه متعلق است بامر خلا و وضو و غسل و دخول مسجد . ۳ـ ذکر اذان و اقامه و توجه بسوی نماز . ۴ـ در ذکر نماز

Marfat.com

یومیه و نوافل آن . ۵- تعقیبات هر نماز واجبی . ۱۰- تعقیبات نماز عشا . ۲۰- ادعیهٔ طلب رزق . ۳۰- ادعیهٔ منسوبه به انبیاء وائمه علیهم السلام . ٤۰- ثواب روزه و بیان روزهای که مستحب است روزه گرفتن آنها در ایام سال . ۵۰- آداب داعی و خاتمه کتاب .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید اقل السادات عملاً و اکثرهم ذللاً محمد حسین ابن محمد علی الموسوی الجزایری الشهیر بشوستری ... که چون کتاب مصباح کفعمی تألیف ابراهیم بن علی جعبی .

○ قسمت اول در مطبع حیدری لکهنو (و صفحهٔ عنوان در تصویر عالم پریس) ، بفرمایش سید رستم علی و سید حسین . و قسمت دوم در مطبع مظفری بمبئی، ربیع الاول ۱۳۲٤ه ، بخط محمد ابن احمد جیلانی ساکن چهته بازار حیدرآباد دکن ، قسمت اول از ص ۱-۳۳۱ و قسمت دوم ص۳۳۲-۵۹۲ ، بر حاشیهٔ صحیفهٔ کامله ۲۶×۱۸س‌م .

ش ۲۲۶۱/۲۵۹۷

● معرفت ایمان و اسلام

از ناشناس . فقهٔ اهلسنت است در چهار فصل :

فصل ۱- معرفت ایمان . ۲- طهارت (ومتعلقات آن) . ۳- مسایل نماز و روزه وغیرهما . ٤- در چهل مسئله غریبه .

آغاز : بدان اسعدک الله فی الدارین این کتابیست در بیان معرفت ایمان و اسلام و نماز و روزه و حج و زکوة و طهارت و فرض و واجب و سنت و مستحب و مباح و مکروه و مفسد و ارکان .

○ لاهور - الهی بخش و جلال الدین، کانشی رام سٹیم پریس، ۱۳٤۳ه ، در مجموعهٔ چهار کتاب ، ص۱۳-۹۸ ، بخط عبدالقادر ساکن حضرت کیلیانواله (بخش گوجرانواله) ، ۲۲×۱۲/۵س‌م .

ش ۱۰٤۷/۱۶۵۲

۱۳۷۷/۱۹۳۹

● معیار الحقایق

شرح کنز الدقایق است در ص ۲۲۸ گذشت .

● مفتاح الصلوة

Marfat.com

از تلخ نخجوانی ـ در ۱۰۶۱ھ ، بجهت شیخ احمد بن سلیمان که یکی از خواهرزادگان مؤلف است، بواسطهٔ صلة الرحم تألیف نموده است . در مسایل نماز است .

آغاز : الحمد لله ... بدان تا لیک بخت کند ترا خدای تعالی که دانستن فرض .

○ کانپور ـ مطبع حاجی محمد حسین ، ذیحجه ۱۲۶۶ھ ، ۱۵۸ ص ، سنگی ، ۲۹ × ۲۰سم .

ش ۱۶۹۵۲

○ بنگلور ـ مطبع لبوی ، ۱۱ شعبان ۱۲۸۳ھ ، ۱۵۸ص ، ۲۹ × ۱۸سم .

ش ۱۱۵۱/۱۸۳۳

○ دهلی ـ بفرمایش محمد سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۳ھ ص۱-۱۵۹ ، ۲۷ × ۱۷/۵سم ، بتصحیح محمد شاه حنفی .

ش ۳۷۶۹/۴۸۷۲

۱۶۸۱۰

○ لاهور ـ بفرمایش فضل الدین صحاف ، مطبع هوپ ، ۱۲۰ص ، سنگی ، ۲۸ × ۱۸سم .

ش ۱۱۷۱۰/۱۱۸۲۰

● منتخب الاعمال

از محمد مقیم . به خواهش التفات علی خان تألیف کرده است ، از دید شیعی .

شامل مقدمه و دوازده باب و خاتمه . مقدمه در بیان اصول خمسه .

بابها : ۱ـ در بیان مسایل طهارت . ۲ـ مسایل نماز . ۳ـ مسایل روزه . ۵ـ مسایل زکوة . ۵ـ مسایل خمس . ۶ـ مسایل کفارات . ۷ـ آداب و احکام نکاح . ۸ـ بیان اسامی و کنی و القاب و ایام ولادت و وفات حضرت رسول خدا و حضرت امیرالمومنین وائمه معصومین و بعضی از زیارت ایشان . ۹ـ احکام شکار . ۱۰ـ بیان حلال و حرام حیوانات و احکام ذبح آنها . ۱۱ـ اعمال هر ماه و روز نوروز و لیسان ماه رومی . ۱۲ـ احکام امورات ، خاتمه در فواید متفرقه .

آغاز : جواهر زواهر سپاس بیقیاس و لآلی متلالی ستایش تقدس اساس لثار بارگاه کبریائی .

○ هند ـ بدون ذکر مطبع و ناشر و محل طبع و تاریخ ، ۱۹۴ص ، ۲۰ × ۱۴سم .

ش ۱۶۰۴۸/۱۶۰۵۸

Marfat.com

● منهج الرشاد لتقليد العباد

از جعفر ابن الحسین شستری . حواشی از سید اسماعیل بن سید صدر الدین ساکن سامره قائم مقام مرزا محمد حسن شیرازی . شامل مقدمه و چند مقصد و خاتمه . مقدمه در بیان حکمت خلقت انسان . مقاصد در مسایل مربوط به نماز .

آغاز : رب انت فی الدارین رجائی جل قدسک عن ثنائی لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک .

○ لاهور ـ مطبع بینظیر ، ۱۳۱۳ه ، ۳۸٤ + ٤ص ، ۳۲ × ۳۱٦م .

ش ۷۲۹۳/٦۷٤۲

● منیة المصلی، ترجمهٔ

از ناشناس . مسایل نماز است که از هدایه و محیط و شرح اسبی جابی و غنیة المصلی و ملتقط و ذخیره و فتاوی قاضی خان گرفته شده است .

آغاز : الحمد لله رب العالمین ... تمام حمد ثابت ست مر خدایرا که پروردگار عالمیان است و نیکوی آخرت برای پرهیزگارانست و درود و سلام پیغمبر او .

منیة المصلی عربی مع ترجمه فارسی

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، ۱۳۳٤ه/۱۹۱٦م ، ۲۸٤ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۳۸۵۱/۷۹۵۹

منیة المصلی مترجم

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی چراغدین و سراجدین ، مطبع مصطفائی ، ص۲-۱٦۵ ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۷ س م .

ش ۳۸٤٦/۷۹٦۰

منیة المصلی مع لغات فارسی

○ دهلی ـ بسعی و تنقیح محمد بیگ دهلوی ، مطبع رای بهونی پرشاد ، بت ، ۲۲٤ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س م .

ش ۳۸۳۷/۸۰۱۲

Marfat.com

ترجمهٔ منیة المصلی فارسی

ترجمهٔ دیگر از ناشناس .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بدانکه کتاب منیة المصلی نهایت جامع مسایل .

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی چراغدین و سراجدین، گلزار هند ستیم پریس، ۱۳۴۰/۱۹۲۲م ، ۸۰ص ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۶۱۸۳/۱۶۰۷۳

منیة المصلی، ترجمهٔ=تحفة المصلین

ترجمهٔ منیة المصلی (عربی) است بفارسی از **ملا عبدالرحیم خورجوی** . و آنجا که مترجم مطالب را به اختصار نوشته بود **عبدالعلیم لصرالله خان احمدی خویشگی خورجوی** آن را به تفصیل بیان کرده و به کلمهٔ «فقط» ختم نموده است ، بفرمایش فقه خوانان فارسی مظفر نگر . در مسایل نماز است .

آغاز : حمد بیغایت و شکر بی نهایت علامی را که علمش محیط بر بسیط .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۹۹/۱۸۸۲م چاپ دوم (بتعداد دو هزار نسخه) ، ۱۲۰ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم ، با حواشی از مولانا احمد علی چڑیاکوٹی .

ش ۱۷۷۵/۱۳۴۲

۱۶۸۷/۱۴۰۹

(مهمات المسلمین)

از ناشناس . فقهٔ سنی است ، بروش سوال و جواب .

آغاز : قال النبی علیه السلام طلب العلم فریضه علی کل مسلم . یعنی گفتند پیغمبر علیه السلام طلب کردن علم فرض است .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کانشی رام ستیم پریس ، ۱۳۴۳ه ، در مجموعهٔ «چهار کتاب» ص۹۹-۱۸۳ ، ۲۲ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۴۷/۱۶۵۲

۱۳۶۷/۱۹۳۹

Marfat.com

● نام حق (منظوم)

سرودهٔ شرف الدین بخارایی خراسانی . به سال ۶۹۳ه . فقهٔ حنفی است .

آغاز : نام حق بر زبان همی رانم
که بجان و دلش همی خوانم

○ (هند) ـ مطبع ولی محمد واقع چوک قدیم متصل سرای بیچ ، ۱۲۶۰ه ، ۲۰ص ، محشی ، ۲۴ × ۱۶/۵س م .

ش ۸۸۰۹/۸۷۵۵

○ کانپور ـ مطبع محمدی ، ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۷۲ه ، ۱۴ص ، محشی ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵ س م .

ش ۸۸۱۵/۸۷۶۱

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ۱۲ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ پشاور ـ بفرمایش دیوان وزیر سنگه ، لاهور : مطبع مفید عام پرنٹنگ ورکس ، ۱۳۱۷ه/ ۱۹۰۰م ، ص۱۳-۲۲ ، در «مجموعهٔ پنج گنج مروجه پنجاب» ، ۲۳ × ۱۴س م .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

○ لاهور ـ بفرمایش رای منشی گلاب سنگه ، مطبع مفید عام ، ۱۹۰۰م ، ۱۶ص ، بخط غلام محمد ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۱۷۵۷/۱۱۷۶۷

○ لاهور ـ مطبع مفید عام ، ۱۹۰۲م ، ۱۲ص ، محشی ، ۲۴ × ۱۵/۵س م .

ش ۸۸۱۱/۸۷۵۷

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۹۰۳م ، چاپ ششم ، ۱۲ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۷۰۱۰/۷۸۰۸

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۰ه ، بقلم عبدالرشید عادل گڑهی ، جلی قلم ، ۱۶ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۶۲/۱۶۴۶

○ لاهور ـ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کالشی رام سٹیم پریس ۱۳۴۳ه ، در مجموعهٔ «چهار کتاب» ص۲-۱۳ .

آغاز : ابتدا می کنم بنام خدا ـ کز دو حرف آفرید ارض و سما . نام حق بر زبان همی رانم ... ۲۲ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۴۷/۱۶۵۲

۱۳۶۷/۱۹۳۹

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، اپریل ۱۹۵۷م ، چاپ سوم ، ص۱۷-۳۰ ، در مجموعه پنج گنج فارسی ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۶۱۸۷/۱۶۰۷۷

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بخط ایس حامد علی لاهور ، بهت ، ص. ۱-۱۷ ، در مجموعهٔ پنج گنج ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۳۶۹/۱۹۳۶

○ لاهور ـ ملک دین محمد اینڈ سنز ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، بت ، محشی ، با ترجمهٔ اردو درمیان سطرها ، ۳۲ص ، ۲۵/۵ × ۱۶۵سم .

ش ۶۱۶/۱۷۸۹

○ لاهور ـ مطبع مجتبائی ، بفرمایش جوت سنگه و سادهو سنگه تاجران کتب ڈیره اسماعیل خان ، بت ، ۱۴ص ، ۲۱/۵ × ۱۴سم .

ش ۱۷۳۵/۱۳۸۲

○ لاهور ـ شیخ برکت علی و شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، بخانهٔ بشیر احمد قریشی ساکن ضلع گوجرانواله ، جلی قلم ، ۳۲ص ، ۲۳ × ۱۳/۵سم .

ش ۳۴۷۱/۲۴۵۲

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بخط ایمن عابد علی لاهور ، ص۱۰-۱۷ در مجموعه پنج گنج فارسی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۳٦۹/۱۹۳٦

● نجات المسلمین (منظوم)

از مولوی عبدالنبی جامی . در عهد اورنگ زیب عالمگیر سروده است :

گفت تاریخش خرد چون خوانده زه بروی دو بار راقمش عبدالنبی جامی جلال الدین بدان
سال تاریخش خرد افزود کام و باز گفت راقمش جامی جلال الدین موسی بازدان

شامل ۲۰ باب :

۱ـ شناختن احکام و ارکان و دانستن فرائض و واجبات . ۲ـ اظهار فرائض طهارت . ۳ـ سنن طهارت . ۵ـ اظهار احکام و ارکان نماز . ۱۰ـ نگاهداشتن حقوق استاد و پیر . ۲۰ـ در ختم کتاب .

آغاز : حمد صانعی که اوهام مخلوقات از ادراک ... حمد حق گو بهر آغاز کتاب ای نکته دان ـ تا شود این نامهٔ نامی گرامی در جهان .

○ گجرات ـ مطبع عطای الهی ، رجب ۱۲۸۲ه ، بخط جلال الدین ، قطعه تاریخ از لبی بخش گجراتی متخلص به سروش «مرغوب دل» ، ۱۰۰ص ، ۱۵ × ۱٦س‌م .

ش ۷۲۳۵/٦٦۳۸

● رسالهٔ نخبه

از محمد ابراهیم اصفهانی ابن محمد حسن الخراسانی . حواشی از محمد حسن الحایری . « ... این موسوم است بنخبه در واجبات و سهمات از فروع دینیه و آن مشتمل ست بر چند مقصد» (دیباچه) .

مقصد اول : در طهارت و دران چند مبحث است . مبحث اول : در طهارت از حدث است که عبارت از وضو و غسل و تیمم باشد و در آن سه باب است . مبحث دوم : در طهارت از خبث و در آن چند بابست .

مقصد دوم : در نماز و در آن چند مبحث است . در مقدمات نماز و در آن چند باب است

مقصد سوم : در زکوة مال و بدن و خمس و در آن سه مبحث است .

Marfat.com

مقصد چهارم : در صوم است و آن امساک از اموریستکه میآید و منعهم میشود بواجب و مندوب و مکروه و حرام از برای هر یک . . . در ضمن چند مبحث ذکر میشود .

آغاز : حمد و ثناء بیحد و احصاء مخصوص بارگاه کبریائیستکه جواهر بحار معرفتش کنزالفواید امال و امانی .

○ حیدرآباد دکن ـ حسب الخواهش سید علی نقی ، بامر محبوب یار جنگ بهادر ، مطبع عزیز دکن ، رمضان ۱۳۱٤ھ ، ۱۵۲ص ، بخامهٔ محمد علی لاری الشهیر بنخبة الکتاب ، ۲۱/۵ × ۱٤سم ، این رساله محشی بود بحاشیهٔ حجة الاسلام میرزای شیرازی و از نظر حجة الاسلام حاج شیخ محمد حسین بن شیخ زین العابدین مازندرانی گذشته بود و وی اختلاف نظر را در حاشیه مرقوم کرده است .

ش ۱٦۰٤٦/۱٦۱۵٦

● نظم المختصر (منظوم)

از مولانا شریف بخاری . بروزگار سبحان قلی بهادر خان . در مسایل فقه ، کتاب طهارت ، کتاب نماز ، بیان عتاق ، کفارت سوگند ، بیان لفظ قسم ، فساد بیع بمال ، دیت و کفارت ، حال وصی ، ملحقات وصیت ، وغیره .

آغاز : ای براه تو کفر و دین بامید
سوده رخسارهٔ سیاه و سفید

○ تاشکند ـ باهتمام و خراجات ملا غلام رسول خواجه قاضی ، مطبع پور صوف ، ۱۳۳٦ھ (خاتمه) ، بخط سراج الدین مخدوم صدقی بن میر زاهد آخوند صاحب خندقلیقی ، بر حاشیهٔ ترجمة السائل والمسایل ، ۳۱۸ص ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۸۳٦٤/۷۵۹۷

● نفع المفتی والسایل، ترجمهٔ=ترجمهٔ السایل والمسایل لمرام المسئول والسایل

اصل متن به عربی از ابو الحسنات مولانا عبدالحی لکهنوی بن حاج محمد عبدالحلیم که در ذوالحجه ۱۲۸۷ھ نگاشته بود .

ترجمهٔ فارسی از ملا محمد ظریف قاری ابن قاری محمد خالد بن محمد یوسف تاشکندی

Marfat.com

ساکن بلدهٔ کاشغر . به اشارت قاضی غلام رسول خان در ۱۳۳٤ه ترجمه کرده است . چنانکه می گوید : ز روی طرب گفت [اتمام بالخیر] .

یعنی ط : ۹ + اتمام بالخیر : ۱۳۲۵ = ۱۳۳٤ه .

مسایل فقهی بطریق سوال و جواب ، کتاب طهارت ، کتاب الجاس ، کتاب الصلوة ، بیان لباسی که پوشیدن آن حلال است و آنچه پوشیدن آن حلال نیست ، بیان تعظیم نام الله و نام حبیب خدا و تعظیم اصحابه و تابعین و آنچه تعلق دارد بآن فرمانبرداری زنان بر شوهران و حقوق ایشان ، چیز های پلید و حرام ، بیان آنچه تعلق دارد بخواب و برخاستن و نشستن و کلام . . . بیان آنچه تعلق دارد به غیبت و لعنت کردن وغیره .

آغاز (دیباچهٔ مترجم) : حمد بیحد و سپاس بیقیاس مر خدایرا عز و جل که صنع پیرای تدبیرش کارهای انام را بر مقتضای حکمت بظهور آورد .

آغاز (متن) : سپاس و ستایش مر خدایرا عز و جل که بلند گردانید درجات بر دارندگان شرع مبین را .

○ تاشکند ـ باهتمام و خراجات ملا غلام رسول خواجه قاضی ، مطبع پور صوف، ۲۶ رجب ۱۳۳۶ه (خاتمه) ، ص۲ـ۲٤٤ ، بخط سراج الدین مخدوم صدقی ابن میر زاهد اخوند صاحب خند قلیقی ساکن موضع پرویز تپقه بر لب زال اریغ تبعه اولکهٔ خندقلیق ، ۲۷ × ۱۷سم ، قطعات تاریخ ترجمه از مترجم ، و سید اولاد حسین خان و مولانا تجلی دهلوی و عبدالقادر افندی غازی کاشغری و ملا عبدالغفور کاشغری .

ش ۸۳٦٤/۷۵۹۷

● واقعات ودودی و مجموع الفتاوی (صع)

واقعات الودودیه من الاقاویل المرضیه (مقدمه)

از عبدالودود الحنفی اسلام آبادی که در چاتگام (بنگلا دش) و پریسی دنسی کالج کلکته تدریس می کرد و در هنگام چاپ این کتاب یعنی در ۱۲۹۳ه زنده بود .

شامل یک مقدمه در هفت فصل و سپس چندین باب در مسایل فتاوی و کیفیت فتوی و شرایط استخراجات و قانون استخراج و قواعد آن . در این کتاب بعضی استخراجات از نگارندهٔ کتاب است و بعضی از علمای دیگر .

در دو جلد

آغاز (ج ۱) : الحمد لله الذی افتی لنا مه به لفتی .

(ج ۲) : کتاب معاملات . . . الدر اینکه پدر صغیری مر پدر صغیره را گفت .

Marfat.com

○ کلکته ـ مطبع برکتی ، ج اول در ۱۲۹۰ه و ج دوم در ۸ ذوالحجه ۱۲۹۳ه/۲۵ دسمبر ۱۸۷٦م ، ۸+۲۰٦+۱۹۲ص ، بتصحیح مولوی عبدالباری سوناکنیائی و مولوی عبدالسبحان و باهتمام مولوی محمد اسماعیل اسلام آبادی ، ۲۳ × ۱٤/۵سم ، چاپ حروف .

ش ۳۱۱٤/۷۳۵۰

ش ۱۱٦۷۲/۱۱٦٦۳ جلد دوم در ۲۰٦ صفحه .

● **وقایه . . .**

متن عربی از برهان الشریعة والحق والدین .

ترجمهٔ فارسی شرح وقایه

از عبدالحق سجاول سرهندی ، در ۱۰۸٦ه .

جلد اول :

آغاز: حمد له ... بعد هذا میگوید احقر عباد الله الغنی عبدالحق سجاول سرهندی که از ایام عنوان جوانی زمام اختیار این احقر را قائد توفیق الهی .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۷ه ، ۱۸٤ص ، بر حاشیهٔ آن «ملتقی الابحر» ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۲۵۰/۱۸٦۲

○ مطابع منشی نولکشور ، ۱۲۹۰ه ، ۷+۱۸٤ص ، بر حاشیهٔ آن «ملتقی الابحر» به عربی از ابراهیم بن محمد بن ابراهیم حلبی ، ۲۷/۵ × ۱۸سم .

ش ۳۸٦۰/۷۱۸۱

جلد دوم :

آغاز : بسمله ، کتاب البیع ، مسئله بیع عبارتست از مبادلهٔ مال بمال پس بیع مکره منعقد باشد .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۰ه ۲۵٦ص ، ناقص الآخر ، ۲۷/۵ × ۱۸سم ، بر حاشیهٔ آن «ملتقی الابحر» .

ش ۳۸٦۰/۷۱۸۱

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور : بدون تاریخ ، ۲۶۲ص ؛ و از ص۲۶۳ تا ۲۶۶ ادلهٔ «ملتقی الابحر» ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م .

ش ۱۲۵۰/۱۸۶۲

● شرح مختصر وقایه معروف به ترجمهٔ مختصر کور میری

«مختصر وقایه» از عبید الله بن مسعود . شرح از جلال الدین محمود بن ابی بکر سمرقندی معروف به کور میری .

آغاز : یعنی بنام خداوندیکه بخشندهٔ نعمت عام ست .

○ لکهنو ـ بفرمایش تاج محمد افغان غزنوی ، مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م ، ۶۱۴ص ، منقول از نسخهٔ چاپی استانبول ، ۲۸ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۳۷۶۵/۴۸۶۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بفرمایش ملا تاج محمد افغان غزلوی ، جمادی الاول ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، چاپ دوم ، ۶۱۴ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۲۷۱۶

● هدایة القاضی و کفایة المفتی

از محمد ایوب ابن محمد لطیف حنفی پشاوری . در ۱۳۳۰ه = هدایت قاضی .

شامل مقدمه و بیست باب و خاتمه .

مقدمه در معنی قضا و فتوی .

بابها : ۱ـ شرایط فتوی . ۲ـ عمل افتا . ۳ـ الفاظ تاکید فتوی . ۴ـ شرایط تقلید قضا . ۵ـ تقرر قاضی و عزل . ۶ـ در مجلس قاضی لازم و ملزوم . ۷ـ گذارهٔ قاضی و هدیهٔ او . ۸ـ احضارخصم و آداب آن . ۹ـ در توکیل خصم . ۱۰ـ عدم سماع دعوی . ۱۵ـ انکار مدعی علیه و شهادت مدعی . ۲۰ـ احکام وصیت و وصی ، خاتمه در بیان حقیقت سجل و صورت آن .

آغاز : حمد و ثنا بیعد مر احدی را سزد که واجب الوجود و معبود و حقیقی هر موجود است .

○ لاهور ـ بکوشش میان گل محمد پشاوری ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۱ه/۱۹۱۳م ، ۸۰ص ، بخط عبدالحق پشاوری ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۷۶۱۳/۷۴۴۰

● هداية المسلمين

شاید از عبدالرب .

آغاز : الحمد لله و سلام عباده الذی اصطفی از دعاگوی اهل اسلام عرض آنکه در ۱۳۰۰ھ یکهزار و سه صد هجری از متشیخان زمانه فتنه در استعمال تنباک بوجود آمد که در مسجد جامع پشاور بر سر بام مسجد یک کس باغوای مجانسان خود بر آمده بآواز بلند گفت که هر که استعمال تنباک در دهن یا در بینی میکند در پس او اقتدا در نماز جائز نیست و نه (نماز) جنازهٔ او درست است ، مردم عوام را در اشتباه ایمان خود و پدران خود و استاذان خود انداختند ، چرا که این عمل قریب سه صد سال که مروج شده البته بعض استاذان و پدران ایشان کرده باشد ، بطریق استمرار ، لهذا این داعی اهل اسلام بعض معلومات خود را درین باب نوشته و نام رساله «هداية المسلمين» نهاده تا نسبت کفر بسبب استعمال کرده نشود .

○ دهلی ـ بفرمایش میان محمد صحاف ، میور پریس ، ۱۳۰۰ھ ، متن از ص ۱ـ۳۰ ، تکمله از ص ۲۰-۲۴ ، ۲۵/۵ × ۱۶س م .

ش ۱۶۶۶۳

۱۶۹۳۳

○ دهلی ـ بفرمایش عبدالله المشهور پیر محمد ابریشم گر بن حافظ عبدالرحمن ، مطبع هندو ، ۱۳۱۱ھ ، ص ۱۵۵-۱۷۳ ، سپس تکملهٔ هداية المسلمين از ص ۱۷-۱۷۶ ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۳۱۶۸/۲۹۲۲

Marfat.com

● بیان زیارات

بیان زیارات ، آداب زیارات ، بیان تشریف آوری آئمه بقبر مومن ، بیان سوال و جواب در قبر ، ترجمهٔ احادیث مختلفه ، زیارت روز عاشورا ، بیان قطع لباس ، بیان استخارهٔ ذات الرفاع .

آغاز : مختصر بیان فضایل زیارات سرور کائنات خاتم المرسلین و آئمه طاهرین .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۲۹۹ھ/نومبر ۱۸۸۲م ، چاپ دوم : ص۱۳۱-۱۴۴ بر هامش جامع عباسی پنج یابی .

ش ۳۸۹۲/۵۴۶۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۲۲ھ/۱۹۰۴م ، ص۱۳۱-۱۷۱ ، بر حاشیهٔ جامع عباسی ، ۴ × ۲۲سم .

ش ۲۱۰۰/۲۴۶۶

● جواهر الاولیاء ، مقدمهٔ

از استاد دکتر غلام سرور رئیس سابق بخش فارسی دانشگاه کراچی . در ۱۹۷۵م .

مشتمل بر پنج بخش :

۱ـ نسخه های خطی جواهر الاولیاء . ۲ـ مؤلف جواهر الاولیاء . ۳ـ کتاب جواهر الاولیاء . ۴ـ زبان جواهر الاولیاء . ۵ـ اهمیت جواهر الاولیاء در عصر حاضر .

آغاز : بنام خدائی که جان آفرید ـ سخن گفتن الدر زبان آفرید . . . کتاب جواهر الاولیاء چنان که از شواهد داخلی .

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، راولپندی ـ ایس- تی- پرنٹرز ، ۱۳۹۶/۵۱۹۷۶م ، (۴)+۱۸۵+۳۱ص ، ۲۴/۰ × ۱۸/۵سم .

Marfat.com

ش ۱۱۸۷٤/۱۱۸۵۱
۱۱۸۷۵/۱۱۸۵۰
۳-۱۶۲۰۲/۱۳-۱۶۳۱۲

● جواهرالاولیاء (متن)

از سید باقر بن سید عثمان بخاری اچ بخاری . که تا ۱۰۹۸ه دست در تالیف آن کتاب داشته است . به تصحیح و تحشیه و مقدمه : دکتر غلام سرور . شامل پنج «جوهر» :

۱ـ در فضیلت تمام سورتهای قرآن و آیات آن که از حضرت رسول(ص) و اولیای الله تعالی منقول است .

۲ـ در فضیلت نود و نه نام باریتعالی با موکلات که از بزرگان مندرج شده است .

۳ـ در فضیلت چهل اسم با موکلات و در فضیلت نود و نه نام حضرت رسول(ص) و نام های آبا و اجداد محمد(ص) تا حضرت آدم(ع) وحلیهٔ حضرت پیغمبر و مهر نبوة که از مشایخان وارد شده است .

٤ـ در فضیلت درود بر سرور کائنات و خرقهٔ خلافت پیران بخاریان و نعل مبارک حضرت پیغمبر(ص) که بزرگان را (رحمة الله علیهم) منقول عنه شده است .

۵ـ در فضیلت مناجات و ادعیات و چهل و یک اسمای یونانی و عربی و نماز که بر صورت نیز حضرت پیغمبر(ص) بگذارد و ثواب خطبه که روز جمعه بخواند و خاصیت خطبهٔ نکاح حضرت آدم و بی‌بی حوا علیهما السلام . . .

آغاز (دیباچه) : در ماه آوریل سال ۱۹۷۳ میلادی بنا بر پیشنهاد جناب آقای دکتر علی اکبر جعفری .

آغاز (متن) : الحمد لله الذی اعطی کل شیٔ خلقهٔ ثم هدی والصلوة والسلام . . . اما بعد یقول الفقیر . . . سید باقر بن سید عثمان بخاری .

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، راولپندی ، ایس- تی- پرنترز ، ۱۳۹۶ه/۱۹۷۶م ، (٦) + ٦۹۳ + (۲۰ عکسها و نمونه ها) + ۳۱ص ، ۲٤/۵ × ۱۸/۵س م .

ش ۱۱۸۵۱/۱۱۸۷٦
۱۱۸۵۲/۱۱۸۷۷
۱۹-۱۶۱۱۸/۲۹-۱۶۲۲۸

Marfat.com

● الحرز الیمانی المعروف به دعای سیفی

گزارشات بزبان اردو از سید مسلم نظامی مرید میان علی محمد چشتی نظامی در ۱۳۸۷ه/ ۱۹۶۷م .

مقدمهٔ فارسی «در شرایط که برای خواندن این دعا ضروری ست» در یازده شرط: ۱- اجازت از استادی که سلسله روایت درست و صحیح داشته . ۲- آن که تعظیم اسم بسیار کند . ۳- آنکه صدق بر اسم و اجازت استاد بسیار دارد . ٤- طهارت تن و جامه . ۵- غذای پاک . ٦- مواظبت ورد و ترک جلالی و جمالی و مکروهات و محرمات . ۷- وقت معین . ۸- وقت خواندن بخور روشن دارد . ۹- وقت آغاز ورد از بزرگان طریق استمداد همت نماید . ۱۰- وقت خواندن عجز و انکسار بدرگاه پروردگار بسیار کند . ۱۱- اسرار واردات را که بر داعی ظهور کند . ترتیب خواندن دعای سیفی بعربی با ترجمهٔ فارسی .

آغاز (گزارشات) : الحمد لله . . . حمد و صلوة کے بعد خاکپای درویشان مسلم نظامی عرض کرتا ہے .

آغاز (مقدمه) : بدان ارشدک الله تعالی که دعای سیفی افضل الادعیه و اشرف العزایم و مجربة الاجابت و کثیر البرکت است .

آغاز (دعای سیفی) : استغفر الله الذی لا اله الا هوالحی القیوم وغفار الذنوب واتوب الیه استغفر الله .

○ بهاولنگر - میان محمد اصغر (ناشر) لاهور ، دین محمدی پریس، (۱۹۶۷م) ع + ۹٦ ص ، بخط جمیل احمد قریشی تنویر رقم ، نقل کنندهٔ مسودهٔ این کتاب محمد انور خوشنویس بهاولنگر ، (از روی نسخه بخط محمد امجد چشتی نظامی ۱۱۷۲ه) ۲٤ × ۱٦س م .

ش ۸۵۲۷/٤۹۷۷

ش ۲۵۲٦/٤۹۷٦

● خرز الامانی علی الحرز الیمانی

از محمد ابو البیان سلیم الدین تسلیم . وی در بدایون متولد شد ، از بدایون به لاهور رفته و از آنجا رخت به جے پور بست و همانجا در ۳۵ سالگی درگذشت . وی در این عمر کوتاه قرآن را ازبر کرده بود و تفسیر قرآن بنام «تشریح القرآن» در ۲ هزار صفحه تالیف کرده بود . در شاعری نیز مهارت داشته و در ۲٤ ساعت ۸ هزار بیت می سروده ، رویهمرفته ۱۰۰ کتاب و رساله تالیف کرد

Marfat.com

رد (دیباچه) [illegible] «ثنای جزایل» است که در ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۹ھ در جے پور (هند) بفرمایش محمد محی الدین خان رامپوری تالیف کرده است . تعارف (بزبان اردو) از سید مسلم نظامی دهلوی مورخ ۱۳۸۲ھ/۱۹۶۳م .

○ آغاز : اللهم انت الله الملک الحق الذی لا اله الا انت . اللهم میم در اللهم عوض است از حرف ندا که محذوف است .

○ کراچی ـ نور محمد ، اصح المطابع ، (۱۹۶۳م) ، بخط محمد کرامت علی اعجاز ، ۵۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۶س م .

ش ۸۵۳۰/٤۹۸۰

۸۵۳۱/٤۹۸۱

۸۵۳۲/٤۹۸۲

● شرح چهل اسماء عظام

از محمد امجد جلالی چشتی نظامی سلهٹی . در ۹ ذیقعده ۱۱۷۲ھ در جامع بلده مرشد آباد ، (ترقیمه) تصدیر : از سید مسلم نظامی در ۱۳۸۹ھ/۱۹۶۹م ، در ذکر مؤلف و حقیقت اسم اعظم ، شرایط دعوت اسمای عظمی .

شامل دو باب : ۱ـ اسماء (باری تعالی) بزبان عربی با ترجمهٔ فارسی .

۲ـ شرح اسمای آن بزبان فارسی .

آغاز (تصدیر) : احمد الله حمداً یوافی نعمائه ویکافی مزید کرمه .

آغاز (متن) : الاعتصام ، اللهم صل علی سیدنا محمد بعدد کل ذرة خدایا درود بفرست بر سرور مهتر ما که نام پاک وی محمد است صلعم بشمار هر ذره .

○ بهاولنگر ـ محمد اصغر رئیس بهاولنگر (ناشر) .

لاهور ، دین محمدی پریس ، ۱۳۸۹ھ/۱۹۶۸م ، ۵۶ص ، ۲٤ × ۱۶س م .

ش ۸۵۳۳/٤۹۸۳

۸۵۳٤/٤۹۸٤

● دلایل الخیرات مع مزرع الحسنات

Marfat.com

«مزرع الحسنات» شرح دلایل الخیرات است از محمد فاضل بن محمد عارف (نبیرهٔ الدین دهلوی .

آغاز (شرح) : حمد و ثنای گونا گون و سپاس و ستایش از حد افزون سزاوار حضرت منعمی است .

آغاز دلایل الخیرات مع ترجمه (ص۸) : صلی الله علی سیدنا و مولینا محمد و علی آله و صحبه وسلم و درود فرستد بر سردار مایان .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، بخط حافظ علی بخش مورخ ۱۲۸۸ه ، ص۸-۱۷۷ ، متن عربی مع آرجمهٔ فارسی بین السطور ، ص۲-۱۸٤ مزرع الحسنات بر حاشیهٔ دلایل ... و ص۱۸۵ تا ۲۶۷ تنها متن مزرع الحسنات ، ۲۸×۱۸سم .

ش ۳۸٤۷/۵۶۱۱

● صحیفهٔ کامله (مع ترجمه)

از امام زین العابدین .

آغاز : حدثنا السید الاجل ، روایت کرد ما را سید بزرگوار ، نجم الدین بهاء الشرف ، ستارهٔ دین جمال بزرگ .

○ صفحهٔ عنوان در مطبع تصویر عالم ، لکهنو .

صفحهٔ داخل در مطبع حیدری ، لکهنو .

صفحهٔ عنوان جلد دوم در مطبع مظفری ، بمبئی .

بفرمایش سید رستم علی و سید حسین ، ربیع الاول ۱۳۲٤ه ، ۵۹۲ص ، (بر حاشیهٔ راحة الارواح بترجمة المصباح) ، ۲۶×۱۸سم .

ش ۲۲۶۱/۲۵۹۷

● منهاج العارفین و معراج العابدین

از محمد حسن بن محمد عسکری الحسنی السمنانی . باشارت بهمن میرزا در ۱۲٤۸ه رک به: ذریعه ۲۳ : ۱۶۷ .

شامل دوازده مقصد و ۷۵ باب و یک خاتمه .

مقصد اول ؛ در بیان معرفت اصول مذاهب و دین ، مشتمل بر پنج باب .

Marfat.com

مقصد دوم : در بیان وجوب تقلید است در عبارات و در بیان آداب و شرایط دعا و داعی اوست و در بیان شناختن زوال شمس و احکام خلوت و طهارت و کیفیت وضو و دعا . . . مشتمل بر یک مقدمه پنج باب و خاتمه و ختام .

مقصد سوم : در بیان ادعیه تعقیبات نماز های هر روز و هر شب است و مشتمل ست بر شش باب .

مقصد چهارم : در بیان ادعیه و اعمال ساعات هفته و ایام است مشتملبر سه باب .

مقصد پنجم : در بیان ادعیه و اعمال ماه ها و سالها ست مشتملبر شانزده باب .

مقصد ششم : در بیان زیارات و مناجات و استغفار و خواص و شرح اسماء الحسنی و در بیان استخارات ... در هشت باب .

مقصد هفتم : در بیان ادعیه قدسیه و دعاء برای والدین و اخوان و ادعیه ارزاق و دیون و محبوس ... در پنج باب .

مقصد دهم : در بیان ادعیه تربت و ادعیهٔ وبا و طاعون و قحط و زلزله و چشم رخم و دعای کمی شیر زنان . . . در شش باب .

مقصد دوازدهم : در بیان آداب اکل و شرب و لباس و انگشتری و شانه زدن و آیینه نگاه کردن و آداب نکاح و طلب اولاد . . . در هفت باب .

آغاز : الحمد لله الذی خلقنا لجوده ودلنا علی وجوده و فتح لنا ابواب المعرفة .

○ طهران ـ بسعی و اهتمام حاج موسی طهرانی ، غره رجب ۱۲۸۲ه ، ص. ۱-۱۶+ ۱۸-۶۵۵ ، ۳۴/۵ × ۲۲س م .

ش ۱۶۷۷۸

Marfat.com

تعویذات

● تحفهٔ سراجیه

از حمید الله ابن ملا امیر الله قاضی قندهار ابن قاضی میر جمال الله الکزی پشدی المشهور به قاضی پشد . در ۱۳۲۲ه (دیباچه) ، بنام امیر حبیب الله خان . در علم اعداد الوفق است مشتملبر یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه :

مقدمه در فواید چند است که دالستن آن از ضروریات میباشد .

باب ۱ـ در هشت فصول : ۱ـ ساختن مثلث . ۲ـ مربع . ۳ـ مخمس . ٤ـ مسدس . ۵ـ مسبع . ٦ـ مثمن . ۷ـ متسع . ۸ـ در معشر .

باب ۲ـ در مربعات ذوالکتا به در هشت فصل .

خاتمهـ در مربعات خالی الاوساط و آن سه مربع است .

آغاز : حمد و سپاس نامعدود و ثنا و ستایش غیر محدود مر حضرت مالک الملکی را سزاست که کائنات علوی و سفلی را مظاهر جمال صدور اسماء و صفات .

○ لاهور ـ بفرمایش مولوی حمید الله ابن قاضی امیر الله خان ، مطبع اسلامیه ۱۳۲۹ه ، ٦٤ص ، ۲٤×۱٦/۵س م .

ش ۷٤۰۲/۵۹٤۵

● حل المشکلات

متن از حکیم طمطم هندی . مترجم ابو المحاسن محمد بن سعد بن محمد النجواک المعروف به ابن ساوجی .

در دو فصل : ۱ـ در تسخیر قلوب پادشاهان وغیره ، در ٤ نوع .

۲ـ اعمال متفرقه بجهت محبت و بغض و عداوت و پراگنده نمودن اعداء و عقد اللسان و جلا وغیره ، در ٤ نوع .

Marfat.com

آغاز : بعد از تبطیر کلام بحمد ملک علام و تعطر مشام بدرود سید انام .

○ بمبئی ـ باهتمام میرزا محمد ملک الکتاب ، صفر ۱۳۲۸ه ، بخط جواد جهرمی ، ۱۳ ص ، با اشکال و تصاویر ، ۲۳×۱۳س‌م .

ش ۸۳۸۰/۶۹۲۹

● ذخیرهٔ سلیمانی المعروف به عملیات و مجربات صدیقی

از محمد صدیق ساکن پنجگور بخش مکران (بلوچستان) مشتملبر : جواب سؤال آنحضرت(ص) به شیطان ، پندنامه ، شرح آمنت بالله ، شجرهٔ منظوم ، طریقه عقد نکاح ـ طریقه دانستن شب قدر شیخ ابو الخیر خرقانی . مجموعهٔ اشعار و تعویذات و عملیات و ادعیه است .

آغاز : الحمد لله ، روزی بفرمان خدا تعالی ابلیس لعین بدرگاه حضرت سیدالمرسلین احمد مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم آمد .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، اسلامیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ۲۰۰ص ، ۲۱/۵×۱۳س‌م .

ش ۱۶۲۵/۱۴۹۲

● دعوت روحانیان و تسخیرات کواکب از حکیم ناصر خسرو (ص‌ع) سر الاسرار (دیباچه)

از حکیم ناصر خسرو علوی .

« . . . این رساله ایست در عملیات از حکیم ناصر خسرو علوی قدس سره در علم دعوت کواکب سبعه سیاره و موسوم است بسر الاسرار مشتمل بر هفت فصل» (دیباچه) .

فصل ۱ـ شرایط این علم . ۲ـ تسخیر عطارد . ۳ـ تسخیر زهره . ۴ـ تسخیر آفتاب . ۵ـ تسخیر مریخ . ۶ـ تسخیر مشتری . ۷ـ تسخیر زحل .

آغاز : حمد موفور و شکر نامحصور واجب الوجودی را سزاست که مطالع نجوم وجود ایجاد ممکنات از مشارق بود .

○ بمبئی ـ بسعی و اهتمام سید منیر بن محمد قاسم سید سرابی رضوی بدخشانی ، مطبع مصطفائی ، ب‌ت ، ص۷۸-۹۶ در مجموعه با روشنائی لامپ ، بخط عبدالحمید تلمیذ مولوی محمد هدایت الله شرشنویس ، بهنڈی بازار ، بتلی گلی ، بمبئی ، ۲۰/۵×۱۳س‌م .

ش ۱۶۱۸۶/۱۶۰۷۶

Marfat.com

● کحل العین المشهور به کنز الحسین مع رسالهٔ زلزله نامه

از مولوی احمد حسین رمال بن مولوی محمد حسین بن مفتی نیاز احمد هزاروی که در مقدمه می نویسد :

«مدت یازده سال از بوم زاد بسمت دکن تا هفت سال آواره گردیده، از استادان اکمل فیضیاب شد ، بعرصه هفت سال در تفیس علوم دینیه و رمل وغیره حاصل ساخته بطریق سیاحت وارد شده در لکهنو به ملازمت شاه جمجاه ؛ بادشاه غازی الدین حیدر کامیاب گردیده . . . بتقاضای مقسوم چند سال در حویلی بهرائچ قیام کرده که شیخ مفتی شمس الحق مرحوم در درس بمد الزمان بود شاگردی ورزیده» .

«نام این کتاب کحل العین جواهر عملیات کنزالحسین بعد از کوشش بلیغ نهادم و این کتاب را به یک مقدمه که مشتمل بر دو فصل است و هفت باب مرتب ساختم» .

مقدمه در دو فصل : ۱ـ غره محرم . ۲ـ علم قیافه .

باب ۱ـ ترکیب و تعداد اسماء الهی بقاعده ابجد .

۲ـ صحت عمل بتجربات آیات کلام الله و چله کشی اعمال موصوف .

۳ـ تکبیر نقوش از اعداد آیات و نقوش تسخیر .

٤ـ حصار و فتیله های دفع آسیب حاضرات .

۵ـ دانستن وقت و زمان عمل خوانی .

٦ـ عملیات متفرقات و ترکیب چند از تکسیرات .

۷ـ نسخه های کیمیا .

آغاز : حمد بی پایان مر خدای را که ساکنان اطباق افلاک در نقوش تقریر و تحریر آن تحیر اند .

○ لاهور ـ ملک سراج الدین ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، ۲۹۵ص ، ۲٤ × ۱۵/۵ س م .

ش ۱۵۷۹/۱۲۲۰

● گلزار تعویذات و مجربات عملیات

از فضل الرحمن فیضان (زنده در ۱۹٦۰) ابن مولانا عبدالرحمن . شاعر و ادیب معاصر سوات سکنهٔ عالم گنج علاقهٔ ستوڑیزای تحصیل چهار باغ . از همین مولف : گلزار تعویذات ، دیوان فیضان ، گلدستهٔ حجاز ، مجموعة الخطب کلان ، در یتیم معروف به کلام فیضانی .

شامل ۲۵ باب :

Marfat.com

۱ـ در بیان هر قسم عمل بیماری . ۲ـ در تعویذات درد لیم سر و درد تمام سر . ۳ـ بیان تعویذات و عملیات نظر بد . ٤ـ عملیات و تعویذات جنیات و دیو و پری . ٥ـ تعویذات گریه و ذیل و بکای خردان . ٦ـ تعویذات درد لاف . ۷ـ عملیات درد زه و آزاد کردن حمل . ۸ـ تعویذات آنکه جاموش یا گاؤ حمل نه گیرد . ۹ـ تعویذات چیچک . ۱۰ـ تعویذات زیادت روغن . ۱۰ـ برای تسخیرات و عملیات و ٹوٹکهای محبت . ۲٥ـ ذکر حساب ابجدی و ساعت لیک و بد وغیره .

آغاز : الحمد لله . مولف و محرر این کتاب احقر العباد مسمی فضل الرحمن فیضان ابن مولانا عبدالرحمن .

○ پشاور ـ میان حاجی محمد عبدالخالق و فضل مالک تاجران کتب ، چاپ دوم ، بت ، بخط فیضان سوات بمقام سیدو شریف مورخ ۸ ذیقعده ۱۳٦۰ھ ، ۱۱۰ص ، ۲۳/٥ × ۱٥/٥ سم .

ش ۱۲۲۷/۱٥۸٦

● گنجینهٔ عملیات کتاب تعویذات

از گل احمد کاتب . بفرمایش ناشر (یعنی میان عبدالخالق) تألیف کرده است .

عملیات و تعویذات بعنوان های : فضایل بسم الله الرحمن الرحیم ، برای حاجات اهل مرادات ، برای دفع مرض طحال ، در بیان فقر و نحوست ، برای درد دندان و چشم ، برای درد شقیقه ، شناختن طالع مرد و زن و حساب ابجد وغیره .

آغاز : ستایش و نیایش مر او را که دائره جسد انسان را که هجر ز علم الانسان ، مالم یعلم برحمت کامله خود افزائی نمود .

○ پشاور ـ میان عبدالخالق و فضل مالک ، ۱۳۸۳ھ ، بخط قاضی اقبال حسین ساکن مردیکی ، ۱۲۸ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۵۷۳/۱۷۹۹

● مجربات سلیمانی حصه اول

از حکیم محمد عبدالرشید و عبدالعزیز لاهوری .

باب اول در سه فصل : ۱ـ تاثیرات اسماء الهی . ۲ـ بیان سوگند دادن . ۳ـ در امتزاج اسم باری تعالی .

Marfat.com

باب دوم در دو فصل : ۱ـ بیان برج ها . ۲ـ بیان طالع .

باب سوم در سه فصل : بیان ستاره ها . ۲ـ ساعت ها . ۳ـ بیان بخورات .

باب چهارم در نه فصل : اعداد حرف موکلات حروف تهجی ، حروف طلسم ، اقسام تعویذات وغیره .

باب پنجم : در بیان عملیات و تعویذات مشتمل بر بیست فصل .

باب ششم در سه فصل : ۱ـ بیان منتر . ۲ـ بیان جنتر . ۳ـ بیان تنتر .

آغاز : الحمد لله الذی خلق السموات والارض سته ایام استوی . . . اما بعد پر شایقان علم عمل و طالبان فن نجوم پوشیده مباد که این رساله مختصر از مجربات بزرگان سلف .

○ پشاور ـ حاجی محمد عبدالخالق و فضل مالک تاجران کتب ، حمیدیه پریس ، پت ، ۹۲ص ، ۲۴ × ۱۷/۵ س م .

ش ۱۶۰۱/۱۱۸۵

● نقش حقانی فارسی حصهٔ اول نقش سلیمانی

از محمد عبدالرشید و عبدالعزیز لاهوری سابق حاضر باش مشیر تألیفات ایالت بهاولپور .

باب ۱ مشتمل بر سه فصل : ۱ـ بیان قواعد عامه . ۲ـ بیان برجها . ۳ـ در بیان طالع .

باب ۲ در شش فصل : ۱ـ بیان ستارگان . ۲ـ ساعت های روز و شب . ۳ـ سعد و نحس ستارگان وغیره .

باب ۳ در دو فصل : ۱ـ معنی اعداد و ابجد . ۲ـ حروف تهجی .

باب ٤ مشتملبر سه فصل : ۱ـ فوائد و اقسام تعویذات . ۲ـ بیان تعویذ نوشتن . ۳ـ پر کردن نقش .

باب ۵ : در بیان عملیات و تعویذات مشتملبر هشتده فصل .

باب ٦ : در بیان معالجات مشتملبر ۱۲ فصل .

آغاز (دیباچهٔ ناشر) : بنام آنکه نامش حرز جان هاست . . . درود نامحدود بر آن سرور کائنات .

آغاز (متن) : فصل اول در بیان قواعد عامه ، بر دانشمندان کامل عیار و عاملان ذوی الاقتدار پوشیده مباد .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلالّ الدین ، مطبع کانشی رام ، ۱۳۳۸ه/۱۹۱۹م ، ۸۰ص ، ۲۴/۵×۱۶/۵ س م .

ش ۷۳٦٤/۷۱۳٦

Marfat.com

ادیان و مذاهب

۱ـ ملل و نحل عمومی

۲ـ دین هندوی

۳ـ دین زرتشتی

٤ـ دین مسیحی

٥ـ مذهب اسمعیلی

٦ـ مذهب بابی و بهآئی

Marfat.com

Marfat.com

ملل و نحل عمومی

● تبصرة العلوم فی بیان ملل الاسلام (ص ع)

تبصرة العلوم فی معرفت مقالات انام (مقدمه)

از مرتضی ملقب به (سید مرتضی بن سید حسین مولوی رازی) در ۲۶ باب :

۱ـ مقالات فلاسفه . ۲ـ مقالات مجوس . ۳ـ مقالات جهودان . ٤ـ فرق اسلام . ۵ـ طبقات نواصب . ۱۰ـ مقالات کرامیه . ۲۰ـ اعتقاد امامیه . ۲۵ـ چند مسئله از مذهب امامیه .

آغاز : حمد و سپاس مر خدای را عز و جل که جمله موجودات از عدم بوجود آورد .

○ لاهور ـ وکتوریه پریس ، رمضان ۱۲۹۵ ه ، ص۲-۳۹۶ برهامش معارف الملة الناجیه ولناریه .

ش ۱۷۲۸۷

● دبستان المذاهب

از کیخسرو اسفند یار بن آذر کیوان که نادرست به محسن فانی کشمیری نسبت داده می شود . در عقاید مذاهب مختلف مشتمل بر دوازده تعلیم و هر تعلیم مشتمل بر چند نظر .

تعلیم ۱ـ معرفت عقاید پارسیان ، مشتمل بر پانزده نظر .

۲ـ بار نمودن عقاید هندوان ، در ۱۲ نظر .

۳ـ در عقیده قراتیان ، شامل یک نظر .

٤ـ در لختی از عقاید یهود ، در ۲ نظر .

۵ـ در عقاید ترسا ، بر سه نظر .

۶ـ حقیقت بحمدیان و اهل اسلام ، مشتملبر ۲ نظر .

۱۰ـ در عقاید الهیه ، بر چهار نظر .

۱۲ـ عقاید صوفیه صافیه بر سه نظر .

Marfat.com

آغاز : ای لام تو سر دفتر اطفال دبستان ، یاد تو ببالغ خردان شمع شبستان .

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع ، ذیقعده ۱۲۲۴ه/دسمبر ۱۸۰۹م ، ۳+ ۵۴۲ص ، ۲۴/۵×۱۸س‌م ، بانضمام فرهنگنامه ، چاپ حروف .

ش ۲۱۲۹/۲۴۸۵

○ بمبئی ـ مطبع اچهمن ، ۱۵ رمضان ۱۲۶۲ه ، ۳۳۴ص ، ۳۰×۱۹/۵س‌م .

○ بمبئی ـ باهتمام قاضی ابراهیم ابن قاضی نور محمد ، بت ، ۳۳۷ص ، ۲۴/۵× ۱۶/۵ س‌م .

ش ۸۴۰۳/۷۴۵۲

● کتاب غرائب عوائد ملل

از میرزا حبیب اصفهانی عضو انجمن تفتیش معارف اسلامبول . در عادات و اطوار ملل مختلفه جهان بر اساس یک کتاب فرنگی که مرحوم رفاعه بک مصری بزبان عربی ترجمه کرده بود .

در دو مقاله : ۱ـ ضروریات انسان و طریق زندگانی او با اهل و عشیرت خود ، در ۱۱ فصل. ۲ـ در اخلاق و عوائد نسبت به اختلاف امم و عقول ایشان ، در ۱۵ فصل .

آغاز : پوشیده نیست که هر دانشمندی را بلکه هر فردی از افراد ناس را بدانستن اوضاع .

○ مطبعه اختر ۱۳۰۳ ق یا ش؟ ۲۶۰ص ، چاپ حروفی ، ۱۹/۵×۱۲/۵س‌م .

ش ۲۰۰۵/۲۴۱۵

● معارف الملة الناجیه والناریه

ابو القاسم بن حسین بن نقی منسوب الی سید حسین رضوی قمی . «بالتماس بعض طالبان این ... پاره از رؤس مسایل اعتقادات ملل اسلامیین بصورت مجمل و مختصر ... مشتمل بر تشریح حدیث «تفترق امتی علی ثلثه و سبعین فرقه» ربط و ضبط نمود» .

آغاز : احمد لله الفعال الکامل العادل . علی ان اظهر وجوب وجوده لکل عاقل .

○ لاهور ـ وکتوریه پریس ، رمضان ۱۲۹۵ه ، ۴+ ۴۴۹ + ۴ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۷۲۸۷

Marfat.com

دین هندوی

● رسالهٔ اطوار در حل اسرار

«کمالات بشست و رام چند که از راه طلب و عرفان بظهور رسیده از پرده روی بیرون کشیده فارسی ترجمه یافته» .

در ۱۰ «طور» : ۱- تجرید . ۲- عالم محض خیال است . ۳- آزادی . ٤- جمعیت دل . ۵- رفع خواهش . ٦- معرفت نقش . ۷- معرفت حق . ۸- یافت نفس . ۹- معرفت حال خود . ۱۰- کمال معرفت حق .

آغاز : این رساله ایست مسمی به اطوار در حل اسرار بتحریر کمالات بشست .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور، ۱۸۸۵م/۱۳۰۳ه، چاپ دوم ، ص٤٧-٦٤ ، ۲٤/۵ × ۱٦سم .

ش ۱۸٤۲/۱۲۷۰

۱٦۳۷/۱٤۸۱

● حدیقهٔ معرفت

اصل متن فارسی بنام «زندگی نامه» تألیف بهائی نند لال جی ساکن غزنی و میر منشی بهادر شاه . وی از غزنی به آنند پور آمده و آنجا به گورو گوبند سنگه این کتاب را پیش کش کرده است ، ی مذهب سکه داشت . تخلص او «گویا» بود و «دیوان گویا» دارد . «زندگی نامه» مثنوی است شامل تعلیمات عرفانی سکهان .

ترجمه و شرح به اردو موسوم به حدیقهٔ معرفت از داس بفرمایش سنت بهگت سنگه جی .

آغاز (متن) : آن خداوند زمین و آسمان

زندگی بخش وجود انس و جان

○ هند - صفحه اول ندارد ، ن + ٤۰۰ص ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۱۱۳۸۷/۲۱۳۹۷

Marfat.com

● راماثن مسیحی (منظوم)

از سعد الله مسیح . در احوال رام و لچهمن و سیتا . همان : سوز : ۹۱۵ ه.

آغاز : خداوندا ز جام عشق کن مست
که در مستی فشانم بر جهان دست

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹۹م، چاپ اول ، ۳۲۹ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۹۸۹٦

● رام گیتا

از زبان هندی به فارسی ترجمه شده ، در نصایح و عرفان هنود .

آغاز : حمد ذات واحدی که به ید قدرت مبرائی هر دو نتیجه جوهر عقل را که .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۸۵م/صفر ۱۳۰۳ه ، چاپ دوم ، ص٦۵-۸۳ ، ۲٤/۵ × ۱٦س م .

ش ۱۸٤۲/۱۲۷۰

۱٦۳۷/۱٤۸۱

● شارق المعرفت

افادات «سوامی بیاس» است از زبان سانسکریت به فارسی ترجمه شده است . در ۱۲ لمعه : ۱ـ وصف بزرگی کرشن دیو و استعمال عمل جوگ . ۲ـ همه نور های عالم پیش آن نور که محیط نور ها است مانند ظلمت دارد . ۳ـ ماهیت قالب انسانی . ٤ـ مرید سالک ساوک جوگ چگونه شود . ۵ـ معرفت ذات و بیان ماهیت صفاتش . ۱۰ـ درگذشتن از خواهش شی های لشاء تعلق و فعل و نتیجهٔ آن تا تجرید حاصل آید . ۱۲ـ عابد معبود حقیقی البته بکمال میرسد ناقص نمی ماند .

آغاز : ست چدالند ، حمد و ثنای بی انتها لائق حضرت ذات وحدت صفات .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسامبر ۱۸۸۵م/صفر ۱۳۰۳ه ، چاپ دوم ، ص۲-٤٦ ، ۲٤/۵ × ۱٦س م .

ش ۱۸٤۲/۱۲۷۰

۱٦۳۷/۱٤۸۱

Marfat.com

● متاکشرا

از وگیا لیشور آچارج وزیر سابق مهاراجه بکرمادتیه. فقهٔ هنود یعنی شرح یاگیه‌ولکیه سمرتی.

ترجمه از رای لال بهاری سکهسینه بن رای هر رای متوطن بهوجپور متعلقه قنوج به سال ۱۰۶۸ه. از سنسکرت بفارسی.

شامل سه مقاله:

۱- در آچار یعنی عبادات مشتمل است بر بست و نه فصل.

۲- در بیوهار که عبارت از معاملات باشد بر چهل و پنج فصل.

۳- در پرایشچت که آنرا کفارات خوانند بر هفتاد فصل.

آغاز: سام شرو وغیره جمعی از منیشران بخدمت جاگیه ولکیه آمده التماس کردند.

○ لکهنو- مطبع منشی نولکشور، ۱۸۷۹م، ۳۳۰ص، ۲۶ × ۱۷س‌م، باهتمام کالی پرشاد.

ش ۱۰۲۳/۱۶۳۷

● مدینة التحقیق

از دیوان کرپا رام در ۱۹۳۱ بکرمی: کنم زمانه تصنیف ز هم آن تصدیق- خوش است نام (چراغ مدینه تحقیق) = ۱۹۳۱ب.

شامل مقدمه و دو باب:

۱- در جواب شبهات محمدیان بر اعتقادات دهرم قدیم هنود.

۲- در بعضی شبهات علمی بر ملت مسلمانان بدین شرط کد تحقیر انبیاء و کلان تران آن ملت همانا حواله خامه راست نگارنساخته دل شکنی احباب مسلمین هرگز روا نداشته آید.

آغاز: بعد حمد و سپاس حضرت آفریدگار که واحد و قادر بی انبار است.

○ جمون- مطبع بدیا بلاس، ۱۹۳۲ بکرمی، ۶+(۱۴۹)ص، تاریخ تالیف و طبع از زبان پنڈت شیو لاتھ متخلص به منتظر:

بسال طبع ز دل منتظر چو کرد سوال- «چراغ طاق حقیقت» بگفت آن فی الحال. چراغ طاق حقیقت = ۱۹۳۲ب، ۳۰/۵ × ۱۹/۵س‌م.

ش ۱۲۶۰۰/۱۲۶۳۳

Marfat.com

● مها بهارت فارسی

بزرگترین مجموعه افسانه های کهن هندو آریایی است که بدستور اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ه) دانشمندان آن عصر به فارسی ترجمه کرده بودند و ابوالفضل علامی بر آن ترجمه مقدمه انزوده بود . تقسیم مطالب بر چند «فن» شده است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر ده فن ، ترتیب صفحات بدینگونه است : ۱۳ + ۲۹۱ + ۱ + ۱۵ + ۶۶ + ۲ + ۱۸۲ + ۴۴ + ۱۰۷ + ۷۶ + ۱۲۵ + ۱۸ + ۲۱۲ + ۱۱ + ۳۹ + ۱۴ص ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۹۲۸۷/۹۳۲۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتملبر فن ۹ و ۱۰ و ۱۱ تعداد صفحات : ۳۹ + ۸ + ۱۴ ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱۲۶۸/۱۸۴۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتملبر فن چهارم ، ۴۴ص ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۲۷۷۵/۱۲۷۴۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتملبر فن پنجم ، ۱۰۷ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۲۷۷۶/۱۲۷۴۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر فن ششم ، ۷۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۷ س م .

ش ۱۲۷۷۷/۱۲۷۴۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتملبر فن هفتم ، ۱۲۵ص ، ۲۶/۵ ، ۱۷/۵س م .

ش ۱۲۷۷۸/۱۲۷۴۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتملبر فن نهم ، ۳۹ + ۸ + ۱۴ص ، ۲۶ ، ۱۷/۵س م .

ش ۱۲۷۷۹/۱۲۷۴۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر فن دوازدهم و تتمهٔ آن و فصل از شاست پرب ۱۳۱ ◆ ۶۳ + ۴۵۸ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س م .

Marfat.com

ش ۱۲۷۷۰/۳۲۷۴۷

○ لکھنو ۔ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر فن سیزدھم ، ۲۵۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵ س م ۔

ش ۱۲۷۸۱/۱۲۷۴۷

ش ۱۲۷۸۲/۱۲۷۴۹

○ لکھنو ۔ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر فن پانزدھم ، ۵۰ص ، ۲۶ × ۱۷/۵ س م ۔

ش ۱۲۷۸۳/۱۲۷۵۰

○ لکھنو ۔ مطبع منشی نولکشور ، بت ، مشتمل بر فن شانزدھم ، ۲۰ص ، ۲۶/۲۵ × ۱۷/۵ س م ۔

ش ۱۲۷۸۴/۱۲۷۵۱

Marfat.com

دین زرتشتی

● آئین هوشنگ

با مقدمهٔ مانک جی لیمجی هوشنگ هاتریا یزدانی ملقب به درویش فانی . ص۵-۲۱ .

شامل رسایل زیر :

۱- **خویشتاب** : موبد هوش حکیم پارسی در عهد خسرو پرویز ساسانی نوشته و کرزن دانش نیز نام یافته چون به دستور کرزن بلغت متعارف این عصر ترجمه شده است .

آغاز : بعد از تحمید و تمجید علت اولی و موجد حقیقی و موجود تحقیقی . از ص۲-۳۱ .

۲- **زردست افشار** : داد پویا ابن هوش آئین حکیم پارسی بروزگار شاه هرمز بن انوشیروان دادگر نگاشته و از تحقیقات فرزانگان اشراق ایران و وخشوران باستان بیان می کند .

ترجمه بفارسی روشن دری .

آغاز : سپاس بیشتر از قیاس حضرت مبدع عقل و وهب ، ص۳۲-۷۶ .

۳- **چشمهٔ زندگی و زنده رود** : آرزم پارسی سپاهانی در حکمت و اثبات بقای روح و معرفت روان یابنده در عهد خسرو پرویز فراهم آورده و به فارسی ترجمه شده .

آغاز : بعد نماز یزدان و ثنای روشن گهران معروض افروخته ، ص۷۷-۱۴۸ .

۴- **زوره** : از حکیم آذر پژوه پارسی اصفهانی زردتشتی ، در تحقیقات کلمات زردتشت و اکوان ارضی و سماوی و از پهلوی (که مولفش آذر پژوه هست) بفارسی ترجمه شده است .

آغاز : بنام یزدان جان بخش روزی رسان ، ص۱۴۹-۱۷۷ .

خاتمه : از طرف مقدمه نویس ، معرفی در چهار رسالهٔ مذکور و نصایح بمناسبت این رسایل از ص۱۷۸-۲۰۵ .

در یادداشت ناشر (ص۱-۴) آمده که این چهار نسخه متعلق به کتابخانه اکبر پادشاه بوده که سه نسخه از آن را سه صد سال قبل از پهلوی به فارسی ترجمه کرده اند و یک نسخهٔ آن در زمان ملک نوشیروان عادل شرح شده و قریب چهل سال قبل عبدالعلی خان شوشتری در کلکته یافته ... و مرحوم سر جمشید جی جی بهائی سه نسخه از آن را سی سال قبل چاپ کرده .

Marfat.com

○ باهتمام مرزا بهرام رستم نصرآبادی ، چهار رساله بخط عبدالرحیم شیرازی ۱۲۹۵ه/ ۱۲۴۷ یزدجردی ؛ و خاتمه بخط کریم فریدنی بن عبدالحسین ۱۲۹۶ه ، ص۲۰۵ ، ۲۵× ۱۶/۵سم .

ش ۱۹۹۴/۲۴۳۶

● فروغ دهرتاسپان

از بهدین خسرو ابن بهرام بن خورشید بن سیاوخش کرمانی تخلص مالی در ۶۴۹ یزدگردی : یزدگردی ز سال تاریخش - چهل و نه باد و ششصد اعیان است . صفت پروردگار عالمیان و لعت و خشور یزدان ، بیان آداب نصیحت و سلوک با مردم من کلام دستور داراب فالن ، صفت کشتی و شرح آن من کلام سیاوخش او رمز دیار ، مخمس در بیان شش فصل کهنبار من کلام دستور بهرام کرمانی ، کنکرهٔ نوشیروان عادل ، صفت راور زمین گفته بهرام رستم راوری ، صفت امشا سفندان ، صفت دوازده امام و چهارده معصوم گوید ، دیدن مار و قمر در برج و وقت آن ، مارنامه از ایام هفته ، قصیده مارنامه فارسی ، خصلت نیک اختیار و خصلت دیوار ترک دادن ، اختیارات روزهای قدیم (منثور) ، اختیارات روز نامچهٔ قدیم .

آغاز (دیباچهٔ ناشر) : شکر و سپاس فزون از قیاس معبودیرا جلت قدرة سزاست که آفرینندهٔ مخلوقات عالم است .

آغاز (متن) : سرنامه بر نام داور کنم - بدین نامه دادار یاور کنم .

○ بمبئی - بکوشش سروش آزرمی فرزند تیر انداز مرحوم خدا مراد حسینی. چاپخانهٔ سلطانی ، شهریور ماه قدیمی ۱۳۱۸ش/ژانویه ۱۹۴۹م ص۴۸-۱۳۱ در مجموعه با پندنامهٔ ملا فیروز ، ۱۸/۵ × ۱۱ سم .

ش ۱۴۰۵۵/۱۲۹۶۴

● کتاب دین مسئله

از خدا بخش جاماسب . بعنوانهای : ستایش باری تعالی جل جلاله ، نعت و خشور یزدان زراتشت سفنتمان انوشه روان ، گفتار در آشکار ساختن ناظم نام و نشان و مکان خود را ، گفتار در کیفیت حال ناظم و سبب نظم کتاب ، گفتار در باب مسئله تحقیق نمودن شاه زاده محمد ولی میرزا از موبدان ایران ، آمدن فرستاده نزد دستور کیخسرو و آوردن مسئلات شهزاده و جواب خواستن .

باب ۱- پرسش نمودن شهزاده موبدان دربارهٔ دین پیغمبر .
" ۳- پرسش نمودن شهزاده در باب وضو ساختن .

Marfat.com

،، ٤- پرسش نمودن شهزاده در باب حق پرستی .
،، ٥- پرسش نمودن شهزاده در باب قبله .
،، ٦- پرسش نمودن شهزاده در باب عبادت .
،، ٧- پرسش نمودن شهزاده در باب روزه گرفتن .
،، ٨- در باب پیر مصلحت بین .
،، ٩- در باب طهارت گرفتن و پاسخ آن .
،، ١٠- در باب غسل جنابت و پاسخ آن .
،، ١٢- در باب وصلت کردن و پیوند نمودن و پاسخ آن .
،، ١٣- در باب کشتی بستن و پاسخ آن .
،، ٣٣- در باب ارواح که پنجه ده باشد و پاسخ آن .

آغاز : ابتدای هر سخن نام خدا ست ، آنکه بر کل ممالک پادشا ست .

○ بمبئی - بکوشش سروش آزرمی فرزند تیر انداز مرحوم خدا مرد حسینی ، در چاپخانهٔ سلطانی شهریور ماه قدیمی ١٣١٨ یزد گردی مطابق اول ژانویه ١٩٤٩م ، ص١٣٢-٢٠٠ ، ١٨/٥ × ١١ س م .

ش ١٣٩٦٤/١٤٠٥٥

● گلشن فرهنگ

از کیخسرو ابن کاؤس پارسی . شامل سه چمن :

١- ظهور زردشت پیغمبر و چندی از احوال نبوت آنحضرت(ص) .
٢- لختی از دساتیر و گزارش بعضی از عقاید و احکام دین پارسیان .
٣- ذکر برخی از موعظه و پند بزرگان پارسی گروه .

آغاز (در دیباچه) : بر رای نیر دانش پژوهان خیر اندیش و بهدینان ایزد پرست .

آغاز (کتاب) : عجز و نیاز بیشمار نثار نور الانواریست که از جمیع الوان و اشکال و تصور تمثال

○ بمبئی - بحکم مباشران امور مدرسه ملا فیروز بهشتی ، دسمبر ١٨٦١م/١٢٧٨ه ، ١٦ × ١١/٥ س م .

ش ١٩٧٧/٢٤٤٣

(این کتاب قبلاً در بمبئی در ١٢٧٤ه طبع شده بود) .

Marfat.com

● ترجمه فارسی ولیداد حصه سوم کتاب اوستا که مبین شریعت زررشت است

ترجمه از سید محمد علی حسنی داعی الاسلام مؤلف فرهنگ نظام . در ۲۶ باب (بدون عنوان) .

آغاز (مقدمه مترجم) : اوستا نام کتاب دینی زردشتیان است .

آغاز (متن) : فقره (۱) : اهورا مزدا یعنی خدای دانای مطلق به سپیتمان زردشت گفت .

○ حیدر آباد دکن ـ باهتمام حاجی فتح الله مفتون یزدی ، چاپخانه زنده طلسمات ۱۳۶۷ه/ ۱۹۴۸م ، ۱۷۹ + ٤ص ، ۲٤ × ۳٦س‌م ، روی صفحه عنوان امضای مترجم دارد .

ش ۷۳٦٦/۷۱۸۹

Marfat.com

مسیحیت

● پیمان جدید

هنری مارتن تحمس باستعانت میرزا سید علی شیرازی در دارالعلم شیراز از اصل یونانی بفارسی ترجمه نموده است .

آغاز : نسب نامهٔ عیسی مسیح پسر داؤد .

○ مطبع هندوستانی ، ۱۸۱۶م ، ۳۷۷ص ، (ناقص الآخر) ۲۲ + ۱۴س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۸۵۷۵/۸۵۶۶

● تورات

ناقص الطرفین از ص۴۹ تا ۵۴۴ ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۶۷۰

● رساله اشعیاه نبی

شامل ۶۳ باب .

آغاز : اینست رویائی که اشعیا بن آمص در باب یهودا و اورشلیم در عهد پادشاهان عرزیا و یوثام .

○ ۳۱ × ۱۴س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۶۳۴/۱۶۶۳۴

● رسالهٔ دانیال

آغاز : در سال سیوم از جلوس یهویا قیم بادشاه یهودا بنو کد نصر پادشاه بابل اورشلم رسیده .

○ ۵۱ص ، ۲۱ × ۱۲س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۶۳۳

Marfat.com

● زبور داود

The Book of Psalms in Persian.
Translated for the Calcutta Auxiliary Bible Society.
By the Rev. Thos. Robinson Archdeacon of Madras.

آغاز : خوشا حال کسیکه بعزم عاصیان رفتار نکند و در راه خطا کاران نه ایستد .

○ کلکته ـ دی چرچ مشن پریس . (The Church Mission Press) ۱۸۳۸م ، ۲۲۸ × ۱۳س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۶۶۷۵

○ «زبور داؤد پیغمبر بزبان فارسی» :

امرتسر ـ پنجاب رلیجئس بیبل سوسئٹی ، وکیل هندوستان پریس ، ۱۸۸۰م ، ۲۹۷ص ، ۲۴/۵ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۶۹۶۴

● کتاب عهد جدید

یعنی «انجیل خداوند و نجات دهندهٔ ما عیسی مسیح که از زبان اصلی یونانی مجدداً در شهر اصفهان ترجمه شد» .

آغاز : (نسب نامهٔ مسیح) کتاب نسب نامهٔ عیسی مسیح بن داؤد ابن ابراهیم ، ابراهیم پدر اسحاق پدر یعقوب .

○ به تصحیح و ترمیم بنفقهٔ پنجاب بیبل سوسیٹی در لودیاله باهتمام مسٹر ایم وایلی ، مطبع امریکن مشن ، ۱۸۹۲م ، ۴۱۸ص ، ۱۴/۵ × ۹/۵س‌م .

ش ۲۴۲۰/۲۷۱۱

● کتاب مقدس یعنی عهد عتیق و عهد جدید

از زبانهای اصلی عبرانی و کلدانی و یونانی ترجمه شده است .

آغاز (عهد عتیق) : در ابتدا خدا آسمانها و زمین و آفرید .

آغاز (عهد جدید) : کتاب نسب نامهٔ عیسی مسیح بن داؤد بن ابراهیم .

Marfat.com

○ لندن ـ بنفقهٔ جماعت مشهور به برتش و فورن بیبل سوسائتی، چاپ در مطبع کرت بریتن (Printed in Great Britain) ۱۹٤۷م، ۱۳۸۸ + ٤۲۱ + ص + (٤)ص، ۲۱ × ۱۲/۵س‌م، (چاپ حروفی).

ش ۱۰۲٦۲/۱۰۳۰۳

❽ مشکوة صدق

متن عربی از همان کسی که کتاب «نور شیرین» را نوشته بود و یکی از علمای «بیت المقدس» بوده است، مترجم ناشناس که متن این کتاب را در ایران دیده و مطالعه کرده بود، و ترجمهٔ آن را خصوصاً برای این صلاح دیده که در آن زمان شخصی مسمی به فخر الاسلام دو رساله مسمی به تعجیز المسیحین فی تائید برهان مسلمین و انیس الاعلام فی نصرة الاسلام تالیف کرده در کتاب اول برای مسلمانان واجب قرار داده که انجیل و توراة که الیوم مستعمل یهود و نصاری است آن توراة و انجیل نیست که خدا بر موسی و عیسی نازل فرموده و کتاب دوم کتاب مطول در همان موضوع است، همین مترجم این نوع اشکالات را در کتابهای دیگر خود: شعاع های تابنده دافع ریب، مراسلات دینی، ینابیع الاسلام، برهان بطلان فخر نادان، حکمت الدیانة الحقیقه نوشته بود.

شامل مقدمه مترجم، دیباچه و شش باب و خاتمه.

باب ۱ـ در خصوص آن آیه های که این را ثابت میکند که حضرت محمد(ص) با آیات و معجزات فرستاده نشد و بدان دلالت دارد که با آیتی یا اعجوبه نیامد.

باب ۲ـ در خصوص آن آیه های که این را بیان میکند که محمد(ص) باین اراده فرستاده نشد تا مردم را مجبور گرداند که از روی اکراه ایمان آورند.

باب ۳ـ دربارهٔ ناسخ و منسوخی که در قرآن میباشد.

باب ٤ـ دربارهٔ آن آیه های که این را هویدا میگرداند که بر کتاب توراة و انجیل هیچ تغیر و تحریف لفظی وارد نیامده است.

باب ۵ـ در خصوص آن آیه های که بر این دلالت میکند که نبوت و کتاب مخصوص به بنی اسرائیل بوده است.

باب ٦ـ در خصوص آن آیه های که الوهیت مسیح را ظاهر مینماید.

آغاز: (مقدمهٔ مترجم): حمد و سپاس بیحد و قیاس مر خدای رحمن رحیم را سزاست.

آغاز (متن): الحمد لله الذی انزل الکتاب نور و هدی لاولی الباب ... اما بعد چونکه اهل اسلام در قرآن خود شهادات حسنه.

Marfat.com

○ بدون ذکر مطبع و ناشر و تاریخ ، (۸) + ۴۲۷ص ، ۲۰/۵ × ۱۳س‌م .

ش‌ا ۱۷۲۱۹

● مفتاح الاسرار

از REV. C. G. Pfander, D.D.

شامل دیباچه و دو باب و هر باب بچند فصل .

دیباچه : علم از مرتبه و شان اعلی یسوع مسیح بر همه طالبان حق و خصوصاً بحق جویان از اهل محمد(ص) لازم و واجب است زیرا که در قرآن نیز بمرتبهٔ اعلی جناب مسیح اشاره رفته ، علم مذکور نه از عقل و علوم انسانی بلکه صرف از کلام ربانی حاصل می شود .

باب ۱ـ در بیان و توضیح الوهیت مسیح ، در دو فصل .

باب ۲ـ در بیان تفصیل تعلیم تثلیث ، در سه فصل .

آغاز : خدای حاکم مبارک واحد و پادشاه پادشاهان و خداوند خداوندان را که بقا مخصوص ذات لایزالش است .

○ London : W. M. Watts, Crowncourt Templebar. ، لندن - ۱۸۶۱م ،
۷۵ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۵۰۲۵/۱۶۰۲۵

Marfat.com

مذهب اسمعیلی

● تنبیهات الجلیله فی کشف اسرار الباطنیه

از محمد کریم بن محمد علی الخراسانی در ۲۷ رمضان ۱۳۵۱ه (خاتمه) . «در ذکر و حالات عقاید «اسمعیلیه» که بظاهر خود را شیعه گفته اند» نقد و نظر بر عقاید اسمعیلیه .

شامل دو فصل . ۱ـ در شرح حالات اسمعیلیه . ۱ـ شرح حالات باطنیه .

فصل اول در چهار تنبیه : ۱ـ فرق اسمعیلیه . ۲ـ خلفای مهدیه که ائمه یکی از فرق اسمعیلیه اند . ۳ـ در حالات سلاطین الموتیه که بعضی از ایشان از فروع و دعات اسمعیلیه و بعضی از لواحق باطنیه بودند . ٤ـ در اشارهٔ اجمالیه باعتقادات اسمعیلیه است .

فصل دوم در شرح حال باطنیه و این فصل مشتمل است بر دوازده تنبیه .

تنبیه

۱ـ در اشارهٔ اجمالیه بسوی طریقه دهریه و مجوسیه و صوفیه است .

۲ـ در ذکر القاب باطنیه و سبب تاسیس و اختراع ایشان است این اساس باطل را .

۳ـ در ذکر تعداد اسماء مؤسسین این اساس باطل است .

٤ـ در ابتدای طلوع و ذکر وقایع واقع شده از اینطایفه است در نواحی عراق و شامات و حجاز .

۵ـ ذکر وقایع واقع شده از اینهاست در صفحات جنوب ایران و نواحی خراسان .

۲ـ ذکر کیفیت دعوت و عهد گرفتن اینهاست از تابعین خود .

۷ـ ذکر اعتقادات این طایفه مضله است .

۸ـ ذکر کسانیکه ملحق باین طایفه شده اند از اسماعیلیه و خطابیه و غیرهم .

۹ـ ذکر سلسله ایمه نزاریه از اینهاست .

۱۰ـ ذکر قلع وقمع اینها است بدست هلاکو خان چنگیزی .

۱۱ـ ذکر حالات آقا خان محلاتی و طغیان ورزیدن او است .

۱۲ـ بیان اماکنی که فعلاً مقبر و مسکن هر یک از فرق اینها میباشد .

Marfat.com

آغاز: الحمد لله الموجد بالقدم والمتفرد بالازل المتعزز بالبقاء المذلل عباده بالفناء لم يصحبه فی ازلية .

○ نجف اشرف ـ المطبعة المرتضوية ، ۱۳۵۱ ه ، بخط محمود بن مهدی تبریزی نجفی ، ۳۶۳ص ، ۶۵×۱۷س م .

ش ۲۵۶۷/۲۲۳۲

● هدایت المؤمنین الطالبین = تاریخ اسمعیلیه

از محمد بن زین العابدین فدائی خراسانی . این کتاب در اواخر قرن ۱۹ یا اوائل قرن ۲۰م (نه دیر تر از سال ۱۹۱۰) در بمبئی بوسیلهٔ یکی از نزدیکان آقا خان سوم سلطان محمد شاه (م۱۹۵۷م) پیشوای اسماعیلی ها نوشته شده. یک نوع مجموعه گزارش ها دربارهٔ اسماعیلیه است و در آن تعلیمات مذهبی و تاریخ فرقه را جای داده است .

از روی نسخه قرن چهاردهم هجری به تصحیح و اهتمام الکساندر سیمیونوف ، مقدمه به روسی نوشته ، با مقدمهٔ بنگاه انتشارات به فارسی .

آغاز (مقدمه) : کتاب حاضر که ما بطبع آن پرداختیم ، کتاب هدایت المؤمنین الطالبین نوشتهٔ فدایی خراسانی .

آغاز (متن) : حمد و سپاس فزون از وهم و قیاس مر واجب الوجودیرا سزاست ، که بید قدرت کامله خود جمیع ممکنات را از کتم عدم بعرصهٔ وجود آورده .

○ مسکو ـ انستیتوی تاریخ و باستان و نژاد شناسی فرهنگستان علوم تاجیکستان . ۱۹۵۹م ، ۲۲۲+۲۴ص ، ۲۶×۱۴س م ، چاپ حروفی .

ش ۱۰۲۲۷/۱۰۳۰۷

Marfat.com

بابیت و بهائیت

● رساله در احوال و افعال باب

از محمد تقی بن حسین علی هروی . به سال سلخ شعبان ۱۳٤۰ه، «چون شخصی از مومنین در العباد یزد مستفسر شد از احوال این گروه ضاله (بابیان) و اصرار بلیغ نمود لهذا مختصری از احوال او اشاره میدارم و میگویم که باب اعنی مرزا علی محمد شیرازی که ادعای بابیت نمود شخصی بود کاذب و خارج از جمیع مذهب و ملل معروفه» .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد مخفی نماند بر راه روان طریقه مستقیم که .

○ (ایران) ـ مطبع اقبال (ربیع الثانی ۱۳٤۲ه) ۱٦ص ، در آخر مثنوی صدایه ۱۷ × ۱۰ سم .

ش ٤۲۵۱/۷٦۲۲ .

● رساله دربارهٔ بابی ها و بهائی ها

از ناشناس که ایرانی بوده ، در مقدمه می نویسد «در این ایام و اوقات چون بعضی وقایع مخالف کل شرایع . . . از بعضی نادان . . . سرزده دین مبین الهی را بهانه نموده و ولولهٔ آشوبی بر انگیخته اهل ایران را در پیش امم دنیا . . . رسوا نمودند ، لهذا لازم شد که مجمل در اس اساس آئین یزدان بیانی رود و بجهت هوشیاری و بیداری یاران ذکری شود» .

آغاز : ستایش و نیایش پاک یزدانی را سزا که بنیان آفرینش را بر ظهور کمالات مقدسه عالم انسان نهاد .

○ بخط «بنده باب بها مشکین قلم» رمضان ۱۳۱۱ه در عکا ، ۱۱۲ص ، ۱٦/۵ × ۱۰/۵سم .

ش ۱۷۲۹۵

● مناجاتهای حضرت عبدالبهاء

در له قسمت :

۱ـ مناجاتهای که مناسب است در مجامع عمومی تلاوت شود .

Marfat.com

۲ـ مناجاتهای که مناسب دارد در محافل شور روحانی تلاوت گردد .

۳ـ مناجاتهای که تلاوت آن در حال انفراد و راز و نیاز مناسب است .

٤ـ مناجاتهای که مبلغین امر الله را مناسب است .

٥ـ مناجات اماء الرحمن .

٦ـ مناجاتهائیکه برای نونهالان مناسب است .

۷ـ مناجات وقت غذا در سپاسگذاری پروردگار .

۸ـ مناجات برای ثابتین بر عهد و میثاق الهی .

۹ـ مناجاتهائیکه مخصوص و مناسب است در مواقع خود تلاوت گردد .

آغاز : ای خداوند بخشنده کوکب بخشایشت بر جهان آفرینش درخشیده و دریای احسانت مواج بر کائنات .

○ کراچی ـ بهائی هال ، مارچ ۱۹٦٥م ، ۱۱٥ص ، ۱٦ × ۱۰سم .

ش ۱٤۰٦/۱۹٥۹

Marfat.com

Marfat.com

فرهنگنامه ها

Marfat.com

Marfat.com

آصف اللغات

از ولوی احمد عبدالعزیز نابطی . در مقدمه سی نویسد :

«جامع الفاظ مفرده و مرکبه اصطلاحی و استعمال و امثال فارسی زبان و مقوله های عجم ملتزم باسناد متقدمین و متاخرین مسلمة الاستناد و برای هر یک لفظ ترجمه بامحاورهٔ زبان اردو و مع اسناد کلام زباندانان هند» در مقدمه . ٤ مآخذ خود را نام برده است . بنام آصف والی دکن وبا مدح میر محبوب علی خان (۱۲۸۵-۱۳۲۹ه).

جلد اول : (آ-آژینه) .

آغاز : آنانکه بحمد تو کشادند زبان را
از قلت الفاظ به بستند دهان را

○ حیدر آباد دکن - عزیز المطابع ۱۳۲۷ه ، ۱۰۰۰ص ، در پایان اسامی ١٤ اثر از همین مؤلف آمده است ، با عکس مؤلف ، ۲٤/٥ × ۱٦سم .

ش ٤١٤٠/٧٣١٩

جلد سوم : (آوند آب - اخکوژده) .

آغاز : بحمد الله که آغاز جلد سوم این کتاب صورت گرفت .

○ حیدر آباد دکن - عزیز المطابع ، ۱۳۲۸ه/۱۳۱۹ف ، ماده تاریخ طبع از میر نوازش علی لمعه : «پسند اهل عجم آصف اللغات بود» با عکس مؤلف ، (۷)+٦+۱۲۰۳-۱۸۰۰ص ، ۲٤/٥ × ۱٦سم .

ش ۲۲٦٦

جلد چهارم : (اخکوش-اسامی) .

در این مجلد از چهار مآخذ دیگر نیز بهره برده است .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله که نوبت به آغاز چارمی جلد این کتاب رسید .

Marfat.com

○ حیدر آباد دکن ـ عزیز المطابع ، ۱۳۲۸ھ ص (۵) + ۱۸۰۱-۲۴۰۰ ، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۴۲۱۶/۷۵۴۷

۴۲۰۵/۷۵۶۶

۴۰۴۷/۸۰۲۲

جلد ششم : (افریسوس‌ـانگشت بر دیده نهادن) .

آغاز : بعد الحمد که نوبت به آغاز جلد ششم این کتاب رسید .

○ حیدر آباد دکن ـ عزیز المطابع ، ۱۳۳۰ھ/۱۳۲۱ف (۳) + ۲ + ۳۰۰۱-۳۶۰۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۶س‌م .

ش ۲۰۵۲/۲۲۶۷

جلد هفتم :

○ ناقص الطرفین ص۳۶۷۷-۴۱۳۲ (انیسون ـ بابر) ، ۲۳/۵×۱۶س‌م .

ش ۴۱۴۲/۷۲۲۰

جلد هشتم : (باخرـبالا رفتن سال و عمر).

○ حیدر آباد دکن ـ عزیز المطابع ، ۱۳۳۳ھ ، ۳ + ۵ص مقدمه و قصیده ، از ص ۴۰۱ تا ص۴۸۰۰ ، با عکس مؤلف و امضای مؤلف ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۶۲۷۴/۷۴۴۸

جلد نهم :

○ ناقص الطرفین ، ص۴۸۰۱ (بالا رفتن طاعت) تا ۵۴۰۰ (بر آمدن) .

ش ۴۱۴۳/۷۲۲۱

جلد دهم : (بر آمدنـبر گردن بستن) .

آغاز : بحمد الله که نوبت به جلد دهم این کتاب رسید .

○ حیدر آباد دکن ـ عزیز المطابع ، ۱۳۲۴/۱۳۲۵ھ/۱۳۲۵ف ۴ + ۵۴۰۱-۶۰۰۰ص ، ۲۴×۱۶/۵س‌م .

ش ۲۰۵۹/۲۲۷۶

جلد یازدهم : (بر گردن گرفتن ـ بصیرت دادن) .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله که توفیق به یازدهمی جلد این کتاب رسید .

○ حیدر آباد دکن، عزیز المطابع ، ۱۳۲۶/ه۱۳۳۵ف ، ۳ + ۱ + ۶۰۰۱-۶۶۰۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۲۰۵۱/۲۱۶۸

جلد دوازدهم : (بضاعت آوردن - بهرامه) .

آغاز : الحمد لله علی احسانه که فضل عمیمش دوازدهمی جلد این کتاب را باختتام رساند .

○ حیدر آباد دکن - عزیز المطابع ، ۱۳۲۶/ه۱۳۳۷ف ، ۳ + ۶۶۰۱-۷۲۰۰ص ، با عکس مؤلف ، ۲۳/۵ × ۱۶س م .

ش ۲۰۶۰/۲۲۷۷

ش ۴۱۴۴/۷۲۲۳ ناقص الاول از ص۶۰۳ شروع میشود .

جلد هفدهم : (تنعم راندن . جرار) .

○ حیدر آباد دکن - عزیز المطابع ، ۱۳۴۰ه/۱۳۳۱ فصلی ، ص ۹۶۰۱-۱۰۲۰۰ .

ش ۴۱۴۱/۷۲۱۸

● ارمغان=ارمغان آصفی

از **محمد عبدالغنی خان غنی فرخ آبادی** . به سال ۱۲۹۲ه=ارمغان . مجموعهٔ لغات و اصطلاحات فارسی است و برای هر لغت یک بیت از شعرای متقدم شاهد آورده است . در دو باب :

باب اول در پنج خانه (جدول) : در خانهٔ اول ذکر لغات به ترتیب حروف تهجی . در خانهٔ دوم بیان مصادر بترتیب مذکور ، در خانهٔ سوم شعر یا فقرهٔ نثری ، در خانهٔ چهارم بین المصرعین حرف صله نوشته شده تا معلوم شود که فلان لغت با فلان مصدر و مشتق بحرف فلانی بدین طریق مستعمل است . خانهٔ پنجم که خاتمهٔ شعر است در آن تخلص شاعر و نسبت مکانی او نوشته شده است .

باب دوم در چهار خانه : اول ذکر افعال بترتیب ابجد و تمام معانی هر مصدرچه حقیقت وچه مجاز در پهلوی آن ، فعل نوشته شد ، در خانهٔ دوم معانی بتفصیل بر نگاشته ، در خانهٔ سوم هر لغتی که با معنی کذائی آن فعل مستعمل است ضبط نموده ، در خانه چهارم شاهد استعمالش از کلام استادان بتصریح اسامی آورده و درمیان هر دو مصراع حرف صله مذکور گشته تا پیدا گردد که فلان مصدر با لغت فلان و چنان حرف صله استعمال توان نمود . روی‌همرفته منظور باب اول اینست که این لغت را با فلان فعل ترکیب باید داد و غرض از باب دوم اینکه فعل را با فلان لغت استعمال توان کرد .

Marfat.com

جلد چهارم : باب الف ممدوده ـ باب الف مقصوره .

آغاز : به عرض حال اگر منفعل شدم سهل است تسلیم که نگشتم ز کارساز خجل ، علیم و خبیر تو دانی ظلوم و جهولی که علم از خجل نداند .

○ آگره ـ مطبع قادری ، ۱۹۰٤م ، ۷+۲۰۲ص ، به تصحیح محمد عبدالحمید خان ابن مؤلف و باهتمام سید غفور الزمان .

ش ۱۰۳٤/۱٤۳٤

۱٦٦۰/۱٤٥٥

۱۸٤۱/۱۲۷۱

۱۷۱۲۸

۱۷۱٤۲

جلد پنجم : (باب زاء معجمه ـ باب سین مهمله) .

آغاز : ز موذیان بدنما باید انتقام کشید
کاوخ گفته توان بست زانوی گفتار

○ آگره ـ مطبع اکبری ، ۱۳۲٥ھ ، ۱٦۳ص ، ۲٤×۱٦سم .

ش ۱۷۱۲۸

جلد ششم : (باب شین ـ باب قاف) .

آغاز : شاخ و شاخه ، شاخ درخت و شاخ حیوانات و دست از کتف تا سر انگشتان .

○ آگره ـ مطبع اکبری ، ۱۳۲٥ھ ، ۲٥٦ص ، ۲۳×۱۲سم .

ش ۱۷۱۲۸

جلد هشتم : (فصل طاء از باب میم ـ فصل قاف از باب یاء) .

○ آگره ـ بمحمد قادر علی خان صوفی ، مطبع مفید عام ، ۱۳۲٦ھ ، ۲۳/٥×۱٥/٥سم .

ش ۱۲٦۹/۱۸٤۳

۱۲۷۱/۱۸٤۱

۱۲۸۸/۱۸۳۹

۱۷۱۳۸

Marfat.com

● الله باوری

فرهنگنامهٔ پنجابی ـ فارسی است .

آغاز : الله نام واحد جان
نیاز بندگی نیاز کهان

○ لاهور ـ مطبع هوپ ؟۱۲۸ (پاره شده) ص۱۳-۱۶ در هامش ۲۴ × ۱۴س‌م ، بخط حسن محمد جلال پوری .

ش ۱۷۶۱۰

○ لاهور ـ شیخ برکت علی محسن علی، حمیدیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ص۱۳-۱۶ در هامش.

ش ۱۵۶۹/۱۲۱۰

● انفس النفائس

گزیدهٔ «نفائس اللغات» است ، در ص ۳۱۸ یاد خواهد شد .

● بحر المحیط جلد اول

از عبدالرحیم بن عبدالکریم صفی پوری و کاظم علی بن سید امان الله نصیر آبادی . «استخراج لغت این کتاب را بر حرف اول و ثانی و ثالث ترتیب داده ، اول را باب و ثانی را فصل مقرر و معین گردانید» (دیباچه) .

شامل ۲۸ باب . (الفـخ) .

آغاز : ربنا آتنا من لدنک . . . بعد حمد مبدعی که نقوش کواکب بر اوراق فلک از قلم

پایت رقم .

○ (هند) ـ بدون ذکر محل طبع و نشر ، خود مؤلفین نشر کرده اند ، ۲۸ رجب ۱۲۶۷ه/ ژوری ۱۸۳۲م ، ۷۳۲ص ، چاپ حروفی ، ۳۳ × ۲۵س‌م .

ش ۶۳۰۵/۸۱۹۹

برهان جامع

از محمد کریم بن مهدی قلی تبریزی . در رجب ۱۲۶۰ه ، بزمان سلطان فتح علی شاه ، هنگامیکه شاهزاده همت میرزا مشغول بتألیف «تذکره محمد شاهی» بود به مؤلف اشاره کرده باید تحفه بجهت درگاه جهان پناه باشد .

Marfat.com

او مجموع لغات مستعملهٔ «برهان قاطع» را ملخص و مختصر کرده و قدری هواهد از فرهنگ جهانگیری در حاشیه آورده و کنایات هر لفظ را در ذیل آن درج نموده و حشو و زواید را ترک کرده است .

در یک مقدمه و ۲۹ باب .

آغاز : الحمد لله الذی خلق الوری و علمه البیان ثم هدی وجعل .

○ تبریز ـ دارالانطباع محمد حسین ، بتصحیح مؤلف ، بخط میرزا رضا قلی که برادر مؤلف بوده ، شوال ۱۲۶۰ه ، ۲۳۰ص ، ۲۵×۱۶س‌م .

ش ۴۱۳۹/۷۵۵۴

● برهان قاطع

از محمد حسین متخلص به برهان ابن خلف تبریزی . بسال ۱۰۶۲ه ، بی تاریخ اتمامش تضا گفت ــ «کتاب نافع برهان قاطع» = ۱۰۶۲ه . مشتمل بر ۹ فایده و ۲۹ گفتار .

آغاز : بهترین لغتی که متکلمان بدیع البیان محفل زبان آرائی و نیکوترین نکته که منشیان انجمن سخن پیرائی زبان .

رک به : مقالهٔ دکتر اکبر حیدری کاشمیری به عنوان «برهان قاطع» مندرج در مجموعه مقالات «کتاب شناسی» شماره ۱ لاهور .

○ بمبئی ـ بدون ذکر مطبع ، صفر ۱۲۵۹ه/۱۸۴۳م ، بخط خرم الکاشانی ، ۸۳۹ص ، ۳۱/۵×۲۰س‌م .

ش ۲۲۷۳/۲۶۱۱

○ بدون ذکر مطبع و ناشر و تاریخ ، ظاهراً چاپ بمبئی ۶۱۱ص ، ۲۸×۱۸س‌م ، جلد اول : ا ـ ژ .

ش ۱۷۲۷۰

○ هند ـ چاپ قدیم حروفی ، ناقص الاول ، از واژه «چک» شروع میشود ، ص۶۳ـ۲۰۰ ، دو ستونی ، ۲۸ × ۲۱/۴س‌م .

ش ۱۷۲۷۱

● برهان قاطع، تلخیص = برهان جامع

● برهان قاطع، نقدی بر = قاطع برهان

Marfat.com

● بهار عجم

از لیک چند بهار (م ۱۱۸۰ھ) . بسال ۱۱۵۲ھ ، در فرهنگ اصطلاحات شعرای متقدم و معاصر فارسی .

جلد اول : (آ - ر) .

آغاز : سپاس و ستایش دانندہ را که هر یکی از انسان را باندازه استعداد .

○ (هند) ـ مطبع العلوم ، ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۶۹ھ/۲۷ جنوری ۱۸۵۳م ، ص۹-۸۱۷ ، ۲۴×۲۱س‌م ، بتصحیح کریم بخش پس از مقایسه با آخرین و هفتمین مسودهٔ نگارنده .

ش ۸۳۱۱/۶۴۹۹

○ (دهلی) ـ مطبع سراجی ، ۲۱ ذیقعده ۱۲۸۲ھ ، ناقص الاول ص ۶-۸۷۱ ، ۳۱×۲۴س‌م .

ش ۲۰۸۵/۲۴۱۴

ش ۱۷۲۶۹

○ بمبئی ـ باهتمام محمد مخدوم ابن بندگی حسین حیدر آبادی ، مطبع مخدومی ، ۱۸ شعبان ۱۲۷۲ھ (خاتمه ج ۱) در دو مجلد ، ۳۵۳+۳۳۶ص ، ۳۱/۵× ۲س‌م .

ش ۱۴۰۴۵/۱۳۹۰۴

○ لکهنو ـ مطبع علوی ، عشرهٔ اخیر محرم الحرام ۱۲۷۳ھ/۱۸۵۶م ، ۴۰۷ص ، ۳۲× ۲۶ س‌م .

ش ۱۷۱۹۱

○ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۷۱م/ربیع الاول ۲۸۸ ھ ، ۵۳۶ص ، ۳۵×۲۶س‌م جلد دوم مع تتمه ، غلط گیری از محمد عظیم الله .

ش ۱۸۷۷/۹۸۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۸۷م ، چاپ دوم ۵۱۰ص ، جلد اول : ا - ژ ، ۲۹×۱۹س‌م .

ش ۸۵۷۲/۸۹۰۹

○ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاخر ۱۳۰۵ھ/مارچ ۱۸۸۸م ، چاپ سوم ، ۶۳۵ص ، ۲۹/۵ × ۱۹/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۸۵۰٦/۸۵۷۳

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳٤ه/۱۹۱٦م ، ٤۸۰ص ، ۳٤/۵×۲۵/۵س‌م .

ش ۱۲۹۵۰/۱٤۰٤۱

جلد دوم : (ز - ی) .

. آغاز : زابل بضم موحده و کسر آن نام شهری و نام مقامی از موسیقی .

○ دهلی - مطبع سراجی ، ۱۲۸۳ه/۱۸٦٦م . منقول از نسخهٔ منشی دیپ چند که از روی هفتمین نسخهٔ مرقومهٔ مؤلف به تصحیح رسیده بود ، کاتب این نسخه چاپی دولت رام کایته است ، ۷۹۳ص از ص۷۹٤ تا ۸۰۳ امثال الفارسیه دارد ، بانضمام احوال مؤلف بقلم دهرم چند بن منشی دیپ چند ، ۳۱ × ۲٤س‌م .

ش ۲٤۱۵/۲۰۸٦

۱۷۲٦۹

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳٤ه/جون ۱۹۱٦م ، ۵۱۲ص ، ۳٤/۵ × ۲٦س‌م ، چاپ سوم .

ش ۱۳۹۵۱/۱٤۰٤۲

● خلاصهٔ بهار عجم

از سیالکوتی مل وارسته .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹۸م/۱۳۱٦ه ، چاپ اول ، در هامش «مصطلحات الشعرا» ، ص٤-٤۰٤ .

ش ۱۰۱۰/۱٤۷۸

● مصطلحات بهار عجم

از ناشناس .

جلد دوم : (ر-ی) .

○ باهتمام مولوی کریم بخش ، مطبع قران السعدین ، بت ، ناقص الاول ، ۳-۸۰۳ص ، بخط دولت رام کایتهه ، ۳۳ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۶۷۰۰/۸۱۷۲

Marfat.com

● چراغ هدایت

از سراج الدین علی خان آرزو شاهجهان آبادی . بسال ۱۱۴۷ھ.

آغاز : اما بعد حمد واضح جمیع لغات و صلوة برافصح .

○ مطبع نولکشور ، اپریل ۱۸۷۳م ، چاپ پنجم ، برهامش غیاث اللغات .

ش ۱۶۱۹۱/۱۶۰۸۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۸۸۰م ، چاپ هفتم ، ۵۱۸ص ، برهامش غیاث اللغات ، ۲۶ × ۳۳سم .

ش ۱۲۵۷/۱۸۲۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۹۰م ، در حاشیهٔ «غیاث اللغات» ۵۱۸ص ، ۲۶ × ۳۲/۵سم .

ش ۵۱۹۳/۹۹۳

○ کانپور ـ محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن خان ، مطبع نظامی ، شعبان ۱۳۰۷ھ ، ص۶۴۹-۹۰۴ ، بر حاشیهٔ اللغات .

ش ۱۷۵۹۶

○ مطبع منشی نولکشور ، ۵۱۶ص ، ناقص الآخر ، بر هامش غیاث اللغات ، ۲۶ × ۲۷سم .

ش ۳۶۲۹/۱۱۳۴۰

● خالق باری (منظوم)

سرودهٔ ضیاء الدین خسرو . پس از ۹۲۵ھ در قرن ۱۱ھ سروده شده است . فرهنگ عربی ، هندی ، فارسی ، پنجابی ، ترکی ، سنسکرت است .

آغاز : خالق باری سرجن هار
واحد ایک بدان کرتار

رک به : موزه : ۳۲۹ .

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ھ/۱۸۸۷م ، ۱۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم ، محشی .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک سراج الدین، استقلال پریس، ب‌ت، ۱۶ص ، ۲۶/۵×۱۶/۵س‌م، مجلس.
ش ۶۰۷/۱۸۹۰

● خوشحال صبیان (منظوم)

سرودهٔ جگ جیون داس بن رتی رام ساکن صوبه بهار ، لغت فارسی به هندی است .

آغاز : رحمان رام الله کرتار
پروردگار هے پالن هار

○ لکهنو ـ نامی پریس ، جنوری ۱۹۲۵م ، چاپ یازدهم ، ۱۵ص ، ۲۵×۱۶/۵س‌م .
ش ۱۰۱۹/۱۶۸۳

دافع الاغلاط=شاه نظم (منظوم)

از اسان الله . تالیف در ۱۱۲۰هـ=خورشید . بروزگار شاه عالم پادشاه :

«شاه نظم این نسخه را نامیده ام ای شهریار ـ در لغت تألیف کردم تا بماند یادگار . دافع الاغلاط الفاظ است این منظوم من ـ حرف آن شد دافع الاغلاط زان اندر زمن . ظلمت اغلاط زائل شد ازین نظم منیر ـ زان شده تاریخ او «خورشید» ای روشنضمیر . هفتصد بیت است درین نسخه از روی شمار ـ چار صد هفتاد میخوانی لغت را یاد دار . فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات ـ هست این بحر رمل شیرین تراز آب حیات .

آغاز : بعد حمد و نعت چندی از لغت کرده بیان
ذرهٔ کتهر امان الله بهر طالبان

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۹۸م ، چاپ اول ، ۵۰ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .
ش ۱۴۰۶۵/۱۳۹۷۴

● در الفاخر لتاج المصادر

از ابو سلیمان ظهیر الدین احمد مدعو به محمد اشرف علی حنفی قادری نقشبندی لکهنوی بن خواجه محمد اکبر . فرهنگ فارسی به فارسی است .

آغاز : الحمد لله الذی هوالباطن هوالظاهر ، آبدار ، ملمع ، آبستخور جائیکه آب مردم و حیوانات خورند .

Marfat.com

○ لکهنؤ ـ مطبع نامی ، ۱۳۱۰ه‍/۱۸۹۳م ، چاپ اول ، ۳۲ص ، ۲۴×۱۵س‌م .

ش ۱۶۴۳/۱۴۷۰

۳۰۱۲/۲۹۴۹

● زبدة اللغات المعروف به لغات سروری

از مفتی غلام سرور لاهوری خلف غلام محمد قریشی ، به سال ۱۳۱۲ه‍ . فرهنگ فارسی به اردو است .

شامل ۲۸ باب ، بترتیب حروف تهجی .

آغاز : نام هے کیا نام نام کردگار
جس کا هے سارا زمانه مدح خوان

◔ لاهور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۴ه‍/۱۸۷۵م ، چاپ دوم ، ۷۰۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۲۰۹۹/۲۴۶۵

● السامی فی الاسامی

از ابو الفتح احمد بن محمد بن احمد بن ابراهیم میدانی نیشابوری . ادیب معروف قرن ۵ و ۶ه‍ ، درگذشته در رمضان ۵۱۸ه‍ . فرهنگ تازی بپارسی در چهار قسم :

۱ـ در شرعیات و آنچه مناسب آنست .

۲ـ در جانوران و آنچه بدان وابسته است .

۳ـ در آسمان‌ها و آنچه بدان وابسته است .

۴ـ در زمین و آنچه وابسته بدان است .

آغاز : الحمد لله الذی لا یتم امره دون حمده .

○ تهران ـ بنیاد فرهنگ ایران ، عکس نسخه مکتوب به سال ۶۰۱ه‍ در کتابخانه ابراهیم پاشا ، ترکیه ، (۸)+۵۴۳ص ، ۲۳/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۶۵۶۵/۴۰۵۱

● شاه نظم = دافع الاغلاط

Marfat.com

● شرح دشتبیاضی = شرح نصاب الصبیان

● شمس اللغات

نگارنده نام خود را ذکر نکرده ، اما بسال ۱۲۱۹ه بدستور مستر جوزف برتیو جولیر تألیف کرده است و منابع خود را در مقدمه گفته است . باز در خاتمهٔ کتاب چنین آمده است :

«کتاب مستطاب شمس اللغات ... در ۱۸۰۶م ... در کلکته بچاپ سربی مطبوع و ترسیم یافته ... درین اوقات ... نسخهٔ مذکور کمیاب ... درین اوان ... در دارالحکومة بمبئی ... قاضی ابراهیم ابن قاضی نور محمد ... بشراکت نور الدین بن جیوا خان نسخه مزبوره را بدست آورده و در تصحیح و مقابله جناب مولوی نور الهدی با طالب علی ... جد و جهد نموده» .

آغاز (مقدمه) : حمد متکاثر حکیمی را سزاست که خلق الانسان من صلصال و خلق الجان من مارج من نار شمه ایست .

آغاز : الف حرف اول تهجی و بحساب ابجد یک آصیغهٔ امر از آمدن بمعنی بیا .

○ بمبئی - مطبع منشی فضل الدین ابن کهمکر ، ۱٤ محرم الحرام ۱۲٦۵ه ، ۳۸۷ص ، ۳۲ × ۲۰سم ، بتصحیح و مقابله محمد اسمعیل تنکیکر .

ش ۸۵٤۱/۸۵۷۱

○ بمبئی - مطبع حیدری ، ۱۳ شعبان ۱۲۷۷ه ، ۳٤۲ص ، بخط میرزا محمد شیرازی و میرزا محمد علی شیرازی ، چاپ سنگی ، ۳۱/۵ × ۲۲/۵سم .

ش ۷۳٦۷/۳۱۲۳

● صراح من الصحاح

از ابو الفضل محمد بن عمر بن خالد مدعو به جمال القرشی . بسال ٦۸۱ه . فرهنگ عربی بفارسی است .

آغاز : قال الفقیر الی مولاه الغنی به عمن سواه الواثق بالمتعالی من الولد والوالد ابو الفضل محمد .

○ این چاپ به عنوان «صراح مع اضافه بقیةاللغات عربی و فرهنگ مشکلات فارسی مسمی به قراح» است ، مشتمل بر :

۱- صراح ، جلد اول از ص ۱ تا ۳۰٤ و جلد دوم از ص۳۰۵ تا ٦۰۳

Marfat.com

۲- تکملهٔ ضمیمهٔ لطیفه ، ص۶۰۴ .

۳- قراح فرهنگ صراح از حکیم عبدالمجید خان ، ص۶۰۵ تا ۶۱۷ ،

۴- نور الصباح فی اغلاط الصراح از محمد سعد الله ص۶۱۸ تا ۶۳۰ .

○ کانپور - مطبع احمدی ، رمضان ۱۳۰۴ھ (ج ۱) ، ۱۰ ربیع الاول ۱۳۰۵ھ (ج ۲) ، ۳۱×۲۲/۵س‌م .

ش ۶۲۹۶/۸۲۰۰

○ «صراح جلد دوم مع فرهنگ مسمی به قراح» .

لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۸۸م/ربیع الثانی ۱۳۰۵ھ ، ۵۵۸ص ، ۲۵×۱۷س‌م .

ش ۱۷۰۲/۱۴۲۷

۲۰۵۸/۲۲۷۳

۹۸۸۴/۹۸۹۴

○ مشتملبر : صراح و تکملهٔ ضمیمه لطیفه و قراح و نورالصباح . لکهنو ، مطبع یوسفی ، ذیقعده ۱۳۲۷ھ ، پس از تصحیح نسخه های چاپ لکهنو و کانپور ، و باضافه حواشی ، ۶۳۰ص ، ۳۱×۲۳س‌م .

ش ۲۵۵۲/۲۳۳۹

○ مشتملبر : صراح جلد اول و قراح .

مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۵۳۸ + ۸ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۷۸۵/۱۲۹۰

۲۰۵۷/۲۲۷۳

۹۸۸۴/۹۸۹۴

● صمد باری

از عبدالواسع هانسوی . بروزگار اورنگ زیب . واژه نامهٔ عربی ، فارسی ، هندی است .

آغاز : صمد پاک ترنجن جان

نبی پیغمبر سبحانه بجهان

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع هوپ ، ؟ ۱۲۷ ه ، ص۷-۱۳۰ ، برهامش ، ۲۴ × ۱۴ س‌م .

ش ۱۷۶۱۰

○ لاهور ـ شیخ برکت علی محسن علی ، حمیدیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ص۷-۱۳۰ در هامش .

ش ۱۵۶۹/۱۲۱۰

● غیاث اللغات

از محمد غیاث الدین بن جلال الدین بن شرف الدین . ساکن بلدهٔ مصطفی آباد عرف رام پور متعلقهٔ پرگنه شاه آباد لکهنو . بسال ۱۲۴۲ ه = معیار فضایل . مدت چهارده سال بتألیف آن مشغول بوده است .

در حل لغات واژه های کتابهای درسی فارسی رایج در شبه قاره . وی نام ۴۲ مجلد کتاب را برده که در شبه قاره تدریس می شد . و سپس در فهرست منابع ۴۴ مجلد کتاب را بعنوان مآخذ خود شمرده است .

آغاز : صراح لالی بیان و صحاح جواهر تبیان حمد محمودیست که در یکتای قاموس اسم سامیش تاج اسامی ارباب فرهنگ است .

○ (هند) ـ مطبع حسنی ، ۱۱ جمادی الاول ۱۲۶۵ ه ، ۵۵۶ ص ، ۳۲ × ۲۴/۵ س‌م ، بخط قدرت الله صفوی گوپاموی .

ش ۱۷۱۹۳

ش ۱۶۸۰۱

○ لکهنو ـ بفرمایش مولوی تراب علی تاجر ، مطبع علوی ، ۲۸ جمادی الاول ۱۲۷۲ ه ، ۴ + ۵۶۶ ص ، ۳۰/۵ × ۲۰ س‌م .

ش ۸۶۲۱/۸۵۷۰

○ مطبع هندو پریس ، ۱۲۸۰ ه ، ۵۱۸ + ۴ ص ، ۳۴/۵ × ۲۶/۵ س‌م .

ش ۱۷۲۶۸

○ دهلی ـ مطبع سراجی ، ذیقعده ۱۲۸۲ ه ، برهامش «بهار عجم» ، نیمهٔ اول از ا ـ ش ناقص الاول ص۶-۸۱۷ .

ش ۲۰۸۵/۲۴۱۴

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع سراجی ، ۱۲۷۳ھ/۱۸۶۶م ، بر هامش بهار عجم ، نیمهٔ دوم از ش تا ی ص۱-۷۸۹ با بخط محمد علی .

ش ۲۰۸۶/۲٤۱۵

○ مطبع منشی نولکشور، اپریل ۱۸۷۳م/۱۲۹۰ھ ، چاپ پنجم ۵۱۸ص ، ۲۸ × ۲۵س‌م .

ش ۱٦۱۹۱/۱٦۰۷۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹٤ھ/مئی ۱۷۷۷م ، چاپ ششم ، ۵۱۸ص ، ۳۰/۵ × ۲٤س‌م .

ش ۷۰۱٦/٦۸۸۳

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۸۸۰م/۱۲۹۷ھ ، چاپ هفتم ، ٤ + ۵۱۸ص ، ۲۹/۵ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۱۲۵۷/۱۸۲۸

○ کانپور ـ محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن خان ، مطبع نظامی ، شعبان ۱۲۰۷ھ ، ۹۰٤ص ، ۳۱ × ۱۹/۵س‌م .

ش ۱۷۵۹٦

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۹۰م/۱۳۰۸ھ ، چاپ نوزدهم ، ٤ + ۵۱۸ص ، ۳۰/۵ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۵۲۹۳/۹۹۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱۲م/صفر ۱۳۳۰ھ ، بفرمایش حاجی صدیق خواجه خجندی ، در سه ستون غیاث اللغات است ، دو ستون چهارم منتخب اللغات است . ۷٦۰ص ، ۳۲/۵ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۱۷٦۰٦

○ دهلی ـ مطبع العلوم ، ب‌ت ، ۳٤ × ۲۵س‌م ، ۸۰۰ص ، [illegible] محمد امین الدین .

ش ۱۰۸۲۳/۱۳٤۷٦

۱۷۳۰۸

○ مطبع منشی نولکشور ، ۵۱٦ص ، ناقص الاخر ، تا واژه «یکرنگی» ۳٦ × ۲۷س‌م .

ش ۳٦۲۹/۱۱۳٤۰

Marfat.com

● فارسی ڈکشنری یا لغات فیروزی

از مولوی محمد فیروز الدین (منشی فاضل) مدرس اول میونسپل بورڈ سکول سیالکوٹ ، بامداد منشی گلاب سنگھ و مولوی علی محمد ، بیادگار سر چارلس امفرسٹن ایچیسن گورنر پنجاب ، حسب ایمای منشی گلاب سنگھ اینڈ سنز ایجوکیشنل پرنٹرز .

آغاز : باب الالف مع الباء ، آب ، ف ، لغوی معنی پانی ، اصطلاحی آبرو ، عزت ، فیض .

○ لاهور - مفید عام پریس ، ۱۹۱۸م ، ٤۲٦ص ، ۳۱ × ۲٤/۵س‌م .

ش ۸٦۲۲/۸۵۷۲

نیز رک به : فیروز اللغات .

● فارسی نامه

از عبدالرحمن بن محمد قاسم جان قصوری . واژه نامهٔ پنجابی و فارسی ، در ۱۳ باب .

آغاز : الله واحد ایک خدا—جس پیدا کیتا ارض و سما .

○ لاهور - مطبع هوپ ، ؟ ۱۲۷ (پاره شده) ۱٦ص ، ۲٤ × ۱٤س‌م ، بخط حسن محمد جلال پوری .

ش ۱۷٦۱۰

○ لاهور - شیخ برکت علی محسن علی . حمیدیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ص۲-۱٦ در متن ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۵٦۹/۱۲۱۰

● فرهنگ آنند راج

از منشی محمد بادشاه متخلص به شاد بن غلام محی الدین عرف کنم ، باهمکاری منشی شیخ محمد داود عزیز و شیخ محمد امام . بسالهای ۷-۱۳۰٦ه‍/۳-۱۸۸۲م . فرهنگ عربی و فارسی است ، در مقدمه منابع خود را گفته است .

آغاز : الهی نادانم و ناتوانم از عهده حمد و سپاس تو چون بدر آیم که نطق و گفتگو نادان را نازیباست .

جلد اول : (ا - خ) .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، حسب فرمایش مؤلف ، ۱۸۸۹م ، ۱۰۷٦ص ، ناقص الآخر ، تا «خپرگی» ، ۳٤ × ۲٦س‌م .

Marfat.com

ش ۱۰۲٤/۱٤۹۲.

ش ۱۳۹٤ه/۱٤۰۳۷

جلد دوم : (د - ک) .

با مقدمه از مولی بخش آزاد ساکن اکبر آباد .

آغاز : بنام خداوند خلاق جان - که کردست پیدا سخن بر زبان . جن و انس و حیوان چرند و پرند - بنظم عناصر مرکب شدند .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹٤م ، ۱۱۷۰ص ، ۳۳ × ۲٦سم .

ش ۱۰۲۲/۱٤۹۰

۱٤۰۳۹/۱۳۹٤۷

جلد سوم : (ک - ی) .

آغاز : حمدله ، اما بعد هرگاه این بنده ... محمد بادشاه از مسوده جلد اول و دوم فارغ شد ، بتوفیق مساعدت حق سبحانه .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹۳م ، ۸۵۰ص ، ۳٤ × ۲٦سم .

ش ۱۰۲۳/۱٤۹۱

۱٤۰٤۰/۱۳۹٤۹

● فرهنگ انجمن آرای ناصری

از رضا قلی المتخلص به هدایت . در عهد ناصر الدین شاه قاچار مؤلف در ۱۵ محرم ۱۲۱۵ه در طهران متولد شده و مطابق عدد نام «یزدان» ۷۲ سال عمر کرده در ۱۰ ربیع الاول ۱۲۸۸ه فوت شد (مقدمه) . مؤلف منابع خود را گفته است . مقدمه در تواریخ معتبره و ۱۲ آرایش و ۲٤ انجمن . آرایش ها :

۱- در تحقیق لغات معرب و مولده و متفرقه .

۲- توضیح بعضی لغات فارسی و عربی و تبدیلات آن .

۳- برخی از لغات که صاحبان فرهنگ و برهان در آن اشتباه و سهو کردند .

٤- بعضی اشتباهات در لغات برهان و خطائیکه دیگران را دست داده .

۵- تحقیق زبان پارسی و تغیرات آن و صفت کلمه و کلام نثر و نظم .

۱۰- مصطلحات ضروریه علم صرف و نحو .

Marfat.com

۱۲- در بیان اسم .

۲٤ انجمن به ترتیب حروف تهجی .

خاتمه در آشکار کردن برخی از کنایات و استعارات فارسی و عربی با شواهد آنها از اشعار فصحا و بلغا .

آغاز : انجمن آرای هر انجمن و چمن پیرای هر چمن بزرگ نام یزدان یکتا است که انجمنها به‌پرتو آن روشن .

○ طهران ـ کارخانهٔ علی قلی خان ، جمادی الآخر ۱۲۸۸ه ، بخط میرزا آقای کمرئی ، دیباچه بخط علی اصغر تفرشی ۱۲۸۸ه ، ۲۳ × ۲۱سم .

ش ۲۶۲۰/۲۵۳۳

● فرهنگ جهانگیری

از میر جمال الدین حسین انجو شیرازی . بسالهای ۱۰۰۵-۱۰۱۷ه نگاشته و در ۱۰۳۲ه به جهانگیر پادشاه پیشکش کرده است .

جلد دوم : (باب الکاف تا باب الیاء) .

آغاز : فصل الالف ، اک با اول مفتوح بمعنی آفت و آسیب و هلاک باشد .

○ لکهنو ـ بفرمایش منشی نولکشور ، مطبع ثمرهند ، ۱۲۹۳ه/۱۸۷۶م ، مادهٔ تاریخ طبع از سید محمد صادق علی غالب لکهنوی : «کشف لغات آمد» = ۱۸۷۶م ، ۳۳۹ص ، ۲٤ × ۱۶سم .

ش ۳۸۹۵/۵٤۵۷

● فرهنگ رشیدی

از ملا عبدالرشید بن سید عبدالغفور تتوی . به سال ۱۰۶٤ه = باد فرهنگ رشیدی مقبول . فرهنگ لغات و استعارات فارسی است به فارسی .

مشتمل بر یک مقدمه و چند باب و خاتمه مقدمه در بیان جمیع حروف تهجی و بیان معانی بعضی حروف مفردهٔ تهجی و بیان معانی بعضی کلمات مرکبه و دیگر فوائد و ضوابط ، در ابواب حرف اول هر واژه را باب و حرف ثانی را فصل قرار داده است . خاتمه در احوال مؤلف و ناشر وغیره .

آغاز : ستایشی که آرایش سر نامه هر سخن و پیرایش دیباچه هر لو و کهن و برازش خامه و آمه خردمندان .

Marfat.com

○ جلد اول (ا - ر) : کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگاله ، بپتست مشن پریس ، ۱۸۷۲م و ۱۸۷۵م (هر دو تاریخ آمده) ۳۷۹ص ، ۳×۲۳/۵سم ، به تصحیح مولوی ابو طاهر ذوالفقار علی مرشد آبادی .

ش ۱۸۹۲/۲۲۹

۲۲۷۲/۲۶۰۹

○ جلد دوم (س ـ ی) : کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگاله ، بپتست مشن پریس ، ۱۸۶۷۵م ، ۳۲۴+۲ص ، ۳۰×۲۳/۵سم ، از آغاز تا صفحه ۲۰۰ بتصحیح و تحشیه مولوی ابو طاهر ذوالفقار علی مرشد آبادی اولین مدرس فارسی مدرسهٔ کلکته ، و از صفحه ۲۰۱ تا آخر کتاب بتصحیح مولوی عزیز الرحمن مدرس عربی و فارسی پریسیڈنسی کالج کلکته .

ش ۱۸۹۲/۲۲۹

۲۲۷۲/۲۶۰۹

● فرهنگ نظام (جلد چهارم)

از آقا **سید محمد علی لاریجانی (داعی الاسلام)** استاد نظام کالج حیدر آباد دکن ، مؤلف در ۱۳۱۵ش با فرهنگستان ایران نیز مکاتبه داشته و از لغات وضع کردهٔ آن سازمان نیز استفاده کرده است . در دیباچه از صفحه ز تا صو «خود آموز زبان سنسکرت» یعنی قواعد زبان سنسکرت است در ۲۴ باب . فرهنگ لغات عربی و فارسی و ترکی و فرانسه است بفارسی .

آغاز (دیباچه مؤلف) : الحمد لله . . . و بعد چنین گوید مؤلف این کتاب سید محمد علی لاریجانی (داعی الاسلام) شکر خدا را که عمرم وفا کرده و جلد چهارم فرهنگ (از حرف فاء تا لام) چاپ شده .

آغاز (کتاب) : حرف (فاء) در حروف تهجی ابتثی فارسی حرف بیست و سوم است .

○ حیدر آباد دکن ـ شمس المطابع مشین پریس نظام شاهی ، ۱۳۵۶ھ/۱۹۳۸م ، صو+(۲)+۵۱۹ص ، ۳۳×۲۰سم .

ش ۲۶۱۱/۲۵۲۷

● تقریظات جدیده بر فرهنگ نظام جلد اول

تالیف آقا سید محمد علی (داعی الاسلام) . شامل ۸ تقریظ ،

Marfat.com

آغاز : (۱- تقریظ انجمن ادبی ایران ۲۲-۹-۱۳۰۸) خدمت ذی سعادت جناب مستطاب ابو الفضایل والمفاخر آقای داعی الاسلام دامت افاضاته .

○ چهار منار(حیدر آباد دکن) - اعظم ستیم پریس، ۱۳۴۹ه، ۳۰ص، ۲۱/۵X ۱۴/۵س م .

ش ۷۳۹۳/۵۹۱۵

۷۳۹۱/۵۹۱۶

۵۳۰۰/۵۹۰۱

● فیروز اللغات

از مولوی الحاج فیروز الدین . فرهنگ فارسی به اردو است .

آغاز (دیباچه) : فیروز اللغات فارسی کے پہلے ابڈیشن کا ہاتھوں ہاتھ فروخت ہو جانا .

آغاز (متن) : الف - عربی و فارسی حروف تہجی کا پہلا حرف ، بحساب جمل اس کا ایک عدد ہے - آ- آمدن مصدر کا امر .

○ لاهور - فیروز سنز ، ۱۹۷۰م ، چاپ دوم ، با عکس مؤلف ، و + ۵۸۸ص ، ۲۶X ۱۸ س م .

ش ۵۳۶۷/۵۳۵۴

نیز رک به : فارسی ڈکشنری از همین مؤلف .

● قاطع برهان

از مرزا اسد الله خان غالب دهاوی . در ۱۲۷۶ه= درس الفاظ . ایراد بر فرهنگ «برهان قاطع» است .

آغاز : بیزدان دانش بخش داد سی پناهم و دانش از خدا و داد از خلق میخواهم .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۷۸ه/۱۸۶۲م ، ۹۷ص ، ۲۵ × ۱۶س م ، بخط شیخ امیر الله باقطعات تاریخ طبع از محمد هادی علی اشک ، اصغر علی خان نسیم ، اشرف علی اشرف ، کاتب شیخ امیر علی ، سید مقصود علی بهانوی تلمیذ غالب ، میرزا شهاب الدین احمد ثاقب و یوسف علی عزیز .

ش ۱۱۵۳/۱۸۵۶

Marfat.com

○ کریم اللغات

از مولوی کریم الدین ڈپٹی انسپکٹر مدارس حلقه لاهور . حسب الحکم کپتان فلر ڈائریکٹر بلک انسٹرکشن مدارس پنجاب ، تالیف کرده . است در جولائی ۱۸۶۱م .

فرهنگ فارسی به اردو است .

آغاز (مقدمه بزبان اردو) : جونکه حاصل هونا کسی زبان کا بدون واقف هونے صرف و نحو اور لغت کے هو نهیں سکتا .

آغاز (لغت) : باب الالف ، آب ف لغوی معنی پانی ، اصطلاحی آبرو ، عزت ، فیض ، دولت ، طرز ، موتی ، جواهر ، تیغ جوهر دار .

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغدین سراجدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۸۹۱م ، ۲۷۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۱۴۸۷/۱۱۴۷۷

○ لاهور ـ بفرمایش منشی گلاب سنگھ تاجر کتب ، مطبع مفید عام ، ۱۸۹۱م ، ۳۷۰ص ، ناقص الآخر ، تا لفظ «یارک» ۲۳/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۳۸۷۹/۱۳۸۸۷

○ ناقص الطرفین ، ص۳-۳۶۰ ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۶۶۳۵

● کشف اللغات والاصطلاحات

از عبدالرحیم ابن احمد سور . حدود ۹۵۰ه بفرمایش فرزند خود شیخ شهاب الدین تالیف کرده است . لغت عربی و فارسی بفارسی است به ترتیب حروف تهجی .

جلد اول : (باب الالف مع الالف تا فصل الطاء مع الیاء) .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد حمد و صلوة میگوید اضعف العباد خادم الفقراء فقیر حقیر رب غفور عبدالرحیم ابن احمد سور که این فقیر اگرچه قابلیت و استعداد سبق گفتن .

○ بفرمایش منشی نولکشور ، مطبع ثمر هند ، ۱۸۷۴م ، ۶۰۹ص ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵سم .

۲۱۰۶/۲۴۷۸

جلد دوم : (باب الطاء مع الالف تا فصل الیاء مع الیاء) .

Marfat.com

آغاز : الظاء ثدی المراة اذا سنت یعنی پستان زن زال و بحساب ابجد نهصد باشد .

○ لکهنو - بفرمایش منشی نولکشور ، مطبع ثمر هند ، ربیع الثانی ۱۲۹۳ه/اپریل ۱۸۷۶م ، ۴۱۹ص ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵سم ، خاتمه طبع از شهدیو سنگه والی لاهور ، قطعه تاریخ طبع از سید محمد عزیز حسن و منشی خدا بخش ، و کنور چندی سهای نهال خلف راجه جیا لال .

ش ۲۱۰۶/۲۴۷۸

● کنز اللغات

از **محمد بن عبدالخالق بن معروف** . بنام سلطان کارکیا (۷۳-۸۵۱ه) . فرهنگ عربی بفارسی است . بترتیب حروف تهجی مشتمل بر بیست و هشت کتاب . و هر کتابی مشتمل بر چند ابواب ، باب کتاب اول کتاب الف است و مراد بکتاب الف ، و شامل مقدمات چند (۱۱) :

۱- آنکه در این کتاب بقدرالوسع آنچه مسموع و معلوم گشته است از کثرت لغات مصادر وغیره .

۲- آنکه مصدر هر مشتقی لازم نیست که بر حروف اصلیه وی باشد .

۳- در کلام عرب یک لغت شاید که بمعنی بسیار آید چون عین که بمعنی چشمه و چشم و زر وغیره .

۴- آنکه یک لغت شاید که بمعنی مصدر آید و هم معنی غیر مصدر دهد .

۵- آنکه شاید که یک لفظ هم بمعنی لازم و هم بمعنی متعدی آید .

۱۰- آنکه لفظ جمع شاید که کمتر از لفظ مفرد باشد بعدد حروف همچو سعف که جمع سعفه است .

۱۱- مصدری که بروزن تفعال باشد اگر عین الفعل و لام الفعلش .

آغاز : ابتدای هر سخن ان خوبتر در هر مقام کو بود با حمد معبودی خدای پاک کان جواهر کنوز لغات حمد و ستایش بارگاه حضرت متکامی که زبان اصناف آدمیان را کلید گنج سخن گردانید

○ بدون ذکر مطبع ناشر و تاریخ ، بخط محمد بن علی (۳۱۸)ص ، ۳۴/۵ × ۲۲سم .

ش ۲۶۲۳/۲۵۳۷

● گنجینهٔ زبان اردو و اسم تاریخی گلشن فیض

از حکیم سید ضامن علی جلال لکهنوی . در ۱۲۹۰ه=گلشن فیض . بنام نواب محمد علی خان فرمانروای مصطفی آباد معروف به رام پور . فرهنگ اردو به فارسی است ،

Marfat.com

حاویهٔ لغات و حل معانی و بیان محل استعمال . و بیشتر لغات و محاورات و کنایات و مصطلحات و مثلها از کلام اساتذه و شعرای معتبر اردو زبان آورده است .

آغاز : حمدی که شایان ذات باری بود هیچ لغت گنجائش بیان آن ندارد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، محرم ۱۲۹۸ھ/دسمبر ۱۸۸۰م ، ۸۰۰ص ، ۲۲ × ۱۶س‌م ، مادهٔ تاریخ طبع : نوشت یاس وی ز صوری و معنوی ـ بیکهزار و دو صد و نود و هفت طبع شد .

ش ۱۶۷۹۹

● گویش خوانساری

از محمد حسین تسبیحی ایرانی در ۱۳۵۴ش . شامل سه بخش :

۱ـ قواعد دستوری گویش و لهجهٔ خوانساری (خوانسار در ۱۲۵ کاومتری غرب اصفهان در یک دره سبز و خرم واقع شده است) .

۲ـ فرهنگ لغات گویش خوانساری .

۳ـ آداب و رسوم مردم خوانسار .

آغاز : در مدت سه سال و اندی که در خوانسار به سمت معلمی انجام وظیفه می کردم .

○ راولپنڈی ـ محمد حسین تسبیحی ، ٹی‌ـ ایس‌ـ پرنترز ، ۱۳۹۵ھ/۱۹۷۵م ، ۲۰۴+(۲)ص ، بخط مولانا عبدالعزیز ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۹۴۳۴/۹۳۹۳

● لغات ناشناخته

از عربی به فارسی . قسمت موجود از «فت» شروع میشود تا «ی» .

نمونه : «یلل بالتحریک کوتاهی دندان بالا و کجی آن بسوی اندرون دهن» .

○ هند ـ ص۳۱-۴۰۸ ، ۳۵ × ۲۸س‌م .

ش ۳۱۱۵/۸۳۹۳

● لغات السعید (منظوم)

سرودهٔ محمد حصار . فرهنگنامهٔ عربی ـ فارسی ـ هندی است .

آغاز : رب پروردگار بالن هار
صانع و کردگار دان کرتار

Marfat.com

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰٤ه/۱۸۸۷م ، ص۳۰-٤۲ ، مصشی ۲۵×۱۶/۵ س‌م .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱٤

● لغات سعیدی طبع جدید

ترتیب از مولوی عبدالعزیز و محمد سعید انصاری و مولوی محمد منیر لکهنوی ، طبع جدید به اضافه و تصحیح از شمس بریلوی . مأخوذ از کتب لغات قدیم و جدید یعنی صراح ، منتخب ، شمس اللغات ، المنجد . فرهنگ ناصری و فرهنگ کاتوزیان وکشف اللغات و بهار عجم و برهان قاطع ، سفرنامهٔ ناصر الدین قاچار ، مشتملبر فرهنگ ٤۵ هزار لغت قدیم و جدید عربی و فارسی اردو است .

آغاز (دیباچهٔ طبع اول) : الحمد لله . . . . اما بعد ، لغت قوم کی زبان کو کہتے ہیں .

آغاز (لغات) : آب (ف) پانی ، آبرو ، فیض ، رونق ، چمک .

○ کراچی ـ بفرمایش حاجی محمد ذکی ، ناشر ایچ ایم سعید اینڈ کمپنی ، ایجوکیشنل پریس ، اکتوبر ۱۹۷۱م ، ی+۸۹۶ص ، ۲٤/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۸۱۸۶/۵۹۸۹

● لغات عامیانهٔ فارسی افغانستان

از عبدالله خان افغانی نویس . در تاریخ ۵ جوزا ۱۳۳۷ش .

آغاز (متن) : آباد معمور ، ضد خراب ، ۱- چاق و فربه . ۲- صاحب تمول و ثروت .

○ کابل ـ د مطبوعاتو مستقل ریاست ، مطبعه دولتی ، ۱۳٤۰ش . ی+ ۵۹۲ + دص ۲۱×۱۶ س‌م .

ش ۹۶۷۶/۹۸۳۵

● لغات فارسی اول

از مشتاق احمد چرتهاولی . مؤلف «نصاب جدید» و «مبلغ اصلاح تعلیم» . لغات الفاظ روز مره و گلزار دبستان و کریما و پندنامه و رهبر فارسی وغیره است از فارسی به اردو .

آغاز : اسمای عالم ، عالم امر ، عالم ارواح و عالم ملائکه .

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز ، ۱۹۵٤م ، ٤۸ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۰۵۲/۱۲۹۱

● لغات فارسی دوم

از مشتاق احمد چرتهالوی . فرهنگ گلستان سعدی است به اردو .

آغاز : الف ، آخری حرف کے اعتبار سے اباد انکار .

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز ، پنجاب پریس ، ۱۳۷۷ھ/۱۹۵٤م ، ٦٤ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۰۰٦/۱٦۷۲

● لغات فارسی

The Standard Persian Dictionary.

گردآوردهٔ دانشمندان بخش اردو کتابفروشی لاله رام نراین ، در مدت سه و نیم سال . متضمن الفاظ مفرده و مرکبهٔ عربی و فارسی و ترکی و محاورات و کنایات و الفاظ جدیده .

آغاز (دیباچه ناشر) : کسی زبان کے حاصل کرنے اور افهام و تفهیم کے لیے اس زبان کی ایک ایسی لغت .

آغاز (متن) : الف ممدوده . ۱ـ الف فارسی زبان کا پهلا حرف هے .

○ (اله آباد) ـ لاله رام نراین ، (اکتوبر) ۱۹۳۱م ، چاپ اول ٤ + ۹۸٤ص ، ناقص الآخر ، ۲۳ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۱٦۸۷/۱۱٦۹۷

● لغات کشوری

از سید تصدق حسین رضوی متخلص به عاشق . وی از سال ۱۸۷۳م وابسته به منشی نولکشور و چاپخانهٔ او بوده و این لغات را بدستور همان در مدت سه سال گرد آورده است . گزیدهٔ لغات است از کتابهای معتبره که اسامی آنها در مقدمه آمده است . فرهنگ فارسی به اردو است .

آغاز (دیباچه) : بعد از حمد کبریا و نعت رسول دوسرا و مناقب ائمه هدی و اصحاب اتقیا [illegible] خدمت فیض درجت میں التماس کرتا هے .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۳۵م ، چاپ چهاردهم ۵۸۴ص ، ۲۱/۵×۲۰ س‌م .

ش ۳۷۶۳/۷۳۱۸

● مجمع الالفاظ

از راجه جیسور راو ورسا متخلص به اصغر بن راجه اماپت راو سها بلونت بهادر . از همین مؤلف در دست است :

نجم اللغات (اردو ، فارسی ، عربی) .

مفتاح اللغات (اردو ، فارسی ، عربی ، انگریزی) .

افسر اللغات (فارسی ، عربی) .

فرهنگ فارسی جدید .

فرهنگ راجیسوری ، (فارسی ، عربی) .

انتخاب انوار سهیلی و بهار دانش .

گنجینهٔ امثال (اردو ، فارسی) .

کچکول اصغر (اردو ، فارسی) .

کتاب حاضر مجموعهٔ الفاظ مترادف فارسی و اردو و عربی است .

آغاز (مقدمه به اردو) : ز هی به حمد تو بلبل خطیب منبر شاخ ـ ز شمع عشق تو پروانه سوزد اندر کاخ .

○ حیدر آباد ـ خود مؤلف ، ۱۳۴۱ه ، صفحهٔ عنوان در مطبع اختر دکن چاپ شده ، ۱۳۶ص ، ۲۴×۱۵س‌م .

ش ۱۵۷۷/۱۲۱۸

● مختصر اللغات

از ناشناس . برای شرکت چاپ و انتشارات ملک دین محمد تالیف شده است .

فرهنگ لغات و الفاظ روزمرهٔ فارسی به اردو است .

○ لاهور ـ ملک دین محمد اینڈ سنز ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ۱۹۴۰م ، ۲۴ص ، ۲۵×۱۶س‌م .

Marfat.com

ش ۱۰۰۰/۱۴۷۴

● مصطلحات الشعراء

از سیالکوٹی مل وارسته . بسال ۱۱۷۷ھ = «مصطلحات الشعراء» . در سبب نگارش کتاب چنین می نویسد .

«شب و روز مطالعهٔ دواوین فصحا بودم و دل و جان را وقف عشق نوخطان الفاظ و معانی می نمودم اکثر محاورات غریبهٔ فارسی زبانان در اشعار فصاحت بار دیدم بتحقیق آن کمر سعی محکم بر بستم ، هر چند گرد کتب لغات گردیدم نفحه حل معانی بعض ازان نشنیدم ، ناچار رجوع بزبان دانان ایران دیار آورم و پانزده سال درین تلاش بسر برده و آنچه از زبان آن جماعت شنیدم برای انتفاع جمهور سخن پردازان خواستم در حیز کتابت در آرم» .

آغاز : بسم الله مجریها میخوانم و سفینهٔ کاغذی در بحر سخن میرانم الهی شرطهٔ توفیق عوا دارم .

○ کانپور - محبوب علی ، ۷ محرم ۱۲۷۹ھ (خاتمه) و ۱۲۶۰ھ (ص ع) ، ۴۰۴ص ، ۲۸ × ۱۶سم .

ش ۹۶۱/۱۵۹۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۹۸م/۱۳۱۶ھ چاپ اول ، مادهٔ تاریخ طباعت : شنیدم از لب بلبل گل تمیز بشگفته = ۱۳۱۴ . لب بلبل یعنی «ب» = ۲ + ۱۳۱۴ = ۱۳۱۶ھ ، ۴۰۶ص ، ۲۹/۵ × ۱۹/۵سم .

ش ۱۰۱۰/۱۴۷۸

۷۳۰۸/۷۲۷۱

۷۲۸۳/۱۵۴۶

۱۷۱۹۹

● مظهر العجائب

از محمد حسن قتیل . بسال ۱۲۳۱ھ ، در مقدمه می نویسد :

روزی در شهر کانپی ... احمد بخش خان نبیرهٔ نواب عماد الملک آصفجاه ... که نسبت برادر زادگی و شاگردی با این هیچمدان ... و با گفتن غزل هندی سری دارد ... مجموعهٔ بعضی از مصطلحات و محاورات مختلفه دیوان شیخ محمد علی حزین که آنرا هم راقم مذنب فراهم آورده بود ،

Marfat.com

دیده خیلی خوش کرد و آرزو مند شد که همچنین مصطلحات از اقسام شتی و تشبیهات و مناسبات پراکنده اگر جمع کرده شود هر آینه برای نو سخنان . . . کافی و وافی باشد» .

و در خاتمهٔ طبع کتاب اسامی کتابها آمده که این اصطلاحات از آنجا چیده و بر آورده شده است .

آغاز : بعد ستایش بیحد خالق کن فکان و نیایش لا تعد خاتم المرسلان بر ضمیر بیضا نظیر .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۲۹۱ه/اکتبر ۱۸۷٤م ، ۲۵٤ + ۲ص ، ۲۷ × ۱۷سم ، با تقریظ محمد صادق علی غالب لکهنوی .

ش ۳۹۲٦/۷۲۰۷

منتخب اللغات شاهجهانی

از عبدالرشید الحسینی المدنی التتوی . بسال ۱۰٤٦ه . فرهنگ عربی بفارسی است .

حرف اول لغت باب و حرف آخر فصل مراد داشته و بدین طریق ترتیب حروف تهجی را از اول تا آخر مرعی نموده .

آغاز : ستایش و سپاس مالک الملکی که تذکار آلای بی احصا و نعمای بی منتهایش و تعداد سوابق فیض و لواحق .

○ (هند) ـ بدون ذکر محل انتشار و طبع و ناشر ، (محرم ۱۰۸۱ه)/۷ جون ۱۶۷۰م ، اگر این تاریخ را درست بپذیریم یکی از کهن ترین چاپ است . صفحه عنوان افتاده ، ۸۷۱ص ، ۵ × ۲۸ × ۱۹سم ، چاپ سربی بحروف نستعلیق .

ش ۸۵۷۰/۸۵۷۳

○ مطبع محمدی ، ۱۲۷۹ه ، ۲۱٤ص ، ناقص الآخر ، تا یاء مع النون ، ۲٤ × ۱۵/۵سم .

ش ۶۹۳٤/۵۰۱۰

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۸ھ/مارچ ۱۸۷۰م ، ۸ + ۵۱۲ص ، ۲۷/۵ × ۱۷سم .

ش ۵۸۷۲/۷۵۷۱

○ کانپور ـ محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن خان ، مطبع نظامی ، شعبان ۱۳۰۷ھ ، ص۱۲-۶۴۸ ، بر حاشیهٔ غیاث اللغات .

ش ۱۷۵۹۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان المعظم ۱۳۰۸ھ/مارچ ۱۸۹۱م ، ۸ + ۵۱۲ص ، ۲۴ × ۱۶سم ، چاپ چهارم .

ش ۲۶۱۶/۲۵۳۲

۳۱۳۲/۷۵۸۳

۱۱۷۲۰/۱۱۷۳۰

۱۶۹۱۵

۱۷۱۲۹

○ «نسخه صحیحهٔ منتخب اللغات» :

کانپور ـ بفرمایش حاجی محمد موسی رئیس چوگهڑیا ، مطبع احمدی ، ۱۳۰۸ھ ، چاپ دوم ، ۶۵۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۵سم .

ش ۳۳۳۹/۷۳۹۲

○ ایران ـ شیخ احمد شیرازی ، ۱۳۱۶ھ ق ، ۴۶۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷سم .

ش ۹۴۶۴/۹۴۲۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بفرمایش حاجی صدیق خواجه خجندی ، ۱۹۱۲م/صفر ۱۳۳۰ھ ، در سه متون اول غیاث اللغات است و در متون چهارم منتخب اللغات است ۷۶۰ص ، ۳۲/۵ × ۲۰/۵سم .

۱۷۶۰۶

● منتهی الارب فی لغات العرب

از عبدالرحیم بن عبدالکریم صفی پوری . بسال ۱۲۹۸ھ ، بدستور یوسف اوزلی مدرس مدرسه فورت ولیم کلکته . فرهنگ عربی به فارسی است در ۲۸ «کتاب» . اسامی . ۱۲ مآخذ خود را در مقدمه آورده است .

Marfat.com

آغاز : ربنا آتنا من لدنک . . . بعد حمد مبدعی که نقوش کواکب بر اوراق فلک از قلم عنایت رقم اوست .

جلد اول : (ء - خ) و جلد دوم : (د - ص) .

○ لاهور - لاله عطر چند ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۱۵ه/۱۸۹۷م ، ۵۲۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۶۱۷۲/۳۹۹۴

○ طهران - بسرمایهٔ کتابفروشیهای اسلامیه ، ابن سینا ، امیر کبیر ، خیام ، جعفری تبریزی و منائی ، چاپ اسلامیه آفست ، مطبع استاد الاساتید کربلائی محمد حسین ، جمادی الثانی - رجب ۱۳۷۷ه ، ۷۱۵ص ، ۳۴/۴ × ۲۱س‌م ، از روی طبع اول طهران آفست و طبع گردید .

ش ۱۸۸۸/۹۴۱

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، در دو جلد ، جلد اول در مطبع اسلامیه در ۱۳۴۴ه و جلد دوم در کاشی رام پریس در ۱۹۲۵م ، ۳۳ × ۲۱س‌م ، ۴۲۸ + ۴۴۴ص ، لوح نویس محمد حسین مبارک رقم ساکن عادل گڑه ضلع گوجرانواله .

ش ۸۵۶۸/۸۵۷۴

۱۳۶۵۱/۱۰۷۵۶

۱۳۴۰۵/۱۳۵۴۸

جلد دوم :

○ (ه:د) - جمادی الاول ۱۲۵۵ه ، چاپ حروفی ، ص۷۷۷-۱۵۳۰ ، ۳۲/۵ × ۲۴/۵س‌م .

ش ۴۱۲۰/۸۰۱۵

○ بدون ذکر محل نشر و طبع و تعداد صفحات ، ب‌ت ، ص۵۲۹-۱۰۷۰ ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۶۱۷۱/۳۹۹۵

جلد سوم : (ض - ق) .

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، دسمبر ۱۹۲۵م/ جمادی الاول ۱۳۴۲ه ، ۴۱۸ص ، ۳۲/۵۰ × ۲۱س‌م .

ش ۱۵۴۳/۹۴۴

۸۵۶۹/۸۵۷۵

Marfat.com

○ لاهور - شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ۱۳٤٤ه/۱۹۲٦م ، ٤۳٦ص ، ۳۳×۲۱س‌م .

ش ۱۳٦۵۲/۱۷۰۵۸

۱۳٤۰٦/۱۳۵٤۹

○ بدون ذکر ناشر و چاپخانه ، ب‌ت ، ص۱۰۷۱-۱۵۸۸ ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ٦۱۷۰/۳۹۹٦

جلد چهارم : (ک - ی) .

○ لاهور - شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۹۲٦ م ، ٤۱۸ص ، ۳۳×۲۱س‌م .

ش ۱۳٦۵۲/۱۰۷۵۷

۱۳٤۰٦/۱۳۵٤۹

○ لاهور - شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۹۲٦م/۱۳٤۵ه ، ٤۱۸ص ، ۳۲/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۱۵٤۳/۹٤٤

○ بدون ذکر مطبع ، ب‌ت ، ص۱۵۸۹-۲۰۷۷ ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ٦۱٦۹/۳۹۹۷

جلد سوم و چهارم :

○ طهران - بسرمایهٔ کتابفروشی های اسلامیه و ابن سینا و امیر کبیر و خیام و جعفری تبریزی و سنائی ، چاپ اسلامیه آقست مطبع کربلائی محمد حسین ، جمادی الثانی رجب ۱۳۷۷ه . از ص ۷۱۷ تا ۱٤۹۰ ، ۳٤/٤ × ۲۱س‌م .

ش ۱۸۸۹/۹٤۲

● مؤید الفضلاء

از محمد بن شیخ لاد دهلوی . بسال ۹۲۵ه . فرهنگ لغات عربی و فارسی ، و ترکی دهلوی است به فارسی ، به ترتیب حروف تهجی ، حرف اول را کتاب و حرف آخر را باب قرار داده است . و در هر باب سه فصل آمده ، تتمهٔ کتاب در بیان اعداد و حساب و قواعد و بعضی تصرفات فارسی است . مؤلف در مقدمه منابع خود را گفته است .

Marfat.com

آغاز : محامد متواخر و مدائح متکاثر مر دادار دانا و قادر توانا را که بتألیف چندی حروف معدوده چندین لغات لا محصوره و کلمات غیر معدوده پرداخت .

جلد اول : (ا - ض) .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۹۹م ، چاپ دوم ، ۵۶۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۰۰۸/۱۴۷۶

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹۹م ، ۵۶۶ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م ، پس از مقایسه با نسخهٔ خطی مخصوصاً با نسخهٔ مؤلف .

ش ۱۰۴۵/۱۴۱۵

۷۳۳۰/۶۱۵۳

۱۱۶۹۱/۱۱۶۸۱

جلد دوم و خاتمه : (ط - ی) .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور : نومبر ۱۸۹۹م ، چاپ دوم، ۲۹۷ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۰۴۸/۱۴۱۲

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور - در ۱۸۹۹م/۱۳۰۳ه ، چاپ دوم ، مادهٔ تاریخ طباعت از منشی گوبند پرساد مخلص به فضا ، «نادر آمد مؤید الفضلاء = ۱۳۰۳ه ، ۲۹۷ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۰۰۸/۱۴۷۶

۱۱۶۹۱/۱۱۶۸۱

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۲۲۰ص ، ناقص الآخر (تا باب الخا فصل فی العربی) ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۸۴۰۵/۵۰۸۸

❾ نصاب صبیان (منظوم)

از ابو نصر فراهی . بسال ۶۱۲ یا ۶۱۷ه .

آغاز : همی گوید ابو نصر فراهی
بتوفیق خداوند الهی

Marfat.com

ز بعد حمد توحید الهی
درود مصطفی خیرالمباهی

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۷۲م ، ۳۰ص ، سنگی ، ۲۶×۱۷س‌م .
ش ۱۶۱۴۷/۱۶۰۳۸

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ه‍/۱۸۸۷م ، ۳۴ص ، سنگی ، ۲۵×۱۶/۵س‌م .
ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۹۰م چاپ ششم ، ۳۰ص ، سنگی ، ۲۷×
۱۲/۵س‌م .
ش ۱۶۸۸۰

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه‍/۱۹۱۴م ،
خ نویس محمد حسین کاتب عادل گڑهی ، متن بخط عبدالمجید عادل گڑهی ، ۳۰ص ، ۳۶/۵
۲۱س‌م ، سنگی .
ش ۱۰۲۵/۱۶۳۵

○ باهتمام محمد حسین ، مطبع محمدی ، بت ، ناقص الآخر ، ۳۶ص ، سنگی ، ۲۵×
۱۶س‌م .
ش ۷۳۴۴/۷۷۳۹

شرح دشتبیاضی موسوم به شرح نصاب الصبیان (ص‌ع)

شرح نصاب الصبیان ابو نصر فراهی ملقب و مشتهر به شرح دشتبیاضی (ص‌د)

از حاجی محمد بن فصیح محمد المدعو به کریم الدین الدشت بیاضی . قبل ازو پدرش لبز
تاب شرح نوشته بود . قبل از قرن ۱۱ه تألیف شده است .

ک به : موزه : ۳۴۸ .

آغاز : حمد و ثنای لامحدود شکر و سپاس لامعدود حضرت حلیم معبود کریم ،

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۱م/شوال ۱۲۹۸ھ ، ۱۱۲ص ، ۲۷×۱۲/۵سم .

ش ۱۶۸۸۰

○ کانپور ـ مطبع منشي نولکشور ، دسمبر ۱۹۱۱م ، چاپ ششم ، ۱۷۰ص ، ۲۴/۵×۱۶/۵سم .

ش ۱۷۰۸/۱۴۳۲

۶۵۴۴/۶۲۶۱

● نصاب ضروری (منظوم)

سرودهٔ خدا بخش . گویا عنوانش مادهٔ تاریخ تألیف می باشد ، برابر با ۱۲۵۹ھ ، چنانکه در مقدمه می سراید :

گفت خدا بخش از پی طفلان
مختصر بعبارت آسان
کرد نصاب ضروری نامش
بتاریخ زمان تمامش

فرهنگنامه دو زبانه (فارسی به پنجابی) است ، به ترتیب موضوعی : باب در اجناس عالم ، اسباب زراعت ، قسمهای غله ، بقولات ، اشجار ... فصول اربعهٔ سال (آخرین عنوان) .

آغاز : قاعده دریافت قاعده خواندن و بقاعده دانان قاعده درباره همزانو شدن ، چو خواهی تلاش معاش جهان ـ الف باز روی تهجی بخوان . (۲) حمد و ثنا خدا را وافر ـ خالق رازق واهب غافر .

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ آلدین ، مطبع سلطانی ، ۱۸۷۶م/۱۲۹۳ھ ، ۳۲ص ، قادر بخش کارمند مطبع ، ۲۷ × ۱۷ سم .

ش ۳۷۶۸/۴۸۷۱

○ لاهور ـ ملک دین محمد اینڈ سنز ، دین محمدی الیکٹرک ، ۱۹۴۰م ، ۳۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۵۸۴/۱۲۲۵

○ لاهور ـ ملک دین محمد اینڈ سنز ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ۱۹۴۰م ، ۳۲ص ، ۲۴/۵×۱۶سم .

Marfat.com

ش ۱۵۵٤/۳۲۲۵

○ لاهور ـ شیخ غلام علی ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، ٤۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۳٤٤۳/٤۵۹۰

○ صفحه عنوان ندارد ، ۳۲ص ، ۲٤ × ۱٤س‌م .

ش ۱۷۲۸۵/۱۷۲۸۵

● نفایس اللغات

از اوحد الدین بلگرامی. بتاریخ ۷ رجب ۱۲۵۳ه و بروزگار محمد علی پادشاه نگاشته است. در مقدمه می نویسد :

«زبان اردوی هندوستانی را که مرکب از فارسی و عربی و هندی و برخی از ترکی ست اصل لغت قرار داده عربی و فارسی آنرا بیان نمود و جائیکه هر دو بهم نرسید بر یکی اکتفا کرد و لغاتی که عربی و فارسی آن نبود بناچار ازان اعراض نموده و جا ها بحکم ضرورت لغت مردم قصبات هم آورده .

آغاز : سپاس و ستایش تا محدود مالک الملکی راست که گنجینهٔ لغات مختلفه به مفتاح لسان بکشاد .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۶۹م ، ٤۹۰ص ، ۲۷ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۱۷۱۲۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۳۰۱ه/اگست ۱۸۸٤م ، ۶۳۶ص ، ۲۵ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۱۱۶۶/۱۸٤۰

○ مقدمه افتاده ، ص۵--۶۳۰ ، ۲۶ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۱۷۱۲۳

انفس النفائس=انتخاب نفائس اللغات

از میر حسن بن میر حسین عرف میر کامل ساکن محلهٔ محمود نگر ، لکهنو . بتاریخ ۷ رجب ۱۲۶۱ه (=زهی فرهنگ انفس بتألیف حسن آمد) و بروزگار محمد امجد علی شاه پادشاه [illegible] لغت . به تصحیح و حواشی مولوی قدرت احمد گوپاموی ,

Marfat.com

فرهنگ سه زبانه اردو ـ فارسی ـ عربی است . دو دیباچه اسامی کتب فرهنگ را بصنعت براعت الاستهلال برده است .

آغاز : این نامه که انفس النفائس نام است ... نفیس ترین لغتی که متضمن معنی قبول بود، حمد حکیمی ست که گنبد گردان از قاموس صنعتش لونی بیش نیست .

○ مطبع میر حسن رضوی ، ۱۲۶۲ه ، ۲۲۰ص ، ۲۵ × ۱۵سم .

ش ۱۷۱۷۱

● نور الصباح فی اغلاط الصراح

از محمد سعد الله .

لقد و نظر بر کتاب صراح ترجمهٔ صحاح جوهری تألیف ابو الفضل جمال قرشی محمد بن خالد ادیب لغوی تألیف به سال ۶۸۱ه است .

شامل مقدمه و ۲۰ باب ، مقدمه مشتمل بر ۱۰ فایده .

آغاز : صراح همه لغات حمد خالق الکائناتی ست که بحر الجواهر مضامین الحکم فطره ایست .

○ لکهنو ـ به کوشش سید عابد علی و سید معشوق علی ، مطبع یوسفی ، ۱۳۰۶ت ، چاپ دوم ، ص ۲۵-۲۸۲ ، بانوادر الوصول ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۲۲۳۷/۲۵۷۲

چند چاپ در صفحه ۲۹۶ یاد شده است .

● واژه نامه های پهلوی

دیباچه از دکتر پرویز ناتل خانلری دبیر کل بنیاد فرهنگ ایران .

نمونه های از صفحات واژه نامه های :

۱- مینوی خرد . ۲- بندهش . ۳- هزوارش های پهلوی .

○ (ایران) ـ انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، ۱۳۴۵خ/۱۹۶۶م (۲۰)ص ، ۲۳/۵ × ۱۷سم .

ش ۹۹۶۴/۹۹۲۴

● واحد باری (منظوم)

گویا از عبدالرحمن انصوری . به سال ۱۶۸۹ سمت بکرمی سروده است . واژه نامهٔ پنجابی فارسی است .

Marfat.com

۷ آغاز : بنام بارئ الاکوان ـ ایک نام سهئیس ناپیں .

○ لاهور ـ مطبع هوپ ، ؟ ۱۲۸ (پاره شده) ص۲-۷ ، در هامش ، ۲٤ × ۱٤سم .

ش ۱۷٦۱۰

○ لاهور ـ شیخ برکت علی محسن علی ، حمیدیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ص۲-۷ در هامش .

ش ۱۵٦۹/۱۲۱۰

● هفت قلزم

از مولوی قبول محمد . بروزگار غازی الدین حیدر پادشاه (لکهنو) نگاشته است . در هفت مجلد و هر مجلد را «قلزم» خوانده است .

قلزم اول : بتاریخ ۲۲ رجب ۱۲۲۹ه ، (ا ـ ث) .

مشتمل بر چهار بحر و یک نهر .

بحر ۱ـ در بیان همزه با حروف تهجی ، در ۲٦ چشمه .

۲ـ در ۲٤ چشمه .

۳ـ در بای پارسی و آن مشتمل بر ۲۱ چشمه .

٤ـ در بیان مثناه فرقانی در ۲۱ چشمه .

نهر اول : در بیان ثای مثلثه مشتمل بر یازده جوی .

آغاز : نام او در هر زبانی دیگر است ، اسم او در هر مکانی دیگر است ... حمد وافر و ثنای متکاثر نثار عتبهٔ بارگاه جهان آفرینی ست که سپاس همه کائنات و نیایش تمامی مخلوقات .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/اپریل ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ٤ + ۸ + ۲٤۷ص ، ۳۱ × ۲٤/۵سم .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

قلزم دوم : در ۲٤ شعبان ۱۲۲۹ه ، (ج ـ ذ) .

مشتمل بر پنج بحر و یک نهر محتولیست یکصد و هفت چشمه و هشت جوی و چهار هزار یکصد و هفت لغت و کنایت ، بحر اول قلزم دوم من کتاب هفت قلزم در بیان جیم تازی با حروف تهجی محتویست بر ۲۱ چشمه .

آغاز : ای نام تو در هر زبانی دگر است ـ در هر دهنی و هر لسانی دگر است ... حمد وافر و ثنای متکاثر نثار عتبه بارگاه آفریدگاریست که نوع انسان را از هژده هزار عالم بفضیلت لغات و مرتبهٔ دانش و فرهنگ رفعت و مرتبت داده .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۷۸ص ، ۳۱ × ۲٤/۵ س م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

قلزم سوم : در غرهٔ شوال ۱۲۲۹ه ، (ر ـ ش) .

«شامل چهار بحر و یک نهر که کنایت از بیان حرف رای قرشت و رای تازی و فارسی و سین و شین مهمله و معجمه ... محتوی بر چهار هزار یک صد و چهل و هفت لغت و کنایت بر نود و یک چشمه و پانزده جوی» .

آغاز : جای که شهسواران عرصهٔ دانش و فرهنگ در حمدش بلغات مختلفه والسنه متنوعه رخش بیان را پی کرده .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۸۱ص ، ۳۱ × ۲٤/۵ س م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

۱٤۰٤۳/۱۳۹۵۲

قلزم چهارم : در ۱۵ محرم ۱۲۳۰ه ، (ص ـ ک) .

مشتمل بر شش بحر و سه نهر که کنایه از بیان حروف صاد مهمله و معجمه و طای حطی و ضظغ و عین بی نقطه و منقوطه و فا و قاف و کاف باشد و شش بحر و سه نهر آن محتویست بر یکصد و سی و هشت چشمه و سی و شش جوی ... سه هزار و نهصد و هفده لغت و کنایت .

آغاز : الحمد لله ... بر رای ژرف نگهان دور بین و حقیقت شناسان علم و یقین مخفی مباد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۳۶ص ، ۳۱ × ۲٤/۵ س م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹٤

۱٤۰٤٤/۱۳۹۵۳

قلزم پنجم : در دو جمادی الاول ۱۲۳۰ه ، (گ ـ م) .

مشتمل بر سه بحر که کنایه از بیان حرف کاف فارسی و لام و میم باشد و هر سه مجتوی بر شصت و شش چشمه .

آغاز : منتهای بی منتها و ثنای لا التها جهان آفرینی را سزاست که طوع گرامی انسان را به تشریف لغات مختلفه .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۴۶ص ، ۳۱ × ۲۴/۵س‌م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

قلزم ششم: در ۱۶ شوال ۱۲۳۵ه . (ن ـ ی ـ و متفرقات) .

«قلزم ششم از کتاب هفت قلزم مشتمل بر چهار بحر و یک نهر که کنایه از بیان حرف نون و واؤ و های مدوره و مثنای تحتانی باشد ... مشتمل بر هشتاد و هشت چشمه هر دوازده جوی و آن محتویست بر دو هزار و دو صد و سی و سه لغت» .

آغاز : محمدت بیرون از قیاس جهان آفرینی را سزاست که نوع انسان گرامی را با لغات مختلفه والسنهٔ متنوعه آفرید .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۲۸ص ، ۳۱ × ۲۴/۵س‌م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

○ لکهنو ـ بدون ذکر مطبع ، ۹ شوال ۱۲۳۷ه ، چاپ حروفی ، ۱۶۱ص ، ۳۸/۵ × ۲۷ س‌م .

ش ۵۳۲۳/۷۳۶۸

قلزم هفتم :

«قلزم هفتم از کتاب هفت قلزم و آن مشتمل است بر شش بحر و آن شش بحر محتویست بر هفت ساحل و بست و هشت معبر و سیزده پایاب و هفت آبگیر و یازده رود و سه جهاز و سی موجه و بست و چهار سفینه که کنایه است از بیان حروف تهجی و حروف مرکبات و اضافت وغیره و صرف پارسی اقسام نظر و نثر و صنائع لفظی و معنوی و مرکبات که غایت پارسی باشد و علم عروض و قافیه» (دیباچه) .

آغاز : حمد وافر ثنای متکاثر صانعی را سزاست که نوع انسان را از تمامی مخلوقات بصناع گوناگون و بدائع بوقلمون آفرید .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۸ه/مئی ۱۸۹۱م ، چاپ دوم ، ۱۵۴ص ، ۳۱ × ۲۴/۵س‌م .

ش ۷۵۰۱/۵۳۹۳

Marfat.com

Marfat.com

دستور زبان

Marfat.com

Marfat.com

● آمد نامه

در صرف افعال در ماضی مطلق ، حال ، ماضی ، مستقبل وغیره با ترجمهٔ پنجابی و اردو .

آغاز : آمد آمده است آمده بود می آمد خواهد آمد آیا .

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغ الدین سراج الدین ، وکٹوریه پریس ، بخط غلام قاسم ساکن پنڈوری (بخش گوجرانواله) ۱۲ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۷۹۰/۵۲۲۰

● آمد نامه بطرز ترتیب جامع علوم مولوی محمد مخدوم مرحوم

شامل دو فصل :

فصل ۱ـ مصادر «دن» .

۲ـ مصادر «تن» .

صرف افعال در شش قسم : ۱ـ مفرد غائب . ۲ـ جمع غائب . ۳ـ مفرد حاضر . ٤ـ جمع حاضر . ٥ـ مفرد متکلم . ٦ـ جمع متکلم .

آغاز : (فصل در بیان مصادر دن) خسپیدن ، زدن ، خوردن ، بردن ، سپردن ، آوردن .

○ دهلی ـ باهتمام عبدالعزیز نور الدین احمد لکهنوی ، مطبع دارالسلام ، نومبر ۱۸٤٦م ، بخط عنایت علی ریحان رقم ، ص. ۲-۲٦ ، با رسالهٔ قواعد صرف فارسی ، ۲۵ × ۱٦/٥سم .

ش ۱۰۸۰۳/۱۳٤٥۷

● آمد نامه فارسی بزبان ملتانی

آغاز : آمد آمده است آمده بود .

Marfat.com

○ ملتان ـ ایم شهاب الدین ، حافظ فقیر احمد ، پاک الیکٹرک پریس ، ۱۹۵۸م ، بخط محمد سلیمان دلشاد خیر المدارس ملتان ، ۱۲ص ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۳٤۳۳/٥٦۸٥

● آمدن سی لفظی

در بیان مصدر ، مضارع ، صیغه ها ، فعل ، قواعد ضروریه ، وغیره با ترجمه بزبان اردو .

آغاز : باب الالف ، مصدر آمدن آنا ، مضارع بیاید آوے .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ محسن علی ، حمیدیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه ، ۳۱ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۰۱٦/۱٦٤٤

● آمدن نامه

در بیان مصدر و مضارع و افعال فارسی وغیره با ترجمه بزبان اردو .

آغاز : مصدر آمدن آنا .

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، آگست ۱۳۰٤ه/۱۸۸۷م ، ص۱-۲۹ ، ۲۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱٤

● آمدن نامه

صرف کبیر و صرف صغیر ، قواعد افعال فارسی .

آغاز : آمد ، آمدند ، آمدی ، آمدید ، آمدم ، آمدیم .

○ لاهور ـ جے۔ ایس۔ سنت سنگھ اینڈ سنز پبلشرز و تاجران کتب ، ۲٤ص ، ۲۵/۵ × ۱٦ سم .

ش ۸٦۰۹/۸٥٤٤

● ابواب الصرف جدید

آغاز : الحمد لله الذی خلق الانسان وعلمه والبیان والتبیان ... اما بعد بر ضمائر طالبان

Marfat.com

علم صرف مخفی نماند که این مختصریست مسمی به ابواب الصرف جدید که ترتیب ابواب متصرفه و انضباط قواعد صرفیه را نسخه ایست ... پس بدانکه مجموعه ابواب ثلاثی مجرد شش اند .

○ دهلی ـ باهتمام محمد عبدالعلیم ابن مولانا محمد عبدالاحد مدیر مطبع مجتبائی دهلی ، مطبع علیمی ، ۱۳۵۰ھ ، ۱۰۴ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم ، خاتمهٔ کتاب از مولوی غلام رسول عادل گڑھی کاتب .

ش ۱۳۸۸۲/۱۳۸۹۰

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ب‌ت ، ۱۲۰ص ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۶۱۰۶/۱۵۰۹۶

● احسن القواعد

از **محمد نجف علیخان مراد آبادی** . که در بریلی کالج تدریس می کرد و در ۱۸۷۰م ، مستعفی شد . قبلاً قواعد فارسی را به روش سوال و جواب نوشته بود . بعداً بدرخواست مولوی محمد منیر و دیگر مدرسین آن کالج بر آن اضافه کرد . دستور زبان فارسی است به اردو در ۹ باب :

۱- صرف . ۲- نحو . ۳- مخففات و مقدرات . ٤- اوزان مصادر عربی . ۵- ضرب الامثال . ٦- تشبیهات و مناسبات . ۷- محاورات و اصطلاحات . ۸- اقسام نظم و نثر و عیوب شعر . ۹- صنایع .

آغاز : بعد حمد و صلوة کے خاکسار هیچدان محمد نجف علی خان .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، جنوری ۱۹۲۷م ، ٤ + ۲۲٤ص ، ۳٤ × ۱۶سم ، با تقریظ از محمد احسن مدرس اول عربی و فارسی بریلی کالج .

ش ۳۷۵۰/۲۷۲۷

○ دهلی ـ مطبع علیمی ، (۱۹۳۰م) ، ٤ + ۲۲٤ص ، ۲۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۸۳۵/٦٤۹٤

○ دهلی ـ مطبع تعلیمی ، ۱۳٦۰ھ/۱۹٤۱م ، ٤ + ۲۲٤ص ، ۲۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۱۸۱۰/۱۳۲۷

● ارشاد الصرف المحشی بالحاشیه الموسوم بامداد الصرف

Marfat.com

از عبدالکریم . در صرف .

آغاز : بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که کلمات عرب بر سه قسم است و فعل است و صرف است .

○ ضلع کراچی ـ سجاول، بفرمایش محمود ولد حاجی عبدالله، لاهور : اسلامیه سٹیم پریس ، ب‌ت ، ۷۶ص ، ۳۳/۵ × ۲۱سم .

ش ۵۸۷۰/۷۵۷۵

● اصول عجیبه

از محمد جمال الدین خانصاحب . برای نوه های دختری خود حافظ محمد اسحاق و شیخ محمد خیر الدین انصاری . در ۱۲۷۰ھ = خزانة القواعد . در صرف افعال فارسی بزبان اردو . شامل مقدمه و سه فصل و خاتمه .

مقدمه : کلمے کے معنی اور اس کے اقسام کے بیان میں .

فصل ۱ـ ماضی کے بیان میں او جو ماضی سے متعلق ھے .

فصل ۲ـ مضارع وغیرہ کے بیان میں .

فصل ۳ـ مستقبل کے بنانے کی ترکیب .

خاتمه : مصدر کی قسمیں .

آغاز : بعد حمد الهی و نعت حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وسلم کے پوشیدہ نه رهے که یه رساله ترکیب گردان فارسی کا زبان ریخته اردو میں .

○ کالپور ـ مطبع نظامی ، بانضمام محمد حبیب الله ، ۱۳۸۱ھ ، ۴۴ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۷۲۵۹

● الف بے تے

حروف مفرده تهجی بخط اسغ عربی و بخط نستعلیق فارسی منقسم بچهل قسمت .

آغاز : ا ب پ ت ٹ ث .

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، ۱۳۰۲ھ ، ۸ص ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۶۰۸/۱۷۸۸

Marfat.com

● رسالهٔ الف کثرت (منظوم)

همان : موزه : ۳۵٤ .

در بیان الف کثرت و انواع اضافت .

آغاز : الف کثرت فاعل و مصدر قسم
اتصال و عطف و تحسین کلم

○ کانپور - مطبع مسیحائی ، شعبان ۱۲۲۷ه ، ۱٦ص ، بخط رنگین لال ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۱٦۹۳۷

● بهار علوم (منظوم)

از منشی میندو لال زار. در ۱۲۷۵ه . مشتمل بر قواعد زبان فارسی ، اسمای حروف و تفصیل زبان فارسی ، بیان حروف عربی ، بیان حروف فارسی ، بیان حرکات و سکنات و اقسام افعال ، بیان اسم و فعل و حرف وغیره .

قبلاً رساله ای در بحور نوشته بود .

آغاز : بعد حمد خدای برتر و پاک
و ز پس نعت صاحب لولاک

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۳ه/دسمبر ۱۹۰۱م ، ۸۸ص ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵ سم .

ش ۱٦٤٦/۱٤۷۳

● پنج گنج

نام مؤلف یاد نشده است ، بتصحیح مولوی انور علی . در ۵ باب و هر باب در پنج فصل .

بابها : ۱- شناختن مجاری صرف افعال و اسما .
۲- شناختن اجناس اسما و افعال و صرف .
۳- شناختن اسما .
٤- شناختن حروف .
۵- معنی تصریف .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله علی ما خلق الانسان وانطق له اللسان بکلمات موتلفة من لغات ...

○ هند ـ مطبع علوی علی بخش خان ، ۱۰ جمادی الاول ۱۲۷۰ه ، چاپ دوم ، ۷٤ص ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱٦س م .

ش ۷۳٤۷/۷۳۵۳

● تشریح الحروف (منظوم)

بحث الالف ، بحث بای موحده ، بحث تای مثناة فوقانی ، بحث جیم فارسی ... بحث یا ، بحث حروف زائده ، کلمات بمعنی فاعل ... مفاعیل خمسه .

آغاز : گوئیم توحید خدا من بعد نعت مصطفی
پس بهر نفع طالبان مقصود را سازم ادا

○ کانپور ـ مطبع جعفری ، ۲٤ ذی الحجه ۱۲٦۹ه ، ۱٦ص ، ۲٤/۵ × ۱٦/۵س م ، بخط قمر الدین ابن میر همزه (کذا) علی .

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، محرم الحرام ۱۲۷۸ه ، ۱٦ص ، ۲٦/۵ × ۱۷س م ، محشی .

ش ۸۳۳۵/٦٦٦٦

● جامع تعلیلات

چند سطر اول خطبه الحاق است از فقیر سعد الدین .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد کتابیست مسمی بجامع تعلیلات که برای تصحیح ابواب صرف میر نسخه ایست .

○ لاهور ـ بفرمایش فضل الدین صحاف و شیخ کریم بخش ، مطبع هوپ ، ۱۲۷۷ه ، تاریخ طبع از سواوی سعد الدین: «هست مطبوع جامع التعلیل» ، ۲۰۰ص ، ۲٦/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۱۷۲۱/۱۱۷۳۱

● جامع القواعد

از نور الله بن محمد جمال . مؤلف از معتقدان خواجه محمد سلیمان تونسوی (م ۱۲٦۷ه)

Marfat.com

بوده و این کتاب را [illegible] تاریخ نمود که بتمکن و مدرس بر خانقاه خواجه نور محمد مهاروی است تالیف کرده است. در بنا های مشتقات و قواعد تعلیلات .

آغاز : الحمد لله الذی یصرف الاحوال ویخفف الاثقال ویکشف العلل ویصلح العمل والصلوة والسلام ... پس از حمد و صلوة میگوید بنده ... نور الله بن محمد جمال .

○ لاهور ـ بفرمایش خدا بخش تاجر کتب ، مطبع قادری ، ۱۳۰۰ه ، ٦٤ص ، بخط محمد سراج الدین ، ۲۳/۵ × ۱٦س م .

ش ۱۲۷٤/۱۸۳۷

● جواهر الحروف

از تیک چند بهار . این رساله ایست در بیان حروف فارسی ... که در اثنای تالیف کتاب بهار عجم از فرهنگنامه ای متعارفه و متداوله ... و بعضی از شروح سکندر نامه و قصاید اوحدی الدین الوری و قصاید سیدی محمد عرفی و کتاب گلستان و حواشی قصاید حسین ثنائی و قرآن استنباط و استخراج نموده» . . .

در یک مقدمه و دو باب ، مقدمه در حروفی که در فارسی نیامده . باب ۱- حروف مفرده . ۲- حروف مرکبه .

آغاز : این رساله ایست .

○ کانپور ـ مطبع حاجی محمد حسین . رجب ۱۲٦۷ه ، ۱۰۰ص ، ۲۹ × ۱۸س م .

ش ٥٤٦٥/۳۸۸۷

● جوهر الترکیب (منظوم)

از سیوا رام بریلوی ثم شاهجهانپوری ابن موهن لال کایتهه . در ۱۲۳۵ه/۲۰ - ۱۸۱۹م .

از همانست : دلیل الترکیب که جوهر الترکیب خلاصهٔ آنست ، املای جوهری و جوهر التعلیم .

با عناوین : تعریف کلمه و کلام و تقسیم آن اقسام ، در بیان معانی حروف معانی ، بیان حروف عطف استثنا و استدرک و تشبیه و استفهام و شرط و علت و لدا ، بحث اسماء ، ضمائر ، اسمای اشاره ، اقسام عبارت . در ۳۷۵ بیت .

آغاز : بعد حمد و نعت و مدح ظل سبحان کرام ـ خوان ز جوهر این قصیده جوهر الترکیب نام .

Marfat.com

○ کانپور ، مطبع نظامی ، ذیحجه ۱۲۷٤ه ، ۲٤ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م ، نسخی .

ش ۱٤۲۰/۱۰٤۰

۸۳۳۵/٦٦٦٦

○ کانپور ـ حسب الحکم کپتان هالرائید ڈائریکٹر پبلک السٹرکشن مدارس پنجاب ، مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۱م ، ۳٦ص ، نسخی ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۸۵۷۷/۸۵۳۵

۱٦٦۳۹

● شرح قصیدهٔ جوهر الترکیب

شارح شیخ حیدر علی بن شجاع الدین محمد لطیف پوری . به سال ۱۲۳٦ه . در ۵ باب :

۱ـ بحث حرف . ۲ـ بحث اسم . ۳ـ بحث مرکبات ناقص . ٤ـ بحث فعل و جمله بسیط ، ۵ـ جمله های مرکب و عبارت .

آغاز : الحمد لله ... که این شرح ضروری است بر اکثر مقامات قصیدهٔ جوهر الترکیب .

○ کلکته ـ باهتمام منشی سرب جیت سنگه ، چاپخانهٔ مولوی بدر علی ، دسامبر ۱۸۲٤م/ رمضان ۱۲۳۷ه ، ۱۷۲ص ، ۲۱ × ۱٤س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۱۱۲۷/۱۱۱۳۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۷۷م/۱۲۹۳ه ، ۸۷ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱٦۹۱٦

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸٤٤م ، چاپ اول ، ۸۷ص ، ۲٤/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱٦٦٤۰/۱٦٦٤۰

● چار چمن قانون

از غلام محی الدین لطیف . در ۱۲٦۰ه (خاتمه) . شامل حمد و نعت ، گلدسته در سبب تألیف ، سرچشمه در حقیقت زبان فارسی ، چنان در بیان تعریف و موضوع و غایت علم صرف ، سبزه زار در تعریف دلالت باعتبار لفظیت و وضعیت و چار چمن ، هر چمن مشتمل بر چند نهال و هرنهال مشتملبر شاخ و شگوفه وغیره .

چمن‌ها: ۱ـ در بیان قواعد و ضوابط علم صرف. ۲ـ قواعد وضوابط علم نحو. ۳ـ علم بیان. ٤ـ علم بدیع .

Marfat.com

آغاز : کلهای حمد وافر سزاوار بارگاه چمن آرای قدرتی که گلستان علم را بآبیاری خرد تازگی ابد عنایت فرمود .

○ مدراس ـ باهتمام سید عبداللطیف متخلص به لطف ، مطبع مولوی غلام قادر ، ربیع الثانی ۱۲٦٦ه ، چاپ دوم ، بتصحیح مصنف ، ٤ + ۱۱۲ص ، ۱۹ × ۱۵س‌م ، با قطعات تاریخ (طبع اول) از لطف ، سرعت ، صمیم ، وقع ابن سید طاهر . متین ابن میر نجف علی ، رفیع ابن سید محمد علی . عجیب ، قدیر . قطعات تاریخ چاپ دوم از لطف : محمد صادق حسین شریف پسر مؤلف ، دلتنگ و فطنت . از آنجمله از پسر مؤلف : چشم بد دور [گل روضهٔ قانون] بگفت = ۲-۱۲٦۸ = ۱۲٦٦ه .

ش ۷٤۰۹/۵۹٦٦

● چهار گلزار

از نثاری. بفرمایش مستر کوراوزلی (Crossly) در هزار و دویست و اندی تألیف کرده است . شامل چهار «گلزار» :

گلزار ها : ۱ـ مشتملبر پنج گل : ۱ـ تقسیم اسمای حروف تهجی و تفصیل زبان فارسی . ۲ـ اقسام و افعال و اسامی حرکات و سکنات . ۳ـ تشریح انواع حروف مفرده و مرکبه . ٤ـ تقسیم اضافت . ۵ـ تفسیر امالـه و ترخیم و قاعده متفرقات .

۲ـ مشتملبر دو گل : ۱ـ صنائع لفظی . ۲ـ صنائع معنوی .

۳ـ در دو گل : ۱ـ اقسام نظم و ابتدای شعر . ۲ـ در عروض .

٤ـ در سه گل : ۱ـ تشبیهه . ۲ـ استعاره . ۳ـ در قوافی .

آغاز : بعد حمد بیحد ایزد صمد لم یلد ولم یولد و نعت سید امجد اضعف بندگان باری نثاری .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۷۵ه ، ٦۰ص ۲٦/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۲۳۵/۱۷۸۰

۸۳۳۵/٦٦٦٦

○ کالپور ـ مطبع نظامی ، ذیحجه ۱۲۷۷ه ، ٦۰ص ، بحشی ، ۲٦ × ۲۸س‌م .

ش ۱٦٦۵۲

Marfat.com

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۹ه/ستمبر ۱۸۸۲م ، ۵۴ص ، ۲۶/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۷۲۳۶/۵۸۷۳

● دستور سخن

از محمد تقی الملقب به کمال الدین المتخلص به سنجر ایرانی بن میرزا خسرو خان زلد قزوینی . مؤلف از ایران برای سیر به حیدر آباد دکن آمده بود و همانجا در ۲۰ ذیحجه ۱۲۹۶ه تألیف کرد . شامل مقدمه و چهارده «دستور» . مقدمه در بیان معنی پارسی و انواع آن است .

دستور اول : چگونگی اصطلاح پارسی . ۲- تعداد حروف تهجی آنچنان که پارسیان بدان تکلم کنند . ۳- تفرقه دال و ذال . ٤- کامه و کلام و مصدر و مشتق و جامد و علامت مصدر... ۵- علامتهای هر یک از صیغهای ماضی و مضارع اسم فاعل و اسم مفعول . ۱۰- جواز تبدیل هر یک از حروف بیست و چهارگانه بحروف دیگران . ۱٤- چگونگی املاء است .

آغاز : بنام خداوند بخشایندهٔ بی نیاز که دانائی آشکار و نهان و پیدا کننده آدمان است .

○ (حیدر آباد دکن) - دارالطبع سرکار عالی ، ۱۲۹۶ه ، ماده تاریخ طبع : «قانون گهر ریز کمال الدین ست» = ۱۲۹۶ه ، باتقریظ از سید علی شوستری ، ۸٤ص ، ۲۲/۵ × ۱۵سم .

ش ۵۹٤۰/۷٤۱٤

● دستور المبتدی

از صفی بن نصیر . «هرگاه فرزند شیخ الاسلام ابوالمکارم اسماعیل چون تصریف پنج گنج اتمام کرد خواستم که کتابی دیگر فارسی در علم صرف تعلیم کنم ... چند قوانین اعلال و ابدال و تخفیف همزه و ادغام برای تعلیم او درین مختصر جمع کردم (مقدمه) .

آغاز : الحمد لله الذی ... پس از حمد و صلوة می گوید بندهٔ ضعیف گنهکار شرمسار امیدوار مغفرت پروردگار .

○ مطبع محمدی ، ۱۲ رمضان ۱۲۵۸ه ، محشی ، ۸۶ص ، بتصحیح و تحشی مولانا سید انور علی ۲٤/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۳۵۸/۱۷۶۰

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰٤ه/۱۸۸۷م ، چاپ سوم ، ۹۰ص ، (بحشی) ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

Marfat.com

ش ۳۷۴۷/۲۷۲۴

○ ڈھاکہ ـ باهتمام محمد ذکی و حواشی از مولوی انور علی و عبدالعلی مدراسی ، حسب فرمایش قرآن منزل ناشران و تاجران کتب کراچی، ایجوکیشنل پرنٹنگ پریس ، بت ، ۷۲ص ، ۲۴ × ۱۶سم ، با تکمله و تبصره .

ض ۱۶۱۱/۱۱۷۵

● دستور نامه فارسی

از **حکیم حسین شریف حکمی بنگلوری** تلمیذ قلندر حسین اطهر . در ۱۳۱۰ھ ، در دیباچه تاریخ تألیف آن را چنین سروده است :

گفتمش گوئی سن نامهٔ من
گفت : «گنجینهٔ اسرار سخن» = ۱۳۱۰ھ .

نیز از ماده «سخن شگرف»، تاریخ تألیف بدست می آید. شامل مقدمه معنی، قانون ومناسبت مابین معنی لغوی و اصطلاحی آن، وجه تسمیه کتاب دستور نامه فارسی ، زبان یعنی سخن کی ضرورت، اسم ، ضمیر ، مصدر ، فعل وغیره ، دستور زبان فارسی است به زبان اردو .

آغاز : بنام خدای که جان آفرید
عیان را به زیرو نهان آفرید

○ دهلی ـ حسب ایمای حافظ محمد عبدالاحد ، مطبع مجتبائی ، ۱۳۱۸ھ ، ۲۰ + ۲۹۲ص، ۳۲/۵ × ۲۰/۵سم ، با تقریظ از علامه شبلی نعمانی مورخ ۱۷ فروری ۱۹۰۴م .

ش ۸۹۵۱/۸۵۹۷

● رسالهٔ عبدالواسع

از **عبدالواسع هانسوی** . مطالب این کتاب را از کتب فرهنگ و شروح (که اسامی آنها در مقدمه آمده) انتخاب نموده و بعضی از طرف خود بر آن افزوده ، در یک مقدمه و سه باب و خاتمه تقسیم کرده است :

مقدمه مشتمابر چند مقدمات در بیان حروف .
باب ۱ـ در بیان الفاظ در دو فصلی .
۲ـ قواعد کلیه و فوائد جزئیه قاعده .
۳ـ اصطلاحات فارسیه و صنایع شعریه.
خاتمه در کلمه .

Marfat.com

آغاز : رب اغفر و ارحم والت خیر الراحمین ... اما بعد این رساله چند ورق ست معلوم مشتمل بر ضوابط کلیه لغت فرس .

○ کالپور ـ مطبع مصطفائی ، ۱٦ جمادی الثانی ۱۲۷۸ه/۱۸٦۱م ، ٦٤ص ، محشی ، ۲٦×۱۷س م .

ش ۱٦٦٤٤

○ کانپور ـ مطبع شعلهٔ طور ، ۲۹ ذیقعد ۱۲۸۰ه ، ٦۳ص ، محشی ، ۲٦/۵×۱۷س م .

ش ۸۳۳۵/٦٦٦٦

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۷۹م ، ۸٤ص ، محشی ، بخط داراب علی ، ۲٤/۵×۱۵س م .

ش ۳٤٦۹/۲٤۵۹

● زبده

از ظهیر بن محمود بن مسعود علوی . در اسماء و افعال .

آغاز : الحمد لله الموصوف بالتصریف المنعوت بالتخفیف الذی .

○ هند ـ مطبع علوی ، علی بخش خان ، ۱۰ جمادی الاول ۱۲۷۰ه ، ۱۲ص ، ۲٦/۵× ۱٦ س م .

ش ۷۳۵۳/۷۳٤۷

● عمده شرح زبده

متن از ظهیر .

شرح از محمد رحمت الله لکهنوی فرنگی محلی . در نومبر ۱۸٦۹م تالیف کرد و در ۱۹ جنوری ۱۸۷۱م عندالملاحظه ولیم میور لیفٹیننٹ گورنر ممالک مغربی و مشرق پیش کرد . سابقاً هدایت الصبیان فی حل المیزان و کاشف الابواب نوشته بود .

آغاز : درد جان حمد کردگار لطیف ـ آنکه موصوف هست بالتصریف ... اما بعد میگوید ... محمد رحمت الله ... از تألیف نسخه هدایت الصبیان فی حل المیزان وکاشف الابواب فی شرح المشعبه فراغی دست دادم خواستم که درین اوان .

Marfat.com

○ مطبع عارف، محمد علی بخش خان لکهنوی ، ۱۲۸۹ه ، ۱۰۸ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۳۱۲۷/۷۳۶۰

● **زرادی** = قوانین الصرف

آغاز : الحمد لله رب العلمین ... که جمله افعال متصرفه و اسماء متمکنه بر چهار نوعیت .

○ لاهور ـ مطبع دامنگیر (سابقاً در مطبع مصطفائی در ۱۲۷۱ه چاپ شده بود) ، بخط و بفرمایش فضل الدین صحاف ربیع الاول ۱۲۷۹ه ، چاپ دوم ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۶۷۹۷/۵۲۵۸

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۰ه ، به تصحیح و تحشیه مولوی محمد فیض الحسن ابن مولانا محمد حسن فیضی بهینوی ، ص۱ـ۳۰ ، محشی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۷۴۷/۲۷۲۴

○ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی کانپور ، ۱۳۳۷ه ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۳۸۸۸/۱۳۸۸۰

○ لاهور ـ بفرمایش احمد جامی بتصحیح مولوی محمد دین جوهرکانی ، مطبع کوه نور ، بت ، ۲۴ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸سم .

ش ۱۱۷۲۱/۱۱۷۳۱

○ لاهور ـ بفرمایش عبدالعزیز و فقیر الله و احمد جامی ، مطبع هوپ ، ۳۲ص ، ۲۴ × ۱۵سم ، محشی .

ش ۱۶۷۶/۱۴۰۲

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین ، مطبع محمدی ، بت ، ۳۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۸سم .

ش ۸۹۳۳/۸۸۹۰

● **نغزک شرح زرادی**

از محمد مسعود بن محمد یعقوب ملتانی . به سال ۱۰۷۷ه ، در خاتمهٔ کتاب چنین گفته است : شرح زرادی بتوفیق خدا آخر رسید ـ «نغزک» آمد نام و تاریخش به پیش اهل دید .

Marfat.com

آغاز : ثنای بی انتها و محامد خارج از احصا مر حضرت کارسازی را که تصریف احوال در ماضی و استقبال وابسته بامر و تقدیر اوست .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳٤۷ه/۱۹۲۹م ، ۱۵٦ص ، ۲۵ × ۱٦سم ؛ بتصحیح محمد عبدالقادر و بخط نصیرالدین احمد .

ش ۷۸۱۳/۵۱۵۲

● سٹینڈرڈ پرشین گرامر و کمپوزیشن

از صوفی نذر محمد سیال . ایم- اے- ایم- او- ایل- هیڈ ماسٹر هائی سکول ایمن آباد بخش گوجرانواله ، برای میٹریکولیشن و ورنیکار فائینل مڈل . از همان است «بستان الترجمه» .

آغاز (دیباچه طبع اول): آج سے تقریباً دس سال پہلے میں نے بستان الترجمه فارسی کے نام سے ایک کتاب تالیف کی .

آغاز (متن) : گرامر وہ علم ہے جو کسی زبان کے ان قواعد اور اصولوں بر بحث کرتا ہے .

○ لاهور ـ شیخ محمد اشرف تاجر کتب بدون ذکر مطبع، حدود (۱۹۵٤م)، چاپ ششم ، ۱۷ × ۱۲سم ، ن + ۳٦۸ص .

ش ۱۲۸۸۲/۱۳۸۷٤

● شرح شافیه

از محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی قیمی . بفرمان حسین علی خان (آیا در ۱۲٦۹ه) .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید ذره بیمقدار تراب اقدام شیعیان ائمه اطهار علیهم صلوات الله الملک الجبار محمد هادی بن محمد صالح ..

○ (ایران) ـ بدون ذکر محل انتشار و طبع ، ذیقعد ۱۲٦۸ه ، ٤۳۵ص ، ۱۹/۵ × ۱٤/۵سم .

ش ۴۰۳٦/۷۷۳۰

۲۱۵٦/۸۱٤۵ ناقص الاول

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع ، ۱۲٦۹ه ، ٤۲۵ص ، ۱۹/۵ × ۱٤/۵سم .

ش ۲۰۰٤/۲٤۲٦

● صرف بهائی

Marfat.com

از بهاء الدین آملی .

آغاز : بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که کلمات لغت عرب بر سه قسم است .

○ لاهور ـ بفرمایش احمد جاری و فقیر الله و عبدالله و عبدالعزیز مطبع نیر اعظم ، ۱۲۸۲ه، تاریخ مطبع از فقیر الله مهتمم کتاب : «تم بالخیر» هاتفم گفتا = ۱۲۸۳ه ، ۲۴ص، محشی، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م ، بتصحیح و تنقیح مولوی محمد خضر .

ش ۷۷۳۹/۷۳۴۴

○ لاهور ـ بفرمایش منشی گلاب سنگه ، مطبع مفید عام ، ۱۳۲۷ه ، ۲۴ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م ، محشی .

ش ۲۷۳۰/۳۷۴۵

○ لاهور ـ بفرمایش ملک دین محمد ، دین محمدی سٹیم پریس ، ۱۳۴۱ه/۱۹۲۴م ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۱۷۷۴/۱۱۷۶۴

○ لاهور ـ بفرمایش ملک دین محمد ، دین محمدی سٹیم پریس ، ۱۰ جون ۱۹۲۶م ، ۳۱ص ، بخط سید غلام احمد کاتب نوشاهی سکنه ساهن پال شریف تحصیل بهالیه ضلع گجرات مقیم در لاهور ، ۳۶ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۵۰۹۶/۱۶۱۰۶

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، مئی ۱۹۲۹م/۱۳۴۷ه ، چاپ سوم ، (چاپ دوم با اجازت محمد امام الدین تاجر کتب راولپنڈی در ۱۳۲۹ه) ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۸۸۱/۱۳۸۸۹

صرف میر

از میر سید شریف زین الدین محمد جرجانی (م۸۱۶ه) .

آغاز : بدان ایدک الله تعالی فی الدارین ، که کلمات لغت عرب بر سه قسم است [illegible] و حرف .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۲۰ اکتوبر ۱۸۶۹م/۲۰ رجب ۱۲۸۸ه ، ۴۸ص ، [illegible]شی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۷۷۳۹/۷۳۴۴

Marfat.com

○ دیو بند ـ باهتمام مولانا محمد حبیب الرحمن ، مطبع قاسمی ، ۱۳۳۳ه ، حواشی از مولوی انور علی ، ص۱-۵۶، تکمله در خاصیت افعال و افعیلال و تصاریف نافعة مبتدیان، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

○ کلکته ـ حاجی محمد سعید تاجر کتب ، بدون ذکر مطبع ، رمضان المبارک ۱۳٤۰ه ، ناقص الاول ص۳ـ۶۰ با تکمله ، محشی ، ۲٤/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۳۸۹۲/۱۳۸۸٤

● شرح نور محمد مدقق=شرح صرف میر

از نور محمد مدقق ، بن شیخ محمد فیروز بن شیخ فتح الله لاهوری ، بنام اورنگ زیب .

آغاز : نحمدک یامن بیده الصحة والسقام ولیس فی الحقیقه لغیره الا بانة والادغام ... اما بعد فیقول ... نور محمد ... لما کان التصریف الذی صنفه .

○ دهلی ـ مطبع مصطفائی ، محرم الحرام ۱۲۸۳ه ، چاپ اول ، ۸۸ص ، ۲۵ × ۱۶س م ، محشی .

ش ٦۷۹۷/۵۲۵۸

● صرف میر (منظوم)

همان متن جرجانی را شاه ولی الله محدث دهلوی (م ۱۱۷٦ه) برای پسر خود عبدالعزیز جامهٔ نظم پوشانیده است . در مقدمه می نویسد که پیش از این مولانا جامی (م۸۹۸ه) بعضی از آن قواعد را به نظم در آورده بود و بعضی را هنوز تنقیح و تجدید نظر نکرده بود ، لا جرم بعضی ابیات او (جامی) را تیمناً و تبرکاً بدون تصرف آورده و در بعضی اشعار او به حسب ضرورت تصرف کرده و بعضی را بر همان سبک و وزن خودش سروده است .

آغاز (مقدمه) : الحمد لله ... اما بعد گوید فقیر ولی الله عفی عنه چون فرزند ارجمند عبدالعزیز .

آغاز : کلمات عرب سه قسم بود
نام شان حرف و فعل و اسم بود

○ دیوبند ـ مطبع قاسمی ، محرم ۱۳۳٤ه/نومبر ۱۹۱۵م ، ص۵۷-۶۰ ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

Marfat.com

● صرف ناشناخته

در مباحث اثبات فعل ماضی معروف و فعل ماضی مجهول وغیره .

○ هند ـ ناقص الطرفین ، ص۳-۱۲ ، ۲٤ × ۱٦س‌م .

ش ۱۰۹۸۱

● صرف هوائی

آغاز : بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که کلمات لغت عر بر سه قسم است .

○ لاهور ـ مطبع قادری ، ۲۸ رجب ۱۲۷۱ه ، بخط سید مهدی ، ۲٤ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۱۲۳٤/۱۷۸۱

● صفوة المصادر

از محمد مصطفی خان خلف حاجی محمد روشن خان . برای استعمال مکاتب و مدارس سررشتهٔ تعلیم ملک اوده . «چند مصادر مشهوره مع معانی متعارفه و صرف صغیر ضروری هر یک بترتیب حروف تهجی ... در جداول ... جمع نمود» .

آغاز : سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا ... بعد حمد ایزد غفار و صلوة و سلام بر سید ابرار و آل و اصحاب اخیار میگوید امیدوار مغفرت ایزد سنان محمد مصطفی خان .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۸۷م ، ۲٤ص ، محشی ، ۲۹ × ۱۸س‌م .

ش ۲۵۷٤/۵٤۷۸

○ کلکته ـ بفرمایش محمد عبدالقیوم تاجر کتب، کانپور ، مطبع قیومی ، ۱۳٤۳ه ، ۲٤ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱٦۹۲۷

● عربی کی دوسری کتاب

از ناشناس . بدون مقدمه . جملات روزمره فارسی است با مترادف و ترجمهٔ عربی .

آغاز : آیا بیازار رفتن ضروریست ، الابد من الذهاب الی السوق .

Marfat.com

○ لاهور ـ حسب الحکم میجر هالرائڈ ڈائریکٹر مدارس ممالک پنجاب ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷٦م ، چاپ دوم ، ۱٦٤ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱٦۷۹۸

● عقدة اللالی المعروف بقانونچه کهیوالی

از مولوی نور حسن . در قواعد زبان عربی بزبان فارسی با دیباچه و ترجمه به پنجابی .

آغاز (مقدمه) : عرب والے وچ اصطلاح اپنی دے زبر لوں فتحه .

آغاز (متن) : ضرب را از ضرباً بنا کردند حرف اول را بر حال خود گذاشته ثانی را فتحه داده .

○ راولپنڈی ـ بفرمایش قاضی گل حسن ، لاهور : مطبع منشی فخر الدین ، ۱۳۱٤ه ، ٦٤ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

● علم الصیغه ملقب به قوانین جزیله حافظیه

از مفتی محمد عنایت احمد . بپاس خاطر حافظ وزیر علی در ۱۲۷٦ه ، مقدمه در تقسیم کلمه .

باب ۱ـ در بیان صیغ مشتملبر دو فصل . ۱ـ گردانهای افعال . ۲ـ اسمای مشتقه

باب ۲ـ در بیان ابواب مشتمل بر چهار فصل .

باب ۳ـ در حرف مهموز و معتل و مضاعف در سه فصل .

○ کانپور ـ باهتمام محمد قمرالدین ، بفرمایش حاجی عبدالقیوم تاجر کلکته ، مطبع قیومی ، محرم ۱۳۳۳ه ، ورق اول افتاده ، ۱۰۰ص ، حواشی از محمد منهاج الحق ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

● عمدة المرام فی تحقیق الجملة والکلام

از الهی بخش فیض آبادی . «در تحقیق جمله وکلام از کتب معتبره مثل رضی و منهل وشرح صمدیه صدر الدین مدنی وغیره جمع نمودم و عمدة المرام فی تحقیق الجملة والکلام نام نهادم» .

آغاز : بهترین کلام حمد ملک العلام ست و خوشترین جمل نعت سید الانام علیه وعلی آله و اصحابه الف الف تحیة و سلام .

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی، ذیقعد ۱۳۱۱ھ، ص٤٧-٦٠ در مجموعه، محشی، ٢٤/٤ × ١٦س‌م.

ش ۳۸۰٦/۲۰۲۹

○ لاهور، بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین، مطبع کیکستن، ۱۹۲۳م، ص٤٧-٦٠، در مجموعه، بخط حبیب الله منشی فاضل مورخ دو فوریه ۱۹۳۳، ۲۵ × ۱٦س‌م.

ش ۱٦۱٤۰/۱٦۰۳۰

○ لکهنو ـ بفرمایش شیخ فیض بخش و شیخ محمد حسین تاجران کتب کلکته، مطبع منشی نولکشور، بت، ص۲۸-٤۸، ۲۵ × ۱٦/۵س‌م، محشی.

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

● عین الافادة فی کشف الاضافة

از خورشید احمد مشهور به حافظ مولوی سید محمد عبدالله باگرامی. در رجب ۱۲۷۰ھ، دربارهٔ توضیح «اضافت» آنچه که در رسالهٔ «هدایة النحو» بیان شده است.

آغاز: حمداً لمن هو مضاف الیه وانما هو فجر.

○ مطبع منشی نولکشور، فروری ۱۸۷۳م/۱۲۷۰ھ، با هدایة النحو، ص۱۰٤-۱۲۰، ۲٦ × ۱۷س‌م.

ش ۱۱٤۷۲/۱۱٤۸۲

● غایة البیان فی علم اللسان

از عبدالرحیم بن عبدالکریم صفی پوری. (تألیف در حدود همان تاریخ چاپ).

شامل یک مقدمه و ده باب و خاتمه.

مقدمه در تعریف تصریف و بیان موضوع و غایت و ذکر واضع آن.

باب ۱ـ ذکر کلمه و آن مشتمل بر دو قسم: ۱ـ تعریف کامه و تقسیم آن و تعریف آن.
۲ـ تقسیم بسوی مصدر وغیره.

باب ۲ـ تقسیم لفظ و تصرفات آن در شش فصل.

باب ۳ـ در التقای ساکنین الاصل فی تحریک الساکن.

Marfat.com

باب ٤- در وقف . ٥- بیان اماله . ٦- بیان مثنی و مجموع در ٤ فصل . ۷- در بیان تصغیر . ۸- در بیان نسبت . ۹- حروف زواید . ۱۰- در تمرین .

آغاز : الحمد لله الذی و خلق الانسان و علمه البیان و شرف نوعه بالاصغرین القلب واللسان والصلوة والسلام علی محمد المبعوث بالآیات البینات .

○ (کلکته) - بر دست ماهران فن طبع منشی سلیم الله و منشی حمد مشرف ، ۱۲٤۳ه ، ٥ + ۱۹٤ص ، ۳۰ × ۲۲سم ، چاپ حروفی .

ش ۳۹۸۹/٦۱۷۷

۸٤٦۱/۸۳۰۱

● ضمیمهٔ غایة البیان

در دیباچه آمده است :

«اما بعد پوشید نخواهد بود که چون کتاب غایة البیان فی علم اللسان محتوی بر الفاظ غریبه و منطوی بر کلمات مستعصیه است ... جزوی از احوال ائمه اجله نحو و لغت که بسعی همت ایشان ... تکمیل یافته . ضمیمه اصل کتاب گرداند ... در اخراج لغات بطرز باب و فصل نپرداخته حرف اول کلمه را باب قرار داده باقی را بارعایت ترتیب مذکور گردانید» (دیباچه) .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد پوشیده نخواهد بود که چون کتاب غایة البیان فی علم اللسان .

○ کلکته - بدون ذکر مطبع ، ۱۲٤٤ه ، ص۲۱۵-۲۷۷ ، تا «ویج» ناقص الآخر ، با کتاب مسالک البهه فی القواعد النحویه ، ۲٦/٥ × ۱۹/٥سم .

ش ۸۳۰۲/٤٦۲

● فارسی آموز

حصه اول ، مڈل اور ہائی کیلے (لئے سلیبس کے مطابق)

از ابو طارق نورانی (معاصر) . کتاب درسی است برای دبستان و دبیرستان .

شامل هشت باب :

۱- ترجمه و اصول ترجمه . ۲- جدید فارسی .

۳- مضامین . ۴- اردو سے فارسی لغات .

Marfat.com

۵- مصدر نامہ ۔ ۶- ضرب الامثال .

۷- غلط فقرات کی درستگی . ۸- نامکمل جملوں کی تکمیل .

آغاز (باب اول) : اسم ، چیزوں کے نام کو اسم کہتے ہیں ، مثلاً آدمی ، دریا ، درخت ، قلم ، شیر وغیرہ .

○ راولپنڈی ۔ میر برادرز ، بدون ذکر مطبع و تاریخ ، چاپ ششم ، د+۳٤۸ص ، ۱۸ × ۱۲/۵ س م .

ش ۲۰۹۵/۲۰۳۰

● **فارسی آموز** حصہ دوم برای اعلی امتحانات فارسی

از ابو طارق تورانی . کتاب درسی است .

شامل ۶ بخش :

۱- ترجمہ و اصول ترجمہ ، ص۱-۲۵۰ .

۲- نامہ نگاری (خطوط نویسی) ، ص۲۵۱-۲۷۶ .

۳- مکالمات (شفاہی) ، ص۲۷۶-۳۳۶ .

٤- قصص و لطایف حکایات ، ص۳۳۷-۳۵۷ .

۵- تلخیص یا خلاصہ نگاری ، ص۳۵۸-۳۷۹ .

۶- لغات فارسی جدید ص۳۷۹-٤۳۲ .

آغاز : کسی اسم کو خاص طور پر نکرہ ظاہر کرنے کیلیے .

○ راولپنڈی ۔ میر برادرز ، نور آرٹ پریس ، بت ، چاپ دوم ، ٤۳۲ص ، ۱۸ × ۱۱ س م .

ش ۲۱۲۵/۲٤۸۱

● **فارسی بول چال فارسی** نصاب ، رہبر فارسی بول چال مع گفتگوی فارسی

از مولوی مشتاق احمد چرتھاولی . ساکن ضلع مظفر نگر ، در رجب ۱۲٤۶ھ . مشتمل بر ۲۰ سبق دربارۂ گفت و گوی روزمرہ بہ فارسی .

آغاز : اما بعدہ ، تجربہ سے یہ بات پایۂ ثبوت کو پہنچ گئی ہے کہ اسوقت جو کتابیں [illegible] اسلامیہ میں داخل نصاب ہیں .

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز، لذیر پرنٹنگ پریس، جنوری ۱۹۵۷م ، چاپ سوم ، بر صفحه عنوان ۱۳۷٤ه/۱۹۵٤م آمده است ، ۳۸ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۳۱۳/۱۹۱۳

● فارسی زبان کا آسان قاعده

از مولانا مشتاق احمد چرتهاولی . دستور زبان فارسی به اردو .

آغاز : وقت جو موجود هے وه حال هے
گذرا ماضی ، آتا استقبال هے

○ ملتان ـ مکتبه امدادیه ، رحیمیه پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط محمد نذیر منیر ، ٤۸ص ، ۲۲ × ۱٤سم .

ش ۲۰٤۱/۲۰۸٤

● فصول اکبری

از علی اکبر یا اکبر علی اله آبادی . (م۱۰۹۱ه) . در صرف افعال عربی .

آغاز : الحمد لله ... بدان علمک الله تعالی که کلمات عرب سه اسم است ، فعل واسم وحرف .

○ دهلی ـ بتصحیح تام و تنقیح مالا کلام باهتمام محمد عبدالاحد ، مطبع مجتبائی ، ۱۳۳۸ه/۱۹۲۰م ، ص۸-۱۲٤ ، ۲۵ × ۱۷سم .

ش ۳۸٤۳/۵٦۲٦

● رکاز الاصول فی شرح الفصول

متن از همان اله آبادی .

شرح از حمایت علی بن محمد کاظم بن محمد کاشف دهلوی لکهنوی کاکوری . به ۱۲۲۱ه= رکاز الاصول فی شرح الفصول .

آغاز : الحمد لله الذی صرفنا عن الغواية الى النهج القويم .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۷۹م/محرم ۱۲۹۷ه ، ۲۷۶ص ، ۱۸/۵سم .

ش ۱۷٦۰۰

Marfat.com

● نوادر الاصول (یا الوصول) فی شرح الفصول

متن از همان اله آبادی .

شرح از محمد سعد الله مراد آبادی. (متولد حدود ۱۲۱۹ھ - متوفی ۱۲۹٤ھ) ، در دیباچه نام کتاب که هم تاریخ تالیفش است ، بدین طور آمده است«نوادر الوصول فی شرح الفصول» = ۱۲۵۹ .

آغاز : الحمد لله الذی صرف قلوبنا لحو الایمان و نور عقولنا بصحیح الاعتقاد ... اما بعد بنده اجوف الباطن معتل الرای سراپا اواه محمد سعد الله .

○ پشاور - کتب خانه رحیمیه ، منظور عام پریس ، شوال ۱۳۸٦ھ ، ۲۲۰ص ، ۲٤ × ۱٦ س‌م .

ش ۱۲٦۱/۱۸۲٦

○ لکهنو - بکوشش سید عابد علی و معشوق علی ، مطبع یوسفی ، بت ، چاپ دوم ، ص۱-۲۸۵ ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۲۲۳۷/۲۵۷۲

● قانونچه عجیبه المعروف به فواید غریبه (منظوم)

از مولوی محمد امیر دامانی رنگپوری . تاریخ سرودن را چنین گفته است : چون به سلک نظم این در عجیبه سفته شد - نام و تاریخش «فواید با غریبه» گفته شد. اگر «فواید غریبه» را مادهٔ تاریخ بگیریم این مساوی با رقم ۱۳۱۸ می شود ، در صورتیکه روی کتاب ۱۳۰۹ھ نوشته است . **به تصحیح مولوی نور محمد مشتاق و مولوی نور احمد پیڑهوی** . ساکن ضلع سرگودها (پنجاب) .

در قوانین صرفیه:

کز پی تسهیل حفظ مبتدی علم صرف
مدتی کردم به نظم این قواعد چند صرف

مشتمل بر : لغت خواجه خیرالوری ، بیان حال خویش ، بیان قوانین صحیح قطعه در مسئله همزه وصلی و قطعی ، مثنوی در بیان مسئله حرف اصلی و زاید ، قوانین ناقص ، قوانین مهموز ... بحث متقاربین بیان الحاق وغیره -

آغاز : صد هزاران منتی مر مبدع ملک و ملک
بست صد اشکال گونا گون بر ایوان فلک

Marfat.com

○ آگره ـ الیکٹرک ابوالعلائی پریس ، ۱۳۴۶ھ/۱۹۲۷م ، بخط محمد شفیع خوشنویس ساکن بنگل ڈیره ضلع لاڑکانه ، محشی ، ۳۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۳۱۶۱/۲۹۱۵

● قواعد صرف فارسی

آغاز : بعد حمد آفریدگار و درود رسول مختار صلی الله علیه و علی آله الاطهار و اصحابه الکبار بعضی قواعد حرف فارسی بقلم می آرد بدان علمک الله که کلمه لفظی است .

○ دهلی ـ باهتمام عبدالضریر نور الدین احمد لکهنوی ، مطبع دار السلام ، نومبر ۱۸۴۶م ، ص ۱۹ـ (بعد از رساله هفت ضابطه) بخط عنایت علی ریحان رقم ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۰۸۰۳/۱۳۴۵۷

● قواعد فارسی

از روشن علی جونپوری . قبل از ۱۱۹۵ھ نگاشته است ، مشتمل بر مقدمه و ابواب یازده گانه و خاتمه ، مقدمه در بیان مفردات حروف تهجی و بعضی قواعد مرکبات و حقیقت مصدر و مشتقات سوای صیغه مضارع ، ابواب یازده گانه در بیان مصادر و اشتقات صیغهٔ مضارع و حقیقت لازم و متعدی و امثله آن . خاتمه بدانکه حروف تهجی موضوع است برای ترکیب کلمات و بعضی ازان معانی نیز دارد .

آغاز : مخفی نمالد که این رساله ایست موسوم بقواعد فارسی متضمن اکثر قواعد و ضوابط اهل فارسی تصنیف روشن علی انصاری متوطن جونپور .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۸ھ ، ۲۸ص ، آغاز با کمی اختلاف : بعد حمد حضرت آفریدگار جل جلاله ... این رساله ایست ، ۲۴ × ۱۵سم .

ش ۱۰۷۸۸/۱۳۴۴۱

○ کلکته ـ مطبع مسیحائی ، از روی چاپ کلکته ، ب‌ت ، ۱۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۷۵۷/۱۳۵۹

● قوانین دستگیری (جلد اول)

از غلام دستگیر ابن غلام حسین ابن محمد حبیب الله . در حیدر آباد دکن تالیف کرد (دیباچه) ، تاریخ تألیف در این شعر گفته است :

شد قوانین دستگیری نام [illegible]
بی سر نقص دان سن اتمام [illegible]

Marfat.com

مؤلف در دیباچه [illegible] بمآخذ و منابع تذکره داده است.

در هشت باب و در دو جلد ، جلد اول در چهار باب .

۱- در پانزده فصل و چند قواعد و قواید (در تعریف علم تصریف) .

۲- محتوی بر بیست و پنج فصل (در تعریف کلمه وغیره) .

۳- مشتمل بر پنج فصل ، فصل اول در بیان اطلاق اسم پارس بر ملک ایران و تعداد زبان پارسی که هفت است .

٤- مبنی بر بیست و چهار فصل ، فصل اول در بیان حروف کلمات که بلا معنی برای حسن کلام یا بهجت ضرورت شعر آیند .

آغاز (جلد اول) : کلمه ستایش و نیایش شایان شاهنشاهی که شاهی شاهان جهان .

○ مطبع مولائی، ۱۲۷۱ه ، بخط ناصر علی، ص۱-۳٤۹، ۳۱ × ۲۲س‌م.

ش ۹٦٤/۲۵٤۲

● قوانین دستگیری (نصف دوم)

از غلام دستگیر .

باب ۵- در ماهیت منطق و بیان حاجت بسوی آن و موضوع آن و معنی علم و تصور و تصدیق (در چند فصل) .

باب ٦- پوشیده مباد که حل ترکیب در رسایل فارسی هیچ جا داده نشده .

باب ۷- که در آن یکمقدمه است در بیان علم انشا و معنی و حیثیت و موضوع در ضرب المثل پارسی ... (در چند فصل) .

باب ۸- مرتب است بر یکمقدمه وفن و معانی و خاتمه (در چند فصل) .

آغاز : باب پنجم مقدمه در ماهیت منطق و بیان حاجت بسوی آن و معنی علم و تصور .

○ مطبع مولائی ، ۱۲۷۱ه ، بخط ناصر علی ، ص۳۵۱-٦٤۵+۱٦ (غلط نامه) ، ۳۱ × ۲۲س‌م .

ش ۹٦٤/۱۵۹٦

۲٦۲٦/۲۵٤۳

● قوانین الصرف

Marfat.com

از مولوی عبدالحق. محشی بحواشی افضل المحققین ... محمد جمال الحق والدین مرحوم مغفور گهولوی الملتانی .

باب ۱- فی قواعد ابواب بحث الصحیح ضابطه .

باب ۲- فی قواعد ابواب البحث المثال .

باب ۳- فی قواعد الاجوف .

باب ٤- قواعد البحث الناقص هر واو .

باب ٥- بحث المهموز .

باب ٦- قواعد مضاعف .

آغاز : لحمده ونصلی علی رسوله الکریم و صحبه المستفیضین بخط جیم الباب الاول ... هر مده زائده یا الف مجهوله واقع شود .

○ لاهور - گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳٤ه ، ۷۱ص ، ۲۵/۵ × ۱۷سم ، محشی .

ش ۳٤۲۵/٤۵۹۵

● شرح کافیه

از علامه سید شریف .

آغاز : الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد ... معنی کلمه در اصل لغت یک سخن است .

○ دهلی - بفرمایش محمد عبدالغفور بن قاضی ابن یامین ، مطبع اکمل المطابع ، باهتمام میر فخر الدین ، رمضان ۱۲۸۵ه ، ۱۷۰ص ، ۲۷/۵ × ۱۷سم .

ش ۱۶۱۰۷/۱۵۰۹۷

● گلبن اکبر

از محمد عثمان قیس ولد حافظ غلام شاه لبیرهٔ محمد اشرف الدین خان ساکن بلده مصطفی آباد عرف رام بور ، در ذیحجه ۱۲۶۶ه ، بنام نواب عبدالله خان و بفرمایش میان اکبر علی خان که شاگرد مؤلف بود ، نگاشته است . مشتمل بر دو گلبن :

گلبن اول مشتمل بر دو غنچه : ۱- در تحقیق زبان فارسی و معنی استعمال حروف تهجی .

۲- در تشریح علم صرف و نحو فارسی .

Marfat.com

کلن دوم - مشتمل بر چهار شگوفه : ۱- در ترکیب اسم با امر . ۲- در بیان اضافت . ۳- در تفصیل امرونیکه فک اضافت ازان گردیده . ٤- مشتمل بر چند فواید و خاتمه کتاب .

آغاز : بلبلی که از شاخسار لسان رنگین بیانان بال پرواز کشاده نغمه سنج بوستان تحریر گردد .

○ باهتمام فقیر مسیح الزمان طبع شد ، یکم شوال ۱۲۷۰ھ ، ٦۹ص ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۷ س م .

ش ۹٤۳/۱۵۷۹

● گلزار دبستان کامل

در دو قسمت :

۱- دستور زبان . ۲- ٦۲ حکایت و نصیحت .

آغاز : ان فقروں میں اضافت کی ترکیبوں کو دیکھو اور خیال کرو ، آب زر ، کف دست .

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۳۲م ، چاپ ٦۸ ، ٤۸ص ، ۲٤ × ۱٦ س م .

ش ۳۰۰۲/۲۹٤۲

۸۳۰٤/٦٤۹۳

۸۳۰۳/٦٤۹۲

○ کراچی - کلام کمپنی ، مطبع سعیدی ، بت ، ٤۰ص ، ۲٤ × ۱۵/۵ س م .

ش ۱۳۸۲/۱۹۲٤

رساله لامیه

در قواعد زبان عربی ، فعل ، فاعل ، مفعول و اسم وغیره ، قسم دوم حرف و تعریف آن .

آغاز : الف لام سه قسم است اسمی بمعنی الذی و فرع آن و آن اکثر بر اسم فاعل و [illegible] بمعنی حدوث داخل شود .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، ۱۳۳۸ھ/۱۹۲۰م ، ص۲-۷ ، با فصول اکبری ، ۲۵ × [illegible] محشی ،

[illegible] ۳۸٤۳/۵٦۲٦

Marfat.com

❹ مائة عامل (منظوم)

متن عربی از عبدالقاهر جرجانی . ترجمه از ناشناس . بنام معین الدین حسین پادشاه .

آغاز : بعد توحید خداوند و درود مصطفی
نعت آل پاک، پیغمبر رسول مجتبی

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، ذیقعد ۱۳۱۱ه ، بتصحیح و تحشیه مولوی محمد فیض الحسن ابن مولانا محمد حسن فیضی بهینوی ، ص۴۳-۴۶ ، در مجموعه نحو میر ، محشی ، ۱۴/۵ × ۱۶س‌م ، محشی .

ش ۳۸۰۶/۲۰۲۹

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۰ه ، ص۳۰-۳۲ ، با زرادی، محشی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۳۷۴۷/۲۷۲۴

○ پشاور - بفرمایش سید گلبادشاه ، دهلی : مطبع هندو پریس ، بت، صفحه عنوان ندارد ، ۴ص ، ۲۵ × ۱۷/۵س‌م ، محشی .

ش ۸۹۷۴/۸۹۳۲

○ لکهنو - بفرمایش شیخ فیض بخش و شیخ محمد حسین تاجران کتب کلکته ، مطبع منشی نولکشور ، بت ، ص۳۴-۳۸ ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م ، محشی .

ش ۷۳۴۴/۳۳۷۹

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع کیکستن ، (۱۹۲۳م) ص۴۳-۴۶ ، در مجموعه نحو میر ، بخط حبیب الله منشی فاضل لاهور ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۱۴۰/۱۶۰۳۰

● شرح مائة عامل ملا جامی (منظوم)

از جامی (م۸۹۸ه) .

آغاز : نوع اول هفده حرف جر بود میدان یقین - کاندرین یک بیت آمد جمله بیرون ... شرح معنی هر یک از توفیق باری می کنم - از برای هشت معنی آمد استعمال با.

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعد ۱۳۱۱ھ ، ص۸۴-۹۲ ، در مجموعه نحو میر ، ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۳۸۰۶/۲۰۲۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع کیکستن (۱۹۲۳م) ، ص۸۴-۹۲ ، در مجموعه نحو میر ، بخط حبیب الله منشی فاضل در لاهور ، ۲۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۱۴۰/۱۶۰۳۰

شرح مائة عامل عبدالرسول (منظوم)

از عبدالرسول سنی حنفی .

آغاز : ابتدا سازم بنام پاک آن بی ابتدا
در ره ادراک او هر عقل را عجز انتها

○ دهلی ـ بفرمایش محمد صدیق و محمد اسمعیل فرزندان شیخ غلام علی ، مطبع احمدی ، شعبان ۱۲۸۸ھ ، ۲۸ص ، ۲۵/ × ۱۶/۵ س‌م .

ش ۷۳۴۴/۷۷۳۹

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعد ۱۳۱۱ھ ، ص۶۱-۸۳ ، در مجموعه ۲۴/۵ × ۱۶ س‌م ، محشی .

ش ۳۸۰۶/۲۰۲۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع کیکستن (۱۹۲۳م) ، ص۶۱-۸۳ ، در مجموعه نحو میر ، بخط حبیب الله منشی فاضل ، ۲۵ × ۱۶ س‌م .

س ۱۶۱۴۰/۱۶۰۳۰

● شرح مایة عامل گهوڑویه مسمی به فواید رفیعیه

از حافظ محمد جمال الدین مدرس مدرسه گهوڑه علاقه ملتان . در مقدمه می نویسد : «**وان کتاب المائة من مصنفات الملا خسرو الدهلوی**» بروش سوال و جواب .

در این چاپ لخست از ص۲ تا ۹۶ شرح عوامل سماعیه است و از ص۹۷ تا ۱۱۱ تکمله در شرح عواعل قیاسیه است از غلام محمد گجراتی که بتاریخ ۲۷ رمضان ۱۳۲۷ھ ، در مسجد جنوبی گهوڑه شریف نگاشته است.

Marfat.com

آغاز (کتاب اول) : الحمد لله الذی نزل القرآن علی رسوله لیکون للعلمین نذیرا وحصنه ببراعة ... اما بعد ذالک فان الفحو فی الکلام کالملح فی الطعام وان کتاب المائة من مصنفات الملا خسرو الدهلوی .

آغاز (کتاب دوم) : بسمله . می گوید حضرت استاذی ... غلام محمد الگجراتی نحمده ونصلی ، چون مصنف علام فارغ شد از نظم عوامل سماعی ، شروع کرد عوامل قیاسی را .

○ ملتان ـ کتب خانه اسلامی ، ۵۱۳۳۳ ، ۱۱۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۸سم .

ش ۳۴۲۷/۴۵۹۷

● مبانی اللغت یعنی صرف و نحو لغت چغتایی

THE MABANI-I-LUGHAT

از مرزا محمد مهدی خان استرآبادی . در دیباچه می نوید :

«درین تالیف مقصود بالذات حل لغات کتب منظومه و منثوره حضرت نوائی بود ... و آنچه از کتب نظم و نثر آنحضرت به لظر این کمینه رسیده که لغات آنها در این تالیف مذکور است ، دوازده جلد منظوم و ده جلد منثور است ، اما منظوم : غرایب الصغیر ، و لوادر الشباب و بدیع الوسط و فواید الکبر ، و حیرت الابرار و فرهاد و شیرین و لیلی و مجنون ، و سبعه سیاره ، و سد سکندری ، و لسان الطیر و اربعین منظوم و نظم الجواهر ، اما المنثور : محبوب القلوب و میزان الاوزان و خمسة المتحیرین و نسایم المحبة و تاریخ الانبیاء ، و تاریخ ملوک عجم ، و مجالس النفایس و مناجات و وقف نامهٔ مدرسه اخلاصیه .

در شش مبنا :

مبنای اول ـ در بیان وجوه صیغ و آن مشتمل است بر ده باب .

مبنای دوم ـ در بیان کیفیت اشتقاق صیغ مشتملبر یک قاعده و دو شق .

مبنای سوم ـ در بیان ضمایر و اسماء اشاره ، مشتملبر دو باب .

مبنای چهارم ـ در زواید .

مبنای پنجم ـ کلماتی که بر معنی خاص موضوع اند و افادهٔ معنی غیر موضوع له می کنند و آن مشتملبر دو قسم است .

مبنای ششم ـ در آداب املا ، در یک تمهید و چهار رسم .

Marfat.com

○ کانپور - انڈیانک سوسائٹی ، اپٹسٹ مشن پریس ، ۱۹۱۰م ، ۱۴۲ + ۱۷ × ص ، ۲۴ × ۲۶س‌م ، چاپ حروفی . به تصحیح E. Denison Ross

ش ۶۹۲۶/۵۰۱۸

● مجموعه

۱- رسالهٔ لامیه ، ص۲-۷ .

۲- فصول اکبری ، ص۷-۱۲۴ .

۳- رساله گهر منظوم ، ص۱۲۵-۱۴۰ .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، ۱۳۳۸ھ/۱۹۲۰م ، ۱۴۰ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۳۸۴۳/۵۶۲۶

● مجموعه

۱- میزان الصرف ، فواید نافعه و تتمه مفیده ، ص۱-۲۳ .

۲- منشعب منثور ، ص۲۴-۵۰ .

۲- منشعب منظوم ، ص۵۱ .

○ لاهور - بفرمایش برکت علی شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط محمد عطاء الله جوهرکانی ، ۵۱ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۳۷۴۷/۲۷۲۴

● مجموعه

۱- میزان الصرف ضمیمه جدیده تکمله مفیده .

۲- منشعب منثور تصاریف نافعه تبصره کامله تتمه ابواب مزید .

۳- منشعب منظوم شجر منشعب .

○ کانپور - مطبع نظامی ، ۱۳۱۶ھ ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۲۶۹/۱۸۱۱

۳۸۰۶/۲۰۲۹

Marfat.com

● مجموعه

۱- نحو . ۲- خلاصه . ۳- جمل . ٤- تتمه . ٥- مائة عامل . ٦- عمدة المرام . ۷- شرح مائة عبدالرسول . ۸- شرح مائة ملا جامی .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعده ۱۳۱۱ه‍ ، ۹۲ ص .

ش ۳۸۰٦/۲۰۲۹

● مجموعه

۱- نحو میر ، ص۲-۳۲ ، فارسی .

۲- خلاصه ، ص۳۳-۳٦ ، عربی .

۳- جمل ، ص۳۷-٦۳۸ عربی .

٤- تتمه ، ص۳۹-٤۲ ، عربی .

٥- مائة عامل ، ص٤۳-٤٦ ، فارسی منظوم .

٦- عمدة المرام ، ص٤۷-٦۰ ، فارسی منظوم .

۷- شرح مائة عبدالرسول ، ص٦۱-۸۳ ، فارسی منظوم .

۸- شرح مائة جامی ، ص۸٤-۹۲ ، فارسی منظوم .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، مطبع کیکستن ، (۱۹۲۳م) ، ۹۲ص ، بخط حبیب الله منشی فاضل ، ۲٥ × ۱٦س‌م .

ش ۱٦۱٤۰/۱٦۰۳۰

● مجموعه

۱- نحو میر ، ص۲-۲۷ ، (فارسی) .

۲- خلاصه ، ص۲۸-۳۰ (عربی) .

۳- جمل ، ص۳۰-۳۱ ، (عربی) .

٤- تتمه ، ص۳۱-۳٤ ، (عربی) .

٥- مائة عامل ، ص۳٤-۳۸ ، (فارسی) .

٦- عمدة المرام ، ص۳۸-٤۸ ، (فارسی) .

Marfat.com

○ بفرمایش شیخ فرض بخش و شیخ محمد حسین تاجران کتب کلکته .

مطبع منشی نولکشور لکهنو ، بت ، محشی ۵۰ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۷۳۴۴/۷۷۳۹

● مجموعه

۱- لحو میر ، ص۲-۳۶ .

۲- خلاصه ، ص۳۷-۳۹ .

۳- جمل ، ص۴۰-۴۱ .

۴- تتمه ، ص۴۲-۴۵ .

۵- مائة عامل منظوم ، ص۴۶-۴۹ .

۶- عمدة المرام ، ص۵۰-۶۴ .

۷- شرح مائة عبدالرسول ، ص۶۵-۸۷ .

۸- شرح مائة ملا جامی ، ص۸۸-۹۶ .

○ لاهور - ادارهٔ اسلامیات ، استقلال پریس ، بت ، ۹۶ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۱۰۳۰۶/۱۰۲۶۶

● المسالک البهیه فی القواعد النحویه

از عبدالرحیم ابن عبدالکریم صفی پوری .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد این کتابی است مشتمل بر قواعد نحویه و متضمن بر ضوابط ترکیب کلمات عربیه بنهجی که هر طالب را بکار آید .

○ کلکته - (بر دست ماهران فن طبع منشی سلیم الله و منشی محمد مشرف) ، ۱۲۴۴ھ ، ۳+۲۱۳ص ، ۳۰ × ۲۲س م ، چاپ حروف .

ش ۶۱۷۷/۳۹۸۹

۸۴۶۲/۸۳۰۲

● مصادر الافعال MASADER-UL-AFAL

Marfat.com

از مولوی سید عبدالفتاح عرف مفتی سید اشرف علی گلشن آبادی . مع اضافه جدید صرف و نحو .

از دکتر عبدالرزاق لقشبندی . مجموعه افعال هندی (اردو) به فارسی به عربی به انگلیسی (با تلفظ انگلیسی به املای اردو) ، و حرف افعال و دستور زبان انگلیسی .

آغاز : الحمد لله الذی علم آدم الاسماء ... ارباب علم و کمال و سخنوران بمختلف الاقوال پر واضح هو .

○ بمبئی - مطبع کریمی ، ۱۳۳۶ھ ، ۸۰ص ، ۲۴×۱۶س م .

ش ۱۵۶۴/۱۲۰۴

● مصدر فیوض

از نذیر الدین حسن شائق قرشی هاشمی ابن شاه غلام محی الدین اویسی .

در ۱۲۳۰ = مصدر فیوض . شامل مقدمه و سه باب :

مقدمه در بیان اصلاحات قواعد .

باب ۱- در ذکر الفاظ مفرد .

باب ۲- در ترکیب و مرکب .

باب ۳- در ذکر معانی حروف مفرده و حروف مرکبه .

خاتمه مشتمل بر چند فوائد قواعد فارسی .

آغاز : کروں پہلے اسم خدا ورد جان - کئے فعل اور حرف جس نے عیان ... بعد حمد اور صلوة کے یہ نالائق نذیر الدین حسن شائق .

○ کالپور - مطبع نظامی ، رجب المرجب ۱۲۷۶ھ ، ۸۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۸۳۳۵/۶۶۶۶

۱۶۶۵۱

○ لاهور - سرکاری مطبع ، ۱۸۷۵م ، ۱۱۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۴۶۷/۲۴۵۵

○ لکهنو - مطبع مجتبائی ، ۱۹۰۲م / شوال ۱۳۱۹ھ ، ۸۰ص ، ۲۳ × ۱۵س م .

ش ۱۶۹۳۶

Marfat.com

○ [illegible] ابوالعلائی پریس ، ۱۳۴۲ھ ، ۹۶ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۷۴۳/۲۱۰۴۷

○ کراچی - قرآن محل ، مطبع سعیدی ، ۱۹۳۳م ، ۷۹ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۳۷۹/۱۹۲۷

● مفید میٹریکولیشن پرشین گرامر

از قاضی غلام الدین قادری ایم۔ اے۔ (علیگ) پی۔ ایچ۔ ڈی۔ پروفیسر پرنس آف ویلز کالج ، جموں (کشمیر). مشتمل بر :

دیباچہ ، جدید سلیبس فارسی گرامر ۱۹۵۰م ، ضروری اصطلاحات اقسام اسم ، واحد جمع ، تذکیر و تانیث ، صفت ، ضمائر ، اعداد ، افعال وغیرہ .

آغاز : یہ مفید میٹریکولیشن پرشین گرامر مؤلف کے پانزدہ رسالہ طویل تعلیمی تجربے کا نتیجہ ہے .

○ لاہور ۔ شیخ غلام علی اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، چاپ ششم ، ۱۹۵۳م ، ۳۱۸ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۱۳۸۸۰/۱۳۸۷۲

● منتخب الصرف

Remarks on Arabic Grammar, Beig extracts from the

MUNTI'KHIB ALSURF

از مولوی سید امیر حیدر .

○ کلکتہ ۔ ناقص الاول ، ص۵-۲۰ ، چاپ حروف ، ۲۱/۵ × ۱۸سم .

ش ۸۶۵۲/۸۵۹۹

● منشعب منثور

از ملا حمزہ بدایونی (حاشیہ ص۳) .

آغاز : الحمد للہ . بدان اسعدک اللہ تعالی فی الدارین ، کہ جملہ افعال متصرفہ اسمای [illegible] از روی ترکیب .

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۱٦ھ ، ص۲۹-۸٦ ، همراه با تصاویف نافعهٔ تبصره کامله و تتمه ابواب مزید ، محشی ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۱۲٦۹/۱۸۱۱

۳۸۰٦/۲۰۲۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ برکت علی شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط محمد عطاء الله جوهرکانی ، ص۲٤-۵۰ ، در مجموعه ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

○ مطبع مصطفائی ، بت ، ۱۸ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س م ، محشی .

ش ۱۷۲۷۷

○ مطبع گنیش پرکاش ، ۱۲۸۳ھ ، ۱۸ص ، محشی ، ۲٤ × ۱٦س م .

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

● منشعب (منظوم)

آغاز: بعد حمد خدا و نعت رسول
گوش کن از من ظلوم و جهول

○ مطبع گنیش پرکاش ، ۱۲۸۳ھ ، ص۱۸ ، ۲٤ × ۱٦س م .

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۱٦ھ ، در مجموعه میزان الصرف ، ص۸۷-۸۸ ، محشی ، با شجر منشعب ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۱۲٦۹/۱۸۱۱

۳۸۰٦/۲۰۲۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ برکت علی شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط عطاء الله جوهرکانی ، ص۵۱ ، محشی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

○ مطبع مصطفائی ، بت ، ص۱۸ ، ۱۷ × ۱۸س م .

ش ۱۷۲۷۷

Marfat.com

● موارد المصادر

از ابو النصر سید علی حسن خان بهادر المتخلص به سلیم فرزند نواب سید محمد صدیق حسن خان (م ۱۳۰۷ه) . شامل دو فصل :

۱- حاوی دو صرف کبیر که یکی ازان لازم است و دوم متعدی و معانی صیغهایش بصحت تمام نه بر طریق مجموعه های مصادر متعارفه .

۲- متضمن مصادر فارسی و عربی و معانی حقیقی و مجازی آنها .

آغاز : جان و دل قربان حمد و نعت و منقبت و محمدت اما بعد وامی نماید عبده علی حسن سلیم ابن ... سید صدیق حسن خان بهادر .

○ آگره - حسب الحکم نواب شاهجهان بیگم والیهٔ بهوپال ، مطبع مفید عام ، بت ، ۶۴۰ص ، ۳۱/۵ × ۲۵سم .

ش ۱۱۷۰۶/۱۱۶۹۶

● میٹریکولیشن فارسی گرامر و کمپوزیشن

از خان احمد حسین خان . سب جج ریٹائرڈ (قاضی باز نشستهٔ دادگاه) چیف ایڈیٹر (مدیر مسئول) مجلهٔ شباب به اردو ، در ۲۱ باب :

۱- حروف تهجی . ۲- اصطلاحات ضروری . ۳- کلمه . ٤- اقسام اسم از نظر ساخت . ۵- اقسام اسم از نظر معانی . ۱۰- اقسام فعل از نظر فعل . ۲۰- محاورات فارسی . ۲۱- ضرب الامثال . کتاب به اردو است .

آغاز : حروف تهجی : چند آوازیں مل کر لفظ بنتے ہیں .

○ لاهور - عطر چند کپور و پسران ، کپور آرٹ پرنٹنگ ورکس ، ۱۹٤۰م ، چاپ اول ، ۳٤۵ص ، ۱۸ × ۱۱سم .

۱۳۸۸۳/۱۳۸۷۵

● میزان الصرف

در دیباچه است «در اسم سامی مصنف اختلاف است ، صاحب تعداد العلوم علی حسب الرسوم سراج الدین بن عثمان اودهی نوشته و گفته که هدایة النحو و پنج گنج نیز از همین مصنف

Marfat.com

علام است ، و شرح میزان وجه الدین بن عثمان بن حسین گویند و آنچه انتساب میزان بحضرت شیخ سعدی مشتهر است ، اصلی ندارد» .

آغاز : الحمد لله ... بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که جمله افعال متصرفه بر سه گونه است .

○ مطبع مصطفائی ، ۱۲۶۶ه ، ص٤ ، شاهجهان آباد ، مطبع صدیقی ، ۹ رجب ۱۲۷۱ه .
(لرقیمه) ١٤ص ، سنگی ، ۲۷/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۷۲۷۷

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۱۶ه ، در مجموعه ص٤-۳۸ ، همراه با ضمیمه جدیده و تکملهٔ مفیده ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س م ، سنگی .

ش ۱۲۶۹/۱۸۱۱

۳۸۰۶/۲۰۲۹

○ لاهور ـ حسب الحکم میجر فلر صاحب ڈائریکٹر پبلک انسٹرکشن مدارس پنجاب ، مطبع محمدی ، ۱۸۶۷م ، ۲۷ص ، سنگی ، ۲٤ × ۱۶س م .

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ برکت علی شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط محمد عطاء الله جوهرکانی ، همراه با فواید نافعه و تتمهٔ مفیده ، ص۱-۲۳ ، در مجموعه ، سنگی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

● شرح میزان الصرف

از مولوی وارث علی دهلوی .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد این سطری چند در حل میزان الصرف که بر بعضی از طلبه متعسر مینمود .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۸۶م ، چاپ سوم ، ٤۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۳۷٤۷/۲۷۲٤

Marfat.com

میزان فارسی

اسم مؤلف نیامده است .

شامل مقدمه و چهار باب و خاتمه . مقدمه در بیان حقیقت مصدر و مشتقات آن .

باب ۱- در بیان بر آوردن صیغها از مصادر و گردان آن در سیزده فصل .

باب ۲- در بیان گردان افعال منفی .

باب ۳- در بیان گردان اقسام فعل ماضی مجهول .

باب ٤- در بیان اقسام مصادر و اشتقاق و گردان صیغهای مصادر .

آغاز : این رساله ایست مختصر موسوم به میزان فارسی در بیان حقیقت مصدر و مشتقات آن.

○ محله سیالده ، مطبع قادری ، ۱۵ ماه بوس ۱۲۸۹ بنگله ، ۲۰ص ، ۲٤ × ۲٦س‌م ، چاب حروفی .

ش ۱٦۱٦۰/۱٦۰۵۰

○ کراچی - محمد سعید اینڈ سنز ، مطبع سعیدی ، بت ، ۱٦ص ، ۲۵ × ۱٦/۵س‌م .

ش ٦۱۵/۱۷۹۱

ناز نوروز

از میان محمد اسحاق نبیرهٔ منشی محمد جمال الدین خان مدار المهام ریاست بهوپال .

مشتمل بر ۲٤ ''نوا'' و ۲٦ ''هنگامه''. به فارسی سره

نوای ۱- فلخ در الف که بعربی همزه خوانند .

نوای ۲- در با و آن دو گونه بوده است با الف و بی الف آنچه با الف باشد به هشت روش توان خواند .

نوای ۳- در پای پارسی .

(نوا بترتیب تهجی تا آخر) .

نوای ۲٤- در یای پائین .

۲٦ هنگامه بعنوانهای ذیل :

۱- در واقعهای فراشته که باسای سروب آرلد و در چم واژه آمیزشی لدارد .

۲- در واژه های آرش فاعل .

۳- در واژه های آرش البوه و بسیاری .

Marfat.com

٤- در واژه های شبیه و مانند .

٥- در واژه های آرش رنگ .

٦- در واژه های پر و فر و زیده بچیزی .

۷- در واژه های آرش آرزو تمنا .

۸- در واژه های آرش و تنبیه .

۹- در واژه های آرش استفهام .

۱۰- در واژه های کنیز وازده .

۲۰- در واژه های آرش علت و دلیل .

۲٦- در بست های دلاد .

آغاز : لشکن بشکن نوا سنجی من که افتد ستائی یگانه خدا بر زبان رانم .

○ بهوپال - مطبع حمیدی ، (۱۳۰٤ه) ، ۳۰ص ، ناقص الآخر ، ۲۸×۱۸س‌م .

ش ۱۷۲۰۷

● نحو میر

از میر سید شریف گرگانی .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بدان ارشدک الله تعالی که این مختصریست مضبوط در علم نحو که مبتدی را بعد از حفظ مفردات .

○ دهلی - مطبع مجتبائی، ذیقعد ۱۳۱۱ه، ص۲-۳۲ در مجموعه ، ۲٤/۵ × ۱٦س‌م، محشی

ش ۳۸۰٦/۲۰۲۹ .

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع کیکسٹن ، (۱۹۲۳م) ص۲-۳۲ ، بخط حبیب الله منشی فاضل لاهور ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱٦۱٤۰/۱٦۰۳۰

○ بفرمایش شیخ فیض بخش و شیخ محمد حسین تاجران کتب کلکته ، لکهنو ، منشی نولکشور ، بت ، ص۲-۲۷ ، ۲۵ × ۱٦/۵س‌م ، محشی .

ش ۷۳٤٤/۷۷۳۹

Marfat.com

● نسخهٔ تعلیمیه

از مولوی عبدالعزیز آروی. «اکثری از متعلمان ومبتدیان پیش من هیچمدان شکایت آوردند که زبان مایان ازگفتگوی فارسی عاجز و دل پریشان است لهذا بپاس خاطر ایشان این رسالهٔ مختصر تألیف نموده» (مقدمه). به روش سوال و جواب به سال ۱۲۸۰ه=نسخهٔ تعلیمیه .

آغاز : بعد حمد خالق کائنات و نعت سرور موجودات .

○ هند ـ مطبع منشی سنت پرشاد ، باهتمام منشی جی گوبند سهای ، ۱۲۸۳ه ، حواشی از سنت پرشاد ، قطعات تاریخ متعدد از شاگردان مؤلف که هندو بودند، ۳۶ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۰۷۶۷/۱۳٤۲۰

● نو نوا

از میان محمد اسحق نبیرهٔ منشی محمد جمال الدین خان مدار المهام ریاست بهوپال ، نه فارسی سره ، در چهارده آهنگ :

۱ـ فلخ در بر آوردگاه . ۲ـ در گزران ول . ۳ـ در گزران آخ ول و بخش کردن بر چهار ترانه . ٤ـ در کال گزران و بر چهار ترانه در زدن . ۵ـ در گزران آرزو بچهار ارش پهنا کردن . ٦ـ در گزران جاوید و بچار روش بر سرودنش . ۷ـ در گزران سمراد . ۸ـ در گزارش جزن است . ۹ـ در اهزون . ۱۰ـ در آینده . ۱۱ـ در فرازمان . ۱۲ـ در هریر . ۱٤ـ در چرته .

آغاز : خدا را سپاس و ستایش و مهین و خشور را زندش و درود پستر از آن بر آهنگ اصول عجیبه نونوای بر آرم .

○ بهوپال ـ مطبع حمیدی ، ۱۳۰٤ه ، ۱۳ص ، ۲۸ × ۱۸سم .

ش ۱۷۲۰۷

● نهج الادب

از محمد نجم الغنی خان چغتائی عماً و اکوزئی خالاً ابن مولوی عبدالغنی خان ابن مولوی عبدالعلی خان ابن مولوی عبدالرحمن خان ابن مولانا حاجی محمد سعید خان ساکن بلدهٔ مصطفی آباد عرف رلم پور. قرن ۱٤ه . به نواب محمد حامد علی خان پیشکش شده است .

شامل مقدمه و دو تولیم و خاتمه .

مقدمه در تعریف صرف و نحو و بیان موضوع و غایت .

Marfat.com

تملیم اول در علم صرف ، محتوی بر پنج باب .

جملهٔ دوم در بیان کلام شامل دو باب .

در آخر کتاب فهرست مآخذ مراجع مذکور است . از کتابهای خوب در این موضوع است.

آغاز : مصدر افعال اسم فاعلی ست که باشتقاق علوم عجیبه و فنون غریبه غازهٔ تازه بر روی شواهد شیرین .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱۹م ، چاپ اول ، ۲+۸۱۶ص ، ناقص الآخر ، ۲۴×۱۵س‌م .

ش ۴۱۳۸/۷۲۱۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۸۲۲ص ، ۲۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۲۵۳۳/۲۲۰۳

● وجوه تراکیب تسمیه

از محمد سعد الله . در استعمال ترکیب «بسم الله» بالفاظ دیگر .

آغاز : باید دانست که در تسمیه پنجهزار و سه صد و دوازده ترکیب باختلاف معانی محتمل است باین نهج الرحمن مجرد صفت الله والرحیم .

○ لکهنو ـ بکوشش سید عابد علی و سید معشوق علی ، مطبع یوسفی ، بت ، چاپ دوم ، ص۲۸۲-۲۸۴ با نوادر الوصول ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م ، محشی.

ش ۲۲۳۷/۱۵۷۲

● هدایة الصرف

از عبدالعلی بحر العلوم . برای فرزند شیخ ابو الفرح عبدالاعلی. با عناوین فصل : تقسیم لفظ عربی ، فعل ماضی ، فعل مضارع ، امر و نهی ، اسم فاعل و اسم مفعول ... در حرف لفیف، حرف مضاعف (آخرین عنوان) .

آغاز : الحمد لله رب العالمین والصلوة ـ اما بعد این فصول چند در بیان قواعد علم صرف که معرفت آن .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، رمضان ۱۳۲۶ه ، از روی نسخهٔ کتابخانهٔ سید احمد دهلوی پیش امام مسجد جهان نما (دهلی) ، ۱۳۲۶ه/۱۹۰۸م ، ۴۸ص ، ۲۵×۱۵س‌م .

ش ۳۶۴۳/۷۰۱۴

Marfat.com

● یمن اظفری

از مولوی عبدالعلیم نصر الله خان خویشگی خورجوی . به سال ۱۲۹۱ھ=یمن اظفری . در قواعد زبان ترکی است چنانکه در مقدمه آمده است :

«چون زمانهٔ امن و امان است بحسن نظم سلاطین زبان سلسلهٔ تجارت فیما بین تجار هندوستان و ترکستان جاری میشود ، الدیشیدم که مردم هند را ضرورت زبان ترکی پیش خواهد آمد لهذا این رساله مختصر را در نحو و صرف ترکی نوشتم ... سلسلهٔ تعلیم زبان ترکی فقیر بمرزا علی بخت بهادر اظفری مرحوم دهلوی میرسد» .

آغاز : تهنکری تعالی بیر بیلیب حمدانکا کیتوو روم جل شانه .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۷۸م/رمضان ۱۲۹۵ھ ، ۶۰ص ، ۱۶ × ۹/۵ سم . ماده تاریخ طبع : از عاقل این کتاب قواعد ترکی ، ۱۲۹۵ھ .

ش ۱۶۹۷۱

کتابهای دستور زبان فارسی به زبان انگلیسی

● **HINTS ON THE STUDY OF PERSIAN**

By Pestonjee Kavasjee Kanga and Jamshedjee Bejanjee Kanga.

○ Bombay, British India Press, 1912, Eighth Edition, p. 269, 17 × 11cms.

ش ۱۹۸۷/۲۲۲۴

● **THE PERSIAN INTERPRETER IN THREE PARTS**

1. A Grammar of the Persian Language.
2. Persian Extracts in Prose and Verse.
3. A Vocabulary Persian and English.

By Edw Moises

○ New Castle : Printed by S. Hodgson, 1972, p. 82 + 57 + (62), 26 × 21cms.

ش ۱۱۳۷۱/۱۱۳۶۲

● **(PERSIAN GRAMMAR)**

Marfat.com

از امیر علی المشهدی تخلصاً والچشتی محتداً والاحمد آبادی مولداً بن غلام علی ، بمتال ۱۲۹۷ه/ ۱۸۸۰م ، به انگلیسی و فارسی .

آغاز : فراوان لیایش مر آفریدگاری بی همت را که تمامی گیهان را .

○ احمد آباد ـ این چاپ دوم است ، چاپ اول در ۱۳۰۷ه ، صفحه عنوان لدارد ، تاریخ تقریظ جون ۱۸۸۷م ، ۳۴۲ص ، ۱۸×۱۵/۵سم .

ش ۲۰۹۶/۲۴۶۱

● MODERN PERSIAN COLLOQUIAL GRAMMER

By Dr. Fritzrosen, in April 1897.

○ London Luzac & Co. Publishers to the India Office, 1898.

Printed by E.J. Brill, Leiden (Holland)- pp. xiv + 398 (ناقص الآخر) 18×12cms.

ش ۱۹۱۲/۱۱۴۲

● SAHL AMOZ-E-FARSI OR ROYAL ROAD TO PERSIAN

سهل آموز فارسی

By N.A. Hajib-e-Shahi.

○ Pub: Mr. Balubhai Karsondas Surat.

Print: SURAT, Surat City Printing Press, p. 180, 18×21cms.

ش ۱۳۱۱/۱۸۱۲

Marfat.com

ریاضی

Marfat.com

Marfat.com

ریاضی

● فارسی اقلیدس (مقالهٔ اول)

از علی محمد کشمیری . اصول علم هندسه ، مقالهٔ اول منقسم بر سه فصل است .

آغاز (دیباچه) : حمد و ستایش و تقدیس و نیایش فراوان از اندازه حکیم صانع مهندسی را سزاست .

○ بمبئی ـ مطبع ناصری ، ۱۳۲۲ه ، ۱۲۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۲/۵ × ۱۴/۵سم .

ش ۱۲۸۸/۱۹۱۸

● کتاب الایضاح عن اصول صناعة المساح

تألیف ابو منصور عبدالقاهر بن طاهر بن محمد بن عبدالله تمیمی (م۴۲۹ه) به عربی . ترجمه از ابو الفتوح منتخب الدین اسعد بن محمود اصفهانی . به فارسی ، (ت۵۱۴ه ـ ف. . ۶ه در اصفهان) .

مقدمهٔ فارسی از احمد گلچین معانی ، آذر ماه ۱۳۴۷ه .

متن عربی از ص۱-۸۵ .

ترجمهٔ فارسی از ص۸۹-۱۶۵ .

فهرست اصطلاحات ترجمه فارسی کتاب الایضاح از ص۱۷۱-۱۸۲ .

«در علم مساحت ، مثلث ، مربع ، مدور ، مطبل ، مجسم ، از مخروط ، و محضر» .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد این کتابیست در علم مساحت که امام الکبیر العالم حجة الاسلام ابو الفتوح اسعد بن ابی الفضایل بن خلف العجلی رحمة الله علیه نقل کرده است .

○ ایران ـ انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، چاپخانهٔ خاله چاپ ، بهمن ماه ۱۳۴۷ه ش ، (۶)+۱۸۲+(۲)ص ، ۲۳/۵ × ۱۷سم .

ش ۵۷۰۶/۴۱۲۹

Marfat.com

● لیلاوتی

متن به سنسکرت از بهاسکر اچارج . ترجمهٔ فارسی از فیضی (م۱۰۰۴ه) .

«محتوی برلوادر اعمال فن حساب که در عهد عدالت مهد جلال الدین محمد اکبر بادشاه حسب الامر آن سلطان ... بسعی سر آمد علمای نیک رای فیضی فیاضی .... از روی نسخهٔ مولفهٔ بهاسکر اچارج بی مانند از زبان سنسکرت بلسان فارسی مترجم شده است» (دیباچهٔ مصحح) .

شامل مقدمه و چند ضابطه و خاتمه :

مقدمه در بیان اصطلاحی چند از علم حساب و بیان معنی بعضی الفاظ که در اعمال عدد مذکور شولد .

آغاز (متن) : اول ز ثنای پادشاهی گویم و لکته ز ستایش الهی گویم این عقدهٔ معنی بقلم بکشایم .

○ کلکته ـ مطبع صاحبان مدارس (Education Press) ، ۱۲۴۳ه/اگست ۱۸۲۷م ، (۲) + ۱۵۸ص ، چاپ حروفی ، ۲۳ × ۱۵/۵سم ، بتصحیح هری رام در ۱۸۲۷م .

ش ۸۵۷۷/۸۵۸۸

Marfat.com

نجوم

Marfat.com

Marfat.com

● رساله اختیارات

از ملا محمد باقر بن محمد تقی. «در معلوم کردن ایام سعد و نحس ایام هفته و ماه بجهت ارتکاب و اشغال و اعمال» .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید احقر العباد محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن جرائمها که این رساله ایست در احادیث معتبره اهلبیت .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۲۹۹ه/نومبر ۱۸۸۲م ، چاپ دوم ، ص۹۱-۱۳۱ ، بر حاشیهٔ جامع عباسی .

ش ۳۸۹۶/۵۴۶۲

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۲۲ه/۱۹۰۴م ، ص۹۱-۱۳۱ ، بر حاشیهٔ جامع عباسی ، ٤ × ۲۲س‌م .

ص ۲۱۰۰/۲٤٦٦

● ثمرهٔ شجرهٔ نجوم = اثمار و اشجار

از علی شاه بن محمد بن قاسم الخوارزمی المعروف البخاری. به سال ۶۹۰ه شامل پنج شجره:

۱- صفات و منسوبات بروج و کواکب .

۲- احکام و قرانات و اتصالات دیگر .

۳- در احکام عالم .

٤- احکام موالید .

۵- اعمال تیسیرات .

آغاز : حمد و ثنا آفریدگاری را که افلاک دوائر و نجوم سوائر بیافرید و شکر و سپاس والوجودی را .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۳۲۰ھ/مارچ ۱۹۰۳م ، چاپ اول ، ۲۰۴ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۸۹۱۲/۸۹۵۴

جامع بهادر خانی

در بخش چند دانشی در ص ۱۳ گذشت .

● مواهب صمدیه در تحقیق دائره هندیه

ازبولوی نادم احمد ابن حافظ کلام الله مولانا محمد حیدر ابن مولانا محمد مبین. همان نگارندهٔ «سعادت الابدیه فی تحقیق الدائرة الهندیه» (عربی)

«بعضی از ارباب ذهن ... بر وقت طبع شرح وقایة الروایة مکلف شدند بر این معنی که در شرح مذکور بیان دائره هندیه بکمال متانت و رزانت واقع شده ... اگر شرح آن بعبارت فارسیه تحریر نموده شد بر هر ذکی و غبی آسان گردد» (مقدمه) .

○ لکهنو ـ مطبع محمدیه ، ۱۲۷۱ھ/۱۸۵۵م ، ۱۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م ، بر هامش السعادة الابدیه فی تحقیق دائرة الهندیه .

ش ۱۷۲۶۴

Marfat.com

علوم غریبه

۱ ـ علوم غریبه

۲ ـ خوابنامه ها

۳ ـ رمل

Marfat.com

Marfat.com

علوم غریبه

● **اسرار قاسمی**

از حسین بن علی واعظ کاشفی .

آغاز : باسم سبحانه و تعالی حضرت قاسم العطیات .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه سٹیم ، ۱۳۳۱ھ/ ۱۹۱۴م ، ۱۲۰ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۷۶۰۱

خوابنامه ها

● **مجموعهٔ اعجاز عیسوی**

از محمد عیسی . بفرمایش شیخ رجب علی نگاشته است . مجموعه هفت رسایل زیر است :

۱ـ تعبیر نامهٔ خواب ـ در اصول و قواعد تعبیر خواب .

۲ـ تعبیر نامهٔ یوسفی ـ منقول از حضرت یوسف .

۳ـ ارسطو نامه ـ حرکت اعضا و لیک و بد آن منقول از ارسطو .

٤ـ افلاطون نامه ـ در علم قیافه .

۵ـ فالنامه ـ طریقه فال از حضرت امام جعفر صادق و حافظ شیرازی .

٦ـ اعجاز عیسوی ـ نقش برای حب و رفع جن و پری .

۷ـ طلسم حیرت ـ در شعبده های عجیب و غریب .

آغاز : خداولدا کریما بی نیازا
توڻ صاحب کرم بنده نوازا

Marfat.com

... اما بعد حمد و نعت ، بر شایقان امور غیب و طالب رموز لا ریب پوشیده مباد .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کاشی رام پریس (سابقه نولکشور پریس) ، بات ، ۷۴ص ، مصور ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۰۳۰/۱۶۳۰

● رساله در تعبیر خواب

از ناشناس . در یک مقدمه و هفده باب و خاتمه ، مقدمه در علم تعبیر .

آغاز : الحمد لله الواحد الغفار والصلوة علی النبی المختار این رساله ایست در حال خواب و تعبیر آن .

○ باهتمام مولوی خدا بخش ، مطبع المومنین واقع درگذرکشمیری دروازه قریب مسجد نواب حامد علی خان ، ربیع الاول ، ۱۲۶۸ه ، ۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۶۸۰۴

● خواب نامه معه فال نامه

باب ۱ـ در دیدن دیدار نور خدای تعالی و زیارت پیغمبران . ۲ـ دیدن زر سرخ و سیم و انگشتری . ۳ـ دیدن آلات جنگ . ۴ـ در دید غله . ۵ـ دیدن شیر و جغرات و سرکه و ترب وغیره . ۶ـ دیدن میوه خشک و تر . ۷ـ دیدن تربوز و خربوزه . ۸ـ دیدن شیرینی و حلوا وغیره . ۹ـ دیدن جامهای سفید . ۱۰ـ دیدن چهار پایان وحشی . ۱۱ـ دیدن طائران . ۱۲ـ دید آبهای روان ، از ص۲ـ۱۰ .

فالنامه و حال بیمار ، ص۱۰ـ۱۲ .

آغاز : منقول است از ائمه معصومین علیهم السلام این خواب نامه .

○ لاهور ـ بفرمایش غلام نقشبند و محمد اسحاق ، مطبع دامنگیر ، یکم رمضان ۱۲۸۲ه بخط غلام محمد لاهوری ، (۱۲)ص ، ۲۲/۵ × ۲۵/۵سم .

ش ۸۸۱۵/۸۷۶۱

● خواب نامه

از محمد باقر بن محمد تقی (ملا محمد باقر مجلسی ص۲) در یک مقدمه (در معرفت تعبیر خواب) و شصت باب.

Marfat.com

۱- دانستن اصل سال . ۱- دیدن غسل و وضو . ۲- دیدن خوردن و شیرینیها . ۳- دیدن بساط و شاد روان و حجله و گورستان و مرده . ۴- دیدن آلات گاو و گوساله . ۵- دیدن دیو و پری . ۶- غواص دیدن .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید اقل خلف الله محمد باقر بن محمد تقی حشر هما الله .

○ لکهنو - مطبع جعفری ، ب‌ت ، چاپ اول ، ۴۸ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱۷۱۴/۱۴۳۸

● مفتاح الرموز و اسرار الکنوز

روایت از حضرت امام جعفر صادق ، ترجمه از جابر بن حیان . در جفر.

آغاز : در بیان موکلات : حروفات ۲۸ باختیار اهل مغرب و اهل مشرق و موکلهای حروف اربع عناصر .

○ بمبئی - بفرمایش ملک الکتاب ، فیض رسان پریس ، رجب ۱۳۳۳ه ، ۹۶ص ، ۲۳ × ۱۳س‌م .

ش ۸۳۸۰/۶۹۲۹

رمل

● انوار الرمل

از حاجی عبدالغنی شیروانی .

شامل یک مقدمه و دو مقاله و خاتمه :

مقدمه مرتب بر سه فایده . ۱- ماهیت علم رمل و سبب نزول وی . ۲- در بیان موضوع این علم . ۳- کیفیت تحصیل اشکال .

مقالهٔ اول : در احکام علمیهٔ این فن و آن مشتمل است بر ۲۱ فصل .

مقالهٔ ثالیه : در احکام علمیهٔ این فن مشتملبر دوازده فصل .

خاتمه : در مسایل متفرقه ، (از ص۱۳۹ تا آخر) .

آغاز : شکر و سپاس و قیاس آفرید گاری را سزاست جل جلاله که نقطهٔ ضعیف را مبداء چندین شکل مختلف گردالیده .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الثانی ۱۲۶۴ه/جولائی ۱۸۷۷م ، ۵۲۴ص ، ۲۷ × ۱۶ س م .

ش ۱۳۴۱۶/۱۰۷۶۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م ، چاپ دوم ، ۵۲۴ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س م .

ش ۱/۵۲۵۴ ۶۸۰

● سراج الرمل

از سید روشن علی (شاید همان روشن علی بن عبدالرسول جونپوری مؤلف زبدهٔ روشن در رمل) . رک به : موزه : ۸۹۷-۸۹۸ .

آغاز : الحمد لله ... این عاصی گمان داشت که عطارد و دبیر فلک .

○ مطبع منشی نولکشور، محرم ۱۲۹۳ه/فروری ۱۸۷۶م، ۹۶ص، به ضمیمهٔ رساله تکسیر الرمل سرودهٔ میر عباس دهلوی ص۹۴-۹۶ ، ۲۷ × ۲۷ س م.

ش ۱۳۴۱۶/۱۰۷۶۳

● مصداق الرمل

از محمد عطای لاهوری . بموجب فرمایش زبدهٔ عارفان میان احسان الله احمدی. آنچه از خدمت استاد شنخ بدیع الدین لاهوری و میر روشن علی دهلوی بعد از تجربه حاصل شده در قید تحریر آورده است .

آغاز : جواهر زواهر حمد و ثنا نثار بارگاه کبریائی آن علیمی که .

○ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۷۶م/شعبان ۱۲۹۳ه ، ۱۳۶ص ، ۲۷ × ۱۷ س م .

ش ۱۳۴۱۶/۱۰۷۶۳

Marfat.com

طبیعات

Marfat.com

Marfat.com

طبیعیات

● دانش نامهٔ جهان

از حکیم غیاث الدین علی ابن امیران المجتبی الحسنی الاصفهانی لسال ۸۷۱ھ یا ۸۷۹ھ .
«در علم حکمت و هیئت و طبابت و طبیعات و حیوانات و نباتات و معدنیات و افعال موجودات» ، شامل ده باب و بیست اصل و چهار نتیجه و خاتمه .

باب ۱- اجمالی پدید شدن عقل و نفس کل . ۲- پدید آمدن افلاک و ترتیب ایشان . ۳- گردش افلاک و مدت دوره هر یک . ٤- پیدا شدن عناصر و مکان هر یک . ۵- تقسیم عناصر . ٦- کیفیات که لازم عناصر اند . ۷- طبقات عناصر . ۸- اشکال افلاک و عناصر و چگونگی ایستادن زمین . ۹- معنی و حقیقت جسم . ۱۰- تقسیم جسم بسیط و مرکب .

اصل ۱- استحالت عناصر . ۲- پیدایش و حقیقت بخار و دخان . ۳- پیدا شدن باد . ٤- پیدا شدن ابر . ۵- کیفیت پیدا شدن باران . ۱۰- پیدایش برق . ۱۵- بیان تارک یعنی تیرها . ۲۰- پیدا شدن آب چشمه و چاه و کاریز خلاصه بیست اصول مذکوره .

نتیجه ۱- در علم معادن و معدنیات که اول از موالید ثلاثه است .

۲- در علم نباتات دوم از موالید ثلاثه .

۳- علم حیوانات مولود سوم از موالید ثلاثه .

٤- در پیدا شدن انسان که اشرف حیوانات است .

خاتمه در بیان قوای مخصوص انسان .

آغاز : سزاوار سپاس و ستایش مبدعی است که فضای ذاتی او که در لسان صاحب قوانین الهی بامر کن معتبر گشته .

رک به : موزه : ۵۷ .

○ امرتسر - بفرمایش حکیم لیاز علی ، مطبع افغانی ، ۱۳۱۹ھ (ص ع) و در خاتمه ۱۳۲۰ھ ، چاپ اول ، ۱۰۲ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۲۹٦۵/۳۰۲۷

Marfat.com

● سراج القلوب

از ابو نصیر بن محمد القطان الغزلوی .

شامل ٤٤ باب :

۱- صفت آفرینش جهان . ۲- اول چیزیکه خدایتعالی آفریده است . ۳- صفت نام آسمانها . ٤- نام زمینها . ٥- آفرینش بهشت . ۱۰- صفت پلصراط وگذشتن بر آن . ۲۰- صفت فاتحة الکتاب . ۳۰- صور اسرافیل . ٤۰- اصحاب الراس . ٤٤- صفت بلوقیا وکور سلیمان لبی .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید ... ابو نصیر بن محمد القطان الغزلوی که این رساله ایست در بیان غرایبهای پیشنیان و قصهای گذشتگان و اخبار پیغمبران .

○ دارالطباعة اسد آقا ، بفرمایش اسد آقا ، بخط مالک مطبع محمد باقر ابن محمود الآهری ، ۱۲ صفر ۱۲۹۱ه ، ۲۰۳ص ، ۲۱/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۵۹٤/۲۲۵۸

● سلسله (حصهٔ چهارم) از کان بدخشان موسوم به شذرات العربیه

از ابو الوفا عبدالحکیم والوالجی رستاقی. معلم حقوق مدرسهٔ استقلال و غازی ، در ۱۹۲۹م/ ۱۳٤۸ه ، «رونق کلام گلر خان» = ۱۳٤۸ ، شذرات العربیه = ۱۹۲۹ .

اسماء اعضاء انسان ، طبقات ، اسماء انواع الانسان ، الافعال والاسماء ، اسماء الاطعمه ، الاشربة ومایتعلق بها ، اسماء المقولات ، اسماء آلات الحرب و غیرها ، به فارسی و عربی .

آغاز : حمد مر خالقی را سزاست که از ادراک اسرار خامضه اش عقل قاصر ، (مصرع) بن که و تعظیم جلال از کجا .

○ افغانستان : قندهار ـ حاجی عبدالغفار و پسران ، دهلی : ناز آفسٹ ورکس ، بت ، ۱٦٤ص ، با تقریظ عربی از سید مبشر طرازی ، بخط محمد عبدالرشید محبوب الرقم ساکن عادلگڑه ضلع گوجرالواله ، (۲۳ عقرب ۱۳۰۹خ تاریخ تقریظ) ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۷۳۰۷/۷۲٤۹

● عجائب المخلوقات

متن عربی از عماد الدین زکریا بن محمود بن محمود الکمونی القزوینی . در ۹۵٤ه ، بعهد ابراهیم عادل شاه از لغت عرب بلغت فرس نقل کرده شد .

Marfat.com

«نام نهادی بود. مؤلف اصلی در لغت عرب این کتاب را عجائب المخلوقات و غرائب الموجودات» (دیباچه) .

شامل چهار مقدمه :

۱- در عجب و معنی آن .

۲- در تقسیم مخلوقات و پیدایش .

۳- در معنی غریب .

٤- تقسیم موجودات .

آغاز : العظمة لک والکبریا بجلالک اللهم یا قائم الذات ومفیض الخیرات واجب الوجود فائض الجود .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۳۳۱ھ/اپریل ۱۹۱۳م ، ٥٩٤ص ؛ ۲۹ × ۲۰٫۳سم .

ش ۸۱۹٥/٦۱۸۱

۷۱۳۷/٦۱۸۰

۱۳۳۰۲/۱۳۳۱۷

Marfat.com

Marfat.com

کیمیا

Marfat.com

Marfat.com

● **مخزن الاکسیر** (اکسیر دوم)

از حکیم محمد امام الدین پاک پتنی بن پیر محمد حکیم بن شیخ محمد عمر حکیم بن شیخ احمد حکیم صدیقی مهاروی ، وی مرید خواجه محمد سلیمان تونسوی (م۱۲۶۷ه) و الله بخش تونسوی بوده .

اکسیر دوم از ذوی الاجساد در ۱۳ معدن .

آغاز : اما بعد از حمد و ثناء مستعین من الله الحکیم امام الدین بن پیر محمد حکیم .

◎ صفحه عنوان در جالندهر ـ مطبع آفتاب هند ، ۱۸۸۷م ، ۱۲۰ص ، ۳۰ × ۲۳سم .

ش ۱۲۵۵/۱۸۳۹

● **مخزن الاکسیر** (اکسیر سوم)

در ۱۴ معدن :

در مقتلات و مکلسات حجریات چون الماس و مروارید و بسد و مرجان و یاقوت و عقیق وغیره .

آغاز : لک الحمد یا معلم الانسان .

○ کپور تهله ـ مطبع بهار جنت ، بخط نظام الدین ، ۹۰ص ، ۳۰ × ۲۳سم .

ش ۱۲۵۵/۱۸۳۰

● **مخزن الاکسیر** (اکسیر چهارم)

در کشته جات و مکلسات حیوالیه .

در ۱۳ معدن .

آغاز : لک الحمد یا معلم الانسان سالم یعلم اسرار الحیوالیة الخفیة الصدریة وصلی علی معدن الشفاعت اکاسیر الخمیله .

Marfat.com

○ کپورتهله ـ مطبع بهار جنت ، ب‌ت ، ۷۷ص ، ۳۰ × ۲۳س‌م .

ش ۱۲۵۵/۱۸۳۰

● مخزن الاکسیر (اکسیر پنجم)

در هشت معدن .

در کشتجات و مقتلات و مکلسات لباتات مستعمله ضروریه چون بیش و اذراق و بلادر و عشر و جوز ماثل وغیره .

آغاز : لک الحمد یا واهب الاکائر الخمسه .

○ کپور تهله ـ مطبع بهار جنت ، ب‌ت ، ۹۴ص ، ۳۰ × ۲۳س‌م .

ش ۱۲۵۵/۱۸۳۰

● تکملهٔ مخزن الاکسیر

در چهار تکمله .

۱ـ اعمال بوته های و گل حکمت های .

۲ـ در اعمال مدبرات ادویه سمیه .

۳ـ در بعضی صناعات مصنوعی چون زعفران الحدید وغیره .

٤ـ در بعضی صناعات و اعمال سیمیا .

آغاز : الحمد لله علی التوفیق الجمیل تکمیل الجلیل من الکشاف اکامیر الخمسه .

○ امرتسر ـ مطبع ریاض هند ، ب‌ت ، ۵۷ص ، ۳۰ × ۲۳س‌م ، در مجموعه مخزن الاکسیر .

ش ۱۲۵۵/۱۸۳۰

Marfat.com

دامپروری و دامپزشکی

Marfat.com

Marfat.com

- باز نامه = صید المراد...
- تحفة الصدر = فرسنامه
- صید المراد فی قوانین الصیاد = جوارح نامهٔ امامیه فی قوانین الصیاد

از داود ابن یار محمد خدا یار خان عباسی . نگارندهٔ قرن ۱۲ هـ .

رک به موزه : ۵۶ .

مشتمل بر ۳۰ باب و خاتمه :

۱ـ کیفیت صیاد و صید آن .

۲ـ رنگ و عیب و هنر جانوران .

۳ـ چشم گشادن جانوران گلال چشم ، در شش فصل .

۴ـ کیفیت چشم گشادن جانوران سیاه چشم ، در هشت فصل .

۵ـ معالجات شکار جانوران گلال چشم ، در دو فصل .

۱۰ـ امراض گوش ، در دو فصل .

۲۰ـ امراض جلد ، در چهار فصل .

۳۰ـ معالجهٔ بانگ شکر کان و آن آواز نحس .

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد مالک الملکی را سزد که سیمرغ و هم شهسوار عقل در اسپ سرحد عد و احصای آن نرسد .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسائتی آف بنگاله ، بپتست مشن پریس ، ۱۹۰۸م ، ۱۷+۴۳۴ص ، ۲۴×۱۵/۵سم ، به تصحیح دی ـ سی ـ فلت ـ (D.C. Phillotte) .

ش ۲۵۷۳/۵۴۸۳

Marfat.com

● فرسنامه = تحفة الصدر

از صدر الدین محمد خان بن زبردست خان که اکثر مشغول به سیر و شکار بوده است. اول چندین فرسنامه‌ها را جمع کرد سپس این را نوشت در ۲۰ فصل:

۱ـ در ذکر آیات قرآنی و احادیثی که دلالت بر محاسن اسپ کند.
۲ـ شناختن سال اسپ و دندانها.
۳ـ در ذکر رنگهای اسپ.
۴ـ در سایر علامات که از اختلاف الوان یافته می شود.
۵ـ در ذکر آنچه تعلق بهیئت و اعضاء دارد.
۱۰ـ در اخلاق ذمیمهٔ اسپ.
۱۵ـ در خدمتگاری.
۲۰ـ ذکر فیل.

آغاز: سپاس تقدس احساس مالک الملکی را سزد که ابلق لیل و نهار هموارهٔ بمهمیز مشیت او در رفتار است.

○ کلکته ـ ایشیاٹک سوسائٹی آف بنگال، بپٹسٹ مشن پریس، ۱۹۱۱م، iv+۶۲ ص، ۲۴/۵×۱۵/۵س‌م، تصحیح و حواشی به انگلیسی از D. C. Phillotte که وی نادرست زبردست خان را مؤلف کتاب دانسته است. متن این چاپ از روی نسخهٔ خطی بخامهٔ امیر محمد اسلم زنجانی موسوی مورخ ۱۱۹۴ه تهیه شده است.

ش ۱۴۱۱/۱۶۸۹
۲۴۳۳/۱۹۹۸

Marfat.com

پزشکی

Marfat.com

Marfat.com

● **اختیارات بدیعی**

از علی ابن الحسین الانصاری المشتهر به حاجی ابن العطار . در ۷۷۰ه .

مشتمل بر دو مقاله :

۱ـ در بیان ادویه مفرده و ابدال و اصلاح و منفعت و مضرت آن به ترتیب حروف تهجی .

۲ـ در مرکبات طبیه از هر قسم معاجین و جوارش و یاقوتی و اطریفل و اقسام شربت و سفوف و دیگر مفردات .

آغاز : امداد حمد بیعد و اعداد سپاس بیقیاس مبدعی را که آثار کمال ابداع او بر هر ورق از اوراق شجری .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الثانی ۱۳۰۵ه/مارچ ۱۸۸۸م ، ۵۷۹ص ، ۲۸×۱۸س‌م .

ش ۳۱۸۷/۶۴۵۹

● **اغذیة المرضی** (ص‌ع) اطعمة المرضی (مقدمه)

از محمد کاظم بن حکیم محمد روشن ضمیر . به سال ۱۲۰۶ه ، در سی باب .

همان : موزه : ۷۴ .

آغاز : تغذیه تمهید و تقوت قوت محمدت .

○ دهلی ـ افضل المطابع ، بت ، ۱۶۴ص ، ترجمهٔ عبارات عربی به فارسی از حکیم سید محمد عبدالرزاق بدستور حکیم محمد اجمل خان دهلوی (۱۹۲۷م) در حین حیات احمد خان تهیه شده است ، ۱۲ × ۱۵س‌م .

ش ۱۰۸۲۰/۱۳۴۷۳

Marfat.com

● کتاب الاغراض الطبیه والمباحث العلائیه

از سید اسماعیل جرجانی طبیب نامدار قرن ششم هجری . عکس نسخهٔ مکتوب در سال ۵۷۸۹ . محفوظ در کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران .

شامل پنج بخش و هر بخش کتابی است :

۱ـ یاد کردن حد طب و موضوع آن و یاد کردن جزوعلمی و عملی ازان و یاد کردن ارکان و مزاجها و این کتاب پانزده گفتار است .

۲ـ اندر حفظ الصحة یعنی نگاهداشتن تن درستی و این کتاب شانزده باب است .

۳ـ اندر معالجات هر بیماری و اسباب و علامات آن سر تا پا و این کتاب ۳۶ گفتار است .

٤ـ ادویهٔ مفرده و طبع و فعل و مضرت و منفعت و خاصیت هر یک یاد کردن و این کتاب سه جزو است .

۵ـ قرابادین و اخلاط داروها و ترکیب آن و وزن آن و سرابها و لعوق ها و قرصها و کوارشها و اطریفلها و معجونها و حبها ... در بیست و سه باب .

آغاز : اما بعد حمد الله سبحاله و تعالی والثنا علیه والصلوة علی رسوله محمد المصطفی و علی آله اجمعین بباید دانست که هر که بمجلس بادشاهی وسیلتی خواهد .

○ تهران ـ بنیاد فرهنگ ایران ، شرکت سهامی، شهریور ۱۳٤۵خ ، ۷۱۵ص ، بر مبنای نسخهٔ خطی بخامهٔ سعید الجرجانی ، ۲۷/۵ × ۲۱س م .

ش ۳۷۳۱/۲۲٤۲

۶۵۹۶/٤۰٤٤

● اکسیر اعظم

از محمد اعظم خان مخاطب به ناظم جهان بن ملک الحکما حکیم شاه اعظم خان ابن محمد رضی خان ابن محمد اسماعیل خان سیستانی الاصل متوطن بلدهٔ مصطفی آباد عرف رام پور ، برای فرزند محمد افضل خان و تلمیذ سید عبدالسلام در ۱۲۹۰ه به پایان رسانده است .

جلد اول :

مقدمه متضمن اجناس جمیع امراض و تشخیص اقسام سوء مزاجات و قواعد علاج آنها بطریق کلی و سپس امراض هر عضو شروع می گردد ، اول اسباب کلیهٔ امراض آن و تشخیص آن و علاج کلی و اقسام آن ، بعد ازان هر مرض آن عضو بالاستیفا و اسباب آن بالاستقصا

Marfat.com

علامات آنها طوری نشان داده که معالج را در استخراج هر سبب آن مرض سهولت حاصل شود .

آغاز : هوالشافی که ذیب افزای ناصیهٔ نسخهٔ امراض میباشد اشارت از اسم اعظم حکیمی است جل حکمة .

○ چاپ اول در مطبع نظامی

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، چاپ دوم، ب‌ت، ٥٣٨ + ٤ص ، ٣١/٥ × ٢٤/٥سم .

ش ١٣٨٤٤/١٣٨٥٢

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ دوم ، ب‌ت ، در آخر جلد دوم تاریخ ژوئن ١٩٠٦م/ربیع الثانی ١٣٢٤ه آمده است ، ٤ + ٥٣٨ص ، ٣٠/٥ × ٢٤سم .

ش ٩٨٢/١٨٦٨

١٥٣٩/٩٨٤

جلد دوم :

آغاز : امراض شفت و شدقین یعنی لب و کنج دهن ، و آن یازده مرض ست یعنی سوء مزاج لب و تشقق و تشقر و جفاف لب .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ١٢٨٧ه/١٨٧٠م ، ٥٦٨ص ، ناقص الآخر ، ٣٠ × ٢٣سم .

ش ١٣٨٤٥/١٣٨٥٣

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ١٣٠٢ه/دسمبر ١٨٨٤م ،چاپ دوم ، ٤ + ٥٦٩ص ، ٣٠/٥ × ٢٣سم .

ش ٩٨٥/١٥٣٧

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ سوم ، جون ١٩٠٦م/ربیع الثانی ١٣٢٤ه ، ٤ + ٥٦٩ص ، ٣٠/٥ × ٢٤سم .

ش ٩٨٢/١٨٦٨

جلد سوم :

در بیان امراض کبد ، امراض مراره و طحال، امراض امعا ، امراض مقعد ، امراض مثانه ، امراض اعضای تناسل مردان ، امراض صفاق و مره ، امراض رحم .

Marfat.com

آغاز : امراض کبد یعنی جگر ، و آن هفده مرض ست یعنی سوء مزاج جگر و صفت کبد و سدد کبد و نفخهٔ کبد و وجع کبد و شرقه و اورام کبد و ورم عضلات .

○ چاپ اول در مطبع نظامی .

○ چاپ دیگر در ۱۳۲۵ه در مطبع اوده اخبار .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ دوم ، بت ، ۴ + ۷۷۴ص ، ۳۱ × ۲۴س‌م ، با تجدید نظر و حواشی و افزودگیها از مؤلف .

ش ۱۵۳۷/۹۸۶

۱۳۸۵۴/۱۳۸۴۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ سوم ، بت ، ۴ + ۷۷۴ص ، ۳/۳۰ × ۲۳س‌م .

ش ۱۸۶۸/۹۸۳

جلد چهارم :

امراض ظهر و اطراف ، حمیات ، اعراض تابع حمیات ، اورام و ثبور ظاهر بدن ، امراض جلد ، امراض شعر ، امراض ظفر ، امراض متفرقه ، سموم ، معالجات سموم معدنیه ، معالجات سموم نباتیه ، معالجات سموم مشروبه حیوانیه وغیره ، علاج کلی سموم ملدوغه ، طرد هوام و قتل آنها ، خاتمهٔ کتاب در جدول مشتمل بر دو قاعده: ۱ـ فهرست اوزان ادویهٔ مفرده . ۲ـ فهرست ادویه مرکبه که در علاج کدامی مرض مستعمل میشود .

آغاز : امراض ظهر و اطراف یعنی بیماریهای پشت و دست و پا و آن سیزده مرض است.

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۹ه ، ۷۲۰ص ، ۳۲ × ۲۳س‌م .

۱۳۸۵۵/۱۳۸۴۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه ، فروری ۱۸۸۵م ، چاپ دوم ، ۴ + ۷۱۶ص ، ۳۱ × ۲۴س‌م ، سنگی .

ش ۱۵۳۹/۹۸۷

○ چاپ دیگر در ۱۳۳۵ه در مطبع اوده اخبار .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، چاپ سوم ، ۴ + ۷۱۶ص ، ۳/۳۰ × ۲۳س‌م .

ش ۱۸۹۸/۹۸۳

Marfat.com

● الفاظ الادویه

از نور الدین محمد عبدالله بن الحکیم عین الملک شیرازی . در ۱۰۳۸ه، بنام شهاب الدین محمد شاهجهان صاحبقران ثانی .

منقسم بر مقدمه و نتیجه و خاتمه .

مقدمه مشتمل بر چهار فائده : ۱- علامات تصحیح اعراب . ۲- در بیان زبان و علامات زبان هر دیار . ۳- تحقیق طبایع و درجات آن . ٤- بیان مختار و شریت ... و بدل دوائی و علامات آن .

نتیجه : در ذکر الفاظ دوا بترتیب انیث و علامات آن .

خاتمه : در بیان ادویهٔ سته کثیر المنفعت که در کتاب قدما کمتر است .

آغاز : هو الله الاحد الصمد کبریائه حقیقت بیچونش برون از دائرهٔ دریافت .

○ لاهور - بفرمایش عبدالقادر خلف احمد جامی ، مطبع محمدی ، ۲۹ دسمبر ۱۸۷۳م ، ۲۱۶ص ، ۲٤/۵ × ۱٦/۵ س‌م .

ش ۸۸۹۸/۸۹٤۱

○ لاهور - بفرمایش چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ۲۰٦ص ، ۲٤/۵ × ۱٦ س‌م .

ش ٦۱۹۸/۷۷٦۵

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، بت ، ۲۱٦ص ، ۲۷ × ۱۷ س‌م .

ش ۵۲۵۲/٦۷۹۷

● رسالهٔ بحران = مختصر البیان فی ضروریات البحران

از محمد بدر الدین بن خواجه جمال الدین . بخواهش حاجی محمد حسین .

ملتقط از رسالهٔ «غایة البیان فیما یتعلق بالبحران» تصنیف حکیم علی حسین .

آغاز : الحمد لله الحکیم الوهاب ونصلی علی رسوله محمد .

○ مطبع حسنی ، ۲۰ شوال ۱۲۷۰ه ، ص۲۰٤-۲۰۸ ، با میزان الطب ، ۲٦ × ۱۷ س‌م .

ش ۱٤۵۷/۹٦۲

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع حسنی ، ۱۸۵۹م ، ۷۶-۱۲۷۵ه ، ص۲۰۱-۲۰۴ ، با میزان الطب ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۸۰۴۲/۶۲۳۸

○ مطبع منشی نولکشور، ۱۸۷۰م/۱۲۸۷ه ، ص۲۰۴-۲۰۸ ، ناقص الآخر، با میزان الطب محشی ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۶۰۶۵/۱۵۰۵۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۸ه/جون ۱۸۸۱م ، ص۲۰۴-۲۰۸ ، محشی ، با میزان الطب ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۰۳۷/۱۵۰۲۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۵ه/دسمبر ۱۸۸۷م ، ص۲۰۴-۲۰۸ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۰۸۰۸/۱۳۴۶۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۱۰م ، چاپ ششم ، ص۹۲-۹۶ ، با مطب عاوی خان ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۲۶۲/۱۸۲۷

۳۱۹۳/۶۴۶۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۳۰ه ، از صفحه ۲۰۴ تا ۲۰۸ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۱۸۴۵/۱۲۶۷

○ لاهور ـ اسلامیه مشین پریس ، بت ، ص۲۰۴-۲۰۸ ، محشی ، با میزان الطلب ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۲۴۲۹/۲۰۶۹

● **مجربات حکیم بوعلی سینا = تحفة العاشقین**

از کتب بو علی سینا و دیگر اطبای حاذق التخاب شده است ،

مشتمل بر سه لزم ؛

Marfat.com

یزم ۱- موسوم به بزم عشرت در آداب شرب مدام مشتمل بر بر یک ساغر و شش صراحی.

۲- مسمی به بزم خلوت در آداب مباشرت با سمن رویان سیم اندام مشتمل بر یک جلوه و بیست و پنج لذت .

۳- موسوم به بزم راحت در ذکر فوائد حمام و علاج بعض اسقام مشتمل بر یک آسائش و سه صحبت .

آغاز : ثنا ها همه ایزد پاک را ثریا ده طارم تا که خورشید را صورت جام .

○ مطبع ایجاد کشن ، ۱۸۵۶م ۱٤٦ص ، ش ٦٤٥٨ .

○ پشاور - باهتمام ملا محمد صادق ، ۱۳۵۵ھ ، ۱٤٦ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۸۵٦۳/۸۵٦۵

● تحفة المؤمنین

از محمد مومن حسینی بن میر محمد زمان تنکابنی . در ۱۰۷۷ھ یا ۱۰۷۸ھ .

مشتمل بر پنج تشخیص و ۲٤ باب .

تشخیص اول : در سبب اختلاف اقوال اطباء در ماهیت و قوت و قدر شربت ادویه و شروط اخذ هر دوا و ذکر درجات و انقسام قوتها باقسام .

تشخیص دوم : در ذکر صفات و افعال ادویه بیان افعال ادویه کلیه و مشابه آن و تفسیر اسامی و معانی لغاتی .

تشخیص سوم : در بیان ماهیت و خواص کیفیت ادویهٔ مفرده و اغذیهٔ مفرده و مرکبه و ذکر مصلح و بدل و قدر شربت .

تشخیص چهارم : در مداوای سموم .

تشخیص پنجم : در بیان اوزان و آنچه بآن متعلق است و دستورات منقسم است بسه قسم .

آغاز : سبحانک اللهم یا قدوس یا طبیب النفوس اتمم لنا انوار معرفتک شکر شعرن شربت حیات حکیمی را جل شانه که ای نصیبان ذاتی عرصهٔ امکان را مائده وجودش رسیده -

○ مطبع حسنی - ۱۲۷۲ھ ، ۸ ۲ + ۱۰۰ص ، ناقص الآخر ، ۳۰/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۱۸۷۰/۹۸۱

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۹۱م چاپ سوم ، از صفحه ٤۰ تا ۷٦۷ بر حاشیهٔ مخزن الادویه ، ۳۲ × ۲۵س‌م .

Marfat.com

ش ۱۸۷۱/۹۸۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسامبر ۱۹۱۳م ، چاپ چهارم ، ۷۶۸ص ، بر حاشیهٔ مخزن الادویه .

ش ۶۸۱۲/۵۵۸۷

● تذکرهٔ شفائیه=خلاصة الفارماکوپیا

از حکیم سید افضل علی خان .

«بعد از فراغت تألیف افادات کامرینیه و جامعه شفائیه تألیف کرد» . به تاریخ ۲۷ ذیقعده ۱۳۰۲ھ یا ۱۳۰۴ھ.

شامل مقدمه یک مقصد و چند باب . خاتمه در بیان ادویه .

مقدمه : در بیان ادویه مطلقا .

مقصد : در بیان تقسیم ادویهٔ بحسب افعال مخصوصه .

بابها : ۱ـ در بیان جنس اول از اجناس سبعه که موسوم بمکانی کل است .

۲ـ انواع جنس دوم .

۳ـ انواع جنس سوم یعنی مخرج مواد از بدن مشتمل بر چند فصل سوی خارج .

۴ـ بیان جنس چهارم ادویهٔ مقلل حرکت .

با استفاده از تحقیقات پزشکی اروپائی . مؤلف اصطلاحات فرنگی را بکار برده است .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چون از تصنیف و تسوید کتاب ثانی از کتاب افادات کامرینیه و جامعه شفائیه فارغ شدم .

○ فیض آباد ـ مطبع غنچهٔ کشمیر ، ۱۸۲ص ، با گواهینامه از جی ایم سی مکانکی سول سرجن مورخ ۲۰ فروری ۱۸۸۹م ، بخامهٔ نیاز علی ، خاتمهٔ کتاب در بیان داروهائی که تاکنون در «پرئش فارما کوپیا» مندرج نشده است . ۳۰/۵ × ۲۴/۵سم .

ش ۲۰۷۰/۲۳۹۹

۲۳۲۴/۲۷۲۰

● تذکرة اللبیب فیما یتعلق بالطب والطبیب

از حکیم وکیل احمد سکندر پوری . در عهد نواب محبوب علی خان و نواب مظهر الدین خان مدارالمهام حیدر آباد. شامل شش باب .

Marfat.com

۱ـ در ترجمه و موضوع و غایت علم طب .

۲ـ فضیلت علم طب .

۳ـ بیان واضع علم طب و کیفیت استخراج آن .

٤ـ در تعداد علومی که طبیب بآن محتاج باشد .

٥ـ اوصافی که طبیب را بآن متصف باید بود .

٦ـ در بیان اخلاقی که طبیب را ازان احتراز لازم است .

آغاز: حمد حکیمی که مرکبات کونی را در حیز اختلاط کشیده و شکر طبیبی که مزاج بسائط عنصری را طبیعت امتزاج بخشیده .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، دسمبر ۱۸۹۰م ، ٤۲ص ، ۲٦×۱۷/٥سم .

ش ٦۸۰۰/٥۲٥٥

● تذکرة الهند المشهور به یادگار رضائی

از حکیم رضا علی خان . در ۱۲۳۷ه=«یادگار رضا» شامل سه تذکره و یک خاتمه .

تذکرهٔ اول : در بیان اصول بدن وغیره بر طریق هندیه .

تذکرهٔ دوم : در بیان اوزان و مصالح و عطار ادویه و اغذیه .

تذکرهٔ سوم : در فواید اسماء ماهیات و امزجه و افعال و اصلاح و ضرر و خواص ادویه و اغذیه هندیه .

خاتمه : در بیان اسماء چند که مستعمل در ماهیات است .

آغاز (متن) : سبحان الذی عام الانسان علاج الابدان لشفاء والاسقام و اثر الفاعل بالقابل .

○ حیدرآباد دکن ـ شمس الاسلام پریس ، و از ص۱٤٥ تا ٥۲۰ در مطبع عهد آفرین ، ۱۳٥۳ه ، ۸+٥۳۰+٦٦ (فهرست اسمای ادویه کتاب یادگار رضائی) ، ناقص الآخر تا سین مهمله باکاف ، مقدمه بزبان اردو از حکیم ابو الفدا محمود احمد معتمد انجمن اطباء و مجلس منتخبه حیدر آباد دکن ، در ۲٥ رجب ۱۳٥٤ه/۳۰ آذر ۱۳٤٤ف .

ش ۱۲۷۹/۱۷٥۹

● تریاق استمنا

Marfat.com

از عبدالله المعروف امام الدین بن شیخ پیر محمد بن شیخ محمد عمر بن شیخ احمد حکیم باکهنی - بعد از تالیف عطر مجموعه و مخزن الاکسیر و تریاق الفرنج و تریاق (حافظ) النساء ... وغیره در ۱۲۷۶ه تالیف کرده است . مؤلف ملازم مهاراجه کپور تهله و وابسته به خانقاه خواجه محمد سلیمان تونسوی بوده است .

مشت اول : در اسباب خضخضه و استمنا بالید ، این بر شش حرکت است .

مشت دوم : در علاج جلق و استمنا بالید ، خضخضه ، بر سه تجربه است ، تجربه سوم در علاج مجلوق ... باستعمال ادویهٔ مرکبه بحسب المعمول حروف تهجی .

آغاز : الحمد لله که مرضان ممارست خضخضه خناس مایوس العلاج را از مجربات قالون احسان شفایش .

○ مطبع محمدی ، بسعی فقیر الله و عبدالعزیز تاجران ، بتصحیح مولوی غلام حسین لاهوری امام مسجد ، مسجد گمٹی بازار لاهور، بت ، ۸۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۳۱۹۳/۶۳۶۵

● تریاک خورجه (ص ع) = رسم الحیوة فی ازالة سم الحیات (ترقیمه)

از عبدالعلیم نصرالله خان الاحمدی خوبشگی خورجی . بتاریخ ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۷۹ه در خورجه .

در بیان ۹۹ قسم مار و تریاک آنها . مؤلف هر چه از رسول شاه مارگیر جالندهری (متوفی ۶ صفر ۱۲۷۸ه) درین فن شنیده بوده نوشته است .

آغاز : اللهم اهدنا الصراط المستقیم ... بدانکه این چند اوراق جمع آوردهٔ عبدالعلیم .

○ میرٹھ - مطبع دار العلوم ، باهتمام محمد وجاهت علی خان ، ذیقعده ۱۲۷۹ه ، ۲۷ص ، ۲۱ × ۱۳سم .

ش ۶۷۶۷/۱۴۶۸

● تکشیف الحکمة

از محمد سلیم بن حکیم محمد عظیم خان بن حکیم محمد عبداللطیف خان شاهجهان آبادی از تلامذهٔ حکیم اجمل خان .

مولف برای تالیف این کتاب از کتابهای متقدمین و متأخرین استفاده کرده است و مأخذ و منبع را در دیباچه ذکر کرده است .

Marfat.com

نام کتاب برابر با تاریخ آغاز است . در ۱۲۷۸ھ ، بنام مهاراج رام سنگھ .

مشتمل بر مقدمه و سه قانون و یک خاتمه .

مقدمه در حد طب. قانون اول در قواعد طب در دو مقاله. قانون دوم در قواعد جزء عملی از طب بر وجه کلی. قانون سوم در کلام کلی باحکام ادویه مفرده و مرکبه و اغذیه.

آغاز : تحمید حکیمی را سزاست که بقدرت کاملهٔ خویش از عناصر اجناس حیوانات را باشکال مختلفه آفرید .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۷م ، چاپ سوم ، ۱۸۸ص ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۳۱۷۳/۲۹۳۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۹۰۱م ، قطعات تاریخ از شعرای مختلف ، از آنجمله از میرزا غالب دهلوی : (لکھا ہے نسخه مفید) یہی ہے سال تمام = ۱۲۷۹ھ ، چاپ سوم ، ۱۸۸ص ، ۲۴/۵ × ۲۶سم .

ش ۵۷۶/۱۸۰۴

۳۱۹۷/٦٤٦٨

● جامعه الشفائیه و افادات کیمرینیه (یا کامرینیه)

از افضل علی رضوی بن سید اکبر علی فیض آبادی مخاطب به شفاء الدوله . که معتقد بود کتب عربیه در طب از نظر علمی و عملی اغلاط زیاد دارد و باید از تحقیقات جدید اروپا استفاده کرد ، و نه باید تقلید محض کرد، چون علاج مرضی امریست عظیم الخطره و در آن ادنی غفلت مودی بقتل نفس و اهلاک علیل می شود . چون مؤلف تسلط بر زبان انگلیسی نداشت نظرات مؤلفین عربی را به اردو نوشت و بعداً در مقابل هر نظر تحقیقات نوین انگلستان را به توسط دکتر جان کمرن بدست آورد و سپس به فارسی به صورت کتاب در آورد .

جلد اول :

در امراض خاصه ، مشتمل بر ۲۲ باب و هر باب در چند فصل .

۱ـ امراض راس . ۲ـ امراض مقله عین . ۳ـ امراض خانهٔ چشم . ٤ـ امراض گوش ۵ـ امراض انف . ۱۰ـ امراض قلب . ۲۰ـ امراض مخصوص زنان . ۲۲ـ در اوجاع اعضای طرفه .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد واضح باد که مسود این اوراق افضل علی الرضوی بن سید اکبر علی الفیض آبادی .

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ؛ (١٢٩٩ه) ، بخط شمس الدین با عکس ڈاکٹر کیمبرن سول سرجن فیض آباد ، و عکس مؤلف کتاب ، و گواهینامهٔ انگلیسی از ڈاکٹر کیمبرن مورخ ١٨٧٧م ، نقل اجازه بزبان عربی از سید ابو ابراهیم ابن سید محمد مهدی ابن سید محمد ، و گواهینامه از ای- جی- گرلپٹ مورخ ٩ ستمر ١٨٨٤م ، و فهرست اسمای مرض انگریزی و عربی و فارسی کتاب خاصه و عامه جامع شفائیه جلد اول و دوم ، ٦ + ٣٣ + ٤٩٠ص ، ٣٢ × ٢٥س‌م .

ش ٢٣٢٣/٢٧٢١

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ١٣٠٤ه/١٨٨٧م ، ناقص الاول ، ٩ — ٣٣ + ٣ + ٤٩٠ص ، ٣١ × ٢٤س‌م .

ش ٢٠٦٢/٢٣٩٠

جلد دوم :

در ١٤ ربیع الثانی ١٢٩٩ه ، به پایان رسانیده است . در امراض عامه .

مشتمل بر ٥ باب و هر باب در چند فصل .

باب ١- حیات . ٢- امراض دمویه . ٣- امراض جلدیه . ٤- امراض تفرق اتصال . ٥- در بیان سموم .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد میگوید جامع و کاتب این اوراق سید افضل علی الرضوی المخاطب به شفاء الدوله .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، بفرمایش و تصحیح مصنف ، جمادی الاول ١٣٠٤ه/ فروری ١٨٨٧م ، ٥١٢ص ، بخط سلیمان مرزا مفتون لکهنوی ، ٣١ × ٢٤س‌م ، تقریظات و قطعات تاریخ به عربی از سید علی محمد و سید محمد مهدی ، سید ابی ابراهیم و به زبان فارسی از سید مظهر علی ، سید بهادر حسین فلک ، گدا حسین گدا وغیره .

ش ٣٠٦٢/٢٣٩٠

٢٣٢٢/٢٧١٩

● رسالهٔ جنین

از اصغر حسین بن غلام غوث . زلده در ١٢٧٢ه، مؤلف «علاج الصبیان» .

مقدمهٔ اول : در تشریح رحم و کیفیت استقرار نطفه .

مقدمهٔ دوم : در بیان علامات حمل .

Marfat.com

بابها : ۱ـ در تدبیر حبالی .

۲ـ در تدبیر وضع حمل .

۳ـ در تدبیر آن بعد ولادت و بستن اناده و عصا.

٤ـ در تدبیر مولود بعد وضع .

آغاز : سپس سپاس حکیم علی الاطلاق و نعت برگزیدهٔ انفس و آفاق و منقبت آل اطهار و اصحاب می گوید ... اصغر حسین .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۷۱ه ، ص۱ـ۲۳ ، محشی ، با تصویر های شکل رحم مع استخوان گرد و پیش ، و صورت بودن جنین در رحم و تولد طبعی آن و ... ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

● حدود الامراض ، شرح

رک به : فصول الاعراض .

● حفظ الصحه (علمی و عملی)

برای سال سوم مدارس متوسطه . مطابق آخرین دستور ۱۳۰۸ش رسمی وزارت جلیله معارف ایران .

از دکتر شفا ـ الف. زاهدی . معلم حفظ الصحه و علوم طبیعی سابق مدارس متوسطه طبیب و جراح داخلی سابق مریضخانهٔ دولتی و وزیری .

مشتمل بر شش فصل :

تعریف حفظ الصحه ، فصل ۱ـ آب . ۲ـ هوا . ۳ـ مشروبات . ٤ـ اغذیه . ۵ـ ورزش . ۶ـ امراض مسری و سبب سرایت آنها میکرب .

آغاز : تعریف : حفظ الصحه چنانکه از لفظش معلوم میشود عبارتست از علم بحفظ صحت و بعبارة آخری دستور هائیست که اگر آنها ، را انسان مراعات کند .

○ (تهران) ـ کتابخانهٔ خیام ، مطبعه نهضت شرق ، ۱۳۰۸ه ش ، ۱٤۰ص ، مصور ، ۲۰/۵ × ۱٤سم .

ش ۵۹۶۰/۳۷۶۲

خلاصة التجارب = مجربات حکیم علوی خان دهلوی

جمع آوری از مولانا بهاالدوله در ۹۰۷ه در مسکن طرشت .

Marfat.com

مشتمل بر ۲۵ باب :

۱- در بیان آنچه دانستن آن موقوف علیه حفظ صحت و رفع مرض هست .

۲- در بیان حفظ الصحة .

۳- در بیان تدبیر اطفالی .

٤- در بیان حصبه و جدری و ... .

۵- در بیان احوال دماغ از ترکیب و وضع و مزاج وغیره .

۱۰- در بیان احوال حلق و الهای آواز و دم زدن .

۲۰- در بیان احوال آلات تناسل ... مخصوصه بمردان و اسباب و علامات و معالجات آنها .

۲۵- در بیان بعضی الفاظ غریبه که متعارف اطباست و اوزان مذکور در طب خصوصاً آنچه درین کتاب آورده ست .

آغاز : حمد لا احصی حکیمی را بکمال حکمت و وفور عنایت و قدرت ماهیت اشرف انسانی را از خزانهٔ خلعت وجود پوشانید .

○ (هند) - ۱۲۸۳ھ/۱۸۶۶م ، ناقص الاول ، ص۱۹-۷۲٤ ، ۲۷/۵ × ۱۸س م .

ش ۳۸۸۲/۵٤٦٤

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۲۹۲ھ/جون ۱۸۷۵م ، ناقص الاول ص۵ تا ٦٤٦ ، ۲۵ × ۱۷/۵ش م .

ش ۱۲۷۷/۱۷۵۷

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۰۵م ، چاپ سوم ، ٦٤٤ص ، ظاهراً ناقص الآخر ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۲۲٦۲/۲۵۹۹

۸۳۳۷/٦٦٦۸

● دافع الوباء

از حکیم وکیل احمد سکندر پوری . بنام نواب تراب علی خان بهادر سالار جنگ (حیدر آباد دکن) .

مشتمل بر هشت باب :

Marfat.com

۱ـ تعریف وبا . ۲ـ اسباب وبا . ۳ـ علامات حدوث وبا . ٤ـ بیان ایام عروض وبا . ٥ـ کیفیت عروض وبا در مستعدین آن . ٦ ـ در محترزات . ۷ـ ادویهٔ مفردهٔ که برای وبا بکار آید . ۸ـ در معالجات .

آغاز : حمد مر صانعی را سزد که در جسم خاکی روح هوای دمیده و نسیم صافی را معدلش گردانیده .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۳۰۷ه ، ۳۲ص ، ۲٦ × ۱۷/٥س‌م .

ش ٦۸۰۰/٥۲٥٥

● دستور العلاج

از سلطان علی طبیب خراسانی . به سال ۹۳۰ه یا ۹۳۳ه .

مشتمل بر یک مقدمه و دو مقاله .

مقدمه در بیان حفظ صحت و بیان حد طب و احوال تندرستی و بیماری و احوال نبض وغیره مشتمل بر شانزده باب و در هر بابی چند فصل .

مقالهٔ اول : در امراض مختصر بعضو معین و این در بیست و پنج باب است و هر بابی بچند فصل و هر فصلی بچند نوع .

مقالهٔ دوم : در امراض غیر معین بعضو تا آخر کتاب ، و مشتمل است برهشت باب و هربابی بچند فصل و هر فصلی بچند نوع .

آغاز : جواهر حمد و ثنا خدائرا عز و جل که حکیم حاذق است و ستایش و شکر بیقیاس رحیمی را که شفا بخش خلایق است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۹۰م ، چاپ چهارم ، ۳۳٤ص ، ۲٤/٥ × ۱٦/٥س‌م .

ش ۱۳٤۳/۱۷۰۱

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۹۹م ، چاپ پنجم ، ۳۳٤ص ، ۲۸ × ۱۸/٥س‌م .

ش ۳۱۹۹/٦٤۷۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۱٤م ، چاپ ششم ۳۳٤ص ، ۲٤ × ۱٥س‌م .

ش ۱٥۹٦/۱۱۹۰

○ هندو پریس ، ۳۲۸ص ، ناقص الآخر ۲۷ × ۱۸س‌م .

۱۷۳۰

Marfat.com

● دلایل البول=رسالهٔ قاروره

از یوسفی هروی . به سال ۹۴۲ه . در هفت «لوع» نگاشته است .

آغاز : بعد از سپاس حکیم مطلق حل ذکره .

○ دهلی ـ مطبع حسنی ، ۱۸۵۹م ، ص۱۹۳-۲۰۰ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۶/۵×۱۷ س‌م .

ش ۸۰۴۲/۶۳۲۸

○ بمبئی ـ مطبع حیدری ، ربیع الاول ۱۲۸۷ه/۱۸۷۰م ، با میزان الطب ، ص۱۹۵-۲۰۴ ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۱۳/۱۱۸۳

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۰م ، ص۱۹۵-۲۰۳ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۶۰۶۵/۱۵۰۵۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۸ه/جون ۱۸۸۱م ، ص۱۹۵-۲۰۳ ، محشی ، با میزان الطب ، ۳۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۰۳۷/۱۵۰۶۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۳۰م ، از صفحه ۱۹۵ تا ۲۰۳ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۱۸۴۵/۱۲۶۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۵ه/دسمبر ۱۸۸۷م ، ص۱۹۵-۲۰۳ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۰۸۰۸/۱۳۴۶۱

○ لاهور ـ اسلامیه سٹیم پریس ، بت ، ص۱۹۵-۲۰۳ ، محشی ، با میزان الطب ، ۲۶ × ۱۷/۱۵س‌م .

ش ۲۴۲۹/۲۰۶۹

● دلایل النبض=رسالهٔ نبض

Marfat.com

از یوسفی هروی . به سال ٩٤٢ه ، در ده «جنس» نگاشته است .

آغاز : الحمد لله النافع الحکیم العلام .

○ دهلی، مطبع حسنی ، ۲۰ شوال ۱۲۷۰ه/۱۸۵٤م ، با میزان الطب ، ص۱۸۵-۱۹۵ ، ۲۶×۱۷س‌م ، محشی .

ش ۱٤۵۷/۹٦۲

○ دهلی، مطبع حسنی ، ۱۸۵۹م/۷٦-۱۲۷۵ه، ص۱۸۵-۱۹۳ ، با میزان الطب ، محشی، ۲٦/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۸۰٤۲/٦۲۲۸

○ بمبئی ـ مطبع حیدری ، ربیع الاول ۱۲۸۷ه/۱۸۷۰م ، با میزان الطب ، ص۱۸۵-۱۹۵ ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱٦۱۳/۱۱۷۳

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۰م ، ص۱۸۵-۱۹۵ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱٦۰٦۵/۱۵۰۵۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۸ه/جون ۱۸۸۱م ، ص۱۸۵-۱۹٤ ، محشی ، با میزان الطب ، ۲٤ × ۱۵س‌م .

ش ۱٦۰۳۷/۱۵۰۲۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الال ۱۳۰۵ه/دسمبر ۱۸۸۷م ، ص۱۸۵-۱۹۵ ، با میزان الطب ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۰۸۰۸/۱۳٤٦۱

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۳۰م از ص ۱۸۵ تا ۱۹٤، با میزان الطب، ۲۶ × ۱۸س‌م ، محشی .

ش ۱۸٤۵/۱۲٦۷

○ لاهور ـ اسلامیه مطبع پریس ، بت ، ص۱۸۵-۱۹۵ ، با میزان الطب ، ۲٦ × ۲۶س‌م ، محشی .

Marfat.com

ش ۲۴۲۹/۲۰۶۹

● رباعیات یوسفی ، شرح

رک به : المعالجة الموربه بالنسخ المجربه .

● رسایل یوسفی

از یوسفی هروی .

۱ـ طب یوسفی (جامع الفواید) ، ص۲-۶۷

۲ـ ستهٔ ضروریه . ص۶۷-۷۴

۳ـ دلائل النبض . ص۷۴-۸۲

۴ـ دلائل البول . ص۸۲-۹۰

۵ـ مختصر البیان فی ضروریات البحران . ص۹۰-۹۴

۶ـ رسالهٔ حفظ صحت بدن . ص۹۴-۹۶

۷ـ رسالهٔ ماکول و مشروب . ص۹۷-۱۰۰

۸ـ مقطعات یوسفی . ص۱۰۰-۱۱۰

○ چاپ هند . ناقص الطرفین ، ۲۴ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۹۷۴

● رسایل یوسفی

۱ـ ستهٔ ضروریه . ص۱۷۰-۱۷۹

۲ـ ترجمهٔ رسالهٔ قبریه . ص۱۸۰-۱۹۱

۳ـ علامات جلیه الحاقیه ریاض الادویه . ۱۹۱-۲۰۶

۴ـ معالجات جدولیه . ص۲۰۶-۲۱۶

○ لاهور ـ بفرمایش عبدالقادر خلف احمد جامی ، ۲۹ دسمبر ۱۸۷۳م ، ۲۱۶ص ، ۲۴/۵ × ۲۶/۵ س‌م .

ش ۸۹۴۱/۸۸۹۸

Marfat.com

● رسایل یوسفی

۱- طب یوسفی . ص۲-۷٤

۲- رسالهٔ نبض . ص۷٤-۸۲

۳- رسالهٔ تاروره . ص۸۲-۹۰

٤- رسالهٔ بحران . ص۹۰-۹٤

۵- قصیده در حفظ صحت بدن . ص۹٤-۹۶

۶- رسالهٔ ماکول و مشروب . ص۹۷-۱۰۰

۷- مقطعات یوسفی . ص۱۰۰-۱۱۶

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۹۳ھ/مئی ۱۸۷۶م ، ۱۱۶ص ، ۲٤/۵ × ۱۶/۵ س‌م .

ش ۸۳۹۲/۷۸۶۸

● رکن اعظم

از حکیم محمد اعظم مخاطب به ناظم جهان . در ۱۲۸۱ھ=رکن اعظم . در بعضی مسایل بحران . با عنوانهای :

اسباب حرکت بحران قبل از وقت او ، تعریف بحران بقول جالینوس ، تقسیم ایام مرض ، معرفت ایام منهل ، آغاز حساب بحران و ادوار آن ... علامات وقوع تشنج ، علامات وقوع لرزه ، علامات داله بر بحران جید ... اصناف موت که در اوقات حمیات عارض شود و علامات کیفیت موت مریض دلایل موت بغیر بحران وغیره .

آغاز : منت بی منتهی و محمدت مستقصی سزاوار حضرت کبریا جل و علا .

○ کالپور - مطبع نظامی ، ۱۲۹۸ھ ، ۸۰ص ، ماده های تاریخ طبع از محمد عبدالرحمن شاکر و مولوی عبد العلی مدراسی :

«این نسخهٔ مبرا کار آمد اطباء» و «مفید مرام طبیبان حذاق» ، ۲۹ × ۱۸/۵ س‌م .

ش ۲۲۶۱/۲۵۹۸

○ دهلی - باجازت حکیم محمد اکمل خان لبیرهٔ مؤلف بفرمایش شیخ محمد نظام الرحمن ابن محمد لذیر حسین ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۲۸ھ ، ۸۰ص ، ۳۰ × ۲۰/۵ س‌م .

ش ۲۳۲۰/۲۷۲۲

Marfat.com

● رموز اعظم

از محمد اعظم خان چشتی بن شاه اعظم خان مصطفی آبادی، نگارنده در ماه شوال ۱۲۵۱ھ در بهوپال به ملازمت نواب نظیر الدوله جهانگیر محمد خان در آمد و بدستور همان در ۱۲۶۴ھ= «رموز اعظم» تألیف کرده است . اما قبل از اینکه نگارش خود را تجدید نظر کند ، نواب مذکور درگذشته بود.

«در اکثر امراض داستان مریضان مرجوعه مطب حکیم علوی خان و... حکیم شریف خان و دیگر اساتذه کرام که در حقیقت تعلیم نسخه نویسی است در حکایات نوشتم» . نگارنده در مقدمه از استادان خود سخن رانده است و منابع خود را نیز تذکر داده است .

شامل یک مقدمه و ۲۴ مقاله و خاتمه .

«ترتیبش بدین طریق مقرر نموده شد که امراض هر عضو از سر تا قدم در هر یک مقاله بیان یافت و در آغاز هر مقاله فواید کلیه که شامل جمیع امراض آن عضو باشد ترقیم پذیرفت و بعد ازان هر مرض بفصلی علیحده نهاده شد» .

جلد اول :

مشتمل بر مقدمه و از مقاله ۱ تا ۲۱ .

آغاز : نسخه شفاء امراض حمد و سپاس شافی حقیقی ست عزاسمه که بقدرت کاملهٔ خود هر دردی را دوای و در هر دوای شفا آفریده .

○ دهلی ـ مطبع یوسفی ، حسب فرمایش ذاکر الدین و نظیر حسین تاجران کتب الدور ، ۱۳۰۱ھ ، ناقص الاول ۵۴۸ + ۱۳ص ، ۲۱ × ۲۳س‌م .

ش ۱۷۳۰۶

○ دهلی ـ ذاکر الدین تاجر کتب ، با جلد دوم آن که در مطبع فاروقی در ۱۳۱۱ھ چاپ شده ، ناقص الاول ص۲۱-۵۳۷ + ۱۲ (صحت نامه)، ۳۰ × ۲۴س‌م .

ش ۶۹۵۲/۶۸۰۸

○ دهلی ـ مطبع صدیقی ، ۱۳۲۰ھ ، ۴۱۰ص ، ۳۰ × ۲۴س‌م .

ش ۱۲۵۶/۱۸۲۹

جلد دوم :

از مقالهٔ سیزدهم تا خاتمه .

آغاز : پوشیده نماند که جگر عضوی رئیس است ،

Marfat.com

○ دهلی ، بفرمایش محمد نذیر حسین و احمد حسین پسران ذاکر الدین ، مطبع فاروقی ، ۱۳۱۱ھ ، ۴۶۲ص ، ۳۰ × ۲۴سم .

ش ۱۲۵۶/۱۸۲۹

۶۸۰۸/۶۹۵۲

○ دهلی ـ مطبع افتخار دهلی ، بفرمایش شیخ ذاکر الدین و نذیر حسین تاجران کتب الدور ، ۴۲۰ص ، ناقص الآخر ، ۳۱ × ۲۲سم .

ش ۱۷۳۰۶

● ریاض الادویه

از یوسفی هروی .

شامل مقدمه و دو باب و خاتمه .

مقدمه در کیفیات ادویه ، باب اول : در ذکر ادویهٔ مفرده . باب دوم : در ذکر ادویه مرکبه . خاتمه در امتحان جودت و ارادت تریاق فاروق وغیره .

آغاز : الحمد لله الذی خلق لکل داء دواء وجعل حبیبه .

○ لاهور ـ بفرمایش عبدالقادر خلف احمد جامی ، مطبع محمدی ، ۲۹ دسمبر ۱۸۷۳م ، ص۱-۱۷۰ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه .

ش ۸۹۴۱/۸۸۹۸

○ دهلی ـ مطبع مصطفائی ، بت ، ص۵-۱۰۸ ، ناقص الطرفین ، ۲۶ × ۱۷سم .

ش ۱۴۵۷/۹۶۲

○ باهتمام پیاری لال ، بت ، ص۱-۱۷۱ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ص۲-۱۷۱ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۷

● زاد غریب

Marfat.com

از صادق علی خان ابن حکیم محمد شریف خان ، در ۱۲۲۴ه = زاد غریب . بنام محمد اکبر شاه بادشاه .

شامل دو رفیق و یک مقام :

رفیق اول در تدبیر مسافران بری . ۲- تدبیر مسافران بحری ، رفیق اول مشتمل بر ده طریق . و رفیق دوم مشتمل بر دو زورق . و مقام مشتمل بر دو ساحل. ۱- در ذکر قدر شربت فاد زهر ها که درین کتاب مذکور اند . ۲- ذکر اسامی اوزان متعارفه .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد میگوید ... صادق علی خان ... چون ماکول و ملبوس و سائر حوائج ضروریه انسان صناعی ست .

○ شاهجهان آباد - مطبع میرزائی ، ۱۳ جمادی الثانی ۱۲۶۴ه ، ۱۹۴ص ، ۲۵/۵×۱۷ سم .

ش ۸۶۱۵/۸۵۲۱

○ باهتمام محمد عبداللطیف ، بفرمایش کالیخان و نصر علی موافق آنکه در مطبع مصطفائی طبع نمود ، مطبع عزیزی ، ۱۱ محرم ۱۲۷۲ه ، (روی صفحه عنوان ۱۲۸۱ آمده) ۱۰۴ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۳۱۹۷/۶۴۲۸

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۸۶م/۱۲۱۴ه ، چاپ سوم ، ۱۱۴ص ، ۲۴/۵×۱۶سم .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۸

۲۹۹۱/۷۴۰۳

● زمرد فارسی

از حکیم محمد مظفر الدین بن حافظ حکیم محمد هاشم ساکن کوٹ باریخان تپهٔ ڈوگرانواله مضاف پرگنه گوجرانواله ، در ۱۳۰۴ه = منتخب القواعد .

کتاب «زمرد اخضر و یاقوت احمر» به عربی تألیف محمد عبدالعزیز ملتانی بود ، منور علی خان آنرا به اردو ترجمه کرد ، اما برای محمد عزیز الدین پسر محمد مظفر الدین مذکور و اطفال دیگر ناقابل فهم بود ، وی این را با توضیحات به فارسی ترجمه و شرح داد .

آغاز : حمد وافر حکیمی را که بهر دوائی آفریده و نعت متکاثر طبیبی را که بنا بر ازاله امراض و اعراض کفر و معصیت .

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، ۱۳۱۳ه‍/۱۸۹۳م ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۱۸۱۷/۱۳۶۸ ناقص الآخر ۴۱۰ص ، ناقص الآخر .

۱۰۸۳۸/۱۳۴۹۱ ۳۱۵+۴ ص ناقص الآخر .

● ستهٔ ضروریه

از یوسفی هروی .

آغاز : الحمد لله المنعم حیوة النفوس و صحة الاجساد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۶ه‍/جولائی ۱۸۷۹م ، ص۶۶۹-۶۷۴ ، با علاج الامراض ۲۶×۱۷/۵س‌م .

ش ۱۹۴۸/۲۱۸۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۵م/۱۳۱۳ه‍ ، چاپ اول ، تاریخ طبع از عاقل : بنوشت که «این عجب علاج الامراض» = ۱۳۱۳ه‍ ، ص۶۶۹-۶۷۴ ، با علاج الامراض ، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۳۸۴۱/۶۳۱۸

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت، ص۱۷۱-۱۷۹ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۴/۵×۱۶س‌م .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۸

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، بت ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ص۱۷۱-۱۷۹ ، ۱۷×۲۷س‌م .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

● سر الاجسام

از سید قطب الدین حسینی رضوی قادری حیدر آبادی بن سید بدر الدین بن مولوی سید شاه غلام علی احمد آبادی بن مولوی سید شاه عبدالله بخاری . در ۱۲۹۶ه‍ بروزگار میر محبوب علی خان آصف جاه سادس و وزیر اعظم میر تراب علی و بفرمایش سید صدر الدین حسینی رضوی تالیف کرده است .

مشتمل بر مقاله و پنج باب.

مقالهٔ در بیان حرکت نبض .

Marfat.com

بابها : ۱- در اقسام لبض ، مشتمل بر ۲۹ فصل .

۲- در بیان قاروره ، منقسم بر ۱۸ فصل .

۳- در احوال براز ، در ۱۳ فصل .

۴- در بیان عرق ، مشتمل بر ۱۰ فصل .

۵- در بیان بذاق ، در ۱۲ فصل .

آغاز : (سطر اول پاره شده) ... در جک دماغ درجهٔ احتجاب یافته و قیاسی که در ...

○ حیدر آباد دکن - مطبع ابو العلائی ، ۱۳۱۶ه، بخط محمد غیاث الدین بن محمد صفدر بتاریخ رجب ۱۲۹۹ه ، ۶۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۹۸۲/۲۶۹۴

● شرح احمدی

از احمد الدین بن حکیم علاء الدین لاهوری معروف به اله دین . ترجمه و حل لغات مشکل «موجز» تألیف ابی الحزم قرشی است . در ۱۳۰۰ه پس از «تحفة العیش» نگاشته است .

آغاز : الحمد لله العلی الحکیم الذی احکم لنظام العالم بحکمة الکاملة و خص منه بنی آدم برصمة الفاضله .

○ لاهور - مطبع کوه نور ، ۱۳۰۰ه ، ۱۲۴ص ، ناقص الآخر، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۲۱۲۵۱

● شفاء الابدان

از حکیم واجد علی .

«بعد ترتیب و «تألیف نسخهٔ علم الابدان» این کتاب تصنیف کرد» (دیباچه) .

شامل پنج مقاله و ۹ فایده و ۲۰ باب .

مقاله : ۱- در بیان طریقهٔ خاص خود بمعالجهٔ مریضان .

۲- در بیان طریق و اطوار مریضان در معالجه .

۳- در بیان اقسام مریضان .

۴- در بیان شرایطی که طبیبان را ربط و ضبط و پابندی آن ضروری ست .

۵- در بیان تهذیب های که بنفس طبیب تعلق دارد و لوازم آن .

Marfat.com

۱- در بیان اصطلاحات تدبیرات و معالجات خارجی .

۲- در بیان حدوث امراضی که دلیل باشد بر حدوث امراض دیگر .

۳- علامات نکس مرض و علامات محموده .

٤- بیان غلبهٔ اخلاط اربعه .

٥- در بیان ریح و تدبیر آن .

٦- در بیان اقسام حمیات و معالجات آن .

بابها مشتمل ست در بیان اقسام امراض و معالجات .

آغاز : الحمد لله الذی یهدی من یشاء الی صراط مستقیم والمنة الله العلی العظیم والصلوة والتحیات علی سیدنا و مولانا محمد سید النبیین .

○ مطبع نولکشور ، بت ، ٤٦٠ص ، ناقص الآخر ، ۲۷ × ۱٥سم .

ش ۲٤۳۱/۲۰٦٦

● ضیاء الابصار فی حد الباه

از حکیم محمود خان ابن محمد صادق علی خان . در ۱۲۷۷ه/۱۸۷۸م ، عنوان کتاب برابر با تاریخ تألیف است .

«رساله حکمت مقاله محتوی بر مطالب علمیه و عملیه و کلیه و جزئیه متعلقه باه مع نسخه های مجرب» .

مقالهٔ اول ـ در چهار باب و هر باب در چند فصل .

مقالهٔ دوم ـ در چهار باب و هر باب در چند فصل .

مقالهٔ سوم ـ در چهار باب و هر باب در چند فصل .

مقالهٔ چهارم ـ در دو باب و هر باب در چند فصل .

خاتمه و در نصایح باسر عیاشی .

آغاز : الحمد لله الذی قدر بقدرته علی معرفة ذاته من وجود مصنوعاته عن جنس الحیوانات والمعدنیات .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱٤م ، چاپ ششم ، ۱۰۸ص ، ۲۳/٥ × ۱٦سم .

ش ٦۷۹۸/٥٦٥٦

Marfat.com

● طب اکبر

از حکیم محمد اکبر معروف به محمد ارزالی بن میر حاجی محمد مقیم . در ۱۱۱۲ه .

آغاز : صحیح ترین کلامیکه بشام ناطقهٔ دانش آئین را کهٔ آینهٔ ادراک محسوسات و معقولات است .

○ هندو پریس ، باهتمام پیاری لال ، ۱۲۸۶ه/۱۸۶۹م ، چاپ ششم ، ۶۴۰ص ، قمر الدین لوح نویس ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۲۷۱۸/۲۳۱۹

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۸۸۰م/جمادی الاول ۱۲۹۷ه ، ۴۱۲ص ، ۳۲ × ۲۴س‌م .

ش ۱۰۱۴/۱۴۸۲

○ لکهنو - مطبع نولکشور ، ۱۸۹۳م/۱۳۱۰ه ، چاپ هفتم ، ۴۴۳ص ، محشی ، ۳۰ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۱۰۱۵/۱۴۸۳

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ربیع الال ۱۳۱۹ه/جولائی ۱۹۰۱م ، چاپ هشتم ، ۴۴۳ص ، جلد اول و دوم ، ۳۰ × ۲۳ س‌م

ش ۱۸۳۰/۱۲۵۵

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه سٹیم ، ۱۳۳۴ه ، به تصحیح مولوی محمد عبدالرشید و عبدالعزیز حکیم لاهوری، ۵۷۶ + ۸ص، ۳۲ × ۲۰س‌م، محشی .

ش ۱۷۶۰۳

○ مطبع ایشیاتک لیتهوگرافک کمپنی ، پت ، ۵۷۷ص ، ۲۱ × ۱۳س‌م .

ش ۶۴۶۹/۳۱۰۰

● طب ناشناخته

ترجمه با شرح یک متن عربی است که من نشناختم . نسخهٔ ناقص‌الطرفین . مقالهٔ دوم در ۷ فصل .

فصل ها : ۲ دو اخلاط (ص۱۷) .

Marfat.com

۳- در اعضاء (ص ۳۳) .
٤- در ریه و قلب (ص ۹۳) .
۷- بقیة الاعضاء المرکبه .

مقالهٔ سوم در احوال بدن الانسان و اسبابها والعلامات الداله علیها .

○ هند - ص۷-۵۱۸ ، ۲٤×۱٦س‌م .

ش ۷۳۱۱/٦۷۷٦

● طبق حکمت

از حکیم سید افضل علی خان . پس از دستور العلاج، افادات کامرینه ، جامع تحقیقات شفائیه .

شامل دو باب و یک توضیح و خاتمه .

باب ۱- متعلق به بیان و آداب اغذیه واشربه در صحت .

۲- متعلق بآداب اغذیه و اشربه در و مرض توضیح کیفیت دادن غذای مرض.

خاتمه در ذکر اغذیه که در وقت مرض و صحت داده می شولد .

آغاز : الحمد لله الذی اطعمنی واسقانی واشبعنی وارواني والصلوة علی نبیه الذی علمنی آداب الطعام .

○ فیض آباد - مطبع غنچهٔ کشمیر ، ۱۸۹۰م ، ۲۷ص ، بخط سید لیاز علی ، با گواهینامهٔ سرجن میجر جی ایم سی مکانگی صاحب به زبان انگلیسی ، ۳۰/۵×۲٤/۵س‌م .

ش ۲۰۷۲/۲۲۹۹

● علاج الامراض

از حکیم محمد شریف خان . گرد آوری از غلام مرتضی بن حکیم محمد صادق علی خان بن اشرف الحکما حکیم محمد شریف خان . تألیف به سال ۱۱۷۷ه=علاج الامراض . و گرد آوری به سال ۱۲۸۹ه=«نفس ارشاد شریف» و «مجموعهٔ طب تألیف شریف» . در یک مقدمه و ۲۰ مقاله و خاتمه ، مقدمه در بیان بعضی امور مفیده .

مقاله ها : ۱- تدبیر اقسام صداع در ۱۳ فصل .
۲- اقسام سرسام و نامناسبه در ٦ فصل .
۳- تدبیر مالیخولیا و امثال آن در ۱۱ فصل .
٤- تدبیر فالج و لقوه و صرع و سکته و خدر و اختلاج و دیگر امراض دماغ در ۱٤ فصل

Marfat.com

۵- تدبیر عین در ۱۴ فصل .

۱۰- امراض ریه و قصبه آن و صدر و جنب در ۱۵ فصل .

۱۵- امراض کلیه و مثانه در ۱۵ فصل .

۲۰- در چوب چینی وغیره .

خاتمه در اعمال شیمی وغیره .

آغاز (مقدمهٔ گرد آورنده) : الحمد لله الذی صور الانسان باحسن الصور .

(متن) : در فیض است منشین ازکشایش نا امید اینجا .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۶ه/جولائی ۱۸۷۹م ، ص۱-۶۶۸ ، بعد ازین رساله سته ضروریه و قصیده یوسفی و رساله شناختن نبض و قصیده در ادویه مفرده و رساله ماکول و مشروب و قطعات یوسفی ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۹۴۸/۲۱۸۰

○ دهلی - اکمل المطابع ، ۱۳۰۳ه ، ۵۳۰ + ۱۰ص ، ۲۰ × ۱۹س‌م .

ش ۳۱۸۱/۶۴۵۳

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور - دسمبر ۱۸۹۵م/۱۳۱۳ه ، چاپ اول ، تاریخ طبع از بهگوالدیال عاقل : بنوشت که «این عجب علاج الامراض» ۱۳۱۳ه ، ص۲-۶۶۸ ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۳۸۴۱/۶۳۱۸

○ دهلی - به اجازهٔ مولوی حکیم حافظ خواجه محمد اجمل خان احراری ، مطبع برق پریس ، باهتمام سید محمد شفیع الدین ، بتصحیح حکیم سید فرید احمد عباسی رئیس زنانه طبیه کالج دهلی ، ۱۳۴۰ه/۱۹۲۱م ، ۲۷۲ص ، ۳۱/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۱۸۹۷/۱۲۳۰

● علاج الصبیان

از اصغر حسین ابن شیخ غلام غوث. تصحیح و تحشیه از حکیم خواجه محمد حسن . ضمیمهٔ رسالهٔ جنین است . در معالجه اکثر امراضیکه مخصوص بصبیان است ، از جملهٔ امراض لأس ، زکام ، معده ، اسهال وغیره .

آغاز : ز ابر افکند قطره ای سوی یم — ز صلب آورد نطفه ای در شکم ... آفریدگاری که الم یک نطفهٔ منی منی یمنی ثم کان علقه فخلق .

Marfat.com

○ کانپور - مطبع نظامی ، ربیع الثانی ۱۲۷۲ه ، ص۲۴-۵۰ ، محشی ، ۳۷ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

● (ضمیمهٔ) علاج الصبیان

از محمد حسن . زنده در ۱۲۷۲ه ، در دیباچه می نویسد:

«علاج الصبیان تألیف حکیم اصغر حسین صاحب بتحشی تمام موضح الامراض این هیچمدان سر انجام یافت ، لیکن چند امراض که کثیر الوقوع اند و از قلم صاحب رساله باق مانده و التباه بر آن ضروری بود از کتب معتمده طبیه بر آورده و آنچه بتجربه راقم رسیده و هم از افادات ... حکیم علی حسین ... التقاط کرده بقلم آوردم و ضمیمهٔ رسالهٔ مذکور گردانیدم» .

آغاز : الحمد لله الذی نزل من القرآن ما شفاء ورحمة للمؤمنین واذا مرضت فهو یشفین .

○ کانپور - مطبع نظامی ، رجب ۱۲۷۲ه ، ص۵۱-۷۶ ، محشی ، ۲۷ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

● علاج الغرباء فارسی

از غلام امام .

رک به : تاریخ روابط پزشکی : ۱۲۸ .

شامل دو مقاله : ۱- در نظری در یازده باب .

۲- در معالجات .

آغاز : بعد حمد کلیم مطلق و نعت رسول بر حق میگوید .

○ لاهور - اسلامیه سٹیم پریس ، بفرمایش الهی بخش و محمد جلال الدین ، ۱۳۳۳ه ، ۱۷۶ ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۰۲۸/۱۶۳۳

● علامات جلیه

از احمد بن مولوی میر امام علی. در ۱۰۴۰ه . تاریخ تألیف در خاتمه این طور آمده است:

از لغت گر برون کنی مشکل - سال ختم رقوم گردد حل . و در دیباچه می نویسد :

«باصرار ... محمد حسین خان صاحب مطبع مصطفائی این چند اقوال امام بقراط از اجله حکمای یونانیست در باب علامات بدیعی مهلک و قتال و مذموم در وی فراهم آورده بقلم دادم باسم علامات جلیه لنهادم» .

Marfat.com

آغاز : الحمد الرحمن علم الانسان علم الادیان و علم الابدان والصلوة علی صاحب القرآن قدرص بنیان الایمان .

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، بت ، ص۱۹۱-۲۰۶ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۷×۱۷سم .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

○ لاهور - بفرمایش چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی، بت ، ص۱۹۱-۲۰۶ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۴/۵×۱۶سم .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۸

● علم الابدان

باب اول - فصل اول در تشریح اعضای مفرده .

„ دوم - در بیان ارکان و امزجه .

„ سوم - در بیان پیدا شدن اخلاط و خواص و منافع آن و کیفیت هضوم .

„ چهارم - در بیان مراتب اعضاء .

„ پنجم - در بیان قوی .

„ دهم - در بیان علامات دالهٔ بدن انسان از روی مزاج .

„ پانزدهم - در تدبیر خواب و بیداری و فصول اربعه .

„ بیستم - در معرفت بحران .

○ آغاز : (افتاده) وکمیت اعضاء اینقدر آگهی حاصل کنند که در معالجات ، ناقص الطرفین ص۵-۱۶۸ ، ۲۵×۱۷سم .

ش ۱۲۶۳/۱۸۲۲

● غایة الشفاء

ناشر در یادداشت خود نوشته است : «غایة الشفاء تصنیف قدیم در فن طب» .

«در باب آنکه تپ چیست و چگونه گیرد و معالجهٔ همه انواع آن» .

آغاز : بعد از حمد رب العلمین و ثنای سید المرسلین علیه الصلوات والسلام و علی آله الاطهار و اصحابه الاخیار بدانکه این رساله ایست در باب آنکه تپ چیست .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۹۰۳م/شعبان ۱۳۲۱ه ، چاپ سوم ، ۹۲ص ، ۲۳/۵×۱۵سم .

ش ۱۶۹۳۴

Marfat.com

● فصول الاعراض شرح حدود الامراض

«حدود الامراض» از محمد اکبر اوزانی. شرح از سید ابو القاسم معروف به مهر قدرت الله قادری . علوم عقلی را نزد مولوی خواجه احمد خان خوانده و طب را در محضر حکیم ثناء الله خان خوانده ، از حکیم اکمل خان نیز استفاده کرده بود . عنوان کتاب (فصول الاعراض) به عنوان مادهٔ تاریخ تألیف آمده است ، از این ماده رقم ۱۳۰۹ه بدست می آید که با تاریخ چاپ (۱۲۷۲ه) تناقض دارد .

آغاز : کلامی صحت نظامی که هبوب شمالش بر چمنستان قلوب جان فرسودگان عرصهٔ جلال موجب ازالهٔ امراض .

○ لاهور ـ بامر شیخ فقیر الله تاجر کتب ، مطبع محمدی ، ۱۲۷۲ه ، ۳۲۲ص ، ۲۵ × ۱۶سم . بتصحیح عبدالکریم غلام حسین لاهوری .

ش ۱۲۷٤/۱۸۱٦

٦٧٨٥/٥٢٤٤

● رساله در بیان دانستن قاروره و قطعات یوسفی

از **یوسفی هروی** . رسالهٔ قاروره را به سال ۹٤۲ه نوشته است :

تاریخ سال تا که شود روشنت بگیر
قاروره را چهار صد و سی فزا دران

آغاز رساله قاروره : برنگ کمیز اختلاف است بسی .

آغاز قطعات : بدان چونکه گفتی سپاس و درود .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹٦ه/جولائی ۱۸۷۹م ، ص٦٨١-٦٩٤ ، همراه با علاج الامراض ، ۲٦ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۹٤۸/۲۱۸۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۵م/۱۳۱۳ه ، چاپ اول، ص٦٨١-٦٩٤ ، با علاج الامراض ، تاریخ طبع از منشی بهگوان دیال عاقل : بنوشت که «این عجب علاج الامراض» =۱۳۱۳ه ، ۲٤/۵ × ۱٦/۵سم .

ش ۳۸٤۱/٦۳۱۸

Marfat.com

● ترجمهٔ کلیات قانون

متن از ابن سینا. ترجمه از شیخ فتح الله بن فخر الدین شیرازی . در ۱۰۰۲ه.

فن اول ـ در حد طب و موضوعات آن . فن دوم ـ در سه تعلیم . فن سوم ـ حفظ صحت . فن چهارم ـ اصناف معالجات .

آغاز : الحمد لله رب العالمین حمدی که لمعانه صدق آن و نفحات اخلاص .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۹۰م/شوال ۱۳۰۷ه ، ۲۴۸ص ، ۳۴/۵ × ۵/۳۵م .

ش ۱۳۴۷۸/۱۰۸۲۵

● قانون علاج تألیف سراج

از حکیم سراج الدین بن حکیم بهاء الدین شاهجهان آبادی . مؤلف در دیباچه تذکرهٔ اساسی استادان خود کرده است ، ازالجمله ذکا الله خان و شرف الدین خان و محمد اشرف خان و صادق علی خان و والد خود .

به عناوین : ذکر ادویهٔ مفرده و مرکبه که به هر یک مرض یا به هر یک اعضا خصوصیت دارند .

قسم دوم یعنی از ادویهٔ مفرده و مرکبه که فعل آن کلی مشترک است بیان جمیع امراض بارده یا جمیع امراض حاره ، بیان اسباب مولده علامات سوء مزاج ساذج از کیفیت اربعه .

بیان علامات سوء مزاج بادی و اسباب مولده .

آغاز : الحمد لله الذی خلق لکل داء دواء ـ وجعل العقاقیر بقدرته لکل مرض شفاء .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۱۷ه ، ۶۰ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵م ، قطعهٔ تاریخ از محمد عبدالعلی آسی مدراسی .

ش ۸۳۱۲/۷۳۴۰

۱۰۸۱۰/۱۳۶۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، رفاه عام سٹیم پریس ، نسخ ، بخط عبدالقادر بن منشی محمد الدین کاتب مکنه حضرت کیلیانواله ضلع گوجرانواله ، ۵۶ص ، محشی ، ۲۴ × ۱۵/۵م .

ش ۲۶۹۰/۱۹۷۹

Marfat.com

متن از قراط .

ترجمه از محمد عطاء الله ابن محمد یوسف .

آغاز : الحمد لله الذی علمنا علم الطب لحفظه الصحة الابدان و ازاله المرض بقدر الامکان والصلوة علی خیر خلقه محمدن الداعی الی الحق .

○ لاهور - بفرمایش چراغ الدین سراج الدین ، مطبع مصطفائی، ب‌ت ، ص۱۸۰-۱۹۱ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۸

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، ب‌ت ، ص۱۸۰-۱۹۱ ، بر حاشیهٔ الفاظ الادویه ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۶۷۹۷/۵۲۵۶

● قرابا دین اعظم

از محمد اعظم خان چشتی بن حکیم شاه اعظم خان مصطفی آبادی ، تاریخ شروع ۱۲۶۹ھ = انوار اعظم . نسخه های مجرب خود و اساتذه را بترتیب حروف تهجی بروش قرابا دین ترتیب داده است .

آغاز : حمد بیحد حکیمی را که اطریفل جساد موالید ثلثه به اجزای اربعه عناصر مرتب فرموده .

○ کانپور - مطبع نظامی ، ؟ ۱۲۵؟ ، ۴۱۴ص ، ظاهراً چند صفحه از آخر ندارد ، ۳۲ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۶۸۱۰/۵۵۸۵

○ دهلی - بفرمایش مولوی عبداللطیف صاحب ابن مولوی محمد عبدالاحد. مطبع مصطفائی، ۱۳۲۱ھ ، باضافه اکثر نسخ مجربه در معالجهٔ هر مرض از نبیرهٔ مؤلف محمد اکمل خان ۲+۷۲۰ص ، ۲۶ × ۱۱/۵س‌م .

ش ۷۲۷۰/۷۳۱۳

قرابا دین ذکائی = قرابا دین ملتقط ذکائیه از مجموعهٔ ذکائیه

Marfat.com

از ذکاء الله بن اسحاق بن اسماعیل الطبیب . در دهلی به نام محمد بقا خان شهرت داشته است . نگارنده آزموده های پدر و جد خود را به ترتیب حروف تهجی گرد آورده است و به «ملتقط ذکائیه از مجموعه ذکائیه» موسوم کرده است .

آغاز : سپاس بیقیاس مر خدایرا سزد که در ضمن پیدائش هر موجودی از موجودات چندین هزار حکمت تعبیه فرموده .

○ شاهجهان آباد المعروف به دهلی - مطبع رای بهوانی پرشاد ، در ۱۳۰۲ه ، ۳۶۴ص ، ۳۳/۵ × ۱۶س م .

ش ۲۴۵۶/۲۰۴۱

ش ۱۰۸۲۲/۱۳۴۷۵

● قرابا دین قادری فارسی

از میر محمد اکبر عرف محمد ارزانی . در ۱۱۲۶ه .

شامل ۲۲ باب :

۱- در ادویهٔ امراض سر .
۲- در ادویهٔ امراض چشم .
۳- ادویهٔ امراض گوش .
۴- در ادویهٔ امراض بینی .
۵- ادویهٔ لب .
۱۰- در ادویهٔ شش و سینه و حجب .
۱۵- امراض گرده و مثانه .
۲۰- در ادویهٔ امراض جلد .
۲۲- ادویه تدبیر مسافران .
۲۳- در ادویهٔ تدبیر مسموم .

خاتمه : در طریق احراق و تشویه...

آغاز : ثنای که شایان جناب مستطاب حضرت سبحانه تعالی است .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۸۰م/۱۲۹۷ه ، ۵۶۸ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۸۳۹۳/۷۸۶۹

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۸۲م/۱۲۹۹ه ، قطعهٔ تاریخ طبع از حامد :

بمنقوط تاریخ طبعش نوشتم
مقالات مطبوع گشتند ارزان

= ۱۳۰۹ه ، چاپ پنجم ، ۵۶۸ص ، ۲۵ × ۱۶س م .

ش ۱۰۸۱۱/۱۳۴۶۴

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ١٨٨٦م/١٣٠٣ھ ، چاپ چهارم ، ٥٦٨ص ، بخشی ، ٢٤/٥ × ١٦/٥ ٢٩س٠م .

ش ١٤٠٠٤/١٤٠٩٦

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ١٣٣٢ھ/ ١٩١٤م ، لوح نویس محمد حسین محبوب رقم عادل گڑهی ، ٤٣٦ص ، ٢٧ × ١٧/٥ ٣٣س٠م .

ش ٥٥٨٦/٦٨١١

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ٥٦٧ص ، ٢٣ × ١٥ س٠م .

ش ٢٠٤٤/٤٤٥٣

● قرابا دین کبیر = جامع الجوامع و ذخائر التراکیب

از حکیم سید محمد حسین بن محمد هادی عقیلی علوی خراسانی شیرازی مشهور به محمد هادی خان عقیلی علوی . به دستور مراد خود سید حبیب الله در ١١٨٥ھ تالیف کرده است .

شامل مقدمه و بیست و هشت کتاب بعدد حروف تهجی و در هر کتاب چند باب و در هر بابی چند فصل و خاتمه .

مقدمه در بیان امری چند که اطلاع بدانها پیش از شروع در مقصود ضروری است . در بیست فصل .

جلد اول :

آغاز : الحمد لله الذی تتحیرون ادراک کنه ذاته المقدسة العقول والاوهام و تتلاشی عند قربه ساحة جلاله و جماله العلوم والافهام ... اما بعد بعرض برادران ایمانی و خلان روحانی میرساند بنده عاصی هیچ کم از هیچ ابن السید لسند الاستاد المرحوم محمد هادی العقیلی العلوی الخراسانی .

○ هند ـ حسب ارشاد آقا کربلائی محمد خان ، باهتمام و تصحیح حاجی مولوی احمد کبیر و مولوی غلام سبحان خان و حکیم سید احمد حسین و قاضی عبدالباری و مولوی محمد اظهر و حافظ مولوی محمد مرتضی، جمادی الاول ١٢٥٥ھ/اگست ١٨٣٩م ، چاپ حروف ، ز + ٧٤٠ص ، ٣١ × ٢٣س٠م .

ش ٦٣٤٦/٨٢٩٦

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، چاپ اول ، ٤٩٢ص ، ٣١/٥ × ٢٥س٠م .

ش ١٨٧٦/٩٩١

Marfat.com

جلد دوم :

فهرست ادویه بترتیب حروف تهجی ، از کتاب الحاء المهمله تا کتاب الیاء .

آغاز : حافظ الاجساد جهت سور القنیه و استسقا و امراض باردهٔ معده و دماغ و جمیع اعضاء را مفید است .

○ حسب ارشاد آقا کربلائی محمد خان ، به تصحیح احمد کبیر و غلام سبحان خان و احمد حسین و عبدالباری و محمد مظهر و حافظ محمد مرتضی ، محرم ۱۲۵۶ھ/اوریل ۱۸۴۰م ، چاپ حروفی ۶ + ۷۳۹ص ، ۳۱ × ۲۳سم .

ش ۸۲۹۷/۶۳۴۷

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۲م/۱۳۱۰ھ ، چاپ اول ، مادهٔ تاریخ طباعت : مقالات حکیم حاذق آمد = ۱۳۱۰ھ ، ۴ + ۵۱۳ص ، در سه ستون، ۳۱/۵ × ۲۴سم .

ش ۱۸۷۳/۹۹۲

○ هند - ۷۳۲ص ، ناقص الآخر ، ۲۹/۵ × ۲۲سم .

ش ۱۸۷۵/۹۹۰

● قصیدهٔ ضیائیه فی علم طبیه (منظوم)

از مولوی حکیم قاضی محمد ضیاء الدین کهوکهر حنفی قادری چشتی . مولد اصلی و مسکن جدی او «بوتاله ورکان» (بخش گوجرانواله) بوده. در ۱۳۰۹ھ به «ایمن آباد» (بخش گوجرانواله) نقل مکانی کرد . سراینده از یک خانوادهٔ علمی بوده و نیاکان او عالم و حافظ و شاعر و ادیب و کاتب و پیش امام و طبیب و مدرس و زارع و کارمند دولت فرنگی بودند ، همه آنان در «بوتاله ورکان» به دنیا آمده بودند و همانجا مدفون گشتند ، از آنجمله مولوی حامد علی حکیم مؤلف «الفاظ قرابادین» و حکیم علم الدین مؤلف معدن حکمت (به اردو) و مولانا عبدالرحمن خلدی مؤلف خلدی نامه و کاغذ نامه و فارسی نامه ، اکبر پادشاه در ۹۷۲ چند قطعات زمین به این خانواده داده بود ، قصیدهٔ الفیه است که بدرخواست امام الدین بن حسام الدین که یکی از دوستان پسر مؤلف اعنی بشیر حسین (متوفی ۱۳۲۷ھ) بوده سروده است . از عنوان کتاب سال تألیف بدست می آید با توضیح به نثر در حاشیه از خود سراینده .

آغاز : بعد حمد حضرت حق خالق ارض و سما - بعد نعت پاک ذات مصطفی خیرالوراء ،

○ لاهور - بفرمایش مولوی محبوب عالم خوشنویس ایمن آبادی ، مطبع [illegible] ، ب‌ت ، چاپ اول ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

Marfat.com

● قصیدهٔ یوسفی در حفظ صحت

سرودهٔ یوسفی هروی . به سال ٩٤٤ه.

آغاز : این محقر که باد فایده مند ـ همه آفاق را چه خاص چه عام .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ١٢٩٦ه/جولائی ١٨٧٩م ، ص٦٧٤-٦٧٦ ، با علاج الامراض، ٢٦ × ١٧/٥س‌م .

ش ١٩٤٨/٢١٨٠

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ١٨٩٥م/١٣٢٣ه ، چاپ اول ، تاریخ طبع از عاقل : بنوشت که «این عجب علاج الامراض» = ١٣١٣ه ، ص٦٧٤-٦٧٦ ، با علاج الامراض ، ٢٤/٥ × ١٦/٥س‌م .

ش ٣٨٤١/٦٣١٨

● جلد اول کاشف الرموز شرح فارسی موجز القانون

از احمد دین طبیب لاهوری ابن مولوی حکیم علاء الدین لاهور مشهور به حکیم اله دین. در ١٣١٣ه .

«بعد از فراغت تألیف و تصنیف مفردات احمدی ... بعضی احباء ... داعی این امر شدند که اگر شرح احمدی را که ترجمهٔ فن اول کتاب موجز القانون طب است و ترجمه کرده راقم الحروف است بار ثانی بالتفصیل والتشریح ... تحریر کرده شود بعید از نفع رسانی بعوام الناس نباشد» (دیباچه) .

آغاز : الحمد لله العلی الحکیم الذی احکم نظام العالم بحکمة الکامله ، وخصی من بینه بنی آدم ... اما بعد فقیر حقیر ... احمد الدین لاهوری .

○ هند ـ ١٣٢٣ه، قطعات تاریخ طباعت از مفتی غلام صفدر ، حکیم مفتی محمد انور ریشی هاشمی لاهوری، مولوی محمد یار خلیق ، از آنجمله از صفدر: هاتفی در گوش دل تاریخ سال شرح موجز طبع شده صفدر نوشت = ١٣٢٣ ، ١٩٢ص ، ٢٦/٥ × ١٧س‌م .

ش ١٦٠٦٦/١٥٠٥٦

● کفایهٔ منصوری

از منصور بن محمد شیرازی . در حدود ٥٧٨٠ه. در ادویهٔ مفرده و مرکبه .

Marfat.com

آغاز : شکر و سپاس مر خالقی را که در خلقت انسان دقایق حکمت او بی پایان ثبت .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۶ھ/نومبر ۱۸۸۸م ، چاپ پنجم ، ۲۵ × ۱۷س‌م ، ۲۵۲ص ، سپس رسالهٔ چوب چینی از ص۲۵۲ تا ۲۵۵ ، با سر آغاز : چوب چینی نزد قومی گرم و تر است ، در اول حکیم عماد الدین محمد را هم اعتقاد همین است .

ش ۱۲۶۳/۱۸۲۲

ش ۱۳۴۶۱/۱۰۸۰۸

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه سٹیم ، ۱۳۳۵ھ ۳۲۵ص ، سپس رساله چوب چینی از ص۳۲۵ تا ۳۲۸ ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۱۲/۱۵۷۱

۲۴۵۱/۲۰۴۶

● کنز الاسرار

از محمد هادی حسین مراد آبادی .

«سوالات چند و بعض معارضات مع جوابات از صحایف اساتذه چیده از لسان عربی بزبان عجمی ترجمه نموده بطور خود رسالهٔ جداگانه ترتیب داده به کنز الاسرار موسوم نموده» (مقدمه) .

بطریق سوال و جواب .

آغاز : الحمد لله الذی خلق العباد من العناصر الاضداد و ابتلاهم بالداء و علمهم بالدواء کما اذا سئله موسی کلیم الله .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۸ھ/۱۸۹۱م ، چاپ سوم ، ۷۹ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۷۸۰۸/۵۱۵۷

● کنز المسهلین من الیونان والسیاحین

از حکیم امام الدین بن شیخ پیر محمد حکیم بن شیخ محمد عمر حکیم بن شیخ احمد حکیم بن شیخ حافظ ادریس حکیم بن شیخ امان الله حکیم بن شیخ محمد حیات حکیم بن شیخ لال حسینی حکیم بن شیخ حافظ محمد صاحب حکیم بن شیخ پیر سبز صاحب حکیم صدیقی مدنی قصوری ثم پاکپتنی .

مؤلف اولاً سه سال در لاهور در دار الشفاء سرکاری ملازمت کرد ، باز چند سال در لدهیانه در ملازمت شاه زمان بادشاه بوده سپس تقریباً چهل سال در ایالت کپورتهله طبابت کرد ، وی مرید خواجه محمد سلیمان تونسوی بوده .

Marfat.com

٨٣ ـ ازهار الرياض في تراجم الاطباء ، عطر مجموعه ، مخزن الاكسير ، ترياق الفرنج ، ترياق استمنا ، ترياق حافظ النساء ، تفتيح العقود ، ميزان المزاج ، رجيم الاوهام ، مقسوم الاخلاط ، فرهنگ اسماء الادويه كه در ترياق استمنا مصطلحه الاطبا بوده ، عطر موالید پنجاب .

آغاز تالیف در ۱۳۰۲ھ ، برای حکیم نصیر الدین و امیر الدین و منیر الدین تألیف کرد . شامل یک مقدمه و پانزده کنز . مقدمه در چند قوانین ضروریه که تعلق بمسهل دارلد بر چهارده تعلیم .

آغاز : الحمد لله علی اعطاء کنز المسهلین لرفاه المخلوقین وصلی وسلم علی طبیب القلوب المذلبین .

○ کپور تهله ـ بتصحیح محمد نصیر الدین خلف مصنف ، نولکشور پریس ، ۱۳۱۲ھ ، ۲۶۲ص ، ناقص الاخر ، ۲۲ × ۱۴/۵ س‌م .

ش ۱۲۶۵/۱۸۲۰

● مادر آئنده

تالیف و ترجمهٔ دکتر عبدالله (دانشور) طبیب صحی بلدیه شیراز .

شامل ۷ فصل :

۱ـ دستورات حفظ الصحه مادر خانه .

۲ـ در خصوص لباس و ناف نوازد .

۳ـ نوازد سالم .

٤ـ تکالیف مادر .

۵ـ در خصوص غذای طبعی نوازد .

٦ـ غذای صناعی نوزاد .

۷ـ وظیفهٔ مادران نسبت بامراض نوزادگان .

آغاز : حفظ الصحه حوامل و نوازد تقدیم کتاب بکه و بکدام ؟ بآن عائله که نوازد خود را در اثر تلقیح نکردن .

○ بمبئی ـ مطبع مظفری ، ۱۳٤۷ھ ، ۹۲ص ، ۲۱ × ۲٤س‌م ، مصور .

ش ۱۹۲۱/۲۱۵٤

● رسالهٔ مأکول و مشروب

از یوسفی هروی .

آغاز : زبان را چو در اول این کلام .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۶ه/جولائی ۱۸۷۹م، ص۵۷۲-۶۸۱ ، با علاج الامراض ، ۲۶ × ۱۷/۵ س م .

ش ۱۹۴۸/۲۱۸۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۵م/۱۳۱۳ه ، چاپ اول ، تاریخ طبع از عاقل : بنوشت که «این عجب علاج الامراض» = ۱۳۱۳ ، ص۶۷۷-۶۸۱ ، با علاج الامراض ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵ س م .

ش ۳۸۴۱/۶۳۱۸

● مجربات اکبری فارسی

از حکیم محمد اکبر ارزانی .

مشتمل بر مقدمه و فصول و ابواب .

آغاز : الحمد لله الذی هدانا الی الصراط المستقیم والصلوة علی محمدن الذی وصف بالخلق علی خلق عظیم ... اما بعد احقر العباد محمد اکبر بن حاجی محمد مقیم معروض میدارد .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، فروری ۱۸۷۴م، محشی، ۲۱۴ص، ۲۴/۵ × ۱۶/۵ س م .

ش ۸۳۹۲/۷۸۶۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۳م ، چاپ چهارم ، ۲۲۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵ س م .

ش ۳۱۹۵/۶۴۶۶

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ناقص الآخر، ۲۱۶ص ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵ س م .

ش ۱۳۸۶/۱۹۲۰

● مجربات عزیزی

از محمد عبدالحلیم لکهنوی زاده در اوائل قرن ۲۰م و شاید در ۱۹۵۳م ، ابن محمد عبدالعزیز . به خواهش حکیم کمال الدین احمد پوری تألیف کرده است. در این کتاب از مجربات پزشکان زیر استفاده کرده است : محمد عبدالعزیز لکهنوی، مولوی محمد عبدالعلی، حکیم محمد اسمعیل لکهنوی، حکیم مولوی محمد ابراهیم ، محمد مسیح ، محمد یعقوب، محمد علی رضا خان ، حسن رضا خان، محمد مرتضی لکهنوی ، محمد اصغر لکهنوی ، میر محمد قاسم ، محمد باقر ، محمد علی حاذق شیرازی ، محمد عماد الدین شیرازی . ابو الحسن علاء الدین علی ابن ابی الجزم القرشی ، ابراهیم بن طرخان سویدی ، حکیم ابو الحسن معروف به شیخ الرئیس ، محمد عبدالرشید لکهنوی، محمد عبدالولی ، کمال الدین احمد پوری ، صاحب اکسیر اعظم .

Marfat.com

فهرست مطالب امراض ذیل :

امراض راس ، امراض عین ، دمه ، امراض اذن ، امراض اسنان دلثه ، امراض حلق ، استرخاءلهاة ، امراض صدر وریه ، امراض پستان ، قلب ، معده ، جگر ... حمیات وغیره .

آغاز : سپاس بیقیاس مر آن ذات مستجمع جمیع صفات و کمالات را که از لفظ کن این عالم را تخلیق نموده .

○ لکهنو ـ انتشارات مولف ، راما پرنٹنگ پریس ، چاپ دوم ، ۱۹۵۳م با عکس پدر مولف حکیم عبدالعزیز و عکس مولف ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۲۲۵۲/۲۵۸٦

● مجربات حکیم علوی خان=خلاصة التجارت

● مجربات فرنگی=مجربات متیسی معروف به مفید المعالجین

از دون متیس ڈلیسیلو ابریکٹر بن خویر بن پیدرو . ترجمه و انتخابی است از کتب فرنگی و یونانی .

شامل چهار مقاله و در هر مقاله چند باب و هر باب مشتمل بر چند فصل .

مقالهٔ ۱ـ در معالجهٔ بزرگان در ۲۲ باب . باب ۱ـ در امراض سر .

„ ۲ـ در تدبیر و معالجهٔ اطفال در سه باب . باب ۱ـ در تدبیر اطفال از هنگام ولادت تا وقت نهوض یعنی راست ایستادن .

„ ۳ـ در احراق و غسل و اصلاح بعض ادویه و استعمال چوب چینی وغیره و تدبیر قی و ادویه متاکله و مسهله و مقیه و مدره وغیره و فصد در سه باب . باب ۱ـ در احراق و غسل .

„ ٤ـ در بعض احوالات علمی شامل پنج باب . باب ۱ـ در ذکر حد و نفع طب و احوال عناصر وغیره .

خاتمه : در تدبیر ترکیب ادویه و اخذ اوهان و طریق قرع انبیق و کمحکمت و دریافت مزاج و قدر شربت مرکبات و بعضی اوزان و لغات وغیره .

آغاز : سپاس بیقیاس صانعی را که از صنعت بی منتهای خود کیفیات متضاده را امتزاج

Marfat.com

○ آگره - حسب الحکم نواب شاه‌جهان بیگم والیهٔ بهوپال ، مطبع بفید عام ۱۳۱۴ھ/۱۸۹۶م ، ۱۱۳٤ + ۱۵ص ، ۳۳ × ۲۵س‌م .

ش ۳۱۲۲/۷۵۸۵

● مجمع الجوامع وذخائر الترکیب = قرابا دین کبیر

● مجموعه

۱- الفاظ الادویه در متن ص۱-۲۱٦ .

۲- ریاض الادویه یوسفی ، بر حاشیه ص۱-۱۷۱ .

۳- سته ضرویه یوسفی ، بر حاشیه ص۱۷۱-۱۷۹ .

٤- رساله قبریه از محمد عطاء الله ابن یوسف خان ، بر حاشیه ص۱۸۰-۱۹۱ .

۵- علامات جلیه ، بر حاشیه ص۱۹۱-۲۰٦ .

٦- معالجات جدولیه از محمد حسین خان دهلوی ، بر حاشیه ص۲۰٦-۲۱٦ .

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، ب‌ت ، ۲۱٦ص ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ٦۷۹۸/۵۲۵٦

● مجموعهٔ بقائی

در محمد اسمعیل مرید شاه فخر العالم بن شیخ ابو الرضا محمد ، به سال ۱۱۵٦ھ = مجموعهٔ زیبنده ز اسباب شفا است . نسخه های از پدر خود را با ذکر اختلاف از قرابا دین های متقدمین و متأخرین نوشته است در ده جلد .

آغاز : ... صفا مخیر و از یقین ارباب دین و رضا مشمر باشد .

○ هندو پریس ، پوه ۱۹۱۸ بکرمی ، منقول از نسخهٔ مؤلف ، ۵۵٦ + ۵۱۰ص ، (جلد دوم ناقص الآخر) ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۳۸۷۹/۵٤۳٤

○ ج ۲ ، ۵۰۸ص ، ناقص الآخر .

ش ٦۳٦٦/٦۳۷٤

● مجموعه

۱- یاقوتی .

Marfat.com

۲ـ تذکرة اللبیب فیما یتعلق بالطب والطبیب .
۳ـ ازالة المحن عن کسیر البدن ، (عربی) .
٤ـ دافع الوباء .
از تصانیف حکیم وکیل احمد سکندر پوری .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، دسمبر ۱۸۹۰م ، ۱۸۸ + ٤۲ + ۱٦ × ۳۲ص ، ۲٦ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ٦۸۰۰/۵۳۵۵

● مخازن التعلیم

از حکیم محمد صادق علی خان (مؤلف زاد غریب) ابن حکیم محمد شریف خان ، در ۱۲۷۹ھ=«مخازن التعلیم» . پس از مرگ مؤلف پسرش حکیم غلام مرتضی ابن را تکمیل کرده است. مولف پیش ازین در ۱۲۲٤ھ رسالهٔ «زاد غریب» در تدابیر سفر بحر و بر و علاج امراض تألیف کرده بود .

در چهار منزل :

۱ـ در قواعد هر در جزو .
۲ـ در ادویه و اغذیه مفرده .
۳ـ در معالجات امراض .
٤ـ در ادویهٔ مرکبه .

آغاز (مقدمهٔ گرد آورنده) : حمد و سپاس مر حکیمی را که از حکمت کامله کاف کن را سبب آفرینش موجودات ساخته .

(متن) : الحمد لله ... اما بعد چنین میگوید عاصی پر معاصی صادق علی خان .

○ کانپور ـ مطبع شعله طور ، ربیع الاول ۱۲۹۹ھ/فروری ۱۸۸۲م ، سال تاریخ طبع ملهم غیب ، گفت : زیبا مخازن التعلیم ، ۱۲۹۹ھ ، ۳۱۹ص ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۳۱۲٦/۷۳۵۲

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، شعبان ۱۳۳۱ھ/۱۹۱۳م ، ۲۸۸ص ، ۵/۲٤ × ۱٦س‌م .

ش ۲٤۵٤/۲۰۳۳

● مختصر البیان فی ضروریات البحران=رسالهٔ بحران

از محمد بدر الدین بن خواجه جمال الدین .

Marfat.com

آغاز : بحمد لله الحکیم الوهاب ونصلی علی رسوله محمد صاحب الحکمة ...

○ بمبئی - مطبع حیدری ، ربیع الاول ١٢٨٧ه ، با میزان الطب ، ص٢٠٤-٢٠٨ ، ١٥/٥ × ١٦س م محشی .

ش ١٦١٣/١١٧٣

● مخزن الادویه

از حکیم سید محمد حسین ابن سید محمد هادی العقیلی العلوی .

مشتمل بر دو مقاله :

مقالهٔ اول - در ادویه مفرده .

مقالهٔ دوم - ادویه مرکبه که قرابا دین خوانند .

آغاز : الحمد لله الذی اظهر آثار قدرته بایجاد الموجودات ملا مواد و ابرز اطوار بدایع صنایعه باحداث کائنات ... اما بعد بعرض اخوان الصفا و خلان الوفا میرساند این ذرهٔ بیمقدار ... سید السند محمد هادی العقیلی العلوی محمد حسین .

○ فقط آخرین ورق این کتاب است که در آخر رموز اعظم ج ٢ ملحق شده و شماره صفحه ٧٦٧-٧٦٨ را دارد . در مطبع احمدی واقع در شاه دره دلهای ضلع میرٹھ باهتمام امونجان ویسمی محمد حسین خان مهتمم مطبع مصطفائی دهلی و بتصحیح و مقابلهٔ حسن خان ، در رجب ١٢٧٨ه/١٨٦٢م چاپ شده است ، ٣٠ × ٢٢س م .

ش ٦٨٠٨/٦٩٥٢

○ کانپور - مطبع منشی نولکشوز ، مارچ ١٨٩١م ، چاپ سوم ، ٧٦٨ص ، ٣٢ × ٢٥س م .

ش ١٨٧١/٩٨٨

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ١٩١٣م ، چاپ چهارم ، ٧٦٨ص ، ٣٢ × ٢٥س م .

ش ٦٨١٢/٥٥٨٧

● مستحضر الطبیب و مستبشر اللبیب

از محمد سعید بخت بن مولوی میر عبدالعزیز کشمیری قادری حنفی ، بادی ، تاریخ تا

Marfat.com

قانون پیمانه — سنه ۱۲۷۱ھ تاریخ تولد مؤلف ۱۲۷۱ھ . (از کشمیر) به حیدر آباد دکن وارد شد ، آثار (فارسی) او بقرار ذیل است :

۱- ترجمهٔ جوابات سید شریف .

۲- تلخیص عمدة البضاعت .

۳- طنطنهٔ حمیدی و زمزمهٔ سعیدی در شرح رباعیات و آیات وغیره مثل لوایح جامی .

٤- ترجمه اصول الشاشی .

۵- رسالهٔ وحدت الوجود و تفهیم الشهود .

٦- تاج الانشاء در فرمانجات پیغمبری با دو ترجمهٔ اردو و فارسی .

۷- ترجمه شریفه در علم مناظره .

۸- سوالات لطیفه معه حل ، در تصوف .

۹- نقود الصبیان منثورهٔ نصاب الصبیان و حواشی بر نصاب .

۱۰- ترجمه تهذیب در منطق .

۱۱- قمر الحسبان علی نجوم الفرقان .

۱۲- مثنوی انیس العارفین .

۱۳- احادیث متفقه از مسلم و بخاری فارسی اردو .

۱٤- تنقیح تقدیر و تدبیر .

۱۵- غزالیات اغزلیات .

۱٦- محصله .

۱۷- ملتقط قوانین .

۱۸- فیض الرحمانی و فتح الربانی وعظ عبدالقادر جیلانی بترجمهٔ اردو .

۱۹- ترجمه شرح اسباب و علامات .

غیر ازین ، کتب مولوی علی عباس مرحوم چڑیا کوٹی را نیز جمع کرده است . ازانجمله : رموز المنطق ، قیطون ، حواشی قیطون ، زقیمة النجاة ، رساله در علم مناظره و چندین رسالهٔ دیگر چڑیا کوٹی ضائع شدند .

رسالهٔ حاضر ترجمهٔ قالوبچهٔ محمد بن الجنینی است .

Marfat.com

آغاز (مقدمه) : هر ستایش مر خداوندی را که باریک ترین حکمت ... (ترجمه) هر ستایش مر خداوندی را که پروردگار آفریدگان است .

○ صفحه عنوان ندارد ، ۱۴۱ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵ سم .

ش ۱۵۷۶/۱۲۱۷

● مطب علویخان = خلاصهٔ قوانین العلاج

از علوی خان شیرازی دهلوی . در ۱۱۵۱ه .

آغاز : در ذکر خلاصهٔ قوانین علاج جمیع امراض .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۱۰م ، ص۲-۹۱ ، ۲۳/۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۲۶۲/۱۸۲۷

۳۲۹۳/۶۴۶۵

● معالجات جدولیه

از محمد حسین خان دهلوی مهتمم مطبع مصطفائی .

مشتمل بر یک مقدمه و دو باب و خاتمه :

مقدمه در بعضی اصطلاحات طبیه .

بابها : ۱- بعضی ادویات روادعات و قابضات وغیره .

۲- در معالجات .

خاتمه ـ در بعضی فواید که معالج را دانش آن ضروریست .

آغاز : حمد وافر و ثنای متکاثر حکیمی را سزد که صحت مفرحی است از دواخانه کمال او

○ باهتمام پیاری لال ، هندو پریس ، بت ، ص۲۰۶-۲۱۶ ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۶۷۹۸/۵۲۵۶

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ص۲۰۶-۲۴۰ ، با الفاظ الادویه ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۷۷۶۵/۶۱۹۸

● شرح رباعیات طب یوسفی موسوم به المعالجة المؤربه بالنسخ المجربه

Marfat.com

از حکیم سید عبدالعلیم ابن نصرالله خان احمد خویشگی خورجوی . (م بعارضهٔ اسهال ۲۷ محرم ۱۲۹۹ه) تالیف به تاریخ ۱۰ جمادی الاخر ۱۲۸۲ه در حیدر آباد برای استفادهٔ فرزند خود عبدالملک خان .

آغاز : یا علیم علمنی بعلمک فلک الحمد والتحیات والصلوات علی نبیک احمد افضل الرسل واکرم المخلوقات و علی آله ... اما بعد می گویم ، عبدالحلیم نصر الله خان الاحمدی الخویشگی الخورجوی .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ دوم ، شوال ۱۳۲۰ه/اپریل ۱۸۹۳م ، ۲۹۹ص ، ۲۴×۱۵/۵س م .

ش ۲۰۴۷/۲۴۵۰

۳۱۹۳/۲۴۶۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۱۳م/ربیع الثانی ۱۳۳۱ه ، ۳۰۰ص ، ۲۴/۵×۱۶س م .

ش ۱۰۸۲۱/۱۳۴۷۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۳۰م/صفر ۱۳۴۸ه ، چاپ چهارم ، ۲۷۸ص ، ۲۴/۵×۱۶س م .

ش ۱۶۶۷/۱۴۴۸

۱۶۴۹/۱۴۶۷

۱۶۳۶/۱۴۸۲

● معدن الشفا سکندر شاهی

از حکیم بهوه خان ابن حکیم خواص خان ، در عهد سکندر شاه بن بهلول شاه ، در ۹۱۸ه حسب فرمان شاهی تالیف کرده است .

مشتمل بر یک مقدمه و سه باب .

مقدمه در تعریف علم طب و شرف مبادی طب و بیان آن بر وجه احادیث و تفسیر .

بابها : ۱ـ در مقدمات علاج . ۲ـ در کیفیت خلقت انسان و تشریح اعضای آن . ۳ـ در بیان علامت مرض و علاج آن .

آغاز : حمد مر خداوندی را که بحکمت بالغه و قدرت کامله صاحبان بستر عدم و فنا را بساط ایجاد و احیاء ماده حیات جاودانی و مسکه احساس کامرانی بخشید .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۹م/ربیع الاول ۱۳۰۷ه ، ۴۹۲ص ، ۳۰×۲۳/۵سم .

ش ۱۰۱۶/۱۴۸۴

۱۷۱۹۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۳۳ه/فروری ۱۹۱۵م ، چاپ سوم ، ۴۹۲ص ، ۳۲×۲۵سم .

ش ۷۲۹۸/۱۵۴۱

● معین المعالجین

از ابوالخیرات محمد یاسین ابن حکیم محمد ناصر علی ، وی شاگرد ابو الحسنات محمد عبدالحی بوده و در ۱۲۹۸ه ، در لکهنو بدرخواست دوستان نوشته است «سموم لباتیه و معدلیه و حیوانیه را درین عجاله که مشتمل بر یک مقدمه و سه تریاق است جمع کرده ام» .

مقدمه : بدانکه سم آنرا گویند که بعد تناول از حرارت بدنی منفعل شده .

تریاق ها : ۱ـ در بیان علامات و معالجات سموم لباتیه بترتنب حروف تهجی .

„ ۲ـ علامات و معالجات سموم معدنیه .

„ ۳ـ علامات و معالجات سموم حیوانیه .

آغاز : الحمد لله الحی القیوم الذی اسمه کل داء دواء و تریاق السموم والصلوة والسلام علی سیدنا و مولانا و شفیعنا محمدن المعصوم ... بعد میگوید ... ابو الخیرات محمد یسین .

○ لکهنو ـ مطبع علوی ، ۱۳۰۳ه ، چاپ ششم ، ص۲۱۵-۲۴۴ با ناصر المعالجین ، ۲۳×۱۶سم .

ش ۵۱۶۰/۷۸۰۴

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین و سراجدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۰۳ه ، ص۲۱۴-۲۴۴ ، با ناصر المعالجین ، ۲۵×۱۶/۵سم ، محشی .

ش ۱۳۴۹۲/۱۰۸۳۹ .

● مفرح القلوب

از محمد اکبر معروف به محمد ارزانی .

مشتمل بر ده مقاله ،

Marfat.com

آثار [illegible] فقیر حقیر جان محمد اکبر عرف محمد ارزانی مشهود رای صداقت .

○ (هند) ـ ترکیب از حکیم عبدالمجید با همکاری شیخ کرامت علی و مولوی بشارت علی الحسنی الحسینی متخلص بجفا و مولوی عبدالله و مولوی مجیب الرحمن و حکیم عبدالله مدراسی ، مطبع طبی ، ١٢٤٨ه/١٨٣٢م ، چاپ حروفی ، ٦٤٤ص ، ٢٥/٥ × ٢٠/٥س م .

ش ٢١٤٠/٢٤٩٥

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ١٣٠٣ه/اپریل ١٨٨٦م ، چاپ پنجم، ٦٢٣ص ، ٢٤/٥ × ١٦س م .

ش ٣٨٤٢/٥٦١٢

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ١٣٢٢ه/جون ١٩٠٤م ، چاپ هفتم ، ٦٢٣ص ، ٢٤ × ١٦س م .

ش ٦٩٣٦/٥٥٥٩

ش ٣١٣٠/٧٣٥٩

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ١٣٢٣ه/ستمبر ١٩٠٥م ، چاپ هشتم ، ورق اول افتاده ، ٦٢٣ص ، ٢٢ × ١٤/٥س م .

ش ١٢٦٥/١٨٢٠

ش ٣١٠٥/٦٤٣٢

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ١٩١٥م/ربیع الاول ١٣٣٣ه ، ٦٢٣ص ، ٢٤/٥ × ١٦س م .

ش ٢١٥٥/٢٠٤٢

○ دلهالی ـ مطبع احمدی ، بت ، ٥٢٠ص ، با نسخهٔ چاپی کلکته مقابله شده ، ٢٤ × ١٥س م .

ش ١٧٦٠٢

○ مطبع الدین پنج ، بت ، ٥٠٠ص ، ٢٦/٥ × ١٧س م .

ش ١٩٤٧/٢١٧٩

Marfat.com

● مفردات ناصری مع تکمله

از محمد ناصر علی بن شیخ حیدر علی غیاث پوری منیری عظیم آبادی . از همین مؤلف است «ناصر المعالجین» که بزرگتر ازین بوده . در ادویهٔ مفرده با ذکر اصطلاحات طبی در یک مقدمه و ۲۴ باب (بر حسب حروف تهجی) ، باب ۲۵ که مسمی است به تکملهٔ ناصری در خواص حیوانات با بیان حلت و حرمت بترتیب حروف تهجی .

آغاز : الحمد لله الحکیم الناصر العلی العظیم .

○ لکهنو - بفرمایش شیخ عبد العزیز ، مطبع ثمر هند ، شوال ۱۲۹۰ه ، ۱۰۸ص ، ۲۳ × ۱۵سم ، حواشی از مؤلف .

ش ۱۴۱۳/۱۰۴۷

● ملخص فصول بقراطی

از غلام حسین کنتوری نیشابوری کاظمی .

آغاز : تألیف در ۱۸ ماه ربیع الاول ۱۲۸۶ه و پایان در ۱۹ ربیع الاخر ۱۲۸۶ه در کنتور . «ملخص فصول بقراطی» و «ضوابط حکمت» نام های تاریخی این کتاب است . پیامس خاطر سید مهدی علی . ترجمهٔ فارسی «فصول بقراط» با تلخیص جالینوس است با اضافات و شرح موارد مشکل ، در ۷ مقاله و ۳۶۱ جمله .

آغاز : الحمد لله الذی اسمه دواء ... زهی حکیمی علی الاطلاق که حکم حکمت .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۹۷م ، چاپ چهارم ، ۱۱۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۲۶۲/۱۸۲۷

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۹۰۳م ، چاپ پنجم ، ۱۱۲ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۵۹۹/۱۱۸۷

۷۱۱۲/۷۰۷۰

● میزان الطب

از محمد اکبر معروف به محمد ارزانی .

Marfat.com

آغاز : الحمد لله ... اما بعد العبد الجانی محمد ارزانی المسمی بر محمد اکبر می گوید که چون اطفال فقیر و دیگر اعزه .

○ مطبع حسنی ، ۲۰ شوال ۱۲۷۰ھ ، پس از مقابله با دو نسخه چاپی توسط حاجی مولوی محمد حسین ، ۱۰ + ص۲-۱۸٤ ، محشی ، ۲٦ × ۱۷س م .

ش ۱٤٥۷/۹٦۲

○ بمبئی - به تحشیهٔ حکیم عبدالغنی شاگرد حکیم محمد حسین ، بتصحیح مولوی عبدالله سهارنپوری و مولوی علاء الدین لاهوری و مولوی فرزند علی . باهتمام قاضی ابراهیم بن قاضی نور محمد ، مطبع حیدری ، ۲۵ ربیع الاول ۱۲۸۷ھ ، ۲۰۸ص ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱٦س م .

ش ۱٦۱۳/۱۱۷۳

○ دهلی - مطبع حسنی ، ۱۸۵۹م ، ۸ + ۱۸٤ص ، ۲٦/۵ × ۱۷س م ، محشی .

ش ۸۰٤۲/٦۲۲۸

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۰م ، ص۲-۱۸٤ ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۳۰٦۵/۱۵۰۵۵

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، رجب المرجب ۱۲۹۸ھ/جون ۱۸۸۱م ، ص۲-۱۸٤ ، ۲٤ × ۱۵س م .

ش ۱٦۰۳۷/۱۵۲۰۷

○ لکهنو - مطبع منشی لولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۵ھ/دسمبر ۱۸۸۷م ، ص۲-۱۸٤ ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۰۸۰۸/۱۳٤٦۱

○ لکهنو - مطبع منشی لولکشور ، اکتوبر ۱۹۳۰م ، ۸ + ۱۸٤ص ، محشی ، ۲٦ × ۱۸س م .

ش ۱۸٤۵/۱۲٦۷

○ لاهور - اسلامیه سٹیم پریس ، بات ، ص۱-۱۸٤ ، محشی ، ۲٦ × ۱۷/۵س م .

ش ۲٤۲۹/۲۰٦۹

○ ص۳-۱۸٤ ، ناقص الطرفین ، محشی ، ۲۸ × ۱۸س م .

ش ۱۵۰۰۸/۱٤۰۱٦

Marfat.com

● رساله در شناختن نبض و قصیده در اسامی ادویه مفرده

از یوسفی هروی .

آغاز (شناختن نبض) : بقولی حکیمان هندوستان ـ کنم موجز از نبض مردم بیان ،

آغاز (ادویه مفرده) : گر کنی گوش سویم از دل و جان .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۶ه/جولائی ۱۸۷۹م ، ص۶۷۶-۶۷۷ ، با علاج الامراض ، ۲۶ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۹۴۸/۲۱۸۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۵م/۱۳۱۳ه ، چاپ اول ، تاریخ طبع از عاقل : بنوشت که «این عجب الامراض» = ۱۳۱۳ه ، ص۶۷۶-۶۷۷ ، با علاج الامراض ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۳۸۴۱/۶۳۱۸

● ناصر المعالجین

از حکیم ناصر علی ابن شیخ حیدر علی غیاث پوری منیری عظیم آبادی .

مشتمل بر مقدمه و ۲۸ مقاله و خاتمه .

مقدمه در اموریکه اطلاع بران قبل از شروع در مطاوب ضروری است . مشتمل بر ۱۷ فصل . در مقدمه اسامی منابع را آورده است .

مقالهٔ اول : بیان ادویه که در اول آنها حرف الف ست ، بقیه مقاله ها به ترتیب حروف تهجی است ، در جدول ها .

خاتمه : در امتحان جودت ورادت تریاق فاروق وغیر آن .

آغاز : سبحان الذی خلق الانسان من صلصال من طین و اصطفی من نوعه سید الاولین والآخرین .

○ لکهنو ـ مطبع علوی ، ۱۳۰۳ه ، چاپ ششم ، ص۱-۲۱۴ ، با نقل عبارت هبه الله بطور خاتمه مورخ محرم ۱۲۸۰ه/۱۸۶۳م ، ۲۳ × ۱۶س م .

ش ۷۸۰۴/۵۱۶۰

Marfat.com

○ کانپور ـ منشی نولکشور چراغدین سراجدین ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۰۳ه ، ص۱-۲۱۳ ، محشی ، با تقریظ از ابو الهاشم محمد عبدالغنی غنی مهولوی بزبان اردو ، قطعات تاریخ تألیف از غنی ، محمد ابو الحسن سالم نو آبادی ، محمد منصور علی مراد آبادی هم درس مؤلف ، و محمد عزیز الله سقیم ، محمد سلیم اعظم گڑهی ، تاریخ طبع از حکیم محمد علی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۴۹۳/۱۰۸۴۹

● نیر اعظم

از حکیم محمد اعظم خان المخاطب به ناظم جهان به سال ۱۲۷۱ه=نیر اعظم . در تعلیم نبض مع فواید ضروری .

شامل یک مقدمه و دو تعلیم و خاتمه .

مقدمه : در بیان بعض فواید متعلقهٔ نبض مشتمل بر چند فایده .

تعلیم اول : در بیان اجناس عشرهٔ ادلهٔ نبض و اسباب آنها .

تعلیم دوم : بیان اقسام نبض مرکب مشتمل بر دو مقاله .

خاتمه : انواع مفردات و مرکبات نبض .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۹۸ه ، ۸۸ص ، مادهٔ تاریخ طبع از مولوی عبدالعلی : «کشف احوال نبض» و دیگر از محمد عبدالرحمن شاکر : شمس احوال نبض ، ۲۹ × ۱۸/۵س‌م.

ش ۲۲۶۱/۲۵۹۸

● یاقوتی

از وکیل احمد سکندر پوری . در روزگار نواب محبوب علی خان .

مشتمل بر یک انوش دارو و بیست و سه مفرح .

انوش دارو : در بیان ادویهٔ مرکبه .

مفرح ها : در بیان داروها به ترتیب حروف تهجی .

آغاز : حمد مر حکیمی را سزد که در عقاقیر خواص ازاله امراض متنوعه ودیعت نهاده وکلید این گنج شائگان بدست طبیبان داده .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ۱۸۹۰م ، ۲۳ + ۱۸۸ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۶۸۰۰/۵۲۵۵

Marfat.com

Marfat.com

اصول خط و مجموعه های خطوط

Marfat.com

Marfat.com

اصول خط و مجموعه های خطوط

● اطلس خط

از حبیب الله فضائلی . در ۱۷ رجب ۱۳۹۱ه‍ق/۱۷ شهریور ۱۳۵۰ه‍ ش ، دیباچه از غلام رضا کیانپور ، استاندار اصفهان در هشت فصل و یک خاتمه . فصل ها :

۱ـ خط کوفی . ۲ـ محقق و ریحان . ۳ـ ثلث و فروع آن . ٤ـ نسخ . ٥ـ تعلیق و دیوانی . ٦ـ رقعه . ۷ـ نستعلیق . ۸ـ شکسته . خاتمه در خطوط فروعی و تفننی مانند طغرا و مثنی وغیره .

هر فصل از فصول هشتگانه بر اساس شش بحث است بدینقرار :

۱ـ بحث بنیاد و پیدایش . ۲ـ تطور و دگرگونی . ۳ـ مروجان و استادان . ٤ـ وجه تسمیه . ٥ـ درجه و مرتبه . ٦ـ توصیف . در هر یک از فصول نمونه های خط داده شده است .

آغاز (دیباچه) : هنر خوشنویسی که یکی از هنر های اصیل و کهن است .

(متن) : توئی برترین دانش آموز پاک ـ ز دانش قلم رانده بر لوح خاک .

○ اصفهان ـ نشریهٔ انجمن آثار ملی ، چاپ زیبا ، ۱۳۹۱ه‍ق ، (٤)+٦۹٥+۷ص ، ۲۹ × ۲۱سم .

ش ۱۲٤۲۰/۱۲۳۹۰

● خط لاتین برای فارسی

خطابهٔ آقا سید محمد علی (داعی الاسلام . پرفسور نظام کالج حیدر آباد دکن است ، که در شعبهٔ جامعه معارف حیدر آباد دکن ، در تاریخ ۱٤ ذی الحجه ۱۳٤۷ه‍ ایراد کرده بود .

آغاز : شعبهٔ جامعه معارف ما برای خدمت به زبان فارسی قائم شده و یک موضوع مهم زبان فارسی امروز خط لاتین برای فارسی است که در ایران محل بحث واقع شده است .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع مهدی ، (ذوالحجه ۱۳٤۷ه‍) ۲۸ص ، ۲۰/٥ × ۱۳سم .

Marfat.com

ش ۷۳۹۰/۵۹۷۵

۷۳۹۱/۵۹۷۶

۷۳۹۲/۵۹۷۷

۵۲۹۵/۵۹۷۸

● رسالهٔ خط داعی

از پرفسور آقا سید محمد علی (داعی الاسلام) . در حدود ۱۳۵۲ه‍ق .

آغاز : بعد الحمد والصلوات ، چنین گوید ... محمد علی (داعی الاسلام) ... که چند سال قبل خطابهٔ «خط لاتین برای فارسی» را نشر دادم و در آن رای دادم که نباید خط امروز فارسی را تبدیل به خط لاتین کرد . بلکه همین خط را باید طوری اصلاح کرد که آموختن و چاپ کردنش آسان باشد ... و آخر مصمم شدم در خطوط اصلیه قدیم یعنی عبرانی و لاتینی و یونانی و سنسکرت و کوفی تفحصاتی کرده اصول علمی وضع و ترکیبات آنها را بدست آورم تا راهی برای اصلاح خط فارسی بدست آورم .

○ حیدر آباد دکن ـ اعظم اسٹیم پریس ، ۱۳۵۲ه‍ق ، ۴۸ص ، ۳۲ × ۱۴س‌م .

ش ۵۲۹۶/۵۹۷۹

۷۳۸۷/۵۹۸۰

۷۳۸۸/۵۹۸۱

۷۳۸۹/۵۹۸۲

● قوانین خطوط

از محمود بن محمد . مشتمل بر پنج مقاله :

۱ـ شناختن قلم . ۲ـ تراشیدن قلم و اختلافات آن . ۴ـ گرفتن قلم و راندن و حرکات الگشت . ۴ـ در قواعد خط بر طریق نقطه و دائره . ۵ـ در مرکبات .

مقدمه از ڈاکٹر محمد عبدالله چغتائی در ۱۳۸۹ه‍/۱۹۶۹م ، در احوال مؤلف و معرفی رساله . تهیه متن از روی نسخه کتابخانهٔ بادلیان آکسفورد به شماره Ms OR-Walker 28 .

آغاز (مقدمه) : حسن اتفاق سے مجھے ۱۹۳۲ء میں آوکسفورڈ یونیورسٹی کی بوڈلین لائبریری میں .

Marfat.com

(متن) : شکر و سپاس مر صانعی را که چمن قرآن را به گلدستهٔ ریاض (لون والقلم) ومایسطرون به توفیق ریحان ازلی نزین گردانید .

○ لاهور ـ کتابخانهٔ نورس ، (۱۹۶۹م) ، ۶۲ص ، ۲۰/۵×۱۶/۵سم .

۵۴۱۰/٤۷۶۸

● ریحان نستعلیق = ۹۸۹ه اعنی رساله در علم خط

از ناشناس به سال ۹۸۶ = قدتمته. بسعی محمد عبدالله چغتائی در جمادی الاول ۱۳۶۰ه/مئی ۱۹٤۱م ، بر اساس نسخهٔ کتابخانه بادلیان آکسفورد بشماره Ms. Elliot 295 .

مقدمه در (اسمهای خطوط)خط عربی در ذکر خطوط ، خط حمیری در ذکر واضع خطوط ، خط یونانی ، خط فارسی در ذکر اصول ، خط سریانی در انواع خطوط ، خط عبرانی در بیان و انتهای حروف ، خط رومی در ذکر قلم گرفتن ، خط رومی در ذکر استادان ، استادان ستد شاگردان ، خط مهدی در ذکر استادان نقاشی جمله خوشنویسان ، خط قبطی در ذکر استادان نستعلیق ، حکایت ، خط بربری در ذکر جمع که در حیات اند ، خط اندلسی ، خط حسینی .

آغاز (مقدمہ) : اکتوبر ۱۹۳۲ء میں یہ رسالہ مجھے تلاش کے وقت اوکسفورڈ بوڈلین لائبریری میں ایک مخطوطہ Ms. Elliot 295 میں شامل ملا .

(متن) : حمد بی حد و شکر بی حد احدیرا سزاست که بقاف قلم والا رقم قدرت صد هزار خط ممدود بواد وجود موجود نگاشت .

○ ناشر : پونه ، محمد عبدالله چغتائی .

مطبع : لاهور ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، ۱۹٤۱م ، ۲۸ص ، ۲۵/۵×۱۶/۵سم .

ش ۱۷۲۳۹

● مجموعهٔ خطوط

از محمد ابراهیم خلیل احمد الجامی . شاعر و خطاط معاصر افغانستان . نگارندهٔ این فهرست در ۱۹۷۸م در کابل با او ملاقات کرده ام ، چند سال می شود که او فوت کرده است ، رحمة الله علیه . نمونه های خطوط نستعلیق و شکسته از مؤلف و برخی از مشاهیر .

آغاز : تذکر ؛ وزارت اطلاعات و کلتور بتاسی از اهداف کلتوری دولت جمهوری .

Marfat.com

○ کابل ـ بیهقی کتاب خپرولوټولنه ، مطبع دولتی ، سرطان ۱۳۵۵ش ، ۱۱۴ + ورق + ۴ص ، ۵/۳۳ × ۲۴سم .

ش ۱۲۸۳۴/۱۲۸۰۰

● نمایشگاه خط ـ ۱۲ تا ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۷خ لاهور

(مقدمه) : از خسرو زعیمی مدیر عامل انجمن خوشنویسان ایران . گرد آوری از بهاؤالدین اورلگ زیب مسئول خانه فرهنگ ایران در لاهور .

تذکره و تعارف خطاطان معاصر ایران و پاکستان با عکس های ایشان و نمونه های خط خوش آنان ، به ضمیمه ای چند از خطوط متقدمین متعلق به موزه لاهور و کتابخانهٔ دانشگاه پنجاب و خانهٔ فرهنگ . در نمایشگاه خانهٔ فرهنگ ایران لاهور دویست و پنجاه قطعه از صد نفر خوشنویس (۷۵ از ایران و ۲۵ نفر از پاکستان) بنمایش گذاشته شده که گزیده ای از آن درین کتاب آمده است .

آغاز (مقدمه) : برای ما که در عصر تسخیر فضا زندگی میکنیم و کم و بیش همه نوع وسائل زندگانی و آسایش را در اختیار داریم .

آغاز (دیباچهٔ مرتب) : هنر کل زندگی است و هنر مند دوست واقعی بشر است .

○ لاهو ـ خانهٔ فرهنگ ایران ، (۱۳۵۷خ) ، ۸۸ص ، ۳۱ × ۲۱/۵سم .

ش ۱۲۸۳۲/۱۲۷۹۸

۱۲۷۹۹/۱۲۸۴۳

۱۶۲۸۳

● هنر خط در افغانستان در دو قرن اخیر

از عزیز الدین وکیلی فوفلزئی ، خطاط هفت قلمی معاصر افغانستان . بنده در ۱۹۷۸م ، در کابل با او ملاقات نموده ام . در ۱۳۴۲ ش نمونه های خطاطی خویش در اقلام و خطوط مختلف گرد آورده است .

آغاز : خوانندهٔ عزیز ! بسیار آرزو داشتم ضمن چند کتاب جدید تاریخی که از عرصهٔ ده سال بجمع آوری مواد و تألیف هر یک با مرام .

○ کابل ـ نشرات انجمن تاریخ ، ۲۱ میزان ۱۳۴۲خ ، با عکس مؤلف ، ۲۱۹ + (۱۰)ص ، ۲۶/۵ × ۱۸سم .

ش ۷۸۱۴/۷۰۱۶

Marfat.com

موسیقی

Marfat.com

Marfat.com

● بحور الالحان

از **فرصة الدوله شیرازی** (۱۲۷۱-۱۳۳۹ه‍ ق) ، مقدمه و شرح زندگی مؤلف و فهرست و تصحیح از علی زرین قلم . به سال ۱۳۲۲ه‍ ق تالیف شده و ده سال بعد در بمبئی بچاپ رسانیده است . در علم موسیقی و نسبت آن با عروض .

آغاز (مقدمهٔ چاپ اول) : بسم الله الرحمن الرحیم ـ نغمه اولی است ز فیض عمیم . حمد شایان و شکر بی پایان سامع الاصواتی را سزاست که نغمه سرایان .

(متن) : حمد و سپاس و ستایش بی قیاس پادشاهی را سزاست .

○ تهران ـ کتابفروشی فروغی ، چاپ ارژنگ ، دیماه ۱۳۴۵ش ، ۱۵ + ۴۴۳ص ، ۱۷ × ۱۳/۵س‌م ، همراه با عکس مؤلف و سنگ قبر او .

ش ۱۰۰۷۰/۱۰۱۱۰

● تلخیص مقدمات ثلاثه

مقدمات از ابو الیمین عبد الرزاق بن محمد اسحاق حسینی سورتی .

تصحیح و تلخیص از مولوی الهی بخش . شامل مقدمه و تبصره و خاتمه .

مقدمه متضمن است بر دو اصل و یکفرع ، اصل اول در احوال نور الدین محمد ظهوری ترشیزی ، اصل دوم در بیان بنای غنا . فرع در بیان اصول و بحور مختلفه که بهندی آنرا تامل گویند . تبصره در تحقیق لفظ نورس و وجه تسمیه آن . خاتمه در بیان اقسام نثر .

آغاز : پس سپاس بیقیاس متکلمی که رموز شناسان تمام عالم بفهم دقائق کلام معجز لظامش زبان بعجز کشادند .

○ لکهنو ـ مطبع محمدی ، رجب ۱۲۹۵ه‍ ، ۱۱ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۸۵۲۵/۸۵۶۷

Marfat.com

Marfat.com

تاریخ ادبیات

Marfat.com

Marfat.com

تاریخ ادبیات

● تاریخ ادبیات ایران

از قدیم ترین عصر تاریخی تا عصر حاضر ـ جلد دوم

از میرزا جلال الدین همائی اصفهانی معلم ادبیات دورهٔ دویم علمی و ادبی مدرسهٔ متوسط تبریز. تاریخ ادبیات ایران است از انقراض ساسانیان تا حملهٔ مغول .

آغاز : بیاری کرد کار بخش اول از رشتهٔ تألیف ناقابل ما بپایان رسید .

○ تبریز ـ مطبع وگراور سازی الکتریکی «شرق» ، ۲۶ فروردین ماه ۱۳۰۹خ/۱۵ ذیقعد ۱۳۴۸ه ، چاپ اول ، ۴۰۸ص ، ۲۱ × ۱۴/۵سم .

ش ۱۰۷۴۱

● تاریخ زبان فارسی (قسمت نثر)

از دکتر غلام سرور رئیس بخش فارسی دانشگاه کراچی . در ۱۹۶۲م .

در دو قسمت و شش باب :

قسمت اول : ایران و شبه قاره پاکستان و هند (دوره اسلام) :

باب ۱ـ ایران در دورهٔ قبل از اسلام ، در چهار فصل .

باب ۲ـ ایران در دورهٔ اسلام .

باب ۳ـ شبه قارهٔ پاکستان و هند (دورهٔ اسلام) ، در چهار فصل .

قسمت دوم : زبان فارسی در ایران و شبه قارهٔ پاکستان و هند (دورهٔ اسلام) .

باب ۴ـ زبان های ایران در دورهٔ قبل از اسلام .

باب ۵ـ زبان ایران در دورهٔ اسلام ، در پنج فصل .

باب ۶ـ زبان فارسی در شبه قارهٔ پاکستان و هند (دورهٔ اسلام) ، در پنج فصل .

آغاز : ترقی و پیشرفت علوم و فنون والسنهٔ مختلفه در شهر بزرگ کراچی .

Marfat.com

○ کراچی ـ مکتبهٔ خورشید درخشان ، ضیاء پریس ، (۱۹۲۲م) ، ۲۶۴ص ، ۲۱×۱۳/۵سم .

ش ۶۷۲۴/۴۴۲۰

۹۰۶۰/۹۰۱۷

۱۰۲۴۰/۱۰۲۰۰

● شعر فارسی و سلاطین و امراء

خطابهٔ مهاراجه سر کشن پرشاد بهادر یمین السلطنة صدر اعظم در جلسه شعبهٔ جامعهٔ معارف (حیدر آباد دکن) ، در ۹ ربیع الاول ۱۳۴۶ه .

آغاز : آقایان ! شعبهٔ جامعهٔ معارف از من خواهش خطابهٔ امروز را نموده بود و من ازین جهت قبول کردم .

○ حیدر آباد ـ اعظم سٹیم پریس ، ۱۹ ربیع الاول ۱۳۴۶ه ، ۵۶ص ، ۲۰/۵×۱۳/۵سم .

ش ۳۷۶۷/۴۸۷۰

● فرهنگ نویسی فارسی

خطابهٔ آقا سید محمد علی (داعی الاسلام) است در جلسهٔ جامعهٔ معارف حیدر آباد دکن ، در ۲۷ شعبان ۱۳۴۷ه .

آغاز : موضوع خطابهٔ امروز (فرهنگ نویسی فارسی) در ادب زبان فارسی دارای اهمیت بسیار است .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع سیدی دارالشفا ، (۱۳۴۷ه) ، ۳۴ص ، ۲۱/۵×۱۴سم .

ش ۵۲۹۷/۵۹۷۱

۵۲۹۵/۵۹۷۲

۵۲۹۶/۵۹۷۳

۵۲۹۹/۵۰۷۴

Marfat.com

Marfat.com

متون ادبی

Marfat.com

● آغاز فارسی

کتاب سیم برای صف ششم مدارس ثالویه

از شمس العلماء دکتر ع . م . داؤد پوته .

مشتمل بر ٤٠ درس .

آغاز : درس اول . حمد باری تعالی :

خدایا جهان بادشاهی فراست ـ ز ما خدمت آید خدائی تر است .

○ کراچی ـ تعلیمی مرکز ، ۱۹۲۹م ، چاپ دوم ، مقدمه به انگلیسی ، ۹٦ص ، ۲۱/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۹۳٤/۱۳۸۳

● اعجاز خسروی

از امیر خسرو دهلوی . دائرة المعارف ادب و بلاغت و انشاء است .

رسالهٔ اول :

آغاز : بسمله ـ هذالکتاب بفضل الله ذی الکرم انشات سحراً لصید الجن والقسم ، فالله نور اعیان الکرم به ، سالاح حرف علی القرطاس من قلم ... الحمد لله الذی خلق القلم للرقم و خلق النسم لرقم القلم واجری قلمه علی الخلق .

○ لکهنو ـ مطبع نولکشور ، ۱۸۷٦م ، ۲۱٦ص ، ۳۱/۵ × ۲۲سم ، محشی .

ش ۱۸۸۰/۱۲٤۷

۲۰٦۷/۲۳۹٦

رسالهٔ ثالیه :

آغاز : بسمله ـ الرسالة الثالیه فی المرتبات من المکتوبات تشتمل علی عشرة خطوط در سواد این رساله گلستانها بسیار است .

Marfat.com

در مراتبات از مکتوبات ، شامل ده خط .

۱- در امثله و پروانه و مکتوبات قضاة و مشایخ و سادات ، مشتملبر دو حرف .

۲- در مکتوبات اصحاب مناصب دیوان و کتبه و دیگر اصحاب شغل ، مشتملبر دو حرف .

۳- در مکتوباتی که از نسبت تنجیم و علویات تقویم باید ، مشتملبر سه حرف .

۴- در مکتوبات متفرقه در آب و جواهر و اسلحه ، مشتملبر چهار حرف .

۵- در کتابت سوی آبا و امهات و اولاد ، مشتملبر دو حرف .

۶- در کتابتهای عربی و فارسی ، مشتملبر دو حرف .

۷- در امثال عربی و فارسی ، مشتملبر دو حرف .

۸- در مکتوبات و بیان خز عبیلات عاشقان ، مشتملبر دو حرف .

۹- در اسباب مجلس و رقعات متفرق ، مشتملبر چهار ½ ف .

۱۰- در رقعات و کتابتهای متفرق ، مشتملبر دو حرف .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۳۴۴ص ، ۲۱/۵ × ۲۲س‌م ، محشی ، بخط جالکی پرشاد ملازم مطبع اوده اخبار .

ش ۱۲۳۷/۱۸۸۵

رسالهٔ سوم :

شامل دو خط .

خط اول درصنعتهای قدیم و تصرف در آنها برسم جدید ، مشتملبر دوازده حرف .

خط دوم در صنعتهای جدید وضع خرد ، مشتملبر پانزده حرف .

آغاز : بسمله ... الرسالة الثالثة من رسائل الاعجاز فی اللطائف من المصنوعات تشتمل علی خطین .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۶م ، ۱۰۴ص ، ۳۲ + ۲۲س‌م ، محشی .

ش ۱۲۴۲/۱۸۸۱

۱۶۲۱۷

رسالهٔ چهارم

خط اول ـ در دیباچه ، این قسم و بیان کیفیاتی که ضروریست از تشبیهات و لطایف بدیع که ملایم این قسم است .

Marfat.com

خط دوم ـ در مفردات این قسم و الکیخت در آن ، مشتملبر سه حرف .

خط سوم ـ در امثله و مکتوبات سلاطین و ملوک ، مشتملبر سه حرف .

خط چهارم ـ در مکتوبات علم و حکمت و فضل ادب و مواعظ و نصائح ، مشتملبر بر سه حرف .

خط پنجم ـ در رقعات موجز مشتملبر سه حرف .

آغاز : بسمله . الرسالة الرابعه فی البدائع من المعنویات تشتمل علی خمسه خطوط .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۶م ، بخط سیام بهاری ملازم مطبع اوده اخبار ، ۳۴۲ص ، ۳۱/۵ × ۲۲س‌م ، محشی .

ش ۱۸۷۸/۱۲۴۴

۱۶۳۱۷

رسالهٔ پنجم

مشتمل بر شش خط .

۱ـ در کتابتهای که نسبت بحرف و قلم کتبه و اضافت بقلم و حرف اصلحه دارد ، مشتملبر سه حرف .

۲ـ در نسبت تنجیم و اباء علوی ، مشتمل بر دو حرف .

۳ـ در توقیعات ، مشتمل بر دو حرف .

۴ـ در مرض رشته ، مشتمل بر دو حرف .

۵ـ در کتابت عزا ، مشتمل بر دو حرف .

۶ـ در طیبت و هزل ، مشتمل بر چهار حرف .

آغاز : بسمله . الرسالة الخامسة فی السوابق من المنشاة تشتمل علی‌سته خطوط درین دیباجه نسبت در خور افتاد ، درین رساله که از قلت تکلف بخوان مفلسان مالد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۶م ، ۱۷۲ص ، ۳۱/۵ × ۲۲س‌م .

ش ۱۸۸۲/۱۲۳۶

۱۶۲۱۷

Marfat.com

● انتخاب ادبیات معاصر

(حصه شامل نصاب ایم۔ اے۔ فارسی)

تألیف رشید یاسمی استاد دانشگاه طهران ، برنامهٔ درسی فوق لیسانس فارسی در دانشگاه پنجاب لاهور .

آغاز : سرود و تصنیف : سرود ، ایرانیان باستان از قدیمترین ملل هستند .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، اکیڈیمیک پریس ، ۱۹۶۹م ، ۴۴ص ، ۲۱ × ۱۳سم .

ش ۲۰۴۴/۲۰۸۱

۶۸۸۵/۵۱۲۲

● اول دوره میزان التعلیم

از شیخ عبدالکریم معلم مدرسه سعادت بوشهر (ایران) .

مشتمل بر حکایات و داستانها و افسانها و نصایح و اشعار و امثال و سرگذشت بزرگان و حالات سلاطین ، کتاب درسی است .

آغاز : بر دانشمندان بصیر و واقفان خبیر مخفی و پوشیده لیست .

○ بمبئی ، میرزا علی نقی تاجر شیرازی الشهیر به چینی ، مطبع مظفری ، جمادی الاول ۱۳۳۰ه ، بخط میرزا علی شیرازی ، ۸۰ص ، مصور ، ۱۸ × ۱۳سم .

ش ۱۹۸۹/۲۴۴۲

● برگی چند از دفتر زندگی

از زین العابدین مؤتمن (متولد خرداد ۱۲۹۳خ) مجموعهٔ نظم و نثر مؤلف است .

بعنوانهای : روی سخن با صاحبدلالست (دیباچه) ، دلدادگی خوش عالمی است ، خار خار اندیشه ها . عاشقان دل آزرده تلخ گفتارالد ، گله های دوستانه ، بی نصیبی ، شب قدر ، ... غزلیات و ابیات و قطعات پراگنده ... شوق دیدار و ذوق تماشه .

آغاز : من شاعر نیستم دعوی لویسندگی هم ندارم .

○ تهران ـ چاپ سهیل ، ۱۳۴۵ه ش ، ۸۰ص ، ۱۴ × ۱۷سم .

ش ۱۰۰۹۷/۱۰۰۵۷

Marfat.com

● بزم ایران

از سید محمد رضا طباطبائی یزدی ابن سید محمد بن سید محمد کاظم طباطبائی که در اثرات غم انگیز زمان جنگ عمومی و درگذشت پدر و جد خود از وطن مالوف (ایران) دل برکنده به تفرج و سیاحت کمر بست و به مشهد و عراق رفت و از عراق از راه کویته و بمبئی وارد لکهنو شد و از آنجا به رامپور رفت (زمان حکومت نواب محمد حامد علیخان جلوس ۱۳۰۶ه) . و آنجا کتابخانه دولتی را دید که ۲۵ هزار مجلد کتاب خطی و چاپی داشت ، کتابخانه دارای ساختمان ممتاز و ۵۰ نفر و مستخدم بود و مرتب و منظم و در سالی ۱۴ هزار روپیه برای مصارف این کتابخانه معین می شد ، مؤلف از کتابهای آنجا گلچینی کرده و این کتاب را تالیف کرده است .

شامل مقدمه و سه باب :

مقدمه در محاسن علم ادب علی الخصوص مزایا و نکات و فواید حاضر جوابی و بدیه گوئی .

باب ۱ـ در اقسام حاضر جوابی و بدیه گوئی مختلف العنوان از طبقات مختلفه از انبیاء و اولیا و علما و حکما و فلاسفه و پادشاهان و شعراء و ظرفا .

باب ۲ـ عبارت است از چهار مقاله ، یکی در فلسفهٔ شهادت حضرت ابی عبدالله الحسین از فیلسوف المانی موسیو ماربین و سه دیگر در عناوین مختلف از فیلسوف علامه جلال الدین افغانی و بعد از چهار مقاله کلمات قصار حکمت آمیز حضرت علی بن ابی طالب .

باب ۳ـ در اشعار مختلف المضامین که برای استشهاد در بزم آرائی بآنها ضرورت است ... دربن باب هزار و پانصد بیت است .

آغاز : حمد و ستایش بی نهایت سزاوار یگانه ایست که قبای زیبای حکمت و دانش بر قامت انسان ساز فرمود .

○ لکهنو ـ نظامی پریس ، ۱۳۴۵ه/۱۹۲۶م ، ۵۴۴ص ، ۲۳ × ۱۵سم (باعکس مؤلف) .

ش ۲۲۳۵/۲۵۷۰

● بهارستان

از عبدالرحمن جامی . به سال ۸۹۲ه . در هشت روضه و هر روضه در هشت آیین .

۱ـ حکایات اولیاء الله . ۲ـ سخنان حکماء . ۳ـ عدالت سلاطین . ۴ـ سخا و کرم . ۵ـ عشق ـ ۶ـ مطایبات . ۷ـ احوال شعراء . ۸ـ حکایات و امثال حیوانات .

Marfat.com

آغاز: چون مرغ امر ذی بالی ز آغاز
نه از لیروی حمد آید بپرواز

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی، ۱۳۱۸ه/جون ۱۹۰۰م، ۱۰۸ص، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م.
ش ۲۰۱۲/۲۱۱۳

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی، ۱۳۲۷ه/جون ۱۹۰۹م، ۱۰۸ص، ۲۴ × ۱۶س‌م.
ش ۲۰۵۵

۲۹۷۸/۲۸۸۳

○ تهران ـ کتابفروشی مرکزی، خرداد ۱۳۴۰ش، چاپ افست از روی چاپ وین ۱۸۴۶م، باهتمام بارون اشلختا اوتقار، ۱۱۶ص، ۲۳ × ۱۵س‌م.
ش ۹۷۰۹/۹۶۶۸

○ بمبئی ـ مطبع مظفری، حسب الامر خدا بخش ابن مرحوم بهرام اسفند یار ایرانی، بمباشرت آقا میرزا احمد شیرازی پرنٹر، بت، بخط میرزا داود شیرازی، ۱۱۲ص، ۱۹/۵ × ۱۳/۵س‌م.
ش ۱۵۶۳/۱۲۰۵

● پریشان

از قاآنی ـ میرزا حبیب شیرازی.

درین کتاب پریشان نگر بخاطر جمع
مگو چو کار جهان درهم است و آشفته
هزار گنج نصیحت درون هر حرفش
چه روح در دل و دانش بمغز بنهفته

مجموعهٔ حکایات و پند و نصایح است.

آغاز: توانا خدائی که بیخودان بزم محبت گاهی مست قدرت اویند وگاهی مست رحمت او چه هر چشمی که بیخود برهم زنند.

○ تبریز ـ بمعاونت آقا ابوالقاسم و آقا شیر علی همدانی، بسعی و اهتمام کربلائی محمد حسین خلف آقا رضا، بخط فتح الله المتخلص به چرعه، ۱۲۷۳ه، ص(۱-۷۹) بحشی، ۲ × ۱۴س‌م.

Marfat.com

ش ۲۶۸۷/۲۶۴۶

○ تهران ـ بسعی و اهتمام آقا محمد باقر ولد محمد رحیم ، بخط محمد حسن ابن محمد حسین ، ۲۵ محرم ۱۳۲۳ھ ، ۴۰ص ، ۳۳/۵ × ۲۱سم .

ش ۲۶۲۷/۲۵۴۲

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۱۲۰ ناقص الآخر ، ۲۳ × ۱۴سم .

ش ۱۷۱۵۲

● پنجاب یونیورسٹی انٹرمیڈیٹ کورس فارسی

نصاب فارسی برای داو طلبان امتحان دیپلم سال ۱۸۹۷م که از طرف «سینٹ پنجاب یونیورسٹی» مقرر شده است .

شامل انتخاب از : قصائد عرفی ، قاآنی ، غالب ، اشعار سعدی ، سکندر نامه ، قران ـ السعدین ، شاهنامه ، دیوان حافظ ، رباعیات خیام . قسمت نثر : انتخاب از : سه نثر ظهوری ، انوار سهیلی ، انشای ابوالفضل ، کلیات نثر غالب ، تاریخ ملکم ، ناسخ التواریخ ، سفر نامهٔ ناصر الدین ، نامهٔ خسروان .

آغاز : ای متاع درد در بازار جان انداخته .

○ لاهور ـ بدستور رجسٹرار دانشگاه ، پنجاب ، مفید عام پریس ، ۱۸۹۵م ، ۲۵۸ص ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۷۱۰۹/۷۰۶۱

● چهل سبق

از منشی حسن علی نقشبندی متخلص به آه . در ۱۲۷۰ھ ، برای برخوردار میان مظهر علی تالیف کرده است .

در چهل سبق برای تعلیم مبتدیان زبان فارسی ، به فارسی و اردو .

آغاز : الحمد لله . اما بعد خاکسار منشی حسن علی نقشبندی عفی عنه نے سن ایک هزار دو سو ستر هجری نبوی صلی الله علیه وسلم .

○ کلکته : بفرمایش حاجی محمد سعید ، کانپور : مطبع مجیدی ، ۱۹۴۷م/جمادی الثانی ۱۳۶۶ھ ، ۷۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵سم .

Marfat.com

ش ۱۰۲۹/۱۶۳۱

○ کراچی ـ قرآن محل ، بدون نام مطبع ، بت ، ۳۲ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۳۸۰/۱۹۲۶

● حسن و عشق

از میرزا نعمت خان عالی .

آغاز : حدیث عشق شد زیب بیانم
چون شمع افتاد آتش بر زبانم

○ بمبئی ـ طبع خاله میان فضل الدین کهمکر ، ۱۲۶۱ه/۱۸۴۵م ، ص۵۳۴-۵۴۸ ، بر حاشیهٔ شرح سکندر نامه ، ۳۴ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۲۲۷۷/۲۶۱۵

○ بمبئی ـ مطبع فضل الدین کهمکر ، بفرمایش سهراب جی میته ولد سر جمشید جی جی بهائی ، باهتمام میرزا محمد حسن طهرانی ، ۲۵ رمضان ۱۲۶۵ه ، ۴۰ص ، ۱۵/۵ × ۱۰/۵س‌م .

ش ۱۱۳۵۶/۱۱۳۶۵

● دبستان مشرقی

از قطب الدین مشرقی . بنام نواب میر قطب علی خان بهادر فتح جنگ نظام الملک آصف جاه در حدود ۱۳۲۲ه . در قطعه تاریخ طبع چنین آمده است :

چون مکرم جناب قطب الدین
نظم و نثر عجب نمود انشا
سال طبعش رقم زده واحد
مجمع دلستان خوبی ها

مجموعهٔ حکایات اخلاق است ، آمیخته با اشعار ، در هشت باب :

۱ـ اشارت ایثار مال . ۲ـ حلم و احسان . ۳ـ بخل و لئیمی . ۴ـ آداب لفظ . ۵ـ مذمت زنان بد خصال . ۶ـ صحت داشتن با ابرار و اجتناب از مصاحبت اشرار . ۷ـ حالات انبیاء و اولیا وبیوفائی دنیا و رسوائی اهل دنیا . ۸ـ توکل ، در این باب از اولیا و علمای معاصر خود نیز حکایات آورده است .

Marfat.com

آغاز : سپاس بیقیاس معبودیت اساس یزدان را زیبنده و شایالست که حواس اهل قیاس .

○ بدون صفحه عنوان و ذکر ناشر ، (۱۳۲۲ھ) ، ۲۲۶ص ، از ص۲۲۱ تا ۲۲۴ افتادگی دارد ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۷۴۲۲/۵۹۴۲

● در مکنون در جواب مضمون

از مولوی رشید احمد بن مولوی فیض الحسن سهارنپوری سابق پروفیسر اورنٹیل کالج لاهور ، در ۲۰ شعبان ۱۳۳۹ھ ، برای افاده طلبه دورهٔ منشی عالم و منشی فاضل .

شامل ۲۸ عنوان (مقاله) :

۱- مناظره نظم و نثر . ۲- آغاز فارسی . ۳- چاه کن را چاه در پیش . ۴- هر دلعزیزی و جاب قلوب . ۸- بوقلمونی آفرینش . ۱۰- مناظره تونگری و درویشی . ۲۰- صنعت و حرفت . ۲۸- واقعات حج مولف که مفید عام است.

آغاز : ستایش پر زیبایش دانای را سزاوار که بچیرگی دستگاه چهره جهان را آنچنان آراست .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ جان محمد الله بخش ، رفیق عام پریس ، ۱۹۳۲م ، ۱۳۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۶۷۸۱/۵۲۴۰

● رسایل طغرا

از طغرای مشهدی . در چاپهای زیر ترتیب رسایل یکسان است .

۱- فردوسیه (ص۲-۲۴) . ۲- الهامیه (ص۲۴-۳۸) . ۳- تحقیقات (ص۳۸-۴۱) ۴- مرات- الفتوح (ص۴۱-۵۲) . ۵- معیار الادراک (ص۵۲-۵۶) . ۶- کنزالمعانی (ص۵۶-۶۱) . ۷- مرتفعات (ص۶۱-۶۶) . ۸- مجمع الغرایب (ص۶۶-۷۰) . ۹- مشابهات ربیعی (ص۸۰-۷۴) . ۱۰- تاج- المدائح (ص۷۴-۸۹) . ۱۱- تعداد النوادر (ص۸۹-۹۴) . ۱۲- الوار المشارق (۹۴-۱۰۰) . ۱۳- تجلیات (ص۱۰۰-۱۰۸) . ۱۴- تذکرة الاتقیاء (ص۱۰۸-۱۱۳) . ۱۵- آشوب نامه (ص۱۱۳-۱۳۰) . ۱۶- جلوسیه (ص۱۳۰-۱۴۸) . ۱۷- چشمهٔ فیض (۱۴۸-۱۹۲) . ۱۸- رقعات (ص۱۹۳-۲۷۰) .

○ (هند) مطبع مصطفائی ، ذیحجه ۱۲۸۱ھ ، ۲۷۰ص ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

Marfat.com

ش ۱۳۹۵۸/۱۴۰۴۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۷۶م ، ۲۷۰ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۱۶۴

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۸۵م/۱۳۰۲ه‍ ، ۲۷۰ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م ، محشی.

ش ۹۲۳/۱۴۶۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۰۳م ، چاپ سوم ، ۲۷۰ص ، ۲۸ × ۱۸س‌م .

ش ۱۶۰۶۵/۱۶۱۷۵

○ چاپ هند ـ ناقص الطرفین ، مشتملبر : ۱- فردوسیه (ص۵-۲۴) . ۲- الهامیه (ص۲۴-۳۸) . ۳- تحقیقات (ص۳۸-۴۱) . ۱۸- رقعات (ص۱۹۳-۳۶۸ ناقص الآخر) ، ۲۶ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۲۰۵۹/۲۴۳۹

● ترجمهٔ زهر الربیع (جلداول)

متن عربی از سید نعمت الله موسوی جسنی جزائری لیای مترجم . ترجمهٔ فارسی از نور الدین محمد بن نعمت الله موسوی شوشتری . بخواهش محمد صالح بیکلر بیکی مشهور به آقا جانی خان .

مشتمل بر فواید لطیفه و حکایات ظریفه و نصایح و حل احادیث مشکله .

آغاز : درود و سپاس و ستایش بیقیاس سزاوار صانعیست حکیم و قادری علیم که .

○ طهران ـ بفرمایش میرزا محمد علیٰ حکیم اصفهانی الاصل طهرانی المسکن ، رمضان ۱۳۰۱ه‍ ، بانضمام ترجمهٔ حدیث شریف حمام رساله انوار الحکمة و نصایح افلاطون شاگرد خود ، ۴۰۸ص ، با عکس ناشر ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۹۴۴۳/۹۴۸۴

● سه نثر ظهوری

از ملا نور الدین ظهوری .

مشتمل بر ؛

Marfat.com

۱- دیباچهٔ نورس

آغاز : سرود سرایان عشرتکده قال که بنورس سربستان حال .

۱- گلزار ابراهیم .

آغاز : خرمی سخن بطراوت حمد بهار پیرای است .

۳- خوان خلیل .

آغاز : ای از تو بر اهل تخت و اکلیل سبیل .

○ لکهنو - مطبع محمدی ، رجب ۱۲۵۹ه ، ۸٤ص ، حواشی از مقبول احمد گوپاموی ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۸۵۶۷/۸۵۲۵

○ (هند) ، مطبع مرتضوی - ذیقعد ۱۲٦٤ه چاپ سوم ، ص۲-۸٤ ، حواشی از مولوی مقبول احمد گوپاموی ، ۲٦/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۹٤/۱۱۱۰

○ لکهنو - مطبع لطامی ، ۱۲٦٦ه ، ص۳۲-۹۲ ، محشی ، ۲۸/۵ × ۱۸/۵س م .

ش ۱٦٦۵۲

۱٦۹۳۸

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، دسامبر ۱۸۷۰م ، ۸۲ص ، ۲٦ × ۱۷س م ، حواشی از ابو الیمین عبدالرزاق بن محمد اسحق الحسینی سورتی .

ش ۱۷۸٤/۱۲۹۹

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷۸م ، ۸۲ص ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۱٦۵

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۸٦م/۱۲۹۵ه ، قطعهٔ تاریخ طبع از ارشاد فضا ؛ بگفتا «زهی این کلام ظهوری»=۱۲۹۵ه ، ۸۲ص ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸س م .

ش ۷٤۰۱/۵۹٤۷

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۶م ، ۸۲ص ، حواشی از ابو الیمن عبدالرزاق ۲۶×۲۷سم .

ش ۱۶۳۳/۱۴۷۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۹۱۲م ، چاپ چهاردهم ، ۷۲ص ، محشی ، ۲۷×۱۸سم .

ش ۱۴۴۴/۹۷۴

۱۴۱۷/۱۰۴۲

۱۵۹۱/۱۱۹۵

● شرح سه نثر ظهوری

از امام بخش صهبائی دهلوی . به سال ۱۲۶۰ه . تاریخ تألیف را به تعمیه گفته است :

از بهر سال او زده هاتف نداز غیب
شرح سه نثر خالی از اطناب گفته شد

یعنی اگر از رقم «شرح سه نثر»=۱۳۲۳ ، رقم «اطناب»=۶۳ را کسر کنیم سال تألیف (=۱۲۶۰) بدست می آید .

۱- شرح دیباچهٔ نورس

آغاز : پس از حمدی که صریر قلم از یمن ادای آن کومس ... سرود بضم اول و واو هم مجهول و هم معروف ماضی است .

۲- شرح گلزار ابراهیم

آغاز (مقدمه) : آن کس که دلش آئینه عرفان زاست ... (شرح) م : خرمی چمن سخن ... ش : خرم بضم اول و تشدید ثانی بدون واو بمعنی شادان و خوشوقت .

۳- شرح خوان خلیل

آغاز (مقدمه) : یارب جز جنس حرص دربارم لیست ... م : ای از تو بر اهل تخت و اکلیل سپهر ... ش : اکلیل بالکسر تاج و چیزی است مانند سربند که مزین بجواهر باشد .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۰۶م/جمادی الاول ۱۳۲۴ه ، چاپ سوم ، ۳۱۷ص ، ۲۶×۱۸سم : شرح دیباچهٔ نورس ص۲-۱۱۹ ، شرح گلزار ابراهیم ص۱۲۰-۲۰۷ ، شرح خوان خلیل ص۲۰۸-۳۲۷ .

Marfat.com

در ص۲۲۷ آمده که تاریخ همین چاپخانه از همین مؤلف شرح مینا بازار ، شرح پنجرقعه ، شرح شبنم شاداب ، شرح حسن و عشق ، شرح معمای نصیرای همدانی ، شرح معمای جامی ، رسالهٔ مناقشات سخن ، رسالهٔ قول فیصل ، ترجمهٔ حدایق البلاغه ، رساله صرف و نحو و قواعد اردو و رساله حل مقامات عبدالواسع هانسوی را به صورت مجموعه چاپ کرده است .

ش ۱۴۴۸/۹۵۵

۵۱۹۸/۱۳۰۳

۱۶۵۷/۱۴۵۸

● شرح فراست زیب=شرح سه نثر ظهوری

به سال ۱۲۶۸ه.

در دیباچه می نویسد :

''به لحاظ این که هیچ موجودی بی وجود اسمی معین و مخصوص نمی شود ، این مجموعه بنام «شرح فراست زیب» که هم نام و هم تاریخ است خوانده شد'' .

مؤلف از منتخب اللغات ، برهان قاطع ، صراح ، کنز اللغات ، سراج اللغات ، فرهنگ جهانگیری و جز آن استفاده کرده است .

○ چاپ هند ـ ناقص الطرفین ، شرح نورس (ص۵-۶۴) ، شرح گلزار ابراهیم (ص۶۵-۲۱۴) ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ س م .

ش ۷۱۲۶/۶۱۱۹

● شبنم شاداب

از ظهیرای تفرشی (م۱۰۵۱ه) . به عنوانهای : صفت حوض ، صفت فواره و حباب ، صفت باغ ، تلازم العقاد محفل شادی در گلشن باجتماع سبزان چمن و مرغان خوش لحن ، تلازم دربار باجلاس خسرو نو بهار بر سریر تختهٔ گلزار ، ساق نامه .

آغاز : شبنم شاداب هر گونه ستایش و ثنائی که از هوای روح پیر در بستان بر گلبرگ زبان خنوران لشنید .

○ باهتمام محمد تیغ بهادر ـ مطبع انوار محمدی ، ۱۲۹۸ه ، ص۱-۲۴ ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸ س م .

Marfat.com

ش ۷۳۹۹/۵۹۵۷

○ اله آباد ـ کتابستان ، جولائی ۱۹۳۵م ، ظ (یعنی ۲۷) ، +۱۳۸ص ، به تصحیح محمد نعیم الرحمن استاد عربی و فارسی در دانشگاه اله آباد ، ۲۱ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۱۳۱۶۳/۱۷۱۶۴

● شرح شبنم شاداب

از امام بخش صهبائی دهلوی (م۱۲۷۴ه) .

آغاز : رنگینی بهارستان معنی نتیجهٔ آب و رنگ کیفیتی ست .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۸۰م/محرم ۱۲۹۷ه ، ۲۰۸ص ، ۲۵/۶ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۹۷۹

● لمع ظهیری=فرهنگ شبنم شاداب

به سال ۱۲۶۵ = لمع ظهیری . اما در چاپ حاضر اعداد لمع ظهیری را برابر با ۱۲۶۹ه نوشته اند .

آغاز : بعد فراوان حمد و هزاران صلوات این فرهنگی ست برای حل اصطلاح و لغات عموماً عقده کشای معضلات هر رساله و کتاب خصوصاً موضع لثر ظهیرای تفرشی مسمی به شبنم شاداب و چون مهر این نسبت بر صاحت بیانش تافته از مبداء فیاض ملمع (لمع) ظهیری نام تاریخی یافته .

○ باهتمام تیغ بهادر ـ مطبع الوار محمدی ، ۱۲۹۸ه ، ص۲۵-۴۶ ، ناقص الآخر تا حرف میم ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۷۳۹۹/۵۹۵۷

● صنمکدهٔ چین

از سید حسین شاه حقیقت . در ۱۱۰۹ه . بخواهش دوستان خویش شیخ محمد علی و سید عنایت حسین .

شامل الفاظ و اشعار و ضرب الامثال عربی ، فارسی ، هندی ، بترتیب حروف تهجی بزبان فارسی ، عربی ، هندی . مثلاً باب الالف : صنم از کجا آمد؟ از آذربائیجان ، کجا می رود؟ به اصفهان . بر چه سوار است ؟ اسپ ، چه پوشیده است؟ اچکن اطلس .

Marfat.com

آثار [illegible] کے بندے برہمن سے راہ کرتے ہیں ... حمد فراوان و ثنای بی پایان صانعی را سزد کہ نیکوئی جہان را بانواع صور اصنام دلارام آراستہ .

○ لکھنو ـ بفرمایش سید محسن خاف علی ، مطبع محمدی ، صفر ۱۲۶۳ھ ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۱۷۲۲٤/۱۷۲۲٤

● فارسی شکرین

از دکتر **محمد صدیق** دانشیار (لیکچرار) ادبیات فارسی در پٹنہ کالج پٹنہ (هند) . مجموعۂ انتخاب از نظم و نثر قدیم و جدیم مثلاً قابوس نامہ ، انوار سہیلی ، منتخب التواریخ ، منتخبات گوناگون .

در بخش نظم انتخاب از کلام خسرو و کلیات جامی ، قصاید فرخی و سعدی وغیرہ .

آغاز (پیش گفتار) : «فارسی شکرین» قدیم و جدید فارسی نظم و نثر کے انتخاب کا ایک مختصر مجموعہ ہے .

(کتاب) : بدان و آگہ باش کہ مردم بی ہنر مادام بی سود شود .

○ پٹنہ ـ موتی لال بنارسی داس ، دی آزاد پریس ، ۱۹٦۵م ، و+٤۸ص، ۱۷ × ۱۲سم .

ش ۲٦۷۱/۱۹۷۱

● فارسی کا نصاب (=نصاب فارسی)

برای کلاس ششم .

(بخش نثر ص۱-۱٦۰) : انتخاب از نگار دانش و توزک جہانگیری .

(بخش نظم ص۱٦۱-۳۰۲) : انتخاب از بوستان سعدی و شاہنامہ .

آغاز : رای دابشلیم با بید پای حکیم گفت کہ از داستان دوستان کہ دوستی ایشان بہ مکر و سخن چینی .

○ لاہور ـ حسب الحکم لفٹیننٹ کرنل ہالرائڈ ، سرکاری مطبع ، ۱۸۸۰م ، ۳۰۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۱۱۱/۷۱٦۸

Marfat.com

● فارسی کی پہلی کتاب(=کتاب اول فارسی)

سررشتهٔ تعلیم پنجاب (بخش آموزش استان پنجاب) تألیف کرده است. با توضیحات بزبان اردو.

آغاز : ان فقروں میں اضافت کی ترکیبوں کو دیکھو اور خیال کرو ـ آب زد ، کف دست ، دل من .

○ لاهور ـ مطبع سرکاری ، ۱۸۷۲م ، ۴۰ص ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۱۱۳۶/۱۱۱۴۰

قند پارسی

تدوین و تألیف از پروفیسر فیروز الدین رازی استاد دانشکدهٔ دولتی لاهور و عبدالشکور احسن دانشیار ممتاز دانشکدهٔ خاور شناسی لاهور .

زیر نظر دکتر محمد باقر ، سید محمد عبدالله ، دکتر غلام یسین خان لیازی ، آقا بیدار بخت . برای کلاسهای دبیرستان .

بخش نثر ص۱-۱۵۴ : انتخاب از قابوس نامه ، تاریخ بیهقی ، کیمیای سعادت ، کلیله و دمنه ، اسرار التوحید ، تذکرة الاولیا ، جوامع الحکایات ، تاریخ اسلام ، گلستان سعدی ، جامع التواریخ ، تاریخ مبارک شاهی ، بهارستان جامی ، تزک جهانگیری ، صد حکایت ، پریشان قاآنی وغیره .

بخش نظم ص۱۵۷-۲۱۳ : انتخاب از کلام رودکی ، فردوسی ، فرخی ، ابو سعید ابی الخیر ، ناصر خسرو ، مسعود سعد سلمان ، عمر خیام ، نظامی گنجوی ، شیخ عطار ، سعدی ، رومی ، امیر خسرو ، رازی وغیره .

آغاز : قابوس نامه کے مصنف امیر کیکاؤس بن اسکندر بن قابوس بن وشمگیر تھے .

○ لاهور ـ سنٹرل ٹیکسٹ بک کارپوریشن ، مطبع لوائے وقت ، ب‌ت ، چاپ اول ، ج+۲۱۳ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۳۷۵۸/۳۸۲۲

● کتاب پنجم ابتدائی دختران

از طرف وزارت معارف ایران تألیف شده است . زیر نظر علی اصغر حکمت وزیر معارف اووقاف و صنایع . بعنوانهای :

Marfat.com

حمد خدا (از روی الفبای عمومی) ، کلمات بزرگمهر ، پاکیزگی ، خاله داری ، آغوش مادر ، نصیحت ، حکایت ، تاجر و تجارت ، ارشمیدس ، حیوانات ذی فقار ... معاصی کبیره و صغیره .

آغاز (دیباچه از علی اصغر حکمت) : کتاب پنجم ابتدائی که از چندی پیش منحصراً در تمام مملکت تدریس میشد .

(کتاب) : ای لام تو بهترین سر آغاز
بی لام تو نامه کی کنم باز

○ طهران ـ وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه ، شرکت چاپخانهٔ فرهنگ ایران ، ۱۳۱۶ه‍ ، چاپ سوم ، ۴۰۴ص ، مصور ، ۲۱/۵ × ۱۵س‌م .

ش ۶۲۱۷/۷۰۳۶

● کتاب چهارم ابتدائی

از طرف وزارت معارف ایران تألیف و طبع شده است . کتاب درسی فارسی ایران است .

آغاز : اول دفتر بنام ایزد دانا ـ صانع و پروردگار وحی و توانا .

○ تهران ـ مطبعهٔ روشنائی ، وزارت معارف و اوقاف صنایع مستظرفه ، مهر ماه ۱۳۱۰ش ، مصور ، ۲۰/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۴۲۱۹/۷۴۷۸

● کتاب فارسی برای کلاس ششم

تالیف مشترک پرفسور فیروز الدین رازی ، غلام جیلانی مخدوم استاد فارسی دانشکدهٔ خاور شناسی لاهور ، دکتر ظهور الدین احمد و حامد خان حامد هر دو استاد فارسی در دانشکدهٔ اورنتلی لاهور .

زیر نظر میرزا مقبول بیگ بدخشانی ، میرزا هادی علی بیگ و صادق علی دلاوری .

شامل ۳۰ درس و حصه دوم .

در حصهٔ دوم : حمد ، نعمت های خدا ، حضرت محمد(ص) ، اطاق درس ، پاکستان ، پارہ (نظم) ، احوال پرسی ، و امثال وغیره .

آغاز (پیش لفظ) : یہ کتاب چھٹی جماعت کے طالب علموں کے لیے نئے سلیبس کے مطابق تیار کی گئی ہے ۔

Marfat.com

کتاب (درس اول) : این کتاب است ، آن قلم است ، این صندلی است ، آن میز است .

○ لاهور ـ پنجاب ٹیکسٹ بورڈ ، جان بک ڈپو ، استقلال پریس ، فوریه ۱۹۶۴م ،

(۶)+۹۵ص ، ۱۷ × ۱۲س‌م .

ش ۲۸۰۱/۲۸۶۳

● کتاب فارسی برای کلاس هشتم

تدوین و تألیف از فیروز الدین رازی و دکتر ظهور الدین احمد . کتاب درسی برای کلاس هشتم دبیرستان های پنجاب پاکستان .

مشتملبر : مناجات ، پیغمبر اکرم(ص) ، فدا کاری ، در خصوص وقت ، لعت ، صرفه جوئی، عزم و همت ، ... و دعوتها ، عراق وغیره .

آغاز : خداوندا تویی حامی و ناصر
بحال بندگان خویش ناظر

○ لاهور ـ ادارهٔ فروغ ادب ، برای پنجاب ٹیکسٹ بک بورڈ، فروری ۱۹۷۲م ، ۱۲۴ص ، ۱۷ × ۱۲س‌م .

ش ۲۸۰۶/۲۸۶۷

● گلدستهٔ دانش=انٹرلس کورس فارسی برای ۸۷ ـ ۱۸۸۸م

از محمد محی الدین مدرس اول گورلمنٹ هائی سکول اله آباد در ۱۲۹۹ه‍ ، قسمت منثور در ۷ باب :

۱ـ در عدل ، شامل ۲۴ حکایت . ۲ـ در ظلم ، شامل ۹ حکایت . ۳ـ احسان و شفقت و ایثار و کرم ، شامل ۲۶ حکایت . ۴ـ در بخل و لئیمی . ۵ـ قناعت و صبر . ۶ـ بی ثباتی دنیا . ۷ـ تهذیب اخلاق .

قسمت منظوم : ۱ـ انتخاب ازکلیات سعدی . ۲ـ انتخاب از مخزن اسرار نظامی . ۳ـ انتخاب ازکلیات حزین .

آغاز : ای نام تو راحت روانها ـ وصف تو فروغ داستانها ... صد آفرین جهان آفرین را
این لیستی هست نما را نمود .

○ آگره ـ مطبع مفید عام ، رجب ۱۳۰۳ه‍/۱۸۸۶م ، ۱۷۰ص ، ۲۴ × ۵/۴س‌م ،

Marfat.com

ش ۱۳۸۷۳/۱۳۸۸۱

● گلزار ادب

از مقبول بیگ بدخشانی صدر شعبه فارسی گورنمنٹ کالج لاهور و **سید محمد اکرم** ، شعبه فارسی پنجاب یونیورسٹی لاهور ، **برای دانشجویان لیسانس فارسی اختیاری دانشگاه پنجاب لاهور ، التخاب از گلستان سعدی ، پیام مشرق .**

آغاز : ایلخانی فتنے کے هاتھوں جب سر زمین ایران بے گناهوں کے خون سے لاله زار بنی۔

○ لاهور ـ تعلیمی مرکز برای پنجاب یونورسٹی لاهور ، حمایت اسلام پریس ، ۱۹۸۰م ، ۸۰ص ، بخط اداره پروین رقم ، ۲۲×۱۳/۵سم .

ش ۱۳۸۷۳/۱۳۸۸۱

● گلستان

از سعدی شیرازی . بسال ۶۵۶ه. در ۸ باب :

۱ـ سیرت ملوک . ۲ـ اخلاق درویشان . ۳ـ فضیلت قناعت . ٤ـ فواید خاموشی . ۵ـ **عشق و جوانی** . ٦ـ ضعف و پیری . ۷ـ تاثیر تربیت . ۸ـ آداب صحبت .

آغاز : منت خدای را عز و جل که طاعتش موجب قربت است .

○ PARIS : Executee pav les presses ، ۱۸۲۸م ، ۲+xi+۱۹۵ص ، با مقدمه بفرانسه، ۲۵/۵ × ۲۰سم ، چاپ حروف ، بجای «گ» ک سه لقطه بکار رفته است .

ش ۱۱۱۲۲/۱۱۱۱۸

○ تبریز ـ دار الطباعة دارالسلطنة ، باهتمام محمد تقی الحسنی الحسینی ، جمادی الاول ۱۲۵۷ه ، در کلیات سعدی ، ۲۸ × ۱۹سم .

ش ٦٨٦٨/٧٤٣٥

○ (ایران) ـ حسب الامر منو چهر خان مقرب بسرکار بهرام بیگ ۱۲٦۱ه ، ص۲۷ـ ۱۰٦ ، در کلیات سعدی ، بخط محمد باقر خوانساری بن ملا محمد حسین ، ۸۲ × ۱۹سم .

ش ۱۳۸٤۳/۱۳۸۵۱

○ بمبئی ـ ربیع الاول ۱۲٦٦ه ، ۲٤ص ، ناقص الآخر ، (باب اول)، ۲٦ × ۱٦سم .

ش ۱۷۲۷٦

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع مسیحائی ، ۱۲۶۸ه ، ۱۳۰ص ، با ضمیمه در حالات مؤلف گلستان و فواید لابدی و برخی از قواعد رسم خط و بعض الفاظ منتخب از رسالهٔ مولوی النور علی که ضمیمهٔ گلستان مطبوعه مطبع محمدی ست ص۱۲۲-۱۳۰ ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۳۰۸۵/۳۰۰۳

○ کالپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۷۶ه/۶۰-۱۸۵۹م ، ۲۱۸ص ، محشی ، خاتمه در احوال شیخ سعدی ، ۲۶/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۱۶۸۸/۱۱۶۹۸

○ The Gulistan of Shaikh Saday. A complete analysis of the entire Persian text.

از Major R. P. Anderson با مقدمه به انگلیسی و ترجمه انگلیسی .

کلکته ـ بشپس کالج پریس ، ۱۸۶۱م/۷۸-۱۲۷۷ه ، ۵۹۲ص ، ۲۲/۵ × ۱۴/۵س‌م . چاپ حروفی .

ش ۲۷۳۶/۲۹۸۳

○ بمبئی ـ ۱۲۸۳ه/۱۸۶۶م ، ص۲-۷۹ در کلیات سعدی ، ۲۱ × ۱۶س‌م .

ش ۷۳۸۲/۶۸۱۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۲۸۴ه/۷ جولائی ۱۸۶۷م ، ۲۱۷ص ، با ترجمهٔ اردو ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۰۸۴۷/۱۳۵۰۰

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۶ه/۱۸۶۹م (ص‌ع) ، شعبان ۱۲۸۷ه (خاتمه)، ۱۲۸ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۰۳۹/۱۵۰۲۹

○ لاهور ـ حسب الحکم کپتان هالرائڈ ڈائریکٹر پبلک انسٹرکشن ممالک پنجاب وغیره ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷۰م/۱۲۸۷ه ، ۳۸۶ص ، ناقص الآخر ، ۳۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۱۱۱۹/۱۱۱۲۳

○ The Gulistan of Sady : کلکته ـ باهتمام کبیر الدین احمد ، اعراب گذاری و تصحیح از ولیم لاسولیس W. Nassau Less ، ۱۸۷۱م/۱۲۸۸ه ، بر مبنای نسخهٔ خطی

Marfat.com

بخط علی محسن مورخ ۱۰ جمادی الاول ۱۱۰۱ھ در نواحی بیجا پور منقول از نسخهٔ میر عماد که او از نسخهٔ مصنف نقل کرده بود، ۲۴۱ص، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم، چاپ حروفی.

. ش ۸۶۴۶/۸۵۹۲

۱۱۱۲۰/۱۱۱۲۴

۱۷۲۴۸

○ لندن ـ بتصحیح John Platts، دیباچه و فرهنگ به انگلیسی.

ناشر: Sampson Low, Marston & Co.، چاپخانهٔ ولیم ایچ الن اینڈ کمپنی، ۱۸۷۴م، ۱۷۲ + ۱۳۸ + xiص، ۲۴ × ۱۵سم.

ش ۲۲۵۴/۲۵۹۰

○ مطبع منشی نولکشور، ۱۲۹۳ھ/۱۸۷۶م، ۱۲۲ص، محشی، ۲۷ × ۱۷/۵سم.

ش ۱۱۷۰۳/۱۱۷۱۳

۱۱۴۷۱/۱۱۴۸۱ ناقص الآخر تا ص۱۱۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ۱۲۹۴ھ/۱۸۷۷م، ۲۵۴ص، محشی، ۲۷/۵ × ۱۸ سم.

ش ۲۷۶۲/۴۸۶۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، شوال ۱۲۹۸ھ/ستمبر ۱۸۸۱م، ۲۵۴ص، حواشی از محمد هادی علی، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم.

ش ۱۰۸۳۵/۱۳۴۹۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۶م، ۲۵۶ص، ۲۷ × ۱۸سم، مصور، تقریظ از عبدالعلی مدراسی آسی و قطعه های تاریخ از آسی، همسر، منشی واجد علی واجد، نثار حسین صابر، نواب محمد میرزا چشم، محمد شمس الدین، از آنجمله از صابر: گلدستهٔ خوش دلست = ۱۸۸۶م.

ش ۳۱۸۵/۶۴۵۷

○ مطبع منشی نولکشور، اپریل ۱۸۸۶م/۱۳۰۳ھ، چاپ سی و یکم، ۲۱۷ص، محشی، ترجمهٔ اردو، بخط پیارے لال، ۲۵ × ۱۷سم.

ش ۲۴۵۹/۳۸۱۵

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ چهارم ۱۳۰۶ه/جولائی ۱۸۸۹م ، ۲۵۶ص مصور ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱۲۸۱/۱۷۴۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۳۱۱ه/نوبر ۱۸۹۳م ، چاپ یازدهم ، ۴۶۲ص ، بخط درشت نستعلیق ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۷۰۱۰/۷۸۰۸

○ بمبئی ـ بفرمایش آقا میرزا علی نقی تاجر شیرازی الشهیر به چینی ، مطبع مظفری ، ۱۰ رجب ۱۳۲۵ه/۱۹۰۷م ، ۱۷۵ص ، بخط محمود بن علی نقی شیرازی در شیراز . ۲۱ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۳۱۷۸/۲۹۲۶

○ بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی کانپور ، ۱۳۲۷ه/۱۹۰۹م ، ص‌ع ، جمادی الاول ۱۳۲۶ه/۱۹۰۸م ، چاپ ششم (خاتمه) ۲۴۴ص ، سحشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۵۹۲/۱۲۶۲۵

○ لاهور ـ مطبع مفید عام ، ۴۶۴ص ، سحشی ، بخط منشی محمد عبدالغنی المعروف نتهو شیرین رقم لاهوری ، مورخ ذیقعد ۱۳۳۰ه/اکتوبر ۱۹۱۲م ، ۲۷ × ۱۹س‌م .

ش ۱۶۱۵۳/۱۶۰۴۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ۱۳۳۱ه/۱۹۱۳م ، سحشی ، طرح صفحه عنوان از محمد حسین عادل گڑهی استاد مرحوم شرافت نوشاهی ، تاریخ طباعت از مولوی میر عالم عادل گڑهی کاتب این کتاب ، ۱۵۶ص ، ۲۷ + ۱۸س‌م .

ش ۱۴۶۷/۹۷۲

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش محمد جلال الدین مطبع اسلامیه ، ۱۳۴۵ه/۱۹۲۶م ، بخط عبدالرحیم ابن منشی محمد الدین ساکن کیلیانواله ضلع گوجرانواله ، ۱۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۰۰۱/۱۶۷۷

○ تصحیح متن علمی انتقادی ، ترجمهٔ روسی ، مقدمه تعلیقات و حواشی بقلم رستم موسی اوغلی علی یف ، در تحت نظر پروفسور الکسالدر بلایریف ، فرهنگستان علوم اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی مسکو ، الستیتوی خاور شناسی ، اداره نشریات ادبیات خاور ، ۱۹۵۹م ، ۴۸۷ + ۲۳۰ص ، ۲۶ × ۲۰س‌م .

Marfat.com

ش ۹۳۲۹/۹۸۷۶

○ (طهران) ـ به تصحیح محمد علی فروغی ، انتشارات هنر و مردم ، چاپخانهٔ سعید نو ، آذر ماه ۱۳۵۴خ ، بخط علی منظوری حقیقی تفرشی در ۱۳۱۹خ ، ۲۴۴ص ، ۱۶ × ۱۲س‌م .

ش ۹۳۳۱/۹۲۹۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی گلاب سنگه ، بت ، ۴۶۴ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶۱۱۹/۱۶۰۰۹

○ (تهران) ـ موسسه انتشارات امیر کبیر، بخط جواد شریفی بت ، ۲۵۴ص ، ۱۶/۵ × ۱۲س‌م ، از روی نسخهٔ تصحیح شده محمد علی فروغی .

ش ۳۲۱۸/۲۷۵۸

۳۳۱۲/۲۷۵۹

○ ظاهراً چاپ کلکته ـ چاپ حروفی ، ۲۰۰ص ، ناقص الاخر تا بات هفتم ، ۲۳ × ۱۴س‌م .

ش ۱۷۲۸۶

انتخاب از گلستان

SELECTION GOOLISTAN

○ کلکته ـ پرشین پریس ، کالج آف فورٹ ولیم ، ۲۵ شوال ۱۲۲۴ه/۳۰ نومبر ۱۸۰۹م ، ۱۸۲ص ، ۲۷/۵ × ۲۰س‌م ، چاپ حروفی ، بتصحیح مولوی الله داود و خرم (کرم) حسینی .

ش ۲۵۷۰/۵۴۸۹

منتخب گلستان

برای مدارس پنجاب ، حسب الحکم میجر هالرائید تدوین شده است در سه باب :

۱ـ در سیرت پادشاهان . ۲ـ اخلاق درویشان . ۳ـ فضیلت قناعت .

آغاز : یکی از ملوک خراسان سلطان محمود سبکتگین را بخواب دید بعد از وفات او [illegible] سال .

○ لاهور ـ مطبع سرکاری ، ۱۸۷۸م/۱۲۹۵ه ، ۹۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م .

۱۱۱۲۱/۱۱۲۵۱

Marfat.com

● گلدستهٔ دانش

بدستور لفٹیننٹ‌کرنل هالرائید تدوین شده برای کلاس پنجم مدارس پنجاب ، منتخب گلستان (ص۱-۸۶) و بوستان (ص۸۷-۱۷۰) است .

آغاز : (گلستان) باب سوم در فضیلت قناعت . حکایت ۱- خوانندهٔ مغربی در صفت بزازان حلب میگفت .

○ لاهور - مطبع سرکاری ، ۱۸۸۳م/۱۳۰۰ه ، ۱۷۰ص ، ۱۶ × ۱۲سم .

ش ۱۱۱۳۹/۱۱۱۴۳

تضمین بر گلستان

● تضمین گلستان

از منشی هرگوپال تفته سکندر آبادی . به سال ۱۲۷۲ه .

آغاز (متن) : خدا باشد نهان [و آشکارا
نگویم از چه منت بر خدا را

○ آگره - مطبع مفید خلایق ، ۱۲۷۴ه/۱۸۵۸م ، ۲۵۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۷/۵سم ، تقریظ و قطعات تاریخ طبع از حاتم علی بیگ مهر لکهنوی ، عنایت علی بیگ ماه برادر کوچک میرزا مهر و لاله هربنس رای بالغ از آنجمله از بالغ : بالغ ز دو لفظ خواست تاریخ - گفتم که یکی «خرد» دگر «عشق» خرد = ۸۰۴ + عشق = ۴۷۰ = ۱۲۷۴ه .

ش ۱۱۱۲۲/۱۱۱۲۶

فرهنگ های گلستان

● عربیات گلستان

ترجمهٔ کلمات عربی گلستان به فارسی .

آغاز : بسم الله ... شروع میکنم بنام خدای بخشاینده و امرزگار .

○ کلکته - ۵۰ ص ، چاپ حروف ، ۲۱/۵ × ۱۸سم .

ش ۸۶۵۲/۸۵۹۹

Marfat.com

● فرهنگ گلستان

از جنید عبدالله الموسوی .

در سه قسم :

۱ـ فرهنگ اشعار عربی و فارسی . ۲ـ فرهنگ مرکبات و معانی بعضی اقوال اکابر و احادیث نبوی و کلام ربانی . ۳ـ فرهنگ لغات مفرد بترتیب حروف تهجی .

آغاز : الحمد لله علی نعمائه والصلواة علی نبیه والسلام علی اصفیائه قال الفقیر ... جنید عبدالله الموسوی ... چون دیدم طباع بعضی مردمان که اسرار معضلات کتاب گلستان .

○ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۷۵م/۱۲۹۲ھ ، ۲۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۷۳۵٤/۷۳٤٦

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، شاید ۱۸۷۷م/۱۲۹٤ھ ، ۲۰ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س م .

ش ۲۷٦۲/٤۸٦٦

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۷۷م/۱۲۹٤ھ ، ۲۰ص ، محشی ، ۲٦ × ۱۷ س م .

ش ۱٦۰۳۹/۱۵۰۱۹

○ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۱م/۱۲۹۸ھ ، ۲۰ص ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۰۸٤۵/۱۳٤۹۸

○ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ـ مطبع مجیدی کانپور ، محرم الحرام ۱۳۲۷ھ/ ۱۹۰۹م ، ۲٤ص ، محشی ، ۲٤/٤ × ۱٦س م .

ش ۱۲۵۹۲/۱۱٦۲۵

ترجمهٔ گلستان

● گلدستهٔ سعدی

از حکیم محمد حسن علوی . بسال ۱۳۷۷ھ/۱۹۵۸م ، در مومن پوره . تجدید نظر از ... شادانی و حضرت ضیا اساتذهٔ علوم شرقیه . تقریظ از سید محمد عبدالله . ترجمهٔ اشعار و قطعات ... ات گلستان است به نظم اردو .

Marfat.com

آغاز : از دست و زبان که بر آید
کز عهدهٔ شکرش بدر آید

(ترجمه) : شکر اس کی نعمتوں کا کریں کس زباں سے ہم
یہ چاہیں بھی لائیں گے طاقت کہاں سے ہم

○ لاهور ـ مکتبه عقیل ، تعلیمی پریس ، ۱۳۸۰ه/۱۹۶۰م ، ۲۴+۲۴۰ص ، ۱۹/۵×۱۵/۵سم .

ش ۳۴۳۱/۴۵۸۷
۱۰۹۳۷

شروح گلستان

● خیابان

از سراج الدین علی خان آرزو شاهجهان آبادی . تاریخ تألیف را بتعمیه گفته است :

کز «خیابان گلستان» چنین «گل نو» آرزو
از پی تاریخ تا طبع تو گردد باغ باغ

یعنی از «خیابان گلستان» = ۱۲۲۵ه ، «گل نو» = ۱۰۶ کاسته شود سال نگارش = ۱۱۱۹ه ، بدست می آید ، در آن هنگام نگارنده هیجده ساله بود ، خودش در مجمع النفایس نوشته است : «شرح گلستان که در اوان طفلی نوشته بود مسمی به خیابان قریب سه هزار بیت» . من در «فهرست چاپ های آثار سعدی در شبه قاره : ۱۱۶ هنگام معرفی این کتاب در دو مورد اشتباه کرده ام . یکی سال وفات آرزو را به جای ۱۱۶۹ه ، ۱۱۹۶ه ، نوشته ام . دیگری مصرع اول قطعه تاریخ را «کز خیابان گلستان چین گل تو آرزو» خواندم از «خیابان گلستان = ۱۲۲۵ ، «گل» = ۵۰ را کاسته ام و ۱۱۷۵ را تاریخ نگارش بحساب گرفته ام . آنچه آقای منزوی در «سعدی بر مبنای نسخه های خطی پاکستان» : ۱۵۴ اطلاعات داده ، درست است .

در مقدمه می نویسد که قبلاً میر نور الله اعزازی و ملا سعد تتوی و غیرها شروح برین کتاب نوشتند لیکن چون در بعضی جاها تسامحی و تساهلی بوقوع آمد بنا برجهل و نادانی که در پیری و جوانی دست اختلاط از کمی ارتباط کشند متصدی تحقق آن گشتم .

آغاز : خیابان گلستان سخن حمد چمن پیرائیست که اگر خاریست دگر گل پروردهٔ ابر رحمت اوست .

Marfat.com

○ دہلی ـ مطبع مفید الخلایق ، ۸ ذیحجه ۱۲٦۸ھ/۱۸۵۲م ، ۱۵۲ص ، ۲٤/۵ × ۱٦ س م .

ش ۸٤۰۸/۷٤۵۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۳ھ ، ۱۱٦ص ، ۲۵ × ۱٦س م .

ش ۱۷۱۸۰

● ریاض رضوان شرح گلستان

از مولوی ریاض علی متوطن سلهٹ (بنگلا دیش) .

○ بمبئی ـ بفرمایش بدلجی دهنجی بهائی ، داکتر حقیر رتنجی کاؤس جی صراف ، مطبع منشی فضل الدین ولد علی کهمکر ، ۱۲٦۰ھ/اگست ۱۸٤٤م ، چاپ پنجم ، ناقص الاول ۳٦٤ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س م :

ش ۷٤۲٤/۵۹۳٤

○ کانپور ـ مطبع منشی لولکشور ، جنوری ۱۸۷۷م/ذیحجه ۱۲۹۳ھ ، ۲۷۲ص ، ۲۵ × ۱٦ س م .

ش ۱٦۹۱۷

● ترجمهٔ اردوی ریاض رضوان شرح فارسی گلستان

ترجمهٔ اردو از مولوی محمد ابو الحسن در ۱۰ دسمبر ۱۸۸٤م/۱۳۰۳ھ . قبل ازین شرح مطلع الانوار امیر خسرو نوشته بود .

آغاز : منت مر خدایرا عز و جل که طاعتش ... منت میم کے زیر اور نون کی تشدید سے شکر نعمت .

○ لکهنو ـ مطبع منشی لولکشور ، فروری ۱۸۸٦م/جمادی الاول ۱۳۰۳ھ ، ۲۷۹ص ، ۲٦ × ۱۷/۵س م .

ش ۱٤۸۸/۱۰۲۰

● شرح گلستان

Marfat.com

از محمد اکرم بن عبدالرزاق ملتانی، ببال ۱۱۵۵ھ .

آغاز : منت خدایرا که نضارت بهار نامش بر ورق زبان شرح گلستان نموده.

○ لاهور ـ باهتمام نور الدین، مطبع مطلع نور، ۱۸۶۹م/۸۶-۱۲۸۵ھ، ۳۱۹ص، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۳۸۳۹/۵۶۱۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، اوریل ۱۸۸۳م/۱۲۹۵ھ، ۳۲۰ص، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۱۰۸۵۱/۱۳۵۰۴

● شرح گلستان اردو زبان مسمی به گلدستهٔ جنان

از سید رزاق بخش که در موقع چاپ (۱۳۴۴ھ)، در گذشته بود .

آغاز : منت مر خدایرا ... منت بالکسر و من بالفتح و نون مشدد و مفتوح مصدر ہے .

○ لکهنو ـ بتوجهٔ ناظم علی شان تحصیلدار فتح پور، ۱۹۲۵م/۱۳۴۴ھ، مطبع منشی نولکشور، ۷۰۹ص، بخط لاڈلے پرشاد قدر بن سندر جیت، ۱۶ × ۱۷س م .

ش ۵۸۸۴/۳۷۱۰

○ ○ ○

● گلشن فارس مع فرهنگ

از سید کاظم علی کاظمی معروف به جمیل مظهری . تائید و تصویب از مولوی محمد هدایت حسین رئیس مدرسه عالیه کلکته، برای نصاب اعلی سال دوم امتحان مدارس استان بنگال، انتخاب از سفر نامه ناصر الدین شاه قاچار و چنگیز خان نامه، پارسیان اهل کتاب اند، جشن نوروز، انتخاب از انشای قایم مقام ... ترکیب بند (مرزا غالب) وغیره .

آغاز : گذشتم از قلعهٔ کهنه لندن که تاج و جواهرات سلاطین قدیم انگلیس در آنجا است .

○ کانپور ـ وحیدی پریس، ب ت، ۱۴۸ + ۸ص، ۱۸ × ۱۲س م .

ش ۱۶۰۳/۱۹۶۲

● گنج دانش حصه اول

از میان عبدالشکور احسن استاد شعبه فارسی دانشگاه پنجاب لاهور .

Marfat.com

پروفیسر ابوظفر ہاشمی استاذ دانشکدهٔ دولتی لاهور .

ڈاکٹر عبدالغنی استاد فارسی دانشکدهٔ دولتی جهلم .

لصاب فارسی برای سال اول دورهٔ لیسانس دانشگاه پنجاب لاهور است .

بخش نثر شامل مقالات به عنوان : خدمات ایران بفرهنگ جهان ، داؤد کوژ پشت ، رقعات عالمگیری وغیره .

حصه نظم مشتمل بر اشعار از : سعدی ، عراقی ، بیدل ، فردوسی ، قا آنی ، وغیره .

آغاز : دکتر عیسی صدیق عصر حاضر کے نامور ایرانی فضلا میں تھے .

○ لاهور ـ پنجاب یونیورسٹی ، فیروز سنز لمیٹڈ پرنٹر ، ۱۳۸۵ھ/۱۹۶۵م ، ۱۲۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۶۰۶۷/۱۵۰۵۷

● گنجینهٔ محاورات

باجازهٔ دولت هند برای امتحان لوئر استاندارد (Lower Standard) تصویب شده است .

مشتمل بر وزیر لنگران و انتخاب از مسافرت نامهٔ اول اعلیحضرت شاهنشاه ماضی ایران ناصر الدین شاه قاجار از پای تخت دارالخلافه طهران الی اول خاک روس .

آغاز : کیفیت تمثیل عجیب در چهار مجلس بیان شده باتمام میرسد .

○ کلکته ـ کلیمی پریس ، ۱۹۰۵م ، ۸۰ص ، ۲۱ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۶۶۳۲

● مقدمات ظهوری

از ابو الیمین عبدالرزاق بن محمد اسحاق حسینی سورتی . بسال ۱۲۱۲ھ = کلام ظهوری . مقدمات بر سه نثر ظهوری است که یاد آن در ص ۴۸۲ گذشت.

در سه مقدمه : ۱ـ در ذکر احوال مصنف و موجب تألیف خطبهٔ کتاب نورس وغیره . ۲ـ در بیان نغمات موسیقی . ۳ـ در ایراد برخی از صنایع و بدایع نظم و نثر . پاره ای از تراکیب در مضمون بندی متأخرین که استطلاع بران موجب بصیرتست بر لطافت معانی و صناعت کلامی را .

آغاز : الحمد لله الذی تعالی شأنه عن الشرح والبیان و تقدس بیاله عن النطق واللسان .

Marfat.com

○ مطبع مرتضوی ، ذیقعده ۱۲۶۴ھ ، با سه نثر ظهوری ، ص۸۵-۶۰۱ ، بخط سید لال ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۹۴/۱۱۱۰

○ لکهنو ـ مطبع نظامی ، ۱۲۶۵ھ (ص ع) و ۱۲۶۶ھ (خاتمه) ، ص۱-۳۱ ، نستعلیق ، ۲۸/۴ × ۱۸/۵س م .

ش ۱۶۶۵۶

۱۶۹۳۸

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ۱۳ ربیع الاول ۱۲۸۱ھ ، ۹۲ص ، نستعلیق ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۹۴۹/۱۵۸۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۷۰م ، ۳۱ص ، ۲۶ × ۱۷س م ، نستعلیق .

ش ۱۷۸۴/۱۲۹۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۶م ، ۳۱ص ، ۲۶ × ۱۷س م ، نستعلیق .

ش ۱۶۳۳/۱۴۷۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، (با سه نثر ظهوری چاپ ۱۹۱۲م) ، ۳۱ص ، نستعلیق ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱۴۴۴/۹۷۴

۱۴۱۷/۱۰۴۳

۱۵۹۱/۱۱۹۵

○ مطبع نولکشور ، بت ، ۳۱ص ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۷۳۹۸/۵۹۴۴

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۳۱ص ، نستعلیق ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۱۴۸

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۳۱ص ، ۲۶/۵ × ۱۷س م ، نستعلیق .

ش ۱۷۱۶۵

● **تلخیص مقدمات ثلاثه**

در بخش موسیقی در ص ۴۶۵ گذشت .

● **گوهرین نامه**

یعنی لبذی از نثر و نظم فارسی و عربی و اردو زادهٔ طبع مولوی محمد احسن الله خان

Marfat.com

تالیف [illegible] در کالج گورنمنت کالج ، گوالیار (زنده در ۱۹۱٤م) ابن مولوی محمد نصر الله خان بهادر بدر الحریر دهلوی ثم اکبر آبادی .

دیباچه از حافظ شمس الدین احمد ، مجموعه نامه ها و تقاریظ و اشعار مؤلف است .

آغاز (دیباچه) : بعد از حمد خداوند زمین و زمان و نعت رسول انس و جان علیه التحیة والسلام .

آغاز (متن نثر فارسی) : احسن هیچکاره را رخصت گرد سر گردیدن و قدم بوسیدن ارزانی باد.

○ لکهنو- انوار المطابع، ۱۳٤۱ھ ، ۲۱۲ص ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م ، باعکس مؤلف و پدرش.

ش ۱۳۵۸/۱۹٤۹

۳٦۳۲/۷۸۱۳ - ۲۱٤ص

● مینا بازار

از ارادت خان واضح (م۱۱۲۸ھ) که به ظهوری نیز نسبت داده می شود .

آغاز : عصمتیان روپوش و حیا پرور و خلوتیان عفت کوش پاک نظر را .

● دهلی - مطبع مصطفائی ، ۱۲۷۸ھ ، ٤٤ص ، ۲۷/۵ × ۱۷س‌م ، حواشی از شمس الدین محمد باستفاده از شرح عبدالرزاق و شرح فضل علی و کتب دیگر ، در این چاپ نام نگارنده «واضح» آمده است .

ش ۱۸۰۱/۱۳۱٦

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۸۸ھ/۱۸۷۱م ، ٤٤ص ، ۲٦ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۱۸۰۰/۱۳۱۵

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۳م/۱۲۷۹ھ ، چاپ چهارم ، ٤٤ص ، محشی ، بدون ذکر نام مؤلف، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ؟

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۰ھ/۱۸۸۳م ، چاپ هشتم ، ٤٤ص ، محشی ، ۲٦ × ۲٦/۵س‌م .

ش ۱۱٤۸٤

○ کالپور - مطبع منشي نولکشور، ۱۵ اکتوبر ۱۹۰۲م ، ٤٤ص ، محشي، ۲٦ × ۱۷س‌م .

Marfat.com

ش ۱٦۱۷۸/۱٦۰٦۸

○ مطبع لظامی، بت ، ۳۸ص ، حواشی از شمس الدین محمد باستفاده از شرح عبدالرزاق و شرح فضل علی ، ۲۷ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ۳۸۵۸/۵٦۱۹

● شرح مینا بازار

از صهبائی دهلوی (م۱۲۷۳ه) .

آغاز : رباعی : از بنده خضوع التجا می زیبد . (شرح) عصمتیان روپوش ... عصمت بالکسر باز داشتن و نگاهداشتن از گناه و خوف .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۸۷۸م ، ۱۳۰ص ، بخط وارث علی ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۷۰۲۲/۷۱۷۸

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، مئی ۱۹۰٤م ، چاپ سوم، ۱۳۰ص، ۲٤/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۱۷۰۸/۱۱۷۱۸

● نثره

«نخبه نثر فارسی از منشورات اهل ایران و هند» از قرن دهم تا قرن نوزدهم هجری .

لمولهٔ نثر یازده تن نویسنده به قرار ذیل :

۱- ابو علی محمد بن محمد بلعمی . ۲- حکیم ناصر خسرو . ۳- نظام الملک طوسی . ٤- نظامی عروضی سمرقندی . ۵- علاؤ الدین ابن عطا ملک جوینی . ٦- عبدالله بن فضل الله شیرازی معروف به وصاف . ۷- غیاث الدین ابن همام الدین . ۸- ابو الفضل علامی . ۹- نور الدین ظهوری . ۱۰- اسد الله خان غالب . ۱۱- میرزا ابو الحسن یغما جندق .

آغاز : چون بهرام گور از مادر به زاد یزد جرد ستاره شناسان را به خواند و از طالع و کار او پرسید ، چون به نگریستند .

○ اله آباد- کتابستان ، لاء پرنٹنگ پریس ، ۱۹۳۷م ، ۲+۱۷۱ص ، ۲٤/٤ × ۱٦س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۲۹۹٤/۲۹۳۷

Marfat.com

● نصاب فارسی ناشناخته

برنامهٔ لیسانس است که مجلس شعبه فنون جامعه عثمانیه تصویب کرده است و مؤسسین دارالتصنیف (حیدر آباد دکن) گرد آورده اند .

بخش نثر انتخاب از : سه نثر نور الدین ظهوری، انشای ابوالفضل و سفرنامهٔ ناصر الدین قاچار ، و اخلاق ناصری و کیمیای سعادت .

بخش نظم انتخاب از : مثنوی مولوی معنوی و قصائد انوری و غزلیات نظیری نیشاپوری ، غزلیات ظهیر فاریابی و شاهنامهٔ فردوسی ، طیبات و بدائع سعدی .

آغاز : سرود سرایان عشرتکدهٔ قال که بنورس سرابستان حال کار کام و زبان ساخته .

○ حیدر آباد دکن ـ مکتبهٔ ابراهیمیه ، تاج پریس ، (طیبات و بدائع سعدی مطبوعهٔ حمایت دکن پریس است) ، ب‌ت ، ۱۸ + ۱۲۷ + ۱۵۲ + ۲۴ + ۷۸ + ۲۶ + ۳۸ + ۲۴ + ۲۲ + ۲۴ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۷۳۲۹/۶۷۶۵

● نصاب فارسی ناشناخته

انتخاب از: ناسخ التواریخ ، انوار سهیلی ، رقعات ابو الفضل ، دیوان سعدی ، دیوان لشاط ، اسکندر نامه .

○ هند ـ ناقص الطرفین ، ص۳۵-۳۴۲ ، ۱۷ × ۱۲س‌م .

ش ۷۲۴۷/۷۷۳۸

○ نوروز مبارک

از محمد حسین تسبیحی و بالو اقدس رضوانی ایرانی. در فروردین ۱۳۵۵خ/مارس ۱۹۷۶م ، تألیف شده است . تاریخچهٔ نوروز و دربارهٔ مراسم آنست .

آغاز : معنی نوروز : لفظ نوروز از لحاظ لغت یعنی روز نو و سال نو و به اصطلاح یعنی جشن آغاز سال .

○ ناشر: خود مؤلف، ایس تی پرنٹرز راولپنڈی (۱۹۷۶م)، ۴۷ص ، بخط مولانا عبدالعزیز ، ۱۲/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۹۴۴۹/۹۴۰۸

۹۴۵۰/۹۴۰۹

Marfat.com

NEW PERSIAN ROYAL READER No. 3

از M. C. Arsiwala

کتاب درسی برای کلاس ششم. شامل ٤٤ درس :

۱- بنام خدا . ۲- در عبادت . ۳- حکایت . ٤- فریدون . ۵- در رحمت و احسان . ٦- گفتگو در باب ملاقات . ۷- حکایت . ۸- حکایت . ۹- در ناپایداری دنیا . ۱۰- حکایت . ۱۲- رقعه دعوت بنهار . ۱۳- حکایت . ۱٤- مجلسی از تمثیل میرزا جعفر تراجه داغی . ٤٤- مجلسی از تمثیل با فرهنگ فارسی به انگلیسی و مقدمهٔ انگلیسی از مؤلف .

آغاز : درس اول : خدایرا که تواند شمار کرد ، یا کیست آنکه شکریکی از هزار کرد ؟

○ بمبئی - برتش انديا پريس ، ۱۹۳٤م ، مصور ، ٦۹ + xxviiص ، ۲۱ × ۱۳س م .

ش ۱۵٦۱/۱۲۰۷

Marfat.com

دستور انشا نویسی و نامه نگاری
و مجموعه های نامه ها

Marfat.com

Marfat.com

دستور انشا نویسی و نامه نگاری
و مجموعه های نامه ها

● آداب المکاتیب=انشای شرعی

● ارشاد الطالبین=انشای هرکرن

از هرکرن بن متهرا داس کنبوه ملتانی . میان سالهای ۴۰-۳۴ . ه . در ۷ باب :

۱- اصدار فرامین . ۲- پادشاهان به پادشاهان نویسند . ۳- عرایض . ۵- مکتوبات که ابناء روزگار بیکدیگر نویسند . ۶- خط وقبالهٔ شرعی . ۷- دستک و سرلامه .

آغاز : بعد از حمد و ثنای حضرت ایزد متعال .

○ دهلی - مطبع فیض عام ، هفتم ربیع الاول ۱۲۸۳ه ، ۴۰ص ، ۲۴×۱۵س م .

ش ۱۲۴۲/۱۷۷۱

○ لاهور - بفرمایش چراغدین ، وکتوریه پریس ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، ۴۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۷ س م .

ش ۸۹۲۷/۸۹۶۹

○ بمبئی - حسب الخواهش قاضی ابراهیم بن قاضی نور محمد بشراکت نور الدین بن جیوا خان . مطبع حیدری ، ۱۳۷۷ه ، بخط میرزا مهدی ، ۴۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۶س م .

ش ۶۷۴/۷۸۱۰

● افصح الانشاء

از میرزا عبدالله بیگ متخلص به جوش. در ۱۲۸۰ه ، بنام نواب مختار الملک بهادر. ماده تاریخ تالیف از مولوی عبدالرحمن یاد : «واه فخر اهل انشا» = ۱۲۸۰ه .

Marfat.com

۱- شکایت نرسیدن پیام و سلام . ۲- در معذرت عدم ترسیل نامه و پیام . ۳- در اشتیاق ملاقات . ٤- متفرقات . ۵- آداب و القاب و خاتمهٔ کتاب .

آغاز : بعد حمد و صلوة پوشیده مباد که اضعف العباد مرزا عبدالله بیگ المتخلص به هوش ساخته و پرداخته دیوان عالیشان . . . نواب مختارّ الملک بهادر لام سبحانّ الله چه لامیست .

○ کانپور - مطبع نظامی ، ۱۳۰۱ه ، ۷۶ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲٤٤۸/۳۸۱٤

● انشای ابو الفضل=مکاتبات علامی

● انشای بی نقاط

از کاستا پرشاد نادان بن لاله دیواری لال متوطن قصبه داؤد کنج ، شاگرد مولوی سید برهان الدین .

شامل ۳۷ مراسله در صنعت غیر منقوط .

آغاز : لا اله الا الله محمد رسول الله . حمد مر کردگار عالم را که روا کرده کام آدم را ، و درود لا محدود مر رسول الله محمد صلعم را که مراسل مرسوله را گرد آورده .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۳ه/اپریل ۱۹۰۵م ، چاپ هشتم ، با قطعه تاریخ طبع از منشی جانکی پرشاد : «بهار معانی چه خوش» ایضاً از مؤلف : «غریب طبع»=۱۲۹۳ه ۱۲ص ، ۲٤ × ۱۵س‌م .

ش ۱۸٤۶/۱۲۶۶

۳۱٤۰/۷۲۹٤

● انشای ترسل=مجموعهٔ ترسل

● انشای جامی

از جامی (م۸۹۸ه) .

آغاز : بعد از انشای صحایف ثنا و محمدت لله الذی انزل علی عبده الکتاب و پس از ادای وظایف .

Marfat.com

○ بمبئی - مطبعهٔ شمالیه ، فضل الدین کهمکر ، ١٢٦١ه‍/١٨٤٥م ، بخط جگن ناتهه ، ص٤١٢-٥٣٣ ، بر حاشیهٔ شرح سکندر نامه ، ٣٤ × ١٣/٥س‌م .

ش ٢٢٧٧/٢٦١٥

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، نومبر ١٨٧٣م ، ٧٦ص ، ٢٦ × ١٧س‌م .

ش ١٧٦٢/١٣٥٦

○ کانپور - مطبع احمدی ، ربیع الاول ١٣٠٨ه‍ ، سنگی ، ١٠٨ص ، ٢١ × ١٨س‌م .

ش ٣١٩٠/٦٤٦٢

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ١٣١٠ه‍/جولائی ١٨٩٣م ٧٦ص ، سنگی ، ٢٥ × ١٥/٥س‌م .

ش ٢٤٩٢/٦٣٢٤

● انشای جلیل

از میر عبدالجلیل بلگرامی . در ١١١١ه‍ از بلگرام به اسلام پور رفت .

بعنوانهای : بر آمدن از وطن ، ذکر دیوان عام با جمیع مراتب توزک وغیره ، عرض مطالب سلطنت وغیره ، هنگامهٔ مزاحمت چوبداران و احوال خود و دیگر مردم ، لطیفه استاده شدن و تقدیم و تاخیر ، مقدمه فتح بسنت گڑه ...

آغاز : در سنه یکهزار و یکصد و یازده هجری کاتب الحروف بموجب امر واجب الاطاعت .

○ مطبع مسیحائی ، ١٢٦٩ه‍ قطعات، تاریخ طبع از مجروح : «بهین نثر نو طرز عبدالجلیل» و از رنگین : «گفت هاتف طبع شد نثر مفید» ص١-٣٤ ، ٢٦/٥ × ١٦س‌م ، بخط رنگین لال .

ش ٦٧٨٩/٥٢٤٧

● کلمات النبیل شرح انشای میر عبدالجلیل

از امیر حیدر متخلص به امیر بلگرامی .

آغاز : تحفهٔ نیاز سزاوار خالقی ست که خوبان معانی را از ید قدرت خود استخراج نموده [illegible] ساخت .

Marfat.com

○ مطبع مسیحائی، ۱۲۶۹ه، ص۱-۳۴، رو حاشیهٔ انشای جلیل به بخط زلکیی لال، ۲۶/۵×۱۷س۰م.

ش ۶۷۸۹/۵۲۴۷

● انشای خادمی

از حافظ نظام الدین خادم جد مولانا غلام رسول ساکن قلعه سرایندهٔ منظومهٔ پنجابی بنام «احسن القصص». در ۱۲۲۶ه:

که وقت ختم بود از سال هجری
هزار و دو صد و هم بیست و شش

مشتمل بر پنج باب:

۱- بطرف کلان تران. ۲- بطرف دوستان. ۳- بطرف خردان. ٤- از حکام برعایای مالگذار. ۵- در قبالجات و صکوک و سجلات.

آغاز: بعد از ستایش آفرینندهٔ زمین و زمان و فرازندهٔ خیام آسمان فروزندهٔ شمعهای ستارگان.

○ لاهور - مطبع دامن گیر، ۱۲۸۰ه، ٤۶ص، ناقص الآخر، محشی، ۲٤×۱۶س۰م.

ش ۸۳٤٤/۶۷۲۹

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و ابن احمد جامی، مطبع محمدی، ۱۲۸۹ه، ٤٤ص، محشی، ۲٤/۵×۱۶س۰م.

ش ۱۲۲۲۷/۱۲۲۶۳

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالقادر و عبدالعزیز، مطبع محمدی، ۱۲۹۳ه، ٤٤ص، ۲۵×۱۶س۰م، محشی.

ش ۸۹۶۸/۸۹۲۶

○ لاهور - بفرمایش میان چراغدین، وکٹوریه پریس، ۱۳۰۱ه، ٤۸ص، بخط محمد الدین، محشی، ۲٤/۵×۱۸س۰م.

ش ۸۹۶۹/۷۹۲۷

○ لاهور - بفرمایش چراغدین کتب فروش، مطبع مطلع نور، ۱۸۷۶م، ٤۸ص، محشی، بخط قادر بخش لاهوری، ۲۵/۵×۱۶س۰م.

ش ۱۶۰٤۸/۱۶۱٤۸

Marfat.com

○ پشاور ـ ملا نور محمد ، مطبع نولکشور لاهور ، ۱۳۲۷/۱۹۰۹م ، ٦٤ص ، ۲۷ × ۱۷س‌م ، حواشی از ملا بزرگ شنواری .

ش ۱۳٤۱۹/۱۰۷٦۹

○ بفرمایش شیخ عبدالله ، مطبع کوه نور ، بت ، ۵۲ص ، محشی ، ۲۲/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۸۸۱۵/۸۷٦۱

○ لاهور ـ بفرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۰۴ه/ ۱۸۸۷م ، ٤۸ص ، محشی ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۳٤۱٤/۱۰۷٦۱

● انشای خلیفه=جامع القوانین

● انشای دلآویز

از مولوی عبدالعزیز رئیس قصبهٔ آره ضلع شاه آباد. به سال ۱۲۸۰ه .

القاب و آداب که کوچکان به بزرگان مینویسند ، القاب و آداب دوستان بمشفقان و بکرم فرمایان مینویسند ، القاب و آداب که بزرگان بکوچکان می نگارند وغیره .

بطریق سوال و جواب

آغاز : صانعی که بدو حرف کاف و نون کائنات بوقلمون را نقش بسته جل جلاله و قادری که فرش خاک بر آب و گردون را بی ستون افراشته .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۱۹٤ه/اکتوبر ۱۸۷۷م ، ٤۰ص ، ۲۷ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۳۷۳٤/۱۰۸۳۹

● انشای دلکشا

از سید نثار علی بخاری ولد سید اعظم علی بخاری بریاوی در اواسط قرن ۱۳ه . بخواست عزیز القدر فتح محمد. مشتمل بر چهار قسم :

۱ـ بطبقهٔ اعلی . ۲ـ بطبقهٔ اوسط ، ۳ـ بطبقهٔ ادنی . ٤ـ مشتمل بر تمسکات شرعی و صورت حال و اچکنامه ،

Marfat.com

آغاز : بعد از حمد و ثنای حق سبحانه تعالی و درود بر پیغمبر محمد مصطفی و آله و اصحابه شاله اعلی بر رای ارباب .

○ مطبع منشی نولکشور، محرم الحرام ۱۳۰۰ه/نوبمر ۱۸۸۱م، ٦٦ص، ۲۷×۱۸س‌م.

ش ۱۳۷۳٤/۱۰۸۳۹

○ پشاور ـ حاجی امیر محمد و میان محمد شریف ، مطبع نولکشور لاهور، ۱۳۱٦ه، بقلم محمد حسین ساکن عادل گڑھ برادر محمد عبدالرشید خطاط عادل گڑھی ، ۱۷۲ص ، ۲۷ × ۱۷س‌م ، محشی .

ش ۱۳٤۱۹/۱۰۷٦٦

○ کانپور ـ مطبع عزیزی ، بت ، بخط داراب علی ساکن کوڑا جهان آباد ضلع فتح پور ، محشی ، ۲٤/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۸۹۲۷

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ٤٦ص ، محشی ، ۲۵ × ۱٦س‌م .

ش ۱۷۱٤۵

● انشای سلطانیه

از حسن ابن گل محمد . بنام پادشاهی که نام او را نیاورده است در قرن ۱۲-۱۳ه . باب اول : در مکتوبات و جوابات . دوم : در احکام سلاطین و حکام عالیمقام . سوم : مکاتبات و کاغذ شرعی .

آغاز : اول نامه بنام کردگاری که نگارندهٔ لوح و قلم .

○ پشاور ـ غلام مرسلین ، مطبع منشی نولکشور لاهور ، ۱۳۲٦ه/۱۹۰۷م ، تحشی تصحیح از ملا عمل الدین و ملا محمد خطاب گاڑه ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۱۳٤۱۹/۱۰۷٦٦

● انشای شرعی = آداب المکاتیب

از نواب صدیق حسن نائب ریاست بهوپال .

آغاز : حامداً و مصلیاً و مسلماً اما بعد میگوید اضعف العباد حسن . . . که در کتابت نامها و خطوط مسلمان را باید که چند چیز نصب العین دارد ، اول آنکه ابتدا به تسمیه .

Marfat.com

○ لاهور - رحمان علی و عبدالقادر و عبدالعزیز ، مطبع محمدی ، ۱۲۹۷ھ ، در آخر الشای خاصی ۴ ص ، وحشی ، ۲۵×۱۶س م .

ش ۸۹۲۶/۸۹۶۸

● انشای صفدری

از مفتی غلام سرور لاهوری. در ۱۲۸۷ھ = "تحفه محبوب انشاء صفدری". گرد آوری از غلام صفدر ابن مفتی غلام سرور لاهوری ، مجموعهٔ مکتوبات فارسی با ترجمهٔ اردو که مفتی غلام سرور بجالب پسران خود مفتی غلام حیدر و غلام صفدر نوشته بود .

مشتمل بر چهار باب :

۱- بجانب اعلی . ۲- بجالب اوسط . ۳- بجالب ادنی . ٤- تحریرات متفرقات منقسم بر پنج قسم .

آغاز : حمد و ثنا کے لائق وہ منشی حقیقی و الشاء پرداز تحقیقی ہے جس نے اپنے کامل اور نامہ استعداد سے کون مکان کے انشا کی ۔

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷۶م/رمضان المبارک ۱۲۹۳ھ ، چاپ سوم ، ۸۶ص ، ۵/۲۷×۱۸س م .

ش ۴۸۷۱/۳۷۶۸

○ کلکته : حاجی عبدالقیوم تاجر کتب ، کانپور : قیومی پریس ، اکتوبر ۱۹۲۲م ، ۷٤ص ، ۵/۲٤×۵/۱۵س م .

ش ۱۶۵۹/۱۰٤۱

○ لاهور - بفرمایش شیخ برکت علی شوکت علی تاجران کتب ، لاهور پرنٹنگ پریس ، ۱۳٤۳ھ /۱۹۲٤م ، ۸٤ص ، ۲۵/۲٤×۱۶س م .

ش ۱۳٤۲۶/۱۰۷۷۳

○ لاهور - مطبع مفید عام ، بت ، ۷۶ص ، ۲۳×۱۶س م .

ش ۲۹۲۱/۲۱۶۷

○ لاهور - لامی پریس ، بت ، ۸۸ص ، ۵/۲۵×۱۷س م .

ش ۱۶۰۷٤/۱۶۱۸٤

Marfat.com

● انشای طاهر وحید

از محمد طاهر وحید تزوینی (م۱۱۱۲). نامه های مؤلف به پادشاهان و امراء و دیباچه ها و خاتمه ها که بر کتب دیگران نوشته ۰

آغاز : انامل تقدیم محمدت قدیمی مفتاح گنجینهٔ مقال تواند بود ۰

○ (هند) - کارخانهٔ نثار علی ، مطبع سلطان المطابع ، ۱۲۶۷ه ، ۱۲۸ص ، محشی ، ۱۶/۵ × ۱۷س م ۰

ش ۱۸۰۴/۱۳۱۹

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۷۰ص ، ناقص الآخر (کتابتی که بعالی جاه حاجی علی خان سردار آذر بائیجان نوشته) ، ۲۴/۵ × ۱۲/۵س م .

ش ۱۶۹۸/۱۴۲۲

● انشای عجیب

از محمد جعفر ولد شیخ محمد فاضل بجنوری در ۱۱۱۸ه ، در سه نوع :

نوع اول : مراسلات . نوع دوم : در رقعات . نوع سوم : مکاتبات .

آغاز : منتهای بی منتها و ستایش های لا انتها مرهخالقی را رواست .

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۱ه/اکتوبر ۱۸۷۴م ، ۲۸ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۷۱۴۶

○ باهتمام منشی تیغ بهادر ، مطبع انوار محمدی ، ذیقعد ۱۲۹۸ه ، ۲۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸/۵س م .

ش ۶۷۸۴/۵۲۴۳

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۱م/۱۲۹۸ه ، ۲۸ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۷ س م .

ش ۸۹۶۹/۸۹۲۷

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸۵م ، ۳۲ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷/۵س م ،

ش ۳۴۲۷/۲۰۷۱

Marfat.com

○ پشاور : حاجی امیر محمد ، لاهور : مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۳۲۵ھ ، حواشی از ملا بزرگ شهواری ، ۵۲ص ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱۳٤۱۹/۱۰۷٦٦

○ لاهور ـ بفرمایش حاجی چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ۳۲ص ، ۲۷ × ۱۷س م ، محشی .

ش ۹٤۹/۱۵۸٦

● انشای فارسی

از حکم چند قابل مدرس دبیرستان دولتی دهلی ، شاگرد مولوی امام بخش صهبائی دهلوی ، با تصدیق از اسد الله غالب ، بدستور لفٹیننٹ هالرائیڈ در دو باب لگاشته است .

۱ـ کتابیکه به بزرگان و همسران نوشته الد ، در دو فصل .

۲ـ مکتوباتیکه بخردان و بعض دیگر مطالب لوکریز خامه شد ، در دو فصل .

آغاز : بعد حمد خداوله جهان آفرین بررای سخن فهمان والا خرد مخفی نمالد .

○ لاهور ـ مطبع پنجابی ، باهتمام منشی محمد عظیم ، ۱۸٦۵م ، ۲٤ص ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۳۷٦۸/٤۸۷۱

○ لاهور ـ جوت سنگھ سنت سنگھ ، خادم التعلیم سٹیم پریس ، ۱۳۲٦ھ/۱۹۰۸م ، ۵۲ص ، ۱۸ × ۱۳س م .

ش ۲٦۸۰/۱۹۷۰

۷۳۰۳/٦۷۵۰

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغدین ، وکٹوریه پریس ، ۱۳۰۰ھ/۱۸۸۳م ، ۲٤ص ، ۲۵ × ۱٦س م .

ش ۳۱۲۵/۷۲۹۱

● انشای فایق=دستور الانشا

● انشای قاضی المعروف انشای کلاچی

مکمل بمع بهاؤ انگریزی ، انغانی و ناگری اور سوالات وغیره

Marfat.com

از قاضی محمد رضا .

آغاز : غرض ازین نوشته آن که منکه ام مقر مسمی .

○ ڈیره اسمعیل خان و ٹانک صوبه سرحد ـ بفرمایش سادهو سنگهٔ و سیوا سنگهٔ ، گردهر سٹیم پریس لاهور ، ۱۹۲۳م ، ۳۸-۲ ، سهس مطالب دیگر تا ص۶۶ ، ۲۵/۵ × ۱۶ س‌م .

ش ۸۶۰۹/۸۵۴۴

● انشای قاضی

از قاضی کل احمد .

مشتمل بر : رسیدات ، رقعات و سرنامجات ، نامجات حالات ، ضرورت رقم ، صورت هندسه .

آغاز : منکه مسمی فیض محمد خان ولد احمد خان قوم افغان اقرار صحیح و شرعی می نمایم .

○ حسب فرمایش دیوان کهڑک سنگهٔ و لال سنگهٔ تاجران کتب پشاور ، دین محمدی پریس لاهور ، ۱۳۵۹ه/۱۹۴۱م ، ۲۴ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۷۲۶۱/۷۰۱۷

○ پشاور ـ بفرمایش عبدالحکیم و عبدالغفور ، شاهین برق پریس ، ۱۳۷۴ه/جنوری ۱۹۵۹م و ۱۹۵۵م ، هر دو تاریخ میلادی در صفحه عنوان آمده ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۸۴/۱۹۲۲

● انشای مادهو رام

از منشی مادهو رام (م۱۱۲۰ه) . به سال ۱۱۱۰ه=زهی منشآت مادهو رام . هنگامیکه در ملازمت نواب لطف الله خان بوده ، نگاشته است .

مشتمل بر دو فصل :

۱- محتوی بر عرایض و احکام و اوامر و خطوط که از زبان نواب لطف الله خان و نواب کوکلتاش خان بر نگاشته .

Marfat.com

بر منشی بر دانیب خود که باعزاء و احبا بقلم آورده .

آغاز : بر دبیران دقیقه رس و روشنضمیران صبح نفس پوشیده نمالد که چون این خوشه چین خرمن ارباب سخن را خیال استدراک غوامض .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۷۷م ، ۱۱۲ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۱۶۵۰۵

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، ۱۱۲ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸ س م .

ش ۶۷۹۰/۵۲۴۹

۱۶۱۷۳/۱۶۰۶۴

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۰م ، چاپ دهم ، ۱۱۲ص ، محشی ، ۲۸ × ۱۸/۵س م .

ش ۱۰۷۸۷/۱۳۴۴۰

● انشای مفید عام=چراغ نامی

● انشای منیر

از منیر لاهوری .

آغاز : بعد از حمد ایزد جل و علا و پس از درود سید المرسلین .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۸۷۴م ، ۵۸ص ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۶۶/۱۳۵۱

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۹۰م ، چاپ ششم ، ۵۸ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۸۴۹/۱۲۶۳

۱۸۴۷/۱۲۶۵ ناقص الآخر تا صفحه ۴۴

۱۸۴۷/۱۲۶۵ مکرر تا صفحه ۴۰

۱۶۵۶/۱۴۵۹ ناقص الآخر تا صفحه ۵۶

Marfat.com

● انشای هرکرن = ارشادالطالبین

● بهار عجم

از سید امالت علی ابن سید عباد الله . در رجب ۱۲۲۶ه . مؤلف در حالت سفر و بدون تامل و غور، قلم برداشته نوشته است ، مشتمل بر ۱۲۱ رقعه بدون استعمال الفاظ عربی ، البته در مقدمه الفاظ عربی آمده است .

آغاز : بعد از حمد خداوند و نعت سید الانبیاء صلی الله علیه و علی آله و اصحابه اجمعین میگوید سید امالت علی .

○ باهتمام منشی محمد تیغ بهادر ، مطبع انوار محمدی ، شوال ۱۲۹۸ه ، ۲۴ص ، محشی، ۲۷ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۶۷۸۴/۵۲۴۳

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۰۰ه ، ۲۸ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۶۲۷/۲۰۷۱

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۳۰۱ه/اگست ۱۸۸۱م ، محشی ، ۳۲ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۰۷۸۸/۱۳۴۴۱

○ کانپور ـ مطبع الطافی ، ۲۵ رمضان ؟ از روی نسخه چاپ مطبع مصطفائی ، ۲۴ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۲۰۸

○ مطبع امینی ، باهتمام محمد عباس ، ب‌ت ، ۲۰ص ، ناقص الآخر ، مشتمل بر ۹۸ رقعه ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م محشی .

ش ۳۸۵۸/۵۶۱۹

● پنج آهنگ

از میرزا اسد الله غالب دهلوی (م۱۲۸۵ه) . گرد آوری از علی بخش خان ابن الهی بخش خان شاگرد غالب .

Marfat.com

مشتمل بر پنج آهنگ :

۱ـ القاب و آداب و مراتب متعلقه آن .

۲ـ مصادر در مصطلحات و لغات فارسی .

۳ـ اشعار مکتوبی منتخب از دیوان رشک گلستان که در مکاتبات بکار آید .

٤ـ خطب کتب و تقاریظ و عبارات متفرقه .

۵ـ مکاتبات .

آغاز : بعد تقدیم نیایش دادار جهان آفرین و تمهید ستایش حضرت سید المرسلین .

○ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۸۷/جنوری ۱۸۷۱م ، ٤۱۷ص ، ۲٤ × ۵/۱۵سم .

ش ۱۳۰۰/۱۷٤۵

● پنج رقعه

از ارادت خان واضح .

آغاز : شهید تبسم دیت عشوه خونبها مقتول رنگین مطلب شیرین مدعا لخل ثابوت .

○ لکهنو ـ باهتمام مرزا محمد مهدی علی خان ، مطبع محمد امین ، ۱۲۶۸ھ = «بحق پنج تن پاک به لکهنو مطبوع طبع شده» ٤۸ص ، با شرح از عبدالاحد و عبدالرزاق بر حاشیه ، ۲۶/۵ × ۱۷سم .

ش ۱۸۰۶/۱۳۲۱

○ کانپور ـ افضل المطابع ، ۱۲۷۸ھ ، ٤۸ص ، ۲۷ × ۱۸سم ، با شرح از عبدالاحد و عبدالرزاق بر حاشیه .

ش ۷٤۰۰/۵۹٤۶

۷۰۰۹/۷۸۰۵

○ کانپور ـ مطبع شعله طور ، ربیع الاول ۱۲۷۹ھ ، ٤۸ص ، با شرح از عبدالرزاق یمینی و مولوی عبدالاحد ، ۲۸ × ۱۸سم .

ش ۱۶۶۵۹

○ کانپور ـ مطبع شعله طور ، ذوالحجه ۱۲۸۰ھ ، ٤۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷سم ، با شرح از عبدالاحد و عبدالرزاق بر حاشیه .

Marfat.com

ش ۹۴۹/۱۵۸۶

۳۸۵۸/۵۶۱۹

۳۷۱۸/۱۳۰۲

○ کانپور ـ مطبع جعفری ، ۱۳ت ، ۴۸ص ، با شرح عبدالاحد و عبدالرزاق بر حاشیه ، ۲۶×۱۷/۵ س م .

ش ۱۲۴۰/۱۷۷۵

● شرح پنجرقعه

از مولوی عبدالاحد .

آغاز : قوله شهید الخ چون رقعه هذا بتلازم محرم الحرام است ، لهذا آغاز آن شهید خیلی مناسب است .

○ لکهنو ـ باهتمام مرزا محمد مهدی علی خان ، مطبع محمد امین ، ۱۲۶۸ه ، بر حاشیهٔ پنجرقعه ، ۴۸ص ، ۲۶/۵×۱۷ س م .

ش ۱۳۲۱/۱۸۰۶

○ کانپور ـ افضل المطابع ، ۱۲۷۸ه ، ۴۸ص ، ۲۷×۱۸ س م ، بر حاشیهٔ پنجرقعه .

ش ۵۹۴۶/۷۴۰۰

۷۰۰۹/۷۸۰۵

○ کانپور ـ مطبع شعلهٔ طور ، ربیع الاول ۱۲۷۹ه ، ۴۸ص ، بر حاشیهٔ پنج رقعه .

ش ۱۶۶۵۹

○ کانپور ـ مطبع شعلهٔ طور ، ذوالحجه ۱۲۸۰ه ، ۴۸ص ، بر حاشیهٔ پنج رقعه .

ش ۹۴۹/۱۵۸۶

۳۸۵۸/۵۶۱۹

۳۷۱۸/۱۳۰۲

● شرح پنج رقعه

از عبدالرزاق یمنی .

Marfat.com

لف آغاز ... الخ ... خون بها و خونبها دادن عشوه ناز و ادا در هر دو فقره ترکیب توصیفی است .

○ لکهنو ـ باهتمام مرزا مهدی علی خان، بمطبع خواجه محمد امین ، ۱۲۶۸ه ، بر حاشیهٔ پنجرقعه ، ۴۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۳۲۱/۶،۱۸

○ کانپور ـ افضل المطابع ، ۱۲۷۸ه ، ۴۸ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م ، بر حاشیهٔ پنجرقعه .

ش ۷۴۰۰/۵۹۴۶

۷۰۰۹/۷۸۰۵

○ کانپور ـ مطبع شعلهٔ طور ، ربیع الاول ۱۲۷۹ه ، ۴۸ص ، ۲۸ × ۱۸س‌م .

ش ۱۶۶۵۹

○ کانپور ـ مطبع شعلهٔ طور ، ذی الحجه ۱۲۸۰ه ، ۴۸ص ، در هامش «پنجرقعه» .

ش ۳۷۱۸/۱۳۰۲

۳۸۵۸/۵۶۱۹

● شرح پنجرقعه

از مولوی امام بخش دهلوی صهبائی . ۸ ربیع الثانی ۱۲۶۹ه (خاتمه) .

آغاز : ای دست خوش تعدیهای اوهام اینکه کاسه متاع مضامین سمت را بهین سرمایهٔ دکان خود فروشی ـ

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، محرم ۱۲۹۷ه ، ۱۸۴ص ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۹۱۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۹۶م/جمادی الآخر ۱۳۱۴ه ، چاپ دوم ، ۱۸۴ص ، ۲۳/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۸۲۴/۱۲۸۷

● تحفه سنجی

Marfat.com

از غلام محی الدین قندهاری المتخلص به سنجی در ۱۳۲۵ه بروزگار امیر حبیب الله خان افغان .

مشتمل بر سه فصل :

۱ـ در نامجات و رقعه جات . ۲ـ در حجج و تمسکات شرعیه . ۳ـ در محاسبات .

آغاز : هزاران حمد و ثنای نا محدود بعد عجز و خجلت آلود نثار بارگاه صمدی که غنچهٔ دهان سخن سنجان را بجنبش نسیم حرف و بیان .

○ پشاور : بفرمایش حاجی فضل احمد و محمد شریف خان ، لاهور : مطبع کالشی رام ، ۱۳۳۵ه ، ۸۰ص ، ۲۲/۵ × ۱۴س م .

ش ۳۸۹۱/۵۴۵۲

● ثمرات البدیع

از مرزا محمد حسن قتیل .

مشتمل بر چهار ثمره :

۱ـ مکاتبات تهنیت . ۲ـ مراسلات تعزیت .

۳ـ مکتوبات رسید اشیاء . ۴ـ رقعات متفرقات بقید اسماء .

آغاز : آرایش سرلامه بتمهید منشی منشات حدوث و قدم که کاغذ سپیده سحر ورق ساده اوراق سودات تفرید اوست .

○ مطبع پنڈت پنج لالله ، ۱۲۷۲ه ، ۱۰۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۷۲۲۱

● جامع القوانین = انشای خلیفه

از خلیفه شاه محمد قدوجی . به سال ۱۰۸۵ه ، در یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه .

آغاز : ستایش و لیایش مر احدی را که کاتب فصاحت بیان خرد دانشوران از تحریر .

○ مطبع مصطفائی ، ۱۲۷۵ه ، ۲۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۷۳۴۴/۷۷۳۹

Marfat.com

○ مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۲ھ ، ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۷۲ھ ، (ترقیمه) ۳۸ص ، سپس انتخاب اشعار مکتوبی از شعرای متقدمین که منشیان را ضروری ست از گلزار ایران نموده شد از صفحه ۳۸ تا ۵۲ ، انجام افتاده ، محشی ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۹۴۹/۱۵۸۶

○ مطبع نولکشور ، شعبان ۱۲۹۳ھ/اگست ۱۸۷۶م ، محشی ، ناقص الاول ص۳-۵۰ ، متعلقات انشای خلیفه ، ناقص الآخر است ، ۲۵ × ۱۷سم .

ش ۷۲۷۸/۷۱۱۷

○ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۴ھ/اکتوبر ۱۸۷۷م ، ۴۴ص ، از ص۴۵ ببعد انتخاب اشعار ، محشی ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۲۳۰/۱۷۹۵

○ کانپور - مطبع نظامی ، ربیع الاول ۱۲۹۱ھ ، ۶۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۶۷۸۸/۵۲۴۸

○ پشاور : بفرمایش امیر محمد ساکن موضع تهکال بالا و میان محمد شریف ، لاهور : اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ھ ، ۹۲ص ، محشی و مترجم از ملا محمد خطاب المعروف ملا کاڑا صاحب ، ۲۸ × ۱۸سم .

ش ۱۰۸۰۴/۱۳۴۵۷

○ کلکته : بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب ، کانپور : مطبع مجیدی ، ربیع الآخر ۱۳۲۹ھ/ماه اپریل ۱۹۱۱م ، ۷۶ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۱۸۰/۱۶۰۷۰

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، رجب ۱۳۳۵ھ ، ۶۲ص ، محشی ، انتخاب اشعار ... از ص۶۳ تا ۷۶ ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۲۴۰/۱۷۶۱

۲۰۱۲/۲۱۱۳

○ پشاور : امیر محمد ، لاهور : اسلامیه سٹیم پریس ، ب ت ، حواشی از محمد خطاب معروف به ملا کاڑا ، ۹۲ص ، ۲۷ × ۱۷سم .

Marfat.com

ش ۱۳٤۱۹/۱۰۷٦٦

○ پشاور : بفرمایش سردار چهجو سنگه جیون سنگه تاجر کتب ، لاهور ، مطبع نولکشور ، ۹٦ص ، ۲۵ × ۱۷ س‌م ، اول ملا محمد خطاب ساکن گاژه تحشی و تصحیح نموده بعداً مولوی محمد عبدالرشید بن مولوی نیاز احمد ، ساکن عادل گژه که کاتب اوست بمقابله نسخهٔ معتبره قلمی مکرر تصحیح کرده است .

ش ۱۲۹۸/۱۷۸۳

○ پیشاور : بفرمایش امیر محمد ساکن تهکال بالا کتابفروش پشاور محشی و مترجم از ملا محمد خطاب المعروف به ملا گاژه .

دهلی ـ مطبع نظامی ، ۱۳۲۰ه . قطعهٔ تاریخ طباعت از محمد عبدالرشید ساکن عادلگژه :

عبدالرشید از سر وضع طریقها
گفتا که «خوب طبع شد این لمیقها»

۹۲ص ، ۲۸ × ۱۸/۵ س‌م .

ش ۱۳٤٤۰/۱۰۷۸۷

○ مطبع منشی نولکشور ، ٦٤ص ، محشی ، صفحهٔ عنوان بخط فدا حسین ، ۲٦/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۳٤۱٤/۱۰۷٦۱

● منتخبات انشای عمر خلیفه مع ترجمهٔ اردو

ترجمهٔ اردو از منشی قمر الدین خان . بدستور نواب لفٹیننٹ گورنر ممالک مغربی ، برای مدارس پنجاب .

○ لاهور ـ بدستور کپتان فلر ڈائریکٹر آف پبلک انسٹرکشن ممالک پنجاب ، مطبع سرکاری ، ۱۸٦۰م ، ۱۲۰ص ، بخط احمد حسن ، ۲۲ × ۱٤ س‌م .

ش ۱٦٦٦۹

● چراغ نامی = انشای مفید عام

Marfat.com

از شیخ نصیح الدین متخلص به لامی بن شیخ الهی بخش متوطن موهان نزدیک لکهنو ، مدت نظارت تحصیل انفل پور بر عهده داشته و شاگردی مرزا نواب داغ دهلوی سرایندهٔ معروف اردو و مولوی سید عباس علی می کرده است ، بسال ۱۳۰۵ھ = «چراغ لامی» نوشته است .

شامل نود و یک رقعه بعبارت سلیس و بدون کار برد اصطلاحات .

آغاز : ستایش گوناگون بداور بیچونی سزاست که از چون و چرا مبراست و لیایش لا تعد به هیچگونی رواست .

○ کانپور - مطبع نظامی ، ۱۳۰۶ھ ، تقریظ و قطعه تاریخ از منشی شیو پرشاد کشته ، ۲۶ص ، محشی .

ش ۳۱۹۰/۶۴۶۲

● خلاصة المکاتیب

نام مؤلف در کتاب نیامده است، اما نورالحسن انصاری این را از سجان رای بتالوی می داند (فارسی ادب بعهد اورنگ زیب : ص ۴۰۳ ، دهلی) . اما مؤلف در مقدمه می نویسد : «نگارندهٔ این سطور کسب و پیشه نوکری دارد ... این پیشه از آبا و اجداد بوراثت رسیده ... چون اکثر اوقات به فن مکتوب نویسی که عبارت از منشی گری بوده باشد بملازمت صاحبان دولت و اقبال و ناظمان ملک و مال بسر برده بنا بران فرزندان کمترین بندگان نیز طریقه نوکری را موروثی تصور نموده و سلیقه منشی گری از فنون دیگر بهتر دانسته بتحصیل و تکمیل فن انشا تقید دارند . از چندگاه فرزند ارشد ... رای سنگهه ... استدعای می نمود که نسخه متضمن منشآتی ... ترتیب باید داد . احقر العباد ... ترتیب نسخه انشا از امکان طبع ناقص‌الدرک خویش بیرون دانسته ... درینولا ... مولانای امان صانه الله (ساکن قصبه سودهره) ... در ترتیب این نسخه اصرار و استبداد از حد گذرانید ... باوجود بیگانگیت وطن یگانگیت جانی و با مخالفت مذهب موالفت روحانی مقرط است ... چندی از عبارات که در زمان منشیگری دولتمندان ... به تسطیر در آمده بود از پراکندگی فراهم آورده» . (ص۴-۵) .

تألیف در ۴۲ سنهٔ عالمگیری = ۱۱۱۰ھ ، در بیان اخلاق حسنه ، تعریف علم ، تعریف قلم ، تعریف قلمتراش ، تعریف روشنائی ، تعریف کاغذ ، تعریف خط ، قاعده عام آموزی و دانش آموزی ، بیان اوضاع منشیان ، تعریف فن انشاء ، تعریف مرداری ، سپاس حق سبحانه ، تعریف مرزا محمد سعید ، تعریف تابستان ، تعریف امساک باران ، در محبت غائبانه ، ملاقات اظهار محبت ، جواب در محبت صادق ، از طرف مسافر ، از جانب مهاجر ، از جانب مقیم ، بیان مفارقت ، شکایت [illegible] سلام بر خط غیر ، عذر عدم ارسال مکاتیب ، مکتوب در عالم خیال ، مبارکباد سالگره ،

Marfat.com

مبارکباد جشن عید ، مبارکباد وزارت ، مبارکباد عطای ماهی مراتب ، تعریف مسجد ، جواب نامهٔ عطار ، جواب نامهٔ صراف ، در رسیدن عینک ، در رسیدن تسبیح ، وغیره .

آغاز : مبدع جهان آفرین و مخترع آسمان و زمین به قدرت و حکمت ابداعی رعویش اقسام مخلوقات و انواع موجودات .

○ میرٹھ ـ بفرمایش لاله شنکر دیال ، مطبع مرآت الصحائف ، ئی ۱۸۶۳م ، ۲۴۸ص ، ۲۲/۵ × ۱۵س م .

ش ۱۶۹۲۶

● دُرّهٔ غلطان

از منصب اشرف بن مراد اشرف . ساکن امیٹھی نظام الدین بندگی مضافات لکھنو ، که بسرکار نواب نوازش علیخان بهادر قزلباش سی آئی ای تعلقه دار اوده و پنجاب منصب «سر رشته داری» داشت ، بپاس خاطر سید غلام عباس نامه های خود را در سه فصل جمع کرده است .

به سال ۱۲۹۸ھ = درهٔ غلطان . مجموعهٔ ۲۵۷ رقعهٔ او .

آغاز : سرسبزی قلم نهال تحریر گل فشان بتردستی رگ ابر خامه انشای ثنای صنائع نگار است .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش ، مطبع احمدی ، ذیحجه ۱۳۰۳ھ ، ۱۷۰ص ، تقریظات و ماده های تاریخ تألیف و طبع از آنجمله غلام قادر گرامی جالندهری و دیگران از ص ۱۷۰ تا ۱۸۸ ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۹۴۷/۱۵۸۱

● دستور الانشاء = انشای فایق

از محمد فایق بن غلام حسین لکهنوی (م ۱۲۴۱ھ) . برای فرزندان نواب قاسم علی خان ، بفرمایش نواب قاسم علی خان نوشته شده است .

مشتمل بر پنج فصل :

۱- در تحریر القاب و آداب که خردان به بزرگان می نویسند .

۲- در تسطیر القاب و آداب که همسران بهمسران می نگارند .

۳- در تسوید القاب و آداب که بزرگان بخردان رقم می سازند .

Marfat.com

٤- در رقم نوشتہ و نقطہ و تمسک و فارغخطی وغیرہ .

٥- در نوشتن بعضی خطوط ضروری و کاغذ شرعی .

آغاز : سپاس بیقیاس قدیمی را کہ قلم قدرت او قوم ہستی بر جریدہ عالم نگاشتہ ، و نعت قدسی اساس .

○ کانپور - مطبع سہائی ، رجب ۱۲۷۳ھ ، ۳۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش (روی کتاب) : ٦٧٨٣/٥٢٤٢ . (روی عطف) : ٦٧٨٣/٥٢٥٦

٨٩٣٤/٨٨٩١

○ کانپور - مطبع شعلہ طور ، ۱۰ ذیقعد ۱۲۷۷ھ/۲۱ مئی ۱۸٦۱م ، ۲۸ص ، ۲۷ × ۱۷ س م .

ش ۱۷۱۲۸

○ بفرمایش شیخ رجب علی ، بکوشش خواجہ محمد مطبع پنڈت بھگوان دین ، ۵ شوال ۱۲۸۹ھ ، ۳۲ص ، ۲۵/۵ × ۱٦/۵س م .

ش ۸٦۱۱/۸۵۲۳

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۷۷م/۱۲۹٤ھ ، ۳۲ص ، ۲۵ × ۱۷س م .

ش ۸۹۳۱/۸۸۸۸

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸۰م/۱۲۹۷ھ ، ۳۲ص ، ۲٦ × ۱٦س م .

ش ۳٦٦۵/۷۰۱٦

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور - اگست ۱۸۸٤م/۱۳۰۱ھ ، ۳۲ص ، محشی ، ۲٦/٤ × ۱۷ س م .

ش ۱۷۱٤۷

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۸٦م/۱۳۰۳ھ ، ۳۲ص ، ۲٦ × ۱۷س م ، محشی .

ش ۱۷۹۲/۱۳۰۷

۱۰۲٤/۱٦۳٦

Marfat.com

● دستور الصبیان

از نوللده رای .

مشتمل بر سه فصل :

۱ـ بجالب اعلی . ۲ـ بطرف ادنی . ۳ـ بسمت مساوی .

آغاز : حمد وافر دبیری را که انشای آفرینش حرف از قلم قدرت اوست .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، ستمبر ۱۸۷٤م/۱۲۹۱ه، ۲٤ص، ۲۵/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۱۶۸۵/۱۱۶۹۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۹۳ه ، ۲٤ص .

ش (روی کتاب) : ۶۷۸۳/۵۲٤۲ (روی عطف) : ۶۸۸۳/۵۲۵۶

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۹۶ه ، (ص‌ع) ذیقعده ۱۲۹۵ه (خاتمه)، ۲٤ص ، ۲۲/۵ × ۲٤ س‌م .

ش ۳۶٤۷/۶۷۸۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸٤م/۱۳۰۲ه ، ۲٤ص ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۱۷٤

○ میرٹه ـ مطبع جوالا پرکاش ، ۱۸۸٤م/۱۳۰۲ه ، ۲٤ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۷۲۷۸/۷۱۱۷

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰٤ه/۱۸۸۷م ، محشی ، ۲٤ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱٤

○ پشاور ـ حاجی فقیر محمد تاجر کتب ، منظور عام پریس ، بت ، محشی ، بخط محمد کبیر ، ۳۲ص ، ۳۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۰۲۶/۱۶۳٤

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغدین ، وکٹوریه پریس ، بت ، ۲٤ص ، ۲٤/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۸۹۶۹/۸۹۲۸

Marfat.com

○ [illegible] عبدالحق تاجر کتب ، مطبع مفید عام ، بت ، ۲۴ص ، ۲۵×۱۴/۵س م .
ش ۱۰۷۶۱/۱۳۴۱۴

○ میرٹھ ـ بفرمایش منشی علاوالدین ، مطبع چمن هند ، بت ، ۲۴ص ، بخط محمد محسن ، ۲۴×۱۵س م .
ش ۱۶۹۷۲

● **دستور الکاتب فی تعیین المراتب** جزو اول از جلد یکم

از محمد بن هندو شاه نخجوانی .

مشتمل بر مقدمه و دو قسم و خاتمه .

مقدمه در بیان کیفیت این کتاب و شرط شروع متامل در آن .

قسم اول : در مکاتبات و آن مشتمل ست بر چهار مرتبه . ۱ـ مکاتبات سلاطین که بیکدیگر نویسند و القاب و ادعیه ... شامل دو ضرب : ضرب ۱ مشتمل بر سه صورت و ضرب ۲ مشتمل بر بیست فصل . مرتبه دوم : مکاتبات امرای الوس و وزراء و خواتین ایشان ... مشتمل بر دو ضرب : ضرب ۱ـ در بیست و شش فصل . ضرب ۲ـ در شانزده فصل . مرتبه سوم : در مکاتبات اشراف الناس ازعلماء و حکماء و مدرسان و مفتیان ... مشتمل بر دو صنف : صنف ۱ـ در سی و هشت فصل . صنف ۲ـ منحصر ست در هفت فصل . مرتبه چهارم در مکاتبات مشترکه میان سلاطین و امرا و وزراء و خواتین و خدم ... مشتمل بر بیست فصل .

قسم دوم : در احکام دیوانی و تفویض اعمال بامراء مغول وزراء و نواب دیوان سلطنت ... مشتمل بر دو باب و هر باب بچند فصل .

آغاز (دیباچهٔ مصحح) : در سال ۱۹۰۳ آکادمیسین حاک گ زالمان و د ل روزن با در نظر گرفتن اهمیت اثر محمد بن هندو شاه لخجوانی دستور الکاتب فی تعیین المراتب .

آغاز (متن) : و به لستعین وعلیه لتوکل لحمیدی کی سیارنهم دور بین بمراحل و منازل آن راه لیابد .

○ مسکو ـ فرهنگستان علوم جمهوری سو سیالیستی شوروی آذربایجان ، السستیتوی [illegible] شناسی ادارهٔ التشارات ، «دانش» ۱۹۶۴م x x x + ۵۸۶ + ۲۰ (دیباچه بزبان روسی) ص . ۲۱×۱۳س م . متن علمی و انتقادی با مقدمه و فهرستها بسعی و اهتمام و تصحیح عبدالکریم علی [illegible] علی زاده» .

Marfat.com

ش ۱۰۶۳٤/۱۰۶۷٤

۱۱۶۶۵/۱۱۶۷۵

● دستور المکتوبات

نام نگارنده نیامده است در آخر بعضی نامه ها (هر چند بطور نمونه هست) تاریخ ۵۱۱۳۷ دیده می شود . نمونهٔ مکتوبات و القاب است .

آغاز : ثنای بی منتهای لا تحصی آنجناب جهان آفرینی سزد .

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، شوال ۱۲٦٤ه ، ۲۰ص ، ۲٤×۱٦سم .

ش ۱٤۳۷/۱۷۱۳

● رقعات ابو الفضل=انشای ابو الفضل

● رقعات امانی

از امان الله حسینی (م۱۰٤۷ه) .

آغاز : حمد وافر خدای را که یاقوت قوت ناطقه بی بها در عقد انشای کبریای او بی بها ست .

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، شوال ۱۲۷۹ه ، چاپ سوم ، محشی ، ۳۰ص ، ۲۷/۵× ۱۷ سم .

ش ۱۳۱۳/۱۷۹۸

۱٦۱٤٤/۱٦۰۳٤

○ مطبع منشی نولکشور ، صفر المظفر ۱۲۹۰ه/اپریل ۱۸۷۳م ، ٤۰ص ، محشی ، بخط رام دیال ، ۲۵/۵ × ۱۷سم .

ش ۱٦۰٦۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۰/۵۱۸۸۳م ، باب پنجم ، ٤۰ص ، ۲۷ × ۱۸/۵سم .

ش ٦۷۸٤/۵۲٤۳

Marfat.com

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۳۰۲ه/مئی ۱۸۸۵م ، چاپ ششم ، ۴۰ص ، بخط وزیر خان ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۴۲۷/۲۰۷۱

○ کانپور - مطبع نظامی ، شعبان ۱۳۰۵ه ، ۳۶ص ، محشی ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۶۱۰/۱۷۸۷

○ کانپور ، مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۹۹م چاپ هفتم، ۴۰ ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۱۲۲۹/۱۷۷۴

● رقعات بیدل

از میرزا عبدالقادر بیدل عظیم آبادی . مجموعهٔ ۲۸۴ نامهٔ او به شکر الله خان و پسران او عاقل خان و شاکر خان .

آغاز : عجز مراتب حمد و ثنا تسلیم بارگاه صمدی که خامه را در معرکه آغاز .

○ شاهدره دلهای ضلع میرٹھ - بفرمایش حافظ محمد حسین، باهتمام امو جان، مطبع احمدی، (۱۲۷۱ه) بخط عبدالرزاق ، ۲۸۷ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۱۲۵/۱۶۰۱۵

ش ۱۶۱۴۱/۱۶۰۳۱

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۷ه/ستمبر ۱۸۸۰م ، چاپ دوم ، ۱۳۸ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۷۰۲۳/۶۹۶۴

○ بمبئی - مطبع صفدری ، ۱۲۹۹ه ، بخط نثار احمد بن حافظ نیاز احمد بریلوی . در این نسخه ترتیب صفحات نادرست آمده است و مطالب کتاب در صفحات ۲۳۳ تا ۲۳۸ و ۹ تا ۵۲ دیده میشود ، ۳۲ × ۲۳س‌م .

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۳۲/۶۶۶۴

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، جمادی الآخر ۱۳۰۲ه/مارچ ۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ۱۵۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .]

Marfat.com

ش ۹۵۰/۱۵۸۹

۷۳٤۵/۷۱۹٤

● رقعات جامی=انشای جامی

● رقعات عالمگیری

از عالمگیر پادشاه (۶۸-۱۱۱۸ه) .

آغاز : بعد الثنای ثنای بادشاهی که سلطنش مصئون از زوال و انتقال است و پس از املای ستایش جهان .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، صفر ۱۲۷۷ه ، چاپ دوم ، ٤۶ص ، ۲۶ × ۱۶/۵س‌م ، محشی .

ش ۱۶۷۱۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۷۶م/۱۲۹۳ه ، چاپ چهارم ، ۵۶ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۹۳۷٤/۹۳۳۳

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۹۲٤م ، ۶۳ص ، محشی ، به تصحیح محمد الدین ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۹۳۲/۲۱۶۵

۱۵۰۰۰/۱٤۰۰۸

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ مبارک علی تاجر کتب ، کریمی پریس ، ۱۹۲۹م ، چاپ دوم ، ۶٤ص ، به تصحیح سید اولاد حسین شادان بلگرامی ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۵۰۰۱/۱٤۰۰۹

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۵۵ص ، ناقص الآخر ، ۲۵ × ۱۶س‌م ، محشی به اردو

ش ۱۶۹٤٤

Marfat.com

● رقعات عزیزی

از عبدالعزیز آروی که «گل ز باغ بهار» را بعنوان مادهٔ تاریخ تألیف آورده است ، از این ماده رقم ۱۲۶۸ه بدست می آید اما در چاپ ۱۲۷۰ه آمده است .

مجموعهٔ ۵۲ رقعهٔ مؤلف است .

آغاز : بعد حمد رب العالمین و نعت جناب سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وآله واصحابه الطاهرین اجمعین . بر ضمیر صفا پذیر محبت آگین .

○ کانپور - مطبع مجیدی ، محرم ۱۳۲۷ه ، محشی ، ۳۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س م ، ضمیمه از سید محمد فضیلت حسین بن سید محمد علی اصغر .

ش ۱۰۱۸/۱۶۴۳

○ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۹۹ه/مارچ ۱۸۸۲م ، ۲۰ص ، ۲۶ × ۱۷س م ، ضمیمه از فضیلت حسین .

ش ۷۰۲۳/۶۹۶۴

● رقعات میرزا قتیل=معدن الفوائد

● رقعات لچهمن نرائن

از لچهمی نراین کنجاهی در قرن ۱۲ه . گرد آورنده محمد فیض بخش بن غلام سرور ساکن قصبه کاکوری که در مقدمهٔ احوال مؤلف را نوشته است .

آغاز : هر چند طوطی شکرین مقال خامه را در برابر آئینه جهان می گذارم .

○ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۸۲م/۱۲۹۹ه ، ۱۳۰ص ، ۲۴ × ۱۶س م ، محشی .

ش ۱۴۲۵/۱۰۳۵

۱۴۱۱/۱۰۴۹

○ کالپور - مطبع جعفری ، ۱۷ ذیحجه ۱۲۷۸ه ، ۹۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۹۴۹/۱۵۸۶

● رقعات نظامیه

Marfat.com

از سید نظام الدین علی خان منشی محمد شاه پادشاه دهلی و نیای بزرگ حکیم سید واجد علی موهانی . در ۱۱۳۸ه در شاهجهان آباد . برای تعلیم جیش علی و محمد مهدی تألیف کرده است .

آغاز : الحمد لله که این رقعهٔ چند بعبارت واضح در شهر رجب سنه یکهزار و سی و هشت هجری .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۰ ذیقعده ۱۲۹۰ه ، ۱۶ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۳۱۲۵/۷۲۹۱

● رقعات و مضحکات

از نعمت خان عالی .

آغاز (رقعات) : حکیم علی الاطلاق از دار الشفاء رحمت و نسخهٔ کامل (ص۲-۲۸) .

آغاز (مضحکات) : مردی با دوگانه زن خود که میان هر دو چون دو رکعت نماز جدائی (ص۲۹-۷۳) .

○ کوٹھی کلان ـ کارخانهٔ حاجی ولی محمد ، حسب الحکم مطبع سلطان المطابع ، ب‌ت ، ۷۳ص ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۱۷۹۶/۱۳۱۱

● صحیفهٔ شاهی

از حسین واعظ کاشفی . در جمادی الآخر ۹۰۷ه . در دستور انشاء نویسی .

مشتمل بر یک عنوان و سه صحیفه و خاتمه .

آغاز : ای بنامت صحیفهٔ شاهی ـ شده مشهور ماه تا ماهی

○ لکهنو ـ باهتمام ولی محمد ، بتصحیح مولانا سید اسد علی ۱۲۶۰ه ، ۳۵۷ص ، کرم خورده ، ۲۵/۵ × ۱۷سم .

ش ۱۲۹۹/۱۷۴۶

● ظهیر الانشاء

از ظهیر الدین (=سال ولادت : ۱۲۱۵ه) بلگرامی بن منشی محمد مسعود ، از همالست : ظهیر الاسلام و ظهیر الایمان و اسرار حکمت در تاریخ سلطنت اوده و چند رسالهٔ دیگر که اسامی آنها در خاتمهٔ کتاب آمده است (ص۱۵۸) .

Marfat.com

در جدود هزار صفحه تألیف کرده ، بنام ملکه معظمه انگلستان و بانضمام مدح سر جان لارنس وانسرای هند . «در بیان ماهیت و صفت انشاء و خطوط نویسی در معاملات خانگی و بیرونی و سرکاری و دیگر مقدمات» .

در مقدمه از ملکه برطانیه و دین مسیح تعریف و توصیف کرده است و پس از نقل آیه «وقفینا بعیسی ... رهبانیه» می نویسد «در حالی که خود او تعالی تعریف این صاحبان بدین نمط میفرماید و خود شکرگزار ارباب خیر است ما همه بندگان خدا و همه رعایا را که هر گونه مورد مراحم لام این شهنشاه عالم پناه هستیم شکر کردن بمنزلهٔ فرض واجب است که در حقیقت شکر همان منعم حقیقی است» (ص۱۶) .

تاریخ تألیف بدیهة دم نظاره سال هجری او— نوشت خامه جوهر «لکو کلام ظهیر» = ۱۲۸۲ه .

در بیان سبب تالیف این کتاب و اینکه چرا بجای اردو به فارسی نوشته شد ، نکات مفید و تاریخی درج کرده است .

آغاز: (۱) : الحمد لله الذی انشانا وانشاکم وجعل لکم ... در لفظ الحمد استغراق است ... (۲) : قلم بدست خیالم ز مد بسم الله . مداد ساخته ام از سواد دودهٔ آه .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۱۵۹ص ، بتصحیح مؤلف ، محشی ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۸۱۶/۱۳۳۳

● فیض رحمانی

از حافظ محمد عبدالرحمن حیرت جهانجهانوی . بدستور مولوی محمد اکبر رئیس کاندهله . زاده در ۱۸۸۵م . نگارنده مدتی در علی گڑه بوده و با سر سید احمد خان رفت و آمد داشته است .

نامه های نگارنده است که از نظر اجتماعی و تاریخی اهمیت دارند . در سه فیض :

۱ـ مکتوبات که به بزرگان ترقیم یافت ، ۳۵ مکتوب ۲ـ مکتوبات که بدوستان صورت تحریر پذیرفت ، ۴۲ نامه . ۳ـ بخردان و عزیزان زیور تحریر پوشید .

آغاز : زبان طوطی ناطقه که از شکر ستایش داور بیهمال شیرین مقال نه باشد لال باد و مرغ اندیشه آسمان پیما .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۵م ، ۴۲۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵ س‌م ،

Marfat.com

با تقاریظ از منشی عبدالعزیز ، منشی احسان الحق و ماده های تاریخ طبع از منشی ندا حسین ندا و خاتمه طبع از سید جلال الدرایی .

ش ۱۰۵٤/۱٤۳۱

● فیض رسان

از حفظ الله در ۱۲۳۶ه=حفظ القوانین ، بدستور سید قمر علی نگاشته است در مقدمه نواب احمد علی خان را مدح کرده است .

مشتمل بر چهار فصل :

۱ـ نثری که بخدمت بزرگان سعادت تحریر پذیرد .
۲ـ خطوطی که به همسران پیرایهٔ تسطیر گیرد .
۳ـ مکتوباتیکه در خور خوردان باشد .
٤ـ عبارتی که بطور قبالات شرعی و معاملات و بصورت صورتحال و تمسک وغیره .

آغاز : خوش رقمی قلم برقم ثنای صاحب قلمیست که قلمرو مخلوقات بوقلمون یکقلم نیم نقطه ایست از قلم .

○ کالپور ـ مطبع نظامی ، رجب ۱۲۷۷ه ، ۹۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۸٤۱/۱۱٦۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۲۹ جنوری ۱۸۶۹م/۱۲۸۵ه ، ماده تاریخ طبع از شیخ قادر بخش قاضی : بیادا جهان را ازو فیض عام =۱۲۸۵ه ، ۱۰۲ص ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۱۳۰۶/۱۷۹۱

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۹۶ه/اپریل ۱۸۷۹م . ۱۰۲ص ، معشی ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۱۰۸۳۹/۱۳۷۳٤

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۱۸م ، چاپ دوازدهم ۱۰۲ص ، معشی ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۱۰۸۱٦/۱۳۷۱۱

● کلمات النبیل

شرح الشای جلیل است رک به : الشای جلیل .

Marfat.com

● گلزار ولایت

از ولایت علی ظهوری (م۱۲۸۲ه) . در ۱۲۵۹ه=باغ لور . برای میرزا سرمدی .

نامه های مؤلف است در پنج فصل :

۱- در عرایض . ۲- در رقعات . ۳- در تهنیت . ٤- در تعزیت . ۵- در مدحیات ، همه نامه ها به نثر مصنوع فارسی نوشته شده است .

آغاز : آغاز همایون و الجام میمون لکل شی موزون لیایش آفریدگا ریست .

○ کالپور - مطبع نظامی ، ۱۲۸۹ه ، ۱۲۸ص ، محشی ، ۲٤/۵ × ۱٦/۵س‌م .

ش ۱٤۱۲/۱٦۹۰

۱۳۷۱/۱۹۳۵

● گلشن عطارد=مجموعهٔ ترسل

● مجمع الانشاء

از منشی محمد امین بنی اسرائیل . به سال ۱۱۳۸ه.

مشتمل بر ۳۰ فصل :

۱- تحمید . ۲- مناجات بجناب مجیب الدعوات . ۳- نعت حضرت رسالت پناه(ص) . ٤- موارد عنوانهای بیاضها . ۵- رقایم نصایح شمایم . ۱۰- شکر عطای شیٔ . ۲۰- تمنای طلب . ۳۰- خواتیم فیض تشمیم .

آغاز : منشاء نشو و نمای نهال انشا ، انشا و ثنای انشا طراز بی همتای است که چمن چمن نهال رنگینیٔ ثمر سخن در کل زمین طبایع .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، رمضان المبارک ۱۳۰۲ه/جون ۱۸۸٦م ، چاپ اول ، ٤۹٤ص ، ۲٤/۵ × ۱٦س‌م .

ش ۲٤۸۷/۲۱۳۲

● مجموعهٔ ترسل_گلشن عطارد=انشای ترسل

در پنج باب :

Marfat.com

۱ـ نامه ها و فرامین و ارقام عرائض و احکام .

۲ـ مراسلات شهزادگان بیکدیگر .

۳ـ نوشتجات وزرای دولتین بیکدیگر .

٤ـ احکام شرعی .

۵ـ صورت امتعه و اقمشه یا حساب هندسه سپس جواب غزل ملا میر عالم سیالکوتی از مؤلف .

آغاز : شکر و سپاس فزون از وهم و قیاس خالقی را جل شانه سزاست .

○ پشاور : بایمای کهڑک سنگه . لاهور : آفتاب عالم پریس ، ۱۳٦۰ه ، بخط فضل خالق اوچی ، ۲٤ص ، ۲۵/۵ × ۱٦/٤سم .

ش ۷٦۱٦/۷٤۳۸

● مخزن الانشاء

از محمد رضا بن محمد رحیم بیک کلهر . در آداب و کلیات مترسلین عجم و عرب و مقالات متوسلین ادب . شاید در ربیع الاول ۱۲۸۵ه تألیف کرده است .

مشتمل بر :

ترجمهٔ نامهٔ جناب امیرالمومنین(ع) از میرزا محمد ابراهیم نواب طهرانی .

منشآت میرزا عبدالوهاب از نامجات و فرامین و احکام .

منشآت میرزا محمد تقی علی آبادی از حکایات و فرامین .

منشآت میرزا مهدی خان نادری از دیباچه و نهاریه نامجات .

منشآت میرزا ابوالقاسم از دیباچه و فرامین و اخوانیات و مراسلات .

مراسلهٔ مرحوم فاضل خان بجانب آقا خان محلاتی .

مراسلهٔ میرزا محمد بمیرزا کاظم .

آغاز : چون منشآت خواطر ادباء هر عصر و مبدعات ضمایر بلغاء هر عهد ؛

○ طهران ـ دارالطباعة آقا سید مهدی بن سید محمد باقر ، ۱۲۸٦ه ، ۲۳٤ص ، ۱٦ × ۱۸سم .

ش ۲٤۹٦/۲۱٤۱

Marfat.com

● معدن الفوائد = رقعات میرزا قتیل

از میرزا محمد حسن قتیل . شاگرد او خواجه امام الدین معروف به خواجه امامی در ۱۲۳۲ه ، بروزگار نواب غازی الدین حیدر خان بهادر گرد آورده است . در آغاز نمونه حمد های منثور بزبانهای عربی ، ترکی و فارسی و اردو .

مجموعهٔ ۱۸۲ رقعه .

آغاز : اشرع بحمد محمود الذی اعطانا .

(آغاز مکاتیب) : رقعه ۱- سرآمد خواجگان عالیشان و مقدمه الجیش .

○ کانپور - مطبع نظامی ، ۱۲۹۰ه ، ۱۳۴ص ، ۲۴×۱۵س م .

ش ۱۷۵۸/۱۳۶۰

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۹۴ص ، ۲۷×۲۷س م .

ش ۱۲۲۸/۱۷۷۳

● مفید نامه

از شاه محمد زاهدی بن مسیح الزمان هانسوی . در آن تاریخ های ۱۲۱۴ه و ۱۲۱۷ه دیده میشود .

مشتمل بر پنج باب :

۱- اسمای الهی که در تحریر عبارت و مضامین مختلفه بکار آید .

۲- اسمای عالم و مواضعات و اوقات و اشیای عالم .

۳- حرکات و سکنات و کار های عالمیان و اوزان و گردان آنها که آنرا افعال گویند بطریق آمد نامه .

۴- در آداب و القاب برعایت مراتب اعلی و ادنی و اوسط .

۵- رقعات و پروانجات و دیگر .

آغاز : بعد از حمد خالق عالم و درود بر سرور بنی آدم(ع) ... میگوید بنده شاه محمد زاهدی ... خاک راه آل محمد رسول الله(ص) ... که اگرچه کثرت تصانیف اوستادان هنر پرور بزرگان .

Marfat.com

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۰ه/۱۸۷۳م ، چاپ دوم ، ۶۴ص ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۳۷۷۷/۴۸۷۹

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۲ه/نومبر ۱۸۷۵م ، چاپ سوم ، ۶۴ص ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۶۶۵۷

○ حسب ایمای حاجی محمد سعید تاجر کتب کلکته ـ مطبع مجیدی کالپور ، ربیع الاول ۱۳۳۳ه/فروری ۱۹۱۵م ، محشی ، ۶۴ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۷۲۴۶/۷۰۲۱

○ دهلی ـ مطبع سید میر حسن رضوی ، بت ، ۶۴ص ، محشی ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۲۲۸/۱۲۲۶۴

● مکاتبات علامی=انشای ابو الفضل

از ابو الفضل علامی بن مبارک (م ۱۰۱۱ه) . گرد آوری از عبدالصمد بن افضل محمد به سال ۱۰۱۵ه . در سه دفتر .

آغاز (دفتر ۱) : گونا گون لیایش مر داوری را سزد . ع

(دفتر ۲) : عرضداشت کمترین بنده ها شیخ ابو الفضل بتوجهٔ شاهنشاهی .

(دفتر ۳) : یا فاتح ابواب علوم و حکم
یا رافع اعلام ایام تو نعم

○ ظاهرا چاپ کلکته ـ چاپ حروفی ، با یادداشت مورخ ۱۷۳۰م/۴۵-۱۲۴۶ه ، و ۱۸۴۱م/۱۲۵۷ه ، دفتر اول و دوم ، ۲۰۰ص ، صفحهٔ عنوان و خاتمه افتاده ، ۳۰ × ۲۳س‌م .

ش ۱۷۳۹۶

○ شاهجهان آباد ـ مطبع آفتاب هند ، صفر ۱۲۷۸ه ، ۵۳ + ۹۹ + ۱۱۰ص ، ۲۷ × ۱۸ س‌م .

ش ۹۵۴/۱۵۹۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۱۱م/۱۳۱۹ه ، چاپ هشتم ، ۳۶۰ص ، محشی ، مع خواتم و تقاریظ سابقه ، ۲۱ × ۵/۲۰س‌م .

Marfat.com

○ مطبع منشی [illegible] ۱۲۸۰ھ/۱۸۶۴م ، ۳۶۰ص ، محشی ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م ، هر سه دفتر ، بخط کالکا پرشاد موجد ، با تقریظ از کالکا پرشاد موجد ، قطعات طباعت کتاب از موجد ، اشرف ، تسلیم ، فضا ، ولی ، حشمت ، اشک ، احسن ، ازالجمله از منشی گوبند پرشاد فضا : «فصاحت اثر» = ۱۲۸۰ .

ش ۱۶۶۷۶

۱۶۶۷۷

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ربیع الآخر ۱۲۹۲ھ ، بخط خواجه محمد حسین ، ۲۸۸ص ، محشی ، هر سه دفتر ، ۲۶ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۴۷۲/۱۰۰۴

۱۰۸۳۶/۱۳۴۸۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۲۹۲ھ ق/اوت ۱۸۷۵م ، ۳۶۰ص ، محشی ، ۲۸/۵ × ۱۹س‌م ، هر سه دفتر .

ش ۱۶۹۲۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۳م/۱۳۰۰ھ ، ۳۶۰ص ، محشی ، هر سه دفتر ، ۲۸/۵ × ۲۰س‌م .

ش ۳۸۰۳/۲۰۲۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۳م/۱۳۱۱ھ ، چاپ هشتم ، هر سه دفتر ، ۳۶۰ص ، محشی ، ۲۹ × ۱۹س‌م ، مع تقاریظ و خاتمه های سابق .

ش ۱۷۶۰۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۹۰۳م/۱۳۲۱ھ ، هر سه دفتر ، مع خواتم و تقاریظ ، محشی ، ۳۶۰ص ، ۲۹/۵ × ۱۹س‌م .

ش ۶۵۴۹/۶۲۵۱

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۹۱۲م/۱۳۳۰ھ ، چاپ پنجم ، ۱۸۰ص ، [illegible]شی ، انتخاب مکتوبات است ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۳۵۲۵/۲۲۱۲

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد پروپرائٹر تاج بکڈپو ، عالمگیر الیکٹرک آرٹس ، ۱۹۳۷م ، ۱۲۸+۷۱ص ، دفتر اول و سوم همراه با احوال و مقدمه و فرهنگ الفاظ و عبارات مشکله ، به تصحیح برکت علی ریاض لاهوری ، ۲۶×۱۵/۵سم .

ش ۱۶۰۳۳/۱۵۰۲۳

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تاج بکڈپو ، انشا پریس ، ۱۹۳۷م ، دفتر اول وسوم همراه با مقدمه و احوال و فرهنگ ، ۱۲۸+۷۱ص ، ۲۴/۵×۱۵/۵سم .

ش ۱۳۸۸۶/۱۳۸۷۸

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع ، حدود ۱۹۲۷م ، ۱۳ + ۲۶۶ + ۱۰۱ص ، ۱۷×۱۲سم ، دفتر اول و دوم همراه با مقدمه و فرهنگ از حافظ جلال الدین احمد جعفری زینبی .

ش ۱۳۶۱/۱۹۴۹

● منشآت مرحوم مبرور حسن علی خان امیر نظام طاب ثراه

از حسن علیخان امیر نظام (م۱۳۱۷ه) ، دیباچه در شرح احوال مؤلف . پندنامهٔ یحیویه ، و مکتوبات ، سپس عریضه ایست که به ناصر الدین شاه عرض کرده است .

آغاز (دیباچه) : الحمدلله . . . اما بعد برارباب طبع وقاد و ذهن نقاد .

آغاز (پندنامه) : نیمشبی در لشکر گاه سلطانیه که قبهٔ خرکاه خدیو گردون خدم و خسرو ستاره حشم سلطان سلاطین جهان .

آغاز (مکتوبات) : از زیارت دستخط مبارک اعلی و وصول خلعت آفتاب طلعت همایون .

○ (ایران) ـ بفرمایش ابراهیم آقا ، مطبع کربلائی محمد خلف کربلائی عبدالله ، صفر ۱۳۳۴ه ، ۲۲۴ص ، بخط احمد بن الحسین المدعو بالبصیرت ، ۲/۵۰×۱۷/۵سم .

ش ۹۷۰۰/۹۶۵۹

● منشآت مرحوم مغفور مبرور نواب مستطاب والا شاهزادهٔ حاجی معتمد الدوله فرهاد میرزا طاب الله ثراه

از فرهاد میرزا قاجار . فرصت شیرازی در ۱۳۱۵ه بر آن مقدمه نگاشته و در آن می نویسد :

«حاجی معتمد الدوله العلیه فرهاد میرزا طاب ثراه ایام حکمرانی و فرمانروائی مملکت فارس در سنه یکهزار و دویست نود و سه هجری بمقتضای قدر شناسی باحوالم توجه می نمود» .

Marfat.com

مشتمل بر حکایات در ترک صنعت حروف الف و ب و ت ، و نامه های دیگر .

«کاغذیست که نواب معتمد الدوله میرزا بعد از فتنه بابیه که در اواخر شوال سال ۱۲۶۹ه واقع شد از طالقان بنواب ... فریدون میرزا ... در ربیع الاول ۱۲۷۰ه نوشته اند که در آن واقعه اواب معظم الیه از نواب معتمد الدوله با دوستی چندین ساله اهانت فرموده اند» (ص۳۱) .

«این کاغذ را بنواب نصرة الدوله ولد فیروز میرزا در حکومت آذربائجان نوشته اند» (ص۴۰) .

آغاز (دیباچه از فرصت شیرازی) : منشآت عوالم امکان و مبدآت جواهر اعیان از عقلی روحانی و حسی جسمانی آثاری ظاهره الد .

آغاز (متن) : سپاس و ستایش مر خدای را سزد که از آب و خاک .

○ شیراز - حسب الامر حاجی سید محمد ، مطبع ناصری ، ۱۳۱۸ه ، ۱۹۷ص ، بخط علی نقی شیرازی ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۱۲۳۶۵/۱۳۳۹۹

● منشآت و غزلیات مرحوم میرزا ابوالحسن جندقی المتخلص به یغما

از میرزا ابوالحسن یغما جندقی (۱۱۹۶ - ۱۲۷۷ه) .

۱- نثریات (ص۲-۱۳۰) .

آغاز : دارای آثار طریقت دانای اسرار حقیقت .

۲- غزلیات (و رباعیات) ص۱۳۱-۳۴۰ .

آغاز : صبا از من بگو بیگانه مشرب آشنائی را .

○ بمبئی - بفرمایش حاجی محمد اسمعیل تاجر کرمانی ، بخط میرزا محمد علی شیرازی رجب ۱۳۰۲ه ، ۳۴۹ص ، ۲۸ × ۲۰س‌م .

ش ۷۰۲۶/۶۸۸۴

● منشآت اعظم

از مولوی محمد اعظم کهڑتلی قادری . شاگرد عبدالکریم . بدستور و تحریک سید محمد غوث گجراتی در ۱۲۲۵ه نوشته است .

مجموعه خطوط لمولف، مشتمل بر مقدمه و پنج باب و یک خاتمه .

Marfat.com

مقدمه در تعریف و ضرورت علم الشاء

۱- در بیان بعض مقدمات ضروریه ، در این باب می نویسد : «چنانکه خط سخنی نوشتی باشد . . . بخط اعظمی که اختراع این محقر است فرا نویسد» سپس آن را توضیح داده است.

۲- در قوانین که طبع را در ابداع عبارات رنگین و فقرات انشاء تمکین و قادر سازد.

۳- در تعلیم و نمونه جات عبارت های مختلف .

٤- در بیان رقعات .

۵- در بیان تعلیم سیاق و ضوابط .

خاتمه مشتمل بر چار مقدمه در حسن معاشرت .

آغاز : اعظم ترین صفت و ثنا حمد خالقی که الشای صفات آواز حوصله تدارک بیرون است.

○ امرتسر - بفرمایش نیاز علی خان ، مطبع افغانی ، ۱۳۲۰ه ، ٤ + ۲٤۰ص ، ۲٤/۵ × ۱٦ س م .

ش ۱۹۳۸/۱۳٦۸

● ناشناخته

بعنوانهای : عرضداشت ، بجناب عالم ، بجناب اوستاد عرضداشت ، بجناب دیوان ، بجناب پدر ، بخدمت چچا (عمو) ، بطرف اخوان ، بطرف دوست .

آغاز (ناقص الاول ، ص۳) : دستگیر افتادگان دستگاه درماندگان قافله سالار طریق هدی مربی رهنمای مشکل گشای .

○ (هند) - ص۳-٥٤ ، ناقص الطرفین ، ۲٦ × ۱۸ س م .

ش ۸۷۱۱/۸٦۵۸

● نامه های فارسی غالب

نامه های غالب دهلوی . گردآوری از سید اکبر علی ترمذی. با دیباچه و مقدمه به انگلیسی. نامه ها بنام محمد علیخان ، بعضی افراد نامعین ، علی اکبر خان طباطبای. همراه با ضمایم و فهرست منابع و اسما .

آغاز : کم از الم که در معذرتم باید زد - بیش ازانی که دهی خجلت تقصیر مرا

○ دهلی - غالب اکیدمی و ایشیا پبلشنگ هاؤس ، بولین پرنتنگ پریس ، ۱۹٦۹م ، ۱۲۰ + lxiv ص ، با عکسهای مکتوب غالب ، ۲۱/۵ × ۱٤ س م .

Marfat.com

نثر الدرر = نگارخانهٔ هنر

از روح الامین حسنی نسب بخاری اصل دهلوی مولد حنفی مذهب نقشبندی مشرب (م۱۲۲۶ه) ، در دستگاه احمد شاه منشی بود. برای محمد حفیظ و محمد علی ساکن بلهووال نوشته است . در مقدمه می نویسد :

«محمد حفیظ بر قوانین شعر هم‌چندان اطلاع نداشت ، بزور طبع مثنوی حسب حال بدرد گفته و حکایت کرم و کرامت حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه ... و قصیده قانون نوشتن حروف تهجی بقاعده میر علی در تتبع نجم الدین عشرت و دیوان غزلیات مختصر ... ترتیب داده و مثنوی در مبارکباد توصیف سامان و هنگامه شادی کدخدائی بهادر سنگه خلف رنجیت سنگه چوهدری کوئیته و قصیده در ... سالحه ترکتاز افواج احمد شاهی بر هنگامه جندیاله عاقل داس سروده» .

آبا و اجداد محمد حفیظ در جالندهر مؤذن جامع مسجد بودند . مجموعهٔ مکتوبات مراد مؤلف یعنی حضرت غلام رسول است که بسال ۱۱۸۲ه = «لگارخانه هنر» گرد آورده است .

شامل مقدمه و دو قسم و خاتمه .

مقدمه : در بیان حروف تهجی و اقسام اضافت و فواید بعضی الفاظ و نقل رساله قواف وغیره .

قسم اول : در چهار فصل در نامه های مرشد .

قسم دوم : در سه فصل مشتمل بر رقعات و خطوط و مکاتیب مؤلف و دوستان او وغیره ، خاتمه در ذکر تاریخ این مجموعه مطبوعه .

آغاز : بهترین الشاء که دست آویز فخر و ذریعه آمرزش منشیان انشا پردازان نشاء تواند بود . حمد و ستایش علیم علام اعلام آفریننده و لوح و قلم .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۲م/شوال ۱۲۹۹ه ، ۲۸۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۵۷۳/۱۲۱٤

● هفت ضابطه

از سید علی نقی خان بن سید حشمت علی متوطن سالدی ،

Marfat.com

در هفت ضابطه :

۱- در کیفیت تحریر خط و کمیت مراتب و اسباب تفاوت مراتب .

۲- در تفصیل مراتب باعتبار هر یک از اسباب .

۳- در القاب و مقدمه القاب و ادعیه و خاتمه .

٤- در تحیت و اشتیاق وغیره تمهید قبل مطلب مع بعض تکلفات .

۵- در کتابت ذکر مکتوب الیه و مکتوب منه وغیره .

٦- در استعارهٔ بعض افعال به لسبت مکتوب .

۷- در الفاظ متعلقه لفافه و تشبیه بر فواید جدول وغیره .

آغاز : الحمد لله ، اما بعد چنین گوید احقر العباد سید علی لقی خان بن سید چشمت علی متوطن سانڈی که در عقل ناقص این کس چنان مستحسن معلوم گردید .

○ دهلی - باهتمام عبدالعزیز نور الدین احمد لکهنوی، مطبع دار السلام ، نومبر ۱۸٤٦م/ ۱۲٦۳ه ، بخط عنایت علی ریحان رقم ، ۲۳ص ، به ضمیمهٔ القاب و مصطلحات منشیانه ، ۲۵×۱٦/۵سم .

ش ۱۰۸۰۳/۱۳٤۵۷

○ مطبع نولکشور ، رجب ۱۲۷۹ه ، ۱٦ص ، بخط شیخ وزیر علی ، ۲۵×۱٦سم .

ش ۱۲۳۲/۱۷۹٦

○ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۱ه/جنوری ۱۸۸٤م، ۱٦ص، ۲۵×۱۷/۵سم .

ش ۸۹۳۸/۸۸۹۵

Marfat.com

داستانها

Marfat.com

Marfat.com

داستانها

● آبگینه ها

از سید مرتضی اختر جعفری . رئیس بخش اردو دانشگاه پشاور . مجموعهٔ داستانهای منتخب فارسی برای برنامهٔ درسی فوق لیسانس فارسی دانشگاه پشاور . شش داستان :

۱- کاتیا از صادق هدایت . ۲- چمدان از بزرگ علوی .

۳- کباب غار از محمد علی جمالزاده . ٤- پالتوی حنایم از رسول پرویزی .

٥- شیرین کلاه از محمد حجازی . ٦- شهید خیوه از سعید نفیسی .

آغاز (پیشگفتار) : ایک عرصه سے ضرورت تھی که پشاور یونیورسٹی کے ایم- اے- فارسی کے نصاب کیلیے -

آغاز (متن فارسی) : چند شب بود مرتباً مهندس اتریشی که اخیراً بمن معرفی شده بود .

○ پشاور - مجلس یادگار ضیاء ، حمیدیه پریس ، ۱۹۷٤م ، چاپ اول ، بخط سناء الدین کاکا خیل ، ۱۲۸ص ، ۱۷/٥ × ۱۲/٥سم .

ش ۲٥-۸۸۲٦/٦۹-۸۸۷۰

● آئینهٔ جهان نما=انوارسهیلی، انتخاب از

در ص ٥٥٤ خواهد آمد .

●احمد جامی=قصهٔ احمد جامی

در ص ٥٦۹ خواهد آمد .

● افسانه های محلی کودکان استان بلوچستان پاکستان

تهیه و ترجمه از ناظر حسین دانشیار زبان فارسی دانشکدهٔ لورالائی ، با کمک و همکاری

Marfat.com

خانهٔ فرهنگ ایران ـ کویته

مشتمل بر ۲۲ افسانه .

آغاز : از آغاز آفرینش فطرت انسانی به دو چیز نیازمند بوده .

○ کویته ـ خانهٔ فرهنگ ایران ، اسلامیه پریس ، بت ، ۱۰۴ص ، مصور ، ۲۲/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۸۲۹۴/۶۲۴۸

ش ۸۲۹۴/۶۲۶۷

● الف لیله

ترجمه از عربی بفارسی از عبداللطیف طسوجی تبریزی . بدستور عباس میرزا قاجار و پدرش سلطان فتح علی شاه قاجار . اشعار عربی را میرزا سروش به نظم فارسی ترجمه کرده است .

در دو دفتر :

دفتر اول ـ از حکایت شب ۱ تا شب ۵۳۵ .

دفتر دوم ـ از حکایت شب ۵۳۶ تا شب ۱۰۰۰ .

آغاز (دفتر اول) : بسمله ... الحمد لله جعل سیر الماضیین عبرة لمن اعبرة تذکرة لمن ارادان یتذکر والصلوة والسلام علی محمد خیر البشرو آله شفعاء المحشر ، اما بعد پوشیده نمالاد که حکیمان را رسم .

آغاز (دفتر دوم) : الحمد لله الذی جعل سیر الماضیین عبرة لمن ... اما بعد پوشیده نمالاد که حکیمان را رسم و آئین چنین است که گاهی برسم افسانه گویند .

○ لاهور ـ مطبع اسلامیه ، بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، شعبان ۱۳۳۳ه ، ۴۳۲ص ، مصور ، بخط ولی شاه ساکن اهل گهمنان مورخ ۱۵ جون ۱۹۱۵م ، دفتر دوم ، ۲۶/۵ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۱۵۹۳/۱۱۹۳

○ (ایران) ـ بفرمایش حاجی احمد آقا الملقب بعمید العلما تبریزی ، در کارخانهٔ خود او طبع گشت ، ۲۰ ربیع الاول ۱۳۳۴ه . دفتر اول ـ بخط علی بن اسمعیل در ۱۳۲۹ه ، ص۱-۲۷۸ . دفتر دوم ـ بخط علی بن اسمعیل در ۱۳۲۰ه ، ص۲۷۹-۵۳۱ ، مصور ، ۲۳/۵ × ۲۰/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۶۱۶۲/۸۶۶۰

○ تبریز ـ در کارخانه الحاج ابراهیم، بعهد ناصر الدین شاه قاجار، ۱۲۹۲ه ، بخط عبدالله سرابی ، ۸۲۸ص ، دفتر دوم ، ۲۴ × ۲۱س .

ش ۱۲۵۳۱/۱۲۵۹۰

○ لاهور ـ مطبع اسلامی کیس پریس ، بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، بت ، ۴۵۲ص ، ۲۶ × ۲۲س م ، مصور ، دفتر اول .

ش ۱۱۹۲/۱۵۹۴

● انوار سهیلی

از حسین بن علی واعظ کاشفی .

آغاز : حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمة که وظایف لطایف حمد و ثنای .

○ (هند) ـ بتصحیح و اهتمام مولوی نور الدین رامپوری و مولوی وزیر علی مدراسی ، مقابله با نسخه های چاپی از فیض الله ، ۱۲۶۲ه ، چاپ حروفی ، ۴۰۷ص ، ۳۲ × ۲۴/۵س م .

ش ۷۹۵۸/۳۸۵۰

○ لکهنو ـ مطبع مصطفویه ، ۱۲۶۵ه/۱۸۴۹م ، ۵۴۰ص ، ۲۵ × ۱۶س م .

ش ۱۶۷۲۰

○ بمبئی ـ بفرمایش آقا محمد صادق شیرازی خلف آقا میرزا الشهیر بصراف شیرازی ، در کارخانهٔ کریم جی ، ۲۳ شعبان ۱۲۷۵ه ، ۲۷۵ص ، ص۲۴۹-۲۷۳ افتاده ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س م ، بخط حبیب الله شیرازی .

ش ۱۷۱۷۲

○ بدستور دولت انگلیسیه ـ مطبع نظامی کانپور ، ۱۸۸۰م ، ۶۳۰ص ، ۲۵ × ۲۰س م ، بتصحیح Major H. S. Jarrett .

ش ۱۱۱۳۵/۱۱۱۳۱

○ باهتمام محمد عبدالواحد بن محمد مصطفی خان ، مطبع مصطفائی ، ۱۲ ربیع الاول ۱۲۹۴ه ، چاپ سوم ، چاپ اول در ۱۲۶۵ه باهتمام محمد مصطفی خان و چاپ دوم در ۱۲۸۳ه باهتمام محمد عبدالرحمن خان بانجام رسیده بود ، ۴۱۶ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

Marfat.com

ش ۱۶۹۲۱

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، رجب المرجب ۱۳۰۵ه ، ۲۵۲ص ، ۲۵ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ۱۰۸۱۹/۱۳۷۱٤

○ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۶ه/نومبر ۱۸۸۸م ، چاپ پنجم از روی چاپ کلکته ، ۱۸۱۶م ، محشی ، ٤۵۶ص ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ٦۵٤۸/٦۲٦٤

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۳۰ه/اگست ۱۹۱۲م ، ٤۵۶ص ، محشی ، ۲۶/٤ × ۱۸س‌م .

ش ۲٤۲۵/۲۰۷۳

○ مطبع منشی نولکشور ، چاپ دوم ، بت ، ۵۳٤ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۲۵۷٤/۵٤۷۸

۱۶۷۳۱

● آئینهٔ جهان نما=انتخاب از انوار سهیلی

از امیر عبدالرحمن خان پادشاه افغانستان (م ۱ اکتبر ۱۹۰۱) . عبارات عربی را حذف کرده است . وی شب ها انوار سهیلی را می خواند و گزیدهٔ خود را بیان می کرد و منشی او می نوشت . در این چاپ مطالب از ص ۱ تا ۱٤٤ را کل محمد خان و از ص ۱٤۵ الی آخر را محمد زمان خان بارک زئی تحریر کرده است .

آغاز : تبارک الذی بیدالملک وهو علی کل شئ قدیر .

○ کابل ـ مطبع دارالسلطنة ، شعبان ۱۳۵۰ه ، بخط منشی حیدر علی خان احراری ، ۳۱۶ص ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۷٤۱۰/۵۹٦۵

● منتخب انوار سهیلی

از ناشناس .

دارای جمله رسایل که مبانی تصنیفش مشتمل بوده .

Marfat.com

آغاز : [illegible] حل هر مشکل توان کرد
[illegible] دل حاصل توان کرد

○ لاهور ـ سرکاری مطبع ، حسب الحکم میجر هالرائید ڈائریکٹر مدارس پنجاب ، ۱۸۷۹م ، ۱۳۴ص ، ۲۰/۵ × ۱۳س م .

ش ۱۲۸۲/۱۷۴۹

● منتخب انوار سهیلی

در دو باب :

۱ـ اجتناب نمودن از قول ساعی و نمام .

۲ـ سزا یافتن بدکاران و شامت عاقبت ایشان .

آغاز : جوهریان رستهٔ بازار معانی و صرافان دارالعیار سخندانی .

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع و تاریخ ، چاپ حروفی ، ص۱۰۹-۳۴۸ ، ۲۰/۶ × ۱۳/۵س م .

ش ۳۱۶۳/۲۹۱۷

● انوار سهیلی، تحریر ساده=عیار دانش

● بوستان خیال=قصهٔ شهزاده ممتاز=طرب المجالس

از میر محمد تقی خیال که در دیباچه می نویسد : «مؤید این مقال و مؤسس این اجمال شیخ بهاء الملة والدین است» . خود «خیال» بروزگار محمد شاه (۶۱-۱۱۴۱ه) از احمد آباد به دهلی رفت . وی از اولاد محمد غوث گوالیاری بوده . در شش دفتر .

آغاز : جهان جهان حمد مر خالق پاک را سزاست که بیک کن دو جهان را بآنجهان لعمت بیکران پیدا نموده .

○ بمبئی ـ میرزا محمد شیرازی ملک الکتاب ، ۱۳۰۹ه ، ۲۴۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵س م ، مصور .

ش ۲۴۲۳/۲۰۷۵

○ لاهور ـ بفرمایش الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کالشی رام ، ۱۳۳۶ه ، ۳۸۶ص ، ناقص الآخر ، مصور ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

Marfat.com

ش ۱۶۰۸۵/۱۵۰۷۵

○ پشاور - حاجی محمد عبدالخالق تاجر کتب ، خورشید عالم پریس لاهور ، نسخ ، بخط محمد فیروز الدین نوشاهی ساکن مڑدیکے تحصیل وزیرآباد و ضلع گوجرانواله ۱۷ اگست ۱۹۶۴م ، ۳۹۹ص ، مصور ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۱۸۶۵/۱۲۴۷

● بهار دانش

از عنایت الله کنبوه لاهوری . به سال ۱۰۶۱ھ ، داستان عشقی جهالدار شاه و بهره وربالو .

آغاز : فاتحهٔ کتاب مستطاب آفرینش و پیرایهٔ صحیفهٔ دانش و بینش .

○ بمبئی - طبع خالهٔ میان فضل الدین کهمکر ، بخط جگن ناتھ بتاریخ ۱۴ جمادی الاول ۱۲۶۱ھ ، ص ۱-۴۱۲ ، بر حاشیه شرح سکندر نامه ، ۳۴ × ۵س م .

ش ۲۲۷۷/۲۶۱۵

○ لکهنو - مطبع حسنی ، صفر ۱۲۷۳ھ/اکتوبر ۱۸۵۶م ، چاپ دوم ، ۲۸۸ص ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۱۶۸۳/۱۱۶۹۳

○ کانپور - مطبع مصطفائی ، ۱۲۷۶ھ ، (ص ع) رمضان المبارک ۱۲۷۸ھ (خاتمه) ، ۲۸۸ص ، محشی ، ۱۷ × ۱۷س م .

ش ۱۶۷۰۵

○ لکهنو - مطبع علوی خان ، شوال ۱۲۷۹ھ ، ۲۶۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱۷۱۲۷

○ مطبع مصطفائی ، ۱۲۸۷ھ (ص ع) ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۸۸ھ (خاتمه) ، ۲۸۸ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۷۱۲۶

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷۹م/۱۲۹۶ھ ، ۴۳۶ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱۶۹۶۳

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۸۶م/۱۳۰۳ه ، چاپ هفتم ، ۲۸۸ص ، محشی ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۱۷۱۳۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، محرم ۱۳۰۴ه/اکتوبر ۱۸۸۶م ۴۳۹ص ، محشی ، ۲۶×۱۷سم .

ش ۲۵۷۴/۵۴۷۸

○ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۹۶م/جمادی الثانی ۱۳۱۴ه ، چاپ دوازدهم ، ۴۳۹ص ، ۲۵×۱۷سم .

ش ۱۰۸۴۶/۱۳۴۹۷

○ مطبع قیومی کانپور ، باهتمام محمد قمر الدین ، بفرمایش محمد عبدالقیوم تاجر کتب کلکته ، جمادی الثانی ۱۳۲۸ه ، ۴۵۰ص ، محشی ، ۲۷×۱۷/۵سم ، تصحیح و تنقیح شده با چاپهای مطبع مصطفائی و مطبع مجتبائی و مطبع انتظامی .

ش ۱۷۸۶/۱۷۹۱

۱۰۷۸۶/۱۳۴۳۹

○ بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع وحیدی کانپور ، محرم ۱۳۴۶ه ، محشی ، ۴۵۰ص ، ۲۳×۱۶سم .

ش ۲۵۷۲/۵۴۷۹

○ مطبع جعفری و مطبع مصطفائی ، بت ، ۲۹۰ص ، ۲۷×۱۷/۵سم .

ش ۱۵۵/۱۵۹۸

○ مطبع منشی نولکشور ، ۴۳۸ص ، ناقص الآخر ، محشی ، ۲۶×۱۷سم .

ش ۱۷۱۲۵

● عطر بهار=انتخاب از بهار دانش

از نذیر الدین حسن فائق بن غلام محی الدین اویسی سرهندی .

آغاز : بعد از حمد چهالدار حقیقی که لوح السان را بهرور لعمت دو جهان گردالیده ،

Marfat.com

○ لکهنو - مطبع نامی ، ۱۳۰۳ه‍/۱۸۸۶م ، ۷۶ ص ، ۲۴ × ۱۶ س‌م ؛ مصحح ○

ش ۶۱۱/۱۷۸۶

● تمیم انصاری=قصهٔ تمیم انصاری

در ص ۵۶۹ خواهد آمد .

● جامع الحکایات=فرج بعد الشدة، ترجمهٔ

در ص ۵۶۸ خواهد آمد .

● جوامع الحکایات (جلد دوم)

از محمد عوفی زنده در ۶۲۵ه‍ . از باب یازدهم تا باب بیست و پنجم .

۱۱- فراست ارباب کیاست . ۱۲- فوائد رای صاحب . ۱۳- تدبیر ها جهت گشادن شهر ها . ۱۴- در سیر وزراء و معاملت ایشان در مهمات . ۱۵- در مواعظ پندهای علما و حکما ملوک را . ۲۰- در حکایت طبیبان و حسن معالجهٔ ایشاق . ۲۵- لطایف اقوال زیرکان نیز فهم .

آغاز (ترجمهٔ مصنف) : نور الدین محمد بن محمد بن یحیی بن طاهر بن عثمان العوفی البخاری الحنفی از فضلاء اواخر .

آغاز (متن) : چون خداوند سبحانه و تعالی بکمال رأفت و رحمت خویش انسان را از کل مخلوقات .

○ تهران - چاپخانهٔ خاور ، ۱۳۳۵خ . و+ ۴۱۰ص ، ۲۵ × ۱۷ س‌م ، از روی نسخه ای که در زمان مؤلف «اوایل قرن هفتم هجری» نوشته شده عیناً گراور گردیده ، باهتمام محمد رمضانی .

ش ۱۰۱۸۷/۱۰۱۴۷

● چهار پری=قصهٔ احمد جامی

در ص ۵۶۹ خواهد آمد .

● حاجی بابا اصفهانی

متن انگلیسی از جیمس موریر . ترجمهٔ فارسی از شیخ احمد کرمانی

آغاز : از وصول عریضه کسی که شاید گردهٔ وجودش هم در ذهن عالی نمانده

Marfat.com

○ کلکته ـ [illegible] پریس ، ۱۹۰۵م ، xviii+474ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م ، با عکس مترجم مرتبه و منشی باهتمام (D. C. Phillett) با دیباچهٔ انگلیسی .

ش ۱۱۱۳۴/۱۱۱۳۰

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، نومبر ۱۹۳۱م ، چاپ سوم ، ۴۵۶ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، بتصحیح شادان بلگرامی و پرفسور کے‌ـ ایم‌ـ میترا .

ش ۱۶۰۲۵/۱۵۰۱۵

○ لاهور ـ اورینٹل بک سوسائٹی ، لامی پریس ، بت ، بخط قریشی محمد عطاء الله چوهڑکانی ۳۸۶ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، به تصحیح و مقدمه از محبوب الهی رئیس جامعه شرقیه لاهور ، با مقدمه به اردو در احوال مؤلف و مترجم .

ش ۴۱۹۵/۷۳۲۶ .

۴۲۴۶/۸۱۲۹ .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، مطبع کریمی ، بت ، بخط منشی فقیر الله خان اختر خوشنویس وزیر آباد ، ۴۵۶ص ، ۲۳ × ۱۵/۵س‌م ، باهتمام کے‌ـ ایم‌ـ مترا ، با نسخهٔ فلت مقابسه کرده است .

ش ۱۲۸۰/۱۷۴۷

● فرهنگ حاجی بابا اصفهانی

از مولوی سید اولاد حسین شادان لقوی بخاری بلگرامی سینئر پرشین پروفیسر یونیورسٹی اورینٹل کالج لاهور ، در ۱۰ ژانویه ۱۹۱۶ .

فرهنگ حدود شش هزار واژه و محاوره از فارسی به اردو . بر اساس چاپ فلت .

آغاز (دیباچه) : اپریل ۱۹۲۳ء میں معلوم هوا که پنجاب یونیورسٹی نے ۱۹۲۴ کے لیے سرگذشت حاجی بابا فلٹ ایڈیشن .

آغاز (گفتار اول ـ فصل اول) : تربیت ، تعلیم ، پرورش ، کربلائی ، اگرچه باشندهٔ کربلا کو کہتے ہیں ـ مگر اصطلاح میں اس شخص کو کہتے ہیں جو زیارت روضهٔ امام حسین کر آیا هو ـ

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ مبارک علی ، بندے ماترم سٹیم پریس ، ۱۹۲۴م ، (۱۶) + ۱۹۳ص ، ۲۵/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۳۱۷۲/۲۹۴۲

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی تاجر کتب ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۱۹۳۴م ، چاپ دوم ، ۲۰ × ۱۶س‌م .

Marfat.com

ش ۱۷۱۸۸

● حکایات دلپسند

از غلام محمد مهدی متخلص به واصف . «از زبان اهل فرهنگ و لسان اهل عجم در آورم» ، حکایات جالوران است .

آغاز : بعد ستایش و لیایش خدای جان آفرین .

○ بفرمایش حاجی محمد عبدالقیوم تاجر کتب کلکته ـ مطبع قیومی کانپور ؛ ۸۸ص ؛ ناقص الآخر ، تا حکایت ۲۴۴ ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۱۷۱۷/۱۴۴۱

● حکایات لطیف

از ناشناس . مشتمل بر ۷۶ حکایت .

آغاز : دو زن در طفلی منازعت می کردند .

○ لندن ـ ولسن اینڈ کمپنی ، اورینٹل پریس ، جون ۱۸۰۱م ، دو یک کتاب درسی ناشناخته ۳۰ص ، با ترجمهٔ انگلیسی ، ۲۶/۵×۱۸س‌م ، چاپ حروف بخط نستعلیق .

ش ۲۵۷۹/۵۴۸۴

○ لکهنو ـ مطبع مجتبائی ، ۱۹۲۱م ، ۳۸ص ، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶۰۲/۱۱۸۴

○ دهلی ـ سید المطابع ، بهت ، ۱۶ص ، ۲۴/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۳۰۰۳/۲۹۴۳

● ضمیمهٔ حکایات لطیف

از ناشناس . در مقدمه می نویسد :

«ضمیمهٔ لطایف عجیبه و حکایات غریبه از محامد حیدریه» ، مجموعهٔ حکایات کوتاه است .

آغاز : بعد حمد رب العالمین و نعت جناب سید المرسلین ... بخدمت شائقین کلام لطیف .

○ لکهنو ـ مطبع مجتبائی ، ۱۹۲۱م ، با حکایات لطیف ، ۲۴/۵×۱۶/۵س‌م .

Marfat.com

● خرس دزد افگن

متن فارسی با ترجمهٔ انگلیسی

Edited with the Original Persian Text English, Translation and Introduction by K. M. MAITRA, M.A. Professor of Persian, Dyal Singh College Lahore.

حکایت خرس دزد افگن بروش نمایشنامه .

آغاز : واقع میشود میان دره ، در زیر درخت بلوط بزرگی پریزاده برسنگی نشسته .

○ لاهور ـ هندی پریس بکڈپو، مطبع هندی ، ۱۹۲۸م ، چاپ دوم، ۶۰ + ۹۰ + xlvi ص، چاپ حروفی ، ۱۸ × ۱۳س‌م .

ش ۱۷۲۶۷

● داستان شگفت و سرگذشت یتیمان

از ناشناس .

آغاز : در شانزده فرسنگی شهر (تبریز) که مرکز فرمانفرمائی آذر بایگانست .

○ کلکته ـ ادارهٔ حبل المتین ، بت ، ۱۱۶ص ، چاپ حروفی ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۹۱۷/۲۱۵۰

● داستان میرزا همدم = قصهٔ احمد جامی

● داستان های کوتاه معاصر ایران

انتخاب داستان های کوتاه معاصر ایران است ، برای نصاب فوق لیسانس فارسی دانشگاه پنجاب لاهور ، داستانهای از شین پرتو ، صادق چوبک ، بزرگ علوی ، جلال آل احمد ، سید محمد حجازی ، محمد علی جمال زاده ، صادق هدایت ، علی دشتی همراه با احوال نویسندگان .

آغاز : شین پرتو یکی از معروف ترین نثر نگاران عصر حاضر است .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تعلیمی پریس ، ۱۹۶۹م ، چاپ دوم ، ۱۲۰ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۲۰۳۵/۲۰۹۰

● **دزد و قاضی=قصهٔ دزد و قاضی**

در ص ۵۷۰ خواهد آمد.

● **دله و مختار=قصهٔ دله و مختار**

در ص ۵۷۰ خواهد آمد.

● **رستم وسهراب**

نمایش‌نامه در پنج پرده که از شاهنامه فردوسی اقتباس شده است.

نگارش کاظم زاده مدیر مجلهٔ «ایرانشهر» . مقدمه از کے- ایم- مترا .

آغاز (مقدمه) : اداره مجله ایرانشهر منطبعه برلین که یکی از بهترین مجله های فارسی است .

آغاز (متن) : پیروان فلسفهٔ اشراق میگفتند که پایهٔ تکوین عالم و خلقت آدم بر عشق است.

○ لاهور - بتوسط پروفیسر کے- ایم- مترا، چاپخانهٔ هندی ، ۱۹۲۷م ، د+۶۳+44ص، ۲۴×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۷۱۵۵/۱۷۱۵۵

● **رموز حمزه**

از پرویز میرزا بن فتح علی شاه . بنام میرزا آقا خان صدر اعظم ناصر الدین قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۴ه) . داستان حمزه است در ۷ مجلد :

جلد ۱ : ص ۱-۱۳۹ .

جلد ۲ : ص ۱۴۰-۲۳۹ .

جلد ۳ : ص ۲۴۲-۳۵۵ .

جلد ۴ : ص ۳۵۷-۴۹۷ .

جلد ۵ : ص ۴۹۸-۶۰۹ .

جلد ۶ : ص ۶۱۰-۷۰۸ .

جلد ۷ : ص ۷۱۰-۷۹۸ .

Marfat.com

آغاز ... از یمن دولت همیون و سلطنت روز افزون شهر یار جمجاه که هر چه تا در پکان بکری همه کشور را .

○ (ایران) ـ حسب الامر حاجی احمد آقا الملقب به موید العلما تبریزی ، در مطبع خود (حاجی احمد آقا) در ماکنهٔ جدید فرنگی ، ۱۳۲۱ه ، ۷۹۷ص ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۲۲۷۶/۲۶۱٤

● سرگذشت حاجی بابا اصفهانی=حاجی بابا اصفهانی

در ص ۵۵۸ گذشت .

● سفرنک دساتیر

از لچ علی خان ابن محمد عظیم الدین جهجری . شرح دساتیر است به فارسی سره . وی یکی از سره نویسان هند است از همانست به فارسی سره : ترجمهٔ انجیل ، همایون بر سرود .

آغاز : هستی نواز خداوند را سپاس که مهین فرگاه خرد آفرید رهبر و فرلود آرا و سرایش بزبان داد سربسته رازکشا .

○ بفرمایش امیر مرزا دهلوی ، بطبع سراجی ، ۱۲۸۰ه ، ۱۹٤ + ۱٤ص ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س‌م ، با تقریظ از مرزا اسد الله خان غالب و قطعه تاریخ از منشی گوبند دهلوی : نمود انجام سفرنگ دساتیر=۱۲۸۰ه .

ش ۱۷۲۱۲

● سیاحت حاتم

نام مؤلف نیامده است . بعنوانهای :

پیدائش حاتم ـ فصل در بیان سرگذشت حسن بانو دختر برزخ بازرگان و اخراج آن از شهر بحکم گردان شاه بادشاه خراسان و رفتن حسن بانو از شهر و افتادن او بصحرا ... و قبول کردن حاتم آن هفت شرط را .

آغاز : الحمد لله سپاس بیقیاس مر پروردگاریرا جل شاله و هزاران نعمت نامحدود بر احمد عربی محمد مصطفی صلی الله علیه وعلی آله وسلم بعد از حمد و ثناء راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت میکنند که بیان تولد حاتم طی این چنین است ،

Marfat.com

○ بمبئی ـ باهتمام علی بهائی و شرف علی تاجران کتب ، مطبع محمدی ، ۱۳۲۲ق ، ۲۷۲ص ، ۲۱×۱۳س‌م .

ش ۱۷۱۵۰

● شاهزاده شیرویه

از ناشناس . داستان شاهزاده شیرویه است .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکر شکن شورین گفتار بدینگونه روایت کرده اند .

○ بفرمایش ملا محمد صادق پشاوری ، و ملا بسم الله و حافظ فتح محمد قندهاری ، اسلامیه پریس ، ۱۹۱۳م/۱۳۳۱ه ، ۷۹ص ، مصور ، ۲۴×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۰۰۰/۱۶۷۸

● شمسه و قهقهه=محبوب القلوب

در ص ۵۷۴ خواهد آمد.

● طرب المجالس=بوستان خیال

در ص ۵۵۵ گذشت .

● طوطی سخنگو یا چهل طوطی کوتنبرگ

گردآورنده پروین منصور. در ۱۳۳۹ش .

آغاز : این افسانه ها در ایران قدیم مدتی مدید دهان بدهان گشته و بزندگی خود ادامه داده است .

○ تهران ـ انتشارات بنگاه مطبوعاتی گوتنبرگ ، ۱۳۳۹خ ، بخط جواد شریفی ، ۲۵۶ص ، مصور ، ۲۴×۱۶/۵س‌م .

ش ۱۰۲۷۴/۱۰۳۱۵

● طوطی نامه

از محمد خداوند قادری (م۱۰۴۵ه) . طوطی نامهٔ تخشی را بعبارت آسان و ساده نوشته است

Marfat.com

انسان و صفات پیدا کنندهٔ آسمان و زمین کیفیت و حقیقت این است .

○ کلکته - از روی چاپ لندن ۱۸۰۱م تجدید چاپ شد و بوسیلهٔ کتابخانهٔ اسدی طهران منتشر شده ، ۱۹۶۷م = ۱۳۵۰ + ۱۷۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م ، با ترجمه به انگلیسی .

ش ۹۰۱/۸۲۴

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، بخط محمد علی ، ۱۳۳۹ه‍ ، ۶۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۰۳۵/۱۶۶۷

● عجائب القصص = قصص الانبیاء

از عبدالواحد بن محمد المفتی. در مقدمه ۲۹ مأخذ را نامبرده است، یکی از آنها تفسیر حسینی است . مشتمل بر ۲۰ باب و هر باب در چند فصل :

بابها : ۱- در بیان خلقت نور مایه سرور حضرت محمد مصطفی صلعم و آفرینش سائر کونات ازان دوران، در دو فصل .

۲- در بیان خلقت بنی الجان یعنی جنیان و ذاکر عزرایل یعنی شیطان، در دو فصل .

۳- ذکر احوال ابو البشر آدم و ذکر اولاد او، در نه فصل .

۴- احوال حضرت ادریس علیه السلام در سه فصل .

۵- ذکر قصه حضرت نوح علیه السلام، و فرزند در چهار فصل .

۶- در بیان احوال حضرت هود علیه السلام، در سه فصل .

۷- در قصه حضرت صالح علیه السلام، در دو فصل .

۸- احوال حضرت ابراهیم علیه السلام و بعضی اولاد او، ذکر لوط علیه السلام، السلام در سه فصل .

۹- در قصه حضرت لوط و پارهٔ احوال حضرت ابراهیم و اسمعیل و اسحاق بن ابراهیم علیهما در دو فصل .

۱۰- در قصه حضرت یعقوب و حضرت یوسف علیهما السلام در پنج فصل .

۱۱- در قصه حضرت یونس علیه السلام، در دو فصل .

۱۲- احوال حضرت خاتم الانبیاء سید المرسلین حضرت محمد صلعم، در پنج فصل.

Marfat.com

آغاز : الحمد لله الذی بعث النبیین مبشرین و منذرین و ارسل الرسل الی الانام لاتمام الدین عادین ... جمیع اجناس حمد و سپاس بلند اساس بیحد و بیقیاس درگاه مبدعی که بدایع و صنایع او را .

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و احمد جاهی ، مطبع هوپ ، ۱۲۸۱ه ، چاپ دوم ، ۲۸۸ص ، بخط الهی بخش ، ۲۵/۵ × ۱۸س م .

ش ۳۸۵٤/۵٦۱٦

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله وعبدالعزیز و احمد جامی ، مطبع هوپ ، ۱۲۸۲ه ، ۲۸۸ص ، بخط چراغدین ، ۲٤ × ۱۵س م .

ش ۳۷۷٦/۸٤٤٦

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷٦م/۱۲۹۳ه ، ۲۸۸ص ، ۲۷ × ۱۸س م .

ش ۱۳۳۰۱/۱۳۳۱٦

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین مراجدین ، مطبع مصطفائی ، (۱۳۱۲ه) ، ۱۳۰٦ یا ۱۳۱۳ه ، ۲۸۸ص ، ۲۷/۵ × ۱۸/۵س م .

ش ٦۷۹٤/۵۲۲٦

○ حاجی فقیر محمد و پسران او در پشاور ، صاحب پرنٹنگ پریس لاهور ، بیت ، ۲۹۰ص ، ۲٤ × ۱۸س م .

ش ۱٦۰۳/۱۱۸۳

● عطر بهار=انتخاب از بهار دانش

در ص ۵۵۷ گذشت .

● عیار دانش

از ابوالفضل علامی بن شیخ مبارک . بسال ۹۹٦ه ، تحریر سادهٔ انوار سهیلی است .

آغاز : سپاس ازل و ابد خداوندی را که کران تا کران از آشکار ونهان پرتو آفتاب عالمتاب جمال اوست .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۷۹م ، ۳۰٤ص ، ۲٦ × ۱۷س م .

ش ۳٤۳۵/۷۸۰٦

Marfat.com

○ دانش = مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۹۴م/۱۳۱۲ه ، چاپ دوم ، ۳۰۴ص ، تاریخ طبع از ابو ناظم حامد علی خان : «طبع گردیده چه با کیزه کتاب مستطاب، ۲۴ × ۱۵سم .

ش ۱۰۵۴۲/۱۰۵۸۲

● نگار دانش = انتخاب از عیار دانش

از منشی نولکشور . در ۱۸۶۶م بدستور هینڈ فورڈ ڈائریکٹر آف پبلک انسٹرکشن ممالک مغربی و شمالی و صوبه اوده ، ماده تاریخ : کلک از نگار دانش لقش مراد بسته .

مشتمل بر ۱۶ باب :

۱- در سخنان بزرجمهر حکیم . ۲- در حال برزویه طبیب . ۳- در گوش نکردن سخن سخن چینان . ۴- در سزا یافتن بدکاران و بد سر انجامی آن . ۵- در فواید یکدلی با دوستان . ۶- در ایمن نبودن از فریب دشمنان . ۷- در زیان بیخبری نگاهداشتن مقصود . ۸- در زیان شتاب زدگی . ۹- در دور اندیشی و آزادی از دشمنان . ۱۰- در بخشیدن گناهان . ۱۶- در التفات نکردن بر گردش زمانه .

آغاز (مقدمهٔ مرتب) : ای از کرمت سرهٔ عیار دانش
و ز لطف تو بیخبران بهار دانش

دلپذیر دانشوران اقوال سنجیده است و افعال .

(متن) : نوشیروان یکی از برهمنان را پرسید که در یونان مشهور است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۸۸م/ذی الحجه ۱۳۰۵ه ، چاپ نهم ، ۱۷۸ص ، ۲۲ × ۱۲/۵سم .

ش ۵۳۶۹/۷۳۹۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۰۲م ، چاپ سوم ، ۱۷۸ص ، ۲۲ × ۱۲/۵سم .

ش ۱۰۵۳/۱۶۹۰

۱۹۸۰/۲۳۶۸ ناقص الآخر تا ص ۱۷۶

۱۶۰۵۱/۱۳۹۶۰ صع ندارد .

● انتخاب از نگار دانش

Marfat.com

از ناشناس .

آغاز : رای دابشلیم با بیدپای حکیم گفت که از داستان دوستان که دوستی ایشان

○ (هند) ـ ص‌ع ندارد و ناقص الآخر ، ۲۸۰ص ، ۱۵ × ۱۲سم .

ش ۱۴۰۵/۱۹۶۲

● ترجمهٔ الفرج بعد الشدة=جامع الحکایات

مؤلف متن عربی ابو علی محسن بن علی بن محمد تنوخی . ترجمهٔ فارسی از حسین بن اسعد بن حسین دهستانی . بنام عزالدین طاهر بن زنگی فریومدی. بین سالهای ۶۵۱ و ۶۶۰ه. جلد اول این ترجمه بنام «فرج بعد از شدت» با مقابله و تصحیح دکتر اسماعیل حاکمی در ۱۳۶۳خ در تهران چاپ شده است .

مشتمل بر ۱۳ باب و ۵۲۴ حکایات .

باب ها : ۱ـ در ذکر فرج بعد الشدة .

۲ـ در بیان اخبار و شرح آثار جماعتی که بلا کشیدند و عاقبت به نعمت رسیدند .

۳ـ در حکایات جماعتی که بفال نیک ... شدت ایشان به فرج انجامید .

۴ـ در حکایات جماعتی که پادشاهانرا با ایشان غضب بود .

۵ـ در حکایات حال جماعتی که بحبس و زندان گرفتار بودند .

۶ـ در حکایات احوال کسالیکه بشدت در محنت مبتلا بودند .

۱۰ـ در ذکر جماعتی که بعلت بیماری سخت مبتلا شد .

۱۲ـ در حکایات جماعتی که مدتی رنج محبت و محنت عشق کشیدند .

آغاز : حمد و ثنا قیومی را که عجز عقول ذریات آدم از ادراک کنه ذات بیچون او چون آیات صنعش در ایجاد عالم ظاهر است .

○ بمبئی ـ مطبع احسن المترجمین ، بخط میرزا محمد علی شیرازی الشهیر بکشکول ۱۷ ربیع الاول ۱۲۷۶ه/۱۵ اکتوبر ۱۸۵۹م ، ۵۲۴ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۲۵۴۰/۲۲۰۶

○ بمبئی - باهتمام عبدالله طهرانی ، صفر ۱۳۲۹ه ، بقلم حاجی آقای شیرازی ، مصور ، ۴۶۲ + ۲۰ص ، ۲۶ × ۲۷سم .

ش ۵۳۷۰/۷۴۵۶

Marfat.com

در ص ۵۶۵ کنید

● قصهٔ احمد جامی=چهار پری

ملا عبدالرحمن که مصحح چاپ لاهور است این قصه را نتیجهٔ طبع (یعنی اثر) مولانا احمد جامی می داند. داستان دلباختگی مولانا جامی با میرزا همدم سمرقندی است. سلطان حسین بایقرا نیز دلباختهٔ همان سمرقندی بوده.

آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار و محدثان داستان کهن و خوشه چینان خرمن سخن چنین روایت کرده اند.

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، مطبع اسلامیه سٹیم، ۱۳۳۳ه، ۳۲ص، ۲۱/۵×۱۳س‌م.

ش ۱۰۵۷/۱۶۸۶

○ کابل - حاجی عبدالاحد و پسران، مقبول عام پریس لاهور، ۱۳۵۹ه/۱۹۴۱م، ۸۰ص، شاید بخط عبدالصمد پشاوری، ۲۲×۱۴س‌م.

ش ۷۴۴۲/۷۶۱۵

○ لاهور - الهی بخش و جلال الدین، مطبع اسلامیه، بت، ۱۲۸ص، مصور، ۲۱/۵×۱۳س‌م. تصحیح و تنقیح و مقدمه از ملا عبدالرحمن ساکن ابازی از پرگنه هشت نگر پیشاور. سر آغاز مقدمهٔ او: ستایش و نیاز لا تعداد لا تحصی و حمد و ثنا بیعدد و لا انتها مر عالمی را سزد.

ش ۸۹۰/۱۶۸۳

○ لاهور - حسب ایمای میان محمد صحاف، مطبع محمدی، بت، ۱۲۸ص، بتصحیح عبدالرحمن، ۲۲/۵×۱۶س‌م.

ش ۳۱۷۵/۲۹۲۹

قصهٔ تمیم انصاری

آغاز: الحمد لله الذی اشرف الانبیاء بالمعجزات و اکرم الاولیا ... فصل راویان اخبار

Marfat.com

و ناقلان آثار چنین روایت کرده اند که در عهد خلافت امیرالمومنین عمر ابن الخطاب (رض) بعد از ادای نماز .

○ لاهور ـ بفرمایش چوهدری امام بخش مدیر مطبع ناظری ، مطبع ناظری ، ۱۲۸۰ه ، ۱۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۷س م .

ش ۸۹۳۶/۸۸۹۳

● قصهٔ دزد و قاضی

آغاز : الحمد لله ... اما بعد آورده اند که در زمان هارون رشید مردی بود بسیار مؤمن و پرهیزگار نام او بشر و لقبش بشیر بود .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۴ه/ ۱۹۱۶م ، ۲۴ص ، بخط ابو السعید محمد عبدالرشید محبوب رقم عادل گڑهی مصور ، ۲۷/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۲۶۸۸/۱۹۷۷

○ بفرمایش جهجو سنگه و کهڑک سنگه تاجران پشاور ، نامی پریس لاهور ، بخط غلام محی الدین ساکن مڑدیکی تحصیل وزیر آباد ، بت ، مصور ، ۲۳ × ۱۴س م .

ش ۷۴۳۹/۷۶۱۷

● قصهٔ شاهزاده ممتاز=بوستان خیال

در ص ۵۵۵ گذشت .

● قصهٔ دله و مختار

داستان روزگار هارون رشید عباسی است .

آغاز : راویان اخبار و ناقلان آثار محدثان داستان کهن و خوشه چینان خرمن سخن چنین آورده اند .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، صفحه عنوان بخط محمد حسین عادلگڑهی ، ۱۳۳۱ه ، ۳۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۰۰۵/۱۶۷۳

Marfat.com

● قصهٔ نجما شیرازی و خاکی ولد میر نجم الدین شیرازی

درمعنت داستان و بدء حوالهای :

سفر کردن خواجه نجم الدین از ولایت شیراز در ولایت لعل کرمان . قاصد فرستادن دختر پادشاه این ولایت لعل‌کرمان در ولایت شیراز بواسطه آمدن نجما در ولایت کرمان. بندی شدن نجما در زندان و خلاص کردن دختر پادشاه از زندان بحکم خداوند عالم جل جلاله . سفر کردن نجما از ولایت لعل کرمان در ولایت بغداد به واسطهٔ شیشه .سفر کردن خواجه میر نجم الدین تجار باشی از ولایت شیراز بتوسط فرزند نجما در ولایت کرمان .

آغاز : اما راویان اخبار و ناقلان آثار و محدثان داستان شیرین و شکر گفتار چنین روایت می کنند .

○ پشاور ـ اسلامی کتب خانه ، حمیدیه پریس ، ۱۵۹ص ، ۱۸×۱۲س‌م .

ش ۱۹۵٤/۱۳۵۳

● قصهٔ ورقه و گل شاه

آغاز : شنیدم کاندر ایام پیغمبر- یکی حیلی بدی با جاه و بافر

○ کابل و قندهار ـ حسب فرمایش حاجی غلام حیدر و ملا جان محمد تاجران کتب ، مطبع اسلامیه لاهور ـ مصور ، ۱۳۲۸ھ ، ۱۱۲ص ، ۲۰/۵ ۱۲/۵س‌م .

ش ۱۶۵۷/۱۰٤۳

۱۶۸۳/۱۶۰

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، بت ، در حاشیهٔ قصه احمد جامی ، مصور ، ۲۱/۵×۱۳/۵س‌م .

ش ۱۶۸۳/۸۹۰

○ لاهور ـ حسب ایمای میان محمد صحاف ، مطبع محمدی ، بت ، ۱۲۸ص ، بر حاشیهٔ قصه احمد جامی المشهور چهار بری ، ۲۳/۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۲۹۲۹/۳۱۷۵

Marfat.com

● لسان الواعظین

از محمد علی ابن موسی ابن شیخ جعفر ابن شیخ محمود ابن شیخ غلام‌علی نجفی. به سال ۱۲۶۳ه ، پس از اتمام کتاب حزن المؤمنین وارد لکهنو شد و با ناصر الملک سید عنایت علی خان بهادر فتح جنگ ملاقات کرد . در مقدمه واجد علی شاه را مدح کرده ، و نیز نوابان میرزا جواد علی و علی لقی خان را که وزرای آن شاه بوده اند وصف کرده است .

شامل هشت فصل و خاتمه :

فصل ۱ در نه مجلس : ۱- ذکر قبل خلقت از آدم . ۲- خلقت آدم . ۳- حکایت هادریس ع ۴- حکایت هود . ۵- حکایت صالح . ۹- قصه لوط پیغمبر .

فصل ۲ در ۱۴ مجلس : ۱- قصه حضرت یوسف . ۲- تتمه قصهٔ یوسف . ۳ ، ۴ ، ۵ ، ۶ و ۷ در تتمه قصه یوسف . ۸- ولادت موسی . ۱۴- قصه الیاس نبی .

فصل ۳ در ۱۰ مجلس : ۱- قصه سلیمان . ۲- تتمه حکایت سلیمان . ۳- شهادت زکریا . ۴- استیلای بر بنی اسرائیل . ۵- ولادت مریم و عیسی . ۱۰- قصه جیسر نبی .

فصل ۴ در ۱۰ مجلس : ۱- ولادت حضرت پیغمبر . ۲- هجرت اصحاب به حبشه . ۳- رفتن پیغمبر به طائف و به غار. ۴- رفتن بمعراج. ۵- تتمه معراج . ۱۰- قصه وادی الیابس .

فصل ۵ در ۱۰ مجلس : ۱- بعضی از احوال پیغمبرؐ . ۲- برخی فضائل پیغمبرؐ .

فصل ۸ در ۱۲ مجلس : ۱- ذکر اثبات امامت . ۲- ذکر حریت سادات . ۳- مناسک حج سید الشهداء . ۴- نزول قرآن . ۵- ذکر کید شیطان لعین .

خاتمه در ۴ مجلس : ۱- اشراط قیامت . ۲- دخول شیعه به جنت .

آغاز : لسان واعظین از لسان الواعظین گویا و سمند نطقشان در فسحت میدان آن پویا ، باعث نطق صامتین .

○ گلاب کوٹهی - مطبع علوی ، ۱۲۷۰ه ، بخط ابو محمد سبزواری ، ۳۱×۲۱سم .

ش ۶۵۵۰/۶۲۴۴

● لطایف فارسی

از مولانا مشتاق احمد چرتهالوی .

مشتمل بر ۱۲۰ لطیفه ، و در پایان صفت غازی اسلام و مناجات منظوم به درگاه قاضی الحاجات .

Marfat.com

آغاز را [illegible] پیش منعمی آمده سوال کرد ، منعم گفت از خدا بخواه ، گفت خواستم او بتو حواله کرد ، منعم بخندید و چیزی بوی بخشید .

○ ملتان ـ مکتبهٔ کریمیه ، بت ، ٤٤ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ س‌م .

ش ۱۰۵۶/۱۶۸۷

● لطایف و ظرایف شکوهی

از حاجی مهدی آقای تبریزی مراغه ای المتخلص به شکوهی ، قطعهٔ تاریخ وفات او از عماد الاسلام بن میر محمود: برای سال وفاتش نوشت کلک عماد- از این جهان بجنان مهدی شکوهی رفت . در عهد ناصر الدین شاه قاجار تالیف کرده است .

بابها : ۱- در حکایت پادشاهان . ۲- در حکایات امرا و خوانین . ۳- حکایات بعضی از علماء ٤- حکایات عرفا و شعرا و ظرفا . ۵- حکایات زنان و روستائیان و طبیبان . ٦- حکایات جانوران و دیوانه‌گان . ۷- در تعلیم بعضی علوم و در آن چند فصل است . فصل اول در عجایب اتفاقیه .

آغاز : چون در عهد دولت ابد مدت پادشاه جم جاه السلطان ناصر الدین شاه قاجار خلد الله ملکه از کثرت اینمنت اهالی ایران مشغول عیش و عشرت و طالب صحبتهای فرح انگیز میباشند .

○ بسعی و اهتمام حاجی میرزا حسن ابن شکوهی ، بخط محمد هاشم ابن الله قلی قاجار . ساکن مراغه ، شوال ۱۳۲۱ه ، ص. ۲۲-۴۰۰ ، ۲۱ × ۱۵ س‌م ، با دیوان ترکی او .

ش ۹۶۷۴/۹۶۳۳

● گیتک دمنک

● گیڈر نامه

هر دو یکی است در ص ۵۷۵ خواهد آمد .

● مجالس العشاق

از کمال الدین حسین کازرگاهی که نادرست به سلطان حسین بایقرا منسوب می شود .

آغاز : ای جمیلی که اشعهٔ لمعات حسنت هر جا چراغی بر افروخت .

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۹۷م/۱۳۱۴ه چاپ اول ، ۲۶۸ص ، از محمد ظهیر الدین خان ظهیر ، مصور ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

Marfat.com

ش ۲۸۳٦/۱۲۷۵

● محبوب القلوب=شمسه و قهقه

از میرزا برخوردار بن محمود ترکمان فراهی .

آغاز : الهی بزرگی و حشمت است .

○ بمبئی ـ آقا رجب علی تاجر شیرازی ، مطبع آقا داود میا ، رجب ۱۲۹۸ه ، بخط حبیب الله بن عزیز الله شیرازی ۵۲۲ص ، ۲۷ × ۱۹س م .

ش ۲۰۷۱/۲٤۰۰

○ بمبئی ـ بسعی سید محمد علی تاجر شیرازی بخط میرزا داود بن حاجی محمد رحیم شیرازی ، ۱۸ ذی‌الحجه ۱۳۰٤ه ، ٤٦۸ص ، ۲٦ × ۳۸س م .

ش ۱۳۷۱۰/۱۰۸۱۵

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، ص‌ع در مطبع اسلامیه سٹیم و متن در مطبع نولکشور لاهور، ۱۳۳۲ه ، مصور ، لوح لوین و طرح ص‌ع از ابو السعید محمد عبدالرشید محبوب الرقم عادل گڑهی ، ۵۳۸ص ، ۲٦ × ۱۵س م .

ش ۱۸۵۰/۱۲٦۲

۱٦۰۸۹/۱۵۰۷۹

● مرزبان نامه

متن طبری از مرزبان بن رستم بن شروین از شاهزادگان طبرستان در اوخر قرن ٤ه ، ترجمه به زبان حاضر از سعد الدین الوراوینی در اوایل قرن ۷ه مشتمل بر حکایات و تمثیلات و افسانه های حکمت آمیز که بطرز کلیله ودمنه از زبان و حوش و طیور و دیو و پری فراهم آورده‌اند .

آغاز (متن) : حمد و ثنای که روایح ذکر آن چون ثنایای صبح بر نکهت دهان گل .

○ لیدن (هلند) ـ مطبع بریل ۱۳۲۷ه‌ق/۱۹۰۹م ، بتصحیح و تحشیه محمد بن عبدالوهاب قزوینی ، کد + ۲۰۹ + ۷۱ (مقدمهٔ انگلیسی از براون) ص ، ۲٤ × ۱٦س م .

ش ۱۰٦۸۵/۱۰٦٤۵

● مصباح التهذیب

Marfat.com

از کمال الدین [illegible] مهر الدین ساکن هلد لزد لکهنو، تحریر اول بسال ۱۲۸۹ھ= مصباح التهذیب ، سپس در ۱۲۹۳ھ با ک نویسی کرده چنانکه می نویسد :

«مسوده این رساله از روز تحریر همچنان افتاده بود در سالیکه (۱۲۹۳) برخوردار مظهر الدین احمد ... که نام تاریخی اوست متولد شده چنان در خیال گذشت که برای خواندنش صاف کرده شود . چنانچه صاف نمودم و سن تکمله در «گلستان اخلاق»=۱۲۹۳ نمودم» .

«بعد تحریر کتاب مظهر العلم حکایات و آداب چند مشتملبر نصایح و پند که بوساطت سمع و بصر بتجربه رسیده در اوراق متفرق نوشته بود ، روزی به جناب مامون سید داور علی ڈپٹی کلکٹر ضلع اٹاوه و جناب مامون محمد عنایت تحصیلدار ضلع فرخ آباد ... بطریق استفاده خوانده ، ارشاد شد که اگر در اوراق چند مجتمع شولد هر آئینه مفید نو آموزان خواهم بود» (دیباچه) .

حکایات بعنوانهای : ثبوت توحید ، طریق دعا کردن ، طریق دعا و سرگذشت خود ، دقیانوس و اصحاب کهف ، توکل ، عالمگیر و درویش برهنه ، راجه و توقیر کردن درویشان ، غارت گری دهلی و زن گم گشته ، توصیف محبت ... حکایت موسی(ع) ... خاتمه در بیان بطریق ایجاز وغیره .

آغاز : سزاوار حمد و ثنا خالقی ست که ازکلمهٔ کن کل کائنات یعنی هیجده هزار عالم بظهور آورده .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۵ھ/۱۸۷۸م ، ٤۹ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س م .

ش ۲۶۰٤/۲۱۶۲

● مفرح القلوب=گیڈر نامه ملقب به گینک دمنک

از تاج الدین مفتی الملکی. از هندی به فارسی ترجمه کرده است . در چهار حکایت .

آغاز : سپاس بیقیاس مر حضرت شاهی را که از جمله بندگان خویش بشر را .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۶۹م ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۱۳۵۶/۱۷۶۲

● مهر نیمروز

از اسد الله خان غالب دهلوی .

آغاز : آغاز هر گفتار سر انجام آن در اندیشه گزردو سر انجام هر کار که .

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، کلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ق/۱۹۱۴م ، ۱۵۰ص ، ۱۵×۲۰ س‌م ، بتصحیح و تحشیهٔ سید اولاد حسین شادان بلگرامی بسال ۱۳۳۲ق/۱۹۱۴م .

ش ۱۹۷۸/۲۳۷۱

۳۷۵۱/۲۷۲۸

۱۶۱۸۵/۱۶۰۷۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۹۱۵م ، تاریخ طبع سابق از نیر رخشان ضلع گرد غالب : «حیات افروز سهر نیمروز» است = ۱۲۷۲ه ، ۱۶۳ص ، ۵/۲۱ × ۱۳س‌م .

ش ۶۷۸۱/۵۲۴۰

۱۷۱۳۴

● نجما شیرازی و خاکی شیرازی = قصهٔ نجما ...

در ص ۵۷۱ گذشت .

● نفحة الیمن فیما یزول بذکرة السجن

از احمد بن محمد شروانی یمنی .

«این کتابرا دانشمند ... حاج میرزا حاجی آقای واعظ پدر محترم نویسنده ترجمه بفارسی فرموده اند ، اشعار عربی آن را هم این ناچیز (محمد وجدانی) عیناً بشعر فارسی ترجمه نموده» .

مشتمل بر پنج باب :

۱ـ در حکایات، دارای یکصد و چهل حکایت ادبی و اخلاق و فکاهی .

۲ـ در مناظرات دارای دو مناظره : ۱ـ جوهز الفرد فی مناظره النرجس مع الورد .

۲ـ منیة اللبیب فی مناظرة المنجم والطبیب .

۳ـ مشتمل بر مقاطیع و قصائد منتخبه از جمع دواوین،

۴ـ در قصایه لامیه از اسماعیل مقری و صلاح الدین صفدی و حسین بن علی طغرائی و عمر بن وردی

۵ـ حکم و امثال به نثر و نظم .

آغاز (ترجمهٔ فارسی که بر حاشیه است) : حمد بی نهایت و سپاس قرون از شمار و غایت بار خدایرا سزاست .

Marfat.com

○ (ایران) ـ مطبع حاج عبدالرحیم ، رمضان المبارک ۱۳۴۶ه‍ ، ۳۲۴ص ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۴۱۰۴/۸۱۳۸

● نمایشنامهٔ کلیله و دمنه

ترجمهٔ ابوالمعالی نصرالله .

اقتباس از علی رضا امیر معز، در ۱۹۶۲م. با ترجمه به انگلیسی .

آغاز : کتاب کلیله و دمنه ابتدا بلغت سانسکریت نوشته شده است .

○ U.S.A. Lafayette Printing Co. Lafayette Indian ۱۹۶۲م ، ۳۷ +

۴۳ص ، بخط جواد شریفی نمایندهٔ لباس ایرانی قرن لوزدهم ، ۲۵/۵ × ۱۷ س‌م ، مصور .

ش ۹۹۸۹/۹۹۴۹

● ورقه و گلشاه = قصهٔ ورقه و گلشاه

در ص ۵۷۱ گذشت .

● و یکرم او روسی

نگارش کالیداس .

مترجم پرفسور عباس شوستری رئیس سابق دانشکده خاور شناسی لاهور، نمایشنامه است .

آغاز : درام بمعنی عمل لفظ یونانیست ، فارسی آن « کرده» می شود .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، ۱۹۵۳م ، چاپ دوم ، ۱۶۸ص ، ۱۸ × ۱۲ س‌م .

ش ۱۶۰۹۲/۱۵۰۸۲

● یوسفیه

از مرحوم میرزا مهدی در ۱۲۸۵ه‍ ق . داستان حضرت یوسف است .

در مقدمه می گوید : من بنقل یوسفم الدر سخن ـ هست مقصودم حسین ممتحن .

مجلس اول عنوان ندارد .

۲ـ کیفیت ظلم و ستم برادران به یوسف و پیراهن او را بخون .

۳ـ الداختن برادران یوسف را بچاه و بعضی از وقائع دیگر .

Marfat.com

٤- بیرون آوردن کاروالیان یوسف را و آگاه شدن برادران.

۵- رفتن یوسف بر سر قبر مادر و غلام او را نزد مالک بردن .

۱۰- بیرون آمدن یوسف از زندان و بمسند شاهی قرار گرفتن .

۱٦- رفتن یعقوب بمصر .

آغاز : بعد از حمد و ستایش قادر متعالی و پس از پرستش و ثنای حی لا یزال جوهر لقود معدود شکر واجب .

○ (طهران) - بسعی و اهتمام کربلائی علی کتاب فروش خوانساری ، کارخانهٔ مشهدی ابراهیم ، ۱۲۹٤ه ، (۸۷)ص ، ۲۱/۵ × ۱٦/۵ س‌م .

ش ٦۵٤۲/٦۲۵۹

Marfat.com

بلاغت

مشتمل بر کتابهایی در علوم و فنون :

تاریخ گوئی، شعر گوئی، معانی،

بدیع و بیان، معما، ضرب الامثال

Marfat.com

Marfat.com

بلاغت

● آئینهٔ تواریخ - تحفهٔ شایق

از حافظ الهی بخش شایق سوداگر کانپوری . نخست در ۱۲۹۵ه/۱۸۷۸م ، باهتمام مؤلف چاپ شده سپس وی تجدیه نظر کرد . مجموعهٔ ماده های تاریخ فارسی و اردو است از عدد ۳ تا ۲۰۰۰ .

آغاز : ۳ = ا ب ، آپ ، با ، پا ،

○ کانپور - مطبع نظامی (جولائی ۱۸۹۸م) ۱۶ + ۴۳۱ص ، صفحات مقدمه آسیب دیده ، ۲۵×۱۷سم .

ش ۳۹۱۵/۷۲۰۴

● اعظم الصناعه

از محمد حسین راقم . شاگرد ابو طیب خان ، بنام مولوی ارتضا علی خان بهادر در ۱۲۶۰ه نگاشته است . وی قبل ازین رساله ای در فن عروض بنام «میزان الاشعار» تألیف کرده بود. رسالهٔ حاضر برای حل معما های «حدایق البلاغه» است .

چون شرح معمیات بنوشت — راقم ز حدایق البلاغه
هاتف سن او ز روی برهان — فرمود که «اعظم الصناعه»

آغاز : تخصیص حمد و ثنا قادری را سزد که ذات بی مثالش از ترکیب و تحصیل مبرا است .

○ (هند) - مطبع کشن راج ، باهتمام مؤلف ، رجب ۱۲۶۲ه ، بخط محمد غوث ، همراه با قطعات تاریخ تالیف از شعرای معاصر ، ۶۴ص ، ۱۹/۵ × ۱۲سم .

ش ۲۰۰۱/۲۴۲۹

● براهین العجم فی قوانین المعجم

Marfat.com

از میرزا محمد تقی مستوفی کاشانی . به سال ۱۲۶۸ه. در اصول شعر و فرهنگ . در یک مقدمه مشتمل بر سه فصل : فصل اول در بیان شناختن شعر و تمیز قافیه از مکتوبی و ملفوظی فصل سوم در عیوب قافیه و شناختن ردیف ، و ۲۴ باب در شناخت ۲۴ حروف تهجی .

آغاز (دیباچه) : چون جناب اشرف ارفع امجد و جواد موید ممجد قائمه اصول خلافت خاتمه فصول شرافت .

آغاز (متن) : من سخن سنج و سخن یکسر بود پند و بلا
کز سخن این کثرت آمد وین همه چون و چرا

○ طهران ـ مطبع دولت علیه ، صفر المظفر ۱۲۷۲ه ، ۳۲۲ص ، ۲۲/۵ × ۱۴/۵سم ، بخط احمد کاشانی .

ش ۱۹۹۵/۲۴۳۵

● بیان التواریخ

از محمد عزیز الله عزیز معروف به محمد ولایت علی خان ولایت . در تاریخ گوئی از محمد هادی علی اشک استفاده کرده است .

مجموعهٔ قطعات تاریخ است از سال ۵۷۵ تا ۱۳۲۳ه. مقدمه در مسایل تاریخ گوئی.

آغاز : پس از نیایش کبریا و ستایش حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و علی آله بالتحیه والثنا هیچ نشناس ناچیز فقیر محمد عزیز الله .

○ آگره ـ بفرمایش شاه فیض خادم عرف شاه دانش ، ابو العلائی اسٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه ، ۱۲۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۳۰۱۱/۲۹۶۱

● تاج المدایح

از محمد النور حسین تسلیم سهسوانی. در ۱۱۸۷ه :

خامهٔ در بار در تاریخ سال
زد رقم «تاج المدایح شد تمام»

بنام کسی که در ۱۲۸۱ه جلوس کرده بود .

مشتمل بر دو باب :

Marfat.com

۱ـ ذکر سخن و اقسام آن .

۲ـ هر آنچه بریاست لازم و ملزوم است .

نگارنده در باب دوم پس از بیان تعریف لشکر و عمارت و حوض و باغ و جلسه ، ارکان دولت نواب کلب علی خان رامپوری را تذکر داده است ، و این ارکان عبارت بوده اند از افراد :

محمد سعید (مراد نواب) ، محمد عثمان خان بهادر (نائب) ، منشی گردهاری لعل (سر رشته دار) ، دیوان جانکی پرشاد (محاسب) ، بخشی کنج بهاری لال و محمد بشیر لکهنوی (وقائع نگار) ، محمد ابراهیم (حکیم) ، مولوی سعد الله و منشی امیر احمد امیر و نواب مرزا داغ و میر ضامن علی جلال لکهنوی (شاعر) ، انبا پرشاد (افسانه خوان) ، میر عوض علی (خوشنویس) ، و مرزا محمد جان بیگ (مصور) ، رحیم الدین مرزا شاهزاده (شطرنج باز) ؛ بهادر حسین خان (خواننده) ، شیخ علی بخش خان (تحصیلدار) ، شیخ وجیه الزمان (وکیل) .

آغاز : صنعت توصیف ثنای رب العالمین بحر ناپیدا کنار است .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۸ه/۱۸۷۲م ، ۱۰۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۸۳۲/۱۲۷۹

۳۰۷۸/۲۰۱۰

● ضمیمهٔ تاج المدایح

از همان تسلیم . مشتمل بر مقاله ای در وصف فصلهای سال ، مقاله ای بعنوان شورش عشق = ۱۲۷۶ ، بر شکال ، معمای منظوم .

آغاز : با زانو شکسته دبیرستان حیرت تعلیم محمد انوار حسین سهسوانی متخلص به تسلیم بعنایت خداوند .

○ همان چاپ ص۶۷-۱۰۲ .

ش ۳۰۷۸/۳۰۱۰

● التنویه بالتشبیه

از محمد سعد الله .

مشتمل بر مقدمه و پنج باب .

مقدمه در بیان معنی لغوی و اصطلاحی تشبیه و آنچه بآن تعلق دارد .

Marfat.com

بابها : ۱- در بیان مشبه و مشبه به . ۲- وجه تشبیه . ۳- در ادات تشبیه . ٤- در غرض تشبیه . ۵- اقسام تشبیه .

آغاز : سبحان الذی لیس کمثله شیٔ ، والذی بداء الخلق والیه الفی ، منزة عن التشبیه والتمثیل .

○ لکهنو - بکوشش سید عابه علی و سید معشوق علی ، مطبع یوسفی ، بت ، چاپ دوم ، ص۲۹۷-۲۲۱ ، همراه بانوادر الوصول .

ش ۲۲۳۷/۲۵۷۲

● جامع التمثیل=مجمع الامثال

از محمد علی هبله رودی . بروزگار سلطان عبدالله قطب شاه در ۱۰٤۹ه . ضرب الامثال فارسی است در ۲۸ باب به ترتیب حروف تهجی .

آغاز : سپاس بیحد و ستایش بیعد و بیمثلی را سزد که بایمای دلگشای ولله المثل الاعلی رایات کنایات بینات در مبادی دین مبین بر افراشت .

○ بمبئی - بسعی و اهتمام حاجی ملا محمه و حاجی عبدالحسین ، بخط میرزا محمد خوانساری و مرتضی حسین برغانی ، ۱۳۰۲ه ، ۴۰۰ص ، ۲٤ × ۱۶/۵سم .

ش ۳۰۲۱/۲۹۵۰

● چار شربت

از میرزا محمد حسن قتیل . در ۱۲۱۷ه در لکهنو .

شربت اول - صرف دو چاناغ ست : ۱- در عروض منقسم به نه ایاغ . ۲- در قافیه منقسم بسه ایاغ .

شربت دوم - با یک چاناغ سر و کار دارد و صرف این چاناغ قند مصطلحات اهل زبان ست .

شربت سوم - در سه چاناغ : ۱- لقوع زرد آلو و کشمش و آلوی فقرات لثر . ۲- منحصر در دو ایاغ . ۳- آب میوهٔ درخت مکاتیب و لصیب چار ایاغ است .

شربت چهارم - از یک چاناغ مالا مال آب منجمد الگور زبان ترکی بچار ایاغ .

آغاز : لغوت فروشی زبان فصیح بیانان بلیغ کلام با برگ گل شاداب در موسم اردی بهشت وقت تقریر چراست .

Marfat.com

○ لکهنو ـ بفرمایش عبدالرحمن خان شکرستان ، مطبع حاجی ولی محمد ، ذیحجه ۱۲۶۷ه ، چاپ سوم ، ۸۶ص ، سنگی ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۷۲۲۳/۱۷۲۲۳

● حدایق البلاغة

از شمس الدین فقیر دهلوی .

مشتمل بر پنج حدیقه :

۱ـ علم بیان . ۲ـ علم بدیع . ۳ـ علم عروض . ٤ـ علم قوافی ـ ۵ـ فن معما .

آغاز : حمدی که رخسار شاهد بیان را غازه پیرائی نماید .

○ لکهنو ـ بفرمایش محمد عبدالستار خان ، مطبع منشی فخر الدین، نومبر ۱۸۹۳م، ۱۶۸ص ، ۲٤/۵ × ۱۶س‌م ، همراه با «نهرالافاضة» از مولوی محمد عبدالاحد شمشاد فرنگی محلی لکهنوی ، مدرس مدرسهٔ فارسی غازی پور زلده در ۱۸۹۳م. آغاز سرسبزی خدائق بلاغت بتمجید

ش ۱۶۹۵۴

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، بت ، چاپ اول ، ۲۳۲ص ، ۲۲ × ۱٤س‌م ، همراه با حاشیهٔ اردو از مولوی محمد منیر لکهنوی .

ش ۱٤۵۲/۱۰۰۰

● حدایق السحرفی دقایق الشعر

از خواجه امام رشید الدین وطواط...محمد بن عبدالجلیل. در علم بدیع و صنعت شعر .

آغاز : الحمد لله علی ما افاض علینا من نعمة المترعة الحیاض ومنة المرعة الریاض الصلواة علی خاتم البیاء واصفیاء .

○ (طهران) ـ بسعی و اهتمام آقا محمد باقر ولد محمد رحیم ، بخط محمد حسن بن محمد حسین ، بت ، بروزگار ناصر الدین قاجار ، ۲۳ص ، ۳۳/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۲۶۲۷/۲۵٤۲

● خزینة الامثال

از سید حسین شاه متخلص به حقیقت میر منشی ایالت مندراس . در ۱۲۱۵ه تالیف کرده است . در این کتاب امثال عربی را ابو البرکات رکن الدین محمد الشهیر به مولوی تراب علی به فارسی ترجمه‌کرده است و مورد استعمال آن را تذکر داده است ، شامل امثال عربی و فارسی و اردو.

Marfat.com

مشتمل بر ۳۱ خزینه به ترتیب حروف تهجی و هر خزینه دارای چند گنجینه است .

مهلس ضمیمهٔ خزینة الامثال مشتمل بر بیان استحباب مزاح و بیان کنایات و مصطلحات فارسی ، بیان بعضی از لغات فارسی ، اصلاح الفاظی که بروش نادرست متداول شده اند و ...

آغاز (دیباچه اردو) : خزینة الامثال نام کتاب تصنیف عالم با عمل فضیلت پناه جناب سید حسین شاه مرحوم .

آغاز (کتاب) : الحمد لله الذی تنزة عن سمات النقص تعالی وله العزة والعظمة والکبریا .

○ مطبع منشی نولکشور، ۱۲۱۵ھ، خزینة الامثال ص٤+۲۲۱، مهلس ضمیمهٔ آن ص۲۲۲-۲۵۲ ، رحلی ، ۲۷×۱۸سم .

ش ۲۵۲۱/۲۱۹۷

● دبیر عجم

از اصغر علی روحی (معاصر) استاد السنهٔ مشرقیه اسلامیه کالج لاهور .

مشتمل بر پنج بهره :

۱- در متفرقات ، علم ادب . ۲- علم معانی . ۳- علم بیان . ٤- علم بدیع . ۵- موازله و تنقید .

آغاز : ای آلکه لیستی ما دلیل هستی تست و توانائی ما برهان توانائی تو .

○ لاهور- مطبع مقبول عام ، ۱۹۲۸م/۴۷-۱۳٤٦ھ، ٤۰٤ص ، ۲٤/۵×۱۲سم .

ش ۱۷۰۹٤

○ حیدر آباد دکن - رزاق مشین پریس ، ۱۳۵۵ھ ، چاپ دوم ، ماده تاریخ طباعت : کلی نودمیده بباغ معانی ، د+٤۰۷ص ، ۱۸×۱۲/۵سم .

ش ۱٤۰۰/۱۹٦٤

● رسایل اسیر

از سید مظفر علی اسیر .

۱- شجرة العروض (ص۲-۵۷) .

بخواهش برادرزاده اش سید هادی علی ، در بیان علم عروض ، مصطلحات عروض ، کیفیت تقطیع ، اصول سه گانه ، اعضان شجرة العروض یعنی ارکان ، زواجین شجرة العروض یعنی زحافات ،

Marfat.com

اوراق شجرة العروض یعنی فروع افاعیل که از تغیرات حاصل آید ، اثمار شجرة العروض یعنی اوزان بحور و مزاحف . (در ۱۹ ثمره) .

آغاز : بعد حمد صانعی که رکن جهان را بسبب خفیف شب و وتد مفروق روز مزین ساخته.

۲- روضة القوافی (ص۶۰-۷۸) .

بخواهش سید هادی علی برادر زاده مولف ، به سال ۱۲۶۱ھ: رقم کرد تاریخ تالیف خامه ـ که جهد از عروض و قوافی بدر کن .

در یک مقدمه و پنج چمن .

باب دوم در حاجت در ردیف .

آغاز : بعد حمد دادار جهان پرور و نعت حضرت خیر البشر و منقبت آل اطهر .

۳- رسالهٔ اضافت (ص۸۰-۸۶) .

آغاز: بدانکه اضافت نسبت کردن چیزی بچیز یست و باصطلاح نحویان نسبت میان دو اسم.

○ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۰ھ/نومبر ۱۸۷۳م، ۸۶ص، ۲۵/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۱۷۰۷/۱۱۷۱۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۱۵م ، چاپ سوم ، ۸۶ص ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۱۴۴۷/۹۵۸

۶۵۴۶/۶۲۶۲

● شجرة الامانی

از فتیل .

مشتمل است بر شش فرع و هر فرعی را تعلق است با ثمری یا اثمار .

فرع ها : ۱- ماهیت کلمه و تقسیم آن در چهار ثمره .

۲- ذکر ضرورت کلمه وحدت آن در کلام اعم از آنکه اسم باشد یا فعل یا حرف ... در یک ثمره .

۳- در ترکیب و در آن دو ثمره .

۴- در بیان زبان فارسی ، و آن مشتمل ست بر سه ثمره .

۵- در فصاحت در دو ثمره .

Marfat.com

۶- در بلاغت ، و در آن یک ثمره .

آغاز : فصیح ترین کلامی که از جوش صفا گوهر شاهوار و لؤلؤی آبدار را در عرق خجالت نشاند .

○ مطبع جعفری ، باهتمام منشی جعفر علی ، بت ، ۲۰۰ص ، نستعلیق ، ۲۶/۵×۱۷س‌م .

ش ۸۳۳۵/۶۶۶۶

● گلبن تاریخ

از حکیم میر مهدی حسین رضوی متخلص به الم . در سال ۱۳۳۴ه‍ . مجموعهٔ ماده های تاریخ به فارسی و اردو است از عدد ۱ تا ۲۰۰۰ .

آغاز : حمد بیحد مورخ عالم دائم البقا کو زیبا ہے جس نے آیهٔ لامعه فی ستة ایام کو مادهٔ ایجاد دنیای بی چیز ظاهر کیا .

گلبن اول در هشت «گل» به اردو .

۱- در معنی تاریخ و موضوع و غایت آن .

۲- در اعداد حروف .

۳- در همزه و الف ممدوده .

۴- در تای مثناة فوقانی .

۵- در بیان کاف وغیره .

۶- در بیان یای تحتانی .

۷- در کیفیت حروف مرکبه .

۸- در آداب مورخین .

گلبن دوم در اقسام و صنایع تاریخ مشتمل بر پنج گل .

○ حیدر آباد - مطبع فخری ، ۱۳۱۲ه‍ ، قطعات تاریخ طبع از مظفر حسین بارق ، حافظ محمد یوسف تشنه ، حبیب لکهنوی ، نواب داغ دهلوی ، میر یسین علی دل ، میر محمد علی موسوی رنج ، ابو علی خان سلیم ، ڈاکٹر محمد عبدالرؤف ، حکیم میر بادشاه ، میر محمد حسین ، میه باقر ، عبدالصمد واصفی ، ۶۸۴ص ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م .

ش ۳۴۵۷/۲۳۸۸

● مخزن الشعراء=وسیله الشعراء

Marfat.com

از مرزا رحیم بیگ ساکن سروهنه شاگرد رشید مولوی محمد بخش نادان .

«در مقدمهٔ جواز شعر گوئی محتوی بدلایل و براهین قوی بسند آیات و احادیث» (ص ع) .

«(پنج سال پیش) گفتگو در جواز و ناجواز شعر از مولانا الهی بخش صاحب بطریق سوال و جواب بذریعه رقعات بمیان آمده بود ... بسا رفیقان که باحقرالعباد حسن اعتقاد دارند دست بدامنم زده تکلیف برین نمودند که این اوراق پریشان که جمع آورده رساله مرتب کنی» .

مؤلف در دیباچه مآخذ و منابع خود را ذکر کرده است ، جمعاً ۲۵ کتاب تفسیر و ترجمهٔ قرآن و احادیث و تاریخ و تذکره و فقه و لغات .

آغاز : نظم نظم حمد ناظمی را سزد که بحور مختلفه ظهور عالم را از یک دائره کن پرداخته فرد بشر را بارکان رباعی و حواس خمسه موزون ساخته .

○ کانپور - بفرمایش شیخ سرفراز علی، مطبع مسیح الزمان ، ۱۳۶۹ھ ، ۱۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۶ س م .

ش ۸۷۳۵/۶۶۶۶

● مطلع السعدین

از وارسته . شروع تالیف در اوایل ۱۱۶۸ھ .

مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه .

مقدمه مشتمل بر دو جلوه : جلوهٔ اول معنی فارس و فارسی و اقسام آن .

بابها : ۱- در ماهیت نظم که آنرا اشعر خوانند ، در هفت فصل .

۲- در کلام نثر که آنرا انشاء گویند ، مشتمل بر چند فصل .

خاتمه - در بیان ضوابط و رسم الخط که آنرا املا گویند .

آغاز : سجدهٔ نیاز خدای را سزاوار ست که کاخ سربفلک کشید سخن را بنقش و نگار استعارات و تشبیهات پرداخته .

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۷ھ/۱۸۸۰م ، ۹۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س م .

ش ۷۰۵۰/۲۹۷۵

● مفتاح التواریخ

در احوال بزرگان و قطعات تاریخ. در بخش تاریخ خواهد آمد.

Marfat.com

● مفتاح الصفات

از منشی رام نرائن . در صنایع ، در دو سخن :

۱ـ صفات لفظی و معنوی . ۲ـ اقسام کلام .

آغاز : اول حمد خالقی است که ارض وسما شعبده از بازی آونست .

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۵۲ص ، ۲۶×۱۷سم .

ش ۷۰۲۳/۶۹۶۴

● مقامات حمیدی

از قاضی حمید ابوبکر .

مشتمل بر ۲۴ مقامه :

۱ـ فی البدایع الملمه والصناع المسجعه .

۲ـ فی الشیب والشباب والمناظره بین الشیخ والشباب .

۳ـ فی الغزو والجهاد .

۴ـ فی الربیعه ، (در کیفیاتی که منسوب به بهار است) .

۵ـ در اشعار چیستان .

۱۰ـ فی الوعظ (در نصیحت) .

۲۰ـ بین الطبیب والمنجم والمناظره .

۲۴ـ فی البرد (سرما) .

آغاز : الحمد لله الذی شرفنا بالعلم والراسخ وعرفنا بالذین الناسخ .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، مطبع کریمی ، ۱۹۲۱م ، ۱۶۰ص ، بخط محمد صادق صدیقی (منشی فاضل) ساکن ککهڑ ضلع گوجرالواله ، ۲۵×۱۶/۵سم .

ش ۳۱۳۷/۸۲۸۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۳۴۹ه/جنوری ۱۹۳۱م ، چاپ چهارم ، ۱۳۲ص ، محشی ، ۲۶/۵×۱۷سم .

ش ۲۴۲۸/۲۰۷۰

۹۰۶۷/۹۲۰۴

۱۶۵۲۲

Marfat.com

● موهبت عظمی

از سراج الدین علی خان آرزو . در خاتمه میگوید :

«این کتاب اول نسخه است که در این فن (علم معانی) تصنیف شده» .

مشتمل بر یکمقدمه و ۸ باب و خاتمه .

مقدمه ـ فصاحت کلمه خلوص اوست .

بابها : ۱ـ اسناد خبری . ۲ـ در احوال مسند الیه . ۳ـ در احوال مسند . ٤ـ در احوال متعلقات فعل . ۵ـ در قصر . ٦ـ در انشاء . ۷ـ در فصل و وصل . ۸ـ در ایجاز و اطناب و مساوات . خاتمه در کلمات الشعرا .

آغاز : فصاحت مایهٔ معانی پردازان ستایش کلیمی است .

○ دهلی ـ باهتمام خواجه علی حسن ، مطبع شرف المطابع ، ۱۲۶۸ه/۱۸۵۱م ، ۸٤ص ، ۲٤ × ۱۵سم .

ش ۱٦۸۲۳

● نهر الافاضة=حاشیهٔ حدایق البلاغة

در ص ۵۸۵ گذشت .

● نهر الفصاحت=منافع الحسینیه

از قتیل. «چون ... میر محمد حسین خلف میرزا جان علی بعد (از) دریافت مقدمات نسخهٔ «شجرة الامانی» که بایمای والد ماجدش طراز تالیف پذیرفته شوق الشاء بهمرسید روزی تکلیف باین بی سر و پا نمود که اگر رساله مختصری مشتمل بر ذکر خوالدنی که شجرة الامانی بیرایه تحریر نیافته باهتمام دست قلم ملا زمان از قوه بفعل آمد هر آئینه دور از لطف نباشد» .

در ده موج ؛

موج ۱ـ در تعلیم بعضی چیز ها که ترک آن واجب و مستحسن است . ۲ـ استعمال افعال گفتن و دو چار شدن و سروکار داشتن و مطلب و مراد آن . ۳ـ واجبات . ٤ـ زوائد . ۵ـ مرکبات . ٦ـ مقدرات و محذوفات . ۷ـ علم بیان . ۸ـ ذکر لبان فارسی . ۹ـ فرق میان اشعار متقدمین و متاخرین و نثر هندیان و اهل لبان . ۱۰ـ تعلیم طریق تحریر نثر .

آغاز : تراله سنجی عندلیب قلم در بهارستان صفحه بر سر شاخ سطر بتمنای گل همیشه بهار .

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، جمادی الاول ۱۲۵۷ه ، ۷۸ص ، ۲۶ × ۱۷س م .

ش ۸۵۷۹/۸۵۳۷

○ مطبع ولی محمد ، واقع درمیان دروازهٔ سرای بیچ و چبوترهٔ کوتوالی واقع چوک قدیم ، شعبان ۱۲۶۰ه ، ۷۸ص ، ۲۶ × ۱۶/۵س م .

ش ۳۰۹۹/۶۴۲۸

○ کالپور ـ مطبع آصفی ، ۱۲۷۹ه ، ۲۸ص ، ناقص الآخر ، نسخی ، ۲۶/۵ × ۱۷س م .

ش ۸۳۳۴/۶۶۶۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۰۰م/۱۳۲۸ه ، چاپ پنجم ، ۶۸ص ، نسخی ، ۲۳/۵ × ۱۵س م .

ش ۱۸۳۵/۱۲۸۶

۱۶۵۹/۱۴۵۶

● وسیلة الشعراء=مخزن الشعراء

در ص ۵۸۸ گذشت .

Marfat.com

منظومه ها و شرح منظومه ها

Marfat.com

Marfat.com

● آثار پارسی

گرد آوردهٔ دخت امیر بث . ادیب فاضل ، منشی فاضل ، رئیس دانشکدهٔ خاور شناسی دختران لاهور .

مشتمل بر غزلیات و قطعات و رباعیات از : مسعود سعد سلمان ، ابو الفرج رونی ، بو علی قلندر ، امیر خسرو دهلوی ، حسن دهلوی ، مظهر ، جمالی و اقبال وغیره با معرفی به اردو .

آغاز : هندوستان کے مسلمان حکمران صرف بادشاه هی نه تهے -

○ لاهور - ملک نذیر احمد ، استقلال پریس ، ب‌ت ، ۱۷۶ص ، ۱۷/۵ × ۱۱/۵س‌م .

ش ۱۹۵۱/۲۲۴۴ -

● آشوب نامه

شاید سرودهٔ سالی . به سال ۱۲۶۵ه ، «قصهٔ بهگوان داس و گوپال رای که هر دو برادر حقیقی بودند» ، قصهٔ تحصیل علم ، حسن سلوک ، باهم کشیدگی و باز حسن سلوک . تعداد ابیات برابر با اعداد آشوبنامه = ۴۰۵ .

آغاز : بنام توان بخش هر لاتوان
خداوند کار زمین و زمان

○ لاهور - بفرمایش حافظ رحیم بخش ، مطبع هوپ ، ۱۲۷۸ه ، ۲۴ص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۲۹۹۶/۲۹۳۵

● ارتقای باطن

از سید مطلوب حسین . سراینده معاصر . مقدمه از پروفیسر محمد طاهر فاروقی بزبان اردو ، معرفی از عبید الله درانی. مشنویست بعنوانهای :

Marfat.com

نوای خامه ، عشق ، ارتقای باطن ، فقر ، برزخ ، اسلام ، حیات معنوی ، صاحب امر ، کن فیکون .

آغاز (مقدمه) : مثنوی ارتقای باطن جناب سید مطلوب حسین صاحب کی تصنیف ہے ۔

آغاز (متن از ص۹) : یار ما را از نیستانی برید
نحن اقرب گفت و لزد خود کشید

○ لاهور ـ فیض قادر و بابا جان ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۷٤م ، چاپ اول ، ۲۳۲ص ، ۲۲ × ۱٤سم .

ش ۹۲۲۹/۱۵۲۹

● ارشاد الغنی

از محمد سالم علی فاروقی گنج شکری متوطن قصبه عمری در بخش مراد آباد ، بسال ۱۲۷۸ھ.

بود چون فرمایش عبدالغنی — کردمش موسوم ارشاد الغنی ...
بود رنگا رنگ مضمون کتاب — کرده ام تقسیم او بر بست باب
الدرش آمد حکایات دو صد — شد بهر یک باب ده ده را عدد
در هزار و دو صد هفتاد و هشت — این کتاب معتبر منظوم گشت
دفتر عرفان را چون بود مغز — آمدۀ تاریخ ختمش «کار نغز»

بابها : ۱ـ در اکل حلال . ۲ـ نفس کشی و حق کوشی . ۳ـ عبادت و ریاضت اولیاء . ٤ـ خوف جناب باری و در گریه و زاری . ۵ـ خوش اخلاق و خاموشی . ۱۰ـ توکل بر خدا و ترسیدن ازونه . ۲۰ـ متفرقات .

آغاز : ای ضیاء بخش قلوب صالحان
با فروغ معرفت چون تن بجان

○ میرٹھ ـ بفرمایش منشی عبدالغنی رئیس کنپ شهر میرٹھ ، مطبع هاشمی ، ۲۶ ذوالحجه ۱۲۸۵ھ/۹ اپریل ۱۸۶۹م ، ۱۵۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم ، تقریظ منظوم از عبدالغنی المتخلص به غنی ساکن صدر بازار میرٹھ ، وطن قدیم او فضل آباد عرف مالیانواله تهاله افضل گڑھ ، ضلع بجنور بوده .

ش ۷٤۳۲/۵۹۵۸

● ارمغان احمدیه=ریاض علیم

Marfat.com

● ارمغان حجاز

از **محمد اقبال لاهوری** . سراینده و متفکر شرق زمین . (م۱۹۳۸م) ، منظومه های فارسی و اردوی ویست .

آغاز : خوش آن راهی که سامانی نگیرد
دل او پند یاران کم پذیرد

○ لاهور ـ جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، جون ۱۹۵۹م چاپ هفتم ، ۲۸۰ص ، ۲۰×۱۵/۵س‌م .

ش ٦٧٠٨/٤٤١٤

○ لاهور ـ جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، نومبر ۱۹٦۵م ، چاپ هشتم ، بخط عبدالمجید پروین رقم ، ۲۸۰ص ، ۲۰×۱۵/۵س‌م .

ش ۲۰۲۵/۲۱۰۰

● ارمغان عشق

از ضیا **محمد** «ضیا». سرایندهٔ معاصر که اکنون در پسرور بخش سیالکوت زندگی می کند .
مقدمه از دکتر خواجه عبدالمجید عرفانی ، وابستهٔ فرهنگی پاکستان در ایران ، مورخ ۱۹٦۹م .

تقریظی بعنوان «سخن آشنا» متقبس از مکتوب فضل الله شرق مدیر روزنامهٔ «پارس» شیراز.

منظومه ها بعنوان هایی: دعا ، ذکر حبیب ، نغمهٔ نعت ، سرور کونین ، تجلائی مصطفی ، **شان محمد(ص)** مطلع انور ... مناجات .

آغاز : الهی شب و روز خوانم دعا
شوم شادکام از وصال حبیب

○ لاهور ـ ایوان ادب ، کنول آرٹ پریس ، ۱۹۷۰م/۱۳۹۰ه‍ ، چاپ اول ، بخط غلام جیلانی ، ۸۰ص ، ۱۷/۵×۱۱/۵س‌م .

ش ٦٨٧٤/٥٠١١

٦٨٨٦/٥١٢٤

١١٠٩٢

Marfat.com

● اسرار و رموز

از علامه اقبال لاهوری .

مشتمل بر مثنوی اسرار خودی ، و رموز بیخودی .

آغاز : لیست در خشک و تر بیشهٔ من کوتاهی
چوب هر نخل که منبر نشود دار کنم
(ظهری نیشاپوری).

○ لاهور ـ ڈاکٹر جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس، ۱۹۵٤م، چاپ چهارم ، ۱۹۹ص، ۲۰ + ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۶۰۳۰/۱۵۰۱۰

○ لاهور ـ ڈاکٹر جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، چاپ هشتم ، ۱۹۶۹م ، ۱۹۹ص ، ۲۰/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۲۹۲۰/۲۱۰٤

● اسکندر نامه=سکندر نامه

● اشارات و حکایات متعلقات نکات بیدل

از مرزا بیدل عظیم آبادی .

آغاز : زبانم قابل حمد خدا شد
که با نام محمد آشنا شد

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، ۱۲۹۹ه‍ ، بخط میرزا سید علی خان الفسوی ، ۲۱۲ص ناقص الآخر، ۲۲ × ۲۳س‌م.

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۳۲/٦٦٦٤

○ همان چاپ بمبئی را مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و مؤسسه انتشارات اسلامی لاهور مشترکاً چاپ افست کرده است .

ش ۱۲٤۱۰

● اشتر نامه

رک به ; «خمسهٔ حسینی» .

Marfat.com

● اعجاز التواریخ

از محمد عزیز الله عزیز چشتی قادری سروری معروف به محمد ولایت علی خان ولایت رئیس قصبه صفی پور ضلع اوناو (هند). بسال ۱۳۳۰ه=اعجاز التواریخ :

قطعات ماده های تاریخ متعلق به حضرت محمد رسول الله ، حضرت ابوبکر ، حضرت عمر فاروق ، حضرت عثمان ، حضرت علی ، حضرت امام حسن ، حضرت امام حسین ، حضرت علی و حسنین تا امام حسن عسکری (ع) ، شاه عبدالعزیز دهلوی ، مولانا عبدالقادر دهلوی و ... برای ختم بنیاد مسجد خانقاه حضرت مرشد پاک در ۱۳۲۵ه ، رویهمرفته ، شامل قطعات از ۱۱ه تا ۱۳۳۰ه می باشد .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد فقیر خادم بندهٔ ناچیز محمد عزیز الله ... بخدمت سخن سنجان نکته شناس التماس می کند که نخست جمله قطعات تواریخ در آخر دیوانها فراهم آورده .

○ آگره ـ بفرمایش شاه فیض خادم عرف شاه دانش علی خلف شیخ مصاحب علی ، ابو العلائی سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه ، ۵۶+۳ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۲۹۶۱/۳۰۱۱

● منتخب اعجاز التواریخ

سرودهٔ سید شرافت نوشاهی (م۱۴۰۳ه) .

انتخاب و تدوین از سید رضا عارف نوشاهی (نگارندهٔ این فهرست) .

شامل قطعات ماده تاریخ در چهار بخش .

۱ـ قطعات ماده های تاریخ وفات .

۲ـ قطعات ماده های تاریخ ولادت .

۳ـ قطعات ماده های تاریخ و چاپ کتب .

۴ـ قطعات ماده های تاریخ به مناسبتهای مختلف .

آغاز (مقدمه از سراینده) : الحمد لله ... میرے آبا و اجداد میں سے اکثر حضرات فن تاریخ گوئی میں مہارت تامہ رکھتے تھے ۔

آغاز (تقدیم از سید عارف نوشاهی) : اہم اور تاریخی واقعات کے سال وقوع کو معمولی زحمت کے ساتھ ہم تک پہنچانے ۔

Marfat.com

آغاز (متن) : جناب حضرت شاه سلیمان
که بوده در طریقت نیک فرجام

○ مکتبه لوشاهیه ساهن پال بخش گجرات ، ایس- تی- پرلٹرز راولپندی ، ۱۳۹۶ھ ، ۸۴+ ۳ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۹۴۵۹/۹۴۱۸

● اعجاز عشق

از محمد اعجاز المتخلص به اعجاز متوطن کیرت پور ضلع بجنور چشتی صابری .

مثنویست مشتمل بر عنوانهای : نغمه سرای عندلیب سخن بر شاخسار ترغیب عشق ، صفیر سنجی شکر شکن خامه در باغستان تعظیم جانانه ، حکایت جوانی شورید سر و شیفته شدنش بر جمال برهمن زاده ماه پیکر ، شاهد سخن را به پیرایه نظم آراستن و از صورت بمعنی گرائیدن ، ... آرایش صحیفه بجداول حمد و نعمت نمودن و حاجات خود را از واهب حقیقی درخواستن .

آغاز : مرحبا ای عشق فخر عاشقان
از تو شه ممتاز قیس از جهان

○ اله آباد - باهتمام منشی محمد اسمعیل خوشنویس لکهنوی ، بهمت ۹۶ص ، بخط محمد اسمعیل بن اصغر مولوی هادی علی خوشنویس هفت قلم لکهنوی ، ۲۸ × ۱۸سم .

ش ۳۸۵۳/۵۶۲۲

● اعلام حق

از ایوب. در ۲۱ شوال ۱۳۹۹ھ، هدیهٔ ارادت به حضور امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران در فوریه ۱۹۷۹م . از همانست : نوای فردا ، انوار جمال ، آب حیوان .

آغاز : آن خمینی سید والا مقام
بالا از وی ملت خیرالانام

○ اسلام آباد - باهتمام سراینده ، شوال ۱۳۹۹ھ ، بخط ابن اعظم جمیل احمد قریشی تنویر رقم ، ۸ص ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۳۰- ۱۲۸۳۱/۹۶-۱۲۷۹۷

● انتخاب آثار شعرای معاصر ایران

Marfat.com

کتاب درسی است مشتمل بر کلام و احوال شعرای ایران :

۱- ایرج مرزا . ۲- ملک الشعرا بهار . ۳- پروین اعتصامی . ٤- رهی معیری . ۵- سیمین بهبهانی . ٦- دکتر شهریار . ۷- عارف قزوینی . ۸- عشقی .

آغاز : ایرج مرزا ملقب به جلال الممالک فرزند غلام حسین مرزا ، در سال ۱۲۹۱ شمسی در تبریز از مادر زاد .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تعلیمی پریس یا فیاض پریس (خاتمه) ، ۱۹٦۹م ، چاپ دوم ، بخط محمد ظهور ، ۶۰ص ، ۲۱ × ۱۳/۵س م .

ش ۶۸۸۱/۵۱۲۱

● انتخاب شعرای کلاسیک فارسی مع شرح و تنقید و تبصره

(حصه شامل نصاب ایم۔ اے۔ فارسی)

از اشرف لطیفی (معاصر) ، به اضافه و ترمیم از سید اصغر علی جعفری، انتخاب از غزلیات غالب و نظیری و حافظ و قصائد خاقانی و مثنوی مولانا روم دفتر اول است . جزو برنامۂ درسی فارسی فوق لیسانس در دانشگاه پنجاب لاهور .

آغاز (پیش لفظ) : ارباب یونیورسٹی نے ایم۔ اے۔ کے امتحانات بھی پرائیویٹ طور پر ۔

آغاز (کتاب) : مرزا غالب کا اصلی نام اسد اللہ خان تھا ۔ مرزا نوشہ کے عرف سے پکارے جاتے رہے ۔

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تعلیمی پریس ، بت ، ۲٦٤ص ، ۲۱ × ۲۳/۵س م .

ش ٦۷۱۵/٤٤۲۱

● بزم شعراء = تحفة العشاق

از بیاض عبدالله جوئا کمهار واڑه کراچی، در ۱۵ اپریل ۱۹٦۸م .

مشتمل بر حمد و نعت و غزلیات منقبت ها و مرثیه ها وغیره از شعرای مختلف ازالجمله سعدی ، نظامی ، خسرو ، بیدل وغیره .

آغاز : بگشای دری که در گشاینده توی
بنمای رهی که ره نماینده توی

○ کراچی ـ بفرمایش عباسی کتب خاله ، مطبع عباسی ، بهت ، بخط عبدالحلیم خوشنویس بلوچ ، ۲۱٦ص ، ۱۷/۵ × ۱۲س م .

ش ۱٤۰۲/۱۹٦۷

Marfat.com

● **بستان خلیل = شاهد نظم = شمع فیض = تصنیف خلیل**

از منشی محمد عبدالله حسین خلیل. میر مدرس مدرسهٔ اسلامیه معسکر بنگلور. بسال ۱۳۰۰ه.
مشتمل بر پند و نصایح و پند های سود مند لقمان حکیم .

قطهٔ تاریخ از نظام که از هر مصرع آن تاریخ تألیف بدست می آید :

سر آمد از خلیلم پند لقمان حواس و هوش ارباب بصیرت
بیان روشن شیرین زبانان قران ماه و مهر ضد نصیحت

آغاز : ای قادر مطلق و توانا
بر علم و تمیز خلق دانا

○ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۸٤م ، ۳٦ص ، ۲۲/۵ × ۱۳/۵س م .

تقریظات منظوم از محمد نظام الدین نظام ، مولوی محمد حسین شریف .

ش ۱۸۸۱/۲۳٦۹

● **بلبل نامه**

از عطار .

آغاز : بتوفیق خدای صانع پاک
که دانش می نهد در مرکز خاک

○ (ایران) ـ بیادگار سید عبدالله میر کمالی ، مطبع آقا محمد مهدی قاضی سعیدی ، بخط جواد بن ملک الخطاطین الشریفی ، ۱۳۱۳خ/۱۳۵٤ق ، ص۲-٤٦ ، ۲۰ × ۱٤س م .

ش ۱۰۲۲۳/۱۰۱۷۲

● **بوستان**

از سعدی شیرازی . در ۶۵۵ه .

آغاز: بنام خداوند جان آفرین
حکیم سخن در زبان آفرین

○ کلکته ـ مطبع ایشیاٹک لیتهوگرافک کمپنی ، ۱۲٤٤ه/۱۸۲۸م ، همراه با فرهنگ و شرح مولوی تمیز الدین بن محمد یاور ، ۳۲۸ص ، ۲۷ × ۲۰س م .

ش ۱۱۱۱۵/۱۱۱۱۹

Marfat.com

○ تبریز ـ دارالطباعة دارالسلطنة ، باهتمام محمد تقی حسنی حسینی ، جمادی الاول ۱۲۵۷ه ، در کلیات سعدی ، ۲۸ × ۱۹س‌م .

ش ۷۴۳۵/۶۸۶۸

○ (ایران) ـ حسب الامر منو چهر خان مقرب بسرکار بهرام بیگ ۱۲۶۱ه ، ص۱۰۶ـ۳۰۶ ، در کلیات سعدی ، بخط محمد باقر خوانساری بن ملا محمد حسین ، ۲۹ × ۱۹س‌م .

ش ۱۳۸۵۱/۱۳۸۴۳

○ بمبئی ـ فضل الدین ولد شیخ علی کهمکر ، ۲۰ شوال ۱۲۶۳ه/۱۸۴۸م ، بخط میرزا احمد کاشانی، تصحیح و تطبیق نموده شده بالنسخهٔ مولانا محمد مخدوم منتسخه بدست عمرو بن یوسف ابیوردی ، محشی ، از روی چاپ لکهنو باهتمام عبدالرحمن ولد محمد روشن خان ، ۱۲۵۸ه ، ۲۱۸ + ۲ص ، ۳۰ × ۱۸س‌م .

ش ۱۷۲۹۷

○ (هند) ـ مطبع مصطفائی ، ۱۲۶۹ه/۵۲-۱۸۵۳م ، چاپ سوم ، ۲۲۵ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۱۱۱۷/۱۱۱۱۲۱

○ کالپور ـ بفرمایش الهی بخش سوداگر ، مطبع نظامی ، ۱۲۷۶ه/۵۹-۱۸۶۰م ، ۲۱۸ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۱۰۸۳۵/۱۳۴۸۸

○ بمبئی ـ ۱۲۸۳ه/۶۷-۱۸۶۶م ، ص۸۰-۱۸۵ ، در کلیات سعدی ، مصور ، ۲۲ × ۱۶ س‌م .

ش ۷۳۸۲/۶۸۱۷

○ کالپور ـ عبدالرحمن شاکر بن حاجی محمد روشن خان ، مطبع نظامی ، ربیع الآخر ۱۲۸۶ه/۱۸۶۹م ، در خاتمه سال طبع ۱۲۹۳ه آمده است ، چاپ دوم ، ۱۳۸ص ، با دیباچه از طرف ناشر ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۱۷۰۶/۱۱۷۱۶

ش ۱۳۲۹۵/۱۳۳۱۰

ش ۱۶۰۳۹/۱۵۰۲۹

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۴ه/۱۸۷۷م ، ۳۲۸ص ، ناقص الآخر ، محشی ، ۲۵×۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶۰۸۶/۱۵۰۷۶

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ربیع الاول ۱۲۹۵ه/۱۸۷۸م : چاپ هفتم ، محشی ، و روی صفحهٔ عنوان منابع حواشی ذکر شده است به تصحیح سعد الدین حیدر علوی ، «تصحیح و تطبیق نموده شد با نسخهٔ صحیحه پسندیدهٔ مولانا محمد مخدوم منتسخه بدست ابی وردی» ، نسخهٔ مذکور را عمرو بن یوسف ابیوردی در ۸۰۵ه در بلدهٔ ابیورد برای صفی الدوله از نسخهٔ کتابخانهٔ برهان علی خان نقل کرده بود ، ۲۲۹ص ، ۲۶/۵×۱۷س‌م .

ش ۵۸۷۳/۷۲۳۳

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۶ه/۱۸۷۹م ، ۳۳۲ص ، محشی ، ۲۲/۵×۱۷س‌م .

ش ۳۷۷۰/۴۸۷۳

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۹۹ه/مارچ ۱۸۸۲م ، ۲۲۰ص ، چاپ دوم ، محشی ، ۲۶×۱۷س‌م ، از روی چاپ ۱۲۷۹ه که ماده های تاریخ چاپ از اشک ، نسیم ، اشرف علی ، گوبند پرشاد ، کالکا پرشاد داشته .

ش ۱۰۸۴۵/۱۳۴۹۸

○ بمبئی ـ باهتمام قاضی عبدالکریم و قاضی رحمت الله مالکان ، مطبع فتح الکریم ، ۱۳۰۵ه/۸۷-۱۸۸۸م ، محشی ، ۳۴۰ص ، ۲۴/۵×۱۶س‌م .

ش ۱۱۱۱۶/۱۱۱۲۰

○ بفرمایش محمد عبدالقیوم تاجر کتب کلکته ـ مطبع قیومی کالپور ، شعبان ۱۳۳۲ه/ جولائی ۱۹۱۴م ، ص۲-۲۷۶ ، محشی ، ۲۴/۵×۱۶س‌م .

ش ۱۲۵۹۳/۱۲۶۲۵

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کانشی رام ، جمادی الثانی ۱۳۳۶ه/۱۹۱۸م ، ۲۲۶ص ، محشی ، ۲۷×۱۸س‌م .

ش ۱۴۶۷/۹۷۲

○ لاهور ـ منشی گلاب سنگه مالکان مطبع مفید عام ، اکتبر ۱۹۱۹م/محرم ۱۳۳۸ه ، بخط محمد چراغ ، ۴۷۴ص ، محشی ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۱۰۷۹۷/۱۳۴۵۰

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۴۷ھ/ ۱۹۲۸م ، ۲۲۶ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۰۷۹۵/۱۳۴۴۸س‌م .

○ لاهور ـ حاجی ملک دین محمد و پسران ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ۱۳۵۰ھ/ ۳۲-۱۹۳۱م ، محشی ، ۳۴۰ ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م ، بخط درشت ، بقلم مولوی احمد حسین خان ساکن عادل گڑھ ، و مولوی حکیم الله رکھا قریشی کاتب ساکن روڑس تحصیل و ضلع سیالکوٹ .

ش ۶۰۳/۱۸۰۶

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، باهتمام علی بهائی شرف علی سورتی ، بتصحیح و تزاید حواشی نثار احمد بریلوی ، پ‌ت ، ۳۳۲ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۰۷۶۲/۱۳۴۱۵

○ پیشاور ـ حسب الارشاد میان حاجی محمد و عبدالرحمن تاجران کتب لاهور ، مطبع گیس پرنٹنگ ورکس ، ۴۳۹ص ، محشی از ملا کگه و ملا محمد خطاب و ملا گاڑه ، ۲۷ × ۱۸س‌م ، بخط درشت .

ش ۱۰۷۹۲/۱۳۴۴۵

۱۶۱۵۵/۱۶۰۴۵

○ (تهران) ـ مؤسسه چاپ و انتشارات امیر کبیر ، پ‌ت ، بخط جواد شریفی ملک الخطاطین ، ۲۹۳ص ، ۱۶/۵ × ۱۲س‌م ، از روی نسخهٔ تصحیح شدهٔ مرحوم محمد علی فروغی ، در این کتاب ۱۵۹ حکایت و ۴۰۴۶ بیت شعر است .

ش ۳۲۱۹/۲۷۶۳

۳۲۱۴/۲۷۶۲

○ لاهور ـ مطبع مفید عام ، پ‌ت ، ۴ + ۴۷۴ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۶۰۲۶/۱۵۰۱۶

○ لکهنو ـ مطبع لامی منشی گلاب سنگه ، پ‌ت ، ۴۷۴ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۰۹۸۹

○ مطبع مرتضوی ، پ‌ت ، ۲۱۶ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۳۰۰۹/۲۹۵۹

○ هند ـ ص۷-۳۲۶ ، ناقص الطرفین ، سحشی ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۱۱۰/۱۶۰۰۰

● منتخب بوستان Selection Bostan

○ کلکته ـ کالج آف فورٹ ولیم ، بتصحیح الله داود و خرم حسینی ، پرشین پریس ، ۲۴ ذیحجه ۱۲۲۴ه/۳۱ جنوری ۱۸۱۰م ، ۱۰۴ص ، ۲۷/۵ × ۲۰س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۲۵۷۰/۵۴۸۹

ترجمهٔ بوستان

● بوستان مترجم

ترجمهٔ اردوی از عبدالکریم سعدی (معاصر) مدیر مجلهٔ «الهلال» ، پیش گفتار از دکتر لهی بخش بلوچ مورخ ۲۹ مئی ۱۹۵۶م ، تنها ترجمهٔ باب اول است .

○ حیدر آباد سنده ـ آزاد بک ڈپو ، سعید آرٹ پریس ، بخط عبدالمجید یوسف زئی ، حدود ۱۹۵۶م ، ۱۰۴ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۱۳۵۵/۱۹۵۲

شروح بوستان

● انهار الاسرار

از علیم الحسنی الحسینی جالندهری . در ۱۱۴۵ه : گفت تاریخ شروعم در ضمیر ـ از «کلام شیخ سعدی» یاد گیر .

آغاز : حمد خداوندیرا در بوستان جان انهار اسرار جاری ساخته .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ رحیم بخش ، مطبع نور ، ۱۲۸۶ه ، ۲۴۴ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۵۱۷۵/۳۱۴۹

۵۱۸۷/۵۶۲۳

● بهار بوستان

Marfat.com

از یک چند بهار . نگارندهٔ «بهار عجم» .

آغاز : این کلبن دالش که نامی ست به بهار بوستان و سیرش نصیب یاران و دوستان ، نام جهان دار جان آفرین .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۷م/۴۶-۱۳۴۵ه ، چاپ چهارم ، ۶۱۰ص ، ۲۴×۱۵/۵سم .

ش ۲۲۱۸/۲۵۴۱

● شرح بوستان=محمدیه

از مولانا محمد گلهوی .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بعرض میرسالد راجی الی رحمة العلام الصمد ، محمد بن غلام محمد .

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغ الدین ، مطبع مصطفائی ، ب‌ت ، ۴۶۴ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۹۵۲/۲۲۴۵

۱۳۸۹۴/۱۳۸۸۶

فرهنگهای بوستان

● فرهنگ صحیحهٔ بوستان

از سید ابن حسن . در ۱۸۶۴م تا ۱۸۸۰م ، وقتی در چاپخانهٔ منشی نولکشور ملازمت می‌کرد . فرهنگ فارسی بفارسی است .

آغاز : عندلیب خامه در بوستان ستایش بهار آفرینی زمزمه پرداز است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، محرم ۱۲۹۸ه/۱۸۸۰م ، ۲۲ص ، وحشی ، ۲۲/۵ × ۱۷سم .

ش ۳۷۷۰/۴۸۷۲

○ کالپور ـ بفرمایش محمد عبدالقیوم تاجر کتب کلکته ، مطبع قیومی (صبح) یا مطبع احمدی (خاتمه) ، صفر ۱۳۱۸ه ، ص۲۷۸-۳۰۸ ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۲۵۹۲/۱۲۶۲۵

Marfat.com

● فرهنگ و شرح بوستان

از مولوی تمیز الدین بن محمد یاور .

○ کلکته ـ مطبع ایشیاٹک لیتهوگرافک کمپنی ، ۱۸۲۸/۵۱۲۴۴م ، به صورت حاشیهٔ «بوستان» .

ش ۱۱۱۱۵۰۲۱۱۱۹

● بیروی از بوستان=دبستان اخلاق

● بهمن نامه

از رستم بن بهرام بن سروش ملقب به تقی در ۱۳۲۱ه ، در بمبئی . گفتار اندر ستایش خرد ، در آفرینش جهان و آفرینش مردم ، آفرینش آفتاب ، آفرینش ماه .

مهم «داستان بهمن» بعنوانهای :

مجلس بر تخت نشستن بهمن ، صفت کردن رستم دختر شاه از زبان بازرگان ، نام نوشتن رستم بشاه صور کشمیری و دختر طلبیدن برای بهمن اسفند یار ، خبر یافتن شاه صور از آمدن پارس پرهیزگار ، و ...

آغاز : بنام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه بر نگذرد

○ بمبئی ـ بدستیاری رستم پور بهرام سروش تقی و رستم مرحوم شاپور خسرو تقی ؛ مطبع فیض رسان ، ۱۳۲۵ه/جون ۱۹۰۷م ، ۵۵۲ص ، مصور ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۹۸۸۷/۹۸۷۷

● بوی خلد=مجموعهٔ مناقب

● بیاض اصغر=کشکول

● بیسر نامه

از عطار .

مشتمل بر ۸ بند ، ترجیع هر بند این بیت است :
من خدایم من خدایم من خدا
فارغم از کبر و کینه و ز هوا

Marfat.com

آغاز : من بعبرة الو له بينم در جهان
قادرا پرورد گارا جاودان

○ امرتسر ـ مطبع چشمهٔ نور ، ۱۲۸۱ه ، ۱۶ص ، بخط شهابه الدین لاهوری ، ۲۲/۵ × ۱۴ سم .

ش ۸۹۱۶/۸۹۱۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۴۵-۱۵۰ ، در مجموعهٔ رهبر راه حق ، ۲۶/۵ × ۱۸ سم .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

● پس چه باید کرد ای اقوام مشرق مع مسافر

از اقبال لاهوری .

آغاز (بخوانندهٔ کتاب) : سپاه تازه بر انگیزم از ولایت عشق
که در حرم خطری از بغاوت خرد است

تمهید : پیر رومی مرشد روشن ضمیر کاروان عشق و مستی را امیر

آغاز (مثنوی مسافر) : نادر افغان شه درویش خو
رحمت حق بر روان پاک او

○ لاهور ـ منیره بیگم صلاح الدین (دختر اقبال) ، پاکستان ٹائمز پریس ، ۱۹۶۴م ، چاپ پنجم ، ۴۴ + ۷۱ص ، ۲۰ × ۱۶ سم .

ش ۶۷۰۷/۴۴۱۳

● پندنامهٔ سعدی=کریما

● پندنامه

از عطار نیشابوری .

آغاز : حمد بیحد آن خدای پاک را
آنکه ایمان داد مشت خاک را

○ لاهور ـ میان چراغ دین ، مطبع دامن گیر ، ذی الحجه ۱۲۸۱ه ، ۲۹ص ، ۳۰ از

Marfat.com

ص۲۹ تا ۳۱ «صد پند سود مند لقمان» و از ص۳۱ تا ۳۲ «تحفة الملوک» چهل بابی ، ۲۴×۱۵ س‌م .

ش ۱۷۷۰/۱۳۴۷

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ربیع الثانی ۱۲۹۰ه ، ۴۷ص ، سپس صد پند لقمان ، ۲۲/۵×۱۴ س‌م .

ش ۳۶۴۷/۶۷۸۹

۱۷۲۳۰ ناقص الاول

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین ، مطبع سلطانی ۱۱۹۴ه ، بخط قادر بخش پرلٹر ، مطبع سلطانی ، ص ۳-۴۴ ، سپس صد پند لقمان ص ۴۵-۴۶ ، احوال مصنف پند نامهٔ عطار، از کتاب مخبر الواصلین و نعت رسول ص۴۳ ، ابیات در بیان رد شرک سرودهٔ حاجی نظام الدین بهرای کشمیری که قبرش در بهرا است ص ۴۸ ، ۱۵×۱۶ س‌م .

ش ۸۸۸۹/۸۸۴۶

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعد ۱۳۰۴ه/اگست ۱۸۸۷م ، ۶۴ص ، صد پند لقمان از ص۶۲-۶۴، ۲۴/۵×۱۷ س‌م .

ش ۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ پشاور ـ بفرمایش دیوان وزیر سنگه ، لاهور ، مطبع مفید عام پرنٹنگ ورکس ، ۱۳۱۷ه/ ۱۹۰۰م ، ص۳۳-۷۳ ، در مجموعهٔ پنج گنج ، ۲۳×۱۴ س‌م .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

○ لاهور ـ مطبع مفید عام ، ۱۹۰۲م ، ۳۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۶×۱۶ س‌م .

ش ۸۸۱۳/۸۷۵۹

○ لاهور ـ منشی گلاب سنگه ، مطبع مفید عام ، ۱۹۰۳م ، ۶۴ص ، ۲۴/۵×۱۷/۵ س‌م ، همراه با صد پند لقمان .

ش ۱۷۹۹/۱۳۱۴

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کانشی رام سٹیم پریس ، ۱۳۴۳ه ، در مجموعهٔ «چهار کتاب» ص۱۸۳-۲۳۲، آغاز : حمد بیحد حضرت معبود را ـ کز عدم آورد ه موجود را . حمد بیحد آن خدای پاک را ، ۲۲×۱۳ س‌م .

Marfat.com

ش ۱۰۴۷/۱۶۵۲

۱۳۶۷/۱۹۳۹

○ کلکته ـ بفرمایش محمد سعید و پسران تاجران کتب ، مطبع ربانی ، رجب المرجب ۱۳۶۷ھ ، محشی ، ۴۸ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۱۸۶/۱۶۰۰

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، ۱۳۷۶ھ/اپریل ۱۹۵۷م ، چاپ سوم ، ص۴۷-۱۱۰ ، در مجموعه پنج گنج فارسی ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۶۰۷۷/۱۶۱۸۷

○ ملتان ـ مکتبهٔ شرکت علمیه ، بدون ذکر مطبع ، (۱۳۷۹ھ/۱۹۵۹م) ، محشی ، ۵۲ص ، حواشی به اردو از قاضی سجاد حسین مورخ ۱۳۷۹ھ ، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۸۴۲/۱۳۸۵۰

○ لاهور ـ مطبع مجتبائی ، بفرمایش جوت سنگھ و سادھو سنگھ تاجران کتب ، ڈیرہ اسماعیل خان ، بت ، ۶۰ص ، بخط عبدالغنی وزیر آبادی ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۳۸۲/۱۷۳۵

○ لاهور ـ ملک سراج الدین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط ایس حامد علی لاهور ، ص۲۶-۶۰ در مجموعه پنج گنج ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۹۳۶/۱۳۶۹

● شرح پند نامهٔ عطار مسمی به شرح محمدیه

از محمد بن غلام محمد گلهوی .

آغاز : نحمد الله علی نواله ونکبره بالجلال تکبیرا ونصلی علی محمد ونسلم ... می گوید بنده ... محمد بن غلام محمد ... چون پند نامهٔ حضرت شیخ فرید الدین عطار .

○ ملتان ـ فاروق کتب خانه ، بت ، ۱۲۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م .

ش ۴۵۸۸/۳۴۴۵

● پند نامه

Marfat.com

از ملا فیروز ابن ملا کاؤس زرتشتی (متوفی ۸ اکتبر ۱۸۷۰م/۲۰ ربیع الثانی ۱۲۴۶ه در ۷۳ سالگی) .

مشتمل بر حمد ، نعت زراتشت اسفتمان ، طلب علم و آمرزش از باریتعالی ، عبادت و بندگی ، توبه و انابت ، نصایح متفرقه ، مدح صدق و راستی ، مذمت کذب وغیره .

آغاز : چو آمد بجنبش لخستین قلم
بنام جهان آفرین زد رقم

○ بمبئی ـ بکوشش سروش آزرمی فرزند تیر انداز خدا مراد حسینی ، چاپخانه سلطانی ، شهریور ماه ۱۳۱۸خ/ژانویه ۱۹۴۹م ، ص۱-۴۷ ، همراه باعکس مؤلف و دیگران ، ۱۷/۵×۱۱ س‌م .

ش ۱۳۹۶۴/۱۴۰۵۵

● پند نامهٔ ناصر خسرو=سعادت نامه

● پیام مشرق

سرودهٔ محمد اقبال لاهوری . در پاسخ «دیوان مغربی» سرودهٔ گوته شاعر المانی .

آغاز (دیباچه) : «پیام مشرق» کی تصنیف کا محرکہ جرمن حکیم حیات گوئٹے کا «مغربی دیوان» ہے .

آغاز : ای امیر کامگار ای شهر یار
نوجوان و مثل پیران پخته کار

○ لاهور ـ دکتر جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، ۱۹۵۸م ، چاپ دوازدهم ، بخط عبدالمجید پروین رقم ، ن+۲۶۴ص ، ۲۰×۱۶س‌م .

ش ۲۱۰۳/۲۰۲۲

۶۷۳۲/۴۴۲۸

● تحفة الاحرار

از جامی. در ۸۸۶ه ، در ۲۰ مقالهٔ عرفانی و اخلاق .

آغاز : حامدالمن جعل جنان کل عارف ...
بسم الله الرحمن الرحیم همت صلای سرخوان کریم

Marfat.com

○ بفرمایش احمد جامی (م۱۲۸۵ھ) و عبدالعزیز و فقیر الله ، مطبع محمدی لاهور ، ۱۲۸۵ھ ، ۱۱۲ص ، محشی ، همراه با قطعات تاریخ وفات احمد جامی مذکور ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۷۲۵۶/۷۰۲۴

○ بفرمایش و تحریک چراغ الدین تاجر کتب لاهور ، و خدا یار خان تاجر کتب ملتان ، مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۸۶ھ/اگست ۱۸۶۹م ، محشی ، ۱۱۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶۹۱/۱۴۱۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۸۴م ، چاپ چهارم ، ۱۱۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، بفرمایش فقیر الله و عبدالقادر و عبدالعزیز ، ۱۳۰۴ھ/ ۱۸۸۷م ، چاپ پنجم ، بخط امام الدین ساکن کیلیانواله ، ۱۱۰ص+(۱) ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۲۴۳۸/۲۰۶۰

○ لاهور ـ رفاه عام سٹیم پریس ، بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، ۱۹۲۹م ، ۲۰۶ص ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م ، طرح صفحهٔ عنوان از عبدالغفار ساکن کیلیانواله بخش گوجرانواله ، همراه با حواشی از محمد کلهوی و محمد رضا بتصحیح و تنقیح مولوی عبدالحق .

ش ۱۸۶۴/۱۲۴۸

۸۹۰/۱۸۰۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۱م ، چاپ هفتم ، ۱۴۴ص ، محشی ، ۱۷ × ۱۱/۵س‌م .

ش ۱۷۱۵۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۹م ، چاپ هشتم ، بتصحیح عبدالباری آسی ، ۱۴۴ص ، محشی ، ۱۸ × ۱۱س‌م .

ش ۱۶۹۱۴

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین و سراجدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ۱۱۲ص ، بخط مظفر حسین ، ۲۷/۵ × ۱۸س‌م .

Marfat.com

ش ۳۸۴۴/۵۶۲۱

❶ شرح تحفة الاحرار

از محمد رضا ملتانی .

آغاز : الحمد لله علی الائه والصلوة علی محمد وآله بدالکه چون علت غائی ایجاد عالم وجود انسان است ... قوله : حامداً لمن ... حامداً حال از فاعل ابتداء کلّه محذوف است .

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ۱۳۲۹ه ، ۱۸۰ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۵۷۴/۱۲۱۵

❷ فرهنگ تحفة الاحرار

از مولوی ابو البرکات محمد خیر الدین معروف به صابر ملتانی بن خلیفه ابو الخیر . در محرم ۱۳۰۷ه ، لغات الفاظ مشکله است به ترتیب الفبائی ، در مقدمه می نویسد :

«فرهنگ گلستان و بوستان و زلیخا و سکندر نامه مطبوعه موجود بودند و تحفة الاحرار ومخزن الاسرار و مطلع الانوار و سبحة الابرارکه به اوج مقبولیت رسیده به سلسله درس و تدریس هم مسلسل هستند کسی از ارباب فرهنگ ، فرهنگ بر چهار کتاب مسبوق الذکر تألیف نه فرموده بنا علیه این ساده لوح ... اولاً به تنصیص الفاظ مشکله تحفة الاحرار جامی به ترتیب حروف تهجی باستعانت کتب لغت پرداخته ... انشاء الله بشرط زندگی فرهنگ مخزن و مطلع و سجه لیز نوشته خواهد شد» .

آغاز : تحفه ستایش و پیشکش نیایش بدربار در بار مرحمت آثار حضرت ایزد غفار دهد .

○ لاهور - مطبع منشی فخر الدین ، ۱۳۰۷ه ، ۲۴ص ، ۲۴ × ۱۵سم ، بخط سید مرتضی شاه .

ش ۱۷۱۷۶

❸ تحفة العراقین

از خاقانی شروانی . گزارش سفر اوست از شروان تا مکه که در ۵۲-۵۵۱ه کرده بود .

آغاز : خیر ما اعتصم المراء بحباله ...

مائیم نظارگان غمناک
زین حقهٔ سبز و مهره خاک

Marfat.com

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۴ه/۱۸۷۷م ، چاپ دوم ، ۲+۴+۲۲۶+ ۵ (تتمه های حواشی تحفة العراقین) ص ، محشی از مولوی محمد هادی علی ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۵۶۳۲/۶۲۵۵

● شرح تحفة العراقین

از میر محمد اسماعیل خان ابجدی (م۱۲۰۳ه) . ملک الشعرای دربار محمد علی خان والا جاه اول فرمانروای کرناتک . از همین سراینده مثنویات زیر لیز در دست است :

۱- الور نامه . ۲- زبدة الافکار . ۳- هفت جوهر در جواب هفت پیکر نظامی . ۴- راغب و مرغوب . ۵- مودت نامه . ۶- حقیقت نامه در شرح دو بیت مطلع مثنوی مولوی ازین رساله بدست می آید که نام مراد او سید محمد قادری بوده . ۷- تحفة الصبیان .

شرح حاضر را در ۱۲۰۰ه/۱۷۸۵م بفرمایش بعضی دوستان نوشته است .

این شرح را محمد یوسف کوکن استاد زبان اردو در دانشگاه مدراس و محمد حسین محوی لکهنوی استاد زبان اردو در همان دانشگاه گردآورده اند ، مقدمه به اردو دربارهٔ خاقانی و تحفة العراقین و شرح حاضر .

آغاز : الحمد لله الذی الهمنا حقائق المعانی و دقایق البیان وعلمنا .

○ مدراس یونیورسٹی، ۱۹۵۴م ، xxxii+۲۸۸ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۲۶۵

● تحفة العشاق

از ناشناس .

مجموعهٔ غزلیات، مستزاد، بحرطویل مخمس ، مقطعات ، رباعیات ، مصرعه های ضرب المثل ، مفردات ، سراپای محبوب ، معما از شعرای مختلف .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحیم - نورس بستان کلام قدیم ... خداوندا کریما بادشاها - همه شاهان عالم را پناها .

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کالشی رام ، ۱۳۳۸ه ، ۸۰ص ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۸۵۵/۱۲۵۷

۱۰۰۷/۱۶۷۱

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، مطبع دین محمدی ، ۱۳۴۱ه ، ۸۰ص ، ۳۲/۵ × ۱۴س م .

ش ۳۷۷۴/۴۸۷۷

○ بفرمایش جهجو سنگه کهڑک سنگه تاجران کتب پشاور لاهور ، مطبع نامی لاهور ، دسمبر ۱۹۳۲م/۱۳۵۱ه ، ۸۰ص ، ۲۲ × ۲۳/۵س م .

ش ۱۰۷۷۸/۱۳۴۳۱

○ بفرمایش دیوان کهڑک سنگه تاجر کتب پشاور ، مطبع ـ کارونیشن الیکٹرک لاهور ، ۱۹۳۸م/۱۳۵۷ه ، بخط عبدالرشید وزیر آبادی ، ۸۰ص ، ۲۱/۵ × ۱۳س م .

ش ۸۴۰۶/۷۴۵۵

● تحفة العشاق=بزم شعراء

از عبدالله .

● تحفة القادری

از سناء الله خراباتی . در بخش تذکره همراه با «خلاصة الاسرار» یاد خواهد شد .

● تحفهٔ محمدی

از خواجه امیر الدین عرف بگلی وال برای حاجی محمد جان تألیف کرده است ؛ از عطارد زبهر سال رقم - تحفه ثانی آمده بقلم . از مصرع دوم ۱۲۷۶ بدست می آید .

مشتمل بر : سبب تألیف ، مناجات بدرگاه قاضی‌الحاجات ، خطاب در الدرر و نصیحت بعزیز مرقوم که محرک سلسله تصنیف این رساله اوست ، در مذمت دنیا و ترغیب یاد مولا ، بیان تفسیر معنی حدیث بروایت حضرت ابن مسعود در تفصیل آفتاب اوتاد ، در بیان دیدن شیخ علاالدوله قیامت را در خواب ، حکایت نظام الدین اولیا ، آمدن درویشی برای زیارت ، بار نایافتن وی ، اطلاع یافتن شیخ ، من کلام شیخ حسام الدین مانکپوری ، نقل کردن امام غزالی در احیای علوم و کیمیای سعادت از سخاوت و بعضی جوانمردان . . . فائده در نکته که ابو القرا بابا نصیبا الدین غازی کشمیری گفته ، مناجات در خاتمه کتاب .

آغاز : ابتدا میکنم باسم الله
کو پناه منست بیگهه و گاه

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۱ه ، ۹۶ص ، ۲۶ × ۱۷س م .

Marfat.com

ش ۶۹۶۲ر فقط تقاریظ است در ۱۹ صفحه

۱۷۲۰۹

● تحفة الناصرية فى فنون الادبيه

از ابو القاسم بن الحاج محمد ابراهيم الرشى المعروف بالاصفهانى . اين متن بعربى است چاپ حاضر ترجمهٔ فارسى بين السطور دارد .

مشتمل بر مقدمه و ده باب هر باب مشتمل بر چند فصل است ، و خاتمه .

مقدمه : فى التوحيد والتمجيد والمناجات .

بابها : ۱- فى المناقب المدائح ، در چند فصل .

۲- فى الاخلاق .

۳- فى الحماسه وما يتعلق بها .

۴- فى النسب والمغازله والخمر والساق والمجلس وما يتعلق بها .

۵- فى الفصول والمياه والانهار والاشجار والبساتين وغيرها .

۶- فى الصيد وما يتعلق بها .

۷- فى المكاتيب والمراسلات والسير والسفر والزيارة وغيرها .

۸- فى السماء والارض والليل والنهار وغيرها .

۹- فى المراثى النبى (ص) وابى طالب و خديجه عليه السلام و اميرالمؤمنين والائمه وغيرهم .

۱۰- فى المواعظ والنصايح وتقلب حالات الدنيا وغيرها .

خاتمه- فى الاشعار التى تجرى مجرى الامثال .

آغاز (ديباچه) : الحمد لله الذى خلق الانسان وانعم عليه جواد اللسان لافصاح حقايق المعانى و دقايق البيان و علمه الاسماء .

آغاز (متن) : قد كنت يا سيدى بالجود معروفا
ولم لزل سيدى بالعفو موصوفا

تحقيق بودى اى آقاى من به بخشش كردن شناخته شده .

○ طهران - بدستور ناصر الدين قاجار ، دار الطباعة محمد رضا مشهدى ، ۱۲۷۸ه ، بخط محمد حسين ، ۶۲۴ص ، ۲۳ × ۲۰/۵سم .

Marfat.com

ش ۳۹۷۵/۷۶۸۵

۳۹۷۸/۷۶۵۵

● ترجیع بند

از مولوی محمد یسین فریق متوطن قصبه سیوهارا ضلع بجنور که هنگام سرودن این ترجیع بند در امرتسر داروغگی نهر باری دوآب بعهده داشته ، در ۲۵ رمضان ۱۲۸۸ه.

مشتمل بر دعا ، مناجات بدرگاه قاضی الحاجات ، نعت سرور کائنات(ص) بزبان فارسی و اردو . غزل در خاتمه .

آغاز : غنچهٔ گلبن امید گشایم یارب
گلی از روضهٔ جاوید نمایم یارب

○ لاهور ـ مطبع وکٹوریه ، ۱۲۸۸ه/۱۸۷۲م ، ۲۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۶۸۸/۱۴۱۰

● ترکیب بند

از الطاف حسین حالی. در رثای سر سید احمد خان ، (م۱۳۱۵ه) .

آغاز : آه ازین تیر گذارا کز کمان انداختند
آه کزیک زخم قومی نیمجان انداختند

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، مئی ۱۸۹۸م ، ۱۵ص ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۷۲۲۵

● تصنیف خلیل = بستان خلیل

● جاوید نامه

از اقبال لاهوری. ترانهٔ القلابی وگزارش سیر خیالی افلاک است.

آغاز : آدمی الدر جهان هفت رنگ
هر زمان گرم فغان مانند چنگ

○ لاهور ـ دکتر جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، ۱۹۵۹م ، چاپ چهارم ، ۲۴۶ص ، ۲۰/۵ × ۱۶سم .

Marfat.com

ش ۹۷۰۶/۴۴۱۲

⊙ لاهور ـ دکتر جاوید اقبال ، پاکستان تائمز پریس ، دسمبر ۱۹۶۶م ، چاپ ششم ، ۲۰/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۰۲۱/۲۱۰۵

● جلاء العیون

در بخش تذکره (سیرت النبی) خواهد آمد .

● جهانگیر نامه

از ابو القاسم هراتی متخلص به مادح. داستان ایرانی است .

آغاز : آغاز داستان جهانگیر نامه بی تاب شدن رستم پس از مرگ سهراب و رفتن بطرف مازندران :

بنام جهان آفرین کردگار که پذرفت از نامش عالم قرار

○ بمبئی ـ اردشیر بنشاهی فرزند خدا رحم مرزبان الهِ آبادی (خاصع) ، چاپخانهٔ سلطانی ، آبان ماه ۱۳۲۵ش، چاپ دوم ، ۲۹۵ص ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۰۰۱۰/۹۹۷۰

● گلدستهٔ دلپذیر=چمن بینظیر

گرد آوردهٔ منشی محبوب عالم کاتب ایمن آبادی . بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب .

مجموعهٔ غزلیات عارفانه و عاشقانه و مثنویات و رباعیات مطایبانه و ناصحانه و اشعار از شعرای متقدم .

آغاز (دیباچه) : سپاس بیقیاس مر آن خداوندی را سزاواریست .

(متن) بی نیاز از ما و از پیدائی و اظهار ما ای غنی ذات تو از اقرار و از انکار ما

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع حمیدیه ، ۱۳۲۶ه‍/۱۹۰۸م ، ۲۰۲ص ، ناقص الآخر ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۱۱۸/۱۶۰۰۸

Marfat.com

○ لاهو ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، اسلامیه ، ۲۰۸ص ، ۲۲×۱۴س‌م ، صفحهٔ عنوان بخط محمد حسین کاتب ، متن بخط محمد علی ایمن آبادی .

ش ۱۴۵۲/۱۰۰۱

۱۳۶۸۱/۱۰۷۸۶

● چمن بینظیر=مرآت العاشقین

گرد آوری از محمد ابراهیم بن شهاب الدین موسی . التخابی است از : قصاید ، دیوان ، غزلهای فارسی مشتملبر سی باب، مستزاد ، بحر طویل ، مخمسات ، مقطعات ، رباعیات ، ابیات ، فردیات ، مصرعهای ضرب المثل ، معماها و صنایع ، بدایح ، چیستان و تواریخ سرودهٔ متقدمین و متاخرین .

آغاز (مقدمه) : گلبن توحید ز باغ قدیم
بسم الله الرحمن الرحیم

آغاز (متن) : الحمد لمن قدر خیراً و خبالا
والشکر لمن صور حسناً و جمالا

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۸۹۷ه‍ق/۱۳۱۵ه‍ ، چاپ هشتم ، ۴۵۸ص ، ۲۳ × ۱۴س‌م .

ش ۲۰۴۸/۲۲۶۵

○ بمبئی ـ مطبع کریمی ، ۱۹۰۵م ، بخط محمد حکمت یار خان ابن حافظ احمد یار خان بریلوی ، ص۱-۶۴ ، در مجموعه ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۲۵۳۸/۲۲۱۴

● چهل اسرار

از امیر کبیر میر سید علی همدانی. (م۷۸۶ه‍)، در مقطع تخلص هایی "علی" و "علائی" بکار رفته است . شامل ۴۰ منظومه بروش غزل .

آغاز (دیباچه) : لقلست که روزی حضرت مخدوم الانام سید ابن الامام مفخر آل طه و یسین ... امیر کبیر میر سید علی همدانی .

Marfat.com

آغاز (متن) : ای گرفتاران عشقت فارغ از لال و منال
والهان حضرتت را از خود و جنت ملال

○ نیاز علی خان مالک مطبع افغانی امرتسر ، جارج سٹیم پریس لاهور ، ۱۳۳۳ه ، ۲۴ ص: ۲۱/۵ × ۱۳/۵ س م .

ش ۱۷۱۶۰

● شرح چهل اسرار

از خواجه مستان شاه کابلی . از همانست : ۱- آتشکدهٔ وحدت (دیوان اول) . ۲- دیوان دوم . ۳- مثنوی یوسف و زلیخا . ۴- سراج الصالحین و رسایل دیگر در عرفان .

دیباچه از مولوی عبدالحکیم اولکاری ساکن چکی شریف که در ۱۲۸۴ه با او در پیشاور بیعت کرده بود . شرح چهل اسرار علی همدانی است بطریق اجمال و بطرز مخمس .

آغاز (دیباجهٔ اولکاری) : الحمد لله ... اما بعد میگوید فقیر ... عبدالحکیم اولکاری که مدت بیست سال در بخدمت با برکت ... خواجه مستان شاه ... در سفر و حضر بودم.

آغاز (متن) : ای حریم وصال ربانی
عارف حق لما علی ثانی

○ جمون ـ سپرنٹنڈنٹ پریس ، ربیع الثانی ۱۳۱۵ه ، ۹۶ص ، ۲۴ × ۲۶س م ، در پایان تقاریظ منظوم و منثور از علما و سرایندگان معاصر که از دیدگاه تاریخی و علمی بسیار مهم بوده اند .

ش ۳۰۳۱/۲۹۷۴

۸۶۵۸/۸۶۰۵ ص ۳۶۷-۴۶۲ در مجموعه دیوان مستان المعروف آتشکده وحدت .

● حدیث دوست برای دوست

از طرف حافظ محمد ظهور الحق ظهور . شاعر معاصر پاکستان .

در دیباچه می نویسد :

«آقای محمد حسین تسبیحی و خانم تسبیحی در حه و شش سال و چهار ماه در پاکستان بودند، کار های نمایان انجام دادند ... اکنون (۱۹۷۷م) چون مدت خدمتشان در پاکستان تمام شد ... این چند شعر به عنوان حدیث دوست برای دوست از طرف دوستان پاکستانی تقدیم می شود» .

Marfat.com

مشتمل برسروده هایی محمد ظهور الحق ظهور، تبسم قریشی گجراتی، ضیا محمد ضیا بسرزا

○ راولپنڈی ـ باهتمام مؤلف، ایس- تی- پرنترز، پبت، (۱۹۷۷م) ۸ص ، بخط عبدالعزیز ۲۲×۱۴س‌م .

ش ۸۹-۱۱۸۸۸/۶۴-۱۱۸۶۳

● حدیقه الحقیقة و شریعة الطریقة

از سنایی غزنوی . بسال ۵۲۵ه .

مشتمل بر ده باب :

۱- فی التحمید . ۲- فی فضیلت نبینا محمد(ص) . ۳- صفت العقل و احواله و افعاله . ۴- فضیلت علم . ۵- العشق والعاشق والمعشوق . ۶- ذکر النفس الکلی . ۷- فی الغفلت والنسیان . ۸- احوال النجوم . ۹- مثل الاحباب والاعداء . . ۱- حسب حاله و بیان احوال و مدح بهرام شاه .

آغاز (دیباچهٔ دوم از حکیم سنائی) : سپاس و ستایش مبدعی ست که بسخن پاک سخندان و سخنگوی را ابداع کرد .

آغاز (متن منظوم) : ای درون پرور برون آرای
وی خرد بخش بیخرد بخشای

○ لکهنو- مطبع منشی نولکشور ، آغاز چاپ در ۱۸۸۵م ، پایان در فروری ۱۸۸۷م ، ۸۵۹ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۲۴۹۳/۶۳۲۵

● مرآت الحدایق = لطایف الحدایق = شرح حدیقه الحقیقة

از عبداللطیف عباسی گجراتی . به سال ۱۰۳۸ه .

آغاز : این لو شگفته گلزاریست که درین هنگام همیشه بهار و بهار فیض آثار سال هزار و سی و هشتم هجری .

○ همراه با چاپ مذکور «حدیقه الحقیقة» .

● حدیقهٔ نعت

Marfat.com

از محمد النور شاه النور ساکن امرتسر ، ملازم دولت رامپور، زنده در ۱۳۰۳ه . از همین مؤلف : منظوم النور ، غنچهٔ ارم، درر فیض ، مثنوی گلشن اقبال و گنجور حضوری ، مثنوی توشهٔ راه ، مثنوی عشرت انگیز ، مثنوی هی بی غش .

مجموعهٔ ۴۸ نعت و مناقب شیخ عبدالقادر جیلانی است .

آغاز (مقدمه) : حمد وافر باغبانیکه بیک لفظ کن .

آغاز (متن) : آمدم بسوی تو حیران و پریشان یا اله
ده بمن جمعیت و ایمان وایقان یا اله

⊙ امرتسر ـ بفرمایش میان عزیز الدین نمبردار رفوگران ، مطبع ریاض هند ، ۱۳۰۳ه ، چاپ دوم ، ۶۶ص ، سپس از ص۶۷ تا ۷۳ رسالهٔ «دستور العمل» به نثر ، بخط محمد شفیق ، ۲۲×۵س‌م .

ش ۱۷۵۱/۱۳۶۷

● حرف نشاط آور لب کوثر

از رفیق خاور . در ستمبر ۱۹۷۸م . سراینده می گوید :

«برخی از نغمه های که اقبال در فردوس برین سرائیده و به مؤلف در رویای القا نموده» .

آغاز : حدیث شوق خیزد از زبالم
که تا آن را به مشتاقان رسانم

○ کراچی ـ باهتمام خانم عاصمه حسین ، مکتبه نصرت ، ایجوکیشنل پرانتنگ پریس ، ۱۹۷۹م ، ۱۱۵ص ، بخط سید لذیر احمد ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۶۰۵۹/۱۵۰۴۹

● حرکت آفاق

از حبیب الله بالن پوری . مثنوی ست در پیروی از اقبال لاهوری ، مطالب آن بعنوانهایی زیر است :

مرد آفاق ، در بیان اینکه حرکت اصل موجودات است زیرا که خروج موجودات از ظلمت کدهٔ عدم بسوی جلوه که وجود بیقوت حرکت منصور نیست ، در بیان اینکه بعد تعینات وجود هنگامهای نظام فطرت بر حرکت مبنی است ، اگر حرکت معدوم گردد میخاله فطرت از خلوت که صوفی ویرانه تر گردد. اسم پیشین به تکمیل حرکت النفس مکلف بودلد و تشکیل رسالت محمدیه برای

Marfat.com

تکمیل حرکت الفس و آفاق بود و قرنها گذشته که امت محمدیه دو حرکت انفس و به گردان شده از نیابت جزو اعظم ، که حرکت آفاق بوده است محروم گشته ، خاتمه ، نشیه فاران . صفا

آغاز : مرد آفاق آن گدای بی لیاز
صد حقیقت آفریند از مجاز

○ ناشر : گجرات (هند) - ضلع بناس کانٹھا ، پالن پور ، کتاب خانهٔ مشائخی . چاپخانهٔ محبوب المطابع ، برق پریس دهلی ، ژوئیه ۱۹۶۰م ، ۱۰۹ص ، ۲۱×۱۷س‌م .

ش ۱۴۰۶۱/۱۳۹۷۰

● حقایق ناصری

● حقیقت الفقراء

هر دو در بخش تذکره خواهد آمد .

● حمله حیدری

در بخش تاریخ اسلام خواهد آمد .

● حیات جاودان

در بخش تاریخ اسلام خواهد آمد .

● خرم زیبا

داستان عشقی است ، در خاتمه گوید :

مر این قصه بود از ماه پرویز - دگر انشا نمود بر دست آویز

آغاز : الحمد لله ... چنین فرمود راوی روایت
اسیر محنت و اندوه و زحمت

○ بمبئی - بفرمایش شیخ محمد علی روضه خان الشهیر به رشتی ابن حاجی محمد حسن رشتی مطبع مظفری ، ۱۳۲۹ه‍ ، ۱۷۵ص ، مصور ، بخط شیخ ابراهیم شیرازی ، ۲۶×۱۶/۵س‌م .

ش ۷۴۲۰/۵۹۵۶

● خریطهٔ جواهر

Marfat.com

او نورزا [illegible] ظهیر (۱۱۱۰-۱۱۹۵ھ) اشعار شعرای قدیم را انتخاب و گرد آورده است .

رک به : مقدمهٔ محمد اقبال مجددی بر مقامات مظهری چاپ لاهور ، ۱۹۸۳م ، ص۱۴۲ .

آغاز : آن روز که آتش محبت افروخت
عاشق روش سوز ز معشوق آموخت

○ کانپور ـ محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن ، مطبع مصطفائی ، ذیقعد ۱۲۷۱ھ ، ص۹۰-۱۷۰ ، همراه با دیوان مظهر جانجانان ، ۲۶ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۹۳۲/۵۰۰۷

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کانشی رام ، بخط دین محمد ص۶۳-۱۴۲ ، همراه با دیوان مظهر جانجانان ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .

ش ۲۶۹۲/۱۹۸۴

۳۳۳۵/۸۸۶۳

خسرو و شیرین

از نواب آصف جاه آصفی . وزیر اعظم پادشاه عالمگیر ثانی (۱۱۶۷-۱۱۷۳ھ).

آغاز : خداوندا رهی از غیب بگشای
ز غیبم دل بر عیب بگشای
بهر عیبی که باشد عیب ناکم
برحمت کن زهیب از غیب پاکم

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۷۷م/ذیحجه ۱۲۹۴ھ ، ۲۲۴ص ، ۲۱ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۸۵۶/۱۲۵۶

۱۶۳۴/۱۴۸۴

خسرو و شیرین

از امیر خسرو دهلوی . در ۶۸۸ھ .

آغاز : خداوندا دلم را چشم بکشای
بمعراج یقینم راه بنمای

Marfat.com

○ مسکو ـ المعیتوی شلل آسیا ، ادارهٔ نشریات ادبیات مشاور ، ۱۹۶۰م . ۲۰۰ ص .
متن انتقادی و مقدمه بقلم غضنفر علی یف ، مقدمه بزبان روسی ، ۲۲ × ۱۴/۵ س‌م .

ش ۱۱۷۱/۱۶۲۶

۱۰۰۵۵/۱۰۰۱۵

● خسرو و شیرین

از نظامی گنجوی . در ۸۷-۵۷۶ه .

آغاز : خداوندا در توفیق بگشای
نظامی را ره تحقیق بنمای

○ بمبئی ـ مطبع محمد سعید و بالو ـ ربیع الآخر ۱۲۶۵ه ، ۲۷۰ص ، ۱۹ × ۱۳س‌م .

ش ۵۹۵۶/۳۷۵۸

۶۹۲۸/۵۰۲۰

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز ابن جامی ، مطبع محمدی ، ۱۲۸۸ه ، قطعهٔ تاریخ طباعت از پیر بخش ایمن آبادی ، ۱۴۲ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م ، به تصحیح مولوی غلام حسین و مولوی غلام محمد .

ش ۳۴۶۳/۲۴۵۱

۸۳۴۱/۶۷۰۴

۱۶۱۵۴/۱۶۰۴۴

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۰۲ه/دسمبر ۱۸۸۴م ، ۱۸۲ص ، چهار ستون ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۳۸۷۶/۵۴۳۶

۳۱۳۴/۷۳۶۱

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۰۲م/ربیع الاول ۱۳۲۰ه ، چاپ سنگی ، ۱۸۲ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۹۴۵

○ لکهنو ـ مطبع تیج کمار وارث نولکشور پریس ، مارچ ۱۹۶۰م/۱۳۷۹ه ، چاپ سنگی ، ۱۷۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

Marfat.com

○ باکو ـ انستیتوی خطوط نسخ خطی آکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذربائیجان ۱۹۶۰م ، ترکیب دهندهٔ متن علمی و انتقادی له ولکساندر ویچ خه تاقوروف ، مصحح متن علمی و انتقادی . ا . ی . برتلس ، مقدمه از ع ، علی زاده ، بخط هرمز عبدالله زادهٔ فریور ، ۵+ ۸۰۶ + ۷ص .

ش ۹۶۳۸/۹۵۹۷

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، رفاه عام سٹیم پریس ، بت ، ۱۵۲ص ، صفحهٔ عنوان بخط محمد یوسف لوح لویس ساکن کیلیانواله ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۹۵۸

● خلاصة الاسرار و تحفة القادری

از خواجه سناء الله قادری پیر خرابات (مدفون در جلال پور جتان ـ بخش گجرات پاکستان) در ۲۰ صفر ۱۲۸۱ه ، به تصحیح **محمد حسین تسبیحی** (معاصر) . ترجمهٔ مثنوی خلاصة الاسرار به نثر اردو از **قریشی احمد حسین احمد قلعه داری** (معاصر) .

۱ـ آغاز (خلاصة الاسرار) : طوطیٔ جان را چنین کردم سوال
کز کجائی راست گوئی نیک ذل

۱ـ آغاز (تحفة القادری) : پیر است ماه و مهر بلیل النهار ما
پیر است بوستان و گل و لاله زار ما

○ لاهور ـ مکتبهٔ نبویه ، ایور گرین پریس ، ۱۳۹۲ه ، بخط سلطان احمد ساکن گجرات ، ۷۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۴/۵سم .

ش ۱۱۰۰۵

۱۱۰۰۶

۱۶۲۷۲

● خمسهٔ حسینی

از الحاج محمد حسین شیرازی متخلص به حسینی (م۱۲۴۹ه) ابن الحاج محمد حسن ابن الحاج محمد معصوم . دیباچهٔ کتاب در شرح احوال مولف و خاتمهٔ دیباچه در سه مقاله :

Marfat.com

۱- شرح حدیث رأس الجالوت . ۲- رسالهٔ مرحوم حاجی میرزا حسن صفی علی شاه در اثبات قطبیت و خلافت منور علی شاه . ۳- شرح دیباچهٔ شش دنگ مثنوی مولوی به نظم . در این چاپ از خمسهٔ وی فقط سه کتاب آمده است .

۱- عذرا و وامق ص۱-۹۸ .

۲- مهر و ماه ص۹۹-۱۷۷ .

۳- اشتر نامه ص۱۸۰-۲۷۰ .

آغاز (دیباچه) : فروزان گوهر حمد و سپاس فزون از وهم و قیاس ایزدی را سزاست .

آغاز (عذرا و وامق) : ای بنامت افتتاح نامها-وی بیادت گرمی هنگامها

آغاز (مهر و ماه) : خداوندا دلی ده سوز در سوز - بطور عشقبازی آتش افروز

آغاز (اشتر نامه) : تا که نشان از دل و از دلبر است
نام خدا زینت هر دفتر است

○ شیراز - مطبع محمدی ، ۱۳۲۴ه یا محرم ۱۳۲۹ه ، ۴۷ + ۲۷۲ص ، ۲۶/۵×۲۱ س م .

ش ۹۵۴۲/۹۵۸۳

● خمسهٔ نظامی

۱- مخزن الاسرار ، ۴۵ص .

۲- خسرو و شیرین ، ۱۳۳ص .

۳- لیلی و مجنون ، ۸۸ص .

۴- هفت پیکر ، ۹۰ص .

۵- اسکندر نامه ، ۱۳۲ص .

○ بمبئی - بفرمایش میرزا عبدالغنی شیرازی ، مطبع عالیشان داود میان ، بخط محمد حسین بن علی محمد شیرازی ، ۱۲۷۳ه ، ۲۵×۲۷/۵س م .

ش ۳۸۷۴/۵۴۳۹

○ بمبئی - مطبع فتح الکریم ، بتصحیح مولوی فضل المنان و مولوی محمد عبدالرحمن ، شعبان ۱۲۹۸ه ، ۲۷/۵×۱۹س م .

ش ۷۴۳۴/۵۹۳۷

Marfat.com

● خورشید و فلک ناز با سرو و گل طناز=خورشید و فلک ناز

سراینده در خاتمه احوال خود را به تفصیل آورده است . تخلص او تسکین بوده ، عرب زاده از شهر «قطیف» و از اولاد یعقوب ، پدرش عبری ، مادرش قطیفی ، نام پدرش مسعود ، نام مادرش عرلوبه ، اسم پسرش نلفان ، در شیراز غریب وطن بوده در کنار شاه چراغ ، مذهبش شیعه ، این قصه را در دورانی که به مکتب می رفت در مدت شش ماه سروده است .

آغاز : بنام آنکه کرد ایجاد عالم
ز بهر آدم و اولاد آدم

○ بمبئی ـ مطبع دت پرسات ، ۱۳۱۹ه ، بخط حاجی احمد ولد حاجی نصر الله شیرازی ، ۱۷۸ص ، ۲۶/٤ × ۱۸س م .

ش ۲۴۲۶/۲۰۷۲

● خیابان عرفان

آرامتهٔ سید محمد حسن بلگرامی . در مارس ۱۹۲٤م ، در خیرات آباد حیدر آباد (دکن) ، بمناسبت هشتاد و سومین سالگرد مولوی سید حسین صاحب بلگرامی المخاطب به نواب موتمن جنگ عماد الدوله عماد الملک بهادر . مجموعهٔ ۱۵۰۰ رباعی منتخب از شعرای مختلف ، مشتمل بر چهارده طبقه .

۱ـ توحید و معرفت . ۲ـ نعت و منقبت . ۳ـ شرف انسان و صفت آفرینش . ٤ـ خود شناسی . ۵ـ کبر و پستی و ریا و سالوس . ٦ـ بی ثباتی دنیا و عزلت . ۷ـ عشق حقیقی . ۸ـ سخن و خاموشی . ۹ـ آرزو وامل و ترک هوا و هوس . ۱۰ـ طاعت ورع و لطف و کرم . ۱٤ـ مناجات .

آغاز (دیباچه) : اصناف سخن میں رباعی کو حکیمانه خیالات اور صوفیانه جذبات کی جولان گاه هونے کے باعث ایک خاص مرتبه .

آغاز (متن) : ای ذات تو سر دفتر اسرار وجود
نقش رقمت بر در و دیوار وجود

○ حیدر آباد دکن ـ دار الطبع جامعه عثمانیه سرکار عالی ، بات ، ۵۰۱ص ، ۲٤ × ۱٦/۳س م .

ش ۲۱۷۲/۱٦۲۱

۱۷۱۸۷

Marfat.com

● داستان سلیمان علیه السلام (به) فارسی پهلوی

از قاضی حبیب الحق ساکن پرمولی ضلع مردان . درعهد محمد علی جناح در مارچ ۱۹۴۸ء سروده است . انتساب کتاب بنام کوثر نیازی وزیر اطلاعات رژیم بوتو است

آغاز : به بسم الله اول نویسم کتاب
ز حمدش همی آورم بی حساب

○ مردان ـ پرمولی (الحبیب دار العلوم) ، باهتمام مؤلف ، ۱۳۹۳ھ/۱۹۷۳م ، ۳۳ص ، ۱۷×۱۳سم .

ش ۱۱۰۰۲

۱۱۰۰۳

● دبستان اخلاق

از ولایت علی خان شیعی . از اولاد امام موسی بن جعفر(ع) . از نیاکان سرایده ، جلال در پانی پت (هند) ، ابو الفرح در واسط (هند) و شاه روشن چراغ در دهلی مدفون اند.

در ۱۲۶۰ھ بدان پرداخته ، سپس به مرشد آباد رفت و در ۱۲۸۵ھ بپایان رسانیده . در مقدمه واجد علی شاه اوده و نواب سید امیر علی خان را ستایش کرده است . به پیروی بوستان .

شامل ده «دانش» و در هر «دانش» چند ادب است .

دانش ها :

۱- در ۱۶ ادب : ۱- وحی الهی بآموزگاری بزرگ داشتن ...
۲- در ۱۵ ادب : ۱- در تاکید معموری خزانه .
۳- در ۵۹ ادب : ۱- در نصایح .
٤- در ٦۰ ادب : ۱- در جواب کیومرث .
۵- در ۲۰ ادب : ۱- انواع حکایات و اقسام کلمات پیشینیان از طبقات مردم .
٦- در ٤۸ ادب : ۱- در معنی ادب مشتملبر ذکر فضایل و رذایل .
۷- در ۳ ادب : ۱- در عشق .
۸- در ٦ ادب : ۱- در تمهید .
۹- در ۱ ادب : ۱- در بیان زمان .
۱۷- در ٤٤ ادب : ۱- از هرمس الهرامسه ادریس علیه السلام در نکات دانش .

Marfat.com

و غزلیات و مثنویات سید شاه الفت حسین التخلص به فریاد .

آغاز : بنام خدای جهان آفرین - خدیوزمین و زمان آفرین .

○ (هند) - بدون ذکر محل التشار و طبع ، ۱۲۸۸ه یا ۱۲۸۹ه با ۳۳۹ + ۷ + ۲۰ص ، ۳۲ × ۱۵/۵ س م .

ش ۳۰۲۳/۲۹۶۲

● دستور عشاق

از محمد یحیی ابن سیبک مشهور به فتاحی نیشاپوری . در ۸۴۰ه/۱۴۳۶م ، قصهٔ شاهزاده حسن و شاهزاده دل .

آغاز : بنام آنکه دلها را در آغاز
بنام اوست حسن مطلع راز

○ برلین - مطبع آفتاب ، ۱۹۲۶م ، (منقول از نسخهٔ مکتوبه بخط محمود بن محمد النیریزی مورخ ۱۵ جمادی الاول ۸۸۷ه) همراه با مقدمهٔ انگلیسی از R. S. Greenshields ٤ (مقدمه) + ٤١٦ + ٤ (مقدمه انگلیسی) ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ س م ، حروف .

ش ۲۱۸۵

۱۶۹۲۹

● دمغ الباطل

از جالس اریکه . در بیان عقاید اهل تسنن و برعلیه عقاید اهل تشیع .

در مقدمه می نویسد که یک کسی از شیعیان این خبر را پیش مجتهد خود برد که پادشاه دهلی شیعه شده است و دست از کار سنیان برداشته است، پادشاه این خبر را شنید و تکذیب کرد وگفت که من سنی هستم و دربارهٔ عقاید خود یک مثنوی سرود ، شیعیان در جواب آن گفتند : که نه این مثنوی بو ظفر است - بلک تصنیف کردهٔ دگر است . و در رد آن مثنوی رسالهٔ منظوم نوشتند . [illegible] مثنوی «دمغ الباطل» آن رساله را پاسخ گفته است .

[illegible] ○ (هند) - باهتمام حافظ عبدالله ، فخر المطابع ، ۱۲۷۳ه ، ۸۶ص ، وحشی ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵ س م .

۱۱۷۲۸ ص

Marfat.com

● راز نامه مع اصطلاحات تصوف (موسوم به) گداز نامه (و) عشقنامه
مع اصطلاحات تصوف
مع اصطلاحات تصوف (موسوم به) (و) مع اصطلاحات تصوف .
سرودهٔ حضرت سچو بادشاه .
۱- راز نامه : (ص۲-۹۶) . مجموعهٔ غزلیات و اشعار مثنوی نما .
آغاز : تو کجائی تو کجائی تو کجا
هر چه هست و نیست در جمله خدا
۲- عشق نامه : (ص۹۷-۱۳۲) مثنوی عرفانی است .
آغاز : آن خدا موجود در هر جا به بین
آن خدا مشهور سر تا پا به بین
سپس فرهنگ آن از فارسی به اردو (ص۱۳۳-۱۳۶) .
○ راولپنڈی - بفرمایش قاسم شاه ، لاهور ، اسلامیه سٹیم پریس ، ربیع الاول ۱۳۳۱ه ، ۱۳۶ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .
ش ۱۴۲۹/۱۰۵۲
۱۶۴۲/۱۴۶۹
۱۶۶۲/۱۴۵۱
۱۶۵۳/۱۴۶۳

● مدح حضرت خواجه بزرگ اجمیری قدس سره الموسوم به راه فردا
از شیخ غلام قادر گرامی (م۲۶ مئی ۱۹۲۷م) شاعر خاص نظام دکن . شرح فارسی از خواجه علی محمد چشتی نظامی فخری سجاده نشین بسی نو شریف (پنجاب - پاکستان) .
پیشگفتار بعنوان «حدیث دل» از مسلم نظامی . مقدمه از غلام قادر گرامی هوشیار پوری
آغاز (منقبت) : راه فردا میزند امروز من ای رای من
غوطه در گرداب امروزم خورد فردای من
آغاز (شرح منقبت) : افسوس حیات دلیویه من باحوال مذمومهٔ خویش متاق فلاح آخرت امت
○ میاں علی محمد شاه چشتی نظامی فخری پاک پتن ، دین محمدی پریس لاهور ، ۱۳۹۱ / ۱۹۷۲م ، چاپ سوم ، ۶۴ص ، ۲۳ × ۱۶سم .
ش ۸۹۱۸/۸۹۶۰
۱۱۹۰۵

Marfat.com

● [illegible] رثا اهل بیت العصمة والطهارة علیهم السّلام

از مولانا وصال شیرازی . در رثای امیرالمؤمنین علی ابن ابیطالب(ع) و فاطمة الزهرا(س) .

آغاز : ایچرخ النزمان له ستم کار بوده ی
تابودهٔ ستمگر و غدار بوده ی

○ بمبئی ـ ملک الکتاب شیرازی ، سی- پی- پریس ، ربیع الاول ۱۳۱۰ه ، ۹۷ص ، ۱۸ × ۱۲سم ، بخط علی اصغر محلاتی .

ش ۷۲۵۰/۷۳۳۲

● روشنائی نامه

از سید ناصر خسرو علوی .

مشتمل بر ۲۱ گفتار :

۱ـ گفتار اندر جذبات اعتقاد حق از اهل باطل و از تقلید به تحقیق .
۲ـ در مبداع عقل اول که وجود از امر مبدع حقتعالی . . .
۳ـ ایجاد نفس کلی از علت اولی که جفت بسیط الد .
٤ـ ایجاد افلاک و انجم و نفوس و عقول عشره .
۵ـ در ظهور عناصر و طبیعت هر یک .
۶ـ اشارت بظهور موالید ثلاثه . ۷ـ کیفیت مادهٔ انسانی . ۸ـ اشاره به مبدا و معاد .
۹ـ اشاره به روح انسانی . ۱۰ـ اشاره بجوهر عروض . ۱۵ـ اشاره بمعرفت نفس انسانی .
۲۰ـ در اشارت به بیوفائی دنیا . ۲۱ـ در خاتمهٔ کتاب .

○ بمبئی (کمهار واڑه) ـ بسعی و اهتمام سید منیر بن محمد قاسم سید سهرابی رضوی بدخشانی ، مطبع مصطفائی ، بهت ، ص۲-۵۲ ، ۲۰ × ۱۳سم ، بخط عبدالحمید شاگرد مولوی محمد هدایت الله خوشنویس ساکن بهنڈی بازار تیلی گلی بمبئی .

ش ۱۶۱۸۶/۱۶۰۷۶

● رهبر راه حق با مجموعهٔ رسایل دیگر

Marfat.com

مشتمل بر [illegible]

۱- رهبر راه حق تألیف زردان خان در ۱۲۹۳ه در ۹ باب (اردو) ص۲-۶۳ .

۲- مثنوی تحفة العاشقین از محمد عبدالصمد المعروف رلمست خان (اردو) ص۶۵-۱۰۷ .

۳- الف بے وجهن (منظوم بزبان هندی) ص۱۰۹-۱۱۱ .

۴- بهجن حضرت شاه محمد عبدالصمد (منظوم به هندی) ص۱۱۲-۱۱۶ .

۵- مثنوی الله نام جپوری بهائی (منظوم به هندی) ص۱۱۷-۱۲۴ .

۶- پریم نامه حاجی ولی (منظوم به هندی) ص۱۲۵-۱۳۹ .

۷- مثنوی با سر آغاز : چشم بگشا که جلوهٔ دیدار ، از عطار (فارسی) ص۱۴۱-۱۴۳ .

۸- مثنوی بیسر نامه از عطار (فارسی) ص۱۴۵-۱۵۰ .

۹- مثنوی شاه بو علی قلندر (فارسی) ص۱۵۹-۱۶۷ .

۱۰- مرغوب القلوب از شمس تبریز (فارسی) ص۱۵۹-۱۶۷ .

۱۱- مثنوی از راجا (فارسی) ص۱۶۹-۱۷۵ .

۱۲- رساله رموزات الحقیقت (فارسی) ص۱۷۷-۱۸۷ .

۱۳- مثنوی حضرت شیخ بهلول (فارسی) ص۱۹۰-۲۱۸ .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ۲۲۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

● **ریاض علیم حصه اول المسمّی به ارمغان احمدیه**

از سید احمد علی المتخلص به علیم ساکن پٹنه . به سال ۱۳۶۰ه/۱۹۴۱م . مخمس در صنعت مهمله مشتمل بر نعت حضرت خیر الوری ، پنج بند در مدح حضرات پنجتن ، تبریک نامه ماه شعبان المعظم . مخمس ، صنعت رقطا ... سلام .

آغاز : طلوع مطلع مدح مراد هر دوسرا

دهد دل علما را لموع سهر ولا

○ گذری - مطبع مجتبائی ، ۱۳۶۰ه ، ۱۶۰ص ، ۲۴ × ۲۶/۵ س‌م

ش ۲۵۴۲/۲۲۱۹

Marfat.com

● زبور عجم

از علامه اقبال لاهوری .

حصهٔ اول مشتمل بر ٦٦ غزل .

حصهٔ دوم مشتمل بر ۷۵ غزل .

گلشن راز جدید و بندگی نامه.

آغاز (بخوانندهٔ کتاب زبور) : می شود پردهٔ چشمم پرکاهی گاهی
دیده ام هر دو جهان را بنگاهی گاهی

آغاز (بعنوان دعا) : یا رب درون سینه دل با خبر بده
در باده نشه را لگرم آن نظر بده

○ لاهور ـ دکتر جاوید اقبال ، پاکستان ٹائمز پریس ، جون ۱۹۵۸م ، چاپ ششم ، ۲٦٤ص ، ۲۰ × ۱۵/۵سم .

ش ٦٧٣٣/٤٤٢٧

● ساقی نامه

از ظهوری ترشیزی .

آغاز : ثنا می کنم ایزد پاک را
ثریا بده طارم تاک را

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، صفر ۱۲٦۳ه ، چاپ اول ، کرم خورده ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۲۵۳٤/۲۲۱۱

● شرح سبعهٔ معلقه

شرح از رشید النبی بن حبیب النبی .

«این قصاید هفت گانه را ازین باعث معلقه میگویند که کسی از جاهلیت بجواب شان نپرداخت. اما چون دولت اسلام رسید دعاوی موهومهٔ شان بانزال فرقان حمید باطل گردید» (دیباچه).

آغاز : انواع ستایش و اقسام لیاقت ذاتی را سزد که چمن فضل و کمال را بریاحین ادبیه

Marfat.com

○ لاهور ـ حسب الحکم کپتان هالرائید ڈائریکٹر پبلک انسٹرکشن پنجاب مطبع سرکاری ، ۱۸۷۱م ، ۱۳۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۸/۳م .

ش ۸۵۵۶/۸۵۹۵

● سحر حلال

از اهلی شیرازی .

«به صنعت ذو بحرین و ذو قافیتین و تجنیس لزوما لا یلزم ذوقافتین» .

آغاز (مقدمه) : حمد و ثنای نا محدود و شکر معدود سزاوار صانعی ست .

آغاز (متن) : ای همه عالم بر تو بیشکوه
شوکت خاک در تو بیشکوه

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، صفر ۱۲۶۹ه ، ۳۰ ص ، وحشی ، ۲۷ × ۱۷/۳م .

ش ۱۶۹۳۹

○ بمبئی ـ بفرمایش میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی ، مطبع جلالی ، ربیع ، ۵۵ص ، ۲۰/۵ × ۱۳/۵م .

ش ۱۴۰۴۷/۱۳۹۵۶

● سحر حلال=ورد الاسحار

از مولوی قبول محمد مؤلف «هفت قلزم» . در نعت حضرت رسول به صنعت غیر منقوط .

آغاز : در حمد کردگار که ملک او سرمد دوام و حکم او محکم و مدام آمده : حمد مر کردگار عالم را ـ که دهد راح و روح آدم را .

○ لکهنو ـ مطبع مسیحائی ، پنجم صفر ۱۲۶۴ه ، ۳۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵م .

ش ۷۳۴۴/۷۷۳۹

● سعادت نامه

از قول حجت جزائر حکیم سید ناصر خسرو . فی بیان نصیحت ، رضا ، عزلت ، خاموشی ، درستی ، طمع ، سخا ، سعادت ، شقاوت ، زاهدگانی ، قناعت ، سبب خاتمه ، و مناجات .

آغاز : دلا همواره تسلیم رضا باش
بهر حالیکه باشی با خدا باش

Marfat.com

○ بمبئی ... عبدالحمید بن محمد قاسم میاں سہرابی رضوی بدخشانی ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۱۰ھ ، ص۴۵-۵۳ ، خط عبدالحمید تلمیذ مولوی محمد هدایت الله خوشنویس ، ساکن بھنڈی بازار تبلی کلی بمبئی ، در مجموعه با روشنائی لاجورد ۲۰/۵ × ۱۳س م .

ش ۱۶۱۸۶/۱۶۰۷۶

● شرافت نامه جزو اول ترجمهٔ سعادت نامه

از حکیم ناصر خسرو .

ترجمه از الواعظ نصیر الدین هولزائی . (هولزا در مناطق شمالی پاکستان)

شامل ده باب :

۱- در تسلیم . ۲- در نیکی . ۳- در کم آزاری . ٤- در بردباری . ۵- در بیان جاهل و ناجنس . ٦- در گفت و شنود و پند شنودن . ۷- در دوستی و دشمنی و وفا . ۸- در طمع . ۹- در احسان . ۱۰- در راحت رسانیدن و نیکوئی خواستن .

آغاز : دلا همواره تسلیم رضا باش
بهر حالیکه باشی با خدا باش

○ کراچی - عباسی لیتهو آرٹ پریس ، (۱۰ جولائی ۱۹۶۲م) ، ۱٦ص ، ۱۸ × ۱۱س م .

ش ۱۳۹۰/۱۹۱٦

● سعادت نامه

نام سراینده نیامده است . به سال ۱۲۵۸ھ . نصایح در بیان ۷۳ فعل ذمیمه که از روی احادیث صحیحه و کتب فقه اجتناب از آن باعث حصول دولت و ارتکاب آن موجب شمول نکبت می شود .

آغاز : می سرایم نغمهٔ حمد خدا - آنکه مرسل ساخت خیر الانبیاء

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۰۳م ، ص۵٦-٦۲ ، مهمل مناجات منظوم مولوی محمد جمیل الدین فرخ آبادی ص٦۲-٦٤ ، ۲۱ × ۱۳س م .

ش ۱۴۵۲/۱۹٦۳

● سکندر نامه

از نظامی گنجوی ، در دو بخش :

Marfat.com

۱- اقبالنامه که در شبه قاره به «سکندر نامه بحری» معروف است.

آغاز : خرد هر کجا گنجی آرد پدید
ز نام خدا سازد آن را کلید

۲- شرفنامه که در شبه قاره به «سکندر نامه بری» مشهور است .

آغاز : خدایا جهان پادشاهی تراست
ز ما خدمت آید خدائی تراست

● اقبال نامه=سکندر نامهٔ بحری

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۷۸ه (در پنج گنج نظامی) با قطعات تاریخ از مولوی غلام رسول و نیاز خان محمد ایمن آبادی ، ۱۳۶ص ، سنگی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۳۰۰

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۹۰۷م ، چاپ هشتم ، ۷۸ص ، ۲۴ × ۱۷س‌م .

ش ۲۵۳۷/۲۲۱۵

● شرفنامه=سکندر نامهٔ بری

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۷۸ه ۳۱۱ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۰۸۴۳/۱۳۴۹۶

○ لکهنو - مطبع حسنی ، میر حسن رضوی ، ۱۰ شعبان ۱۲۸۰ه ، تصحیح شده ، سنگی ، ۳۱۰ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش۳۳۷۰/۱۳۳۳۴

○ هندو پریس ، ۵ جولائی ۱۸۶۴م/۱۲۸۱ه ، ۳۲۸ص ، سنگی ، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۵۶۳۴/۶۲۵۷

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۸۰م/جمادی الآخر ۱۲۸۲ه ، ۲۱۰ص ، ۲۵ × ۱۲س‌م .

ش ۵۸۷۶/۷۲۲۸

○ مطبع نولکشور ، ربیع الثانی ۱۲۸۲ه ، ۳۱۱ص ، سنگی ، ۲۵ × ۱۲س‌م .

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، شتبر ۱۲۸۸ھ/۱۸۷۱م چاپ هفتم ، ۳۷٤ص ، محشی ، ۲۹/۵×۱۸سم .

ش ۲٤۳۲/۲۰٦۷

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۲۹۱ھ/۱۸۷٤م ، چاپ دهم ، ۳۷٤ص ، محشی ، ۲۸×۱۸سم .

ش ۱٦٦۷۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۲۹۹ھ/۱۸۸۲م ، ۳۷٤ص ، محشی ، ۲٦/۵×۱۷/۵سم .

ش ۳۷۹۱/۵۲۱۵

۱۰۷۹٤/۱۳٤٤۷

۱٦۵۰۵

○ مطبع مصطفائی ، شوال ۱۳۰۲ھ ، ۳۰۸ص ، محشی ، بخط خواجه محمد حسین ، ۲۸×۱۹سم .

ش ۱٦۱۷٤/۱٦۰٦٤

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۳۰۳ھ/۱۸۸٦م ، ۳۷٤ص ، حواشی آن از شرح خان آرزو و شروح و تحقیقات اساتذه دیگر گرفته شده است ، ۲۷/۵×۱۸سم .

ش ۲۳۱۵/۲۷۱٤

۱۰۷۹۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۳۰۵ھ/ربیع الثانی ۱۸۸۷م ، چاپ دوم ، ۵٤۸ص ، ۲٦/۵×۲۷سم .

ش ۱۳۷۳۲/۱۰۸۳۷

○ قسمتی در مطبع احمدی کانپور، ۱۲۱۳ھ، و قسمتی دیگر در مطبع قیومی کانپور ، بسرمایهٔ حاجی شیخ محمد یعقوب تاجر کتب کلکته ، ربیع الآخر ۱۳۱٤ھ ، ٦٤۸ص ، حواشی به اردو و [illegible] بین السطور به اردو ، ۲۷×۱۷سم .

Marfat.com

ش ۱۳۴۹۴/۱۰۸۴۱

○ «سکندر نامه بری ، مع جواب سوال مؤلفه ملا میر افضل ساکن چوکیدرب» . همراه با شرح و تحشیه از ملا سید حسن اخونزاده ساکن قریه ککه زائی بالا ضلع پشاور که از شروح محمد گلهوی، نصیر سلطانیه ، غفرانیه ، جوهر تحسین عبدالواسع ، فرهنگ جهانگیری و فرهنگ رشیدی استفاده کرده است ، به ضمیمهٔ جواب سوال مؤلفه ملا میر افضل ساکن چوکیدرب .

بفرمایش امیر محمد کتب فروش دهلی - مطبع فاروقی ، ۱۳۲۳ھ ، ۴۳۶ص ، ۲۷/۵ × ۱۷/۵س م .

ش۱۷۵۹۳

۱۴۸۹/۱۰۲۱

○ پشاور - بفرمایش ملا عبدالسلام و محمد حسن جان تاجران کتب ، شائد اسلامیه سٹیم پریس لاهور ، ۱۳۴۲ھ ، ۸+۴۰۸ص جلد اول ، ۲۷/۵ × ۱۸س م ، با همان محتویات چاپ فوق الذکر دهلی .

ش ۱۶۰۱۲/۱۶۱۲۲

○ پیشاور - بفرمایش ملا عبدالسلام و محمد حسن جان ، اسلامیه سٹیم پریس لاهور ، ۱۳۴۲ھ ، ۴۱۶ص ، جلد دوم ، محشی از ملا سید حسن ، ۲۷/۵ × ۱۸س م ، حواشی بخط محمد عبدالرحمن ساکن کهبیکے ۲۵ ستمبر ۱۹۲۴م متن بخط محمد عبدالعزیز ساکن عادلگڑه مضافات وزیر آباد .

ش۱۶۰۱۲/۱۶۱۲۲

○ بفرمایش دیوان کهڑک سنگه و لال سنگه پشاور ، رضا الیکٹرک پریس لاهور، ۱۳۵۶ھ، ۳۷۶ + ۱۵ص ، ۲۷ × ۲۷ س م، محشی از ابو الاسفار نقیب احمد اوچی دیوبندی در ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۵۸ھ .

ش ۸۹۰۷/۹۰۴۰

○ پیشاور - چهجو سنگه سردار ، صفحه عنوان افتاده ، حواشی از مولوی محمد خطاب ، بخط شاه افضل ساکن چوکیدرب ڈاکخانه ابی بخش پشاور ، ۲۵۰ص ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۲۷۵۹۴

○ لاهور - مطبع مفید عام ، بدون تاریخ ، ۵۴۶ + ۳۲ص ، (فرهنگ سکندر نامه بری به اردو) ۲۶○۷/۱۷س م ، محشی .

ش ۹۷۵/۱۴۴۶

۱۷۴۹۳/۱۰۸۴۰

Marfat.com

... دانش، ناشران کتب، مطبع سعیدی، پنات، ۳۱۰ص،
محشی، ۲۴×۱۸×۲۴۰
ش ۷۱۱/۱۰۳۴
○ مطبع پنڈت بیجناتھ، پنات، ۳۱۰ص، محشی، ۲۷×۱۷س م.
ش ۱۷۱۲۰

شروح سکندر نامهٔ بری

● ریاض تحقیق نادر

از عبدالحمید بن عبدالرحیم خان متوطن پیلی بهیت (هند). قطعهٔ تاریخ تألیف:

فکر تاریخ جب هوئی مجھ کو
بولا هاتف که کیا گرانی ہے
زائده کم تو کر کے ہے آلام
شرح عبدا لحمید خانی هے

شرح بزبان اردو است.

آغاز (مقدمه): ربنا تقبل منا انک انت السمیع العلیم، مقدمة الکتاب احقر العبد عبدالمجید ... که ایک ادنی فیض الدوختگان ... مولوی فخر الدین خان.

آغاز (کتاب): حمداً لمن خلق فسوی للموعظه والذکری ومکن ذا القرنین فی الارض وصلواة علی نبینا المصطفی ورسوله المجتبی ... اما بعد مخفی نه رهے که یه کتاب.

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۳۲ھ/۱۹۱۴م، چاپ دوم، ۸۹۲ص، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م.
ش ۴۹۷۴/۳۶۰۱

● شرح بسیط=شرح گلهوی

از محمد بن غلام محمد گلهوی. بسال ۱۲۴۵ھ. در دو قسمت.

نیمهٔ اول

آغاز: سپاس بیقیاس مر خداوندی را که سقف آسمان برین بی ستونی افرادنهٔ اوست.

Marfat.com

○ لکهنو - مطبع منشی گلاب سنگه (رمضان ۱۲۴۵ه) ۲۴۰ص، ۲۴×۱۶س‌م.

ش ۷۸۸۹/۵۵۷۱

○ بفرمایش مولوی چراغ دین، مطبع منشی نولکشور، اپریل ۱۸۷۴م/ربیع الاول ۱۲۹۱ه، ۳۷۹ص، ۲۵×۱۶س‌م.

ش ۳۶۲۸/۶۷۸۴

۱۰۷۹۱/۱۳۴۴۴

۱۶۶۷۴

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالقادر و عبدالعزیز. مطبع محمدی، ۳۸۰ص، ۲۵×۱۶س‌م.

ش ۷۱۳۵/۶۱۰۶

○ لاهور - بفرمایش میان چراغدین، مطبع قادری، ۱۲۹۸ه، ۳۳۰ص، ۲۴×۱۵/۵س‌م.

ش ۲۵۳۶/۲۲۰۴

۳۷۶۶/۴۸۶۹

۱۷۳۰۱

نیمهٔ دوم

○ لکهنو - مطبع منشی گلاب سنگه، رمضان ۱۲۴۵ه، ۳۲۸ص، ۲۴×۱۶س‌م.

ش ۷۸۸۹/۵۵۷۱

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و عبدالقادر ابن احمد جامی، مطبع محمدی، ۱۲۹۵ه، ۳۲۷ص، انجام فرسوده، ۲۵×۱۶س‌م.

ش ۷۱۳۵/۶۱۰۶

○ لاهور - بفرمایش میان چراغ الدین، مطبع خورشید عالم، ۱۸۷۹م، ۳۲۸ص.

ش ۱۷۳۰۱

۳۷۶۶/۴۸۶۹ ناقص‌الاول و الآخر.

● زعفرانیه جلد دوم

Marfat.com

[illegible] ان بن عبدالرحمن ساکن اکبر پوره پشاور . در سلخ جمادی الاول ۱۳۰۳ھ .

آغاز : فرستادن سکندر ارسطو را با روشنک به یونان، م : فلک ناقه را . . .ش : این بیت و ابیات آینده تمهید است بفرستادن سکندر .

○ حسب الارشاد حکیم عبدالله جان ساکن پشاور ، در مطبع مارلنگ سٹار لاهور ، ۱۳۰۵ھ/۱۸۸۸م ، ۴۹۲ص ، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۱۳۴۵۸/۱۰۸۰۵

● منتخب الشروح=شرح سکندر نامه علمای کلکته

از مولوی بدر علی عظیم آبادی و سید حسن علی جونپوری اعضای کونسل کلکته. بخواهش مشولدلٹن نگاشته اند .

آغاز : الحمد لله ... خدایا جهان بادشاهی تراست ... لفظ خدای بالضم که نام متبرک ذات باری تعالی ست ، مرکب است از کلمهٔ .

○ چاپ اول در ۱۸۱۲م ، در کلکته .

○ بمبئی ـ طبع خالهٔ میان نتل الدین کهمکر ، رمضان المبارک ۱۲۶۱ھ/۱۸۴۵م ، ۵۴۸ص ، بخط جگن ناتھ ، ۳۴ × ۵/۲۳س م .

ش ۲۲۷۷/۳۶۱۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۹۰۳م/صفر ۱۳۲۱ھ ، چاپ سوم ، ۴۸۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۱۸۵۱/۱۹۶۱

فرهنگنامهٔ سکندر نامهٔ بری

● فرهنگ سکندر نامه

از سید ابن حسن بن سید قاسم علی از اولاد خواجه مودود چشتی . وی در ۱۲۹۵ھ زنده بود و تا ۱۳۰۵ھ درگذشته بود . وی مدت پانزده سال در مطبع محمدی کار کرده است و در حدود [illegible] سال با چابخانهٔ نولکشور همکاری داشته است .

Marfat.com

در این شرح از چندین شروح سکندر نامه و کتب لغت استفاده گردیده است. این شرح به ترتیب ردیف است .

آغاز : نفایس کلام و تاج مرام ستایش سخن آفرینی که زبان را .

○ چاپ اول در چاپخانه نولکشور در ۱۲۹۵ه، بخط فدا حسین .

○ لکهنو - مطبع نولکشور ، دسامبر ۱۸۸۷م/ربیع الثانی ۱۳۰۵ه ، چاپ دوم ، ٤٤ص ، ۲۷×۱۷س‌م .

ش ۱۰۸۳۷/۱۳۷۳۲

گزیدهٔ سکندر نامه

● سکندر و دارا

همراه با مقدمه به اردو از حافظ جلال الدین احمد جعفری زینبی .

آغاز (مقدمه) : آپ کا نام الیاس یوسف تها - اور ابو محمد کنیت .

آغاز (کتاب) : خدایا جهان بادشاهی تراست .

○ اله آباد - انوار احمدی پریس ، ب‌ت ، ٦۲ص ، ۱۸×۱۲/۵س‌م .

ش ۱۹۱۱/۱۳۵۷

○ ○ ○

● سلک سخن

از سید محمد عبدالقادر ناظم . در اوایل قرن ۱٤ه، با عناوین: مناجات بدرگاه قاضی الحاجات کردن و نخلهٔ امید بآبیاری گزارش پروردن ، خطاب بدل عجز منزل در بیان گلستان غیب پرداختن و نجارستان ناسوت در ساختن ، دلایل هستی واجب تعالی مرتب ساختن و ترغیب تأمل ادله پرداختن ، نعت سرور مکونات خواجهٔ موجودات ، معراج سرور کائنات(ص) ... منقبت اصحاب کبار جهان سالار ، مناجات بدرگاه پروردگار بدستیاری و عترت اطهار ، بخواب دیدن منصف ابا و اجداد را و امداد خواستن از ایشان و آغاز سبب تصنیف کتاب ، . . . مدح نواب یسین محمد خان و پسرانش (بعد از مدحیات) بیان ده خواب ، (بعد از ذکر خواب ها) معجزات رسالت پناه .

آغاز : خداولدا به تحسین کلامم - بده تمکین جاه و احترامم .

○ لکهنو - مطبع انوار محمدی ، ۱۳۱۰ه ، ٥٦ص ، ۲۳/۵×۱٦س‌م .

ش ۱٦۰٦٦/۱٦۱۷٦

Marfat.com

● سیر حقیقت = فراق

از مولوی سید محمد خان حنفی ، عضو مجلس العلماء دار الاقبال بهوپال . در ۱۹۲٤م : گفت سال عیسوی پیری بغم افکنده سر - آه ازان دم بگذر و چون باد صحرا صحرا زیستن از مصرع دوم ۱۹۲٦ بدست می آید ، ازان دو عدد کم شود سال تالیف ۱۹۲٤م باقی می ماند .

۱- سیر حقیقت : در سیر و سلوک مقامات طریقت برهنمائی هادی شریعت از ص۲-۸ .

آغاز : بخود گر دیده بکشائی جمال کام جان بینی
رموز سر کرمناز سیمایت عیان بینی ؟

۲- نالهٔ فراق : در رثای خان بهادر مولوی حاجی محمد عبدالرؤف خان صاحب پنشنر و جاگیردار دولت بهوپال ، ص۹-۱۵ .

آغاز : فنا که جوهر افراد ماست فانی نیست - بقا صورت و اعراض اینجهانی نیست .

○ بهوپال - گورنمنٹ پریس ، (۱۹۲٤م) ، ۲۱/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۲۰۲

۱۷۲۲٦

● شاهد نظم = بستان خلیل

● شاهنامه

از حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی (م۴۱۱ یا ۴۱۳ه) .

آغاز : بنام خداولد جان و خرد
کزین برتر الدیشه بر نگذرد

○ جلد اول : بتصحیح M. Lumsden شاید استاد فورٹ ولیم کالج کلکته ، از روی ۲۷ نسخهٔ خطی که از آلمیان مشخصات ۲٤ نسخه را داده است، این نسخه را مولوی اله داد ومیرزا مهدی Muhdee انتخاب و جمع آوری کرده بودند که هر دو در شعر (گویی) فارسی شهرت دارند. (کلکته فورٹ ولیم کالج)، ژوئیه ۱۸۱۱م/۱۲۲٦ه ، ۱۳۱ص در فهرست داستانهای جلد اول بطریق + ۲۰۱-۵٤۷ص ، متن (ناقص الاول) + ٤۰ص در کیفیت تصحیح و اختلاف نسخ و + xi نسخ من مقدمهٔ مصحح به انگلیسی ، ۳۰ × ۳۸س‌م .

۱٦۱۲۰/۱٦۰۱۰

Marfat.com

○ جلد ۱ و ۲ : بمبئی ـ باهتمام آقا محمد باقر ، در کارخانهٔ گنپت راؤ کرشنا جی ۱۸۴۹م/غرهٔ محرم ۱۲۶۶ه ، ۵۶۴ص ، ناقص الآخر ، ۲۹ × ۱۹/۵س‌م .

ش ۴۱۸۴/۷۵۳۷

○ بمبئی ـ حسب الامر آقا محمد باقر تاجر شیرازی، کارخانهٔ گنپت راؤ کرشنا جی ۱۲۶۶ه/ ۱۸۴۹م ، ۱۱۰۲ + ۱۰۱ (ملحقات که از فردوسی نیست) + ۳۲ص (فرهنگ) و تصویر، ۲۹/۵ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۶۱۷۶/۳۹۹۰

۷۰۱۴/۶۸۸۲ از فرهنگ فقط ص۳۱-۳۲ دارد

۴۲۵۸/۷۵۸۲ جلد ۳ و ۴ و ملحقات و فرهنگ از ص۵۶۶ تا آخر .

○ جلداول و دوم: «از هفده نسخه معتبر قدیم و چند نسخهٔ دیگر ناتمام جمع ساخته، مقابله و تصحیح نموده» (در دیباچه شرح آن نسخ موجود است) .

بمبئی ـ کارخانهٔ میرزا محمد باقر موسوم به مطبع محمدی ، ۱۲۷۶ه ، بخط محمد ابراهیم طباطبائی اصفهانی ، ۲۸۸ص ، ۲۳ × ۲۲/۵س‌م ، مصور .

ش ۶۲۰۲/۳۹۸۰

۸۶۶۷/۸۶۱۴

○ جلد سوم و چهارم : بمبئی ـ کارخانهٔ آقا میرزا محمد باقر شیرازی ، بخط عبدالکریم بن محمد ابراهیم طباطبائی، رجب ۱۲۷۰ه، ۳۳ × ۲۲/۵س‌م، مصور ۲۶۹ + ۵۴ص همراه با ملحقات و فرهنگ الفاظ نادره و اصطلاحات غریبهٔ شاهنامه.

ش ۶۲۰۲/۷۹۸۰

○ بمبئی ـ مطبع محمدی بخط میرزا محمد رضا ابن محمد حسین ، ربیع الاول ۱۲۷۶ه ، ۳۳ × ۲۲/۵س‌م ، مصور .

ش ۶۲۰۲/۳۹۸۰ با فهرست سلاطین و دیباچه

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۷ه/۱۸۷۰م ، بخط جانکی پرشاد ۱۶ + ۶۲۱ص ، ناقص ، کامل ، با ملحقات و فرهنگ ، ۴۲ × ۲۶س‌م ، مصور .

ش ۴۱۹۴/۸۰۶۰

Marfat.com

نالة ◎ اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید ، تألیف محمد بن منور بن ابی سعد بن ابی طاهر بن ابی سعید ، به تصحیح و تنقیح مولوی نور محمد رفاع ، مطبع حیدری ، ۱۲۹۸ه/۱۸۸۱م (ج۱) ، بخط میرزا سید علی خان الفسوی مورخ ۱۳۰۰ه/۱۸۸۳م (خاتمه) ، ۱۵(دیباچه) + ۱۸۲ + ۱۲۰ + ۱۴۲ + ۱۸۶ص ، همراه با ملحقات و فرهنگ ، ۳۱/۵ × ۲۴س‌م ، مصور .

ش ۱۵۴۷/۷۸۱۷

○ جلد اول : لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، ۳۳۲ص ، مصور ، ۳۰ × ۱۹/۵س‌م ، با دیباچهٔ بایسنغر خان .

ش ۲۷۲۶/۲۹۹۲

○ جلد اول : (حدود ۱۳۰۱ه) ، چاپ هند ، ۴۵۰ص ، ناقص الآخر ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۶۲۱۹/۷۱۱۳

○ جلد دوم : لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، ۲۰۴ + ۴ص ، ۳۰ × ۲۲س‌م .

ش ۲۷۲۴/۲۹۹۳

○ جلد سوم : لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، ۲۷۷ص ، مصور ، ۳۰ × ۲۰س‌م .

ش ۲۷۲۳/ ۲۹۹۴

○ جلد چهارم : لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۱ه/۱۸۸۴م ، چاپ سوم ، ۳۵۹ + ۳۰ص ، همراه با فهرست مطالب و ملحقات و فرهنگ ، ۳۰ × ۲۸س‌م ، مصور .

ش ۲۷۲۵/۲۹۹۵

○ جلد اول و دوم : با دیباچه و عکس های سلطان محمد علی شاه قاچار ، و مظفر الدین شاه قاجار ، و شرح احوال فردوسی طوسی ، و هجو سلطان محمود ، «و مختصر از تاریخ و ترجمه حال سلطان محمود سبکتکین غزلوی و عکس مقبره فردوسی» ، از محمد صادق الحسینی الفراهانی .

تهران ـ بفرمان حسین پاشا خان و علی خان ارشد الدوله و عبدالعلی کاشانی ، بدستیاری آقا میرزا عباس ، در کارخانهٔ سید مرتضی ۲۰-۱۳۱۹ه بخط محمد حسین قزوینی ، ۷ + ۱۶ + ۱۷۲ + ۱۲۳ص ، مصور ، ۴۲ × ۳۲س‌م .

ش ۶۹۸۵/۷۸۰۲

Marfat.com

○ جلد سوم و چهارم و ملحقات و فهرست اسامی سلاطین عجم به انضمام در کارخانهٔ آقا سید مرتضی، بدستیاری میرزا عباس، ۲۱ صفر ۱۳۲۴ه، بخط محمد حسین عماد الکتابچی، ۱۵۴ + ۱۳۲ + ۵۵ + ۱۸ص، مصور، ۴۲ × ۳۲س‌م. (ناقص)

ش ۷۸۰۴/۶۹۸۶

○ جلد اول : کانپور - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۲۶ه، ۸ + ۳۳۲ص، ۳۳ × ۲۰س‌م.

ش ۷۵۹۱/۴۰۱۴

○ جلد دوم : کانپور - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۲۶ه، ۴ + ۲۱۶ص، ناقص الآخر، ۳۳ × ۲۰س‌م.

ش ۷۵۹۱/۴۰۱۴

○ جلد سوم : کانپور - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۲۶ه، مصور، ۸ + ۲۷۶ص، ۳۲/۵ × ۲۱س‌م.

ش ۱۰۲۹/۱۴۹۷

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۲۶ه/ستمبر ۱۹۰۹م، چاپ دوم، قطعات تاریخ چاپ از : بهگوان دیال عاقل نمایندهٔ مطبع، مدن موهن لال سرشار محاسب اعلی مطبع، محمد حامد علی خان حامد محافظ عملهٔ تصحیح، محمد ناظم حسین خان ناظم شاه آبادی مصحح مطبع، محمد هاشم حسین خان هاشم شاه آبادی مقابل مطبع، (از اینجا پیداست که همهٔ کارمندان مطبع نولکشور صاحب ذوق و سخن سرا بوده اند)، مشتمل بر مقدمه و چهار دفتر و ملحقات و فرهنگ ۸ + ۳۳۲ + ۴ + ۲۱۸ + ۸ + ۲۷۶ + ۷ + ۳۶۰ص، مصور، ۳۲/۵ × ۲۱س‌م.

ش ۶۸۲۶/۷۰۱۸ دورهٔ کامل

۷۵۹۲/۴۰۱۳ دفتر سوم و چهارم

○ بمبئی - بدستیاری ایرانیان و پارسیان هندی و بسعی آموزگار بن بهشتی روان شیر محمد نوذرنو شیروان، در چاپخانهٔ گورنمنٹ فتوزنکو دیپارتمنت پونه، ذیقعد ۱۳۳۱ه/اکتوبر ۱۹۱۳م، از روی چاپ به همت آقا محمد باقر تاجر شیرازی و بخط محمد حسین خان اولیا سمیع شیرازی در کارخانهٔ عبدالغفور مشهور به داود میان بن محمد عبدالله دهاملی در بمبئی در جمادی الثانی ۱۲۷۲ه، مشتمل بر دیباچه و چهار جلد و ملحقات و فرهنگ و لیست اسامی افرادی که نسخه را قبل از چاپ خریداری کردند، (۳) + ۶۸۷ + ۸ص، مصور، ۴۰ × ۲۷/۵س‌م.

ش ۶۴۱۵/۳۳۴۴

۱۱۷۰۰/۱۱۶۹۰

Marfat.com

[illegible] بن خدا رحم مرزبان اله آبادی خاضع ، چاپخانهٔ سلطانی، [illegible] خورشیدی بیادگار یکهزار و هشتمین سال تولد فردوسی ، بخط مرتضی الحسینی البرقانی در [illegible] ، مصور ، (۱۲) + ۱۲۵ + ۴۲۱ + ۱۲۶ + ۶۱ + ۱۴ + ۸ص ، مشتمل بر دیباچه ، چهار جلد و ملحقات و فرهنگ ، در آغاز و پایان کتاب عکس های بنا های تاریخی و زرتشتیان مقیم هندوستان ، ۴۲/۵ × ۳۲۸م .

ش ۵۶۶۲/۶۳۱۴

○ به تصحیح و مقابلهٔ محمد جعفر محجوب ، متن کتاب بخط جواد شریفی ، نقاشیها و مینیاتور های رنگی از محمد بهرامی ، تذهیب ها و تشعیر ها از حسین اسلامیان ، تصاویر سیاه قلم متن از علی اصغر معصومی، چاپ و صحاف در شرکت سهامی آفست چاپخانه بیست و پنجم شهریور ، سرمایهٔ مؤسسهٔ انتشارات امیر کبیر تهران ، ۱۳۵۰ش، ۱۰۵ص ، ۳۸ × ۲۸س‌م .

ش ۱۰۰۸۹/۱۰۱۲۹

انتخاب از شاهنامه

● منتخبات شهنامه

از سلیمان ساکن اکراد البالان که تا سال ۱۲۵۱ه از طرف دولت عثمانی در ایران مأموریت داشته و ۱۲۵۲ه این انتخاب را بعنوان هدیه به وطن خود برد .

مشتمل بر ۴۰ باب :

۱- توحید باری تعالی . ۲- نعت نبی علیه السلام . ۳- مدایح چهار یار . ۴- تضرع و مناجات . ۵- دعا و نیاز . ۱۰- قضا و قدر . ۲۰- مکافات بد . ۳۰- لطافت شب . ۴۰- دوبیات شته .

آغاز (دیباچه) : سپاس فراوان بیزدان پاک
که او آفریده است این آب و خاک

○ (شاید در ترکیه) - بدون ذکر محل انتشار و مطبع ، بخط شوکت فقیر در ۱۲۸۱ه ، ۱۰/۵ × ۲۵/۵س‌م ، از ص۸۴ تا ۹۳ لغات الفاظ شاهنامه به ترکی .

ش ۸۸۱۰/۸۷۵۶

● منتخب از شاهنامه حکیم ابو القاسم فردوسی طوسی علیه الرحمه

[illegible] مدرسه برای سال های ۱۲-۱۹۱۱م.

Marfat.com

آغاز (مقدمه) : بر معلمین و متعلمین اهل دانش بینش مستور مباد چون از اداره جلیله علمیه دار الفنون .

آغاز (متن) : بنام خداولد جان و خرد ـ کز این برتر اندیشه بر نگذرد .

○ بمبئی ـ بفرمایش میرزا اسد الله ، مطبع فیض رسان ، ذیحجه ۱۳۲۸ه ، ۱۵۴ص ، ۲۰/۵ × ۱۳ س م .

ش ۱۹۹۲/۲۴۳۸

○ ○ ○

● شاهنامهٔ قاسمی

از قاسمی گنابادی . دفتر اول را در ۹۴۰ه و دفتر دوم را در ۹۵۰ه سروده است . در فتوحات شاه اسماعیل صفوی و شاه طهماسپ صفوی .

آغاز : خداوند بیچون خدایی تراست
باقلیم جان پادشاهی تراست

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۰م ، ۱۰۲ص ، ۲۶ × ۱۶ س م .

ش ۹۵۸۵/۹۵۴۴

● شاه و گدا

از هلالی استرآبادی . قصه است .

آغاز : ای وجود تو اصل هر موجود
هستی و بوده‌ی تو خواهی بود

○ قطعهٔ تاریخ از نیاز علی خان تاجر کتب امرتسر ، ۱۳۳۲ه/۱۹۱۴م ، ۵۶ص ، مصور ، ۲۱ × ۱۴/۵ س م .

ش ۱۷۱۷۹/۱۷۱۷۹

● شرح بیت امیر خسرو دهلوی

شرح از جامی . شرح این بیت است :

ز دریای شهادت چون نهنگ لا بر آرد سر
تیمم فرض گردد نوح را در عین طوفانش

آغاز : یا من لا رب غیره و لا اله سواه
وفقنا فی القول والعمل لما تحبه وترضاه

رک به : جامی ، ترجمهٔ لوشاهی : ۳۷۵ .

Marfat.com

۱۳۲۹ھ/۱۹۱۱م ؛ ص۸۹-۹۲ ؛ ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۳۰۳۸/۲۹۷۹

۹۲۲۵/۹۱۸۱

● شرح بیت حضرت امیر خسرو دهلوی

از خواجه گیسو دراز . شرح همان بیت است .

○ کراچی - قاضی غلام محی الدین ، جاوید پریس ، ۱۳۸۶ھ/۱۹۶۷م ، ص۱۴۳-۱۴۸ ، در یازده رسایل ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۲۶۸۳/۱۹۷۳

● شعر ایران=شعر ایران جدید

از پرفسور عنایت علی (معاصر) . گزیدهٔ اشعار و غزلیات شعرای ایرانی (جزء حافظ) با معرفی کوتاه .

آغاز : ایران کی جدید شاعری سے نوجوانان پاکستان آشنا ہونے لگے ہیں ۔

○ لاهور ـ مکتبهٔ گل افشان ، استقلال پریس ، بت ، بخط خلیل لاهوری ، ۱۴۴ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۱۳۵۴/۱۹۵۳

۳۷۵۹/۳۸۲۱

۱۴۰۵۶/۱۳۹۶۵

○ لاهور ـ مکتبه گل افشان ، الشا پریس ، بت ، ۱۴۴ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۱۶۰۵۳/۱۵۰۴۳

● شعری

لمخبه شعر فارسی از کلام شعرای ایران و هند از قرن یازدهم تا حال .

آغاز : نو بهار آمد و آورد گل و یاسمنا
باغ هم چون لبت و راغ نسان عدنا

○ اله آباد ـ کتابستان ، ۱۹۳۲م ، ۸ + ۲۳۴ص ، حروف ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

۱۱۶۸۴/۱۱۶۹۴

Marfat.com

○ اله آباد ـ کتابستان ، اله آباد پلاک ورکس پریس ، ۱۹۴۶م ، چاپ دوم ، ۷+ ۲۴۴ص ، ۲۱ × ۱۴سم ، حروف .

ش ۱۳۵۹/۱۹۴۸

۲۹۸۰/۲۸۸۷

۷۴۰۲/۵۹۶۷

۱۴۰۵۷/۱۳۹۶۶

● شکوه و جواب شکوه

منظومهٔ اردوی اقبال لاهوری را رفیق خاور به نظم فارسی ترجمه کرده است . با پیشگفتار های از دکتر جاوید اقبال و راغب مراد آبادی .

آغاز (پیشگفتار) : شکوه و جواب شکوه زمانی نوشته شده بود .

آغاز (متن) : چون زبان کار شوم ، سود فراموش چرا
فکر فردا نه کنم غم زدهٔ دوش چرا

○ کراچی ـ (مکتبهٔ نصرت) ، ایجوکیشنل پریس ، ب‌ت ، بخط میر محمد احمد ، ۲۴ص ، ۱۷ × ۱۲/۵سم .

ش ۱۶۰۵۸/۱۵۰۴۸

● شگوفهٔ غم جلد دوم

از زهرا بیگم مخلص در ۲۲ رجب ۱۳۶۴ه/۱۹۴۵م ، در مدایح و مراثی اهل بیت است . در دیباچه می نویسد :

«بجهت نجات خویش و والدین و اولاد خود دست تمسک به دامن حضرات ائمه معصومین فرود آورم و این کتاب مراثی و مدایح را بطور هدیه بخدمت ذات پاک اعلی حضرت حجت خدا صاحب الزمان علیه السلام پیش کش می نمایم» .

آغاز : الحمد لله ، اما بعد چنین گوید مصنف کتاب «شگوفهٔ غم» که چون خود را سراپا غرق معاصی دیدم .

○ حیدر آباد دکن ـ بسرمایهٔ حاجی محمود آقا فرزند مؤلف ، حمیدیه پریس ، رجب المرجب ۱۳۶۴ه/۱۹۴۵م ، ۳۳۴+۱۶ص ، (ضمیمه در ولادت جناب امیر علیه السلام) ، ۲۵/۵ × ۱۲/۵سم .

ش ۱۹۱۱/۲۱۴۱

Marfat.com

● [illegible] الاسراو ، ترجمه

شمس المشرقین = هفت بند کاشی ، تضمین بر

● شمع فیض = بستان خلیل

● شورش عشق = مثنوی معنوی ، دفتر هفتم

● شیرین و خسرو = خسرو و شیرین

● صدریه

از صدر الاسلام همدانی . در رمضان ۱۳۱۱ه سروده و آقا شیخ علی شهید و حسین آقا ولد حجة الاسلام حاجی شیخ عبدالمجید آنرا جمع نموده است . مشتمل بر اثبات صانع و توحید و نبوت و و اثبات حجت دهر زمان و رد جمیع ادیان و لزاع را حجت قرار دادن و رد مذاهب مختلفه و اثبات دین فرقهٔ اثنا عشریه و بر حق بودن حضرات فقهاء و اصولیین .

آغاز : کوشکن ز اسرار علم بالقلم - تا چه میگوید ز علم ما عام .

○ (ایران) - مطبع اقبال ، ربیع الثانی ۱۳٤۲ه ، ۱۸٦ص ، سپس اشعار فارسی منسوب به جاماسب حکیم و روایت عربی از علامه مجلسی در همین موضوع و سپس رساله در رد باب که جداگانه فهرست شده است ، ۱۷ × ۱۰سم .

ش ٤۲۵۱/۷۲۲٦

● طاقدیس

از ملا احمد عراقی . در حکایات عرفانی .

آغاز : ایرفیقان بشنو این داستان
بشنوید اینداستان از راستان

○ بدون ذکر محل انتشار و طبع و تاریخ ، ظاهراً طبع ایران ، ۲۸٦ص ، مصور ، ۲۱/۵×۱۵سم .

ش ۱۹۱٦/۲۱٤٦

● طلسم حیرت

Marfat.com

از میرزا عبدالقادر بیدل . مثنوی عرفانیست در ...۶ بیت

آغاز : بنام آنکه دل کاشانهٔ اوست
نفس کرد متاع خانهٔ اوست

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، ۲۳ ذیحجه ۱۲۹۸ه ، بخط حبیب الله شیرازی ، ۵۲ص ، ۳۲ × ۲۳س‌م .

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

ش ۸۳۳۲/۶۶۶۴

● طور عشق

از مولوی محمد سلامت علیخان سلامی نائب تحصیلدار در پهکواڑه . در ۱۳۱۳ه/۱۸۹۶م سروده است . با عناوین : حمد ، نعت ، نعت (بطریق مثنوی) ، غزل سلامی ، مدح نظام الدوله میر محبوب علی خان ، شعله ریز خیال و برق جولانی فطرت در محشرستان روز عشاق که چگونه در درد فراق و وفور اشتیاق بسر می برد، در العطش چه آشامد و در فاقه کشی چه میخورد ، غزل سلامی ، عنبر ریزی مشام ناطقه سنج در گیسوی شب فراق عشاق که چگونه از دیده میگذارد و خلش سوی زلف درازش چه در دیده منتظر حال دارد ... ساق نامه ... از ص۸۵ داستان سسی و پنون شروع می شود .

آغاز : ای در تک وپوئی تو ز آغاز
سیماب خیال کرم پرواز

○ کپور تهله ـ جگجیت پریس ، جون ۱۹۰۱م مطابق ماه اساڑه ۱۹۵۸ بکرمی، چاپ اول ۲۰۰+(۲)ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۰۷۶۸/۱۳۴۲۱

● طور معرفت

از میرزا عبدالقادر بیدل . مثنوی در وصف مناظر طبیعی ، با تعبیرات عرفانی ، ۶۰۰۰ بیت .

آغاز : طپش فرسود شوق ناله تمثال
ز تحریک نفس وا می کند بال

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، ۱۲۹۹ه ، ۱۹۰ص ، ۲۲ × ۲۷س‌م .

Marfat.com

● عذرا و وامق=حماسهٔ حسینی

● عرفان

از بیدل . بسال ۱۱۲۲ه.

آغاز : عقل و حسن، سمع و بصر ، جان و جسد
همه عشق است هو الله احد

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، ۱۲۹۹ه، ۱۶۶ص ، ۳۲×۲۳سم .

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۳۳/۶۶۶۴

○ از بخش چهاردهم کلیات مسدس درد دل موسوم به عروج و نزول اسلام

از محمد ابراهیم خلیل شاعر معاصر افغانستان . در موضوع سوق دادن مسلمین به سوی اعلای کلمة الله و تعظیم شعائر الله و تهییج عاطفه دینی و احساس درد دین. بتاریخ ۲ شعبان ۱۳۵۹ه/ستمبر ۱۹۴۰م ، سروده است .

آغاز : این غبار شور حسرت و این گرد یأس و لدامت ... (متن) : دهر را چون ظلمت کفر و ضلالت تیره ساخت ـ اکثر آفاق طبل بت پرستی رانواخت .

○ کابل ـ (مطبع دولتی) ۱۳۳۶ شمسی . (۱۳۷۵ه. ق) ل+۴۶ص ، ۲۰×۱۴سم ، بخامهٔ خود شاعر همراه با حواشی.

ش ۱۷۲۷/۱۳۸۹

● عشق نامه=راز نامه

● عصامی نامه

از سید یوشع حیدر آبادی . استاد بار فارسی در دانشگاه مدراس . بتاریخ ذیقعده ۱۳۵۵ه/ ۱۹۳۷م سروده .

Marfat.com

مثنویست در معرفی و توصیف کتاب «فتوح السلاطین» تألیف عصامی دولت آبادی که در ۷۵۰ھ نوشته بود . این کتاب تاریخ منظوم هندوستان است و نسخهٔ خطی آن در کتابخانهٔ انجمن آسیائی لندن و نسخهٔ دیگر در کتابخانهٔ مولوی محمد غوث حیدر آباد دکن موجود است .

مشتمل بر :

ذکر عصامی بر سبیل معرفی ، تعریف کتاب فتوح السلاطین عصامی به ابیاتی زنان ، صورت حال نسخه فتوح السلاطین ... ذکر در نسب عصامی و کیفیت آمدن نیاکان او در هندوستان ، ذکر آمدن عصامی در دولت آباد ، متضمن کیفیت آبادانی و باز خرابی آن شهر و دیار از دست سلطان محمد بن تغلق شاه و خروج کردن سزان بروی ، سبب نظم فتوح السلاطین و ذکر بر بستن عصامی آرزوی دل به وسیله و دستیاری قاضی بهاء الدین صاحب قضیه ... غزل .

آغاز (التماس) : فتوح السلاطین ، تصنیف منظوم عصامی یکی از شاهکار های ادبیه پارسی و از نوادر نفایس کتب تاریخ است .

آغاز (متن) : بنام خدا می گشایم زبان
بدان ذات بخشیدهٔ مهربان

○ مدراس ـ جی- ایس- پریس ، اپریل ۱۹۳۷م ، ج + ۷۸ + (۲)ص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵م .
ش ۹۰۷۵/۹۰۳۲

● غریب نامه

از شاه غلام احمد قادری مرید و نرزاد حافظ شیخ محمد امین الجعفر الظهاری القادری النهٹوری . خلیفهٔ ارشد حضرت شاه بلاقی قادری سهواری ثم مراد آبادی از اولاد حضرت غوث الأعظم شیخ عبدالقادر جیلانی. بتصحیح مولوی احمد حسین خان قادری نقشبندی چشتی. مثنوی اخلاق است.

آغاز : حمد بیحد در جناب کبریا
زانکه آدم را بخود کرد آشنا

○ حیدر آباد دکن ـ محمود پریس ، ۲۶ ذیحجه ۱۳۲۸ھ ، ۳/۵ × ۱۶/۵م .
ش ۱۲۹۷/۱۷۴۳
۱۱۷۰۴/۱۱۷۱۴

● فتح المبین

Marfat.com

هر دو در بخش تاریخ خواهد آمد .

● فتوح الحرمین

از محی لاری (م۹۳۳ه) . دربارهٔ مناسک حج و احوال مدینه منوره ، بعنوانهای : حمد و نعت ، تعریف اصحاب . حسب حال مصنف و رسیدن به حرمگاه ، طریق بستن احرام و تلبیه گفتن ، حکایت بیخودی علی ابن حسین ، تعریف حرم محترم ، نقشهٔ حرم ، نقشهٔ صفا و مروه و مقام نبی علیه السلام ، نقشهٔ شق القمر ، نقشهٔ سوق الیل و نقشهٔ جای مولود حضرت علی و فاطمه و حضرت نبی علیهم السلام ، تعریف جبل نور ، نقشهٔ جبل عرفات و مزدلفه...

آغاز : ای دو جهان غرقهٔ آلای تو ـ کون و مکان قطرهٔ دریای تو .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۰م/۱۲۹۷ه ، چاپ دوم ، ۱۳۳ص ، بخط شیخ فدا حسین ابن شیخ محمد باقر ، با نقشه ها و تصاویر ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

۳۷۸۶/۵۲۱۶

۶۸۳۰

○ بمبئی ـ بفرمایش حاجی شوخ عبدالوهاب و قاضی ابراهیم ، مطبع داؤد میان ، غره ربیع الثانی ۱۲۷۹ه ، ۱۲۷ص ، بخط عباس علی ولد مشهدی اسدالله شیرازی ، با نقشه ها و شکل نعلین حضرت رسول(ص) ، ۲۰ × ۱۲/۶س‌م .

ش ۹۲۹۵/۹۳۳۶

● فرامرز نامه

داستان رستم زال است .

این منظومه کمی کمتر از نه هزار بیت است که قسمتی ازان عیناً با بهمن نامه یکی است .

آغاز : از آغاز باید که دانی درست
سر مایهٔ کوهران از لخست

○ بمبئی ـ بسعی و اهتمام رستم پور بهرام سروش تفتی ، مطبع فیضرسان ، ۱۳۲۴ه/۱۹۰۶م ، بخط میرزا علی شیرازی ، ۴۶۴ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۹۵۹۲/۹۵۵۱

● فرائد فارسی

باهتمام دکتر محمد نظام الدین مصنف مقدمهٔ جوامع الحکایات عوفی(گیب سیریز جلد ششم) و صدر شعبهٔ فارسی و رفیق جامعه عثمانیه .

منتخبات نظم قدیم و جدید است ، برای امتحان لیسانس جامعه عثمانیه حیدر آباد دکن . مشتمل بر انتخاب از : قصائد انوری و ظهیر فاریابی و سلمان ساوجی و قاآنی ، مثنویات نظامی گنجوی ، فردوسی طوسی و مولوی روسی ، غزلیات مولوی رومی و عراق و جامی و هلالی ، انتخاب از کلام عصر جدید، ایوان مداین ، غزل میرزا حبیب اصفهانی ، ملک الشعراء بهار ، قصیدهٔ ادیب ـ الممالک ، رشید یاسمی .

آغاز : این که می بینم به بیداریست یا رب یا بخواب
خویشتن را در چنین نعمت پس از چندین عذاب

○ حیدر آباد دکن ـ سید عبدالقادر تاجر کتب و مالک اعظم اسٹیم پریس ، ۱۳۵۲ھ/ ۱۹۳۳م ، ک+۳۱۱ص ، ۲۱×۱۴سم .

ش ۱۶۹۰۶

● فروغ جاودان

سرودهٔ سید آغا محمد شاه برق (معاصر) منظومه های متفرق است.

آغاز : ای نشان سطوت و جاه و جلال و تمکنت
از نگاه لطف تو ، ایران چمن الدر چمن

○ پشاور ـ شاهین برق پریس ، ۱۹۷۲م ، و+۵۶ص ، بخط یوسف ، ۲۱×۱۴سم .

ش ۵۸۹۸/۵۲۰۰

● قران السعدین

از امیر خسرو دهلوی .

آغاز : شکر گویم که بتوفیق خداولد جهان
بر سرنامه ز توحید نوشتم عنوان

○ علی گڑھ ـ مطبع انسٹی ٹیوٹ علی گڑھ کالج ، ۱۳۳۷ھ/۱۹۱۸م ، ۲۰ص بخط محمد

Marfat.com

علی ترجمہ [illegible] ہروی محمد اسمعیل میرٹھی ، بہ تمہید سید حسن برنی ، بی۔ اے۔ علیگ مہتمم دفتر کلیات شرر ، ٦ + ٦٠ + ٤ + ١٦٦ + ٨ + ٦٥٦ص ، ٢٤ × ١٥/٥س م .

ش ٢٥٤٤/٢٢٢١

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد ، چاپ متن در پاکستان پرنٹنگ ورکس لاهور ، چاپ تصاویر رنگی در بیوتی آرٹ پرنٹرز کراچی، عکس نسخه خطی کتابخانهٔ پیر شمس الدین شاه گیلانی ، ساکن اچ شریف است ، ١٣٩٦/٥١٩٧٦م ، ٣٦٣ + ٣٩ص ، با تصویر ، پیشگفتار انگلیسی بقلم احمد حسن دانی ، ٢٤ × ١٩س م .

ش ٨٣-١٦١٨٠/٩٣-١٦٢٩٠

● کاروان فارسی

از ضیا محمد ضیاء. در اگست ١٩٧٥م، برگزیدهٔ نظمهای فارسی اوست مثلاً مکتوب عرفانی، روز تاریخی، ترانهٔ خیرمقدم ، خطاب به مهمانان عزیز ، دیدار از آثار تاریخی شهر سیالکوت، بر مزار ملا عبدالحکیم سیالکوتی ، زیارت از مولد علامه اقبال، مصاحبه با آقای تسبیحی، مجلس یادگاری .

آغاز (پیشگفتار) : جناب دکتر خواجه عبدالحمید عرفانی که مدتی پیش مریض وبستری می باشند .

آغاز (کلام منظوم) : نامه ام آمده ز حضرت دوست
یافتم مژدهٔ سلامت دوست

○ سیالکوت ـ انجمن فارسی ، چاپخانهٔ وفاق لاهور، (١٩٧٥م) ، ٤٢ص ، ١٨ × ١٢س م .

ش ٣١-٩٢٣٢/٧٤-٩٢٧٥

٨١-١١٠٨٢

● کریما = پندنامه

از سعدی شیرازی .

آغاز : کریما به بخشای بر حال ما
که هستم اسیر کمند هوا

○ لندن ـ اورینٹل پریس ، واسن اینڈ کمپنی ، جون ١٨٠١م/١٢١٦ھ ، ص٨١-٩٢ ، در یک کتاب درسی نامعلوم الاسم از روی نسخهٔ خطی مورخ ١٢٠٨ھ/١٧٩٤م ، بخط محمد غوث ، ٢٩/٥ × ١٨س م ، چاپ حروف نستعلیق .

ش ٢٥٧٩/٥٤٨٤

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۵ه ، ۱۲ص ، محشی ، در «پنج گنج مروجهٔ پنجاب» ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۷۱۴۴/۱۷۱۴۴

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین ، مطبع خورشید عالم ، ۱۸۷۷م/۱۲۹۴ه ، چاپ اول ، ۱۲ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۸۸۹۰/۸۸۴۷

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ۱۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م ، محشی .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ بفرمایش دیوان وزیر سنگه پشاور ـ مطبع مفید عام پرنٹنگ ورکس لاهور ، ۱۳۱۷ه/ ۱۹۰۰م ، ص۲-۱۲ ، در مجموعهٔ پنج گنج مروجه پنجاب ، ۱۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۱۲م/۱۳۳۱ه ، ۳۶ × ۲۰س‌م ، ۲۴ص ، بخط اعجاز رقم .

ش ۱۸۲۱/۱۳۲۴

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، مطبع اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۹۱۴م/۳۳-۱۳۳۲ه ، محشی ، ۱۲ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۴۶۷/۹۷۲

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، اپریل ۱۹۵۷م/۱۳۷۶ه ، چاپ سوم ، ص۲-۱۶ ، در مجموعهٔ پنج گنج فارسی ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۶۱۸۷/۱۶۰۷۷

○ لاهور ـ مکتبهٔ قادریه ، ۱۳۹۵ه/۹۱۷۵م ، به حواشی اردو از محمد عبدالحکیم شرف قادری ، ۱۶ص ، سنگی ، ۲۴س‌م .

ش ؟

○ مطبع مجتبائی ، بفرمایش جوت سنگه و سادهو سنگه تاجران کتب دایره اسماعیل خان لاهور ، پ‌ت ، بخط عبدالغنی وزیر آبادی ، ۱۴ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م ، محشی .

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بت ، ۱۲ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۰۳۹/۱۵۰۲۹

○ لاهور ـ ملک سراج الدین و پسران ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط ایس حامد علی ، ص۱ـ۹ ، در مجموعهٔ پنج گنج فارسی ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۳۶۹/۱۹۳۶

○ مطبع حاجی مولوی محمد حسین ، بت ، ۱۶ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۸۲۰/۱۳۳۷

شروح کریما

● دُرّ یکتا

از حافظ محمد نذیر بن حاجی محمد صدیق بن حافظ محمد هاشم بن محمد عزیز خان فوفلزئ مصطفی آبادی ، به سال ۱۲۹۰ه‍=«غفیر» نگاشته و به شیخ کریم الدین احمد کوتوال مرزا پور پیشکش کرده است . شارح در آن هنگام در مرزا پور بنارس بود .

آغاز : الحمد لله رب العالمین ... بعد ازین بدل حزین کمترین خلایق ... می گوید که افقر سراسر احقر بمشیت خالق اکبر وارد شهر دارالعلم مرزا پور .

ش : کریما به بخشای ... بدانکه این کتاب فیض النساب مسمی به کریما .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الآخر ۱۲۹۹ه‍/اپریل ۱۸۸۲م ، چاپ دوم ، ۵۳ص ، تقریظات از مولوی محمد شمس الحق و مولوی عبدالباسط شاگرد شارح ، ۲۴/۵ × ۱۵ س‌م .

ش ۱۶۱۰۶/۱۵۰۹۶

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱۴م/۱۳۳۲ه‍ ، چاپ ششم ، ۵۳ص ، ۲۷ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۴۵۶/۹۶۷

۷۴۳۱/۵۹۴۸

Marfat.com

● شرح کریما

از محمد اکرم ملتانی .

آغاز : کریما به بخشای بر حال ما ... کریم مشتق از کرم باب لازم الکرم .

○ لاهور - بفرمایش میان چراغدین ، مطبع سلطانی ، ۱۸۷۸م/۱۲۹۵ه ، ۲۰ص ، ۲۵ × ۱۶س م .

ش ۵۱۸۶/۷۹۶۱

○ بفرمایش حافظ غلام رسول و مراد علی ولد مولوی رکن الدین ساکن خوشاب ضلع شاهپور ، مطبع نقشبندی لاهور ، بت ، ۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۳۸۳۹/۵۶۱۷

● فیض کریم

از فیض احمد ککروی مقیم ملتان . بتاریخ ۹ ذیقعده ۱۳۸۴ه . ترجمه و شرح کریما به اردو است .

آغاز (شرح) : کریما به بخشای بر حال ما .

اے کریم رحم فرما همارے حال پر -

○ ملتان - مکتبهٔ امدادیه ، پاک الیکٹرک پریس ، بت ، ۹۶ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۱۹۱۷/۱۱۶۹

○ ○ ○

● کشکول یعنی بیاض اصغر

از راجه راجیسور راؤ اصغر خلف راجه امایت راؤ مها بلونت بهادر والی سمستهان دومکنڈه . از همان است «نغمهٔ عنادل» .

مجموعهٔ مصاریع و ابیات و افراد و قطعات و رباعیات به فارسی و اردو .

آغاز : جهان پادشاها خدائی تراست

ازل تا ابد بادشاهی تراست

○ حیدر آباد دکن - مطبع نظام دکن ، ۱۲۵۳ه ، ج + ۴۱۵ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۵۷۸/۱۲۱۹

۸۰۹/۱۵۲۴

Marfat.com

● کلام [illegible] بو علی قلندر

● گرانمایه مشربان تصوف

یعنی لب لباب مثنوی مولانا روم و مثنوی شریف خواجه باقی الله و مثنوی شریف معدن فیض و مثنوی شریف غریب نامه معه تذکرات مصنفین

مولوی احمد حسین قادری نقشبندی چشتی نگارندهٔ عوامل احمدیه و سنن احمدیه معروف به فتاوی محبوبیه و معارف احمدیه بسال ۱۹۱۰م گرد آورده است . هر مثنوی بجای خود آمده است .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع شمسی (تنها ص‌ع، در این چاپخانه چاپ شده است) ۱۹۱۰م ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵ س‌م .

ش ۱۲۹۷/۱۷۴۳

۱۱۷۰۴/۱۱۷۱۴

● قصهٔ گربه و موش

سرودهٔ عبید زاکانی .

آغاز : اگر داری تو عقل و دانش و هوش
بیا بشنو حدیث گربه و موش

○ پشاور ـ بفرمایش دیوان چهجو سنگه تاجر کتب ، اسلامی پریس لاهور ، ۱۳۳۰ه ، مصور ، ۱۶ص ، بخط گل احمد ، ۲۲ × ۱۴ س‌م .

ش ۷۲۵۳/۷۰۲۵

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بت ، مصور ، ۱۶ص ، ۲۳ × ۱۴ س‌م .

ش ۱۶۹۳/۱۴۱۶

● گرشاسب نامه

از حکیم اسدی طوسی .

آغاز : سپاس از خدا ایزد رهنمای ـ که از کاف و نون کرد گیتی بپای .

Marfat.com

○ بمبئی ـ باهتمام مرزا محمد ملک الکتاب ۱۳۰۷ه، ۸۵ص، ۲۰×۲۰سم.

ش ۱۳۹۷۹/۱٤۰۷۱

● گفتگوی مسکین

از محمد اسرائیل . بترتیب حروف تهجی از سر آغاز هر شعر . ردیف الالف تحمید باری تعالی ، ردیف الباء نعت سرور(ص)، ردیف تاء نعت آل و خلفا ، ردیف الباء فارسیه ، در اظهار سوز و عشق ، ردیف الثاء در حقیقت مع مناجات ، ردیف الجیم روشن بلبان شیدا ، ردیف الجیم الفارسی در تمنا و نصیحت ، ردیف الحاء در شمه از آثار قدرت ، ردیف الها در حال عاشقان .

آغاز : ای اهل هر ثنا دل و جانم فدای تو
کی زهرهٔ زبان که بگوید ثنای تو

○ دیوبند ـ بفرمایش محمد عبدالقادر ، باهتمام حبیب الرحمن عثمانی دیوبندی ، مطبع قاسمی ، صفر المظفر ۱۳۳۲ه ، ۳٤ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۸٤۰٦/۷٤۵۵

● گلدستهٔ دلپذیر=چمن بینظیر

● گلدستهٔ نشاط

از منو لال که در کلکته به هنری تهوپی پرنسپ پیشکش کرده است . گزیدهٔ اشعار فارسی و اردو ست از شعرای متقدم که اسامی آنها آمده است . مشتمل بر هفت گلدسته :

گلدسته ها : ۱ـ مشتمل بر ۱۰۷ گل : ۱ـ حمد . ۲ـ بیان عشق و محبت . ۳ـ بیان درد . ٤ـ بیان عاشق . ۵ـ حسن و نزاکت . ۱۰۰ـ بیان سجاف و عطف و امان و شکن آن . ۱۰۷ـ بیان جلال .

۲ـ مشتمل بر ٤۹ گل : ۱ـ مخاطب به یار در زیبائش . ۲ـ بیان شرم و حیا و ادب . ۳ـ بیان نقاب و برقع . ٤ـ استغناو ناز یار . ۵ـ شوق و نیاز بطریق خطاب یار . ٤۹ـ بیان کاغذ بادی .

۳ـ مشتمل بر سی و هفت گل : ۱ـ نازک مزاجی عاشق و معشوق . ۲ـ در بیان رنجش . ۳ـ شکسته دلی . ٤ـ عتاب یار . ۵ـ بیان دشنام . ۳۷ـ بیان رسوائی عشق .

٤ـ مشتمل بر ۵۲ گل : ۱ـ شقاوت ایام . ۲ـ سیه بختی اهل قلم و حرمانی صاحب رقم . ۳ـ شکایت طالع ناساز . ٤ـ شکایت ناهنجاری فلک . ۵ـ شکایت یاران زمانه . ۵۲ـ بیان معرفت و تصوف .

Marfat.com

۵- [illegible] اشعار در مضامین متفرقه . ۲- مضمون لو . ۳- بیان فیل .
٤- ناقه و شتر . ۵- بیان الیب . ۶ و ۱- اشعار صنائع .

۶- شامل ۱۲ گل : ۱- مقطعات . ۲- رباعیات . ۳- مستزاد . ٤- مخمس . ۵- واسوخت .
۱۲- خاموشی .

۷- شامل ۹ گل : ۱- افراد و قطعات و رباعیات هندی . ۲- غزلیات . ۳- واسوخت .
٤- مخمس و مسدس . ۸- بیان دوها وغیره .

آغاز (دیباچه) : گلدستهٔ نشاط خوش ایجاد کردهٔ ـ ای حکمت آفرین زغم آزاد کردهٔ . چمن چمن گلدستهٔ نیاز نثار بارگاه همیشه بهار گلشن آرائی .

آغاز (اشعار) : ز بسم الله بود بال هما بر فرق عنوانها
که از هر شاه بیتی شد بلند اقبال دیوانها

○ کلکته ـ چاپ حروفی نستعلیق ، بت ، ۸ + ٤۳۶ص ، ۲۹ × ۲۳سم ، بتصحیح داتا رام برهمن خلف منشی گنگا بشن که منشی میرزا جوان بخت و میرزا خرم بخت بود سپس بسرکار کمپنی انگریز متعلق بوده .

ش ۱۱۱۳۸/۱۱۱۳٤

● گلزار هندی

سرودهٔ رای کنهیا لال لاهوری. بسال ۱۲۸۳ه/۱۸۶۶م، مثنوی اخلاق است . پس از مدایح : فضیلت طاعت و عبادت ، فضایل شکر ، قناعت، فضیلت علم ، صدق ، عدل ، کرم و جود ... معرفت باری تعالی ، نصایح در حق زنان ، خاتمهٔ کتاب .

آغاز : خداولد بخشندهٔ عاصیان
خداولد روزی ده بیکسان

○ لاهور ـ مطبع گوه نور ، ۱۳۹۰ه/۱۸۷۳م ، چاپ چهارم ، ۱۰٤ص ، بخط غلام علی ، ۱۵ × ۳۰سم .

ش ۷۲۷۹/۷۰۲۰

Marfat.com

● گلستان مسرت=حدایق المعانی

از عبدالرحمن شاکر بن حاجی محمد روشن خان بن محمد نواز خان .

آغاز تالیف به سال ۱۲۶۱ه بعهد محمد امجد علی شاه اوده . پایان تالیف بعهد محمد واجد علی شاه اوده ، اشعار منتخب از شعرای مختلف در ۵ حدیقه :

۱- حمد و نعت و سراپای دلدار . ۲- صفت عشق و سراپا و دیگر حالات عشاق دلفگار . ۳- اشعار مفید خط و کتابت . ٤- اشعار صنایع و سئوال و جواب و مطائبات شاعران و صفت فصول اربعه و مسکرات و اغانی و دیگر اشیاء . ۵- اشعار نصائح رنگا رنگ و منظومات دالهٔ شکر جناب کبریا . مؤلف اسامی مآخذ خود را آورده است .

آغاز : نخلی که پیوسته ببار طراوت بار پیوسته ماند و باری که مدام حلاوت جام لبریز و نقد لذت در گره بسته .

○ کانپور- مطبع مصطفائی ، جمادی الاول ۱۲۶۷ه ، ۱۰ + ۵۶۲ + ۱۱ص ، ۲٤ × ۱۶س‌م.

ش ٤۲۰۸/۷۵۵۰

۱۶۷۹۷

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ذی الحجه ۱۳۳۱ه ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م ، ۱۰ + ۵۶۲ص ، همراه با تقاریظ و قطعات تاریخ از میر ناصر علی نصیر ، مولوی محب الله ، منشی رام سهای عزیز ، مولوی عبدالاحد رابط ، اشرف علی اشرف و عبدالله خان مهر .

۱٤٤۵/۹۵۹

۱٤۶۶/۹۷۱

۱۵۹۲/۱۲۹٤

۱۶۰۸۷/۱۵۰۷۷

● گلشن راز

از شیخ محمود شبستری .

Marfat.com

آغاز: [illegible] آنوخت

[illegible] دل [illegible] ان برانروخت

○ بمبئی ـ مطبع مظفری، صفر المظفر ۱۳۲۹ه، ص۳۸۴-۳۹۹ ، با کتاب صفوة الصفا ، خط احمد بن کریم التبریزی ، در آخر شرح حال مؤلف گلشن راز آمده است ، ۲۷/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۱۲۵۲۸/۱۲۴۹۹

○ شیراز ـ انتشارات کتابخانهٔ احمدی ، چاپخانهٔ حیدری ، ۱۳۳۳ش ، به خط و حواشی عماد اردبیلی متخلص به حالی ، ۹۱ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۷۳۷/۱۳۸۰

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و مؤسسه انتشارات اسلامی لاهور ـ چاپخانه مکتبهٔ جدید لاهور ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، ۱۷۶ص ، بر مبنای چاپ اروپا در ۱۲۹۸ه ، بتصحیح وینفیلد ، ۲۳/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۱۲۴۱۵/۱۲۳۸۵

۱۲۴۱۴/۱۲۳۸۴

۷۹-۱۶۱۷۸/۸۹-۱۶۲۸۸

● شرح گلشن راز

از محمد ابراهیم بن محمد علی خراسانی سبزواری .

آغاز: الحمد لله الذی نور السموات والارض بنوره ... (شرح) قوله: بنام ... بدانکه گوهر جوهر مقصودی که در اول امر .

○ (طهران) ـ بنیاری حاجی عبدالرحیم صابر و اسمعیل معارف خواه ، ۱۳۱۶ش/ ۱۹۳۷م ، بخط حسن همدانی ، ۴۴۸ص ، ۲۰/۵ × ۱۴/۵س‌م .

ش ۷۹۰۳/۵۶۸۴

● مفاتیح الاعجاز=شرح گلشن راز

از محمد بن یحیی بن علی لاهیجی نوربخشی . بسال ۸۷۷ه .

Marfat.com

آغاز : باسمک الاعظم الشامل فیضه المقدس لکل موجود المنور ظلمات الوهم والعد بالوار الموجود .

○ لاهور ـ الهی بخش و محمد جلال الدین ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۰ھ ، از روی چاپ بمبئی ، ۱۳۱۳ھ ، ۲۰۸ص ، ۲۴/۵×۱۶سم .

ش ۱۰۱۳/۱۶۹۲

۵۷۲/۱۸۰۲

● اردو ترجمهٔ کتاب مفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز المسمی به **بوستان اسرار**

از مولوی محمد نور عالم حنفی چشتی حیدری (منسوب به پیر حیدر شاه جلالپوری) لوند پور جهلمی . آغاز ترجمه بتاریخ ربیع الثانی ۱۳۳۲ھ/مارس ۱۹۱۴م .

آغاز : حضرت ایزد تعالی کی حمد و ثنا کے بعد جس کی ذات .

○ لاهور ـ ملک چنن دین خلف ملک فضل دین ، کریمی پریس ، بت ، ۳۳۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۸۰۴۲/۶۲۲۹

● نسایم گلشن شرح گلشن راز

از شاه داعی الی الله شیرازی (م۸۶۹ھ) .

آغاز : مبانی سپاس تنزیه اساس و قواعد ستایش تقدیس آرایش منتظم بنظام آطلاق توحید .

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، لاهور ، چاپ مکتبة العلمیه ۱۴۰۳ھ/۱۹۸۳م ، ۵۲ + ۳۷۶ص ، ۲۶ × ۱۴سم ، تصحیح و پیشگفتار از محمد لذیر رالجها .

ش ۸۸-۱۵۰۸۷/۹۸-۱۶۰۹۷

۸۷-۱۶۰۸۴/۹۷-۱۶۱۹۴

● شرح گل کشتی

متن از نجات قمی .

Marfat.com

شرح از زخمی لکهنوی (زالوی) که از طرف محمد علی شاه پادشاه غازی مخاطب به خطاب «منشی الملوک فخر الدوله دبیر الملک مهاراجه رتن سنگھ بہادر هشیار جنگ» بوده ، در مقدمه می نویسد : «بعضی از افادات استادی میرزا محمد حسن قتیل و برخی از تحقیقات خودم را که در پیش زمان بزبان شکسته رقم ... هنگام درس ... فرزند ارجمند ... کنور دولت سنگھ شکری تخلص زیب صفحات بیان گردیده بود بر سبیل استعجال در ۱۲۵۷ ... فراهم ساخته بتکمیل این عجالهٔ نافعه پرداختم» . منشی دولت رای متخلص به شوق لکهنوی پسرزاده راجه بهولا ناتھ برای آن قطعه تاریخ سروده است . (برای احوال شارح و شوق رک به : ریاض العارفین از آفتاب رای لکهنوی چاپ مرکز تحقیقات فارسی) .

آغاز : نوچگان لطعی پوش مضامین رنگین و لوطیان خانه بدوش .

○ (هند) ـ مطبع محمدی ، جمادی الاول ۱۲۵۸ھ ، ۹۶ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۲۰۹۹/۶۴۲۸

● گنج الاسرار

منظومه ایست به زبان اردوی قدیم در سلوک و اوراد که مدت ها در روایات شفاهی و کتبی سلسلهٔ نوشاهیه به حضرت نوشه گنج بخش (م۱۰۶۴ھ) نسبت داده می شد ، مرحوم شرافت نوشاهی (م۱۴۰۳ھ) در اوایل نیز همین عقیده را داشت اما در اواخر زندگی اش به این نتیجه رسید که این اثر از نوشه گنج بخش نیست بلکه سرودهٔ کسی دیگر می باشد . دکتر جمیل جالبی در «تاریخ ادب اردو» جلد اول نیز اشاره به این موضوع کرده است. نیز رک به : اورینٹل کالج میگزین ش ۲۲۸-۲۲۹ ص۵ که از غلام محی الدین دانسته شده است .

● شمس الانوار ترجمهٔ فارسی گنج الاسرار

ترجمه از سید شریف احمد شرافت نوشاهی . در ربیع الثانی ۱۳۷۳ھ .

آغاز: بنام ذلت آن خلاق میمون
منزه شان او از چون و بیچون

○ ضلع گجرات ـ ساهن پال شریف ، انجمن سادات نوشاهیه ، ۱۳۸۴ھ/۱۹۶۴م ، لاهور ، [illegible] ، چاپ اول ، با گنج الاسرار ، ص۴۴-۵۲ ، ۲۳ × ۱۶سم .

ش ۵۷۴۲/۴۶۴۲

Marfat.com

۷۲۶۰

۱۶۱۱۲/۱۶۰۰۲

● گهر منظوم

از هادی علی . در ۱۲۶۱ه.

بماه آخر ذیحجه ابتدا گردید شروع ماه محرم بختم انجامید
بی ٔ زبانه آغاز نام تاریخی ست که سال شصت و یک و دو صدو هزار جلی ست
شنو سپس زگنهگار عصر نامه سیاه نحیف بندهٔ هادیعلی حماه الله
کنم شروع بمقصود از عنایت رب بدایتش ز ثلاثی مجرد ست السب
اصول هست سه باب نخست بی شبهت که عین ماضی و غابر دویافته حرکت

آغاز : هزار حمد خداوندگار کن فیکون
که داشت ست باشیا خواص گوناگون

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، رجب ۱۳۲۸ه/۱۹۲۰م ، ص۱۲۵-۱۴۰ ، با فصول اکبری
۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۲۸۴۳/۵۶۲۶

● لیلی و مجنون

از جامی .

آغاز : ای خاک تو تاج سر بلندان
مجنون تو عقل ٔ هوشمندان

○ مسکو ـ شعبه ادبیات خاور ، اداره انتشارات «دانش» ، ۱۹۷۲م ، ۲۷۰+۱۹ص ، علی اکبر اصفهانی ، ۲۵/۵ × ۲۱س‌م ، متن علمی و انتقادی و مقدمه از اعلاخان افصح زاد .

ش ۱۱۸۷۳/۱۱۷۴۸

۱۱۲۷۵۳/۱۲۷۸۶

● لیلی ومجنون

از خسرو دهلوی .

Marfat.com

گنجینهٔ راز
عقل از نو
گنجینه پرداز

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ١٣٢٤ھ/مئی ١٩٠٦م ، ٦٥ص ، در چهار ستون ، ٢٤ × ١٥٫٥سم .

ش ٣٨٦٥/٥٤٤٤

○ ماسکو ـ اکادمی علوم اتحاد شوروی انستیتوی مل آسیا ، اداره انتشارات دانش ، ١٩٦٤م ، xxiv + ٢٩١ + ١٩ص ، ٢٦ × ٢٠سم ، متن علمی و انتقادی و مقدمه از طاهر احمد اوغلی علی اصغر زاده ، مقدمه بزبان فارسی و روسی .

ش ١٩٧٥/٢٣٧٣

١١٨٤٦/١١٨٧١

١٢٧٥٤/١٢٧٨٧

○ علی گڑھ ـ باهتمام محمد مقتدی خان شروانی ، مطبع انستیٹوٹ ، ١٣٣٥ھ/١٩١٧م ، ١٧٣ص ، ٢٣/٥ × ١٦سم ، به تصحیح و تنقید مولانا محمد حبیب الرحمن خان حسرت شیروانی .

ش ٤٢٠٩/٧٥٥٢

١٧٢٩٢

● لیلی و مجنون

از نظامی گنجوی .

آغاز : ای لام تو بهترین سر آغاز
بی لام تو نامه کی کنم باز

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ١٣٣٠ھ ، ١١٢ص ، ٢٤ × ١٥سم .

ش ٣٨٧٠/٥٤٤٦

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین و محمد حسن ، رفاه عام سٹیم پریس ، ١٣٤٨ھ/١٩٢٩م ، ٩٤ + ٢ص ، در چهار ستون ، ٢٥ × ١٦سم .

ش ١٠١٤/١٦٤٨

١٠٣٣/١٦٦٥

Marfat.com

○ مسکو ـ ادارهٔ انتشارات دانش، اکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذربایجان، انستیتوی خاور شناس و انستیتوی زبان و ادبیات بنام نظامی گنجوی، ۱۹۶۵م، ۵+ ۵۸۲ص، ۲۶ × ۲۱سم، متن علمی و انتقادی بسعی و اهتمام اژدر علی اوغلی علی اصغر زاده و ف. بابایف.

ش ۹۶۱۱/۹۵۷۰

○ پشاور ـ میان عبدالخالق و فضل مالک تاجران کتب لاهور، مقبول عام پریس، بت، ۱۱۲ص، در چهار ستون، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم.

ش ۱۶۱۲/۱۱۷۴

● ما مطعیان

از غلام رسول حنفی ساکن عادل گڑھ بخش گوجرانواله بن احمد الدین. «این رساله که باعتبار فوائد و تخلص قدیم مصنف لامش «محبت لامه» و باعتبار تاریخ «اکسیر اعظم»= ۱۳۰۲ه است نظر برعایت اسلوب، «ما مطعیان» نام نهاده شد و تخلص خود نظر بمناسبت مقام «حنفی» مقرر کرده شد، در ترغیب تقلید مذهب حنفی.

آغاز: الحمد لله الذی ارسل ... اما بعد بر رای عالم آرای ارباب الباب.

(متن): ما مطعیان امر جباریم ٭
رخ بشرک و بدع لمی آریم

○ لاهور ـ مولوی محبوب عالم مالک پیسه اخبار، خادم التعلیم سٹیم پریس، ۱۳۱۹ه، چاپ دوم، ۳۲ص، ۲۶ × ۱۷سم، بخط فضل الهی خوشنویس، تقاریظ از منشی غلام غوث غلامی ساکن میترانواله مدرس درگوجرانواله، مولوی سراج الدین ساکن گوجرانواله، مفتی محمد عبدالله ٹونکی مدرس دانشگاه لاهور، مولوی محمد شاهنواز الدین بن شمس الدین ساکن بهروک نزد وزیرآباد و چند افراد دیگر قطعات تاریخ از مفتی غلام سرور لاهوری، و منشی عبدالرحمن وارث کوٹی، قبلاً این کتاب در ۱۳۰۳ه طبع شده بود.

ش ۱۷۹۵/۱۳۲۵

○ لاهور ـ مطبع صحافی، بت، چاپ اول، ۳۲ص، همراه با همان تقاریظ که چاپ دوم دارد، بخط محمد الدین ساکن کیلیانواله، ۲۴/۵ × ۱۶سم.

ش ۱۷۰۹/۱۴۳۴

● ما مقیمان

Marfat.com

از علاء الدین حاجی باوری (م ۹۹۸ھ) .

آغاز : ما سفیان کوی دلداریم
رخ بدلیا وزین لمی آریم

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰٤ھ/۱۸۸۷م ، ۱۲ص ، ۲۵ × ۱٦س م ، سنگی .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱٤

○ لاهور ـ ملک دین محمد و پسران ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ۱۹٤۰م ، ۱۵ص ، ۲۵ × ۱٦س م .

ش ۱۳۸۱/۱۹۲۵

○ لاهور ـ مطبع صحافی ، بت ، بر حاشیهٔ ما مطیعان ، ۳۲ص ، بخط محمد الدین کیلیانواله ، ۱٤/۵ × ۱٦س م .

ش ۱۷۰۹/۱٤۳۳

○ بفرمایش بابو گوکل چند تاجر کتب علیگڑھ، حدیقة العلوم میرٹھ، بت، ۱۲ص ، سنگی، ۲۵ × ۱٦س م .

ش ۱٦۰۳۹/۱۵۰۲۹

● مثنویات عرفی

از عرفی شیرازی . مثنویات کوتاه در مدایح و مسایل اخلاق و عرفانی .

آغاز : ای همه عین و تو پاک از همه
نقد وجود از تو و خاک از همه

○ بمبئی ـ باهتمام محمد ابراهیم کتب فروش ، مطبع جهانگیری ، جمادی الآخر ۱۳٤٦ھ ، ۱۲۰ص ، ۲۰/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱٤۰۷۳/۱۳۹۸۱

● مثنوی امیری

از فقیر محمد امیر سجاده نشین طریق اربعه ساکن کوکل پست خاله سرای نعمت خان بخش هزاره. مثنوی عرفانی است مشتمل بر مطالب : حمد و نعت و صفت چهار یار پیغمبر ، حال توبه ، پاس نفس ، پاس دل ، و شرح اسماء الهی ... خلاف ورزی نفس تا حصول کمال .

Marfat.com

آغاز : حامد و وصاف وصف خویشتن
لیست غیر ذات پاک ذوالمنن

○ لاهور - پنجابی سٹیم پریس ، ۱۳۳۸ه/۱۹۱۹م ، چاپ اول ، ۹۶ص ، ۱۷/۵×۱۳/۵س‌م .

ش ۱۱۶۹۱/۱۱۷۰۱

● مثنوی حضرت خواجه باقی بالله

از حضرت خواجه باقی بالله نقشبندی (م ۱۰۱۲ه) . مثنوی عرفانی است .

آغاز : خداوندا بفقرم راه بنمای
دری زان ره سوی در بکشای

○ حیدر آباد دکن - محمود پریس ، ۱۳۲۸ه ، ص۲۲۵-۲۶۸ ، ۲۳/۵×۱۶/۵س‌م ، همراه با احوال سراینده بقلم مولوی احمد حسین خان امروهی .

ش ۱۲۹۷/۱۷٤۳

۱۱۷۰٤/۱۱۷۱٤

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه ، بخط محمد شهسوار کیلانی ، ۲۸ص ، ۲۵×۲۵س‌م .

ش ۷۳۱۷/۶۸۵۲

● مثنوی رای چندر بهان برهمن

آغاز : خداولدا دلی ده محرم راز
که بر رویش در معنی بود باز

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۸۵م/۱۳۰۳ه ، چاپ دوم ، ص۸۵-۱۱۳ ، ۲٤/۵×۱۶س‌م .

ش ۱۸٤۲/۱۲۷۰

۱۶۳۷/۱٤۸۱

● مثنوی بو علی قلندر-۱

از شرف الدین بو علی قلندر پانی پتی (م۷۲٤ه) ، در بیان حکمت عارفان ، عشق و عاشق ، ایمان تقلیدی ، حال ظاهر و باطن و باطن استدلالیان ، تمثیل ، احوال جهان ، حکایات ، بیان

Marfat.com

عاشقان و خاصان ، سوال و جواب از شبلی ، سوال حکیم معطل و جواب از حکیم فلسفی ، بیان علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین . . . حکایت در بیان حال شیخ ساده لوح و مریدان .

آغاز : بشنو از نطق حیوانی کلام
چون سخن فهمی است حاصل والسلام

○ حیدر آباد دکن ـ کتب خانهٔ یوسف احمد شاه ، اعجاز مشین پریس ، ب‌ت ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، ص۱-۶۳ ، در کلام قلندری .

ش ۶۳-۵۹۶۲/۸-۷۴۰۷

۱۴۰۶۹/۱۳۹۷۵

● مثنوی بو علی قلندر-۲

مثنوی عرفانی است .

آغاز : آن خداوند زمین و آسمان
زندگی بخش وجود انس و جان

○ حیدر آباد دکن ـ کتب خانهٔ یوسف احمد شاه ، اعجاز مشین پریس ، ب‌ت ، ص۶۵-۷۷ ، در «کلام قلندری» ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۶۳-۵۹۶۲/۸-۷۴۰۷

۱۴۰۶۶/۱۳۹۷۵

○ میرٹھ ـ باهتمام حکیم هر نرائن ، مطبع جگت پرکاش ، ۱۱ نومبر ۱۸۹۰م ، ۱۶ص ، ۲۵/۸ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۲۶۰

● مثنوی بو علی قلندر-۳

آغاز : مرحبا ای بلبل باغ کهن
از گل رعنا بگو ما با سخن

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۷۱م ، ۱۰ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۲۳۴

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، صفر ۱۳۰۱ھ/۱۸۸۳م ، ۱۰ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

Marfat.com

ش ۷۲۸۹/۶۷۳۵

۱۷۲۳۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۵۱-۱۵۸ ، در مجموعهٔ رهبر راه حق ، ۲۶/۵×۱۸س‌م .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

○ میرٹھ ـ باهتمام حکیم هر نرائن ، مطبع جگت پرکاش ، ۱۵ نومبر ۱۸۹۰م ، ۲۰ص ، ۲۵/۵×۱۶س‌م .

ش ۱۷۲۶۰

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۹۹م ، چاپ هفتم ، ۱۰ص ، ۲۶/۵×۱۷/۵س‌م .

ش ۱۷۲۰۳

۱۷۲۳۲

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب کلکته ، ربیع الثانی ۱۳۲۹ه/اپریل ۱۹۱۱م ، ۲۳ص ، ۲۴×۱۵س‌م .

ش ۸۴۰۴/۷۴۵۳

○ لاهور ـ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بخط حبیب الله منشی فاضل سورخ ۱۳۵۴ه ، ۲۰ص ، ۲۴×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۳۷۲/۱۹۳۲

۷۳۱۶/۶۷۵۳

○ حیدر آباد دکن ـ کتب خانهٔ یوسف احمد شاه ، اعجاز مشین پریس ، نبت ، ص۸۹-۹۵ ، در کلام قلندری ، ۲۴×۱۶س‌م .

ش ۷۴۰۷/۵۹۶۲

۷۴۰۷-۸/۵۹۶۲-۶۳

۱۴۰۶۶/۱۳۹۷۵

○ دهلی ـ مطبع انجم افروز ، نبت ، بفرمایش میر فرزند علی ، بخط محمد عبدالعزیز ، ۲۶ص ، ۲۱/۵×۱۴س‌م .

ش ۱۲۹۵/۱۷۴۱

Marfat.com

○ لاهور - [illegible] و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بت ، ۲۰ص ، بخط حبیب الله منشی فاضل ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۵۲۴

○ لاهور - بفرمایش میان چراغدین و سراجدین ، وکٹوریه پریس ، بت ، ۱۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۱۴۸۵/۱۱۴۷۵

○ لاهور - بفرمایش منشی گلاب سنگه ، مطبع مفید عام ، بت ، ۱۶ص ، ۲۳/۵ × ۱۵ س‌م .

ش ۱۷۳۳۱

ترجمه ها

● **مثنوی بو علی قلندر مع ترجمه اردو منظوم مسمی به کنزالاسرار**

آغاز : مرحبا ای بلبل باغ کہن ... ترجمه : مرحبا ای عندلیب خوش نوا
ماجرای گل سے ہو نغمہ سرا

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، ۱۷۲۶/ه۱۹۰۸م ، ۱۶ص ، ۲۳/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۱۷۶/۱۶۰۶۶

● **ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مثنوی شریف حضرت بو علی شاه قلندر**

ترجمه از مولوی محمد شاه دین قادری سروری .

آغاز (خطبهٔ کتاب) : واه قدرت جس صنعت اپنی ظاهر کر دکھلائی
بیج درخت محبت والا عشقوں پالیا بھائی

آغاز (متن) : مرحبا ای بلبل باغ کہن .

ترجمه : آ اے باغ الستی بلبل سو واری بسم الله .

○ لاهور - ملک چنن الدین و ملک فضل الدین لقشبندی ، تعلیمی پریس ، چاپ پنجم ، بخط حکیم محمد امین قریشی فاروق کاتب سلهوکی مورخ جون ۱۹۵۸م/ذیقعد ۱۳۷۷ه ، ۵۵ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۲۹۰۶/۲۹۴۱

۲۹۴۰/۱۹۰۵

○ ○ ○

Marfat.com

● مثنوی راجا

آغاز : "روی که من بدیدیم الدر جهان نگنجد
لطف جمال آن رو الدر بیان نگنجد

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۶۹-۱۷۵ ، ۲۶/۵×۱۸س م .
ش ۲۶۰٤/۲۱۶۲

● مثنوی رنگین مع شرح المسمی به در الثمین

از غزنوی . در دیباچه می نویسد :

«اما بعد ... غلام حضرت خواجه احرار عبید الله المقری ثم الغزنوی ابن شیخ الکامل الجهبذ العامل فرید دهره و وحید عصره اعنی دوست سرور شیر علی القلندر المشهور بالقلندر شاه ابن الشیخ ... فتح محمد المقری المشهور بالخوندی من قوم موسی خیل منی حنفی نقشبندی مجددی البنوری» . سراینده با خواجه عبدالله الخیر فاروق مجددی دهلوی ارادت داشته است .

مثنوی ما که گنج حکمت ست — حکمت الدر حکمت اندر حکمت ست
دفتر اول بطرز معنوی — مثنوی مولوی غزنوی
از زبان خاکسار غزلوی — مثنوی آمد طفیل دهلوی

۱ـ دیباچهٔ کتاب در حقانیت مذهب حنفیه . ۲ـ قصهٔ حضرت موسی(ع) در مضمون آیت فلما تجلی ربه الخ . ۳ـ تفکر نمودن حضرت موسی(ع) در نفس خود بعد از جواب لن ترانی و بر عجز و قصور خود اقرار کردن . ٤ـ در بیان تمثیل در تفسیر خلق الموت الخ و فرق موت عامه و موت خاصه . ۵ـ تمثیل بر ظهور غیرت حق تعالی در مضمون قصه حضرت یوسف . ۱ـ بیان مضمون آیت شریف که والذین یبایعونک انما یبایعون الله . ۲ـ قصهٔ قبلهٔ روحا حضرت مجدد الف ثانی . ۳ـ قصهٔ فراست باطنی حضرت خواجه عبدالخالق غجدوانی معنی از غنای محمد(ص) باخبارات سابق از تولد او (ص) و شجره های طریقت مؤلف .

آغاز (مقدمهٔ عربی) : الحمد لله الذی هدانا الی الهدی و تبین لنا سبیل الرشد .
(مثنوی) : گوش کن کاین رمزهای عاشقین
پر بود از اشواق و عشق مرسلین

○ ساڈهوره ـ مطبع بلالی ، ۱۳۳٤ه ، ۲۶۲ص ، ۲۸×۱۹س م .
ش ۳۰۸۹/۲۹۹۹

Marfat.com

● مثنوی زلالی

از حکیم ابو الحسن زلالی .

آغاز : بنام آنکه محمودش ایاز ست
غمش بتخانهٔ نالہ و نیاز ست

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیقعد ۱۲۹۰ھ/جنوری ۱۸۷٤م ، ۷ + ٤۸۲ص ، ۲٤/۵×۱۵/۵س م ، تقریظ از منشی نولکشور .

ش ۱۱٦۸/۱۸۳٦

● مثنوی حضرت شمس تبریز

آغاز : بگویم حمد رب العالمین را
عطا کو کرده بر من عقل و دین را

○ کانپور ـ مطبع رزاق ، شعبان ۱۳۲۷ھ ، ۱۰ص ، ناقص الآخر همراه با ترجمهٔ اردو ، ۲٤ × ۱۵/۵س م .

ش ۸٤۰٤/۷٤۵۳

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، شوال ۱۳٤۸ھ ، ص۱ـ۱٤ ، همراه با ترجمهٔ اردو ، ۲٤ × ۱٤ س م .

ش ۱۹٤۱/۲۱۷۲

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی معه اصل فارسی مثنوی حضرت شمس تبریز

از محمد شاه الدین قریشی قادری سروری .

آغاز : واہ وا قادر مطلق جس نے وچ تقدیر لیا کے
قدرت نائیں ظاہر کیتا روپ سروپ بنا کے

(ترجمہ) : آکھاں صفت ثنا اس رب دی جس دو جگ اوہائے ۔

○ لاہور ـ ملک چنن دین ککے زئی ، تعلیمی پریس ، (۱۹٦۱م) ، ص٦ـ۲٤ ، ۲٤ × ۱۵/۵س م .

ش ۲۹۳۵/۲۹۰۱

Marfat.com

● مثنوی صمدانی

از غلام غوث صمدانی . (معاصر) .

مشتمل بر ۵ نطق :

۱ـ افق ، هدف . ۲ـ معروضات . ۳ـ اسلامیات ، فکر و نظر . ۵ـ عشقیات ، مجمع البحرین ، امواج ، ضمیمهٔ اسماء الرجال .

آغاز : حبذا مشاطهٔ فطرت بیا
هان بیارا شاهد طبع رسا

○ لاهور ـ شیخ محمد خلیل ، پاکستان ٹائمز پریس ، ۱۹۵۵م با عکس مؤلف و مقدمه به انگلیسی ، غ+(۸)+۲۶۵+xviiiص ، ۲۱×۱۲/۵س‌م ، تقاریظ از عبدالوهاب عزام سفیر مصر در پاکستان ، سید سلیمان ندوی ، مولانا احمد علی لاهوری ، محمد صادق سفیر افغانستان در مصر ، آقای سرور گویا اعتمادی استاد دانشگاه کابل ، آقای باستانی پاریزی ، شاعر معاصر ایرانی ، مقدمه از باستانی پاریزی ، مورخ آذر ماه ۱۳۳۱ش .

ش ۱۲۸۳/۱۷۶۰

● مثنوی عطار-۱

از فرید الدین نیشا بوری .

آغاز : افتتاح نامها از نام تو
هر دو عالم جرعه نوش از جام تو

○ کانپور ـ مطبع رزاق ، حسب فرمایش محمد سعید ، شعبان ۱۳۲۷ه ، ص۱۵-۲۴ ، ۲۴×۱۵س‌م ، همراه با ترجمه اردو .

ش ۸۴۰۴/۷۴۵۳

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، شوال ۱۳۴۸ه ، ص۱۵-۲۴ ، همراه با ترجمهٔ اردو ، ۲۴×۱۴س‌م .

ش ۱۹۴۱/۲۱۷۲

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مع اصل فارسی مثنوی شیخ حضرت فرید الدین عطار

ترجمه از محمد شاه الدین قریشی قادری سروری .

Marfat.com

آغاز: آغازید امر مشکل مرا نام دی کنجی بسم الله بسم الله .

○ لاهور ـ ملک چند دین ککے زئی ، تعلیمی پریس ، (۱۹۶۱م) ، ص۲۵-۳۹ ، ۲۴ × ۱۵/۵س م .

ش ۲۹۳۵/۲۹۰۱

● مثنوی عطار-۲

آغاز: چشم بگشا که جلوهٔ دلدار
متجلی است از در و دیوار

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۴۱-۱۴۳ ، در مجموعهٔ رهبر راه حق ، ۲۶/۵ × ۱۸س م .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

● مثنوی معنوی

از جلال الدین محمد معروف به مولوی رومی (م۶۷۲ه) ، در شش دفتر .

آغاز (دفتر اول) : بشنو از نی چون حکایت می کند
وز جدائی ها شکایت می کند

○ بمبئی ـ مطبع مشهدی محمد رضا شیرازی ، بخط احمد ابن الوصال ، شروع کتابت در شهر رجب (۱۲۶۵ه) و پایان در ربیع الثانی ۱۲۶۶ه ، بخط نسخ ریز ، ۹۶ + ۸۶ + ۱۱۲ + ۸۹ + ۱۰۰ + ۱۱۶ص ، ۲۵ × ۱۷س م .

ش ۱۲۹۴/۱۷۵۰

۴۱۷۸/۸۱۱۲

○ بمبئی ـ مطبع فضل الدین کهمکر ۱۲۶۷ه ، بخط محمد علی خلف میرزا محمد اسماعیل شیرازی ، ۱۱۷ + ۱۰۳ + ۱۳۶ + ۱۰۵ + ۱۲۰ + ۱۳۶ص ، ۲۳ × ۱۵س م .

ش ۵۹۶۲/۳۷۶۴

۸۵۸۶/۸۵۰۹

○ بمبئی ـ استاد المطبعین والمترسین شهاب الدین المشتهر به با باجی ، ربیع الثانی ۱۲۷۰ه ، ۲۷/۵ × ۱۹س م ، بخط نستعلیق از محمد ابراهیم الشهیر به آقا خلف محمد حسین خان

Marfat.com

اولیا سمیع شیرازی از روی نسخه بخط نسخ از میرزا احمد متخلص به وقار شیرازی مورخ ۱۲۶۶ه، در بمبئی ، به تصحیح و مقابله دو نسخهٔ دیگر .

ش ۱۶۸۱۵

○ بمبئی ـ لطف الله بن حاج اسد الله ایرانی در هند آمده در بمبئی متوقف شد و آنجا بفرمایش میرزا ابو طالب بن حاجی میرزا جان شیرازی باستکتاب این کتاب پرداخت و در مطبع همان میرزا ابو طالب بمبئی چاپ کرد ، صفر ۱۲۷۳ه، ۹۶+۸۶+۱۱۲+۸۹+۱۰۰+۱۱۲ص ، ۲۴×۱۶/۵س‌م .

ش ۴۳۱۵/۷۵۵۲

○ دهلی ـ مطبع محمدی ، ۱۲۹۰ه ، بخط محمد صاحب خان ، ۳۶۸ص ، ۳۱/۵× ۲۴س‌م ، شرح حال مولوی بقلم حاجی زین العابدین شیروانی .

ش ۵۸۷۱/۷۵۷۴

○ بمبئی ـ بخواهش قاضی فتح محمد و شیخ نور الدین ، بخط سید علی الحسینی ، بتصحیح مولوی نور محمد بن عبدالصمد و مولوی محمد حسین کشمیری ، مطبع حیدری ، ذی‌الحجه ۱۳۰۰ه ، ۱۲+۶۷۱ص ، ۲۶×۱۸س‌م .

ش ۲۵۷۷/۵۴۸۶

○ بمبئی ـ مطبع فتح الکریم .

دفتر ۱ در ۱۲۸ص ، بخط نثار احمد بریاوی مورخ ۱۳۰۳ه .

دفتر ۲ در ۱۲۴ص ، » » ۱۳۰۲ه .

دفتر ۳ در ۱۷۶ص ، بخط سید لاظم حسین رضوی مورخ صفر ۱۳۰۰ه .

دفتر ۴ در ۱۴۲ص ، » » » مورخ شوال ۱۳۰۴ه .

دفتر ۵ مع شرح بحر العلوم در ۱۲۲ص ، مورخ ۲۰ رمضان ۱۳۰۱ه .

دفتر ۶ در ۱۵۶ص ، مورخ ۱۳۰۱ه ، حواشی از مولانا ایوب و سید عبدالفتاح و میر نور الله و حضرت بحر العلوم ، ۳۲/۵ × ۲۴س‌م .

ش ۷۸۷۱/۶۳۳۷

○ کانپور ـ مطبع نامی ، ربیع الاول ۱۳۱۷ه ، ۴۰۰ص ، دفتر سوم ، ۳۳ × ۲۰/۵س‌م ، بتصحیح و مقابله مولانا احمد حسن کانپور ، بفرمایش حاجی محمد امداد الله مهاجر مکی .

Marfat.com

بعد نسخه [illegible] از مثنوی مولانا جامی علیه الرحمة منقول است» محشی به حواشی حاجی امداد الله و شروح معتمده .

ش ۸۳۹۸/۷۴۹۹

○ کانپور ـ مطبع نامی ، شعبان ۱۳۱۷ھ ، به تصحیح احمد حسن، حواشی از امداد الله ، ۳۱۴+۴ص ، دفتر چهارم ، ۲۳×۲۰/۵سم .

ش ۸۳۹۹/۷۵۰۰

۱۷۲۶۷/۷۲۶۷

○ کانپور ـ مطبع محمود المطابع ، ۱۳۲۱ھ ، ۳۶۰ص ، دفتر پنجم ، حواشی از امداد الله ، ۲۳×۲۰/۵سم .

ش ۸۴۲۰/۷۵۰۱

۱۷۲۶۵

○ کانپور ـ مطبع محمود المطابع ، ذیحجه ۱۳۲۱ھ ، ۳۹۷ص ، دفتر ششم ، و تکمله که جداگانه فهرست شده است ، حواشی از امداد الله ، ۳۲/۵×۲۰/۵سم .

ش ۸۴۰۱/۷۵۰۲

○ لاهور ـ منشی گلاب سنگه و پسران ، مطبع مفید عام ، اگست ۱۹۰۶م/۱۳۲۴ھ ، چاپ هفتم ، ۶۳۶ص ، دورهٔ کامل با تکملهٔ کالدهلوی ، محشی ، ۳۲ × ۲۰سم .

ش۱۰۸۱۹/۱۳۴۷۲

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، رجب المرجب ۱۳۳۱ھ ، دفتر اول ، ۳۵۴ص ، محشی ، ۳۴×۲۱سم .

ش ۸۳۹۶/۷۴۹۷

○ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی کانپور ، ربیع الاول ۱۳۳۲ھ .

دفتر اول ـ ۱۰۱ص، به تصحیح رعب الانصاری و تحشیهٔ جعفر علی نگینوی در ۲۰ محرم الحرام ۱۳۳۰ھ .

دفتر دوم ـ ۸۷ص ، محشی .

دفتر سوم ـ ۱۱۸ص ، محشی .

دفتر چهارم ـ ۹۶ص ، محشی از جعفر علی در ربیع الاول ۱۳۳۱ھ .

دفتر پنجم ـ ۱۱۲ص ، محشی از جعفر علی لهم ، ذوالحجه ۱۳۳۱ھ .

Marfat.com

دفتر ششم - ۱۲۴ص ، ص۱۲۵-۱۲۸ در حالات مؤلف از مولانا وقار ابن الوصال .

دفتر هفتم - از الهی بخش ۲۸ص ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۸۵۵۵/۸۵۹۴

○ لکهنو - مطبع نولکشور ، ربیع الثانی ۱۳۳۴ه‍/فوریه ۱۹۱۶م ، ۱۰۴+۹۲+۱۲۰+ ۹۵+۱۰۸+۱۵۲ص ، بخط محمد شمس الدین مخاطب به اعجاز ، ۳۲ × ۲۱س‌م .

ش ۱۶۹۴۶ دفتر ۱

۱۶۹۴۷ دفتر ۲

۱۶۹۴۸ دفتر ۳

۱۶۹۴۹ دفتر ۴

۱۷۱۹۸ دورهٔ کامل

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۶۳۰ص ، همراه با تکملهٔ کاندهلوی ، ۲۹/۵ × ۱۹س‌م .

ش ۱۷۱۲۴

○ (هند) - ص۹-۳۵۰ ، دفتر اول ، محشی ، ۳۴ × ۲۱س‌م .

ش ۶۲۴۳/۶۵۵۱

○ کانپور - مطبع نامی ، بت ، دفتر دوم ، ۲+۳۱۷ص ، حواشی از حاجی امداد الله و دیگران ۳۲/۵ × ۲۰/۵س‌م

ش۷۴۹۸/۸۳۹۷

۱۸۲۶۶

● دفتر هفتم مثنوی

منظور از دفتر هفتم مثنوی، تکملهٔ آن است که شاعران مختلف سروده اند و آن را به نام «دفتر هفتم» یا «تکمله» یا به نامهای مستقل یاد کرده اند . چون این گونه منظومه ها ارتباط به مثنوی مولوی دارند (اگرچه از مولوی نیست) ما اینجا در ذیل مثنوی مولوی آورده ایم .

● دفتر هفتم از مثنوی معنوی مولوی رحمة الله علیه

در خاتمهٔ این چاپ چنین آمده است .

Marfat.com

«... [illegible] مباد که این دفتر هفتم مثنوی ... کلام ... مولانا جلال الدین رومی است ، تا اکنون احدی ندیده و در کتاب خانهای معروف و معتبر کمتر دیده شد ، اگرچه بعضی برانند که از کلام مولانا نیست و از ملحقات است و لیکن این سخن بی اصل است. آنچه از محققان روم و دانشمندان آن مرز و بوم و از ثقات دیار مصر و شام و عرب استماع گردیده و از مطالعهٔ کتب تواریخ ... و کتاب مقالات که از تألیفات یکی از مریدان بهاء الدین ولد که شرح حال مولانا را ذکر کرده معلوم شده ... که مولانا بعد از انجام دفتر ششم عارضه بر بدن ... روی نمود و چندی تأخیر افتاد تا اینکه صحت یافته آنگاه بحد تمام ... دفتر هفتم را بر مثنوی افزوده چنانچه شیخ اسمعیل قیصری در ۱۰۰۰ه شرحی بر دفتر هفتم نوشته» .

آغاز (دیباچه) : مجلد هفتم از جمله دفاتر مثنوی و طوامیر معنوی که خزینهٔ ازهار آمانی وگنجینهٔ انوار معانی اسرار الله است .

آغاز (مثنوی) : ای ضیاء الحق حسام الدین سعید
دولت پاینده فقرت بر مزید

○ بمبئی - بسعی و خط و اهتمام میرزا محمد مهدی شیرازی خلف آقا میرزا آقای شیرازی ۲۲ جمادی الاول ، ۱۳۰۱ه ، ۱۰۹ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۵۹۵۷/۳۷۵۹

● اختتام با احتشام مثنوی شریف

دفتر هفتم یا تکملهٔ مثنوی است که بعنوان یاد شده چاپ شده است . سرودهٔ مفتی الهی بخش که در ۱۱۶۲ه در کاندهله (هند) متولد شد و در ۱۲۴۵ه درگذشت . وی از اولاد حضرت ابو بکر صدیق و امام فخر الدین رازی بوده و علوم ظاهری را در محضر شاه عبدالعزیز محدث دهلوی خوانده و ارادت باطنی با برادر خود حضرت مولانا حاجی کمال الدین داشته است . این دفتر را در ۱۲۱۶ه سروده است .

آغاز : جذب ذوق و شوق مولانا حسام
می کشد ما را بسوی اختتام

○ هند - بفرمایش محمد حسین ، مطبع مجمع البحرین ، ۱۲۸۱ه ، ۹۲ص ، ۱۷ × ۱۲سم .

ش ۷۲۴۷/۷۷۳۸

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۳ه ، ص۱۷۵-۱۹۱ .

ش ۹۴۱/۱۵۰۰

۸۲۹۹/۶۳۴۹

Marfat.com

○ کالپور ـ مطبع محمود المطابع، ذیحجه ۱۳۲۱ه، محشی از امداد الله، ۶۷ ص، ۳۲/۵ × ۲۰/۵ س م .

ش ۸۴۰۲/۷۵۰۲

○ لاهور ـ منشی گلاب سنگھ و پسران ، مطبع مفید عام ، اگست ۱۹۰۶م/۱۳۲۴ه ، چاپ هفتم ، ۳۲ × ۲۰ س م .

ش ۱۰۸۱۹/۱۳۴۷۲

○ کلکته ـ بفرمایش محمد سعید ، مطبع مجیدی کالپور ، ربیع الاول ۱۳۳۲ه ، ۲۸ ص ، ۳۳ × ۲۱ س م .

ش ۸۵۹۴/۸۵۵۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۲۹ × ۱۹ س م .

ش ۱۷۱۲۴

● **شورش عشق** الموسوم به دفتر هفتم مثنوی مولانا روم

از شیخ محمد تهالوی. بسال ۱۲۷۶ه = شورش عشق. گرد آورندهٔ این دفتر در دیباچه می نویسد:

«شیخ محمد تهالوی هنگام ذوق و شوق مطالعه مثنوی بنیاد نهاد دفتر هفتم مثنوی مسوده نموده ... و باعث تصنیفش ایمای مکرر حضرت جلال الدین رومی و شمس الدین تبریزی بود برؤیای معتبر ... مسوده را بعالم خواب در دست مبارک جناب رسالت مآب و من فرمودنش هر شعر او را بالگشت شق القمر که در بادی النظر خبر از مقبولیتش بحثیت موجوده می داد» .

تصحیح و ترتیب از محمد عمر چرتهالوی ابن حکیم حلیم الله قرشی هاشمی علوی محمدی چرتهالوی .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الذی صنف مثنوی قلوبنا ونفوسنا بنظم الایمان والاسلام .

آغاز (مثنوی) : ای محمد دیر شد جذب حسام ـ همچو صمصام تو هست از لیام

○ میرٹھ ـ محبوب المطابع ، ربیع الثانی ۱۳۰۰ه ، ۲۲۰ ص ، باهتمام و ارقام محبوب علی ابن منشی حسین علی دهلوی ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵ س م .

ش ۳۳۳۷/۷۳۹۵

گزیده های مثنوی

● **لب لباب و رسالهٔ انتخاب**

از خواجه درویش محمد بخاری نقشبندی احراری (م ۱۹ محرم ۹۷۰ه) .

Marfat.com

آغاز (نثر) : الحمد لله ... اما بعد می گوید اضعف العباد درویش محمد بن دوست محمد ...

ای خدا از فضل تو حاجت روا
با تو یاد هیچکس نبود روا

○ حیدر آباد دکن - بفرمایش مولوی محمد مراد خان ، مطبع حیدری ، دسمبر ۱۹۱۰م/ ۱۳۲۸ه ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س‌م ، همراه با شرح احوال مولوی رومی و خواجه درویش بقلم مولوی احمد حسین خان امروهوی که در آنجا از ۲۴ شرح مثنوی نام برده است .

ش ۱۲۹۷/۱۷۴۳

۱۱۷۰۴/۱۱۷۱۴

○ لاهور - بفرمایش الهی بخش و محمد جلال الدین ، نولکشور سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ه ، ۱۸۲ص ، بخط محمد شاهسوار قاسمی کیلانی ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م، محشی .

ش ۱۰۳۶/۱۶۶۸

۱۶۰۷۱/۱۵۰۶۱

۱۶۹۵۷

● مرأة المثنوی

از تلمذ حسین (مؤلف صاحب المثنوی ، نقد المثنوی) بن قاضی تصدق حسین . آغاز تألیف در ۱۹۱۱م ، انجام تألیف در حدود ۱۹۲۳م .

مشتمل بر مطالب منتخب مثنوی معنوی در ۵ قسمت :

۱- حکایات موسوم به یواقیت القصص .

۲- حقایق و معارف موسوم به دررالحکم .

۳- منصوصات ربانی موسوم به جواهر القرآن .

٤- ارشادات نبوی موسوم به لآلی السنن .

۵- اشعار مولانا در شان حسام الدین چلپی و دیگر یاران موسوم به مرجالة المدایح .

آغاز (متن) : بشنو از نی چون حکایت می کند .

○ حیدرآباد دکن - اعظم سٹیم پریس ، ۱۳۵۲ه ، ن+ ٤٠ + ٤٢ + ۱۱۰۱ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م، با مقدمه به اردو از مؤلف و تقریظ از برهان الدین ولد چلپی و لیکلسون ، بخط شاه آبادی .

Marfat.com

ش ۲۵۱۱/۲۱۹٤

٤۲۵۳/۷۲٤۰

٤۲۵۲/۷۲٤۱

٤۲۵٤/۷۳٤۲

این کتاب در ایران نیز افست شده است .

فرهنگنامهٔ مثنوی

● لطائف اللغات

از مولوی عبداللطیف بن عبدالله کبیر یزدی گجراتی .

آغاز : این فرهنگی است مشتمل بر حل لغات عربیه .

○ دهلی - مطبع محمدی ، ۱۲۹۰ه ، بخط محمد صاحب ، ۳۵٤ + ۳٦۸ص ، ۳۱/۵ × ۲٤/۵س م .

ش ۵۸۷۱/۷۵۷٤

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۹۰۵م ، چاپ دوم ، ۲۰۲ص ، ۲٦/۵ × ۱۸ س م .

ش ۸٦۳۹/۸۵۸۱

شرح های مثنوی بفارسی

● مثنوی مولوی روم مع شرح حصرت بحر العلوم

از مولانا عبدالعلی محمد بحر العلوم .

آغاز : الحمد لله الذی ... قوله بشنو از نی ... عارف سامی شیخ عبدالرحمن جامی قدس سره در شرح این میفرماید .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۷۷م/۱۲۹۳ه ، چاپ دوم ، ۳۰/۰ × ۲٤س م ، ۲۳٦ + ۲۱۱ + ۲۱٤ + ۱٦٦ + ۱۸۸ + ۱۹۲ص ، پس از اتمام شرح، شرح احوال منظوم مولوی از مولانا وقار بن مرحوم وصال ص۱۷۳-۱۷٤، سپس تکمله از مولوی النهی بخش ص۱۷۵-۱۹۱ .

ش ۹٤۱/۱۵۰۰

۸۲۹۹/٦۳٤۹

Marfat.com

● شرح مثنوی مولانای روم

از مولوی ولی محمد اکبر آبادی ، در ۱۱۴۰ه . نسخه در دست. بعنوان جلد اول است مشتمل بر شرح دفتر اول و دوم و سوم «در حل مشکلات مثنوی و تفصیل مجملات معنوی باستفاضه از روح مقدس حضرت مولوی» .

آغاز (دفتر ۱) : سپاس و ستایش مر حضرت وجود مطلق را .

(دفتر ۲) : حمد میگویم خدای پاک را .

(دفتر ۳) : حمد حق که حامد و محمود اوست .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، بت، ۲۴۴+۳۰۹ص ، ۳۰ × ۲۰س‌م .

ش ۲۳۲۶/۶۸۸۰

● لطایف المعنوی فی حقایق المثنوی

از عبداللطیف بن عبدالله عباسی . بروزگار شاهجهان پادشاه .

آغاز : شرح بعضی ابیات مشکلهٔ فارسی و ترجمهٔ اشعار مفصله و دیباجهای تازی مثنوی مولوی معنوی و برخی از فواید و عواید آن .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۷۶م/جمادی الثانی ۱۲۹۲ه ، ۲۸۲ص ، ۲۶/۵×۱۷س‌م .

ش ۱۱۷۴/۱۶۲۳

۷۸۰۹/۵۱۵۸

● مکاشفات رضوی شرح مثنوی معنوی

از محمد رضا در ۱۰۸۴ه. «چون کلمهٔ رضا جزو علم و دست ارادت بنده بدامن ارشاد حضرت امام رضا مسلم ست این نسخه را مکاشفات رضوی موسوم گردانیده». از شروح دیگر نیز استفاده **است کرده مثلاً شرح بیت اول مثنوی از شرح جامی، شرح حسین خوارزمی،** شرح سید عبدالفتاح (که **بتازگی شرحی بر این کتاب نوشته بود و شیخ عبداللطیف گجراتی .**

آغاز : له هر حمد سزاوار آفریدگار جهان و جهانیان است نه هر حامدی کاشف اسرار قرآن است .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۴ه/۱۸۷۷م ، ۳۲۶ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

Marfat.com

ش ۳۰۳۶/۲۹۸۱

۷۰۲۵/۷۸۱۵

۱۱۷۰۵/۱۱۷۱۵

○ دهلی ـ مطبع محمدی ، ۱۲۹۰ه ، بخط محمد صاحب خان ، ۳۵۴+۳۶۸ص ، بر حاشیهٔ مثنوی ، ۳۱/۵×۲۴/۵سم .

ش ۵۸۷۱/۷۵۷۴

● نائیه=شرح بیتین مثنوی مولوی

از جامی . «در بیان معنی نی و حکایت و شکایت وی که در مفتح مثنوی معنوی ... است» .

آغاز : عشق جزنائی و ما جز نی نه ایم
او دمی بی ما و ما بی وی نه ایم

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، شعبان ۱۳۲۹ه/۱۹۲۱م ، ص۹۵-۱۰۳ ، در مجموعه لوامع ، ۲۴×۱۵سم .

ش ۳۰۳۸/۲۹۷۹

شرح های مثنوی به اردو

● بوستان معرفت

از عبدالمجید خان پطی بهمتی بن عبدالرحیم خان. در ۱۳۰۹ه، بدان پرداخته و در ۱۳۱۰ه بپایان رسانیده است ، چنانکه در دیباچه می گوید :

۱۳۰۹ =«بوستان معرفت» ہے نام اور تاریخ بھی
ابتدا تحریر کی اسکے بلا شک و گمان
ختم کی تاریخ جانو «چشمهٔ نهر بهشت» = ۱۳۱۰
مختصر مرغوب از بس دلپذیر و دلستان

دفتر اول

آغاز (مقدمه) : ہے اسی سے دو جہاں کی مثنوی
ہے وہی ظاہر وہی ہے معنوی

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۵ه/۱۹۱۷م ، چاپ سوم ، ۴۷۸ص ، ۲۰×۳۰ سم .

ش ۲۹۰۱/۵۴۶۷

Marfat.com

دفتر دوم

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۲ھ/۱۹۱۴م ، ۲۸۸ص ، چاپ دوم ، ۳۰ × ۲۰ س م .

ش ۳۹۰۲/۵۴۶۸

دفتر سوم

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۲۶ھ/جنوری ۱۹۰۹م ، چاپ دوم ، ۳۹۱ص ، ۳۰ × ۲۰ س م .

ش ۳۹۰۶/۵۴۷۰

دفتر چہارم

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۳۱۳ھ/نومبر ۱۸۹۵م ، ۳۲۰ص ، ۲۹ × ۱۹/۵ س م .

ش ۸۵۹۶/۸۵۵۷

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۹۱۴م/رمضان ۱۳۳۲ھ ، ۳۲۰ص ، ۳۰ × ۲۰/۵ س م .

ش ۳۹۰۳/۵۴۷۱

دفتر پنجم

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۲ھ/۱۹۱۴م ، ۳۵۰ص ، ۳۰ × ۲۰ س م .

ش ۳۹۰۴/۵۴۷۲

دفتر ششم

○ لکھنو - مطبع منشی نولکشور، ۱۳۳۲ھ/۱۹۱۴م، چاپ دوم، ۳۹۲ص، ۳۰ × ۲۰ س م .

ش ۳۹۰۵/۵۳۶۹

● رونمای مثنوی

از مولوی محمد اشرف تھالوی . ترجمہ و شرح بعضی اشعار مقدمۂ مثنوی مولوی بزبانِ اردو .

آغاز : گفتہ بسم اللہ و الحمد و سلام
بشنو از من داستان غم تمام

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، شوال ۱۳۱۹ھ ، ۸۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۶۱۷۶/۱۶۰۶۶

● کشف المفهوم شرح اردو مثنوی مولانا روم

از مولوی محمد بشیر صدیقی فاضل علی پوری . بفرمایش مولوی نور الحق و محمد حسین تالیف کرده است . دیباچه در حالات مولانا روم و شرح بعضی اشعار دفتر اول.

آغاز (دیباچه) : ز لاف حمد و نعت اولی ست بر خاک ادب خفتن
سجودی میتوان کردن درودی میتوان گفتن

مثنوی کی مفصل و مختصر بے شمار شرحیں ہیں۔

○ لاهور ـ خادم العلوم، مع در مسلم پرنٹنگ پریس، ۱۳۳٤ھ/۱۹۱۵م ، ح+۱۲۸ص، بخط غلام رسول ساکن جنڈیالہ ڈھاب والا ضلع گوجرانوالہ ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۳۸۰۳/۲۰۲۷

● کلید مثنوی

از اشرف علی تھانوی . شرح دفتر اول و ششم را خودش تحریر کرده است اما بقیه چهار دفتر را تقریر کرده و شبیر احمد برادر زادۂ او و حبیب احمد کیرانوی تحریر کرده اند که این تحریر بالترتیب «شرح شبیری» و «شرح حبیبی» نام دارد .

حصۂ دوم از (دفتر) اول

در ۱۳۲۱ھ نگاشته است .

○ کانپور ـ مطبع انتظامی ، ۱۳۲۵ھ ، ۳۱۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۶۱۵۵/۷۸۹۲

حصه اول و دوم از دفتر دوم

در ۱۳۳٤ھ .

○ کانپور ـ بفرمایش حاجی محمد سعید ، مطبع مجیدی ، (۱۳۳٤ھ) ، ۳۱۶ص ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ٤۸۶۳/۱٤۵۵

Marfat.com

حصهٔ سوم و چهارم از دفتر دوم

○ کالپور - بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب کاکته ، مطبع مجیدی ، (۱۳۲۴ھ خاتمه)
۲۰۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .
ش ۶۱۵۶/۷۸۹۳

ربع اول از دفتر سوم

○ تهانه بهون - اشرف المطابع ، ۱۳۳۸ھ/۱۹۲۰م ، ۹۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .
ش ۴۹۷۳/۳۶۰۰

حصهٔ اول از دفتر ششم

○ کانپور - بفرمایش محمد انعام الله ، انتظامی پریس منجلی ، محرم ۱۳۳۴ھ/نوبر ۱۹۱۵م
۳۵۲ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .
ش ۶۲۸۲/۷۸۱۶

● مفتاح العلوم

از مولوی محمد نذیر عرشی مجددی دهنولوی (م۱۳۶۶ھ) . تاریخ دیباچه ۶ صفر ۱۳۴۴ھ.

جلد اول : دفتر اول ، بخش اول

از : بشنو از نی . . . . . .
تا : تا زر اندودیت از ره ننگند
تا خیال کثر ترا چه افگند

○ لاهور - محمد حفیظ الله قریشی ، حجازی پریس ، ۱۳۵۶ھ/۱۹۳۷م ، چاپ سوم ،
۳۲۸ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .
ش ۲۱۴۷/۲۵۰۰

○ لاهور - قریشی بک ایجنسی و شیخ غلام علی و سنز ، ۱۹۶۳م ، چاپ هفتم ، ۳۲۸ص ،
۲۶ × ۱۷س‌م .
ش ۲۷۷۲/۲۵۱۰

جلد دوم : دفتر اول ، جلد دوم

از : از کلیله باز جو آن قصه را — واندران قصه طلب کن حصه را
تا : در بیان این شنو یک داستان — تا بدانی اعتقاد راستان

Marfat.com

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی، صرع در عالمگیر الیکٹرک پریس، متن در مسلم پرنٹنگ پریس، ۱۳۵۰ه/۱۹۳۱م، چاپ دوم، ۳۴۴ص، ۲۷ × ۱۸س‌م.

ش ۲۱۴۸/۲۵۰۱

○ لاهور ـ قریشی بک ایجنسی و شیخ غلام علی اینڈ سنز، علمی پرنٹنگ پریس، ۱۹۶۳م، ۳۴۴ص، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م.

ش ۲۷۷۳/۲۵۱۱

جلد سوم : دفتر اول ، بخش سوم

از : در بیان این شنو یک داستان
تا بدانی اعتقاد داستان

تا : تا هلیله نشکند با ادویه
کی شود خود صحت افزا در ریه

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ستمبر ۱۹۶۶م ، چاپ دوم ، ۳۲۰ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۲۱۵۱/۲۵۰۲

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و قریشی بک ایجنسی، علمی پرنٹنگ پریس ۱۰ اکتوبر ۱۹۵۸م ، چاپ چهارم ، ۳۲۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۷۷۴/۲۵۱۲

جلد چهارم : دفتر اول ، بخش چهارم

از : ای ضیاء الحق حسام الدین بگیر
یک دو کاغذ بر برفزا در وصف پیر

تا : صبر آرد آرزو را نی شتاب
صبر کن والله اعلم با الصواب

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، کریمی صثیم پریس ، ۱۳۷۴۸ه ، چاپ اول ، ۳۲۸ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۲۲۵۲/۲۵۰۳

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، ۱۹۵۸م ، ۳۲۸ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۲۵۱۳/۲۷۷۱

جلد پنجم : دفتر دوم ، بخش اول

آغاز : بیان بعضی از حکمت تاخیر این مجله دوم که اگر جمله حکمت الهی بنده را معلوم شود .

از : مدتی این مثنوی تاخیر شد مهلتی بایست تا خون شیر شد

تا : پای کثر را کفش کثر بهتر بود مر گدا را دستگه بر در بود

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، چاپ اول ، ۱۳۵۰ھ/ ۱۹۳۱م ، ۳۱۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۶س م .

ش ۲۵۰۴/۲۱۴۳

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، ب ت ، ۳۱۲ص ، ۲۶ + ۱۷س م .

ش ۳۵۱۴/۲۷۷۵

جلد ششم : دفتر دوم ، بخش دوم

از : بادشاه دو غلام ارزان خرید با یکی زان در سخن گفت و شنید

تا : شاه را گوید کسی جولاه لیست این چه مدح ست او مگر آگاه نیست

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۱۹۳۲م ، چاپ اول ، ۳۲۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۲۵۰۵/۲۱۴۴

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۳۸۰ھ/۱۹۶۱م ، ۳۱۷ص ، چاپ پنجم ، ۲۶ × ۱۷/۵س م .

ش ۲۵۱۵/۲۷۷۶

جلد هفتم : دفتر دوم ، بخش سوم

از : دید موسی یک شبانی را براه کو همی گفت ایخدا و ای اله

تا : یک مثال دیگر اندر کژ روی شاید ار از نقل قرآن بشنوی

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۱۹۳۳م ، چاپ اول ، ۲۸۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م ، بخط سید احمد ابن مظفر علی .

Marfat.com

ش ۳۱۴۵/۲۵۰۶

۴۵۸۰/۳۱۳۱

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران ، قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، پت ،
۲۸۸ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۷۷۷/۲۵۱۵

جلد هشتم : دفتر دوم ، بخش چهارم

از : اینچنین کژ بازی در جفت و طاق با نبی می باختند اهل نفاق

تا : قوم دیگر ناپذیرا ترش و خام ناقصان سرمدی ثم الکلام

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، کریمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۳۴م، چاپ اول ، ۲۷۲ص،
۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م ، بخط سید احمد متوطن ڈهلم ملگن ڈاکخانه بهوبهانواله ضلع سیالکوت .

ش ۲۱۴۶/۲۵۰۷

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران ، قریشی بک ایجنسی ، بدون ذکر مطبع ، ۱۹۶۲م ،
۲۷۰ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۷۷۸/۲۵۱۷

جلد نهم : دفتر سوم ، بخش اول

از : ای ضیاء الحق حسام الدین بیار
این سوم دفتر که سنت شد سه بار

تا : کشته شد ظالم جهانی زنده شد
هر یکی از ما خدا را بنده شد

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، کریمی سٹیم پریس ، ۱۳۵۴ه/۱۹۳۵م ، ۴۲۴ص ،
خط سید احمد قریشی ، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۲۱۵۰/۲۵۰۸

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ،
۴۲۴ص ، بخط حکیم محمد منظور عالم سکنه صالح پور ڈاکخانه کامونکی ضلع گوجرانواله ، نومبر
۱۹۶۲م ، ۲۲ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۲۷۷۹/۲۵۱۸

Marfat.com

جلد دهم : دفتر سوم ، بخش دوم

پایان شرح این دفتر ۱۶ رجب ۱۳۵۴ه‍.

از : نفس خود را کش جهانی زنده کن　　خواجه را کشته ست او را بنده کن

تا : گر تو خواهی باقی این گفتگو　　ای اخی در دفتر چهارم بجو

○ لاهور ـ محمد حفیظ الله قریشی ، گیلانی الیکٹرک پریس ، ۱۳۵۶ه‍ ، (ص‍ع) یا ۱۳۵۵/۱۹۳۸م (خاتمه) ، بخط سید احمد ابن مولوی محمد مظفر علی قریشی ، ۴۰۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۸س‍م.

ش ۲۱۴۹/۲۵۰۹

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی یک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، اکتوبر ۱۹۶۲م ، چاپ سوم ، ۴۰۴ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‍م .

ش ۲۷۸۰/۲۵۱۹

جلد یازدهم : دفتر چهارم ، بخش اول

از : ای ضیاء الحق حسام الدین توئی　　که گذشت از مه بنورت مثنوی

تا : عقل کل سرگشته و حیران تست　　کل موجودات در فرمان تست

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، اکتوبر ۱۹۶۲م ، چاپ سوم ، ۴۸۴ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‍م .

ش ۳۷۸۱/۲۵۲۰

جلد دوازدهم : دفتر چهارم ، بخش دوم

از : یک سریه میفرستادی رسول　　بهر جنگ کافر و دفع فضول

تا : عرش چه و چرخ چه ای ذولباب　　فهم کن والله اعلم بالصواب

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، بدون ذکر مطبع و تاریخ ، ۳۵۹ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵س‍م .

ش ۲۷۸۲/۲۵۲۱

جلد سیزدهم : دفتر پنجم ، بخش اول

از : شه حسام الدین که نور الجم است
طالب آغاز سفر پنجم است

Marfat.com

تا : روز های بردی بسر در هزل وجه
روز کی دو جهد را شو مستعد

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک آیجنسی ، بدون ذکر مطبع و تاریخ ، ۴۰۷ص ، ۲۶ × ۱۷/۵ س م .

ش ۲۷۸۳/۲۵۲۲

جلد چهاردهم : دفتر پنجم ، بخش دوم

از : آن یکی را در قیامت زالتباه
در کف آید نامهٔ عصیان سیاه

تا : هین بجو تریاق فاروق ای غلام
تا شوی فاروق دوران والسلام

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۶۵م ، چاپ دوم ، ۴۰۷ص ، ۲۵/۵ × ۱۷ س م .

ش ۲۷۸۴/۲۵۲۳

جلد پانزدهم : دفتر ششم ، بخش اول

از : ای حیات دل حسام الدین بیی
میل می جوشد بقسم سادسی

تا : جاودان بودی حضور و ذوق خوش
دائما در جان بدی هم شوق خوش

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، ۳۸۲ص ، بخط سید فاضل شاه انور خوشنویس سکنه گولیکی ضلع گجرات ، ۲۶ × ۱۷/۵ س م .

ش ۲۷۸۵/۲۵۲۴

جلد شانزدهم : دفتر ششم ، بخش دوم

از : گفت قاضی بس تهی رو صوفیی
خالی از فطنت چو کاف کوفیی

تا : تاخری پیری گریزد زان لئیم
گاو بیند شاه یعنی بلیس

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، ۴۱۸ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵ س م .

ش ۲۷۸۶/۲۵۲۵

جلد هفدهم : دفتر ششم ، بخش سوم

آغاز شرح در ۱۳۴۳ه ، پایان شرح در ۱۷ ذیحجه ۱۳۵۷ه .

از : بود شاهی ، شاه را بد سه پسر
هر سه صاحب فطنت و صاحب نظر

تا : کن الیس القلب اختم لی بخیر
انت حسبی الت کاف لیس غیر

○ لاهور ـ شیخ غلام علی و پسران و قریشی بک ایجنسی ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، ۳۷۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵ س م .

ش ۲۷۸۷/۲۵۲۶

ترجمه های مثنوی به اردو

● الهام منظوم

از مولوی فیروز الدین . نگارندهٔ یادگار اسلام ، یادگار سعدی ، ترجمهٔ کشف المحجوب ، تجرید البخاری ، حقوق و فرائض اسلام ، سلسلهٔ امامیه ، فیروز اللغات اردو به عربی و . . . ترجمهٔ منظوم است .

دفتر اول

آغاز (مقدمه) : الله الله بے عجب یه مثنوی
حال و قال مولوی معنوی

○ لاهور ـ فیروز پرنٹنگ ورکس ، ۱۳۴۷ه/۱۹۲۸م ، ح + ۴۶۲ص ، ۱۸ × ۱۲/۵ س م .

ش ۳۹۰۹/۷۱۹۶

دفتر دوم

○ لاهور ـ فیروز پرنٹنگ ورکس ، ۱۳۴۷ه/۱۹۲۸م ، ۴۱۵ص ، ۱۸/۵ × ۱۲/۵ س م .

ش ۳۹۱۰/۷۱۹۷

۱۳۸۵۶/۱۳۸۴۸

Marfat.com

دفتر سوم

○ لاهور - فیروز پرنٹنگ ورکس، ۱۳۴۷ه/۱۹۲۹م، ۵+۵۱۶ص، ۱۸/۵ × ۱۲/۵س م.

ش ۷۱۹۸/۳۹۱۱

۱۳۸۴۹/۱۳۷۵۷

دفتر چهارم

○ لاهور - فیروز پرنٹنگ ورکس، ۱۳۴۸ه/۱۹۳۰م، ۶+ ۴۴۲ص، ۱۸/۵ × ۱۲س م.

ش ۷۱۹۹/۳۹۱۲

۱۳۸۵۰/۱۳۸۵۸

دفتر پنجم

○ لاهور - فیروز پرنٹنگ پریس، ۱۳۴۸ه/۱۹۳۰م، ۶+ ۴۶۴ص، ۱۸ × ۱۲س م.

ش ۷۲۰۰/۳۹۱۳

۱۳۸۵۱/۱۳۸۵۹

دفتر ششم

○ لاهور - فیروز پرنٹنگ پریس، ۱۳۵۰ه/۱۹۳۱م، ۵۳۶ص، ۱۸ × ۱۲/۵س م.

ش ۷۲۰۱/۳۹۰۸

۱۳۸۵۲/۱۳۸۶۰

● پیراهن یوسفی

از محمد یوسف علی شاه ولد محمد جلال الدین خان ملقب به بالکے میاں چشتی نظامی زلیل شاهی گلشن آبادی. به دعای مراد خود عبدالرحیم شاه درویش شاهجهان آبادی تالیف کرده است. ترجمهٔ منظوم است همراه با شرح الفاظ مشکل.

دفتر اول

آغاز (مقدمه): اللهم صلی علی محمد و علی آل محمد و بارک وسلم، یعنی ای الله که تو نے وجود آدم کو نفخت فیه من روحی سے با نوا کیا . . . محمد یوسف علی شاه . . . واقع ملک مالوه نے به رهبری عنایت ایزدی.

Marfat.com

آغاز (متن) : بشنو از نی چون حکایت می کند ـ از جداثیها شکایت می کند.
من لو نی سے کیا حکایت کرتی ہے
اور جدائی سے شکایت کرتی ہے

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۷م ، ٤ + ۳۳۳ص ، ۲۷ × ۱۷/۵ س م .

ش ۱۴۳۳/۱۰۵۶

دفتر دوم

آغاز : مدتی این مثنوی تاخیر شد . . .
مثنوی کو دیر اک مدت ہوئی تا کہ خون ہو شیر پس سہلت ہوئی

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۷م ، ۲ + ۲۵۶ص ، ۲۷ × ۱۸ س م .

ش ۱۴۳۲/۱۰۵۵

دفتر سوم

آغاز : ای ضیاء الحق حسام الدبن بیار.
ای ضیاء الحق حسام الدین یار
لا سوم دفتر کہ ہے صنت سہ بار

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۷م ، ٤ + ۳۲۸ص ، ۲۷ × ۱۸ س م .

ش ۱۴۳۷/۱۰۵۲

دفتر اول و دوم و سوم

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ٤ + ۲۰٤ + ٤ + ۱۷۳ + ۵ + ۲۲٤ص ، ۱/۵ × ۲٤ س م.

ش ۱۷۵۹۹

دفتر چہارم

آغاز : ای ضیاء الحق حسام الدین توئی
ای ضیاء الحق حسام الدین توئی
ماہ بر غالب ہے تجھ سے مثنوی

○ لکھنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۷م ، ٤ + ۲۸۱ص ، ۲۷ × ۱۸ س م .

ش ۱۴۳۶/۱۰۵۸

Marfat.com

دفتر پنجم

آغاز: شه حسام الدین که نور الجم است
شه حسام الدین که نور الجم کا ہے
پانچویں دفتر کی بس خواهش رکھیے

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۷م ، ۳ + ۳۰۰ص ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۰۵۹/۱۴۳۵

دفتر ششم

آغاز : ای حیات حسام الدین بسی میل می جوشد به قسم سادسی
ای حیات دل حسام الدین سوا جوش اٹھتا ہے لکھوں حصہ چھٹا

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۴۳م ، چاپ هفتم ، بتصحیح و اهتمام بی-بی- کپور ، ۲ + ۳۵۰ص ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۰۶۰/۱۴۳۴

دفتر چهارم و پنجم و ششم

○ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۹۱۴م ، چاپ ششم ، ۴ + ۲۰۲ + ۴ + ۲۲۳ + ۴ + ۲۶۰ص ، بضمیمهٔ مولد شریف یوسفی به اردو ، ۳۱/۵ × ۲۴سم .

ش ۱۷۶۰۸

● گلزار معرفت

ترجمهٔ دفتر اول است برای لصاب «منشی فاضل». دیباچه در شرح احوال مولوی .

○ لاهور ـ قریشی بک هاؤس ، حجازی پریس ، بت ، ۴۶۳ص ، ۱۷/۵ × ۱۳سم .

ش ۱۶۰۸۳/۱۵۰۷۳

● مثنوی معنوی

ترجمه و مقدمه و حواشی به اردو از قاضی سجاد حسین رئیس مدرسه عالی فتحپوری دهلی .

ترجمهٔ منثور است .

دفتر اول

در ۹ سپتامبر ۱۹۷۴م .

Marfat.com

آغاز (مقدمه) : عجب اتفاق ہے کہ لہ فارسی پڑھی لہ فارسی آئی .

آغاز (متن) . بشنو از نی چون حکایت می کند . . . بانسری سے من کیا بیان کرتی ہے .

هر شش دفتر را که در زیر یاد شده است مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و مؤسسهٔ انتشارات اسلامی لاهور مشترکاً در چاپخانهٔ نظامی پرنترز لاهور چاپ کرده اند و این چاپ بر مبنای چاپ دهلی ۱۳۹٤ھ/۱۹۷٤م ، آفست شده و بخط منظور الدین ساکن مٹیا محل دهلی بوده است . بقیه مشخصات هر دفتر به قرار است :

۱۲۳۶۷/۱۲۳۹۷

۱۶۲۰۲-۳/۱۶۰۹۲-۹۳

○ ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸م ، ۲۹+٤۰٤ص ، ۸۳ × ۱۵س‌م ، با پیشگفتار دکتر وحید قریشی استاد دانشکدهٔ خاور شناسی لاهور که فقط چاپ پاکستان آمده است .

ش ۱۲۴۰۲/۱۲۳۷۲

دفتر دوم

در ۲۹ محرم ۱۳۹۶ھ/یکم فروری ۱۹۷۶م .

آآغاز (متن) : مدتی این مثنوی تاخیر شد . . . ایک مدت سے اس مثنوی میں تاخیر ہوئی .

○ ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸م ، ۳۶۸ص ، ۲۳×۱۵س‌م .

ش ۱۲۴۰۳/۱۲۳۷۲

۱۲۳۶۸/ا۱۲۳۹۸

۱۶۲۰٤-۵/۱۶۰۹٤-۹۵

دفتر سوم

در ۲۱ شوال ۱۳۹۶ھ/۱۸ اوت ۱۹۷۶م .

آغاز (متن) : ای ضیاء الحق حسام الدین بیار . . . اے ضیاء الحق حسام الدین لا .

○ ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸م ، ٤۶٤ص ، ۲۳ × ۱۵س‌م .

ش ۱۲۴۰٤/۱۲۳۷٤

۱۲۳۶۹/۱۲۳۹۹

۱۶۲۰۷-۷/۱۶۰۹۶-۹۷

دفتر چہارم

در ۱۰ جمادی الاول ۱۳۹۷ھ/۱۹ اوریل ۱۹۷۷م .

Marfat.com

آغاز (متن) : ای ضیاء الحق حسام الدین تونی ... اے ضیاء الحق حسام الدین تو ہی ہے۔

○ ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸م ، ۳٦۸ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۱۲٤۰۰/۱۲۳۷۰

۱۲٤۰۵/۱۲۳۷۵

۱٦۲۵۸-۹/۱٦۰۹۸-۹۹

دفتر پنجم

در ۲۳ محرم ۱۳۹۷ھ/۳ ژانویه ۱۹۷۸م .

آغاز (متن) : شه حسام الدین که نور النجم است ... شاہ حسام الدین جو ستاروں کا نور ہیں -

○ ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸م ، ٤۳۲ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۱۲٤۰۱/۱۲۳۷۱

۱۲٤۰۲/۱۲۳۷٦

۱٦۲۱۱-۱۰/۱٦۱۰۱-۱۰۰

دفتر ششم

در ۱۲ رجب المرجب ۱۳۹۸ھ/۲۳ جون ۱۹۸۸م .

آغاز (متن) : ای حیات دل حسام الدین بسی ... اے دل کی زندگی حسام الدین ! بہت -

○ ۱۳۹۹ھ/۱۹۷۱م ، ٥٤۲ص ، ۲۳ × ۱۵سم .

ش ۱۲۸۱۳/۱۲۷۸۰

۱۲۸۱٤/۱۲۷۸۱

۱٦۲۱۲-۱۲/۱٦۰٦-۳

● شرح و منظوم ترجمۂ مثنوی مولانا روم مع حقیقی معنی بزبان اردو

حصۂ اول

شرح از عبداللہ خان عسکری . لعل پنجابی ، بسیج الملک . رئیس لدھیالہ (شارح دیوان حافظ) حدود (۱۹۲۰م) ، نخست لفظ به لفظ ترجمه می کند سپس نکات مشکل را حل و شرح می کند و در آخر معنی حقیقی بیت را می نویسد .

Marfat.com

آغاز : بشنو از . . . لفظی ترجمه : سن بانسری سے کس طرح کہانی کرتی ہے اور جدائیوں سے شکایت کرتی ہے .

○ لاهور - دارالکتب نادره ، مطبع حمایت اسلام ، ۱۳۶۸/۵/۱۹۴۹م ، ۹۶ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۳۱۶۶/۲۹۲۰

○ ○ ○

● مثنوی میرنگ

از خواجه قطب الدین بختیار کاکی. مثنوی عرفانی است .

آغاز : مرغ دل سوی دوست کرد آهنگ
یافت نام صحیفه را می رنگ

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۷/۵/۱۸۹۰م ، چاپ اول ، ۱۳۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۸۰۹/۱۳۲۶

● مجموعهٔ مناقب = بوی خلد

گرد آوری از سید زمان علی شاه . مجموعه اشعار ، رباعیات و غزلیات در نعت رسول کریم(ص) و مدحت حضرت علی(ع) از جامی ، قدسی ، نعمت الله ، حریف دهلوی ، شمس تبریزی و «سخسن» از حسن کاشانی وغیره به فارسی و اردو .

آغاز : یا رب برسالت رسول الثقلین
یا رب بغزا کنندهٔ بدر و حنین

○ دهلی ، مطبع یوسفی ، ۱۳۱۰/۵ ، ۵۶ص ، ۲۲ × ۱۳سم .

ش ۱۳۸۹/۱۹۱۷

● مجنون و لیلی = لیلی و مجنون

● محیط اعظم

از بیدل .

آغاز : حمد لشاه آنربنی که میخانه حقیقت انسانی را از نشاه و لقد کرمنا بنی آدم علوی مناخره بخشید .

Marfat.com

○ بمبئی - مطبع صندری ، ۱۲۹۹ه ، بخط حبیب الله شیرازی ، ۳۲ص ، ۳۲ × ۲۲س‌م

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۴۲/۶۶۶۴

● مختار نامه

از عطار نیشاپوری .

مشتمل بر پنجاه باب :

۱- در توحید حضرت حق سبحانه و تعالی . ۲- در نعت سید المرسلین علیه السلام . ۳- در فضیلت صحابه رضی الله عنهم . ٤- معانی که تعلق بتوحید دارد . ۵- در بیان کردن توحید بزبان توحید . ۱۰- معانی مختلف که تعلق بروح دارد . ۲۰- در دل و بار کشیدن و یک رنگ نمودن . ۳۰- در شوق نمودن . ٤۰- در بیان میان و قد معشوق . ۵۰- در شرف جان آدمی و ختم کتاب .

آغاز (دیباچه) : حمد و سپاس بی قیاس خداوندی را که اشراق آفتاب الوهیت او .

آغاز (متن) : ای پاکی تو منزه از هر پاکی
قدوسی تو مقدس از ادراکی

○ مطبع منشی نولکشور - بت ، ص۹٤۶-٤۸۰ها ، بخط جالکی پرشاد ملازم مطبع اوده اخبار ، ۲۷ × ۱۸س‌م .

ش ۱۱۷۰۹/۱۱۷۱۹

● مخزن الاسرار

از نظامی گنجوی .

آغاز : هست کلید در گنج حکیم
بسم الله الرحمن الرحیم

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷۱م ، ۲۱۲ص ، معشی ، ۵/۲۶ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۳۱۹٤/۲۹۱۸

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸٤م ، ۲۱۲ص ، معشی ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۳۱۹۵/۲۹۱۹

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۹۲۳م ، چاپ چهارم ، ۲۱۲ص ، معشی ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۱۷۷۶/۱۳۴۱

۱۶۵۲/۱۴۶۴

۲۶۱۸۲/۱۶۰۷۲

○ باکو ـ فرهنگستان علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذر بائیجان ۱۹۶۰م ، بخط علی میانائی ، می+۲۵۳+۱۴ص ، با مقدمه بزبان روسی ، تصحیح متن علمی و انتقادی از ی. ا. برتلس ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۹۶۵۲/۹۶۹۳

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، مطبع کریمی ، بت ، بخط عبدالمجید خوشنویس لوهاری دروازه لاهور ، ۱۳۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۳۸۹۳/۵۴۵۵

۱۶۹۵۹

● ظهور الاسرار = شرح مخزن الاسرار

از محمد بن قوام بن رستم . . . بلخی معروف به کره ای . گویا به سال ۷۹۵ه .

ظهور الحسن بظهوری بن محمدکلیم الله بن عظمت الله از اولاد سید ابو الحسن عریضی حسنی والحسینی آن را دروغکی بنام خود چاپ کرده است .

آغاز : حمد و سپاس مر فتاحی را که فاتحه کتاب و مفتاح افعال خزائن غیب ست .

(متن) : هست کلید . . . در افتتاح کتاب بتقدیم مصرعی اولی بر تسمیه .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رمضان ۱۳۰۲ه/جولائی ۱۸۸۵م ، چاپ دوم ، ۲۸۶ص ، ۲۴ × ۱۶سم ،

ش ۸۴۶۰/۷۸۰۰

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۲۸۴ص ، ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۷۸۹/۱۳۰۴

● مخزن معنوی

از شاه شرف الدین بو علی قلندر . مثنویست در بیان ایمان تقلیدی ، در بیان حال ظاهر و باطن استدلالیان ، تمثیل در بیان احوال جهان ، حکایت ، در بیان عامیان و خاصان ، سوال از شبلی ، جواب از شبلی ، سوال حکیم مطلبه ، جواب حکیم فلسفی ، بیان ذات باری تعالی ، بیان علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین، قصه افضل و شیخ نصیر ، بیان حقیقت ذات حق ، بیان شکوه

Marfat.com

دنیا ، در بیان آزادی ، بیان خود شناسی در بیان معنی مشرکانه ، حکایت، در بیان حال صبح صادق لوح مریدان .

○ میرٹھ ـ مطبع جگت پرکاش ، باهتمام حکیم هر لرائن ، اکتوبر ۱۸۹۰م ، ناقص الاول ص۱۱-۷۶ ، ۲۵/۵ × ۱۶س م .

ش ۱۷۲۶۰

● مدینة المقاصد

از شاه باقی قادری شطاری صبغة اللهی . تاریخ تألیف از لفظ «افاضت» = ۱۲۸۲ه ، بدست می آید . ترجمهٔ منظوم فارسی قصیدهٔ برده شریف ، و طریق خواندن آن .

آغاز : این ذوق فزا نواست پیغام سروش
مستانه زده زخ جنبش کلکم جوش
بشنو از نی چون حکایت میکند
از دم نائی روایت میکند

آغاز (ترجمهٔ قصیده برده ص۱۱) : ای زیاد و دستداران قدیم
بوده اند روزی سلم باهم مقیم

() رایچور ـ مطبع صبغة اللهی ، ۱۳۱۲ه ، ۵۶ص ، بخط میر محمود علی فولاد قلم ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۷۴۱۸/۵۹۵۰

● مرآة الصنایع

از محمد عزیز الله عزیز چشتی قادری سهروردی معروف به منشی شاه ولایت علی خان رئیس قصبه صفی پور ضلع اوناؤ . خلف منشی محمد یحیی علی خان میر منشی شاه اوده ، در ۱۳۰۳ه .

این قصیده در سال ۱۲۷۸ه در آغاز سخنگوی نگاشته بود و بمرآت الصنایع نامهده و غالب که شمار ابیاتش در آن زمانه از صد افزون نبود . «مدران روزگار بملاحظه جناب استاذی غالب دهلوی غفرانله له فرستاده پس بیتی را پسندید بصاد مزین کرد و یک مطلع در تجنیس از لزد خود بیفزود» (ص۱۸) .

قصیده ایست در ۲۴۸ بیت و ۴۰ صنعت، نخست قصیده را آورده سپس صناعات آن را به نثر توضیح داده است .

آغاز : به طفیل محمد مختار ز ستم بگذاری پری رخسار

Marfat.com

○ اکره ـ بفرمایش شاه فیض خادم عرف شاه دانش علی خلف شیخ مصاحب علی ، ابوالعلائی ، ثم ادریس ، بیت ، ۳۲ + ۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۶ سم .

۳۰۱۱/۲۹۵

● مرآة العاشقین = چمن بینظیر

● مراد العاشقین

از رکن الدین معروف به مراد شاه هاشمی قریشی ساکن کوٹلی پیران (۱۱۸۴ھ-۱۲۱۵ھ) بسال ۱۲۰۵ھ . از همان است «ما مریدان» بفارسی که در ۱۲۱۲ھ سروده است .

آغاز : بنام آنکه بی نام و نشان است
برون از قید حرف این و آن است

○ لاهور ـ ملک فضل الدین و ملک جمن الدین و ملک تاج الدین تاجران کتب ، نولکشور گیس پرنٹنگ ورکس ، ۲۷-۱۳۲۶ھ ، ۶۱ص ، ۲۳ × ۱۵سم ، شرح احوال سراینده بقلم غلام دستگیر نامی . بخط محبوب عالم ایمن آبادی .

ش ۱۶۱۴/۱۱۷۲

● مرثیه ها

در رثای زرتشتیان که نامهای آنان به قرار زیر است .

۱- در رثای فریدون بن بایدگار اهرستانی. سرودهٔ مهربان با خسرو اردشیر .

۲- در رثای خدا بنده مبارکه (م اسفند ماه قدیم ۱۳۰۹ھ). سرودهٔ مهربان شهر یار زائر مشرقی .

۳- وفات نامهٔ مرحوم رستم نیر الداز حسینی زور آور ایزد واج دیماه قدیم ۱۳۱۳ھ یزدگردی مطابق دهم ماه مئی ۱۹۴۴م در بندر بمبئی . . . از شهر یار .

۴- وفات نامهٔ اردشیر خدا داد اردشیر مبارکه روز ارد ایزد آبانماه قدیم خشم فروردین ۱۳۲۶ شمسی هجری ، از گفته شهر یار زائر مشرق .

۵- وفات نامهٔ وفادار نجمی فرزند شهر یار سروش مریم آبادی بتاریخ سروش ایزد وارذیبهشت ماه قدیم ۱۳۱۰ از گفتهٔ شهریار مشرق .

۶- وفات نامهٔ مرحوم دینیار شهریار سروش مریم آبادی روز خیر ایزد و اردیبهشت ماه قدیم ۱۳۱۴ از گفته شهریار زائر مشرق .

Marfat.com

۷- وفات نامهٔ خسرو مندگار خسرو اهرستانی و بسعی کوشش رستم آذر باد فرزند بهمرد مندگار اهرستانی .

۸- وفات نامهٔ نوشیروان مرحوم شهریار مریم آبادی روز الارم و آبانماه قدیم ۱۳ در دیو لالی بمرض سل ، از گفته شهریار مشرق .

۹- وفات نامهٔ بهرام خدا داد که خدا مریم آبادی از گفتهٔ ابو القاسم حالت.

۱۰- وفات نامهٔ مرحوم شاه بهرام کامیانی فرزند فریدون اردشیر مبارکه یوم آبان ایزداج آبانماه قدیم ۱۳۱٤ از گفتهٔ مهربان زائر مشرق .

آغاز : نام یزدان از قلم جاری کنم نام پاکش ورد حق سازی کنم

○ بمبئی - بکوشش سروش آزرمی فرزند تیر انداز مرحوم خدا مراد حسینی ، چاپخانهٔ سلطانی ، شهریور ماه ۱۳۱۸ شمسی/ذالحجه ۱۹٤۹م ، ص۲۰۱-۲۲٤ ، با تصاویر فوت شدگان ۱۸/٦ × ۱۱س م .

ش ۱۳۰۵۵/۱۳۹٦٤

● مرغوب القلوب

از شمس تبریز . بسال ۷۵۷ه ، در دو فصل در ۱۵۰ بهت ، در خاتمه آمده است .

در این ره کار هر چه بود بر اصل
مرتب کرد شمس الدین بده فصل
به سی سپاره قرآن تابعم است
تمامی صد و پنجاه بیت ضم است
ز هجرت هفصد و پنجاه و هفت است
حساب حاسبان تاریخ وقت است

۱- توبه . ۲- صفات وجود . ۳- بیان وضو . ٤- بیان ترک دنیا . ٦- معرفت . ۷- عشق و محبت . ۸- عاشق و معشوق . ۹- بیان فنا و بقا . ۱۰- سفر و اقامت .

آغاز : الحمد لله ... بدانکه این کتاب مرغوب القلوب از گفتار شیخ المشایخ قطب الاقطاب ... شمس تبریز ... برای هدایت کردن تا بخدای تعالی برسند .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه/۱۸۸۵م ، چاپ سوم ، ص۱۵۹-۱٦۷ ، در مجموعهٔ رهبر راه حق ، ۲٦/۵ × ۱۸س م .

ش ۲۱٦۲/۲٦۰٤

Marfat.com

● مسافر

از اقبال لاهوری ، ضمیمهٔ «پس چه باید کرد ای اقوام شرق» است که در ص ... گذشت .

● مسلم ترجمهٔ فارسی مسدس حالی

ترجمهٔ از نجف علی خان عاصی جلالپوری که در کابل معلم امیر امان الله خان پادشاه افغانستان بوده ، بسال ۱۹۴۱م ترجمهٔ کرده است .

آغاز (متن) : کامتان غریبتان فاحتملوها ، در سخن نادر است آنرا برداشت کنید .

○ لاهور - سلیمی پبلیکیشنز ، میگنا پریس ، چاپ اول ، جولائی ۱۹۷۸م ، ۱۱۱ص ، با عکس های مؤلف و مترجم ، پیشگفتار از مرتضی حسین فاضل لکهنوی ، ۲۱/۵ × ۱۴/۳م .

ش ۱۲۳۵۳/۱۲۳۸۷

● مشکات الحاجات لذوالحاجات

بعضی اشعار از شیخ سعد الدین کاشی ، م۱۲۲۵ه ، و بعضی از مثنوی معنوی .

آغاز : کای کمینه بخشت ملک جهان
من چه گویم چو تو میدانی نهان

○ بمبئی - مطبع گلزار حسینی ، ۸ ذوالحجه ۱۳۲۲ه ، ۱۳۶ص ، ۲۲/۵ × ۱۴/۳م .

ش ۳۰۰۸/۲۹۴۸

● مطلع الانوار

از امیر خسرو دهلوی .

آغاز : این برج دقایق که مطلع الانوار الهی است ..
خطبهٔ قدس است بملک قدیم
بسم الله الرحمان الرحیم

○ لاهور - بفرمایش احمد جامی و فقیر الله و عبدالعزیز ، مطبع هوس ، ۱۲۸۰ش ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۸/۵سم .

ش ۱۲۳۱/۱۷۹۷

۵۸۷۴/۷۲۳۴ ناقص الآخر

۱۱۶۸۲/۱۱۶۹۲

Marfat.com

() لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ه ، ۲۰۸ص ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

ش ۱۰۷۸۳/۱۳٤۳٦

() لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۸۵م/۱۳۰۳ه ، ۲۱۷ص ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵سم ، حواشی از محمد ابو الحسن به ضمیمهٔ حواشی زواید مطلع الانوار ، (ص۱۰۱-۲۱۷).

ش ۱۷۹۷/۱۳۱۲

۲۳۱۵/۲۷۱٤

۷٤۳۳/۵۹۳۷

۳۸٤٤/۵٦۲۱

○ مسکو - آکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذر بایجان ، انستیتوی ملل خاور میانه و نزدیک، اداره انتشارات «دانش»، شعبه ادبیات خاور ۱۹۷۵م ، XXX+۳۵۸+۱۹۱ص ، ۲٦ × ۲۰سم ، باتصحیح و مقدمهٔ طاهر احمد اوغلی محترم اوف ، مقدمه بزبان روسی و فارسی از روی یک نسخه چاپی و هشت نسخه خطی .

ش ۱۲۷۵٦/۱۲۷۸۹

● مظهر العجائب

از عطار تونی .

آغاز : آفرین جان آفرین بران جان
آنکه هست او آشکارا و نهان

() تهران - کتابفروشی اسلامیه ، چاپخانهٔ اسلامیه ، به خط تقی حاتمی ، جمادی الاول ۱۳۵٦ه ، ۳۰۲ص ، ۲۱ × ۱۵سم .

ش ۱۰۰۹۵/۱۰۱۳۵

● معدن فیض

سرودهٔ شاه محمد احسن اشرف قادری سهروردی اله آبادی . بسال ۱۲۵۵ه ، شرح احوال سراینده بقلم شاه احمد حسین خان امروهی حیدر آبادی .

آغاز : وصف تو یا رب نباشد حد کس
تو بآن وصفی که خود گفتی و بس

Marfat.com

(۱) حیدر آباد دکن ـ شمس الاسلام پریس ، ب‌ت ، ص۲۶۹-۳۹۰ ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵ س‌م .

ش ۱۲۹۷/۱۷۴۳

۱۱۷۰۴/۱۱۷۱

● مفتاح الفتوح

از عطار .

آغاز : پناه من بهستی کو نمیرد
بآهی عذر عصیان در پذیرد

انجام : عطار راز عالم شد نشان بحق
تا جوید آخر از خود از بی‌نشان نشانی

(۱) ایران ـ بیادگار سید عبدالله میرزا کمالی، مطبع آقا محمد مهدی خانی سعیدی ، بخط یوسف بن ملک الخطاطین الشریفی ، ۱۳۱۲خ/۱۳۱۴ق ، ص۷۵-۱۳۶ ، ۲۰ × ۱۴ س‌م .

ش ۱۰۲۱۳/۱۰۱۷۳

● مفرح الاحباب

از میرزا خرم شیرازی . شامل مثنوی، در داستان عشقی شیخ بی ، قصهٔ خرس و روباه ، کربه ، مثنوی در سبب گرانی و ناامنی در شیراز ، قصاید ، غزلیات ، ترجیع بند ، رباعیات ، با دیباچهٔ منثور .

آغاز : سپاس بی قیاس مر خداوندی را سزاست که جلوه کرده است .

آغاز : بنام صانعی کز نیل نیل آورد
نوای خوش زنای بابل آورد

(۱) (ایران) ـ حسب الفرمایش غلام حسین بن حاجی لطف علی خباز شیرازی ، مطبع محمدی ۱۳۴ (۱۳۰۴خ) ۱۲۸ص ، ۲۰ × ۱۳/۵ س‌م .

ش ۲۰۰۲/۲۴۲۸

● مناقب الاسرار

از حکیم سید احمد علی سهاب زنده در ۱۳۱۴ء . مجموعهٔ قصاید در مدح خلفای راشدین ، فاطمه ، حسنین ، معین الدین چشتی و مجدد الف ثانی .

Marfat.com

آغاز : لاله گون عشاق را مشکی که در چشم تراست
رونق بازار خوبان را لکوتر زیور است

() آگره - مطبع مفید عام ، ۱۳۱۴ه ، ۳۰ص ، ۲۲/۵ × ۱۳سم .

ش ۳۶۴۷/۶۷۸۹

● مناقب الابرار

از ناشناس .

مشتمل بر منقاوبات در نعت جناب احمد مختار(ص)ومنقبت حیدرکرار(ع) و بعضی از حضرات اهل بیت اطهار .

منقسم بر دو قسم : اول بزبان فارسی، یادگار شعرای کبار ص۱-۱۲۹ .

دوم : بزبان اردو ، ص۱۳۰-۲۱۴ .

از کلام کاشی (هفت بند کاشی) ، حافظ ، آذری ، فضولی ، حکیم سنائی وغیره .

آغاز : السلام ای سایه ات خورشید رب العالمین
آفتاب دین و دانش پیشوای داد دین

○ لکهنو - بفرمایش راجه محمد اعظم علی خان ، مطبع اثنا عشری ، ۲۴ شعبان ۱۲۱۶ه ، چاپ اول ، ۲۱۴ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۷۴۱۶/۵۹۵۳

● مناقب چار یار

از ضامن علی خان الیق خلف مراد خان در مناقبات : حضرت ابو بکر صدیق و حضرت عمر فاروق و حضرت عثمان غنی و حضرت علی المرتضی .

آغاز : بعد حمد و نعت غفار ذنوب المذنبین
مصطفی ما جاه الا رحمة للعالمین
السلام ای یار غار ذات ختم المرسلین
السلام ای بعد احمد باعث اقبال دین

() لکهنو - باهتمام ابو الحسنات قطب الدین احمد ، مطبع نامی ، ذیحجه ۱۲۷۱ه/جون ۱۸۹۳م ، چاپ اول ، ۱۶ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۷۱۷۷

Marfat.com

● منطق الطیر

از شیخ فرید الدین عطار .

آغاز: آفرین جان آفرین پاک را .

○ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸۰م/شعبان ۱۲۹۷ھ ، ۱۱۲ص ، ۲۶ × ۱۷سم .

ش ۱۶۶۴۷

○ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۳۰۰ھ/اگست ۱۸۸۳م ، ۱۱۲ص ، ۲۷ × ۱۷/۵سم .

ش ۷۸۰۷/۵۱۵۶

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۶م ، چاپ سوم ، ۱۱۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ سم .

ش ۲۱۶۲/۲۶۰۴

○ لاهور - شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، بت ، ۳۵۲ص ، ۱۷/۵ × ۱۲ سم .

ش ۱۹۰۸/۲۱۳۸

۱۶۰۲۹/۱۵۰۱۹

○ لاهور - شیخ ظفر محمد ، حجازی پریس ، بت ، ۲۷۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳سم ، مقدمه و شرح احوال عطار به اردو .

ش ۹۰۳۳/۸۹۹۰

● حکایت شیخ صنعان از منطق الطیر

آغاز: شیخ صنعان پیر عهد خویش بود
در کمال از هر چه گویم بیش بود

○ بمبئی - مطبع مظفری ، صفر المظفر ۱۳۲۹ھ ، ص۳۸۴-۳۹۸ ، بخط احمد بن کریم التبریزی ، بر حاشیهٔ گلشن راز .

ش ۱۲۴۹۹/۱۲۵۲۹

● مهر و ماه

از حسینی. رک به: خمسهٔ حسینی .

Marfat.com

● ناصر العشق = مثنوی نهرهم و غم

از مرزا ناصر علی بیک ولد منشی مرزا سعادت علی بیک انسپکتر پولیس اضلاع سرکار عالی دکن . مشتمل بر حمد و نعت آنحضرت(ص) ، معراج شریف ، منقبت حضرت علی ، منقبت اصحاب ، مدح تاجدار دکن (میر عثمان علیخان) ، احوال پیغمبران حضرت آدم و ادریس و نوح و ابراهیم و اسمعیل و یعقوب و یوسف علیهم السلام و دیگران ، و احوال حضرات دوازده آئمه معصومین و موضوع های اخلاقی وغیره، در آخر روبداد سفر حج و زیارات و احوال خود را منظوم کرده، به سال ۱۲۴۱ھ شروع کرده و در ۱۲۴۳ھ تمام کرده در ۱۲۴۹ھ به سفر حج وغیره رفته و آن وقایع را در ۱۲۵۰ھ بر آن افزوده.

آغاز : حمد بیحد آن خدای پاک را
کافریده دانش و ادراک را

○ حیدر آباد دکن - شمس المطابع مشین پریس ، نظام شاهی ، نسب ، ۱۱۲ص ، ۲۴ × ۱۶ سم .

ش ۸۱۰/۱۵۳۵

● نامهٔ اسکندری معروف به سکندر نامهٔ خسروی

از امیر خسرو دهلوی .

آغاز : جهان پادشاها خدائی تراست
ازل تا ابد پادشاهی تراست

○ دهلی - سید یاسین علی نظامی ، خواهر زاده خواجه نظام الدین اولیاء ، مطبع قیصریه ، ۱۹۱۴م ، ۲۱۶ص ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۹۲۲/۲۱۵۵

۱۷۲۵۱

● نامهٔ نوروزی

Marfat.com

گرد آوردهٔ الدس رضوان و محمد حسین تسبیحی . گلچینی از اشعار نوروزی و بهاری در ادب فارسی بمناسبت فرا رسیدن نوروز ۱۳۵۶ش .

آغاز : در این نامهٔ نوروزی گلچینی از اشعار شیوای نوروزی .

○ اسلام آباد ـ گرد آورنده ها ، چاپ ایس- تی- پرنترز راولپندی ۲۴۳۶ شهنشاهی ، (۱۳۵۶ش) ۳۲ص ، ۲۱ × ۱۳س‌م .

ش ۹۱-۱۱۴۹۰/۸۱-۱۱۴۸۰

۱۶۱۱۵/۱۶۰۰۵

● نان و حلوا

از بهاء الدین آملی .

آغاز : ایها اللاهی عن العهد القدیم
ایها الساهی عن النهج القویم

○ لاهور ـ بفرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا ، مطبع مصطفائی ، ۱۳۱۲ه ، ۱۶ص ، محشی ، بخط سید غلام قادر خاکی ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۶۴۵

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، جنوری ۱۹۱۱م/۱۳۲۹ه ، ۲۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م ، محشی .

ش ۱۲۸۰/۱۳۹۵

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، بت ، ۱۶ص ، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۱۴۷۵/۱۱۴۸۵

○ لاهور ـ بفرمایش میان چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی ، بت ، ۱۶ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م ، محشی .

ش ۲۷۴۰/۲۷۴۵

● نان و سرکه

از عبدالکریم بن محمد علی الخراسانی المشتهر بالقاضی التربه الحیدریه در ۱۲۴۵ه ، به پیروی «نان و حلوا» بعنوانهای :

Marfat.com

حال الاموات ، السیر والسلوک ، البکا من خشیة الله ، عن دارالبقا . . . حکایت الرجل الفقیر صار سلطاناً ، فی شکایت المولف عن الربی ، حکایت الکافر فی عصر موسی . . . در تعریف ترکیب ان کتاب مستطاب من کلام افصح الشعرا .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله ... چنین گوید عبدالکریم بن محمد علی الخراسانی المشتهر بالقاضی التربة الحیدریه .

آغاز (متن) : شکر حق لازم بود در هر مقام
لیس یخلوا منه شی فی الانام

○ بسعی و اهتمام حاجی ملا محمد بن ملا علی خوانساری ، در دار الطباعة سید مهدی ، بخط میرزا محمد خوانساری ، (۱۲۸۸ه) ، ص۳۳۶-۳۵۰ ، در آخر انیس الواعظین او ۲۰ س‌م .

ش ۶۲۹۴/۷۸۲۱

● نذر عقیدت

از مسعود علی محوی حیدر آبادی (دکن) به سال ۱۳۵۶ه، مجموعهٔ ۵۰ قصیده در مدح آصف جاه هفتم سلطان العلوم خسرو دکن ، و قطعات و رباعیات .

آغاز (دیباچهٔ مؤلف) : نخل تصویریم ، از برگ و بار ما مپرس
از خزان ما مگو و زانو بهار ما مپرس

آغاز (نظم (۱) بند اول) : روزی این نشین ، شاه نشین خواهد شد
با تو ای خواجه نگفتم که چنین خواهد شد

○ علی گڑھ ـ باهتمام محمد مقتدی خان شروانی ، شروانی پرنٹنگ پریس ، ربیع ۱۳۷۰ + ک + ۹۴ص ، ۱۴/۵ × ۱۵ س‌م .

ش ۷۴۲۶/۵۹۵۹

۱۴۰۷۵/۱۳۹۸۴

● نعت شریف

مجموعهٔ نعت ها سرودهٔ عبدالرحمن جامی ، عبدالله ، معینی ، شمس تبریزی ، واعظ کابلی ، و مولانا روم وغیره ، نیز مدح خلفای راشدین و منقبت حسنین العظیمین و غوث اعظم و خواجه معین الدین چشتی .

Marfat.com

آغاز : ای شه یثرب و مه بطحی
مطلب ذات قادر یکتا

○ لاهور ـ بفرمایش پیر عبدالغفار ، مطبع اسلامیه ، بخط عبدالله ، ۳۰ رجب ۱۳۲۹ه ، ص۶۵-۸۸ ، در مجموعه .

ش ۱۰۰۸/۱۶۷۰

● نغمات سماع

گرد آوردهٔ حاجی مشتاق الهی فاروقی کانپوری چشتی نظامی معینی ، بتاریخ رجب ۱۳۹۲ه/ اگست ۱۹۷۲م در کراچی ، وی مرید حاجی محمد معین الدین صدیقی عرف پیارے میان بوده . بتصحیح محمد اشرف چشتی نظامی معینی . انتخاب از اشعار عرفانی شیخ عبدالقادر جیلانی ، احمد جام ، شمس تبریز ، جمال الدین ، ابن یمین ، بو علی قلندر ، علی احمد صابر کلیری ، ممتاز گنگوهی ، حافظ شیرازی ، عزیز صفی پوری ، منصور حلاج ، شیخ سعدی و غیرهم است که به ترتیب ردیف جمع آوری شده است .

آغاز (کلام منظوم ص۱۷) : بی حجابانه در آ از در کاشانهٔ ما
که کسی نیست بجز درد تو در خانهٔ ما

سپس از ص۲۳۷ تا ۲۵۶ رساله در حلت سماع بزبان اردو .

○ کراچی ـ ایجوکیشنل پریس ، رمضان المبارک ۱۳۹۲ه/نومبر ۱۹۷۲م ، ۲۵۶ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۸۹۵۹/۸۹۱۷

● نقشهای رنگا رنگ

سرودهٔ مولانا حکیم محمد حسین عرشی (م۱۹۸۵م) . به کوشش محمد حسین تسبیحی در ۱۹۷۴م تدوین شده است . در ۸ بخش :

۱ـ احوال و آثار و نقد اشعار مولانا محمد حسین عرشی به قلم گروهی از دانشمندان .
۲ـ غزلیات . ۳ـ قطعات . ٤ـ مثنویات کوتاه . ۵ـ مراثی . ۶ـ رباعیات . ۷ـ مناظره ، متزاد ، دو بیتی ها ، مفردات . ۸ـ ماده تاریخ ها از ۱۳٤۹ه تا ۱۳۹٤ه ق .

آغاز (نقشهای رنگا رنگ) : مجموعهٔ اشعار نغز و شیوایی که به نام «نقشهای رنگا رنگ» به دست شما رسید .

Marfat.com

آغاز (غزلیات) : به نیروی قلم یابیم در بزمت رسائی ها
به حرف اندر نهان کردیم اندوه جدائی ها

○ راولپندی ـ مکتبهٔ فیض الاسلام ، ایس- تی- پرنترز ، ۱۳۹۴ھ/۱۹۷۵م ، ۱۶۵ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۸۹۰۰/۸۸۵۷

۸۹۰۱/۸۸۵۸

● نکات

از بیدل .

آغاز : اگر منکر نبوت له ای با خطرات جز به .

○ بفرمایش حافظ محمد حسین شاهدره ـ ، دلهای ضلع میرٹھ ، مطبع احمدی ، باهتمام امو جان ، (۱۲۷۱ھ) ، بتصحیح مرزا آغا جان ، بخط رحمت علی ، ۱۹۹ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۱۴۱/۱۶۰۳۱

● نلدمن

از فیضی .

آغاز : ای در تگ و پوی تو ز آغاز
عنقای نظر بلند پرواز

○ لکهنو ـ مطبع نظامی ، ۱۲۶۹ھ ، چاپ دوم ، ۱۲۲ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۳۹/۱۷۷۶

○ بفرمایش حافظ مظفر حسین ، مطبع مظهر العجایب ، ۱۲۷۳ھ ، ۱۲۰ص ، (ناص الآخر)، محشی ، ۲۵/۵ × ۱۸س‌م .

ش ۸۹۵۳/۸۹۱۱

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۰۵م ، (روی صفحه عنوان ۱۹۰۴ آمده) ، چاپ پنجم ، ۱۴۴ص ، ۲۷ × ۱۸س‌م ، در سه ستون .

ش ۸۱۷۳/۶۴۸۷

● نوحه

Marfat.com

از سید احمد کبیر

مشتمل بر تاریخهای ولادت و تاریخهای شهادت (اهلبیت) .

آغاز (لوحه) : غریب و بینوا حسین ، اسیر اشقیا حسین
حزین و مبتلا حسین ، شهید کربلا حسین

○ لاهور ـ امامباڑہ سیدہ مبارک بیگم ، پاکستان انٹرنیشنل پرنٹرز ، ۲۱ص ، بت ، ۲۰/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۹۳۴۲/۹۳۰۱

ش ۱۰۹۳/۱۱۰۹۳ :

● نهرهم و غم=ناصر العشق

● نیرنگ عشق=مثنوی غنیمت

از غنیمت کنجاهی . به سال ۱۰۹۶ھ .

آغاز : بنام شاهد نازک خیالان
عزیز خاطر آشفته حالان

○ لکهنو ـ مطبع لکهنو ، محرم ۱۲۶۲ھ ، ۷۶ص ، وحشی ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۷۰۰۸/۷۱۷۸

○ فخر المطابع نیاز احمد ، ذیحجه ۱۲۶۸ھ ، ۷۶ص ، وحشی ، د/۲۴ × د/د۱س‌م .

ش ۹۴۸/۱۵۸۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۸۵م ، ۹۲ص ، د/۲۵ × ۱۷س‌م ، بخط سید وارث علی .

ش ۱۸۵۳/۱۲۵۹

۱۳۷۳۴/۱۰۸۳۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۹۷م ، چاپ پنجم ، ۹۲ص ، وحشی ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۲۵م ، چاپ هشتم ، وحشی ، ۹۲ص ، ۲۶ × ۱۷/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۱۰۰۸۹/۱۰۰۴۹

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کریمی پریس (ص ع) و روتری پرنٹنگ ورکس (متن) و مطبع گلزار هند (ص د) بت ، ۱۳۴ص ، ۱۳ × ۹سم .

ش ۱۷۲۱۱

○ مطبع مرتضوی ، بت ، ۳۴ص ، نستعلیق ، ۲۶ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۶۸۲۲

○ کوه نور پریس ، بت ، ناقص الآخر ، ۲۴ص ، نستعلیق ، ۲۶ × ۱۷سم .

ش ۱۷۲۷۳

● واله و سلطان

از شمس الدین فقیر دهلوی . به سال ۱۱۶۲ه . مثنوی بزمی است .

آغاز : ای والهٔ حسن دل کشت جان
عشق تو بهر دو کون سلطان

○ نیشنل پبلشنگ هاؤس کراچی و غلام علی لاهور ، اکتبر ۱۹۷۱م ، با مقدمهٔ ممتاز حسن ، چاپ افست، چهار صفحه اول از روی نسخه خطی دانشگاه پنجاب لاهور بشماره ۴۴۵۶/ SP I VI 8/۱۱۶ و بقیهٔ متن از روی نسخهٔ خطی موزهٔ ملی پاکستان کراچی بخط محمد رفیع مورخ ۱۱۶۴ه بشمارهٔ N.M. 1967-20 ، ۷+۲۷۴+۶ص ، ۲۴ × ۱۷سم .

ش ۱۳۲۶/۱۷۱۶

۵۵۴/۲۱۲۷

۵۵۳/۲۱۲۸

۸۹-۸۵/۱۱۲۸۸-۱۱۲۸۴

● وامق و عذرا=عذرا و وامق

● حرز المحبین فی تضمین ورد المریدین

تضمین از عبدالقادر متخلص به قادری بن محمد اکبر (که پیش از چاپ این کتاب درگذشته بود). به تاریخ غره ذی‌الحجه ۱۳۱۵ه .

در مقدمه شرح احوال شیخ بابا داود خاکی که ورد المریدین را سروده بود ، آمده است

Marfat.com

آثار (دیباچه اول) : حمد لک یا من انت المراد . . . اما بعد پوشیده مباد که چون این مخزن دلپذیر (دیباچه دوم) : اقتباس لمعات سعادت از انوار سپاس حضرت سلطانی سزاست .

○ حسب فرمایش مولوی عبدالسلام رفیقی نور پوری برادر زادهٔ قادری ، لاهور ، مطبع شمس الهند ، محرم ۱۳۲۰ھ ، ۱۲۸ص ، ۱۳/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۰۳۶/۱۴۲۶

۱۰۳۷/۱۴۲۷

۱۴۵۴/۱۶۶۱

۱۴۵۷/۱۶۵۸

۱۴۹۰/۱۶۲۷

● وصلت نامه

از شیخ بهلول .

نام این کردم بوصلت نامه ـز
زانکه وصلت دیده ام از خویشتر
هر که میخواهد که او واصل شود
درد بهلوش همه حاصل شود

بعنوانهایی :

حکایت در خلقت حضرت آدم علیه السلام ، آمدن مردی دانا بخدمت شاه ، ظاهر رمز بلال ، آمدن سلطان محمود به هندوستان و شکستن اصنام ، حکایت منصور حلاج ، حکایت مردی پاکباز ، حکایت امتداد حیات شیخ لقمان تا هنگام بعثت حضرت صاحب الزمان ، حکایت برناظریف و احوال پیر و آل آن لطیف ، آمدن سائلی در ملازمت سلطان العارفین بایزید .

آغاز : آن خدا اول بنام کردگار
خالق هفت و شش و پنج و چهار

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۲ھ/۱۸۸۶م ، چاپ سوم ، ص ۱۹۰-۲۱۸ ، ۲۶/۰ × ۱۷سم .

ش ۲۶۰۴/۲۱۶۲

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۰۶م ، ۳۰ص ، در چهار ستون ، ۲۸ × ۱۸سم .

۵۶۲۲/۳۸۵۳

Marfat.com

● وقایع پنون

از محمد حسین ساکن گاجرگوله (م۱۲۲۵ه) و شهباز خان ملهی. که هر دو در سلسلهٔ نوشاهیه بیعت داشتند و راجع به آنان در «موزه : ۶۶۳» بتفصیل گفته ام . داستان . سسی و پنون است در بحر طویل .

آغاز : حمد ست حکیم حقیقی را از حیطهٔ حد و حساب افزون
کو کرد طبائع را شائع ز اسرار صنایع بوقلمون

○ لاهور ـ مطبع قادری ، ۱۸۸۱م ، ٤۲ص ، ناقص الآخر ، ۳۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۳٤٤۹/۱۰۷۹۰

○ لاهور ـ بفرمایش منشی گلاب سنگه ، مطبع مفید عام ، ۱۸۹٤م ، ۳۳ص ، ۳۱ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۷۲۸۳/۳،۱٤۱

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع مفید عالم ، ۱۹۲۳م/ ۱۳٤۰ه ، ۳۲ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶٤۰/۱۰۲۱

● هزار داستان

از میرزا ابو الفتح خاسانی اصفهانی المتخلص به دهقان . بعهد ناصر الدین قاجار با مدح رکن الملک . «داستان و قصهٔ شهر باز و شاه زمان» در هزار شب .

آغاز : اول از کردگار جویم راز
نامه بر نام او کنم آغاز

○ طهران ـ کارخانهٔ آقا سید مرتضی ، رمضان ۱۳۱۷ه (ص‌ع) ٤٤۶ص ، ناقص الآخر ، مصور ، ۲٤ × ۲۱س‌م .

ش ۲۶۱۶/۲۲۷۸

۹۵۳٤/۹٤۹۳ ، محرم ۱۳۱۸ه (خاتمه) در کارخانهٔ امیر ابوالحسن طهرانی (خاتمه) صفحهٔ عنوان برابر شماره ۲۶۱۶

● هشت بهشت

Marfat.com

از امیر خسرو دهلوی ؛ ۱۰۰

آغاز: ای کشایندهٔ خزاین جود
نقش بیولند کارگاه وجود

○ علی گڑھ ـ باهتمام محمد مقتدی خان شروانی ، مسلم یونیورسٹی پریس ، ۱۳٤٤ھ/ جون ۱۹۲۵م ، ص۱٤۵-۳۵۰ (۲۰٦ص) ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۹۲٤۲/۹۱۹۸

○ مسکو ـ دانشگاه دولتی تاشکند بنام وـ ایـ لینن ، شعبهٔ ادبیات خاور ، ادارهٔ انتشارات دانش ، ۱۹۷۲م ، xxx+ ۳۳۰ + ۱۹ص ، ۲٦ × ۲۱سم ، تصحیح و مقدمه از جعفر افتخار ، با مقابلهٔ ده نسخهٔ خطی که قدیم ترین از آنها مورخ ۷٤٦ھ میباشد .

ش ۱۱۸٤۷/۱۱۸۷۲

ش ۱۲۷۵۵/۱۲۷۸۸

● هشت بهشت و هفت پیکر

از دکتر **محمد جعفر محجوب** در ۲۷ مهر ۱۹/۱۲۵٤ اکتبر ۱۹۷۵م ، در اسلام آباد .
مقایسه ایست میان هشت بهشت خسرو و هفت پیکر نظامی .

آغاز : گویا اثبات این نکته که پنج گنج امیر خسرو به پی روی از خمسه نظامی سروده شده است .

○ تهران ـ هنرو مردم ، چاپخانهٔ سعید نو ، تیر ماه ۲۵۳۵ش ، ۷۲ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۱۱۳۲۱/۱۱۳۲۱

۱۱۳۱۸/۱۱۳۲۲

● هفت بند غلام ربانی

از غلام ربانی بن نواب غلام علی بن نواب کریم شاه خلف نواب حیدر خان که یکی از اولیای ملک دکن بود . زنده در ۱۳۰۱ھ .

هفت بند در نعت رسول کریم(ص) .

آغاز : سبحانک اللهم ذا الفر الشامخ ، والجلال الباذخ لا یواری منک لیل داج ، والت اعلم بما فی ظلمات البحر العجاج ... الصلوة ای حامد و محمود رب العالمین ـ والسلام ای احمد رسول شه دلها و دین .

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۳۰۱ه ، ۱۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵ س‌م .

ش ۶۰۹/۱۷۹۴

● هفت بند کاشی

از ملا محمد کاشی . در مدح علی(ع) .

● شمس المشرقین = تضمین بر هفت بند کاشی

از مرزا دبیر ، در ۱۲۸۰ه .

آغاز : السلام ای جلوهٔ تو عرش را کرسی نشین
عرش معراج تو دوش پاک خیر المرسلین

○ لکهنو ـ مطبع اثنا عشری ، ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۰۲ه/۱۱ جنوری ۱۸۸۵م ، ۴۰ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۳۸۹/۱۹۱۷

● تضمین مفتی بر هفت بند کاشی

از مفتی امام بخش رئیس وثاله . در ۱۲۸۰ه .

آغاز : السلام ای آبروی دین ختم المرسلین
السلام ای رونق بزم شفیع المذنبین

○ لاهور ـ مطبع پنجابی ، ۱۲۹۲ه ، ۲۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۶۸۸/۱۴۱۰

● معادن الرضا=شرح هفت بند کاشی

از مولوی اصغر حسین . بسال ۱۱۹۷ه=معادن الرضا .

آغاز : کلاسیکه مطلع و مقطعش بحلیه مبانی رفیع مجلی و مزین است ، ثنای بملائک عندلیب لسانرا .

○ لکهنو ـ مطبع مجمع العلوم ، ب‌ت ، ۱۹۲ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۲۴۴۸/۲۰۴۹

Marfat.com

از نظامی گنجوی . بسال ۵۹۳ه .

آغاز : ای جهان دیده بود خویش از تو
هیچ بودی نبود پیش از تو

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۲۹۰ه/جولائی ۱۸۷۳م ، چاپ دوم ، ۱۱۹ص ، (چاپ اول در ۱۸۷۱م/۱۲۸۸ه) ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۳۸۷۸/۵۴۴۹

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۳۴م ، چاپ پنجم ، ۱۲۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۲۹۹۲/۱۴۰۲

● هشت بهشت و هفت پیکر

مقایسه ایست درمیان هر دو کتاب ، در ص ۷۲۵ گذشت .

● هنگامهٔ دل آشوب

قطعات غالب دهلوی است که سید قدرت نقوی بمناسبت صدمین سالروز وفات غالب گرد آورده است . با پیشگفتاری از بابای اردو مولوی عبدالحق .

آغاز (مقدمه) : غالب کی مخالفت ان کے ابتدائی دور شاعری سے ہوتی آئی ہے ـ

○ کراچی ـ انجمن ترقی اردو ، انجمن پریس ، ۱۹۶۹م ، ۱۹۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۹۵۳/۲۲۵۹

● مثنوی یکتا یعنی داستان هیر و رانجها

از نواب احمد یار خان یکتا گورگانی چغتائی شهزادهٔ دهلی منصبدار در دستگاه اورنگ زیب عالمگیر، بعنوانهایی :

وصف پنجاب ، داستان هیر و رانجها ، بیقراری رانجها از شنیدن خبر در زندان کردن هیر را و آمدن اخوان هیر معه جماعهٔ کثیر و زخمی شدن جماعه وغیره .

آغاز : آن زبالیکه موجهٔ خون است
شعلهٔ نور حمد بیچون است

Marfat.com

○ لاهور ـ بسعی ابو سعید محمد الدین ڈھڑیالوی جہلمی ، مالک کتب خانه مفیدی ، مطبع مفید عام ، ب‌ت ، ۹۴ص ، ناقص الآخر ، چاپ اول ، به تصحیح مولوی محمد باقر استاد فورمن کالج لاهور ، ۲۲ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۳۶۳۱/۷۸۱۱

● هیر و رانجها

در خاتمه گوید : لمودم ختم این دلچسپ نامهٔ ـ نگارین نامه عنبر شمامه ... بذکر هیر و رانجها هر دو عشاق ـ که بود اندر محبت ذات شان طاق

○ چاپ هند ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، ص۱۷ـ ۴۸ ، ناقص الطرفین .

ش ۱۰۷۸۰/۱۳۴۳۳

● یوسف و زلیخا

از جامی .

آغاز : الهی غنچهٔ امید بکشای
گلی از روضهٔ جاوید بنمای

○ کانپور ـ مطبع مصطفائی ، ذیحجه ۱۲۷۱ھ ، ۲۰۸ص ، از ص۹ تا ۵۲ افتادگی دارد ، ۲۶/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۲۷۴

○ کانپور ـ بفرمایش شیخ رجب علی و عبدالغنی ، شیخ جعفر علی ، ۲۱ ذیحجه ۱۲۷۱ھ ، ۱۰۰ص ، محشی ، در چار ستون ، ۳۰ × ۲۰/۵س‌م .

ش ۷۲۷۲/۷۶۵۱

○ مطبع منشی نولکشور ، پانزدهم جمادی الاول ۱۲۸۰ھ ، ۲۰۴ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۶۶۶۰

○ مطبع علوی ـ علی بخش خان ابن پیر محمد خان ، ۱۲۸۰ھ ، ۱۷۰ص ، ۲۶/۵ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۳۲۹۵/۱۳۳۱۰

Marfat.com

○ مطبع منشی نولکشور، ۲۱ محرم ۱۲۸۲ھ، ۲۰۴ص، نستعلیق، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م.

ش ۱۰۷۸۴/۱۳۴۳۱

○ مطبع منشی نولکشور، ۱۲۹۴ھ، ۲۵۲ص، نستعلیق، ۲۷ × ۱۹س‌م، با فهرست مطالب.

ش ۳۷۷۳/۴۸۷۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، شوال ۱۳۰۰ھ/اگست ۱۸۸۳م، ۱۱۹ص، بخط مالک رام کهر شاگرد منشی کشن چند، نستعلیق، ۲۶/۵ × ۱۸س‌م.

ش ۲۴۳۲/۲۰۷۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، اپریل ۱۸۸۵م/جمادی الآخر ۱۳۰۱ھ، ۱۲۰ص، بخط خدا بخش، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م.

ش ۸۹۰۴/۸۸۶۱

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، شوال ۱۳۰۱ھ/جولائی ۱۸۸۴م، ۳۳۲ص، نستعلیق، ۲۵/۵ × ۱۸س‌م.

ش ۷۰۱۱/۶۹۴۳

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، جمادی‌الثانی ۱۳۰۵ھ/مارچ ۱۸۸۸م، چاپ چهاردهم، ۲۲۶ص، نستعلیق، ۲۷ × ۱۷س‌م.

ش ۱۶۱۴۳/۱۶۰۳۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ربیع الثانی ۱۳۰۷ھ/دسمبر ۱۸۸۹م، چاپ پانزدهم، ۲۲۶ص. نستعلیق، ۲۷ × ۱۸س‌م،

ش ۱۶۶۵۳/۱۶۶۵۳

○ مطبع مصطفائی، ۱۳۱۶ھ، ۲۰۴ص، نستعلیق، ۲۷ × ۱۷/۵س‌م.

ش ۲۵۲۰/۲۹۱۸

○ دهلی ـ مطبع نظامی، ۱۳۱۷ھ، ۴۳۲ص، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م، تاریخ طبع از غلام رسول ساکن عادل گڑه.

بسالش بی سر اغلاط خواندم
جوان شد بعد از پیری زلیخا

۱۳۱۷-۱۳۱۸ھ.

ش ۱۷۲۰۱

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، دین محمدی الیکٹرک پریس ، ۱۳۲۴ق ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۸۶۱/۱۲۵۱

○ مطبع علوی ، محمد علی بخش ، باهتمام مولوی محمد معشوق علی ، بمبئی ، با مهر چاپ شده مطبع مورخ ۱۲۷۷ه ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۰۸۰۶/۱۳۴۵۹

○ هند ـ ص۵-۱۸۲ ، محشی ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۶۹۲۴

○ هند ـ ص۵-۲۰۲ ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۶۹۸۱

حاشیه بر یوسف و زلیخا

● جواب سوال جدید

ضمیمهٔ حواشی از قلم میر افضل میر معروف به ملا صاحب قریه چوکی درب تحصیل اوشهره ضلع پشاور ، به سال محرم ۱۳۲۲ه بدرخواست امیر محمد کتب فروش تهکالی ، ضمیمه بر حواشی یوسف و زلیخای جامی است که قبلاً مولوی سید حسن ساکن ککه والا تپه سهمند نوشته بود .

آغاز (دیباجه بر حاشیه) : بر ضمایر جمع از ناظرین با تمکین پوشیده مباد که لباس لا زیبای این شقه جات کتاب مستطاب یوسف زلیخا .

آغاز (متن) : قوله غنچهٔ امید ، مراد از مقاصد دو جهانی است و کشادن آن کنایه از وصول آن .

○ پشاور ـ میر محمد کتب فروش ، ۱۳۲۲ه ، ۲۸ ص ، ۲۷/۵ × ۱۸ س‌م .

ش ۳۱۷۶/۲۹۲۸

فرهنگنامهٔ یوسف و زلیخا

● فرهنگ صحیحه مبسوطهٔ زلیخای جامی

از سید بن حسن مودودی کارمند چاپخانهٔ نولکشور ، که پیش از این فرهنگ

Marfat.com

«فرهنگ نوشتار» ، فرهنگ حاضر را بدستور آر- ئی- ایچ- گریفتهه ڈائریکٹر آف پبلک انسٹرکشن ممالک شمالی و شمالی و اوده نوشته است .

بترتیب حروف تهجی .

آغاز : محمدت سگالی گلشن آرائی عزیزی که بوستان مصر جهان را آبیاری قدرتش بشگوفه .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۳۰۱ه/اگست ۱۸۸٤م ، ۳۲ص ، محشی ، چاپ اول در ۱۸۸۲ ، ۲۵/۵ × ۱۸ س م .

ش ۷۰۱۱/٦۹٤۳

شروح یوسف و زلیخا

● محمدیه

از محمد بن غلام محمد گلهوی . از شرح محمد اکرم ملتانی و شرح محمد رضا و شروح دیگر گزیده و استفاده کرده است و خودش می نویسد : «این مسکین را در این کار بجز جمع و تالیف دخلی نیست» .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد می گوید احقر العباد الله العلام الصمد .

○ بفرمایش حافظ غلام رسول ولد مولوی رکن الدین ساکن خوشاب ضلع شاهپور ، که در خاتمهٔ طبع می نویسد : «بنده حافظ غلام رسول ولد مولوی رکن الدین ساکن خوشاب ملتمس است که بنده از خاندان مولوی محمد صاحب مصنف کتاب هذا است و در تصحیح نسخه هذا کوشش کمال بکار برده نقل کتاب از نسخهٔ دستخطی مصنف کنانیده» . مطبع مصطفائی دهلی ، ۱۲۸۳ه ، چاپ اول ، ۲٤۰ص ، ۲۲ × ۱٤ س م .

ش ۷۸۰۵/۵۱٦۱

○ لاهور - بفرمایش فقیر الله و عزیز الله و ابن احمد جامی ، مطبع محمدی ، ۱۲۹٤ه ، بخط محمد امام الدین ، ۱۷٦ص ، بتصحیح مولوی محمد یار شاهپوری ، ۲٤ × ۱۵/۵ س م .

ش ۳۷٤۲/۲۱٤۷

۱٤٦۰/۹٦۱ ناقص الآخر

● شرح زلیخا

از مولوی محمد شاه شاگرد حکیم محمد ماجد قادری . در مقدمه می نویسد :

Marfat.com

«مخفی نماند که شرح عجیب حامل المتن این کتاب و بوستان تصنیف ساخته، و در قونیه بر متن بطریق تحشیه بتاریخ چهاردهم شهر ذی‌الحجه سال ۱۰۵۷ه مطابق ۲۰ جلوس محمد شاهی از دست مبارک . . . حکیم محمد ماجد بن فیض محمد قادری الجهنجالوی بود پس بایمای ... حضرت موصوف ... محمد شاه نقل حواشی این کتاب و بوستان بطور کتاب بحزم تمام بروی قلم آورد ... حضرت مخدوم از بلدهٔ رام پور عازم وطن شده متوجه علم قدس گردیدند» (مقدمه).

آغاز: زهی قادر مطلق بیچون که از قدرتش صفحه روی مبارک یوسفی بآیت فیض اشاعت جمال چنان جلوه یافت .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ذیقعد ۱۳۲۰ه/مئی ۱۸۹۳م ، ۳۴۶ص ، چاپ چهارم ، ۲۵×۱۶سم .

ش ۱۳۸۸۵/۱۳۸۹۳

● شرح یوسف و زلیخا

از ناشناس که هندی بوده . در چاپ حاضر در ص۵۱ شعر : «اگر خر مهره را ... » را چنین شرح کرده است :

«خر مهره مهرهٔ است کم ارز که آنرا بهندی کوڑی می گویند» . در آن از برهان قاطع استفاده برده ، متن را بعنوان «قوله» نقل کرده .

آغاز : الهی غنچه امید بکشای ... ای پروردگار غنچه امید شگفته گردان یعنی حضرت مولانا جامی قدس سره السامی می فرماید که امید من بمنزلهٔ غنچهٔ مقبوض است .

○ بدون صفحه عنوان، ۷۸ص، ناقص الآخر تا «پند دادن فرزند ارجمند» ، ۲۳×۱۵سم .

ش ۱۷۲۹۹/۱۷۲۹۹

● یوسف و زلیخا

منسوب به فردوسی طوسی که باید از شمسی عراقی باشد که میان سالهای ۴۶۵-۴۸۵ه سروده باشد . رک به : گنج بخش (منزوی) ۳ : ۱۸۸۱ .

آغاز : بنام خداوند هر دوسرای
که جاوید ماند همیشه بجای

○ طهران - بتصحیح و باهتمام و کتابت محمد حسین کاشانی در تاریخ جمادی الاول ۱۳۱۶ه ، در خاتمه ، صفر ۱۳۱۷ه آمده ، ۱۶۷ص ، مصور ، ۲۱×۱۵سم .

Marfat.com

ش ۲۹۱۶/۲۴۵۴

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۱۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۶/۵ × ۱۷ س م .

ش ۲۹۷۵/۲۸۸۰

● یوسف و زلیخا

از ناظم هروی (م۱۰۸۱ھ) .

آغاز: خدایا چون مهرم سینه بگشا
دلم طوطی کن و آئینه بنما

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۸۶ھ/جنوری ۱۸۷۰م ، با خاتمه طبع و قطعهٔ تاریخ از محمد حسین تسلیم مهسوانی ، ۱۲۸ص ، ۲۵ × ۱۶ س م .

ش ۱۶۹۸/۱۴۲۱

Marfat.com

Marfat.com

دیوان ها

Marfat.com

عنوان «دیوان» بر مجموعه هایی گذارده شده است که غزلها، قصیده ها ، رباعی ها و مرثیه ها را در بر می دارند یا یکی از این اصناف سخن را دارند خواه این مجموعه به «دیوان» یا «کلیات» یا «غزلیات . . » موسوم بوده خواه اسم مخصوص (مثلاً نهایة الکمال، یتفجر من الانهار) دارد.

چون دسترسی به یک دیوان یا مجموعهٔ شعر از راه نام سراینده اش سهل تر می باشد، این بخش را بر حسب ترتیب الفباء تخلص سرایندگان تنظیم کرده ایم و روش سابق را مراعات نکرده ایم . و الا مجموعه ای از یک سراینده که بعلت ذوق متفاوت گردآورندگان و ناشران بچند نام و عنوان عرضه شده است در چند جا درج می شد .

نا گفته نماندکه «مثنوی» ها در بخش «منظومه ها» جا داده شده که پیش از این گذشت .

Marfat.com

دیوان ها

★ آزاد بلگرامی : میر غلام علی (۱۱۱۶-۱۲۰۰ه) .

● قصیدهٔ آزاد بلگرامی

«متضمن یکصد و یک بیت مشتملبر چهار مطلع که از هر مصرعه تاریخ وصال علامهٔ دهر یگانهٔ عصر میر عبدالجلیل بلگرامی ... بر می آید ، از هر چهار سرخی مطالع تاریخ کل میکند و مطلع چهارم در مدح سجاده نشین ... میر سید محمد مغفور واقع شد» .

مطلع اول در آشوب برگ ریز = ۱۱۲۸ه .

« دوم در صورت حال = ۱۱۳۸ه .

« سوم در انکشاف رؤیا = ۱۱۳۸ه .

« چهارم در اوصاف قدوم بهار = ۱۱۳۸ه .

○ لکهنو ـ مطبع مسیحائی ، ۱۲۶۹ه ، ص۳۵-۳۸ با انشای جلیل .

ش ۶۷۸۹/۵۲۴۷

★ آصف: نواب آصفجاه میر قمر الدین خان (۱۰۸۲-۱۱۶۱ه)، تخلص دیگر او «شاکر» است که با این تخلص نیز دیوان دارد .

● دیوان آصف ـ دیوان اول

دیباچه از سید عباس حسین موسوی نیشاپوری الکنتوری. شرح حال شاعر از مرزا نصر الله المتخلص به فدائی در رجب ۱۳۵۶ه ، به ضمیمهٔ وصیت نامهٔ شاعر بفرزند خود ناصر جنگ شهید .

آغاز (دیباچه) : هزاران شکوفه های ناموری و هزاران گلهای گلستان جهان بانی دیوان گلشن هستی .

(شرح حال) : آصف یکی از
امرای نامدار و وزرای کامگار و رؤسای بزرگوار و شاهان با اقتدار.

(متن) : اشتیاق دیدن آن بی وفا داریم ما
گو کدورت دردلش باشد صفا داریم ما

Marfat.com

○ حیدر آباد دکن ـ دارالمطبع سرکار عالی ، ۱۳۵٤ه ، بخط محمد عبدالله جابر قریشی ، ۸+۲۸+۸+۱۰۲۸ص ، ۲٤×۱٦/۵س‌م .

ش ۱۱۷۷/۱٦۲۰

● دیوان شاکر – دیوان دوم

همراه با دیباچه از عباس حسین موسوی نیشاپوری الکنتوری ، مورخ دوم رجب ۱۳۵٦ه ، و شرح حال شاعر و وصیت نامهٔ مولف .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله هزاران شکوفه های ناموری و هزاران گلهای گلستان جهان بانی درمیان گلشن هستی .

(متن) : صبح دمید باده ده نالهٔ عذر خواه را
پاک ز زنگ جهل کن آئینهٔ گناه را

○ حیدر آباد ـ دارالطبع سرکار عالی ، ۱۳۵۷ه ، بخط محمد عبدالله جابر قریشی ، ۸+٤۲+۱۲+۵۳۰ص ، ۲٤/۵×۱٦/۵س‌م .

ش ۱۱۷۸/۱٦۲۹

۱٦۹۸۵

★ ابو سعید ابو الخیر میهنی (۳۵۷-٤٤۰ه) .

● تأثرات یعنی رباعیات ابو سعید ابوالخیر

همراه با شرح حال سراینده و ترجمه و شرح به اردو از رازی جالندهری و (ابو الجمال) محمد اسلم رازی . رویهمرفته ٤٤۳ رباعی ترجمه شده است .

آغاز : باز آ ، باز آ ، هر آنچه هستی باز آ
گر کافر و گبر و بت پرستی باز آ

○ لاهور ـ ملک لذیر احمد ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ستمبر ۱۹۳۸م ، ۱۰۳ص ، ۲۲/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۷۸۰٦/۵۱٦۲

★ ابو القاسم لاهوتی

شاعر معاصر روسیه است .

Marfat.com

● دیوان لاهوتی

شامل: مثلثها، مخمسات، رباعیات، بدیهه ها، چون در اشعارش اصطلاحات و لغات جدید روشن آمده در آخر (ص ۴۴۱ تا ۴۵۱) توضیحات به فارسی داده شده است.

آغاز: شبی پروانه ای با شمع میگفت
که ای گردیده دردت با دلم جفت

○ مسکو - ادارهٔ نشریات به زبانهای خارجی، ۱۹۴۶م، ۴۶۲ص، ۱۹ × ۱۲/۵سم، با عکس سراینده.

ش ۱۶۹۰۵

★ احمد جام زنده پیل: ابو نصر احمد بن ابو الحسن (۴۴۰-۵۲۶ه).

● دیوان حضرت احمد جام زنده پیل

آغاز: ساقی سرمست یار آمده در جامِ ما
خویش شده آشکار کرده بشر نام ما

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، جنوری ۱۸۷۹م، ۱۹۶ص، ۵/۲۳ × ۱۵سم.

ش ۳۸۷۱/۵۴۴۰

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور، جنوری ۱۸۹۸م، چاپ سوم، ۱۹۶ص، ۵/۲۱ × ۵/۱۲سم.

ش ۱۷۳۶/۱۳۸۱

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، اسلامیه سٹیم پریس، بتصحیح عبدالله خطیب سروستان، بخط محمد فیروز الدین ساکن اٹاوه، ۲۱۴ص، ۵/۲۱ × ۱۳سم.

ش ۱۰۴۵/۱۶۵۵

۱۰۵۸/۱۶۸۵

۱۳۶۴/۱۹۳۲

۱۶۹۵۰

★ احمد شاه: ابی الصفا میر احمد شاه الرضوانی پیشاوری (زنده ۱۳۰۴ه).

شرح قصیده الشنفری المشهوره بلامیة العرب فی الفارسیه والعربیه معا

Marfat.com

«بخاطر بعض دوستان ... میر احمد شاه رضوانی برای استفاده عوام و آسانی عبدالمراد خلاصهٔ مطلب و مغز آن را از قرار تحقیقات مهره و تطبیق شروح معتبره چون شرح ابی العباس احمد بن یحیی الشهیر به ثعلب و شرح محمد بن یزید المعروف به مبرد و شرح مؤید عبداللطیف نخجوانی و شرح جار الله محمود بن عمر زمخشری و اخواتها و تعلیقات جهابذهٔ نحاریر و امائل ایمهٔ مشاهیر بزبان فارسی روز مره بنگاشت» (دیباچه) .

آغاز : ای خالق تمام زبان ها و لهجه ها ـ وصف ترا کنم بکدامی زبان ادا . چون ادراک کما ینبغی مضامین قصیده شنفری که مشهور به لامیه عرب .

○ امرتسر ـ مطبع روز بازار ، ب‌ت ، ص۴۳-۶۸ ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۶۴۱

● شرح قصیدهٔ شلشلیه اعشی اسدی المعروف بشلشل و الملقب بصناجة العرب مع شرح قصیده الشنفری المشهورة بلامیة العرب فی الفارسیه والعربیه معا

در سلخ شهر ذیقعد ۱۳۰۴ه در هنگام مسافرت به بنگلور .

آغاز : حمداً لمن اخبار الاولین عبرة للقوم الآخرین والصلوة علی النبی المبعوث ... و بعد فهذا شرح القصیدة المشهوره المعروفة بالشلشلیه .

○ امرتسر ـ مطبع روز بازار ، ب‌ت ، ص۲-۴۲ ، ۲۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۶۶۴۱

★ ادیب نیشابوری : عبدالجواد (۱۲۸۱-۱۳۴۴ه)

● لآلی مکنون دیوان اشعار استاد بزرگوار . . . عبدالجواد نیشابوری

مقدمه از عباس زرین قلم خراسانی مشهدی .

آغاز (مقدمه) : برای اطلاع و استحضار قارئین محترم از چگونگی احوالات استاد اعظم مرحوم میرازی ادیب نیشابوری .

آغاز (متن) : ماه من بار دیگر خود آرا تا بگیرم خدا لاخدا را
برده از رخ فروهل خدا را با توئیم نه بینم خدا را

Marfat.com

○ مشهد ـ ایران باستان ، چاپ ، باهتمام و خط عباس زرین قلم ، ربیع الاول ۱۳٦٤ق
(۲٤)+۱۱۹ص ، همراه با عکس مراینده ، ۱۷/۵×۱۰/۵سم .

ش ۹۸۵٤/۹۸۱٤

★ اقبال لاهوری : علامه محمد اقبال (۱۸۷۳-۱۹۳۸م) .

● کلیات اقبال ـ فارسی

مشتمل بر :

۱ـ اسرار و رموز : ص۱-۱۷۰ .

۲ـ پیام مشرق : ص۱۷۱-۳۹۲ .

۳ـ زبور عجم : ص۳۹۳-۵۸۸ .

٤ـ جاوید نامه : ۵۸۹-۷۹٦ .

۵ـ مثنوی پس چه باید کرد ای مسافر : ص۷۹۷-۸۸۲ .

٦ـ ارمغان حجاز : ۸۸۳-۱۰۲۸ .

اشاریه : ص۱۰۲۹-۱۰۵٦ .

آغاز (اسرار خودی) : راه شب چون سپر عالمتاب زد
گریهٔ من بر رخ گل آب زد

○ لاهور ـ ڈاکٹر جاوید اقبال ، غلام علی پبلشرز ، فروری ۱۹۷۳م ، ۱۰۵٦ص ،
۲۰/۵×۱٦/۵سم .

ش ۵۵۰٤/٤٦۲۷

● کشف الابیات اقبال

ترتیب از دکتر صدیق شبلی و دکتر محمد ریاض. در اسلام آباد در ۹ نوامبر ۱۹۷۷م ، ارجاع به چاپ فوق الذکر پاکستان و چاپ ایران باهتمام سروش داده شده است .

آغاز : اصطلاح کشف الابیات را نخستین بار علی الظاهر ایرانیان وضع نموده و بکار برده اند.

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، مطبع برق منز ، ۱۹۷۷م ،
+(۳)ص ، بخط اورنگ زیب خان ، با عکس علامه اقبال ، ۲٤/۵×۱۹سم .

Marfat.com

ش ۱۲۰۷۲/۱۲۱۱۱

۱۲۰۷۳/۱۲۱۱۲

۱۶۲۳۶-۳۹/۱۶۱۲۶-۲۹

★ اله داد

● کلام اله داد

در مدح رسول اکرم (ص). بصنعت غیر منقوط .

آغاز : اول طلوع کرد سحر گاه مهر وار
در مطلع کلام دلم حمد کردگار

○ هند ـ بدون ذکر ناشر و چاپخانه و محل چاپ ، ۱۳۱۹ه ، ۵/۳۳×۱۵س‌م .

ش ۷۳۴۲/۶۷۹۱

۷۳۳۷/۶۹۷۲

★ امین عظیم آبادی : خواجه امین الدین (م۱۱۹۹ه) .

● دیوان خواجه امین الدین امین عظیم آبادی

گرد آوری از سید شاه عطاء الرحمن کاکوی رئیس ادارهٔ تحقیقات عربی و فارسی، پتنه (هند). مجموعهٔ غزلیات ، مخمس ، قطعات ، رباعیات ، و به ضمیمهٔ اشعار ریخته اردو ، گرد آورنده در پیشگفتار خود نوشته است :

«این دیوان که بچاپ می رسد مبنی است بر واحد نسخهٔ خطی که پیشتر در کتب خانه عمادیه بود و اکنون داخل کتب خانهٔ مشرقیه پتنه شده است ، کاتب این دیوان حافظ محمد یعقوب است که هم شاعر بود و تاریخ ترتیب دیوان چنین گفته : «داد داد سخن امین لا شک» ۱۱۸۰ه .»

آغاز (دیباچه) : خواجه امین الدین تخلص امین که اصلش خطهٔ کشمیر بود ، بدیار مشرق آمده در عظیم آباد .

آغاز (متن) : اگر دل صاف گردد صورت جانان شود پیدا
لباشد آنچه در وهم و خیالت آن شود پیدا

Marfat.com

○ پتنه (بهار) : [illegible] ، ۱۳۸۵ھ/۱۹۶۶م ، ۲۴۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۲۰۹/۱۵۶۸

★ امین حزین سیالکوٹی: خواجه محمد مسیح بال (ت ۲۴ اوت ۱۸۸۴ در سیالکوت ، م ۱۴ اوت ۱۹۶۸ در لاهور)

● نوای دل

تنظیم و گرد آوری از محمد سعید بال. مجموعهٔ کلام فارسی که در سالهای ۱۹۲۲ و ۱۹۲۴ سروده است .

آغاز : الهی درد دل از حد فزون ده
خرد دیوانه گردد آن جنون ده

○ لاهور ـ محمد سعید بال ، با کمک و همکاری خانهٔ فرهنگ ایران کویته ، نثار آرٹ پریس ، اپریل ۱۹۷۳م ، با عکس مؤلف ، ی+۱۷۶+۳ص ، بخط رانا محمد اسلم (حیات رقم) اله آبادی ، ۱۷/۵ × ۱۲سم .

ش ۷۷۸۱/۵۱۶۷

★ انوری ابیوردی اوحد الدین علی (م۵۸۵ھ) .

● کلیات نظم انوری

مشتمل بر قصاید ، دیوان ، رباعیات ، متفرقات .

آغاز : باز این چه جوانی و جمالست جهان را .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، رجب ۱۳۰۶ھ/مارچ ۱۸۸۹م ، چاپ دوم ، ۷۶۹ص ، ۲۷ × ۱۵/۵سم .

ش ۲۵۷۱/۲۲۰۵

★ اوحدی : خواجه غلام فخر الدین فاروقی نظامی (۱۲۳۴-۱۲۸۸ھ) .

● دیوان اوحدی

دیباچه از اسد نظامی . متن این از روی نسخه خطی تهیه شده است .

Marfat.com

آغاز : اوحدی آنکه گشت ؟ بذات
از جهات و قیود یافت نجات

○ ملتان - ۱۱۴-۱۰ آر ، جهانیان سنڈی ، بدون ذکر مطبع ، (۱۳۹۹ه) ، (۱۶)+ ۱۶۶ص ، ۲۱ × ۱۴س م .

ش ۱۶۰۷۷/۱۵۰۶۷

★ ایوب : محمد ایوب

شاعر معاصر پاکستانی که مدتی مشاور امور اقتصادی در وزارتخانهٔ مواصلات بودهٔ است .

● انوار جمال

مجموعهٔ رباعیات و غزلیات با مقدمهٔ عبدالحمید عرفانی و تقریظ سعید نفیسی .

آغاز : از خدا پرسید مردی نکته رس
زندگی آیا بود تار نفس

○ لاهور ـ آئینهٔ ادب ، پاکستان انٹرنیشنل پرنٹرز، ۱۹۰ص، ۱۹۷۹م، بخط جمیل احمد قریشی تنویر رقم ، چاپ اول .

ش ۱۲۸۷۳/۱۲۹۰۷

● نوای فردا

مجموعهٔ غزلیات در پی روی اقبال لاهوری .

آغاز : بجان من که بود افسرده و زار
زدی از آتش الفت شراری

○ راولپنڈی ـ حریم ادب ، جون ۱۹۵۶م ، چاپ اول ، ش+ ۲۰۰ص ، ۲۱ × ۱۶س م .

ش ۵۱۸۰/۲۶۲۲

۲۳۰۹/۲۶۲۳

۲۳۰۸/۲۶۲۴

۱۲۸۷۲/۱۲۹۰۶

★ بابا طاهر همدانی (م حدود ۵۱۰ه) .

● بابا طاهر

Marfat.com

، از روی [illegible] وحید دستگیری . با شالزده تابلوی رنگین از محمد تجویدی .
متن کامل دیوان بضمیمه رباعیات و دو غزل و دو بیتی های مشکوک .

آغاز : تن محنت کشی دیرم خدایا
دل حسرت کشی دیرم خدایا

○ تهران ـ مؤسسه انتشارات امیر کبیر ، چاپخانهٔ بیست و پنج شهریور (شرکت سهامی آنست) ، ۱۳۴۹ش ، چاپ لیهم ، (۵)+ ۸۰ص ، بخط جواد شریفی ، ۱۶/۵ × ۱۱/۵سم .

ش ۳۲۲۱/۲۷۶۸

۳۲۱۷/۲۷۶۶

★ باقی بالله : خواجه محمد باقی نقشبندی (۹۷۱-۱۰۱۲ه) .

● کشف الغین فی شرح رباعیتین

از شاه ولی الله محدث دهلوی . شرح رباعیات حضرت خواجه محمد باق بالله است بروش عرفانی .

آغاز : الحمد لله الذی اکرم الذی علم بالقلم و علم الانسان مالم یعلم وصلی الله علی سیدنا محمد منبع المعارف والحکم .

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، ذیقعد ۱۳۱۰ه ، ۲۳ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۲۴۷/۱۷۶۲

★ باهو : سلطان باهو (۱۰۳۹-۱۱۳۲ه) .

از عرفای سلسلهٔ قادریه که در شورکوٹ (پنجاب پاکستان) مدفون است .

● دیوان باهو

آغاز : یقین دالم درین عالم که لا معبود الا هو
ولا موجود فی الکونین ولا مقصود الا هو

○ لاهور ـ بفرمایش چراغدین تاجر کتب ، مطبع مطلع نور ، ۱۸۷۵م ، ۱۲ص ، بخط [illegible] ولگریز ، ۲۴ × ۱۴/۵سم .

ش ۱۶۹۸۴

Marfat.com

○ لاهور ـ ملک فضل الدین و ملک چنن دین ککے زئی، لولکشور پریس، بت، ۲۴۰ ص، مجموعهٔ ۵۱ غزل، ۲۴/۵ × ۱۵/۵ س م.

ش ۱۶۹۶۸

● **اردو ترجمه منظوم مع اصل فارسی دیوان باهو اعنی تبرکات سلطانیه**

از محمد عبدالغفور قیس چشتی قادری ہوڑوی.

آغاز (دیوان) : یقین دائم درین عالم که لا معبود الا هو ...

نہیں مخلوق میں معبود کوئی ہے مگر الله
نہیں موجود اور مقصود کوئی ہے مگر الله

○ لاهور ـ ملک چنن الدین خلف ملک فضل الدین نقشبندی، تعلیمی پریس، شعبان ۱۳۸۲ھ/جنوری ۱۹۶۳م، ۲۴/۵ × ۱۶ س م.

ش ۲۹۰۴/۲۹۳۹

● **ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مع اصل فارسی دیوان باهو**

از مولوی محمد شاه دین قادری سروری.

آغاز : یقین دائم درین عالم که لا معبود الا هو
نال یقین کمال مکمل ایه گل ثابت ہوئی

○ لاهور ـ ملک چنن الدین خلف ملک فضل الدین نقشبندی، تعلیمی پریس، بت، چاپ دهم، ۴۴ ص، ۲۴/۵ × ۱۶ س م.

ش ۲۹۰۲/۲۹۳۸

★ بدر چاچ : بدر الدین (زنده ۷۴۵ھ).

● **قصاید بدر چاچ**

آغاز : حمد آن سلطان عالم را که عالم پرور است
الهی او در راه ایمان الهی و جان را رهبر است

Marfat.com

○ لکه[illegible] شوال ۱۲۶۱ھ ، ۱۰۸ + ۱۲ص ، بنقاشی خطاط میر عماد لاله کالکا پرشاد ، حواشی از [illegible] ناتمه ، تصحیح و تنقیح و فرهنگ قصاید از مولوی هادی علی ، ۲۶/۵×۱۷/۵سم .

ش ۸۵۲۵/۸۵۶۷

● عثمان خانی=شرح قصاید بدر چاچ

از مولوی محمد عثمان خان در ۱۱۸٤ھ ، برای نواب محمد کلب علی خان

سروش غیب دان گفتا بگوشم
که لا «حل» نسخهٔ «عثمان خانی»

از «عثمان خانی»= ۱۳۲۲ ، «حل»=۳۸ کسر شود سال تاریخ ۱۲۸٤ھ بدست می آید .

جلد اول

آغاز (مقدمه شارح) : قصیده های ردیف رای مهمله و قصیده هذا در مبارکباد رسید خلعت عباسیه به بادشاه هند .

آغاز (متن) : قصیده در حمد و نعت ... قوله : حمد آن سلطان عالم ... العروض این قصیده در بحر رمل مثمن صدر و ابتدا و حشوهایش سالم و عروض.

○ هند ـ مطبع حسنی ، محمد حسن خان ، باهتمام محمد حسین بن محمد حسن خان خلف نور محمد خان ، ٥۳٤ص ، ۳۰/۵ × ۲۰سم .

ش ۱٤۸۵/۱۰۱۷

۲۰۶۱/۲۳۹۱ در آخر ۱۲ صفحه افتادگی دارد

جلد دوم

○ رامپور ـ مطبع حسنی ، ۲۵ صفر ۱۲۸۹ھ ، ٥۳٤ص ، ۲۹ × ۱۹سم .

ش ۲۰۶۱/۲۳۹۱

● مختصر شرح قصاید بدر چاچ

از حکیم شفیق علی خان مدرس فارسی کالج پٹیالہ ، به اردو .

آغاز (مقدمہ) : حمد اس شہنشاہ عالم کو جس نے ہزدہ ہزار عالم کو لفظ کن سے عالم مشہود میں ظاہر کیا ۔

(شرح) : قصیدہ حمد و نعت کے بیان اور مدح ممدوح کی طرف گریز ۔ حمد آن سلطان عالم [illegible] عالم پرور است .

Marfat.com

○ دهلی ـ مطبع محب هند ، اگست ۱۸۸۶م/۱۳۰۳ه ، ۲۲۶ص ، ناقص الآخر ، ۲٤×۱۶س‌م .

ش ۱۶۶۳/۱۰۳۷

★ بوصیری : شیخ شرف الدین ابی عبدالله محمد (م۶۹٤ه) .

● قصیدهٔ برده

قصیدهٔ میمیه در نعت حضرت رسول(ص) به عربی .

آغاز : امن تذکر جیران بذی سلم
مزجت دمعا جری من مقله بدم

● ترجمهٔ قصیده برده

ترجمهٔ اسناد فارسی از لطف الله مهندس بن احمد لاهوری . بسال ربیع الاول ۱۰۷۶ه .

آغاز : این کواکب درریه در مناقب اشرف بریه است .

ترجمه : ای زیاد صحبت یاران اندر ذی سلم .

اسناد : حمد مر پروردگار انس و جان را هر زمان
کو پدید آورده از قدرت زمین و آسمان

○ بفرمایش محمد حسین خان سوداگر دهلوی ، مطبع احمدی ، ۱۲۶۷ه ، ص۵۰-۹۱ ، ۱۶×۱۰س‌م .

ش ۸۸۸۱/۸۹۲٤

○ بفرمایش دیوان کهڑک سنگه و لال سنگه تاجران کتب پشاور ، مقبول عام پریس لاهور ، بت ، ص۲-۲۷ ، ۲۲×۱٤س‌م .

ش ۷۰۲۲/۷۲۵۱

○ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و عبدالقادر بن احمد جامی لاهور ، مطبع محمدی ، بت ، ۲۲×۱٤س‌م .

ش ۸۵۳۶/۸۶۱۹

○ لاهور ـ وکتوریه پریس ، بت ، ص۳-۲۲ ، ۲۱×۱٤س‌م .

ش ۸۷٤٤/۸۷۹۸

● قصیدهٔ برده مترجم

Marfat.com

ترجمه دارد.

آغاز: امن تند کرد بران بذی سلم ، آیا از یاد کردن همسایگان که در موضع ذی سلم اند .

○ لاهور ـ بفرمایش چراغ الدین و سراجدین ، مطبع اسلامیه پریس ، ۱۳۴۰ه ، ۴۸ص ، ۲۲/۵×۱۵س‌م .

● تخمیس برده معه ترجمه و مخمس فارسی و اردو و پنجابی مسمی به **نظم الورع**

از محمد عزیزالدین متوطن بهاولپور ، زنده در ۱۳۰۱ه .

آغاز : یا ساهر اللیل من حزن ومن الم ...

ای بیدار مانده شبها بسبب جوش غم و الم

○ بمبئی ـ باهتمام مؤلف ، مطبع حسینی ، ۱۳۰۱ه ، ۱۱۶ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۸۳۲۱/۶۶۵۲

۱۱۶۹۸/۱۱۷۰۸

★ بیتاب : صوفی عبدالحق . شاعر معاصر افغانستان . از همان است :

ترجمهٔ شافیه و کافیهٔ ابن حاجب ، گفتار روان در موضوع علم بیان ، رساله مفتاح الغموض در عروض . برای احوال او رک به گفتار استاد خلیلی در مجلهٔ آریانا کابل س۱۰ ش۴ .

● **دیوان بیتاب**

دیباچه در شرح احوال سراینده .

آغاز : ستایش آن خدای مهربان را

که بخشید از سخن زینت زبان را

○ کابل ، ق + ۲۲۴ص ، چند صفحه از اول و آخر افتاده ، با تقاریظ فیض کابلی و خلیل الله خلیلی ، ۱۶ × ۱۳س‌م .

ش ۱۶۹۱۰

★ بیدل عظیم آبادی : میرزا عبدالقادر (۱۰۵۴-۱۱۳۳ه) .

● **دیوان بیدل**

آغاز : نفس آشفته میدارد چون گل جمعیت دل ما را

پریشان مینویسد کلک موج احوال دریا را

Marfat.com

○ شاهدره دلهای میرٹھ ـ مطبع احمدی ، باهتمام امو جان ، جمادی الثانی ۱۲۷۶ھ ، بفرمایش حافظ محمد حسین ، ۱۸٤ص ، ۲٤ × ۱۵سم .

ش ۱۶۱٤۱/۱۶۰۳۱

● دیوان بیدل

آغاز : بنام آن صمد بی چگونه یکتا
که کرد کون و مکان را بحرف کن پیدا

○ کابل ـ حسب فرمان امیر حبیب الله خان ، در مطبع حروفی ماشین خانه دارند ، ۱۳۲٤ھ ، ۲۳۲ص ، ناقص الآخر ، ٤۸ × ۳۲/۵سم .

ش ۵۲۷۷/۷۵۸۱

● کلیات بیدل

مشتمل بر دیباچهٔ کلیات ، عرفان ، طورمعرفت ، طلسم حیرت ، قصاید ، مثنوی محیط اعظم ، اشارات و حکایات متعلقات نکات ، رقعات ، چهار عنصر .

آغاز (تقریظ) : حمد مبدعی که تردد انفاس اعیان کیف و کم موقوف تحریکیست از سر انگشت ارادت او و جبینش امواج آثار حدوث و قدم مرهون .

○ حسب فرمایش مختار شاه بن اکبر شاه کشمیری و ملا عبدالحکیم و باهتمام ملا نور الدین بن جیوا خان ، بمبئی ، مطبع صفدری ، ۱۲۹۹ھ ، بتصحیح مولانا سراج الحق بن قاری لور الحق و مولوی محمد اسحاق بن مولوی عبدالملک .

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۳۲/۶۶۶٤

● کلیات میرزا عبدالقادر بیدل

پیشگفتار از سید عارف نوشاهی .

مشتمل بر : غزلیات ، مثنوی محیط اعظم ، نکات بیدل ، حکایات و اشارات و رباعیات .

آغاز (متن) : باوج کبریا کز پهلوی عجز است راه آنجا
سر موئی گر اینجا خم شوی بشکن کلاه آنجا

Marfat.com

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان لاهور : مؤسسه انتشارات اسلامی ، چاپ افست از روی چاپ مطبع صفدری ، بمبئی در ۱۳۰۲ه‍/۱۸۸۶م ، چاپخانهٔ معارف لاهور ، ۱۳۹۸ه‍/۱۹۷۸م ، ۲۴+۴۹۶ص ، ۲۳ × ۱۴س‌م .

ش ۱۲۴۰۹/۱۲۳۷۹

۱۲۴۱۰/۱۲۳۸۰

★ پروین : ام مشتاق بڑی بیگم (ت۱۲۸۳ه‍) ، در جے پور (هند) متولد شد ، زن میر قربان علی رئیس آگره بود .

● دیوان پروین

در ۱۳۳۱ه‍/۱۹۱۳م گرد آورده است . مشتمل بر اشعار اردو و فارسی .

آغاز (کلام فارسی) : در سرای بی ثبات اینگونه بندی دل چرا
بر ره سیل فنا عاقل کند منزل چرا

○ آگره ـ بفرمایش سید نظیر حسن خان سخا ، عزیزی پریس ، (۱۹۱۵م) اشعار فارسی ص۱۸۷-۳۰۲ ، ۲۲ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۹۲۵۳/۹۲۹۵

★ تراب : سید تراب علی قلندری کاکوروی .

«مآثر القلندر» در شرح احوال اوست که در همین فهرست در بخش تذکره یاد خواهد شد .

● کلیات فارسی حضرت شاه تراب علی

مشتمل بر :

۱ـ غزلیات بترتیب ردیف (ص۱-۴۴) .

۲ـ مثنوی اصل المعارف (ص۴۴-۷۳) .

آغاز : آنکه ملک الموت را مخلوق کرد
تا کند گرمی خلق از موت سرد

۳ـ ترجیع بند (ص۷۳-۷۹) .

آغاز : ای عشق تو کرد دل فگارم
بشمارخ خود که بیقرارم

Marfat.com

٤ـ مخمس کریما تضمین بر کریما (ص۷۹-۹۶) ت

آغاز : ـدایا نکردیم عهدت وفا
فراموش گردید قول بلی

○ لکهنو ـ مطبع علوی ، ۱۲۸۳ه/۱۸۶۵م ، ۱۰۲ص ، ۲٤/۵ × ۱۵س۴ .

ش ۳۸۵۷/۵٤٤۸

★ جامی : نور الدین عبدالرحمن (۷۱۷-۸۹۸ه) .

برای شرح احوال و بعضی تحقیقات تازه در پیرامون آثار او نگاه کنید به : جامی از علی اصغر حکمت ، ترجمه به اردو همراه با حواشی و تعلیقات و تکملهٔ جدیده از سید عارف نوشاهی چاپ لاهور ۱٤۰۳ه .

● شرح رباعیات

رباعیات و شرح هر دو از جامی .

آغاز : حمداً لا له هو بالحمد حقیق
در بحر نوالش همه ذرات غریق

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع بشیر ، بت ، ۷۸ص ، ۲٤ × ۱۵/۵س م .

ش ۲۶۹۱/۱۹۸۵

۷۳۵۹/۷۱۹۱

● ترجمهٔ شرح رباعیات جامی

از شمس الدین قادری فاضلی . شرح رباعیات به اردو ترجمه شده اما رباعیات ترجمه نشده .

○ لاهور ـ مهر دین و شیر محمد ، امرت الیکٹرک پریس ، بت ، ص۲۹-۶۶ ، در مجموعهٔ تصوف ، ۲۲ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۳۹۲/۲۱٤۸

● کلیات جامی

○ لاهور ـ محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ه/۱۹۱۵م ، مشتمل بر قصائد ، غزلیات ، رباعیات ، معمیات ، تکملهٔ مثنوی یوسف و زلیخا ، ٤۷۵ص ، ۲۵ × ۱۹س م .

ش ۱۷۰۲/۱٤۲۶

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۳۰م ، چاپ پنجم ، ۶۳۴ص ، ۱۸ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۶/۹۰۷

○ (چاپ هند) ـ ناقص الطرفین ، ص۵-۵۶۶ ، ۲۲/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۳۰۵

● دیوان بی نقاط جامی

رک به : مادح ـ دیوان مادح .

★ جلال : جلال الدین میرزا قاجار

فرزند فتح علی شاه قاجار .

● دیوان جلال

آغاز (دیباچه در احوال مؤلف) : لخست آغاز هر دفتر ستایش پاک یزدان را ، که سراسر جهان از پیدا و نهان بدیهه دیوان جمال و مدیحه شخص جلال .

آغاز (دیوان) : عاشق اندر عشق تو عاجز بودلد پیر را
تا بکی جور و جفا مسکین بی تقصیر را

○ طهران ـ بسعی و اهتمام محمد اسمعیل گلپایگانی و میرزا محمد رضای کلهر ، دارالطباعة کربلائی محمد قلی و کربلائی محمد حسین ، ۲۵ رمضان ۱۲۷۰ه‍ ، (ص۶۹۱-۷۰۴) ، ۳۴ × ۲۲س‌م.

ش ۲۰۶۶۸/۱۰۶۲۸

★ جمال الدین هانسوی : دیوان قطب احمد جمال الدین هانسوی .

خلیفهٔ شیخ فرید گنج شکر . رک به : روز روشن چاپ طهران : ۱۷۹ .

● جلد دویم در قطعات و رباعیات دیوان قطب احمد جمال الدین هانسوی

آغاز : مرد را چون سپید شد سر درویش
یا ازو مال رفت و گشت فقیر

○ دهلی ـ حسب ارشاد رفیع الدین تحصیلدار دهلی ، مطبع چشمهٔ فیض ، ۱۸۸۹م ، ۲۳۲ص (ناقص الآخر) ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۶۹۴۳/۵۵۶

Marfat.com

★ جودی مشهدی : میرزا عبدالجواد (م۱۱۰۲ه)،
رک به : مجله ارمغان سال ۱۱ ص۳۹۵ ، فرهنگ سخنوران : ۱٤۰ .

● دیوان جودی خراسانی

محمد رضا متخلص به صفا بن حاجی میرزا حبیب الله خاقانی گرد آورده است .

اشعار در رثای اهل بیت و وقایع کربلا .

آغاز : الحمد لله الذی جعلنا من الباکین فی مصیبة ...

آغاز دیوان : اول میدان عشق وادی کربلا امت
هر که در او پا نهاد بر سر عهد وفا است

○ (ایران) ـ بدون ذکر چاپخانه ، میرزا حسین خوانساری ، ذیحجه ۱۲۹۹ه ، بخط محمد قزوینی بن اخوند ملا عبدالمطلب ، ۲۲۳ص ، ۳۱×۱۷سم ، مصور .

ش ۷۲۷۵/۷۳۰۵

★ حافظ شیرازی : شمس الدین محمد (م۷۹۲ه) .

● دیوان حافظ

○ دیباچه از وارث علی المشتهر بعبدالله فتح علی.

مشتمل بر دو فصل و خاتمه :

۱ـ در ذکر خواجه شیراز شمس الدین محمد حافظ .

۲ـ در اصطلاحات صوفیه و دیگر منافع عجیبه .

خاتمه : هفت غزل که در اکثر نسخه نبود و بعضی نسخه یافته شد .

آغاز (دیباجه) : نحمده ونصلی ... در ثمین کلامیکه اکلیل ثنا توانند بود حمد قصیحی است که فصحای عرب و عجم .

بمبئی ـ مطبع محمدی ، آقا میرزا محمد باقر شیرازی ، ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۷۷ه ، بخط عباس علی شیرازی ، ۳٤۵ص، (محشی) ، ۲۸×۱۹/۵سم .

ش ۲٤٦۸/۵٤۸۰

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۳ه (ص ع)، ۱۲۸۵ه (خاتمه) ، ٤۰٤ص ، ۲۳×۱۵سم ، محشی .

Marfat.com

ش ۳۵۹۰/۳۰۷۷۱۰۷

○ برای امتحان افسران صیغهٔ ملیتری و سیویل یعنی منصبداران اهل سیف و اهل قلم در ڈگری آف آنر، زیر نظر میجر ایچ۔ ایس۔ جنریت سیکرٹری بورد آف اگزامینرس با دیباچهٔ انگلیسی.

کلکته ـ باهتمام مولوی کبیر الدین احمد ، مطبع اردو گائیڈ ، ۱۸۸۱م/۱۲۹۸ھ ، ۲۳۲ + ۱۴ (ملحقات)ص ، ۲۶/۵ × ۲۱/۵سم ، چاپ حروفی .

ش ۱۰۱۹۳/۱۰۲۳۲

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۸۵م/۱۳۰۱ھ ، بخط محمد شمس الدین اعجاز رقم ، ۴۵۶ص ، نستعلیق ، ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۷۳۹۹/۳۱۲۰

۱۱۱۰۴/۱۱۱۰۸

○ کانپور ـ مطبع لامی ، با مقدمهٔ اردو و باهتمام محمد رحمت الله رعد ، محرم ۱۳۲۰ھ/ اپریل ۱۹۰۳م ، ۱۲ + ۸ + ۴۵۳ص ، بخط نستعلیق زیبا .

ش ۱۱۱۰۹/۱۲۱۰۵

○ دهلی ـ مطبع نظامی ، ۱۳۲۲ھ/۱۹۰۴م ، حواشی از ملا محمد خطاب معروف به ملا گاڑه که بایمای میر محمد کتب فروش پشاور نوشته بود . ۵۵۸ص ، ناقص الآخر ، تا ردیف «و» ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۷۳۰۴

○ بمبئی ـ مطبع کریمی ، ۱۳۲۹ھ/۱۹۱۱م ، ۲۹۵ص ، صفحه ها منقش و جدولبند زرین و شنگرف ، نسخهٔ زیبا و ارزنده است ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۱۱۱۰/۱۱۱۰۶

○ لاهور ـ کالشی رام پریس ، بفرمایش ملا جان محمد و حاجی محمد افضل ، [illegible] ، چاپ سوم ، ۷۵۲ص ، ۲۷ × ۱۶سم ، حواشی از فیروز الدین صاحبزاده قادری رضا خیلی له سه از او را در فهرست موزه : ۳۹۵ یاد کرده ام.

ش ۸۱۲/۱۵۳۳

○ پشاور ـ بفرمایش حاجی فقیر محمد اینڈ سنز ، لاهور : (خورشید عالم پریس) ۱۹۵۷م/ ۷۷-۱۳۷۶ھ ، ۲۸۸ص ، بخط محمد اسد ، ۲۱ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۱۷۳۳

Marfat.com

○ بمبئی ـ علی بهائی شرف علی اینڈ کمپنی تاجران کتب، مطبع محمدی، ربیع الاول ۱۳۷۷ه، ۲۶۳ص، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م.

ش ۱۶۰۴/۹۱۸۲

○ تهران ـ کانون معرفت، چاپ تابلوها و پشتا جلد در چاپخانهٔ فردوسی چاپ متن و حاشیه در چاپخانهٔ گیلان (۱۳۳۶ش) ۱۳۷۷ ه ق، ل+۳۱۵ص، تابلوها از محمد تجویدی و عکس‌ها از کتابخانهٔ معدل شیرازی، شرح احوال حافظ بقلم علی نقی بهروی شیرازی، ۲۱/۴ × ۱۴/۵س‌م.

ش ۱۱۱۰۸/۱۱۱۱۲

○ تهران ـ شرکت سهامی افست، ۱۳۴۹ه ش/۱۳۹۰ه ق، چاپ هفتم، بخط جواد شریفی، تابلو ها و تصاویر از محمد تجویدی، تذهیب از عبدالله باقری، ۲/۴ تابلوی رنگی، ۳۷۸ص، ۱۶/۵ × ۱۱/۳س‌م.

ش ۳۲۱۶/۲۷۶۰

۳۲۱۳/۲۷۶۱

○ غلام علی، لاهور و نیشنل پبلشنگ هاؤس، اکتبر ۱۹۷۱م/۱۳۹۱ه، چاپ افست از روی نسخهٔ خطی بخط محمود بن حسن نیشاپوری مورخ ۸۹۴ه، محفوظ در کتابخانهٔ دانشگاه پنجاب لاهور مخزن شیرانی. همراه با مقدمه به انگلیسی از ممتاز حسن. ۱۱+۳۵۶+۹ص، ۲۲ × ۱۳/۵س‌م.

ش ۱۳۲۴/۱۷۱۴

۵۵۰/۲۱۱۹

۵۶۰/۲۱۲۰

۱۱۲۸۶/۱۱۲۹۰

○ تهران ـ باهتمام محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی، بسرمایهٔ کتابخانهٔ زوار، چاپ «سینا»، بت، قلب+۴۰۰ص، با ۳۰ نسخهٔ خطی و چاپی مقایسه شده است، با فهارس اعلام ۲۱/۵ × ۱۷/۵س‌م.

ش ۳۲۸۹/۲۷۴۹

○ لاهور ـ مطبع اسلامی، بت، با مقدمه و بعضی غزلها که در اکثر نسخها نبود و در بعضی موجود است درین نسخه به ترتیب ردیف آورده شده، ۳۴۴ص، ۲۳ × ۱۴س‌م، ۲۷-۲۷۷۱

ش ۷۱۳۹/۷۲۸۹.

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی تاجر کتب ، بت ، بدون ذکر مطبع ، چاپ افست از روی چاپ مطبع نامی کانپور ، ۱۹۲۰م/محرم ۱۳۳۹ه ، ۴۸۸ص ، ۱۵ × ۱۱/۵س‌م .

ش ۱۶۰۸۴/۱۵۰۷۴

○ لاهور ـ ملک دین محمد ، دین محمدی پریس ، بت ، ۲۸۸ص ، ۲۱ × ۱۳س‌م .

ش ۱۰۴۸/۱۶۵۰

○ لاهور ـ بفرمایش ملک دین محمد تاجر کتب ، فیروز پرنٹنگ پریس ، بت ، ۲۸۸ص ، ۲۲/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۴۰۹۹/۱۴۰۰۷

○ هند ـ ۳۰۴ص ، ناقص الآخر ، مصور ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۳۱۴۲/۷۲۹۲

○ هند ـ ناقص الاول ، ص۳۲-۶۴۲ ، ۲۲/۵ × ۱۷س‌م .

۱۱۶۶۴/۱۱۶۷۴

انتخاب دیوان حافظ

● اشعار برگزیده از دیوان خواجه حافظ شیرازی

مقدمه از محمد علی فروغی . مشتمل بر قصاید ، غزلیات و ابیات برگزیده از غزلهای متروک.

آغاز : شد عرصهٔ زمین چو بساط ارم جوان
از پرتو سعادت شاه جهانیان

○ طهران ـ مجمع ناشر کتاب ، ۱۳۲۰ه ش/۱۳۶۰ه ق ، چاپ دوم ، مصحح و مکمل ، ۴+۲۱۸ص ، بخط زرین خط به نستعلیق ریز ، ۱۵/۵ × ۷/۵س‌م .

ش ۷۱۵۳/۵۲۰۸

● انتخاب دیوان حافظ

از مولوی کریم الدین سرشته دار محکمه ڈائریکٹری ، حسب الحکم کپتان فولر صاحب ڈائریکٹر آف پبلک انسٹرکشن مدارس پنجاب ، در ۱۸۶۳م ، با مقدمه در شرح حال حافظ شیرازی .

آغاز : حافظ شیرازی قطب مدار عرفان محیط مرکز اتقان است

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع سرکاری ، (۱۸۶۳م) ، ٤+۹٦ص ، بخط سید احمد ایلچی آبادی کاتب مطبع سرکاری ، ۲۱/۵×۱۵س‌م .

ش ۱۱۷۰٤/۱۱٦۹٤

● برگزیده ئی از غزلهای حافظ

پیشگفتار از سلیم نیساری مورخ مهر ماه ۱۳۵۰ش . «میناتور روی جلد تصویری ست از دیوان حافظ که برای سام میرزا تحریر و نقاشی شده است ، به نقل از کتاب
Gray, Basil, Persian Paiting, Skira, 1961, P. 137.

مشتمل بر ٥٤ غزل و ساق نامه (رباعیات) .

آغاز (پیشگفتار) : بی مبالغه نیست اگر گفته شود که هیچ کتابی به زبان فارسی .

(غزلیات) : ساقی به نور باده برافروز جام ما
مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما

○ تهران ـ مؤسسه فرهنگی منطقه ئی ، چاپخانه اختر شمال به روش افست، مهر ۱۳۵۰ش ، بخط محمد سلحشور ، ۷۸ص ، ۱٦ × ۱۱/۵س‌م .

ش ٤۳۸۲/۵۳٤۲

٤۳۸۳/۵۳٤۱

۱۲۳۶۰/۱۲۳۲٤

● جواهر الأسرار

مرتبهٔ مرزا محمد اکبر . ساکن راولپندی در ٤ آوریل ۱۹۷۲م/۱۹ صفر ۱۳۹۲ه .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا ... اما بعد این بندهٔ ناچیز ...

ذوق و شوق .

(متن) : بیان وصف تو گفتن له حد امکان است
چرا که وصف تو بیرون ز حد اوصاف است

○ راولپندی ـ (بی‌ن) خان دانش پریس ، ۱۳۹۲ه/۱۹۷۲م ، ۳۱۲+(٤)ص ، ۱٦ س‌م .

ش ۱٦۷۱۰

Marfat.com

● غزلی چند از حافظ بخط خوشنویسان مشهور

بخط : ۱- محمد باقر اصفهانی . ۲- عبدالله . ۳- درویش عبدالمجید . ٤- میر عباد . ٥- محمود خان ملک الشعرا . ٦- محمد باقر قرطاس . ۷- عبدالحسین .

آغاز : بیا که قصر امل سخت سست بنیاد ست
بیار باده که بنیاد عمر برباد ست

○ ایران - انتشارات انجمن دوستداران کتاب ، چاپخانهٔ بانک ملی ایران ، (۲٤)ص ، چاپ عکسی ، ۱۷ × ۱۲/۵ س‌م .

ش ۱۱۱۱۸/۱۱۱۱٤

● لسان الغیب

یعنی خواجه حافظ شیراز رحمة الله علیه کے حالات زندگی اور ان کے کلام پر نقد و تبصرہ اور انتخاب غزلیات

از حافظ جلال الدین احمد جعفری ، در شرح حال حافظ و نقدی بر اشعار او وانتخاب غزلیات .

آغاز : مجھے افسوس کے ساتھ لکھنا پڑتا ہے کہ خواجہ حافظ کا سا شاعر اور اس کے حالات لکھنے میں ارباب تذکرہ نے اس قدر کوتاہ قلمی سے کام لیا ہے -

○ اله آباد - انوار احمدی پریس ، ب‌ت ، ۱۰۱ + ۳۸ص ، با مصطلحات غزلیات حافظ ، ۱۸ × ۱۲/۵ س‌م .

ش ۱۴۰۸/۱۹۵۷

فرهنگ دیوان حافظ

● فرهنگ بعضی اصطلاحات حافظ شیرازی

از عبدالعزیز محمد عبدالرشید .

○ لاهور - بفرمایش شیخ گلزار محمد و احمد علی ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ ، ص۸۳-۸۸ ، ۲۲ × ۱۳ س‌م .

ش ۸۳۲٤/٦٦٥٦

فرهنگ دیوان حافظ شیرازی

Marfat.com

از ابو سلیمان ظهیر الدین احمد مشهور به خواجه محمد اشرف علی حنفی قادری نقشبندی لکهنوی ، بسال ۱۳۰۸ه ، در لغات و کشف معضلات ، در دو بخش :

۱ـ حل کلمات عربی . ۲ـ فرهنگ لغات فارسی .

آغاز : ستایش دانندہ را که از جمله موجودات اشرف المخلوقات را بتشریف دانش و فرهنگ .

○ لکهنو ـ مطبع نامی ، باهتمام قطب الدین احمد ، محرم ۱۳۱۷ه (ص ع) یا ۱۳۱۶ه/ مئی ۱۸۹۹م (خاتمه) ، چاپ سوم ، ۳۲ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۵۸۷٤/۷۲۳٤

تراجم دیوان حافظ

الفـ به اردو

● ترجمۂ غزلیات

از آغا محمد باقر . بسال ۱۹٤۹م ، ترجمۂ ۸۹ غزل از ردیف میم .

آغاز : آنکه پامال جفا کرده چو خاک راهم ... عذر خواستن معافی چاهنا ، جس نے مجھے اپنی خاک راہ کی طرح پامال کر دیا .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ مبارک علی ، (۱۹٤۹م) ، ۱۹۲ص ، ۱۷/۵ × ۱۲سم .

ش ٦٧١١/٤٤١٧

● دیوان حافظ مترجم و محشی

مترجم و محشی مع مقدمۂ مترجم ، حل لغات ، توضیح تراکیب و تشریحات و تنقید کلام علامه شبلی نعمانی از شمس بریلوی بتاریخ دسمبر ۱۹۷۰م در کراچی ، بر اساس نسخۂ قزوینی .

آغاز (ترجمه) : الایا ایها ... اے ساقی ! خوشیار ، پیام گردش میں لا اور دے .

○ کراچی ـ سعید ایچ ـ ایم ـ کمپنی ، ایجوکیشنل پریس ، رمضان المبارک ۱۳۹۱/ ۱۹۷۱م ، ٤۷۸ص ، ماده تاریخ طبع از مترجم : ہچہ تصریح کامل غزلهای عالی = ۱۹۷۱م ، ۲٤ × ۱۸سم .

ش ۳٤۲۲/٤٦۰۲

● دیوان حافظ مترجم اردو

Marfat.com

از خواجه محمد عباد الله اختر . بسال ۱۹۱۲م .

آغاز (متن) : الایا ایها الساقی ادرکاسا و ناولها ، هان اے ساقی شراب دے اور ساغر کو دور دے .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه مطبع پریس ، بت ، بخط محمد علی کاتب ایمن آبادی ، ۵۶+۶۵۲ص ، ۲۷/۵ × ۱۸/۵سم .

ش ۸۹۴۲/۸۸۹۹

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ، ایران و پاکستان ، لاهور: الکتاب ، بختیار پرنٹرز لاهور ، ۱۳۹۹/۱۹۷۹م ، پیشگفتار فارسی از دکتر محمد ریاض خان ، چاپ افست از روی چاپ الهی بخش و محمد جلال الدین که پیش از این یاد شده است ، ۶۵۲ص ، ۲۱ × ۱۴سم .

ش ۶۷-۱۳۸۶۶/۷۵-۱۳۸۷۴

● دیوان حافظ مع سلیس اردو ترجمه

از ابو نعیم عبدالحکیم خان نشتر جالندهری و صادق علی دلاوری .

آغاز (متن) : الایا ایها الساقی ادرکاسا و ناولها ، هان اے ساقی شراب کے پیالے کا دور چلا اور میرے حوالے کر .

○ لاهور ـ شیخ غلام علی اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۶۸م ، ۴۷۰ص ، ۲۴/۲ × ۱۸سم .

ش ۱۴۷۰/۱۰۰۲

○ لاهور ـ شیخ غلام علی اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۷۱م ، ۴۷۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۸سم .

ش ۸۶۸۰/۸۶۲۷

ب ـ ترجمه به انگلیسی

● غزلهای زیبای حافظ ، انگلیسی ـ فارسی

Selected Poems of Hafiz

ترجمه بشعر انگلیسی از آرتور جان آربری . (A. J. Arbery) است .

Marfat.com

آغاز (دیباچه) : حافظ بزرگترین شاعر غزل سرای ایران پیوسته مورد توجه خاص و تمجید و تحسین اهل فضل و ادب کشور الکستان بوده است .

(ترجمه) : الایا ایها الساق ادرکاسا و ناولها .

Ho, Saki, haste, The beaker bring, fill up, and pass it round the ring.

○ (ایران) تهران - بکوشش یوسف جمشید پور ، چاپ افست مروی ، نقاشی : محمد بهرامی ، چاپ تصاویر چاپ لوکس ، تذهیب بهرامی ، خطاطی : ج کیمیا قلم ، ۱۳۴۲ش/۱۹۶۳م ، ۱۲ مینیاتور رنگی ، (۸)+۲۵۶+(٤)ص ، ۱۶/۵ × ۱۲ س‌م .

ش ۳۲۲۰/۲۷۶۵

۳۲۱۵/۲۷۶٤

۱۱۱۰۹/۱۱۱۱۳

ج- ترجمه به پنجابی

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مع اصل فارسی دیوان حافظ

از محمد شاه الدین قادری سروری .

آغاز (دیباچهٔ منظوم پنجابی) : سبحان الله عشق منزه هر چولوں بی چون
صدق یقینوں دین ایمانوں نالے کن فیکون

(ترجمه) : بخش اول :

آ اے ساقی الٹ صراحی بھر دیہہ اک پیالہ
لبھوں سوکھالا جاتا می پر ہویا سخت کسالہ

○ لاهور - ملک چنن الدین و ملک فضل الدین ، تعلیمی پریس ۱۹۶۱م ، بخط حکیم محمد امین قریشی کاتب ساکن سلهوکی مورخ جمادی الاول ۱۳۷۶ه ، ۱۲۷+۱۶۰ص ، ۲٤ × ۱۶ س‌م .

ش ۲۹۲۷/۲۸۹۳

● سراج العارفین

از پارس علی لاهوری .

ترجمهٔ منظوم ۷ غزل .

Marfat.com

○ لاهور - بفرمایش شیخ گلزار محمد احمد علی ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ه ، ص۷۲-۸۰ ، ۲۲×۱۷سم .

ش ۸۷۲٤/٦٦٥٦

● مذاق العاشقین

از شیخ حسین ساکن احمد آباد ضلع جهلم .

ترجمهٔ منظوم ۲٤ غزل .

○ لاهور - بفرمایش شیخ گلزار محمد احمد علی ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ه ، ص۳۷-٦۵ ، ۲۲×۱۷سم .

ش ۸۷۲٤/٦٦٥٦

● منهاج العارفین

از عبدالله عبدی .

ترجمهٔ ۷۰ غزل .

○ لاهور - شیخ گلزار محمد احمد علی ، گلزار هند سٹیم پریس ، ۱۳۳۳ه ، ص۱-۳٦ ، ۲۲×۱۷سم .

ش ۸۳۲٤/٦٦٥٦

شروح دیوان حافظ

● بدر الشروح

از بدر الدین اکبر آبادی بن حافظ بهاء الدین بن شیخ غلام محمد ، از فرزندان حضرت عبدالله بن سلام صحابی رسول . نیاکان او از خجند به هند آمدند و بروزگار اکبر منصب قضای فتح پور را بعهدهٔ خود داشتند ، شارح در ۱۱۵۰ه از فتح پور به حیدر آباد رفت . از همالست : صفات الایمان ، شرح الله صدرة الاسلام ، خلاصة الحکم ، عین المعانی ، مبدا و معاد ، شرح گلستان . این آثار در کتابخانه مولوی ظفر الدین اکبر آبادی بوده است .

شارح در مقدمه می نویسد که وی اصطلاحات دیوان حافظ را بوسیلهٔ مطالعه کتب و بتوجهٔ حضرت شمس الدین درک کرده بود . مرحوم همان برداشت ها و ادراک را بتحریر در آورده است .

Marfat.com

کتابهایی را که شارح خوانده بود اسامی آنها بدینقرار است: مرآة المعانی الی قطب الدین جمال هانسوی ، گلشن راز ، شرح گلشن راز ، شروح دیوان حافظ از افراد مختلف چونان: ختمی لاهوری ، شیخ محمد دهلوی ، شیخ یوسف نهاروی ، شیخ محمد افضل اله آبادی .

آغاز: ستایش بیرون از الدازهٔ تفهیم افهام مر قدیمی را رسد .

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، باهتمام محمد عبدالاحد رضوی دهلوی ، ذیقعده ۱۳۲۱ه/فروری ۱۹۰٤م ، از روی نسخهٔ مکتوبهٔ محمد مصلح الدین بن شیخ علاء الدین مورخ ۱۲۵٤ محفوظ در کتابخانهٔ مولوی ظفر الدین اکبر آبادی . کاتب نسخه و صاحب کتابخانه هردو از اولاد شارح می باشند و آثار دیگر شارح نیز در همان کتابخانه موجود بوده است ، ۲۵×۱۶س‌م .

ش ۷۰۲۹/۷۲٦۲

۳۱۱۷/۷۳٤۲

○ دهلی - مطبع مجتبائی ، باهتمام محمد عبدالاحد ، ربیع الاول ۱۳۳۳ه/جنوری ۱۹۱۵م ، ۷۵٤ص ، ۲۳/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۴۹۵۹/۱٤۰۵۰

● لسان الغیب

یعنی اردو شرح دیوان حافظ مع مفصل سوانح عمری

از میر ولی الله ایبٹ آبادی .

جلد سوم : شامل غزلیات ردیف د تا م .

آغاز: در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
عشق پیدا شد و آتش بهمه عالم زد

○ لاهور - شیخ مبارک علی ، عالمگیر پریس ، بت ، ۳۹۹ص ، ۲۳/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۱۱۱۵/۱۱۱۱۱

۱۷۵۸۸

جلد چهارم : شامل غزلیات ردیف م - ی ، و متفرقات ، ترکیب بند ، ترجیع بند ، ساقی نامه ، مثنویات ، قطعات ، مخمس ، رباعیات و قصاید .

آغاز: بشری اذا السلامة حلت بدی سلم
لله حمد معترف غایة النعم

Marfat.com

○ لاهور ـ عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۱۹۳۲م ، ۴۲۸ص ، بخط محمد شریف کاتب ایمن آبادی ، ۲۴/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۴۰۱۴/۱۵۰۰۶

۱۱۱۱۲/۱۱۱۱۶

۱۷۵۸۸

● مفتاح الکنوز علی حافظ الرموز

از قطب الدین قندهاری .

آغاز (ج۱) : الحمد لله رب العالمین الذی بیده تصاریف الامور و باصبعیه القلاب القاوب و برحمانیة ... قطب الدین قندهاری ... الاایها ایها الساق ... این مناجاتست بجای حمد .

(ج۲) : الحمد لله الذی وهب للانسان فطرتاً .

○ کراچی ـ مطبع فیض محمدی ، شعبان ۱۳۱۲ھ ، بخط غلام قاسم مفتی ملک پنجاب موضع ٹھٹھه اعظم خان ، ۱۹۳ + ۱۸۸ص ، ۲۷ × ۱۸/۵س م .

ش ۵۳۷۱/۷۸۶۷

○ ○ ○

★ حزین لاهیجی ؛ محمد علی (۱۱۰۳-۱۱۸۱ھ) .

● دیوان حزین ، نسخهٔ تصحیح کردهٔ مصنف

(ملک علی قلی واله داغستانی) .

چاپ از روی نسخهٔ خطی موزهٔ ملی پاکستان کراچی بشماره N.M. 1962-144 با مقدمهٔ انگلیسی از ممتاز حسن .

آغاز : بنام آنکه آزر را چمن ساخت

دل دوزخ شرر را الجمن ساخت

○ کراچی ـ لیشنل پبلشنگ هاؤس ، و لاهور ـ غلام علی پبلشرز ، اکتوبر ۱۹۷۱م ، ۸ + ۳۶۵ + ۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۸س م .

ش ۱۳۲۵/۱۷۱۵

۵۵۵/۲۱۳۱

۵۵۷/۲۱۳۲

۸۷-۱۱۲۸۶/۸۳-۱۱۲۸۲

★ حسن : ملا

Marfat.com

ظاهراً از مردم مناطق شمالی پاکستان .

● دیوان ملا حسن صاحب مرحوم

مجموعهٔ غزلیات و اشعار متفرقه .

آغاز : ثنا گویم خدای مهربان را
کر جز او نیست خاوندی جهان را

○ پشاور ـ محمد عبدالخالق و فضل مالک ، منظور عام پریس ، ۱۳۶۵ ، ۲۸۰ ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ س م .

ش ۱۹۴۱/۱۳۶۵

★ حسن بنگلزئی : نائب میر محمد حسن خان (م ۵ رمضان ۲۷۲ ه) .

● گلدستهٔ قلات

پیشگفتار به فارسی و اردو از ملک محمد رمضان بلوچ . مؤرخ ۱۹۷۳ م .

آغاز : خداولدا توانائی توانا کن دل ما را
دهم توفیق وصف خود بگردان لفظ بیجا را

○ اسلام آباد ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، (۱۹۷۷ م) بهارظ + ۱۳۳ ص ، ۲۳/۵ × ۱۸/۵ س م .

ش ۱۲۱۷۵/۱۲۲۰۸

۱۲۱۷۶/۱۲۲۰۹

۱۶۲۸۴-۸۵/۱۶۱۷۴-۷۵

★ حسن سجزی دهلوی (۶۵۴-۷۲۸ ه) .

● دیوان حسن سجزی دهلوی

فهرست مطالب :

۱ـ تمهید از مهاراجه بهادر کشن پرشاد یمین السلطنة مورخ ۱۳۴۳ ف .

۲ـ مقاله «امیر حسن اور ان کا عهد» بقلم مولوی مسعود علی محوی .

۳ـ ضمیمهٔ دیباچه از همان .

شرح غزلیات ، رباعیات ، قصاید و مثنویات حسن .

Marfat.com

آغاز : یا رب بکش خط کرم بر سئیات ما مضی
پرهیز ها کردم ولی جاء القضاضاق الفضا

○ حیدر آباد دکن - ابراهیمیه مشین پریس، ۱۳۵۲ه، (۳)+۶۳۳+۶ص، ۲۴×۱۵/۵سم.

ش ۱۳۰۱/۱۷۵۴

★ حسین

● دیوان . . . حسین منصور حلاج

در این چاپ نادرست به حسین بن منصور حلاج (مق ۳۰۹ه) منسوب شده است. در مقطع غزلیات تخلص «حسین» آمده است.

مشتمل بر قصیده در مدح امام رضا و غزلیات.

آغاز : ای دور مانده از حرم خاص کبریا
سوی وطن رجوع کن از خطهٔ خطا

○ بمبئی - حسب الاشارة میرزا سردار بیگ، باهتمام میرزا محمد ملک الکتاب، چاپخانه علوی، شعبان ۱۳۰۵ه، ۱۷۳ص، بخط میرزا داؤد شیرازی، تصویر خیالی حلاج بر سر صلیب، ۲۱×۱۲سم.

ش ۳۸۶۳/۵۴۴۲

★ خاقانی شروانی : افضل الدین بدیل (۵۲۰-۵۹۵ه).

● کلیات خاقانی

جلد اول : مشتمل بر قصایه فارسی.

آغاز : دل من پیر تعلیم ست و من طفل زبالدالش
دم تسلیم سر عشر و سر زانو دبستانش

● لکهنو - مطبع منشی نولکشور، ۱۹۰۸م، ۹۵۴ص، ۲۸×۱۹سم، محشی از محمد صادق علی.

ش ۱۴۶۸/۹۷۸

۲۵۱۲/۲۱۹۳

Marfat.com

جلد دوم : مشتمل بر :

۱- غزلیات ص۹۵۶-۱۲۶۴ ، چاپ ۱۹۰۶م/۱۳۲۴ه .

۲- رباعیات ص۱۲۶۶-۱۴۲۴ ، چاپ سوم در ۱۹۰۷م/۱۳۲۵ه .

۳- قصاید عربی با ترجمهٔ زیر لویس بفارسی ، چاپ سوم در ۱۹۰۷م .

آغاز غزلیات : ای آتش سودای تو خون کرده جگر ها
برباد شده در سر سودای تو سر ها

رباعیات : خاقانی اگرچه در هنر فردوش ست
در دست محنتشان عجب دست خوش ست

مقدمهٔ قصاید عربی : اللهم لک الحمد العظیم ولک المجد ... (قصیده فی حمد الباری تعالی)
لک الحمد یا ذالجود والمجد والعلی - تبارکت تعطی من نشاء وتمنع .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۷-۱۹۰۶م ، ال ص۹۵۶ تا ۱۲۶۴ ، ۲۸×۱۸س‌م ، محشی .

ش ۱۴۶۹/۹۷۹

● بیان معانی شرح انتخاب قصاید خاقانی

از فاضل لکهنوی . بزبان اردو .

○ لاهور - بفرمایش شیخ محمد اقبال صاف ، انشا پریس ، بت ، ۱۴۴ص ، ۱۷/۵ × ۱۱/۵س‌م .

ش ۶۸۱۰/۴۴۲۶

● تحفهٔ شروان

یعنی قصیده خاقانی مندرجه بی- اے- کورس فارسی پنجاب یونیورسٹی کی اردو شرح
از اصغر علی روحی پروفیسر عربی و فارسی اسلامیه کالج لاهور .

شرح قصیده با مطلع : دل من پیر تعلیم است ومن طفل زبالدانش .

○ لاهور - رفاه عام پریس ، ۱۸۹۹م ، ۴۶ص ، ۲۳ × ۱۴/۵س‌م .

ش ۳۷۴۳/۲۱۴۷

خاکی خراسانی ؛ امام قلی دزبادی زاده در ۱۰۳۷ه/۱۶۲۷م .

Marfat.com

وی پیرو مذهب اسماعیلی بوده . دزباد در بین راه مشهد و نیشاپور واقع است . از همین سراینده است مثنوی طلوع الشمس یا طوالع الشمس .

● منتخب دیوان خاکی خراسانی

بسعی و اهتمام ابوالف . با مقدمه و فهرست اعلام . مشتمل بر :

صد غزل ، نه قصیده ، شش ترجیع بند ، قصیدهٔ نگارستان ، قصیدهٔ بهارستان ، رباعیات ، ۲۲۰۸ بیت .

آغاز (مقدمه مصحح) : پوشیده نماند که مصنف این دیوان شخصی بود از اهل دزباد .

(متن) : شاها توئی مولای ما امروز و هم فردای ما
از وی چه گویم کو گذشت فردا هم این حالای ما

○ بمبئی - اسلامی ریسرچ ایسوسی ایشن ، مطبعهٔ مظفری ، ۱۳۵۲ه/۱۹۳۳م ، ۱۲۸ + ۲۰ص ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۶۹۸/۷۶۳

★ خرم : مولانا خان محمد نصیر الدین حسن (زنده در حدود ۱۹۲۴م) .

وی سرایندهٔ زبانهای فارسی و اردو و سرائیکی (یکی از لهجه های زبان پنجابی) بوده .

● خیابان خرم

مجموعهٔ اشعار سرائیکی و اردو و فارسی ، همراه با پیشگفتار های از دکتر محمد عبدالغفور ، محمد نعیم احمد اربیله ، محمد سراج الدین قاضی بهاولپور ، محمد فاضل سیکرتری سفارت افغانستان ، محمد اکبر قاضی بهاولپور .

در این مجموعه اشعار فارسی او بعنوان «یاد رفتگان عرف گنج شایگان» چاپ شده است .

آغاز : ای آنکه وجود ست ز جود تو عدم را
لفش تو بر آبست و جواب است قلم را

○ بهاولپور - سرائیکی ادبی مجلس ، باهتمام برگیڈیئر سید نذیر علی ، مکتبهٔ جدید لاهور ۱۹۶۵م ، چاپ اول ، با عکس مؤلف و دیگران ، ۱۶ + ۴۹ + ۷۲ص ، ۲۴ × ۱۷سم .

ش ۲۸۶۲/۲۸۰۰

★ خسرو دهلوی (م ۷۲۵ه) .

Marfat.com

● دیباچهٔ دیوان غرة الکمال

از خود خسرو . درین دیباچه مؤلف شرح حال و آثار خود بیان کرده است .

آغاز : الله اطلع اهله الغر من مطلع هذه غرة الکمال فارجو ان یجعل طلوعها ... انسان از دیباچهٔ حمد مخترعیست که مطلع دیوان .

○ دهلی ـ کتب خانه نظامیه (سید یسین علی نظامی دهلوی) مطبع قیصریه ، بت ، ۱۳۰۳ ، ۲۲ × ۱۳/۵ سم .

ش ۲۶۸٤/۱۹۷٤

● کلیات عناصر دواوین خسرو

مشتمل بر : تحفة الصغر ، وسط الحیوة ، غرة الکمال ، بقیه نقیه .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۸۶م ، لاقص الاول ص۲۸-٤۸۶ ، چاپ سابق در ۱۸۷۱م ، ۵/۲۳ × ۱۶ سم .

ش ۸۶۲۸/۸۵۶۲

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۹۱۶م/۱۳۳٤ه ، چاپ چهارم ، ٤۷۵ص ، ۱۰٤ × ۱۶ سم .

ش ۸۳۳۶/۶۶۶۷

۱۰۷۸۵/۱۳٤۳۸

● نهایة الکمال

مشتمل بر : قصاید ، غزلیات ، قطعات ، رباعیات ، مثنویات ، چیستان .

آغاز : بسم الواهب الذی وهب الشعراء المنبحرة اقلاماً جاریة علی بحور الاشعار ... حمدی که در رویت شعراء کامل نگنجد و ثنای که در کمال مبالغت .

○ دهلی ـ سید یاسین علی نظامی دهلوی ، کتب خانه نظامیه ، مطبع قیصریه ، چاپ اول ، ۱۳۳۲ه ، ۲۳۷ص ، ۶۱ × ۱۲/۵ سم .

ش ۱۳۶۶/۱۹٤۰

۲۶۷۵/۱۹۷۵

Marfat.com

انتخاب اشعار خسرو

● برگزیده‌ئی از غزلها و ترانه های امیر خسرو

آغاز (پیشگفتار) : غزلها و ترانهٔ که در این دفتر .

(متن) : غنچهٔ خندان : بشکفت گل در بوستان آن غنچهٔ خندان کجا
شد وقت عیش دوستان آن لاله و ریحان کجا

○ تهران ـ مؤسسه فرهنگی منطقه ئی ۱۳۴۹ش/۱۹۷۰م ، بخط غلام حسین امیر خانی ،
۵۴ص ، ۱۶ × ۱۱/۵سم .
ش ۲۳۸۳/۳۴۵۰
۱۰۷۹

● سعدی و خسرو

از وزیر الحسن عابدی استاد دانشگاه پنجاب لاهور .

«این مجموعه مشتمل بر تمام غزلیات هم طرحی سعدی و خسرو که دارای جهل و سه زمینهٔ همطرحی و عامل لود و هفت غزل میباشد» .

آغاز : مشتاق و صبوری از حد گذشت یارا
گر تو شکیب داری طاقت نماند ما را

○ لاهور ـ پیکجز لمیتڈ ، پہت ، بخط سید ثقلین زیدی ، ۴۶ + ۲۵۰ + (۷)ص ، ۲۰/۵ × ۱۶/۵سم .
ش ۲۰۲۷/۲۰۹۸
۲۰۱۵/۲۱۰۸
۲۰۱۴/۲۱۰۹
۲۰۱۳/۲۱۱۰
۲۰۲۹/۲۰۹۶
۲۰۲۸/۲۰۹۷
۷۷۷۱-۷۲/۴۷۸۸-۸۹

★ خفی : ابو سعید سید محمد خان
عضو مجلس العلماء دارالاقبال سهوبال .

Marfat.com

● قصیدهٔ تهنیت و تذکیر و دعا بحضور اسلامیان فرمانروا

آغاز: ساقیا می ده بیاد گلرخان آذری
نازنینان سمن بر سبز پوشان هری

○ شاهجهان آباد ـ اختر پریس ، ب‌ت ، ۸ص ، ۲۲ × ۱۴/۵ س‌م .

ش ۱۷۲۲۷

★ خلیل : استاد محمد ابراهیم

شاعر معاصر افغانی .

● رباعیات استاد محمد ابراهیم

آغاز: ای مظهر جلوه ات فروغ امکان
از فهم حقیقت تو عاجز ادراک

○ کابل ـ عبدالشکور حمید زاده ، دولتی مطبع ، ۱۳۷۶ه‍ ق/۱۳۳۶ه‍ ش ، ج+۵۴ص ، ۲۰ × ۱۵س‌م .

ش ۱۶۹۱۱

★ خوشحال خان ختک (۱۰۲۲-۱۱۰۰ه‍) .

شاعر معروف پشتو زبان و یکی از مفاخر پاکستان .

● دیوان خوشحال خان ختک بزبان افغانی و فارسی

دیوان قصاید و غزلیات و رباعیات فارسی و پشتو .

آغاز: ای چه خیال کری په دنیا
دنیا خه ده بی وفا

○ بفرمایش میان حاجی محمد عبدالرحمن تاجران کتب بازار خواجه گنج هوتی ضلع پشاور ، رحمان پریس خواجه گنج هوتی ، با مقدمهٔ پرفسور عبدالمجید افغانی ، ۸+۶۰۸ص ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۸۲۳۰/۶۶۶۲

★ خیام نیشاپوری (م حدود ۵۱۷ه‍) .

● رباعیات حکیم خیام نیشاپوری

Marfat.com

با مقدمه حواشی از محمد علی فروغی و دکتر قاسم غنی مورخ فروردین ماه ۱۳۲۰ شمسی، مجموعهٔ ۱۷۸ رباعی .

آغاز (مقدمه) : خیام یکی از بزرگترین دانشمند ایرانی و از مفاخر ملی است ، بهمه فنون و معلومات زمان خود محیط بود .

(رباعیات) : بر خیز بتا بیار بهر دل
حل کن بجمال خویشتن مشکل

○ تهران ـ باهتمام محمد علی فروغی و دکتر غنی ، انتشارات کتابفروشی زوار ، ۱۳۲۰ش/ ۱۹۴۱م ، بخط علی منصوری حقیقی ، ۱۴۸ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۳۲۲۲/۲۷۶۹

● عمر خیام : رباعیات جلد اول

تهیه متن و ترجمهٔ روسی و پیشگفتار وحواشی واهتمام رستم علیف و محمد نوری عثمانوف. برهبری یوگنی برتلس. (عکس نسخهٔ خطی که) فقط متن فارسی را دارد .

آغاز : آنها که بحکمت در معنی سفتند
در ذات خداوند سخنها گفتند

○ مسکو ـ اداره انتشارات ادبیات خاور ، ۱۹۵۹م ، ۴۳ ورق ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۰۲۲۹/۱۰۲۶۹

● رباعیات عمر خیام مع سوانحعمری حکیم عمر خیام

آغاز (متن) : قرآن که سهین کلام خوانند او را
که گاه نه هر دوام خوانند او را

○ لاهور ـ مرغوب ایجنسی ، کریمی پریس ، بیت ، ۱۶۰ص ، ۱۵ × ۱۰/۵سم .

ش ۱۱۶۸۹/۱۱۶۷۹

تراجم و شروح

● بادهٔ گلفام
انتخاب رباعیات عمر خیام

Marfat.com

ترجمه به اردو از محمد سعید شیدا . ترجمهٔ ۵۰ رباعی از ردیف «ت» .

آغاز : بر خیز بتا یار بهر دل ما ... اے محبوب تو ہمارے دل کو خوشی کے لیے اٹھ .

○ لاهور - ملک نذیر احمد ، فیاض پریس ، ثبت ، بخط محمد ظهور احمد ، ۴۰ص ، چاپ دوم ، ۵/۲۰ × ۵/۱۳سم .

ش ۲۰۸۰/۲۰٤۵

۶۸۸۱/۵۱۱۹

● رباعیات عمر خیام

ترجمهٔ اردو و تصحیح و نظرثانی از **مولوی عبدالباری آسی** . نسخهای قدیم را مقابله کرده است .

آغاز : آمد سحری ندا ز میخانهٔ ما

کای رند خراباتی دیوانهٔ ما

○ لکهنو - مطبع منشی تیج کمار ، اپریل ۱۹۵۵م ، چاپ دوازدهم ، مجموعه ۷۷۲ رباعی ۱۰٤ص ، ۵/۲٤ × ۵/۱۵سم .

ش ۱۲۰۲/۱۵۶۶

۱۳٤٤/۱۷۷۲

۱۹۸۰/۲۶۹۶

۲۱۲۲/۱۹۲۹

۲٤۱۹/۶۷۱۳

● عشرت . . . شرح رباعیات حکیم عمر خیام

از چودهری محمد شفیع استاد اورینٹل کالج (دانشکدهٔ شبانهٔ خاور شناسی) لاهور ، در سنی ۱۹۲۹م ، به اردو .

آغاز : آمد سحری ندا ز میخانهٔ ما

ایک صبح کو ہمارے میکدہ سے یہ ندا

○ لاهور - بفرمایش شیخ ناظر محمد ، حجازی پریس ، (۱۹۷۹م) ، ۳۲٤ص ، ۱۸ × ۱۹/۵سم . به بلات واره شدن نسخه عنوان کامل این شرح معلوم نشده است .

ش ۱۶۹۶۰

Marfat.com

● THE NECTAR OF GRACE

Omar Khayyam's Life and Works

از سوامی گوندا ثرتها (Sawami Govinda Tirtha) . مقدمه از اکبر حیدری نواب حیدر نواز جنگ بهادر .

متن فارسی رباعیات خیام همراه با ترجمهٔ انگلیسی و عکس های نسخهٔ خطی رباعیات خیام .

آغاز : جز هست خدا لیست یقین میدانم
از دفتر کاینات این می خوانم

○ اله آباد ـ کتابستان ، گورنمنٹ سنٹرل پریس حیدر آباد ، ۱۹۴۱م ، چاپ اول ، ۲۱۱ + CC+۲۰۴ص ، چاپ حروفی ، ۲۴ × ۱۶سم ، همراه با عکس مؤلف و مقدمه لویس .

ش ۲۱۲۸/۲۴۸۴

۱۷۱۸۹

✱ درد دهلوی : خواجه میر درد (۱۱۳۳-۱۱۹۹ه)

● دیوان فارسی حضرت خواجه میر درد

مشتمل بر غزلیات و مخمس و رباعیات .

آغاز : ز بس فیض سخن روشن کند هر جا بیانم را
مزد بر سر دهم جا شمع سان عضو زبانم را

○ دهلی ـ بفرمایش سید نور الحسن خان ، مطبع انصاری ، ۱۳۰۹ه ، ۱۴۴ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۲۲۵۱/۲۵۸۶

۱۶۸۹۹

✱ دیدار : ابو محمد دیدار علی شاه رضوی قادری مجددی محدث الوری .
امیر مرکزی حزب الاحناف هند لاهور .

● رحمت غفار

بسال ۱۹۲۹م (= رحمت غفار) گرد آورده است . دارای غزلیات عرفانی ، و در آخر علم عروض در عقاید اهلسنت .

Marfat.com

آغاز : مدد کن چون کنم حمدت که او دارد تسلسلها
الایا ایها الساقی ادراکاساً و ناولها

○ لاهور - ابو البرکات سید احمد الوری ، منظور عام پریس ، ۱۳٤۷ه/۱۹۲۹م ، ۶۰ص ، ۲٤×۱۶٫۵سم .

ش ۳٤۲۳/٤۵۹۳

☆ ذوالفقار شیروانی : کیوان (لوام) الدین حسین بن صدر الدین علی (م۹۷۶ه) .

● دیوان ذوالفقار شیروانی

بتصحیح ادوار ادوارز (Edwar Edwards) . عکس نسخهٔ مکتوبه علی بن موسی بن علی عرف سابری مؤرخ ٤ ذیقعد ۹۳۵ه موجود در موزهٔ برطانیه ش Or. 9777 .

آغاز : چو شد در زنگ ستواری رخ آئینهٔ خاور
هلال از مهد زنگاری نمود آئینهٔ پیکر

○ London, Printed by Order of Trustees
Printed in Great Britain by Phototype Ltd., Barnet, Herts
۱۹۳٤م ، ۶+٤۶۶ص ، ۲٤×۱۷سم .

ش ۱۱۳۳۰/۱۱۳۳۹

★ راجه بابا : دیوان (کلمهٔ دیوان جزو اسم او است) .

وی در منطقهٔ کلی باغ (هزاره ، پاکستان) زندگی می کرد ، کلی باغ پایتخت فرمانروایان ترک بوده . ترکان در ۱۳۹۹م وارد هزاره شدند و در ۱۷۱۳م ازینجا رانده شدند . دیوان راجه بابا ، معاصر آخرین پادشاه ترک سلطان محمود بوده .

● دیوان راجه بابا

با مقدمه و تحقیق از محمد خواص خان . منشی نولکشور در ۱۳۱۵/۱۸۹۷م ، در لکهنو سومین بار این دیوان را در «مجموعهٔ گنجینهٔ عرفان» چاپ‌کرده بود، در آن چاپ این دیوان و مثنویات به راجه عارف بالله منسوب شده است . دیوان غزلیات و مثنویات است ، مقدمه بزبان اردو .

آغاز : گر دم زنی مهرت کنم کس را نباشد چون چرا
گر می کشی یادت کنم کس را لباشد چون چرا

○ راولپندی - مجلس علم و ادب ، سرفراز طاهر پرنٹرز ، دسامبر ۱۹۸۱م ، ۸۷ص ، ۱۷×۱۰سم .

Marfat.com

ش ۱۰۷۸٤/۱۳٦۸۹

★ رسوا : احمد حسن (زنده ۱۲۹۷ه) .

● دیوان رسوا

بسال ۱۲۹۷ه/۱۸۸۰م گرد آورده است . مجموعهٔ قصاید و ٤ ۲۰ غزل .

آغاز : حمد ست جناب کبریا را
کافراخته بی ستون سما را

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۱٦ه/۱۸۹۹م ، ۱۵۰ص ، ۲٦ × ۱۷س‌م .

ش ۲۰٦۹/۱۳۱۰

★ رودکی : ابو الحسن (یا عبدالله) محمد (م۳۲۰٤ه) .

● رودکی ـ آثار منظوم با ترجمهٔ روسی

تحت نظر : ی - برگینکی .

شامل قصاید و مقطعات و ابیات پراکنده که باهم مربوط است .

آغاز : زهی فزوده جمال تو زیب و آرا را
شکسته سنبل زلف تو مشک سارا را

() مسکو - اداره انتشارات «دانش» ، ۱۹٦٤م ، ٥۱۱ص ، ۲۰ × ۱۳س‌م .

ش ۹۸۸٥/۹۸۸٥

★ روشن سرهندی : محمد اسماعیل مجددی فاروقی (۱۳۰۷-۱۳٦۱ه).

از همان است : ۱- انشای روشن . ۲- نسیم چمن در تتبع لفحة الیمن . ۳- جواهر نفیسه در عرفان .

● دیوان روشن = دیوان بوالعجب

ترتیب و تصحیح از دکتر غلام مصطفی خان رئیس بخش اردو دانشگاه عثمانیه حیدر آباد دارای غزلیات ، قصاید ، رباعیات ، نامه ها ، مخمسات و قطعات تاریخ .

آغاز : بوالعجب ماندم ز اعلی شانت ای رب العلا
هست ادنی قدرتت چون خلقت ارض و سما

Marfat.com

○ میرنور خاص ـ محمد اسحاق جان سرهندی ، ۱۳۸۱ه/۱۹۶۱م ، کد+۱۶۸ص ، ۲۰/۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۳۰۵۵/۳۰۳۱

★ رئیس لعمانی (ت۱۹۵۸م)

شاعر و ادیب معاصر هندوستان . مدیر مجلهٔ فارسی «عبارت» که از لکهنو منتشر می شود .

● برات معنی

بسال ۱۹۸۵م گرد آورده است . مجموعهٔ غزلیات ، تخمیسات ، قطعات متفرقه ، چهار قاشها و ابیات پراکنده .

آغاز : رقیبان را نظر هست و نظر نیست
نگار ما بشر هست و بشر نیست

○ لکهنو ـ نشریات علمستان ، نامی پریس ، ۱۹۷۸م ، ۸۰ص ، بخط عبدالغنی (ازبن قلم) ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۹۵-۱۲۹۵۸/۲۵-۱۲۹۲۴

★ زبیده صدیقی (ت ۲۴ فوریه ۱۹۴۲م) .

شاعرهٔ معاصر پاکستانی .

● یتفجر من الانهار

مجموعه منظومه های بزمی و اجتماعی سراینده .

آغاز (توضیح) : از پنج شش سالگی تا امروز از دبستان تا دانشگاه ها که تحصیلاتی میکرده ام .

آغاز (متن منظوم از ص۹۵) : ابکه شرق و غرب عالم از لقایت مستنیر
شاعر بی برگ از فیض سخایت ثمر گیر

○ ملتان ـ شعبه نشر و اشاعت قومی ثقافتی مرکز بهبود پاکستان ، ایس- تی- پرنتر راولپندی ، بخط عبدالعزیز ، ۱۳۹۶ه/۱۹۷۶م ، ۲۸۸ص ، ۱۸ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۱۱۲۹۶/۱۱۳۰۰
۱۱۲۹۵/۱۱۲۹۹

Marfat.com

★ زیب مکسی : سردار میر گل محمد خان تمندار (۱۸۸۳-۱۹۵۳م) .

برای احوال او رک به : شعر فارسی در بلوچستان تألیف انعام الحق کوثر ص۱۶۰ ، چاپ مرکز تحقیقات فارسی ، راولپندی .

● پنج گلدستهٔ زیب/پنج دیوان فارسی

در ۱۳۳۶ھ = سادس ماه رجب روز خمیس اول ، ۱۹۱۸م = «هژدهم اپریل کامل گشت این رهنا کتاب» ، مشتمل است بر اصناف غزلیات مع اوزانش وکتاب الصنائع ترجیع بند و ترکیب بند و مستزاد زیب ، مثلث و مربع و مخمس و مسدس و مسبع و متسع و معشر و قصاید و مفردات .

آغاز : ای از بهشت بوی تو خجلت بهار را
پیچ از کمند موی تو مشک تتار را

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۵۰ھ/۱۹۳۲م ، ۲۶۲ص ، ۳۲ × ۲۱سم .

ش ۱۸۷۹/۱۲٤٥

۷۰۲۷/۷٤٦٦

● خزینة الاشعار = مخمسات زیب جلد اول

بتاریخ ۱۰ ذیقعد ۱۳۵۰ھ/۱۹۳۲م گرد آورده است . مجموعه تخمیس هائی که زیب بر غزلیات شعرای متقدم و متأخر نموده است . به ترتیب ردیف .

آغاز : خدایا بوی الفت بخش باغ روزگارم را
بداغ عشق خود کن تنش پیدا لاله زارم را

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۳۶م ، ۳۲ × ۲۱سم ، ۵۲ص ، بخط سوداگر علی لکهنوی .

ش ۱۸۸٦/۱۲۳۵

۷۰۲۸/۷٤٦۷

★ سخا دهلوی : حاجی حکیم سید نظیر حسین خان (قرن ۱٤ھ) .

مدرس عربی و فارسی در مهاراجه کالجیٹ سکول جے پور هند .

● قصیدهٔ عروة الوثقی

Marfat.com

در منقبت حضرت علی مرتضی (ع) .
آغاز : سحر ز شرق سر بر زد درخشان بیضهٔ بیضا
فروغ انگیز و تابش ریز و تابش بیز و تابش زا

○ آگره ـ بفرمایش سید امیر حسن سها دهلوی ، عزیزی پریس ، ۱۳۳۰ه ، چاپ دوم ۳۴ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۳۴۳۳/۱۰۷۸۰

★ سرکشته اصفهانی : میرزا عبدالله اشتها (م۱۲۸۲ه)

«مولدش اصفهان ... پدرش حاجی فریدون ... در عهد ... محمد خان قاچار رو بخاک ایران آوردند ، از نجیب زادگان گرجستان بوده ، در ۱۲۴۵ه ... متولد گردید ... تاریخ وفاتش میرزا عباس علی متخلص به خرم برشتهٔ نظم در آورده :

گفتا می تاریخ وفاتش خرم
ای وای که اشتها نداریم دگر»

● کتاب میرزا اشتها من کلام میرزا عبدالله المتخلص بسرکشته

دیوان اوست شامل غزلیات بترتیب ردیف .
آغاز (دیباچه) : حمد بیحد و ثنای بیعد و ستایش بیحد و بیعد خداوندی را سزد .
آغاز (متن منظوم) : هر که کاسه لیس آل محمد
برخوردار سفر نو آل محمد

○ ایران ـ بسعی و اهتمام آقای مشتاق ، از نشریات کتابخانهٔ فردوسی ، بخط سید حسین شاهانی در ۱۳۱۲ه ، ۸۰ص ، با شبیه شاعر ، ۱۶ × ۱۰/۵سم .

ش ۱۱۱۴۵/۱۱۱۴۱

★ سعد الدین = شورش عشق

★ سعدی شورازی (م۶۹۱ه) .

● قصاید و دیوان حضرت شیخ سعدی

مشتمل بر قصاید عربی و فارسی ، مراثی ، ترجیعات ، طیبات ، بدائع ، خواتیم .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ۲۶۴ص ، ۲۷ × ۱۸سم .

ش ۱۴۶۷/۹۷۲

Marfat.com

● کلیات سعدی

مشتمل بر : مجالس پنجگانه، سؤال و جواب صاحب دیوان ، عقل و عشق ، نصیحة الملوک، حکایت سلطان اباقا ، نصیحت شیخ اباقا ، گلستان ، بوستان ، ترجیعات ، قصاید فارسی ، مراثی ، مثلثات ، قصاید عربی ، طیبات ، بدائع ، خواتیم ، غزلیات قدیم ، صاحبیه ، مثنوی ، مقطعات ، خبثیات ، و مجالس فی الهزل ، مطائبات ، رباعیات ، مفردات .

○ تبریز ـ دار الطباعة دار السلطنه ، باهتمام محمد تقی الحسنی الحسینی ، جمادی الاول ۱۲۵۷ه ، ۴۲۸ص ، ۲۸ × ۱۹س‌م .

ش ۷۴۳۵/۶۸۶۸

○ ایران ـ حسب الامر منوچهر خان مقرب بسرکار بهرام بیک ، ۱۲۶۱ه ، بخط محمد باقر خوانساری بن ملا محمد حسین ، ۲۹ × ۱۹س‌م .

ش ۱۳۸۴۳/۱۳۸۵۱

۱۷۲۷۵ ناقص الآخر

○ بمبئی ـ ربیع الاول ۱۲۶۷ه ، ۳۶ (دیباچه) + ۲۴ (گلستان سعدی)ص، ۲۶ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۲۷۶/۱۷۲۷۶

○ بمبئی ـ ۱۲۸۳ه ، ۴۰۵ص ، ۲۱ × ۱۶س‌م .

ش ۷۳۸۲/۶۸۱۷

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۵ه ، ۲۷ × ۱۸ س‌م .

ش ۱۴۶۷/۹۷۲

انتخاب دیوان سعدی

● برگزیده‌ئی از غزلهای سعدی

پیش‌گفتار از سلیم نیساری مورخ مهرماه ۱۳۶۰ش . شامل ۴۷ غزل و ۳ ترانه .

«تصویر روی جلد از میناتوری که ورود سعدی را به مجلس مناظرهٔ دانشمندان نشان میدهد و اصل آن در کتابخانهٔ بودلیان انگلستان می باشد ، اقتباس شده است» .

آغاز (پیشگفتار) : غزلیات سعدی در کلیات او در چهار دیوان به نام غزلیات قدیم طیبات .

Marfat.com

(غزلیات) : اگر تو فارغ از حال دوستان یارا
فراغت از تو میسر نمی شود مارا

○ تهران - مؤسسه فرهنگی منطقه‌ئی ، چاپخانهٔ اختر شمال ، به روش آفست ، مهر ماه ۱۳۵۰ه ، بخط ابراهیم زرین قلم ، ۶۸ص ، ۱۶ × ۱۲س‌م .

ش ۵۳۳۱۰۴۳۸۱

۵۳۴۰/۴۳۸۰

۱۲۳۲۵/۱۲۳۶۱

● سعدی و خسرو

غزلهای هم طرح سعدی و خسرو . در ص ۷۷۱ گذشت .
★ سودا دهلوی : محمد رفیع (۱۱۲۵-۱۱۹۶ه) .

● غزلیات سودا

آغاز : ایکه در چشم بهر صورت تو منظوری بیا
وی بدل نزدیک من از من چرا دوری بیا

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۴ه/۱۹۱۹م ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م ، غزلیات فارسی سودا در کلیات اردوی او از ص ۲۲۱-۲۴۸ .

ش ۲۲۴۲/۲۵۷۷

★ سیف الدین اسفرنگی (۵۸۱-۶۶۶ه) .

● دیوان سیف الدین اسفرنگی

به تصحیح و تحقیق دکتر زبیده صدیقی به سال ۱۹۷۸م .
شامل قصاید ، قطعات ، غزلیات ، ترجیع بند و ترکیب بند ها ، رباعیات ، ابیات .

آغاز : ای ز لسیم زلف تو گلشن روح خوش هوا
ز آئینه‌ی جمال تو آب حیات را صفا

○ ملتان - قومی ثقافتی مرکز بهبود ، سید پریس ، ۱۳۹۹ه/۱۹۷۹م ، ۷۵۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۸/۵س‌م .

ش ۱۳۲۴۱/۱۳۲۵۷

Marfat.com

★ شاکر الکی (قرن ۱۲ه) .

وی مرید و لبیرهٔ شیخ یحیی الکی (م۱۱۳۲ه) بوده . در مقدمه با دلائل و قیاسات روزگار تولد شاکر از ۱۱۰۷ه تا ۱۱۱۲ه تعیین شده است . وی تا ۱۱۸۶ه زنده بوده است .

● دیوان شاکر

گرد آوری از لذر صابری و سید رفیق بخاری .

مشتمل بر : دعا ، مناجاتها ، غزلیات ، قصاید ، لامهٔ منظوم ، مخمس ، مسدس در احوال خود ، نوحه جات ، قطعات ، معما ، اشعار دو بیتی و رباعی ، مفردات .

آغاز : نمی دانم چرا پروردگارا
ز معدومم نمودی آشکارا

○ کیمبل پور - مجلس نوادرات علمیه اٹک ، ملٹری پریس ، ۱۹۷۰م ، چاپ اول ، ی+ ۱۳۵ص ، ۲۱×۱۶سم .

ش ۶۸۶۶/۵۲۶۶

★ شاکر

تخلص دوم نواب آصفجاه است .

● دیوان شاکر

در ص ۷۳۸ گذشت .

★ شبلی نعمانی (م۱۳۳۲ه) .

● کلیات فارسی شبلی نعمانی

○ اعظم گڑھ ، دار المصنفین ، معارف پریس ، ۱۳۷٤ه گرداوری از مسعود علی ندوی ، ۶+۱۱۸ ص ، ۲٤×۲۶ سم

ش ۸۵۸۶

● کلیات فارسی شبلی نعمانی

با مقدمه و جمع آوری و ترتیب و تصحیح و توضیح از دکتر محمد ریاض

مشتمل بر : نعت ، ترکیب بند ها، قصاید و مثنویات ، قطعات و منظومات، مراثی، غزلیات.

آغاز : نعت حضرت رسول اکرم(ص) و بیان احزان خود .

یا سائلا من ذی الخبر رحمی که امروزم دگر
از دیده شد خون جگر وز دود آه بی اثر

Marfat.com

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد ـ مکتبهٔ جدید لنبریس لاهور ، ۱۳۹۷/۱۹۷۷م ، بخط عبدالعزیز ساکن راولپندی ، د ۰ + ۱۵۵ ص ، ۲۰٤/۲۰٤ × ۱۸ س م .

ش ٤-۳۰۱۲۱/۷۱-۲۲۰۷۰

٤۱-۱۹۱۳۸/۵۱-۱۶۲٤۸

★ شجاع الملک درالی کابلی (۱۱۹۸-۱۲۵۸ه) .

با تخلص شجاع الملک ، شاه شجاع ، شجاع

● چمنستان شاه

به تصحیح مرزا محمد اکبر خان خاور . در ترقیمه نام کتاب «نگارستان معنی مسمی به چمنستان شاه» آمده است . مجموعهٔ غزلیات ، رباعیات مفردات .

آغاز : الهی بلبل توحید خود گردان زبانم را
بلند آوازه چون مستان نما شور و فغانم را

○ لدهیانه ـ مطبع مجمع البحرین ، شعبان ۱۲۷۷ه ، بخط سید شجاع الدین عرف امراو مرزا دهلوی ، ۱۵٦ + ۲ ص ، ۲۹/۵ × ۱۹ س م .

ش ۹٦۵/۱۵۹۷

★ شرف بالی پتی : ابو علی شرف الدین (م ۷۲٤ه) .

● دیوان بو علی قلندر

آغاز : اگر بینم شبی لاگه من آن سلطان خوبان را
سری در پای وی آرم فدا سازم دل و جان را

○ میرٹھ ـ مطبع جگت پرشاد ، ۱۸۹۰م ، ۳٤ ص ، قسمتی از ردیف «ی» افتاده است ، ۲۵/۵ × ۱٦ س م .

ش ۱۷۲٦۰

○ حیدر آباد دکن ـ کتب خانه یوسف احمد شاه ، اعجاز مشین پریس ، سنه ، ص ۹۷-۱۲۸ ، در کلام قلندری ، ۲٤ × ۱٦ س م .

ش ۷٤۰۷/۵۹٦۲

ترجمهٔ دیوان بو علی

Marfat.com

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی معه اصل فارسی دیوان حضرت شاه شرف الدین بوعلی قلندر

از مولوی محمد شاه الدین قریشی قادری سروری . ترجمهٔ ۸۶ غزل .

آغاز (دیباچهٔ مترجم) : سبحان الله ذات مقدس مست الست شرابی
ہتھ پریم پیالہ پھڑیا سرخ شراب عنابی

(ترجمهٔ دیوان) : هست در سینهٔ ما جلوهٔ جانانهٔ ما
بت پرستیم ، دل ماست صنم خانهٔ ما
سینے ساڈے اندر درشن دلبر دھوڑ دھمائی
ٹھاکر دوارے دلدے اندر تاں میں اوھندی پائی

○ لاهور ـ ملک چنن دین و ملک فضل الدین ، تعلیمی پریس ، ۱۹۶۱م ، ۹۴ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۲۹۳۴/۲۸۹۹

شرح دیوان بو علی قلندر

● مفتاح الغیب

از شیخ عطا محمد عطا نظامی و شیخ حبیب الله مظهر نظامی ساکن جیٹھی کے ، ضلع سیالکوٹ ، به اردو ، با مقدمه و شرح احوال بو علی در ۱۳۶ صفحه .

آغاز : هست در سینهٔ ما جلوهٔ جانانهٔ ما
ہمارے سینہ میں معشوق کا جلوہ ہے

○ سیالکوٹ ـ اشرف برق پریس ، اکتوبر ۱۹۳۳م ، ۱۳۶ + ۳۲۱ص ، بخط ممتاز عبدالرؤف مہر بھٹی ، محله شاه صدق وزیر آباد ضلع گوجرالواله ، ۲۳×۱۵سم ، تقریظ از سید جماعت شاه ساکن علی پور سیدان ضلع سیالکوٹ مورخ ۱۳۵۱ھ/۱۹۳۳م .

ش ۲۹۴۲/۲۹۰۷

● ترجمهٔ منظوم بزبان اردو و پنجابی مع اصل فارسی رباعیات قلندر یعنی نعرهٔ قلندر

Marfat.com

ترجمهٔ اردو از عبدالغفور قادری لقشبندی .

ترجمهٔ پنجابی از مولوی محمد شاه دین قادری سروری . ساکن رلگپوره ضلع سیالکوت .

آغاز (رباعیات) : ای آنکه ز نور تو دو عالم روشن
پنهان تو بعالمی چو جان الدر تن

○ لاهور ـ ملک چنن دین و ملک فضل الدین ککے زئی ، حجازی پرلشنگ پریس ، بت ، ۲۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۲۹۳۳/۲۸۹۸

★ شعری کشمیری : ابو محمد حسن قادری (۱۲۲۳-۱۲۹۸ه) .

● مرآت خیال

بسال ۱۲۷۲ه (= مرآت خیال) گرد آورده است . دیباجه در شرح احوال سراینده ، دیوان غزلیات ، قطعات ، مفردات ، ساقی نامه ، تهنیت عید ، قصاید ، قطعات تاریخ .

آغاز : الهی جوهر تاثیر ده تیغ زبانم را
کرامت کن دم گیرنده در دلها بیانم را

○ (مطبع ریاض هند) ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ط+ ۵۲۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۰۷۷۹/۱۳۴۳۲

★ شمس تبریز : جلال الدین محمد مولوی (م۶۷۲ه) .

● دیوان حضرت شمس تبریز

آغاز : ای طائران قدس را عشقت فزوده بالها
در حلقه سودای تو روحانیان را حالها

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۷۹م ، چاپ دوم ، ۲۷۸ص ، ۲۵/۵ × ۱۷ س م .

ش ۱۲۷۲/۱۸۱۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸۷م ، چاپ سوم ، ۴۳۵ص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۶۹۶۷

Marfat.com

○ [illegible] مطبع اتفاق ، ۲۲ ربیع الاول ۱۳۰۹ھ ، ۲۶۸ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۳۸۶۸/۵۴۴۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الثانی ۱۳۳۵ھ ، ۱۰۳۶ص ، ۳۱ × ۲۰سم .

ش ۱۲۵۴/۱۸۳۱

★ شمس الدین اوچی : مخدوم الملک سید شمس الدین خامس گیلانی (زنده در ۱۲۸۲ھ) .

● ارمغان اوچه

گرد آوری از سید نذیر علی شاه . مجموعهٔ اشعار اردو و فارسی و سرائیکی است . از آنمیان ۱۶ غزل فارسی می باشد .

آغاز (کلام فارسی) : تا چند شوی غره بایام حیات
برخیز بزن دست بذیل حسنات

○ بهاولپور ـ بریگیڈیر نذیر علی ، گردیزی پرنٹنگ پریس ، ۱۹۶۶م ، ۷۲ + (۳)ص ، با عکس مؤلف و عکس تحریر مؤلف ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۲۸۰۳/۲۸۶۵

۲۸۰۵/۲۸۶۶

★ شورش عشق کابلی : شیخ سعد الدین احمد انصاری (م۱۲۲۵ھ) .

● دیوان شورش عشق

مجموعهٔ غزلیات ، مخمس ، رباعیات ، مثنویات ، ترجیع بند ، در مثنویات تخلص او «سعد الدین» و در غزلیات تخلص او «شیخ القدس» آمده است .

آغاز : اول بنام آن که بهر ذره نام داد
سرمایه وجود بهر خاص و عام داد

○ لکهنو ـ بفرمایش قادر حسن خان و به تصحیح امداد علی علوی متخلص به علوی ، دار الاشاعت فارسی اورینٹل بکڈپو ، یونائیٹڈ انڈیا پریس ، ۱۸۹۱م ، ۴۶۸ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۴۰۵۳/۱۳۹۶۲

★ شوریده شیرازی : محمد تقی (۱۲۷۴ھ ـ ۱۳۴۵ھ) .

● غزلیات شوریده شیرازی فصیح الملک

Marfat.com

با دیباچه و اهتمام و خط حسن احسان فصیحی پسر شوریده. در ۱۳۲۵ه‍.ق در طهران کرد آورده است.

آغاز: ای سلسلهٔ زلف تو بر گردن دلها
تا کی نهی این سلسله بر پای دل ما

○ طهران ـ باهتمام پسر مؤلف حسن احسان فصیحی، چاپخانهٔ مجلس، ۱۳۲۵ه‍.ق، (٤)+۱۱۹ص، با عکس سراینده و پسرش، ۱۷×۱۱س‌م.

ش ۹۶۹۸/۹۶۵۷

★ صادق افغانی: محمد حیدر (ت۱۱۶۹ش).

● چند رباعی گزیده

آغاز: با حضرت ما دوستی یکدله کن
هر چیز که غیر ماست آن رابله کن

○ (کابل) ـ باهتمام سکندر زاده دولتی مطبع، ۱۳۴۵ه‍.ش، بخط سراینده ۵+(۲٤)ص، ۱۸/۵×۱۳/۵س‌م.

ش ۳۰٤٤/۳۰۶۲

۶۹۲٤/۵۰۱۶

★ صادق حسین نقوی (ت۲۵ دسامبر ۱۹۰۹م).

پسر خیر علی شاه. در ڈیره سیدان کپورتهله (پنجاب، هند) متولد شد. مدتی استاد دانشکدهٔ دولتی کویته بوده است.

● شاخ طوبی

مجموعهٔ مثنویات، منظومات، قطعات، تصرفات، رباعیات، متفرقات.

آغاز: عیار پختگی ها فطرت خامی که من دارم
هر آغازم شود غماز انجامی که من دارم

○ کویته ـ طاهره نقوی، اسلامیه پریس، ۱۹۵۲م، ۱۲۵ص، ۲۰×۱۶س‌م.

ش ۱۳۸۸/۱۷۲۸

۵٤٤۶/٤۵۱۲

Marfat.com

۵۶۴۵/۴۵۱۳
۵۱۲۱/۵۸۹۹

★ صائب تبریزی، میرزا محمد علی (م۱۰۸۱ه) .

● دیوان صائب

دیباچه از عبدالرحمن خان بن حاجی محمد روشن خان . او می نویسد که این انتخاب دیوان میرزا محمد علی صایب تبریزی است که میرزا عاملای بلخی بنام «مرآت الجمال» و یا «واجب الحفظ» کرده بوده ، بتصحیح عبدالباری آسی که می گوید اکثر اشعار التخاب را وی در کلیات میرزا صائب نیافته است .

آغاز (مقدمه) : بعد حمد ناظم سبع سموات .

(متن) : غیر حق را میدهی ره در حریم دل چرا
می کشی بر صفحه هستی خط باطل چرا

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۹۱۹م ، ۱۵۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س‌م .
ش ۲۰۹۷/۲۴۶۲

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷۳م ، ۱۵۲ص ، ۲۰/۵ × ۱۲/۵س‌م .
ش ۱۰۷۷/۱۳۴۳۰

● دیوان صایب بخط میرزا صایب

بمقدمهٔ ممتاز حسن مؤرخ ۱۲ ستمبر ۱۹۷۱م ، چاپ افست از روی نسخهٔ خطی موزهٔ ملی پاکستان بشمارهٔ N.M. 1958-266/1

آغاز (مقدمه) : صایب یکی از بزرگ ترین شعرای ایرانست که بشبه قارهٔ پاک و هند آمده .

(متن) : اگر نه مد بسم الله بود سر تاج عنوانها
نگشتی تا قیامت تو خط شیرازه دیوانها

○ کراچی - لیشنل پبلشنگ هاؤس ، چاپخانهٔ غلام علی پبلشرز لاهور ، اکتوبر ۱۹۷۱م ، ۸+۱۰۰۵+۸ص .

ش ۱۳۲۳/۱۷۱۳
۵۵۱/۲۱۲۳

Marfat.com

۵۵۲/۲۱۲٤

۱۱۲۷۸-۷۹/۱۱۲۸۳-۸۳

● دیوان صائب با اضافهٔ غزلیات بخط و مهر صائب ★

با مقدمهٔ ممتاز حسن . چاپ افست از روی نسخهٔ خطی موزهٔ ملی پاکستان کراچی بشماره .N.M. 1958-266/2

○ کراچی ـ نیشنل پبلشنگ هاؤس ، چاپخانهٔ غلام علی لاهور ، ۸+۷۱۱+۸ص ، ۲٤/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۳۳۰/۱۷۱۹

۵٦٦-٦۷/۲۱۱۵-۱٦

۱۱۲۸۰-۸۱/۱۱۲۸٤-۸۵

● کلیات صائب

مشتمل بر غزلیات ، قصاید ، رباعیات .

آغاز : اگر نه مد بسم الله بودی تاج عنوانها .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۰٦م/جمادی الاول ۱۳٤٤ه ، ۷۱٦ص ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س‌م .

۲۵۱۳/۲۱۹۲

۱٦۹٦٦

★ صحو : آغا محمد داود نقشبندی ابو العلائی (قرن ۱٤ه) .

● دفتر رحمت=دیوان صحو

گرد آوری از محمد عبدالکریم خان شمشیر ناظم کرور گیری ممالک محروسهٔ سرکار عالی نظام حیدر آباد دکن ، بسال ۱۳۳۲ه=دفتر رحمت .

مشتمل بر ۳۱۳ غزل .

آغاز : کس نمیداند بعالم یار میدالد مرا
چاک دامن از جنون هر تار میدالد مرا

○ آگره ـ بفرمایش (جامع کتاب) محمد عبدالکریم خان ، ابو العلائی اسٹیم پریس ، ۱۳۳۲ه ، ۲۸ (تقریظات) + ۱۲۷ص ، ۲٤ × ۱٦س‌م .

Marfat.com

ش ۷۲۰۷/۵۹۶۱

★ ضیا علی احمد (ت۱۹۰۵م) .

سجاده نشین حضرت شاه ابوالمعالی در البیشهه بخش سهارن پور (هند) .

● دیوان ثانی موج بحر معانی وحدت سبحانی یعنی نسخهٔ عشق حق

مجموعهٔ غزلیات اردو و فارسی ، مناجات سی حرفی ، نامهٔ منظوم بنام خواجه ثناء الله مشهور به پیر خرابات مقیم جلال پور ضلع گجرات نوشتهٔ ۲۹ ربیع الاول ۱۲۹۳ه ، قطعات تاریخ ، ده پند بنام حافظ محمد ضیاء الحق وقتی او به عهده «پیشکاری» در تحصیل رک ضلع سهارن پور منصوب شده بود .

آغاز : ذات مطلق او برون از فکر وز اوهام ما
کنه ادراکش منزه گشت از افهام ما

○ سیالکوٹ ـ مطبع رفاه عام ، باهتمام منشی دیوان چند ، ب‌ت ، ۱۱۶ص ، ۲۳ × ۱۶سم .

ش ۷۳۰۷/۶۷۷۳

★ ضیا کنجاهی : ضیاء محمد (ت۱۹۲۸م—زنده) .

شاعر معاصر پاکستانی ، برای شرح حال او رک به مقدمهٔ نوای شوق .

● نوای شوق

مجموعهٔ قصاید ، غزلیات ، مثنویات ، قطعات ، ترانه های میهنی ، ماده تاریخ ها ، متفرقات، دو بیتی ها و مفردات .

آغاز : مرحبا ای ارض پاکستان ما
مرحبا ای میهن ذی شان ما

○ سیالکوت ـ انجمن فارسی سیالکوت ، بکوشش محمد حسین تسبیحی با همکاری شاعر ایس‌ـ تی‌ـ پرلترز راولپندی ، ۱۳۹۷ه/۱۹۷۷م ، ۱۹۶ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۸۹-۱۱۴۸۸/۷۹-۱۱۴۷۸

★ ضیا جعفری : سید عنایت علی شاه (۱۹۰۵-۱۹۷۰م) .

شاعر معاصر پاکستانی . رک به : فارسی گویان پاکستان : ۳۸۲ چاپ مرکز .

چمن چمن

Marfat.com

گرد آوری از دکتر مرتضی جعفری .

مشتمل بر غزلیات ، منظومات ، قصیده ، رباعیات ، قطعات .

آغاز : مپرس کیفیت لذت بهار مرا
هزار میکده در یک نگاه یار مرا

○ پشاور ـ مجلس یادگار ضیاء ، منظور عام پریس ، بخط مولوی محمد اسرائیل (۱۳۵۲خ) چاپ اول ، ۱۲۷ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۷۳-۷۵۷۲/۳۵-۸۴۳۴

★ طالب چشتی : مولوی محمد عمر الدین (زنده در ۱۳۱۸ه) .

ساکن گڑھ شنکر (پنجاب ، هند) .

● دیوان طالب چشتی

قطعهٔ تاریخ اختتام دیوان از محمد فیروز الدین فیروز مدرس اول فارسی ایم- بی- هائی سکول سیالکوٹ :

فیروز سال او ز سر حمد حق بگفت
دیوان طالب ست گلستان معنوی

۱۳۱۰ + ۸ = ۱۳۱۸

مجموعهٔ غزلیات .

آغاز : ای طالب چشتی چه گوئی شعر دیوانها بنوشین جام (پاره شده است) .

○ سیالکوٹ ـ بفرمایش شیخ احمد جان جالندهری ، مفید عام پریس ، ۶۴ص ، ۱۳۱۸ه ، بخط محمد عظیم ساکن گکهڑ ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۲۸۲/۶۶۴۸

★ طاهر همدانی : بابا طاهر .

★ طرزی : سردار غلام محمد خان (ت۱۲۴۵ه ـ زنده در ۱۳۰۹ه) .

فرزند سردار رحمدل خان فرمانروای قندهار .

● دیوان جناب طرزی صاحب افغان طول عمره

مشتمل بر منظومات و رقعات او ، با دیباچه در شرح احوال طرزی نوشتهٔ محمود طرزی سهس مقدمهٔ دیوان از خود طرزی .

Marfat.com

آغاز : ای لال ز وصف تو پیوسته زبانها
در خانه چو شق مانده ز حمد تو بیانها

○ کراچی - بسعی و اهتمام محمد انور خان ، مطبع محمدی ، محرم ۱۳۱۱ھ ، بخط محمد زمان ، ۷۰۸ص ، ۲۹/۵ × ۱۹سم .

ش ۱۶۹۸۳

✱ ظهوری ترشیزی : ملا نور الدین (م۱۰۲۵ یا ۱۰۲۶) .

● دیوان ملا نور الدین ظهوری

آغاز : آنکه خواهد داشت فردا رحمتش ایمان ما
گشته وصفش آفتاب مطلع دیوان ما

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹۷م/۱۳۱۵ھ ، چاپ اول ، ۶۶۴ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۲۵۲۵/۲۲۰۰

۶۹۳۸/۵۵۵۸

۱۰۹۳۶

✱ ظهیر فاریابی : ظهیر الدین طاهر (م۵۹۸ھ) .

● دیوان ظهیر فاریابی

در چاپهای شبه قاره روی صفحهٔ عنوان دیوان او چنین نوشته الد :

دیوان ظهیر فاریابی
در مکه بذدد اگر بیابی

گذشته از نشانهٔ محبوبیت دیوان ظهیر ، «کتابدوستان» باستناد این فقره دزدی کتاب را نیز روا می شمارند .

آغاز : غبار راه تو در دیده توتیا ست مرا
بیا که دیدهٔ غمدیده بی ضیا ست مرا

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۳۳۱ھ/نوبر ۱۹۱۳م ، ۳۲۶ص ، ۲۲/۵ ×

Marfat.com

ش ۷٤۱۳/۵۹۳۹

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۱٦م ، چاپ دوم ، ۱۲۷ص ، ۲٤×۱٦س م .

ش ۱٦۱۵/۱۱۷۱

۲٦۹۵/۱۹۸۱

۹۰٤۱/۸۹۹۸

● قصاید ظهیر فاریابی

در مدح : تخت نشستن نصرة الدین ، عضد الدین طغان شاه ، نصرة الدین ابو بکر بن محمد ، نصرة الدین بن محمد ، طغانشه موید ، اتابک اعظم ، اتابک اعظم ابوبکر بن محمد در تهنیت عید ، مدح قزل ارسلان ، و قطعات .

آغاز : سپیده دم چو شدم محرم سرای سرور
شنیدم آیت توبوا الی الله از لب حور

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۱ه/۱۹۱۳م ، چاپ سوم ، ص۱-۲۰۹ ، ۲۲/۵×۱۳/۵س م .

ش ۷٤۱۳/۵۸۲۹

● قصاید فاریابی به تحشی جدیدهٔ اردو بقدر نصاب

قسمتی که جزو برنامهٔ درسی بوده است . آغاز برابر نمونه .

⊙ کانپور ـ بفرمایش محمد سعید ، مطبع مجیدی ، محرم الحرام ۱۳٤۸ه/جون ۱۹۲۹م ، ۵۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۳٦۲۰/۷۸۰۷

✱ عاجز : سید غلام دستگیر نقشبندی (قرن ۱۳ه) .

● لخلخه گلاب=دیوان عاجز

مجموعهٔ غزلیات ، مخمس ، رباعیات ، قصاید .

نام کتاب **لخلخهٔ گلاب** برابر با سال طبع ۱۳۱۸ه آلست .

آغاز : ای ابتدای ما ز توهم انتهای ما
راجع بسوی تست ز هر سو ثنای ما

Marfat.com

○ حیدر آباد دکن ـ [illegible] فیض الکریم ، ۱۳۱۸ھ ، ۲۶۲ + ۹ص ، ۲۴/۵ + ۱۶س‌م .

ش ۲۹۷۸/۳۰۳۹

○ حیدر آباد دکن ـ صحیفهٔ پریس و نظام المطابع ، بت ، چاپ دوم با اضافات ، ۳۶۵ + ۱۰ (غلط نامه) ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۳۴۲۳/۱۰۷۷۱

✱ حاصلی : غلام سرور .

● قاف نامه

مجموعهٔ ۳۲ غزل با ردیف «ق» رک به : موزه : ۵۰۹ .

آغاز : ای جهان آفرین یگانه و طاق
از همه قید ها علی الاطلاق

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷۷م ، ۲۰ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۶۹۶۴/۷۰۲۳

✱ عالی شیرازی : نعمت خان .

● دیوان نعمت خان عالی

مشتمل بر غزلیات ، رباعیات ، قصاید ، تواریخ .

آغاز : تمامی یابد از مصراع بسم الله دیوانها
به بین کز مد این ابروست زیب روی عنوانها

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۹۴م ، چاپ اول ، ۲۵۲ص ، بخط سیتا رام عرف ذالچند ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۳۴۲۳/۱۰۷۷۰

✱ عراقی همدانی ؛ فخرالدین ابراهیم (م۶۸۸ھ) .

● کلیات عراقی

مشتمل بر قصاید و غزلیات و رباعیات و مثنوی عشق نامه با سر آغاز .

هر که جان دارد و روان دارد
واجبست آنکه ورد جان دارد

Marfat.com

آغاز : ای جمالت عرش عزت جاودان انداخته
گوئی در میدان وحدت کامران انداخته

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۹ه/۱۸۹۱م ، ۲۴۳ص ، ۲۴×۱۶س م .

ش ۲۴۹۰/۶۳۲۲

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ص ع از محمد حسین ـ نقاش عادل گڑه ، بت ، ۲۲۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س م ، متن بخط محمد فاضل ، مصحح مولوی کرم الهی حنفی قادری سلحالوی لاهوری .

ش ۹۹۹/۱۶۷۹

۱۰۳۹/۱۶۶۱

۱۳۶۹۷/۱۰۸۰۲

۱۶۹۶۳ در ۲۲۴ صفحه

۱۷۱۳۳ در ۲۲۴ صفحه

✱ عرفی شیرازی (م۹۹۹ه) .

● دیوان عرفی شیرازی

مشتمل بر : غزلیات ، مقطعات ، رباعیات ، مثنویات .

آغاز : تحفهٔ مرهم نگیرد سینهٔ افگار ما
سایهٔ گل برلتابد گوشهٔ دستار ما

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۷ه/اگست ۱۸۸۰م ، ۱۷۸ص ، بخط دارابعلی ، ۲۷ × ۱۷/۵س م .

ش ۳۸۵۲/۵۶۱۸

● قصاید عرفی

آغاز : ای متاع درد در بازار جان انداخته
گوهر هر سود در جیب زیان انداخته

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، سپتمبر ۱۸۷۲م ، ۱۴۸ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷/۵س م
ش ۴۱۸۳/۷۵۳۹

Marfat.com

○ کلکته ـ بفرمایش حاجی محمد سعید ، مطبع مجیدی کانپور ، ۱۳۳٤ھ/۱۹۱٦م ، ص ش ٦ ۵۰۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الاول ۱۳٤۷ھ/ستمبر ۱۹۲۸م ، ۱٤۸ص ، محشی ، ۲٦/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۸۲۳/۱۲۵۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی تیج کمار (وارث مطبع منشی نولکشور) ، اکتبر ۱۹٦٦م/ جمادی الثانی ۱۳۸٦ھ ، چاپ نهم ، تیراژ این چاپ سه هزار نسخه بوده ، یعنی حدود بیست سال قبل ، قصاید عرفی بازار و طرفدار داشته ، ۲۷ × ۱۷س م ، ۲٤۸ص ، محشی .

ش ۹۵۷/۱٤٤۵

○ بفرمایش حاجی محمد حسین ، مطبع مسیحی ، بت ، ۱٤۹ص ، ۲۵/۵ × ۱۷س م .

ش ۵۹۷٦/۷٤۲۹

۷۳۲۵/٤۱۸۲

○ مطبع محمد ، بت ، ۱۲۸ص ، ناقص الآخر ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س م .

ش ۱٦۸۲٤

● طراز معنی=شرح قصاید عرفی

از قطب الدین ، بسال ۱۲۹۳ھ :

نام او را طراز معنی دان
لفظ نامش لیارد از نامش

فیض خاصش چو عام شد بر خلق
«فیض بار» ست سال اتمامش

و اما ازین ماده ۱۰۹۳ھ بدست می آید . شرح قصاید منتخب است .

آغاز : بنده قطب الدین فارغ است دست افتخار بر دوش نا کشیده و از اظهار قدرت زبانت سخن معرض بر آمده بشرح بعضی ابیات قصاید ملا عرفی که باعتقاد خود مشکل یافته .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۸۸۱م/۱۲۹۸ھ ، چاپ دوم ، ۱۲٦ص ، ۱۷/۵س م .

Marfat.com

ش ۱۸۳۱/۱۲۸۰
۱۸۳۸/۱۲۷۳

● عجیب و غریب یعنی شرح قصاید عرفی

از مولوی عبدالمجید پیلی بهمتی ولد عبدالرحیم . در ۱۳۰۳ه = «یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا» ، شرح ۵۱ قصیده بزبان اردو .

آغاز : مقدمه رب اشرح لی صدری ویسرلی امری واحلل عقدة لسانی یفقهوا قولی. شعر سلام هلی خیر الانام وسید .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۳۰م ، چاپ سوم ، ۴۰۸ص ، ناقص الآخر ، ۲۸/۵ × ۱۸/۵ س م .

ش ۴۹۴۲/۳۶۲۴
۳۷۸۸/۵۲۱۹
۳۱۸۹/۶۴۶۱
۱۷۱۹۰

● قصاید عرفی بمعه شرح

شرح از شادان بلگرامی و مولوی مرتضی حسن فاضل لکهنوی ، به اردو . بمطابق نصاب فوق لیسانس فارسی ۱۹۶۲م ، شرح چهار قصیده است :

۱- در نعت سرور کائنات(ص) . ۲- در تعزیت ابو الفتح و تهنیت خالخانان. ۳- در مدح خالخانان بفرمایش ابو الفتح . ۴- ذو مطلعین در مدح خالخانان گفته .

آغاز (قصیدهٔ ۱) : یه قصیده بحر هزج اخرب مکفوف محذوف یا مقصود میں ہے اقبال کرم میگزد ارباب همم را - همت نخورد لیشتر لا و نعم را .

○ لاهور - شیخ مبارک علی بک سیلر ، علمی پرلٹنگ پریس ، ۱۹۶۳م ، ۴۰ص ، ۱۵/۵ س م .

ش ۱۵۰۰۳/۱۴۰۱۱

✱ عشق : حکیم عبدالباسط (۱۲۳۸-۱۳۰۲ه) .

پسر مولوی محمد مهدی واصف نگارندهٔ حدیقه المرام . در مدراس زاده شد و در گلباغ محله ترپ بازار حیدر آباد دکن مدفون گشت .

Marfat.com

● نزانهٔ عشق

مشتمل بر غزلیات و رباعیات فارسی و اردو ، دیباچه در احوال سراینده .

آغاز (کلام فارسی) : ز جهل و شرک مپرسید شرع و دین مرا
کنم نه سجده بجز عقل آفرین مرا

○ حیدر آباد دکن ـ اعظم سٹیم پریس ، ب‌ت ، دیباچه در ۳۶ص ، قسمت فارسی از ص۱ـ ۱۰۶ ، قسمت اردو از ص۱۰۷-۱۴۳ ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۴۰۴۳/۱۳۹۷۲
۴۶۴۷/۳۰۶۸

✱ عطائی : شاه محمد (قرن ۱۳ه) .

قانونگوی پرگنهٔ سانڈی .

● عطائی نامه

حرف اول هر غزل به ترتیب الفبائی است . ردیف همه غزلها حرف «ل» است .

آغاز : ای در عرق از عارض رنگین تو شد گل
خجلت زدهٔ کاکل مشکین تو سنبل

○ مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۸۸۶م ، چاپ هفتم ، ۲۰ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷ س‌م .

ش ۱۲۳۷/۱۷۷۸

✱ حضرت علی ابن ابیطالب علیه السلام (ش. ۴۰ه) .

● انوار العقول من اشعار وصی الرسول

منقول از شرح میبدی . ترجمهٔ فارسی دیوان حضرت علی علیه السلام است .

آغاز : الحمد لله الذی دانت لعزته الجبابره وتضعضعت دون عظمته الاکاسره واتضحت الاعلام علی تفرده .

رک به : ذریعه ۲ : ۴۳۱ .

○ طهران ـ مطبع اخوان کتابچی ، ۱۳۵۵ه) ص۱۲ + ۴۱۲ بر حاشیهٔ نهج البلاغه ، ۲۲ س‌م .

Marfat.com

ش ۶۰۸۲/۳۹۶۱

● شرح دیوان علی

از عبدالودود مدرس اول مدرسه چاٹگام و سابق پروفیسر عربی و فارسی پریذیڈنسی کالج

جلد اول

در ۱۳۰۳ھ.

آغاز (دیباچه) : حامداً لک ذا الجلال والاکرام ، شاکراً لنعمک المتواتره فی کل لمحة فی کل مقام .

(متن) : کلام الملوک ملوک الکلام ، عبارت السادات سادات العبارات ، نفی افتخار به نسب آبا و اجداد و تبیین افضلیت علم و اهل آن در معاش و معاد ، الناس من جهة التمثال اکفاء .

○ کانپور ـ مطبع مجیدی ، حسب ارشاد محمد سعید تاجر کتب کلکته ، شوال ۱۳۴۸ھ/ مارچ ۱۹۳۰م ، ۲۲۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۵۷۰/۱۲۱۱

جلد دوم

بسال ۱۳۰۴ھ .

آغاز : حامداً الله الذی الجلال والاکرام، مصلیاً علی سیدنا محمد خیرالانام امابعد... الشیخ عبدالودود ... هدایت بلوازم و مراسم احسان که اشرف اخلاق است در السان الفضل من کرم الطبیعة ... فضل بالفتح مصدر است .

○ کانپور - مطبع مجیدی ، نومبر ۱۹۲۵م ، ۱۴۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۵۷۰/۱۲۱۱

✶ علی سرهندی : ناصر علی (م۱۱۰۸ھ) .

● دیوان ناصر علی

آغاز : الهی شوخی برق تجلی ده زبانم را
قبول خاطر موسی کلامان کن بیانم را

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۱ھ ، ۲۱۲ص ؛ محشی ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۶۱۹/۱۴۹۸

Marfat.com

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۸۶م ، چاپ چهارم ، ۱۱۲ص ، ۲۷ × ۱۷/۵ س‌م .

ش ۳۸۵۲/۵۶۱۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۹۱۲م ، چاپ پنجم ، ۱۱۲ص ، ۲۷ × ۱۸ س‌م ، محشی .

ش ۳۰۷۹/۳۰۰۹

✱ عندلیب کاشانی : میر تقی بن حسین الحسنی (زنده در ۱۳۰۴ه) .

سرایندهٔ روزگار ناصر الدین قاجار . گاهی «بلبل» هم تخلص می کرد .

● دیوان عندلیب

برای امتحان «های پروفیشنی» فارسی مقرر شده . حسب الامر حکومت هندوستان در تحت نظارت کرنل دی ـ سی ـ فلات سیکرتری بورد آف اکزامنرس .

به تصحیح آقا محمد کاظم شیرازی معلم لسان فارسی . مشتمل بر غزلیات ، قصاید و ماده های تواریخ ، قطعات تاریخ و رباعیات و مراثی شهدای کربلا .

آغاز (مقدمه) : ثنا و ستایش سزاوار درگاه خداوندیست جلت عظمته .

(دیوان) : ای شده لطق از برای ذکر تو گویا
پای طلب در طریق فکر تو پویا

○ کلکته ـ مطبع حبل المتین ، ۱۹۰۸م ، ۱۶۰ص ، ۲۷ × ۲۲/۵ س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۳۰۷۳/۷۰۱۵

۹۶۰۵/۹۵۶۴

✱ غالب دهلوی : اسدالله خان (م۱۲۸۵ه) .

● کلیات غالب فارسی

مشتمل بر ۶۶ قطعه ، مخمس ، ترکیب بند ، ترجیع بند ، مثنویات (۱ـ مثنوی سرمهٔ بینش . ـ درد و داغ . ۳ـ چراغ دیر . ۴ـ رنگ و بو . ۵ـ بیاد مخالف . ۶ـ بیان نموداری شان نبوت لایت که در حقیقت پرتو نور الانوار حضرت الوهیت است) مغنی نامه ، ساقی نامه ، ۶۴ قصیده ، رباعیات ،

Marfat.com

آغاز : یگانه یزدان را بزبانیکه بخشیدهٔ اوست سپاس گزارم ، و خود را چه تابان بیان گزاری اوست .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۷۲م ، ۵۵۶ص ، ۲۳×۱۶سم .

ش ۵۱۵۳/۵۱۵۳

۱۰۷۸۲/۱۳۴۳۵

● ترجمهٔ غزلیات غالب

از آغا محمد باقر . ترجمهٔ غزلیات ردیف «میم» ، به اردو .

آغاز : رفتم که کهنگی ز تماشا بر افکنم
در بزم ، رنگ و بولعط دیگر افکنم

○ لاهور - شیخ مبارک علی ، تعلیمی پریس ، ۱۹۵۰م ، چاپ اول ، ۱۲۰ص ، ۱۸ × ۱۲ سم .

ش ۱۶۰۲۸/۱۵۰۱۸

★ غلام احمد قادیانی (م۱۳۲۶ه) .

مؤسس فرقهٔ «قادیانی» .

● دُرّ ثمین

روی جلد لامه سراینده چنین آمده است : جری الله امام وقت مسیح و مهدی موعود حضرت میرزا غلام احمد قادیانی .

انتخاب اشعار فارسی و اردو از میان تمام آثار چاپ شدهٔ او .

آغاز : جمال و حسن قرآن نور جان هر مسلمان ہے
قمر ہے چاند اوروں کا ہمارا چاند قرآن ہے

○ لاهور - معراج الدین عمر احمدی ، اسلامیه سٹیم پریس ، اگست ۱۹۰۶م ، ۱۷۲ص ، ۱۷ × ۱۰سم .

ش ۷۲۴۵/۷۳۳۵

★ غنیمت کنجاهی : محمد اکرم (م۱۱۲۵ه) .

● دیوان غنیمت

Marfat.com

غزلیات ردیف ا ، ت ، د .

آغاز : ای سایهٔ سحاب عطای تو کشتها
گروی ز کوچهٔ تو هوای بهشتها

○ لاهور ـ حاجی قرنان علی سنز ، رشید آرت پریس ، بت ، ب + ۷۶ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۵۰۵۰/۱۶۰۶۰

● گلزار غنیمت یعنی انتخاب دیوان غنیمت

همراه با فرهنگ و شرح از مختار احمد صدیقی . غزلیات ردیف ا ، ت ، د .

آغاز : ای سایهٔ سحاب عطای تو کشتها .

○ لاهور ـ قریشی بک هاؤس ، بدون ذکر مطبع ، ۱۹۶۰م ، ۲۲۳ + ۱۶ص ، ۱۸ × ۱۱/۵سم .

ش ۱۶۷۲۸

✱ فائز پهلواری : سید نذیر الحق (۱۲۵۹-۱۳۲۳ھ) .

● دیوان فائز

گرد آوری از دکتر خواجه افضل امام استاد زبان فارسی در پتنه یونیورسٹی ، در ۱۳۸۲ھ .

آغاز : فیض روی یار دارد دیدهٔ خونبار ما
میدهد باد از گلستان زخم دامندار ما

○ پتنه ـ دار الادب بهارستان ، دی آزاد پریس ، ۱۹۶۴م ، ب + ۹۵ (مقدمه) + ۱۱۲ دیوان + ۱۴ (فهارس اعلام)ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۹۱۹۶/۹۲۴۰

✱ فدائی اصفهانی : میرزا نصر الله خان دولت یار جنگ بهادر .
پسر محمد حسین ، از ایران به حیدر آباد دکن منتقل شده بود .

● دیوان غزلیات . . . فدائی

آغاز : تو اگر حقیقت هر عیان وگر از دو دیده نهانیا
بدز دیده ات بدو دیدام چه دو نور دیده عیانیا

Marfat.com

○ هند ـ در چاپخانهٔ خانگی خود نواب معزی الیه ، محرم ۱۳۱۰ه‍ ، ۲۰+۴۰۰ص بخط غلام حسن ، با عکس مؤلف ، ۲٤/۵×۱٦/۵س‌م .

ش ۳٦٦٤/٦٥٩٧

۱۷۲۵۳

● دیوان قصاید . . . فدائی

دارای : مرثیهٔ پدر و دستگیری خدای دادگر ، قصیدهٔ مظفر الدین میرزا ولیعهد ایران ، شکایت جدائی طهران و مدح ناصر الدین شاه قاچار ، تهنیت لخستین سواری مبارک میر محبوب علی خان ، قصیده در مدح محبوب علی خان آصفجاه .

آغاز : چه خوابست اینکه پنداریش عقل است آمده پیدا
چه خوابست اینکه بیداریش محشر میکند پیدا

○ هند ـ چاپخانهٔ خانگی خود نواب معزی الیه ، رمضان ۱۳۱۰ه‍ ، بخط غلام حسن ، ۳۳٦ص ، ۲٤×۱٦س‌م .

ش ۳٦٦۵/٦٥۹۸

۳۰۱۹/۲۹۵۲

۱٦۹٤۰

★ فراست قادری (زنده در ۱۳۰٤ه‍) .

وی مرید سید حبیب الله قادری ، وی مرید سید حسین قادری ، وی مرید عبدالقادر قادری (م۱۱۵٦ه‍) ، وی مرید سید میران قادری بیجاپوری .

● دیوان فراست

دارای : غزلیات ، رباعی در مدح شاه وجیه الدین سید عبدالقادر قادری و تاریخ وفات او ۱۱۵٦ه‍ ، قصیده در لعت سرور عالم(ص) ، مدح سید الشهدا امام حسین رباعی در لعت ، قصیده بی نقطه ، قصیده ، سلام در مدح شاه وجیه الدین سید عبدالقادر قادری المعروف شاه قادر ، قصیده در مدح شیخ عبدالقادر جیلانی ، مسدس در لعت ، مثنوی معراج نامه به سال ۱۳۰٤ه‍ ، شجرهٔ طریقت

آغاز : خداوندا کلیم طور معنی کن زبانم را
کرامت کن فروغ موسوی حسن بیانم را

Marfat.com

○ هند - ۱۳۴۴ه‍ ، ۱۶۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۱۷۲۳۵

★ فرحتی امروهوی : محمد عبدالله عباسی هاشمی (قرن ۱۴ه‍) .

● دیوان فرحتی

مجموعهٔ غزلیات با حمد و نعت به عربی .

آغاز : اللهم افتح لنا باب الهدی
وانتصر فی الخلق یا رب العلی

○ کانپور - انصار پریس ، ۱۹۴۸م ، ۲۰ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م ، با عکس سراینده .

ش ۱۳۷۳/۱۹۲۴

✱ فرخی سیستانی : ابو الحسن علی (م۴۲۹ یا ۴۳۰ه‍) .

● دیوان قصاید

دیباچه از محمد مهدی ابن مصطفی الحسینی التفرشی المتخلص به مخلص در عهد ناصر الدین شاه قاجار .

مشتمل بر قصاید و ترجیع بند و رباعیات .

آغاز : برآمد نیلگون ابری ز روی نیلگون دریا
چو رای عاشقان کردان چو طبع بیدلان شیدا

○ طهران - کارخانهٔ میر محمد باقر ، ۱۳۰۱ه‍ ، ۱۹۴ص ، بخط عباس علی ، ۲۰/۵ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۴۲۲۲/۷۴۶۱

● قصاید حکیم فرخی سیستانی

قسمتی که جزو برنامهٔ درسی امتحان «منشی فاضل» و فوق لیسانس فارسی در دانشگاه لاهور بوده .

تصحیح سید محمد محمود شادانی .

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۲۲ رمضان ۱۳۵٤ ، ۱۶۳ ص ، آغاز برابر نمونه ، ۲۳/۵ × ۱۶ س م .

ش ۷۸۹۹/۵۵۷۲

✱ فرد بهاواری : شاه محمد ابو الحسن .

● دیوان فرد دفتر اول

مجموعهٔ غزلیات ، رویهمرفته ۷۰۲ غزل .

آغاز : ای نعمت تو بیش ز حد قیاس ما
کی در خور نوال تو باشد سپاس ما

○ کانپور ـ مطبع انتظامی ، بسعی حکیم محمد شعیب رضوی مجیبی پهلواری ، ذیحجه ۱۳۳۱ ه ، ۲۸۶ ص ، ۲۷ × ۱۷/۵ س م .

ش ۳۰۹۲/۲۹۹۷

✱ فرقانی : سید احمد حسن (۱۲۵۱ه/۱۸۳۶م-۱۳۰۰ه/۱۸۸۳م) .

وی در میرٹھ زاده شد و همانجا مدفون شد . شاکی و پاکی نیز تخلص های اوست . ستایش منشی سید کفایت علی متخلص به تنها و ارشد بن الهی بخش .

● کلیات فرقانی

گرد آوری از سید محمد کرار حسین روحانی فرزند اصغر فرقانی . شامل :

۱ـ دیوان فرقانی ، یعنی مجموعهٔ نظم فارسی (قصاید ، غزلیات ، مقطعات تاریخی وغیره ، متفرقات) .

۲ـ دیوان شاکی ، مجموعه کلام ازدو ، (غزلیات ، قطعات ، متفرقات) .

۳ـ سخن پاکی ، در مدح و رثای اهلبیت نبوی ، دار السلام ، مخمسات اردو ، رباعیات اردو ، رباعیات فارسی ، تضمینات و مخمسات فارسی .

٤ـ انشای فرقانی ، یعنی رقعات منثور و بعضی نثر های فارسی .

۵ـ ضمیمه موسوم به دیوان تنها (یعنی دیوان سید کفایت علی) غزلیات اردوی پدر فرقانی است .

آغاز : الحمد لله علی ما عرفنا من نفسه والهمنا من شکره وفتح لنا من ابواب [illegible] بربوبیته ... جس حکیم ذوالجلال نے ایک کلمهٔ کن سے کونین کو پیدا کیا .

Marfat.com

○ تبریز - باهتمام محمد رحمت‌الله رعد ، مطبع نامی ، ۱۳۲۴ه‍/۱۹۰۶م ، ۱۱۸ + ۱۷۷ + ۱۴۵ + ۹۴ + ۱۲۳ + ۸۶ + ۴ + (۱۱) + ۲ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۲۴۸۸/۲۱۷۳

✱ فروغی بسطامی : میرزا عباس (۱۲۱۳-۱۲۷۴ه‍) .

● دیوان غزلیات فروغی

دیباچه در احوال فروغی .

آغاز (دیباچه) : فروغی فروغ گوهر فصاحت پرتو اختر بلاغت روان معنی برهان دعوی میرزا عباس که .

(دیوان) : کی رفتهٔ ز دل که تمنا کنم ترا
کی بودهٔ نهفته که پیدا کنم ترا

○ طهران - بسعی و اهتمام محمد اسماعیل الگلپایگانی و میرزا محمد رضای کلهر ، دارالطباعة کربلائی محمد قلی و کربلائی محمد حسین ، ۲۵ رمضان ۱۲۷۰ه‍ ، (ص۵۸۴-۶۹۱) ، ۳۴ × ۲۲س‌م .

ش ۱۰۶۲۸/۱۰۶۶۸

○ طهران - بسعی و اهتمام آقا محمد باقر ابن حاجی محمد رحیم ، ذیقعد ۱۳۲۲ه‍ ، ۷۵ص ، بخط علی الحسینی الطالقانی ابن سید جلال الدین الکلیردی ، ۳۳/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۲۵۴۲/۲۶۲۷

✱ فغان شاهجهان آبادی : میرزا اشرف علی (قرن ۱۲ه‍) .

پسر میرزا علی خان نکته معاصر احمد شاه درانی (۱۱۶۰-۱۱۸۷ه‍) ، در شاهجهان آباد متولد شد .

● دیوان فغان

مقدمه در شرح احوال فغان بقلم سید صباح الدین عبدالرحمن مورخ ۱۹۴۶م .

مشتمل بر کلام اردو (قصاید ، قطعات ، هجویات ، از آنجمله هجو احمد شاه و راجه [illegible] نراین) و اشعار فارسی .

آغاز (کلام فارسی) : بسند خاطرم از این دنیا و مافیها
ادای خندهٔ ساغر صدای گریهٔ مینا

Marfat.com

○ هند ـ (۱۹٤٦م) ۲۱۱ص ، ۲۲×۵/۳۲سم .

ش ٤٦٥٠/۳۰٦۹

★ فغانی شیرازی : بابا فغانی (م۹۲۵ه) .

● دیوان فغانی

به تصحیح و تطبیق متن و انضمام مقدمه از پرفسور من موهن لال ماتهو دهلوی استاد هندو سبها کالج امرتسر . با هفت نسخهٔ خطی مقایسه کرده است .

آغاز : ای سرنامه نام تو عقل گره کشای را
ذکر تو مطلع غزل طبع سخن سرای را

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، بت ، (۲)+۲۵۱+۲۹ص ، ۲۲×۱۵سم .

ش ۵۹۹۰/۲۷۹۱

۲٤۸۹/٦۳۲۱

۱٦۰٦۸/۱۵۰۵۸

★ فیضی فیاضی (۹۵٤-۱۰۰٤ه) .

● دیوان فیضی

دارای : ۳۳۱ غزل ، رباعیات ، قطعات و قصیده در توحید .

آغاز : بکشای پرده چشم حقیقت نمای را
خود را شناس تا بشناسی خدای را

○ لاهور ـ فیروز الدین و پسران ، کاشی رام پریس (سابقاً بنام مطبع نولکشور) ، بت ، ۱۲۲ص ، ۲۱/۵×۱۳/۵سم .

ش ۳۰٦۳/۳۰۲٤

۱٦۹۰۹

○ دهلی ـ مطبع انتخار دهلی ، آغاز : حریف باده کجا عاشق خراب کجا ، ۸۸ص ، ناقص الآخر ، ۲٤×۱٦سم .

ش ۱۱۱۲٤/۱۱۱۲۸

Marfat.com

* قاآنی شیرازی، میرزا حبیب الله (۱۲۲۲-۱۲۷۰ه) .

● غزلیات حکیم قاآنی

از سه نسخهٔ چاپ طهران و تبریز و بمبئی جمع آورده شده ، باضافهٔ برخی اشعار حکیم که از خارج بدست آمده .

آغاز : عید شد ساقی بیا در گردش آور جام را
بشت پا زن دور چرخ و گردش ایام را

○ بمبئی ـ کارخانهٔ عبدالغفور المشهور به داود میان ابن محمد عبدالله بفرمایش آقا محمد صادق ولد میرزا شیرازی ، بخط محمد ابراهیم الشهیر بآقا خلف محمد حسین خان اولیا سمیع شیرازی ، شعبان ۱۲۷۷ه ، ۲٤ص ، همراه با کتاب پریشان و قصاید قاآنی ، ۳۲ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۲۲۶۵/۲۶۰۷

● دیوان قصاید قاآنی

آغاز : دوشم ندا رسید ز درگاه کبریا
کی بنده کبر بهتر ازین عجز با ریا

○ طهران ـ بسعی و اهتمام محمد اسمعیل الگلپایگانی و میرزا محمد رضای کلهر ، دارالطباعة کربلائی محمد قلی و کربلائی محمد حسین ، ۲۵ رمضان ۱۲۷۰ه ، ص۱-۵۸۲ ، ۳٤ × ۲۲س‌م .

ش ۱۰۶۶۸/۱۰۶۲۸

○ بمبئی ـ بدون ذکر مطبع و ناشر ، ۱۲۷۳ه ، ٤۰۸ص ، ۲۵ × ۱۷س‌م .

ش ۸۸۰٤/۸۷۰٤

○ تبریز ـ بمعاونت آقا ابو القاسم و آقا شیر علی همدانی ، بسعی و اهتمام کربلائی محمد حسین خلف آقا رضا تبریزی ، ۱۵ رمضان ۱۲۷۳ه ، ص۸۰-٤۵۲ ، ۲۲ × ۱٤س‌م .

ش ۹۶۸۷/۹۶٤۶

○ بمبئی ـ بفرمایش محمد صادق بن آقا میرزای شیرازی ، کارخانهٔ عبدالغفور المشهور به داود میان ، بخط محمد ابراهیم الشهیر بآقا ، ۱۲۷۷ه ، ۲۹۵ص ، با کتاب پریشان ، ۳۲ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۲۲۶۵/۲۶۰۷

Marfat.com

○ طهران ـ بسعی و اهتمام آقا محمد باقر ولد حاجی محمد رحیم بحرینی ۱۳۲۲ه ، (۹) + ۳۷۳ص ، بخط سید علی الطالقانی ابن سید جلال الدین ، ۳۳/۵ × ۲۱سم .

ش ۲۶۲۷/۲۵۴۲

○ اله آباد ـ مطبع انوار احمدی ، بت ، ۱۷۳ص ، ۱۸ × ۱۲/۵سم ، باهتمام جلال الدین احمد جعفری .

ش ۱۳۹۹/۱۹۶۵

● منتخبات دیوان حکیم قاآنی

حسب الامر عالیه هندوستان ، به نگرانی و سرپرستی لفتننت کرنل دی. سی. فلات سکرٹری بورڈ آف اگزامنرس . با شرح حال قاآنی از محمد کاظم شیرازی مورخ ۱۹۰۷م ، در کلکته .

آغاز (شرح حال) : بلبل گلستان فصاحت و طوطی شکرستان بلاغت عندلیب خوش الحان شیوا بیانی و قمری فصیح اللسانی شیرین بیانی .

(دیوان) : دوشم ندا رسید ز درگاه کبریا
کی بنده کبر بهتر ازین عجز با ریا

○ کلکته ـ مطبع حبل المتین ، ۱۹۰۷م ، ۵ + ۳۴۲ص ، ۳۲ × ۲۰/۵سم .

ش ۳۰۷۲/۳۰۱۶

۱۱۱۳۳/۱۱۱۳۷

✱ قبول ملتانی : سید شاه محمد قبول بادشاه الحسینی قادری (زنده در ۱۳۰۵ه) .

● تحفهٔ قبول فی مدارج رسول

بسال ۱۳۰۵ه ، شرح احوال سراینده را حاجی محمد عمر متخلص به نابینا در حدود پنجهزار بیت برشتهٔ نظم کشیده است و باز محمد مخدوم شریف الدکینامهٔ او را به اردو نوشته است (همین چاپ ص۷۶-۱۲۳) .

مشتمل بر اشعار عرفانی و غزلیات و قصاید و قطعات تاریخ به اردو و فارسی .

آغاز : تحفه ملک الکلام قل هو الله احد .

○ هند ـ ۱۳۲۸ه ، ۱۲۴ص .

ش ۱۵۷۵/۱۲۱۶

Marfat.com

★ قطب الدین بختیار کاکی (۵۸۰-۶۳۴ه).

● دیوان خواجه قطب الدین بختیار کاکی

آغاز : ای لال در ثنای صفاتت زبان ما
وی در صفات وحدت تو عقل نارسا

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۵ه/۱۸۸۲م ، ۲۲۶ص ، ۲۴×۱۵/۵س‌م .

ش ۸۱۹۶/۵۹۶۸

★ کامل .

● چراغ نامه

مجموعهٔ غزلیات است با ردیف «چراغ» .

آغاز : از شب زلف او بهار چراغ
و ز گل روی او نگار چراغ

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷۷م ، ص۲-۱۳ ، بر حاشیه ، س۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۷۰۳۳/۶۹۹۴

★ کعب بن زهیر (م۲۶ه) .

● قصیدهٔ بانت سعاد

در ستایش در حضرت رسول ، به عربی .

آغاز : بانت سعاد فقابی الهوم متبول
متیم اثر هالم یفد مکبول

● ترجمهٔ قصیدهٔ بانت سعاد

از ناشناس ، به نظم .

آغاز : شد جدا یار و دلم امروز بیمار است زار
در پیش دل بسته و زلجیر بسته بیقرار

○ بفرمایش محمد حسین خان سوداگر دهلوی ، مطبع احمدی ، ۱۲۶۷ه ، ص۵۰-۹۱ ، ۱۰×۳س‌م .

Marfat.com

ش ۸۸۸۱/۸۹۲٤

○ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و عبدالقادر بن احمد الجامی، مطبع محمدی لاهور، بت ، ناقص الآخر ، ۲۲ × ۱٤س م .

ش ۸۵۳٦/۸٦۱۹

○ لاهور ـ وکتوریه پریس ، بت ، ص۲۳-۳۷ ، ۲۱ × ۱٤س م .

ش ۸۷٤٤/۸۷۹۷

○ بفرمایش دیوان کهڑک سنگه و لال سنگه تاجران کتب پشاور ، مقبول عام پریس ، بت ، ص۲۷-۳۷ ، ۲۲ × ۱٤س م .

ش ۷۰۲۲/۷۲۵۱

✱ کلیم همدانی : ابو طالب (م۱۰٦۱ه) .

● حیات و تصنیفات مرزا ابو طالب کلیم همدانی

از دکتر خانم شریف النساء بیگم انصاری لکچرار فارسی کلیه اناث جامعهٔ عثمانیه حیدر آباد احوال و آثار و نقد بر آثار کلیم بزبان اردو ، سپس قصاید و غزلیات و رباعیات فارسی او .

○ حیدر آباد دکن ـ باهتمام مؤلفه ، مطبع ابراهیمیه ، ۱۳۸۱/ه۱۹٦۱م ، ۲٤ × ۱۷/۵س م .

ش ۱۱۱۳۲/۱۱۱۲۸

● غزلیات کلیم

تا کنون طبع نرسیده و اخیراً از روی نسخهٔ خطی استنساخ شده بترتیب ردیف ، شامل رباعیات و غزلیات .

آغاز : جز حرف عشق نیست سراسر بیان ما
چون شمع یک سخن گذرد بر زبان ما

○ ایران ـ مطبع اخوان کتابچی ، بخط حاجی محمد صادق خوانساری ، هفتم رجب المرجب ۱۳۵٤ه ، ۱۷۵ص ، ۲۰/۵ × ۱٤س م .

ش ۱۰۰۹۷/۱۰۱۲۷

✱ کمال اصفهانی : کمال الدین اسمعیل (م۶۳۵ یا ۶٤٦ه) .

Marfat.com

● کلیات عارف معارف . . . کمال الدین اسمعیل اصفهانی

مشتمل بر قصاید ، مراثی ، قطعات ، غزلیات و رباعیات .

آغاز : ای صفات تو زبانها از بیان انداخته
عزت ذاتت یقین را در گمان انداخته

○ بمبئی - بدون ذکر مطبع و ناشر ، ۱۳۰۷ه ، ۲۷۰ + ۴۰ + ۳۵ص ، ۲۴ × ۱۶/۵س م .

ش ۹۶۲۲/۹۵۸۱

✱ گرامی جالندهری : غلام قادر (۱۸۵۶-۱۹۲۷م) .

● دیوان گرامی

مشتمل بر : غزلیات ، مثنویات تمام و ناتمام ، مثنوی بطرز مثنوی مولوی ، مثنوی نالهٔ گرامی در حسرت جوانی ، مثنوی خرابات جنون ، بجواب مثنوی غنیمت ، منقبت امیر علیه السلام ، منقبت داتا گنج بخش ، و قصاید و مراثی وغیره .

آغاز : حرفیست خوش ز حمد خدا بر زبان ما
گردد بگرد خویش زبان در دهان ما

○ لاهور - شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، بت ، بخط عبدالمجید پروین رقم ، ۲۱۶ص ، با عکس سراینده ، ۲۳ × ۱۵س م .

ش ۱۹۸۴/۲۳۶۵

۴۲۲۴/۸۱۲۳ (ناقص الطرفین ص۳-۲۰۸)

● رباعیات گرامی

آغاز : دانستن ذات او له حد بشر ست
ز ادراک صفات خود خبر بیخبر ست

○ لاهور - بفرمایش شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، بت ، بخط عبدالمجید پروین رقم ، ۳۲۰ص ، با عکس مؤلف ، ۱۷ × ۱۲س م .

ش ۳۴۴۹/۲۳۸۷

۱۶۰۶۲/۱۵۰۵۲

۱۷۲۴۲

★ لاهوتی = ابو القاسم لاهوتی .

Marfat.com

✱ مادح (زنده در ۱۰۲۳ه) .

رک به : سواد : ۵۲٤ .

دیوان بی نقاط جامی

مشتمل بر غزلیات ، رباعیات ، قطعات ، مفردات ، مناجات ، و مثنوی .

آغاز : حمد لا حد آله عالم را
کو روا کرده کام آدم را

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، کلزار محمد سٹیم پریس ، ۱۳۳۷ه ، بخط نور احمد کاتب ایمن آبادی ، ٤۷ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۰۹/۱٦٦۹

۲٦۸۲/۱۹۷۲

۱۷۲۵۲

✱ ماهر : سید ماهر علی (زنده در ۱۹۷۳م) .

شاعر معاصر پاکستانی .

● برگ سبز

در ۱۹۷۳م گرد آورده است .

مشتمل بر غزلیات و منظومات .

آغاز : من چیستم که حمد و ستایش رقم کنم
علم ام کجا درست که فکری بهم کنم

○ کویته - سید ماهر علی ماهر ، اسلامیه پریس ، ستمبر ۱۹۷۳م ، بخط محمد شفیع اسدی ، ی+۷۵ص ، ۱۸/۵ × ۱۲/۵سم .

ش ۷۰۲۱/۸۸۹۵

۷۰۲۰/۷۸۹٤

★ متنبی : ابو الطیب احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵٤ه) .

شاعر عرب .

Marfat.com

● مجبی شرح دیوان متنبی

از محمد ابراهیم ابن محمد مدین الله ابن محمد امین الله انصاری دردائی بهاری مدرس در مدرسهٔ کلکته ، در ۷ شوال ۱۲۶۱ھ ، بنام مولوی حافظ احمد کبیر منتظم مدرسهٔ عالیهٔ کلکته ، نگاشته است .

آغاز : پیش مصرع بلند بسم الله را لوح و قلم از کجا مصرع ثانی نگاشتی که مطلع افروز دیوان لاثانی وحدت خورشید وجود یکتای اوست .

○ کلکته ـ مطبع تعلیمی ، ۷ شوال ۱۲۹۱ھ ، ۶۶۴ص ، ۲۹/۵ × ۲۱سم ، چاپ حروف نستعلیق .

ش ۲۲۷۰/۲۶۰۷

۸۲۶۷/۶۱۸۴

✱ **محبوب لاهوری** : غلام محبوب سبحانی (زنده در اوایل قرن ۱۴ھ) .

از امرای لاهور بوده .

● دیوان محبوب

دارای قصاید ، غزلیات و قطعات تاریخ .

آغاز : چو ماه عارضت ایجان چو مهر پیشانی
ز عکس روی تو آئینه شد بحیرانی

○ لاهور ـ مطبع رفاه عام ، ۱۳۱۶ھ ، ۱۲۵ص ، ۲۵/۵ × ۲۱سم .

ش ۱۱۶۰/۱۸۴۹

○ لاهور ـ مطبع رفاه عام ، ۱۳۲۰ھ ، چاپ دوم ، بخط سید علی حایری لاهور ، ۲۹/۵ × ۲۷/۵سم .

ش ۱۶۷۰۹

✱ **محمود لاهوری** : مولانا محمد محمود (ت حدود ۹۳۷ھ ، زنده تا اواخر ۱۰۰۸ھ) .

رک به : موزه : ۵۲۶ .

محمود نامه

مجموعهٔ غزلیات ، بسال ۹۸۲ھ سروده است .

Marfat.com

آغاز : ای داغ بر دل از غم خال تو لاله را
شرمنده ساخت آهوی چشمت غزاله را

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ۱۲۶۴ه ، ۱۶ص ، محشی ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۷۷۷/۱۳۴۰

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ربیع الثانی ۱۲۸۶ه ، ۱۲ص ، محشی ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۷۱۷۳

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ه/۱۸۸۷م ، ۱۲ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م ، محشی .

ش ۱۲۷۵/۱۷۵۵

۱۳۷۰۹/۱۰۸۱۴

○ پشاور ـ بفرمایش دیوان وزیر سنگه ، مطبع مفید عام پرنٹنگ ورکس لاهور ، ۱۳۱۷ه/ ۱۹۰۰م ، ص۲۳-۳۲ ، در مجموعهٔ پنج گنج مروجهٔ پنجاب ، ۲۳ × ۱۴س‌م .

ش ۱۱۷۲۶/۱۱۷۳۶

○ لاهور ـ مطبع مفید عام ، ۱۹۰۲م ، ۱۲ص ، لاقص الآخر ، محشی ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۸۸۱۲/۸۷۵۸

○ لاهور ـ ملک سراجدین و پسران ، تعلیمی پریس ، اپریل ۱۹۵۷م ، چاپ سوم ، ص۳۱-۴۶ ، در مجموعهٔ پنج گنج ، ۲۲ × ۱۴س‌م .

ش ۱۶۱۸۸/۱۶۰۷۷

○ آگره ـ بمبئی پریس ، بت ، ۱۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۰۱۱/۱۶۹۴

○ لاهور ـ مطبع مجتبائی ، بفرمایش سردار جوت سنگه و سادهو سنگه تاجران کتب ڈیره اسماعیل خان ، بت ، محشی ، ۱۴ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م .

ش ۱۷۳۵/۱۳۸۲

○ لاهور ـ ملک سراج الدین ، علمی پرنٹنگ پریس ، بت ، بخط ایس‌ـ حامد علی لاهور ، ص۱۷-۲۶ ، در مجموعهٔ پنج گنج ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۳۶۹/۱۹۳۶

Marfat.com

○ [illegible] ۲۰۲ص ، ۲۴ × ۱۶/۵سم ، محشی .

ش ۶۱۳/۱۷۸۴

○ مطبع مصطفائی ، ۲۰۲ص ، ناقص الآخر تا «ف» ، محشی ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۷۲۷۲

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی «دیوان محمود»

از محمد شاه الدین قادری سروری .

آغاز : ای داغ بر دل از غم خال تو لاله را
مکھڑا دیکھ تیرا گل لالے داغ ہجر دا ملیا

○ لاهور ـ ملک چنن دین خلف ملک فضل الدین نقشبندی ، کریمی پریس ، بت ، ۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۲۹۳۶/۲۹۰۰

✱ محمود : ابو المعین مولوی حافظ غلام محمود قادری نقشبندی (م۱۲۸۶ه) .

● حدیقه آخرت=باغ محمود

گرد آوری از عبدالقادر محی الدین قادری بن قاضی کریم محی الدین ، بسال ۱۳۲۸ه = حدیقهٔ آخرت .

مشتمل بر غزلیات .

آغاز : مدار عشق بر صبر است و آن نبود دل ما را
خداولدا تو آسان کن درین ره مشکل ما را

○ حیدر آباد دکن ـ بفرمایش مولوی محمد شمس الدین و مولوی محی الدین محمود ، مطبع نظام دکن ، ۱۳۲۸ه ، ۲۹۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۵سم .

ش ۱۴۰۵۹/۱۳۹۶۸

✱ مغنی [illegible]

[illegible] دیوان حضرت غوث الاعظم

Marfat.com

چاپ های زیر به عنوان «دیوان حضرت غوث الاعظم» عرضه شده است . منظور از آن شیخ محی الدین عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱ه) می باشد . در همه مقطع «محی» آمده است که تلمیح شیخ گیلانی پیشگفته لیست .

آغاز : بی حجابانه در آ از در کاشانهٔ ما
که کسی نیست بجز درد تو در خانهٔ ما

و مقطع این غزل :

محی بر شمع تجلای جمالش می سوخت
دوست می گفت زهی همت مردانهٔ ما

○ لاهور شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع گلزار هند ، ۱۲۴۳ه ، ۴۰ص ، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۱۸۵۹/۱۱۷۵

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۲۸م/۱۳۵۷ه ، ۴۸ص ، بخط سید محمد نواب لکهنوی ، ۱۸ × ۱۲س م .

ش ۱۷۱۵۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، ۱۳۴۷ه ، بخط محمد عبدالله کیلانی ساکن جویانواله ڈاکخانه سیکهم ضلع شیخوپوره ، ۳۴ص ، ۲۵ × ۱۵/۵س م .

ش ۹۹۸/۱۶۸۰

○ پشاور ـ میان حاجی عبدالخالق فضل مالک ، بت ، بخط سید الرحمن ، ۴۰ص ، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۶۱۷/۱۷۹۳

○ مطبع منشی نولکشور ، بت ، ۵۲ص ، ناقص الآخر تا «وه ۲۳/۵ × ۱۶س م .

ش ۱۶۱۷۶/۱۶۰۶۶

● ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مع اصل فارسی دیوان حضرت غوث الاعظم محبوب سبحانی قطب ربانی شیخ عبدالقادر جیلانی ●

Marfat.com

از مولوی شاه الدین قادری سروری .

آغاز (خطبه کتاب) : حمد کمال عشق الهی جس دی قدرت ساری
مرأت بحر حقیقت جس تهیں ازلوں هویا جاری

(دیوان) : بی حجابانه در آ از در کاشانهٔ ما ...
بے دھڑکاتے بے وسواسا آ وڑ وھڑے ساڈے

○ لاهور ـ ملک چنن دین ، تعلیمی پرنٹنگ پریس ، چاپ سوم ، ۱۹۶۰م ، ۱۰۴ص ، ۲۴/۵×۱۶س م .

ش ۲۸۹۶/۲۹۲۵

● تنقید الکلام المنسوب الی غوث الانام

از مولوی ابو الاحیاء محمد نعیم بن مولانا ابی البقاء محمد عبدالحکیم . به سال ۱۲۷۶ و ۱۲۸۳ه . تقاریظ از ابو حامد محمد یوسف و محمد عبدالله سهسرامی متخلص به دید ، و محمد محی الدین خان ذوق کاکوروی .

آغاز : تقریظ فصاحت لظام ، بر رساله تنقید الکلام ، ریخته قلم .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۷ه ، تنها تقریظات است ، متن ندارد ، ۱۰ص ، ۲۴ × ۱۵ س م .

ش ۱۳۸۳/۱۹۲۳

★ محی الدین عبدالقادر جیلانی (م۵۶۱ه) .

● قصیدهٔ غوثیه

به عربی .

آغاز : سقانی الحب کاسات الوصالی
فقلت لخمرتی نحوی تعالی

● ترجمهٔ قصیدهٔ غوثیه

از ناشناس .

آغاز : عشق نوشاند ما را ارسلا
کاسهای می وصال دلربا

Marfat.com

○ بفرمایش محمد حسین خان سوداگر دهلوی ، ۱۲۶۷ھ ، ص۹۲-۱۱۴ ، ۱۶ × ۱۰ س م .

ش ۸۹۲۴/۸۸۸۱

○ دیوان کهڑک سنگھ و لال سنگھ تاجران کتب پیشاور ، مقبول عام پریس لاهور ، بت ، ص۳۷-۴۳ ، ۲۲ × ۱۴س م .

ش ۷۲۵۱/۷۰۲۲

○ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز و عبدالقادر بن احمد الجامی ، مطبع محمدی ، بت ، ۲۲ × ۱۴س م .

ش ۸۶۱۹/۸۵۳۶

○ لاهور ـ وکٹوریه پریس ، بت ، ص۳۷-۵۰ ، ۲۱ × ۱۴س م .

ش ۸۷۹۸/۸۷۴۴

✱ مخفی : زیب النساء بیگم (م۱۰۴۸ یا ۱۱۱۳ یا ۱۱۱۴ھ).

دختر اورنگ زیب محی الدین عالمگیر پادشاه . دربارهٔ اختلاف تخلص او رک به موزه : ۵۱۷ .

● دیوان مخفی

مجموعهٔ غزلیات ، قطعات ، رباعیات ، قصاید و مخمس .

آغاز : ای ز ابر رحمتت خرم گل بستان ما
گفتگوی حرف عشقت مطلع دیوان ما

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۹۴م ، چاپ هفتم ، ۱۲۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۳/۵س م .

ش ۱۶۹۰۱

○ کلکته ـ حسب فرمایش حاجی محمد سعید ، مطبع مجیدی کانپور ، ذیقعد ۱۳۳۰/ اکتبر ۱۹۱۲م ، ۱۲۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س م .

ش ۱۰۷۸۱/۱۳۴۳۴

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۹۲۷م ، ۱۶۸ص ، ۲۱ × ۱۴س م .

ش ۱۶۶۵/۱۴۵۰

۷۲۹۴/۶۷۴۱

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۹۲۹م ، چاپ یازدهم ، ۸+۲۱۸ص ، با عکس خیالی شاعره ، مقدمهٔ اردو از عبدالباری آسی ، ۳۱/۵ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۷۴۱۳/۶۷۴۸

○ پیشاور ـ میان حاجی محمد عبدالخالق فضل مالک ، مالکان کتب خانه رحمانیه ، ۱۹۵۹م ، ۲۱ × ۱۳س‌م ، ۱۶۸ص .

۱۷۲۵/۱۳۹۰

۱۳۸۸۵/۱۳۸۷۷

○ کانپور ـ بفرمایش حاجی محمد سعید صاحب ، مطبع مجیدی ، بت ، ۸+۲۰۸ص ، مقدمه بزبان از محمد منیر لکهنوی ، ۲۲ × ۲۴س‌م .

ش ۲۰۱۱/۲۱۱۴

✱ **مراد علی خان : نظام الدوله** (زنده در ۱۸۶۶م) .

وزیر جودهپور (هند) . از همانست : جفر جامع ، جفر کبیر که بنام شاه ایران ظل لاصری نگاشته ، تاریخ البلاد ، لوای غریب ، نغمهٔ صنم و غنچهٔ راگ (هر دو در موسیقی) .

● قصاید مدحیه نظام

مجموعهٔ قصاید فارسی و اردو در مدح نواب مذکور ، از شعرای مختلف ازآنجمله : تفته ، الور ، ادب ، امیر ، اشک ، السخ ، تپش ، جم ، جوش ، حسین ، حضور ، ذکاء .

آغاز (دیباچه) : ای خامهٔ وقف جبه فرسای سپاس
هو سر بسجود ہے یہی جای سپاس

(متن) : زمین دوست ہوالای آسمان بادا
الهی آنچه تمنا کنم همان بادا

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۸ه ، ۳۸۸ص ، با دیباچهٔ اردو ، ۲۳/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۴۴/۱۷۹۷ با عکس نواب

✱ **مستان شاه کابلی چشتی** (زنده در ۱۳۱۵ه) .

فرزند عبدالغفور کابلی .

آتش کدهٔ وحدت

Marfat.com

بسال ۱۲۹۱ه. مشتمل بر :

دیباچهٔ فارسی در شرح اصطلاحات عرفانی ، مقدمهٔ اردو از محرم علی چشتی لاهوری مرید مستان شاه ، دیوان مستان شاه ، چهل اسرار که در این فهرست جداگانه یاد شده است .

آغاز (دیباچهٔ فارسی) : الحمد لله ... اما بعد مخفی نماند که این غزلیات جان گداز و این ابیات دلنواز .

(دیباچهٔ اردو) : الحمد لله ... اما بعد که عرض کرتا ہے یہ ہیچمیرز ہیچمدان قلندر ازلی ... محرم علی چشتی لاهور .

(دیوان) : بای بسم الله باشد مطلع دیوان ما
معنی ام الکتب یک نقطهٔ دستان ما

○ جموں ـ مطبع سرکاری الموسوم رنبیر پرکاش پریس ، ۱۳۱۵ه ، ک+۵۷+۴۶۲ص ، بخط نور الدین امن آبادی ، کاتب مطبع سرکاری جموں ، ۲۶ × ۱۷/۵سم .

ش ۸۶۰۵/۸۶۵۸

۱۰۷۷۲/۱۳۴۲۵

★ مسعود سعد : مسعود سعد بن سلمان لاهوری (۴۶۸-۵۱۵ه) .

● انتخاب ارمغان پاک

با مقدمهٔ اردو .

آغاز : رسید عید ومن از روی حور دلبر دور
چگونه باشم بی روی آن بهشتی حور

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، تعلیمی پریس ، بت ، چاپ دوم ، ۳۲ص ، ۲۱ × ۱۳/۵سم .

ش ۲۰۸۶/۲۰۳۹

۵۱۲۳/۶۸۸۴

● اشعار گزیدهٔ مسعود سعد سلمان برای دبیرستانها

مشتمل بر غزلیات ، قطعات ، و رباعیات . شرح حال مسعود سعد سلمان از رشید یاسمی .

آغاز : چون لای بینوایم ازین لای بینوا
شادی ندید هیچکس از لای بینوا

Marfat.com

○ تهران ـ باهتمام رشید یاسمی ، شرکت چاپخانهٔ تابان ، ۱۳۱۹ه‍ ، ۳۳+۲۰۸ص ، ۲۱/۵ × ۱۴/۵س‌م .

ش ۸۰۱۱/۶۲۷۵

✱ مظهر : میرزا مظهر جانجانان شهید (۱۱۱۰-۱۱۹۵ه‍) .

● دیوان میرزا جانجانان و خریطهٔ جواهر

مشتمل بر غزلیات ، مخمسات و مثنوی .

آغاز (دیباچهٔ مؤلف) : بعد حمد و صلوة فقیر جانجان متخلص بمظهر پسر میرزا جان جانی تخلص که علوی نسب و هندی مولد و حنفی مذهب و نقشبندی مشربست .

(متن) : آبی نزد بروی گران خواب بخت ما
با آنکه گریه داد بسیلاب رخت ما

○ کانپور ـ باهتمام محمد عبدالرحمن ، مطبع مصطفائی ، ۱۲۷۱ه‍ ، ص۱-۸۹ ، ۲۶ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۶۹۳۲/۵۰۰۸

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کانشی رام ، ب‌ت ، ص۱-۶۲ ، بخط دین محمد ، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م .

ش ۲۶۹۲/۱۹۸۴

۳۳۳۵/۷۸۶۳

★ معین .

● دیوان معین الدین چشتی

نسخه های زیر بعنوان یاد شده چاپ شده است . در مقطع ها تخلص «معین» آمده است . مرحوم محمود شیرانی تردید داشته که این‌معین همان معین الدین چشتی بوده .

آغاز : ربود جان و دلم را جمال نام خدا
نواخت تشنه لبان را زلال نام خدا

○ کالپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۲۸۸ه‍/اگست ۱۸۷۱م ، بخط محمد تقی ، ۹۳ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۳۸۷۷/۵٤۳۵

۸۲٤۳/٦۷۰۵

۸۹٤۷/۸۹۰۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۷۵م ، ۹۲ص ، ۲٦/۵×۱۷س‌م .

ش ۲٤۳۳/۲۰٦۵

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۹۲م ، چاپ دوم ، ۹۲ص ، ۲۳/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۹۱۱۹/۹۰۷٦

○ لکهنو ـ مطبع نامی ، جمادی الاول ۱۳۱٦ه/ستمبر ۱۸۹۸م ، چاپ دوم ، ۸۹ص ، ۲۵/۵×۱٦/۵س‌م .

ش ۳۳۲۷/۷۸٦۵

○ پشاور ـ محمد عبدالخالق و فضل مالک تاجران کتب ، حمیدیه الیکٹرک پریس ، بت ، ٦٤ص ، ۲٤×۱۸س‌م .

ش ۱۸۵٤/۱۲۵۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۸۷ص ، ناقص‌الآخر ، ۲٦/۵×۱۷س‌م .

ش ۱٦٦٤٦

● **ترجمهٔ منظوم بزبان پنجابی مع اصل فارسی دیوان حضرت خواجه معین الدین چشتی رحمة الله علیه**

از مولوی محمد شاه الدین بن مولوی محمد قطب الدین قریشی قادری سروری ، ساکن رنگپوره سیالکوٹ .

آغاز (خطبه کتاب) : سبحان الله ذات معلی واه واه رنگ او بابا
ذاتی نام تبارک اپنا رنگ برنگ بنایا

(دیوان) : ربود جان و دلم را جمال نام خدا
دل تے جان میرا لٹ کهڑیا ذاتی نام تبارک

○ لاهور ـ ملک چنن الدین ، تعلیمی پریس ، بت ، بخط محمد اکرام ابن مولوی نور احمد ولد مولوی محبوب عالم ابهن آبادی ، ۱٦٤ص ، ۲٤/۵×۱۵/۵س‌م

Marfat.com

ش ۲۹۳۱/۲۹۱۱

★ اقبول .

● قاف نامه

هر شعر آن با حرف «ق» شروع میشود ، اینگونه منظومه‌ها برای بیت بازی می سروده اند .

آغاز : قادرا کارسازا بی همتا
خالق بینمون ارض و سما

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷۷م ، ص۱۴-۱۹ ، ۲۶×۱۷س‌م .

ش ۷۰۲۳/۶۹۶۴

★ مقصود جعفری کشمیری

شاعر معاصر پاکستانی ، فعلاً در گوردن کالج راولپندی تدریس می کند .

● بادهٔ نو

مجموعهٔ غزلیات و قطعات .

آغاز (متن ص۱۷) : دل خراشد ناوک فریاد پر تاثیر ما
ای بت مهتاب سیمین کن حذر از تیر ما

○ راولپندی ـ سکما مطبوعات ، چاپخانهٔ خان دانس ، اکتوبر ۱۹۷۲م ، ۱۲۸ص ، ۱۷/۵×۱۱/۵س‌م .

ش ۵۱۹۹/۵۸۹۷

★ مؤلف : زین العابدین .

● برگی چند از دفتر زندگی

در بخش ادبی گذشت .

★ مهر نواب الدوله سیف الملک سید آغا علی خان بهادر فیروز جنگ (زنده در لیمهٔ دوم قرن ۱۴ه) .

پسر نواب معتمد الدوله مختار الملک سید محمد خان بهادر ضیغم جنگ .

دیوان اول : . . مهر

Marfat.com

دیوان اشعار اردو و فارسی .

○ هند ـ بدون ذکر ناشر و چاپخانه ، ۱۲۶۳ه ، بخط جعفر ، ۴۰۲ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۲۵۲۳/۲۲۰۲

✱ ناصر : نواب ناصر جنگ

از فرمانروایان دودمان آصفیه که از ۱۱۶۱ تا ۱۱۶۴ه حکومت کرده است .

● جلد دویم از دیوان . . . ناصر جنگ شهید

از ردیف «ا» تا «ی» .

آغاز : نگاه شوق من از روی او گل چیدنی دارد
ز روی لطف او هم جانب من دیدنی دارد

○ حیدر آباد دکن ـ باهتمام و بتصحیح آقا میرزا نصر الله خان فدائی ، مطبع سرکار ، ۵ ذی‌الحجه ۱۳۰۱ه ، ۵۳۹ص ، بخط میرزا علی اکبر حمزوی شیرازی ابن میرزا ابو القاسم ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۲۲۴۷/۲۵۸۴

۷۴۱۵/۵۹۵۲

✱ ناطق مکرانی : میرزا گل محمد (م۱۲۶۴ه) .

رک به : شعر فارسی در بلوچستان : ۲۰ .

● جوهر معظم

مجموعهٔ غزلیات و قصاید و رباعیات و رقعات مؤلف مقدمهٔ اردو از انعام الحق کوثر .

آغاز : ز شاخ خشک خامه گل نشایم
مگر در حمد باری تر زبانم

جوهر معظم که مطبوع طبع جوهریان قلمرو و سخن و منظور نظر .

○ کوئته ـ بلوچی اکیڈمی (نومبر ۱۹۶۸م تاریخ مقدمه) ، بخط محمد شفیع امدی ، ۱۶۴ص ، ۲۲ × ۱۴سم .

ش ۱۴۰۶۸/۱۳۹۷۷

★ نثار : نثار بن سید اعظم علی بخاری (م۱۱۹۱ه) .

Marfat.com

مرده بود.

● دیوان نثار

مجموعهٔ غزلیات ، رباعیات ، لعت ها ، قصاید در مدح ایمه ، قصیده در صفت مراد خود سید امانت علی بخاری ، تخمیس بر غزل حافظ و قطعات تاریخ وفات بزرگان .

آغاز : ای رشک خور ز مهر خیال تو سینه ها
بر لوح سینه نام تو نقش نگینه ها

○ هند - ۲۱/۵ × ۱۳/۵س‌م ، ۸۰ص ، ناقص الآخر .

ش ۱۰۴۹/۱۶۴۷

۱۱۶۹۹/۱۱۷۰۹

۱۴۰۶۹/۱۳۹۷۷

★ نثار حسین عظیم آبادی (قرن ۱۴ه)

● القصاید المشکله فی المراثی المشکله

مجموعه ۱۷ مرثیه عربی است در رثای مولانا سید حامد حسین متوفی ۱۲۰۶ه، سپس فرهنگ فارسی مراثی است از مولانا سید نثار حسین عظیم آبادی .

آغاز : العصف بالفتح وزیدن باد تند .

○ هرن باڑی - محله مغلپوره ، مطبع خیرالمطابع ، ۱۸۹۳م ، ۷۱ص ، ۲۳/۵ × ۱۴/۵س‌م .

ش ۳۶۵۵/۶۶۸۵

★ نشاط

● شرح دیوان نشاط

از میرزا اشرف بیگ خان مدرس اول فارسی کلسٹرکٹ سکول دهلی ، به زبان اردو .

آغاز : آسمانی دیگر است این بر فراز آسمان
یا بهشت جاودان است آشکارا در جهان

○ دهلی - مطبع مرتضوی ، ۱۸۸۲م ، چاپ اول ، ۵۲ص ، ۳۲ × ۱۵س‌م .

ش ۷۲۲۶/۶۹۲۹

Marfat.com

✱ نصیر کرلژوی : غلام نصیر الدین .
شاعر معاصر پاکستانی از اولاد پیر مهر علی شاه چشتی .

● آغوش حیرت

بسال ۱۹۸۱م . مشتمل بر رباعیات و قطعات .

آغاز : بالا تر از ادراک و بیانی یا رب
پیدائی و از دیده نهانی یا رب

○ کراچی ـ کرمان والا پبلشرز، بدون ذکر مطبع ، اپریل ۱۹۸۲م ، چاپ اول ، ۴۱۴ص، خطاطی رباعیات از محمد یوسف نگینه لاهور ، مقدمه ها بخط خورشید رقم ، صفحه عنوان بخط حافظ محمد یوسف سدیدی لاهوری ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۳۱-۱۳۸۲۰/۳۹-۱۳۸۳۸

✱ نظیری نیشاپوری : محمد حسین (م میان ۱۰۲۳-۱۰۲۰ه).

● غزلیات نظیری نیشاپوری

آغاز : اذا ما شئت ان تحی حیوة حلوة المحیا
بر سوائی بر آور سر ز مستوری برون؟ له پا

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد مالک تاج بک ڈپو، عالمگیر الیکٹرک پریس ، اگست ۱۹۳۵م ، ۱۱۸ص ، از ردیف «الف» تا «را» ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۳۱۳۱/۷۳۴۱

● شرح غزلیات نظیری

از پروفیسر محبوب الهی و مولوی مرتضی حسین فاضل ، شرح غزلهای ردیف «الف» ، بزبان اردو .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، علمی پرنٹنگ پریس ، ۲۱۶ص ، ۱۷/۵ × ۱۲سم .

ش ۶۷۱۲/۴۴۱۸

● شرح غزلیات نظیری

از مولانا حافظ عبدالمجید مؤلف سهبط الوار ، شرح مخزن اسرار و چهار لمای جهانگشای خلاصه جهانگشای نادری . شرح غزلیات ردیف «الف» تا «خا» بزبان اردو .

Marfat.com

◎ لور - نشر احمد تاجر کتب ، ۱۳۴۳ه ، بخط محمد صدیق خوشنویس ، ۲۳ × ۱۵/۵سم .

ش ۷۸۰۳/۵۱۵۹

● کلیات نظیری

مشتمل بر غزلیات و قصاید .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۱ه/نومبر ۱۸۷۴م ، ۴۱۵ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم ، سنگی .

ش ۲۱۰۵/۲۴۷۰

★ نواب : کلب علی خان رامپوری .

مشاور عمال انگلیسی در هند بوده .

● تاج فرخی

در ۱۲۹۴ه (=تاج فرخی) گرد آورده است . مشتمل بر حمد و نعت ، مناقب و قصاید خلفای اربعه و ایمهٔ اثنا عشر ، غزلیات ، مفردات ، رباعیات ، مخمسات .

آغاز : لباشد چون منی در ملک هستی کامل و یکتا
ذلیق و ارشد و از کن طلیق و عاقل و دانا

○ مصطفی آباد عرف رامپور - مطبع تاج المطابع ، ۱۲۹۴ه ، ۲۷۰ص ، ۳۱/۵ × ۲۳/۵سم ، به تصحیح و تحشیهٔ امیر احمد امیر .

ش ۱۸۷۲/۹۹۴

۱۴۹۶/۱۰۲۷

۲۰۶۴/۲۳۹۲

۲۰۶۱/۱۳۹۹

★ لویدی

● دیوان لویدی

مجموعهٔ ۲۹ غزل مصنوع است و در هر غزل یک حرف را ترک کرده است ،

Marfat.com

آغاز : صد شکر که شد دولت وصل تو میسر
گردید ز خورشید رخت دیده منور

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور، دسمبر ۱۸۸۰م، ۱۶ص، سخنی، ۲۶/۵×۱۷/۵س م .

ش ۱۲۳۶/۱۷۷۹

○ مطبع محمدی - پت، ۱۶ص، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۱۶۹۴/۱۴۱۷

✱ نیاز بریلوی : شاه نیاز احمد (م ۱۲۵۰ه) .

پسر حکیم رحمت الله سندی . در سرهند متولد شد و در بالس بریلی در گذشت . با مولانا محمد فخر الدین و شاه عبدالله بغدادی بیعت داشت .

● دیوان نیاز

مجموعهٔ کلام فارسی و اردو .

آغاز : ای غنی ذات تو از اقرار و انکار ما
بی نیاز از ما و از پیدا نی و اطهار ما

○ میرٹھ - مطبع هاشمی، ۲۸ جمادی الاول ۱۲۸۰ه، بخط محمد فخرالدین ۸۲+۴۶ (کلام اردو) ص، ۱۹ × ۱۲/۵س م .

ش ۳۸۶۲/۵۴۴۱

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور، ستمبر ۱۹۰۴م، چاپ هشتم، ۶۰ص، ۲۵ × ۱۶س م .

ش ۱۰۷۶۹/۱۳۴۲۲

○ لاهور - شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، مطبع اسلامی، ۱۹۱۲م، ۶۰ص، ۲۴/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۱۰۳۱/۱۶۲۹

● دیوان شاه نیاز

گرد آوری از شفیق بریلوی .

آغاز : الهی بحق نبی الانام
علیه الصلوة وعلیه السلام

Marfat.com

○ کراچی - [illegible] نیازی ، تنظیم خدام سلسله عالیه نیازیه ، ملت پرنٹنگ پریس ، رمضان ۱۳۸۹ھ ، [illegible] ۲۰×۱۶سم .

ش ۲۲۲۵/۲۵۶۰

✱ واقف لاهوری : نور العین تایب بیگ (۱۱۰۰-۱۱۹۵ یا ۱۲۰۳ھ) .

● دیوان واقف لاهوری

آغاز : سبحان من توحد بالعز والبقا
سبحان من تفرد بالمجد والثنا

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جولائی ۱۸۸۷م/ذیقعده ۱۳۰۴ھ ، ۳۳۶ص ، ۲۳×۱۴ سم .

ش ۳۱۳۹/۷۲۸۶

○ لاهور - بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۸ھ ، ۲۷۶ص ، ۲۱/۵×۱۲/۵سم .

ش ۱۰۵۵/۱۶۸۸

۱۷۱۴۹

○ مطبع منشی نولکشور ، ب ت ، ۳۳۲ص ، ناقص الآخر ، ۲۳/۵×۱۵سم .

ش ۱۶۹۵۶

✱ هلالی جغتائی : نور الدین (متوفی ۹۳۹ھ) .

● دیوان هلالی

مشتمل بر غزلیات ، رباعیات ، قطعات .

آغاز : ای نور خدا در نظر از روی تو مارا
بگذار که در روی تو بینیم خدا را

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، رمضان المبارک ۱۲۹۵ھ/ستمبر ۱۸۷۸م ، ۱۵۶ص ، [illegible] ۲۸×۱۸سم .

ش ۱۳۷۴۵/۱۰۸۳۹

۱۱۷۰۲/۱۱۷۱۱

Marfat.com

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ذیحجه ۱۳۰۰ه/اکتوبر ۱۸۸۳م ، ۱۵۶ص ، ۱۷/۵س‌م .

ش ۳۸۵۲/۵۶۱۸

○ لاهور - مطبع مفید عام ، ۱۳۲۱ه/۱۹۰۳م ، ۱۵٤ص ، ناقص الآخر ۲۷ × ۱۷س‌م .

ش ۱٦۹٦۵

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتبر ۱۹۱۲م/۱۳۳۰ه ، چاپ یازدهم ، ۱۵٦ص ، ۲۵/۵ × ۱۸س‌م ، سنگی .

ش ۱۸۳۵/۱۲۷٦

٤۱٦/۱۰٤٤

٤۲۱۱/۷۵۵۸

۱۰۷۷٤/۱۳٤۲۷

○ لاهور - مطبع اسلامیه سٹیم ، بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، ۱۳۳۳ه ، ۱۵٦ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م ، سنگی .

ش ۱٤۱۰/۱۰۵۰

۱٦٦۹/۱٤٤٦

○ حسب الحکم مطبع سلطان المطابع ، در کارخانهٔ نثار علی ، بمبئ ، ۵۲ص ، سنگی ، ۱٦ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷٦٤/۱۳۵۳

○ هند - ۲٦/۵ × ۱۸س‌م ، ص۳-۱۵٤ .

ش ۲٤۲٦/۲۰۷۲

★ هندی لاهوری : کنهیا لال (۱۸۳۰-۱۸۸۸م) .

کار او مهندسی بوده و در لاهور ساختمان های ایستگاه راه آهن و بیمارستان میو ازو یادگار است . از آثار علمی او تاریخ پنجاب و تاریخ لاهور را می توان نام برد .

● بندگی نامه

بسال ۱۲۸۵ه/۱۸٦۹م .

Marfat.com

مال چار صد بیان از هجری	پنج و هشتاد بر هزار و دو صد
عیسوی مال از هزار افزون	هشتصد شصت و نه بدان بعدد
عدد بیت های او ایست	دو صد و دو فزون ز پنج و نود

مثنوی لیست .

آغاز : ای که پیش از تو هیچ بود نبود

بود تو کرد جمله را موجود

○ لاهور - مطبع ایزدی ، ۱۲۹۵ه ، چاپ چهارم ، ۲٤ص ، ۲۳/۵ × ۱٦س م .

ش ۱۷۱۷۸

★ یغمای جندقی ، ابوالحسن (۱۱۹٦-۱۲۷٦ه).

● کلیات یغمای جندقی

شامل یازده کتاب :

۱- لئریات مشتمل بر نامجات و مراسلات .

۲- غزلیات بترتیب ردیف .

۳- سرداریه و آن مشتمل است بر آغاز نامه و غزلیاتی ...

٤- قصابیه ، مشتمل بر غزلهای آبدار و اشعار ... برخی اصطلاحات .

۵- با حمدا موسوم است .

٦- خلاصة الاقتضاح ، مشتمل بر یکمقدمه و یک نوحه و یک حکایت و یک افسون؟ و یک خاتمه .

۷- مسمی است بصکوک الدلیل ، و آن مشتمل است بر آغاز و نعتی و غیر آن .

۸- مراثی است و آن مشتمل است بر نوحه جات و مبکیات .

۹- ترجیعات .

۱۰- قطعات .

۱۱- رباعیات .

آغاز (دیباچه) : کراله عندلیب خامهٔ بلاغت پرداز و شمامهٔ طیب نامهٔ براعت طراز سپاس است ،

Marfat.com

آغاز (متن نثریات) : دارای آثار طریقت دانای اسرار حقیقت سالک شارع خیر محمدی کامل میر مراد آگاهان .

آغاز (غزلیات) ص۱٤۸ : صبا از من بگو بیگانه مبرت آشنائی را
جفا ندیده ارباب وفا کش بیوفائی را

○ تهران : چاپ انست از روی طبع اعتضاد السلطنة وزیر علوم و صنایع تجدید ۱۳۲۹ه
۳۹۱ص ، ۳۵×۲۱سم .

ش ۹۵۳۵/۹٤۸٤

Marfat.com

جغرافیا

Marfat.com

Marfat.com

● بستان السیاحة

در بخش کلیات گذشت .

● تاریخ بصره

از آقا میرزا حسن خان نصرة الوزارة المتخلص به بدیع بن میرزا رضا خان نصرة الوزارة شه بندر ایران دولت. در سه فصل :

۱- تاریخ اجمالی بصره .

۲- احوال رجال و بعضی حالات سابقه و لاحقهٔ بصره .

۳- جغرافیای طبیعی و ملی بصره و متعلقات و متفرعات آن .

آغاز : از آنجائیکه (بصره) از حیث تجارت و ثروت طبیعی و حسن موقع چه در زمان غابر .

○ ایران ، ۱۲۰ + (٤)ص ، ۲۷ × ۲۱ س‌م ، چاپ حروف ، با عکس مؤلف .

ش ۱۱٤۹/۱۸۳۲

● جذب القلوب الی دیارالمحبوب

از عبدالحق بن سیف الدین ترک دهلوی . ابتدای تسوید در ۹۹۸ه در مدینه و با کنونیسی در ۱۰۰۱ه در دهلی ، تاریخ و جغرافیای مدینه منوره است در ۱۷ باب :

۱- عدد اسماء این بلده .

۲- ذکر فضایل و محامد وی که باحادیث و آثار به ثبوت رسیده .

۳- اخبار سکان این بقعه کرامت نشان در قدیم الزمان .

٤- اتیعاث باعثه قدوم سعد کائنات بدین بلده .

۵- هجرت نمودن شیخ المرسلین از مکه بدین بلده .

٦- کیفیت عمارت مسجد شریف نبوی وسایر مقامات شریفه .

Marfat.com

۷ـ تغیرات و زیادت ها که در مسجد بعد از حضرت راه یافته .

۸ـ فضایل مسجد و روضهٔ آنحضرت .

۹ـ ذکر عمارت مسجد قبا و بیان سائر مسجد نبوی .

۱۰ـ آثار بعضی که بشرف حضور مشهور اند .

۱۱ـ اماکن شریفه که در مابین مکه و مدینه مشهور اند .

۱۲ـ فضایل مقبره شریفه بقیع و مقابر آن .

۱۳ـ فضایل جبل احد و شهدای آن .

۱۴ـ فضایل زیارت حضرت سید الانام و اثبات حیات الیاه .

۱۵ـ حکم زیارت قبر شریف از وجوب و استحباب و بیان توسل و استمداد از آنجناب .

۱۶ـ آداب زیارت حضرت سید انام و اقامت در آن مقام و رجوع به وطن .

۱۷ـ فضل و آداب صلوة بر سید کائنات .

آغاز : صد شکر که از تشنگی غم رستم ... الحمد لله والسلام علی عباده الذین .

○ کلکته ـ الذیان سن پریس ، ۱۲ ربیع الاول ۱۲۶۳ھ/۱۸۴۷م ، ۳۹۰ص ، گرم خورده ، ص۳۹۱-۳۹۷ ، اغلاط نامه (تایپ شده) ، ۲۱ × ۱۵س م .

ش ۵۱۶۹/۲۲۱۷

○ مطبع قدوسی ، بتصحیح مولوی محمد ملحسن ، ۱۲۷۲ھ ، ۲۱۴ص (تایپ شده) ۲۲ × ۱۴س م .

ش ۱۷۲۱۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شعبان ۱۲۸۹ھ/اکتوبر ۱۸۶۹م ، ورق اول ندارد ، ۲۵۵ص ، ۲۵/۵ × ۱۷س م .

ش ۱۱۵۰/۱۸۴۶

۱۶۷۰۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، سپتمبر ۱۹۰۴م ، چاپ دوم ، ۲۵۶ص ، ۱۶/۵ × ۲۷س م .

ش ۲۴۳۴/۲۰۶۴

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسامبر ۱۹۱۶م ، چاپ سوم ، ۲۷۶ص ،

Marfat.com

ش ۱۶۵۱/۱۴۱۵

۱۶۴۴/۱۴۷۱

○ لاهور ـ مکتبهٔ تعلیمیه ، دین محمدی پریس ، بت ، اشتیاق حسین قادر رقم لاهور ، ۲۰۰ص ، ۲۳×۱۷/۵سم .

ش ۲۴۹۵/۶۳۲۷

● جغرافیای عالم

ترجمه و تصحیح از میرزا اسماعیل المتخلص به دردی . جغرافیای انگلستان ، اسکاتلند ، ناروی، سویدن ، دانمارک ، فرانسه ، سویس ، آلمان ، پروشیا ، استریا ، ایران وغیره .

آغاز : معنی جغرافیا این است بیان وضع و حالت ارض و این علم غالباً بر سه قسم است .

○ هند ـ دارالطبع سرکار عالی ، باهتمام میرزا زین العابدین شیرازی ، ۱۹ رمضان المبارک ۱۲۹۷ه ، ۲۸۸ص ، ۲۳/۵×۱۶سم .

● جهان نما

از فلوغون وقائیل انگلیسی، بنام ناصر الدین شاه قاچار نگاشته است . در یک مقدمه و پنج مطلب و خاتمه ای .

مقدمه : در بیان آنچه پیش از شروع در کتاب دانستن آن لازم است .

مطلب ها :

۱ـ در بیان اقلیم آسیا و مجملی از تعریف و ذکر حدود و ایراد دول و ولایاتی که در آن واقعست و رسم بعضی از مداین و شهور مشهوره و معتبرهٔ ایالات دول این اقلیم بر وجه اختصار و بیان مخلوق و عدد نفوس که در آن ساکن است .

۲ـ ذکر دلایات اقلیم اروپا .

۳ـ بیان اقلیم افریقا .

۴ـ ذکر قطعه امریکا .

۵ـ ذکر مجملی از ولایات اقلیم اوقیا که فرنگیان آنرا اسپالیا گویند .

○ تبریز ـ کارخانهٔ ملا صالح تبریزی ، ۱۲۶۷ه ، آغاز افتاده ص۳-۲۸۸ ، ۱۷×۱۰سم .

ش ۳۰۴۳/۳۰۳۶

Marfat.com

● ریاض الالواح

تالیف و خط ، شیخ محمد رضا ، بفرمایش امیر حبیب الله پادشاه افغانستان ، در کتیبه های مزارات و ابنیهٔ ولایت غزنین در ۱۳۲۶ه ، تالیف و تحریر کرده است .

شامل یک مقدمه و هفت روضه .

مقدمه : در احوالات سلاطین که از هجرت تا این زمان سلطنت کرده اند .

روضهٔ ۱- مزارات اولیاء الله که الواح آنها نیز مطابق مشهور بود .

روضهٔ ۲- مزارات اولیاء الله که لوح نداشتند و آنها که بالای قبور شان پاره از سنگهای مساجد یا اینکه آیات کلام الله مرقوم بود ، نام و تاریخ نداشت درین جمع آورده شد .

روضه ۳- قبور سلاطین که الواح آنها مطابق مشهور بود .

روضه ٤- قبور پادشاهان که لوح ندارند یا نام و تاریخ آنها معلوم نیست .

روضه ٥- بعضی از پاره های سنگهای دیوار مساجد و محراب ها که آیات شریفه یا نام پادشاهان بخط کوفی یا ثلث در او کنده شد .

روضه ٦- در الواح متفرقه و قبور سایر مردمان که تا حال بهیچ نام مشهور نیستند .

روضه ۷- در الواحی که مشتمل است بر نامهای الاثیه در هر جا که یافته شده در یک جا مرقوم شد تا قبور زنان از مردمان جدا باشد .

آغاز : شریفترین وسیله که از محنت آباد خطیرهٔ انسیه طبیعت با ساکنان خطیرهٔ قدسیهٔ طریقت توان پیوست .

○ کابل - انجمن تاریخ افغانستان ، دولتی مطبع ، ۱۳٤٦ه/۱۹٦۷م ، (۱۰)+۲۱۹ص ، ۲۰×۱٤/٥سم .

ش ۳۰۲۱/۳۰٦٦

● زبدة الاخبار

از ابو محمد حسن قادری شعری .

با دیباچه در احوال مؤلف از عبدالاحد موسی اندرابی قادری متخلص به زیرک بن سید جمال الله اندرابی .

شامل چهار باب در علم مسالک و ممالک .

Marfat.com

۱- احوال افلاک و کواکب سبعه و بروج اثنا عشره و منازل قمر وغیره و مساحت کره ارض با لاجمال مواقع ایران و ممالک اسلام و ترکستان .

۲- در بیان اسامی اکثر بلاد مشهوره بترتیب اقالیم سبعه اجمالاً و ایجازاً موجب قرار داد مؤرخان ایران و توران .

۳- در بیان مساحت و تقسیم اربعه زمین که آسیا و یورپ و افریکا و امریکا مطابق اخبارات انگریزی .

٤- در ایراد بعض عجائبات بحور و جبال و وحوش و طیور جهان .

آغاز : بعد حمد سواد افزای بیاض دیده اولوالابصار که مطلع بلند آفتاب .

○ امرتسر - مطبع چشمهٔ نور ، غره جمادی الثانی ۱۲۸۲ھ ق ، ٤۰٤ص ، ۲٤ × ۱۶/۵س م .

ش ۳۷۸۹/۵۲۲۱

۱۶۸:۱۲

● صحیفة الاعمال و مرآة الاحوال

از عبدالعلی اسلام آبادی (اسلام آباد معروف به چاتگام) بن منت علی بن محمد سنا ، مؤلف در ۱۲۶۲ھ متولد شده و این کتاب را در حدود ۱۳۰۳ھ تالیف کرده است.

بابها : ۱- مشتمل بر دو مصرع . ۱- احوال نسبی راقم . ۲- سوانح عمری راقم .

۲- در بیان اسلام آباد معروف به چاتگام و تقسیم ساکنان بر فریق له کانه و آن نیز مشتمل بر دو مصرع است .

۳- در بیان احوال ممالیک که ماسوای اسلام آباد بر روی زمین است و تقسیم آن به ایشیا و افریقه و یورپ و امریکا و آن نیز مشتمل بر دو مصرع است .

٤ - در مواعظ و وصایا که از ابواب سه کانه بالا وغیره متفرع شده و آن نیز مشتمل بر دو مصرع است .

با نقشه های هندوستان و اسلام آباد (چاتگام) و نقشهٔ جهان .

آغاز : گیاه پژمرده زندگی به بهار توفیق ربانی زبان حمد و ثنا باخبار نعمت منعم حقیقی آماده مترقب است .

○ عکس نسخه چاپی است که مشخصات چاپ آن معلوم نیست ، ۲۷۹+(۳)+۹ص ، ۱۶×۱۶س م .

۱۱۱۲۹/۱۱۱۳۲ ف

Marfat.com

● مرآة الوضیه فی الکرة الارضیه

تالیف کرنیلیوس فندیک امریکائی. به سال ۱۸۵۲ .

ترجمه از عربی به فارسی از فخرالدین ابی‌القاسم‌الکلپایگانی محتداً والاصفهانی مسکناً . شامل مقدمه و بیست فصل .

مقدمه بدانکه این علم بدو قسم منقسم میشود ، طبیعی و وصفی اما اول مداران سطح زمین و آنچه روی آنست و کرهٔ هوائی است ... قسم دویم بلدان و ممالک و نسبت بعضی از اقسام سطح زمین ببعض دیگر ملاحظه میشود .

فصل اول در حقیقت این علم . ۲- در ارض یابسه اقسام آن . ۳- در آب و اقسام آن . ٤- در احکام و ادیان . ۵- در اقسام بشر و لغات آنها . ٦- در قارهٔ آسیا . ۷- در بلاد مسکوب در آسیا . ۸- در بلاد ترک در آسیا . ۹- در بلاد عرب . ۱۰- در مملکت ایران . ۱۵- در مملکت چین . ۲۰- در قارهٔ اوقیانیا .

○ بدون ذکر ناشر و چاپخانه ، آغاز افتاده ص۳ ، ۲۱۸ص ، ۲۲ × ۱٤سم .

ش ۱٤۰۷٤/۱۳۹۸۲

● مطلع الشمس (جلد اول و دوم)

از محمد حسن خان مقدم صنیع الدوله (اعتماد السلطنه) پسر حاجی علی خان مقدم مراغه‌ئی حاجب الدوله (فراشباشی) ناصر الدین شاه قاجار (متولد ۲۱ شعبان ۱۲۵۹ه یا ۱۲۵٦ه در تهران ، متوفی ۱۹ شوال ۱۳۱۳ه) . در تاریخ و جغرافیائی مشروح بلاد و اماکن خراسان . شامل : تواریخ متعلقه بهر ناحیه ، کتیبه ها ، وقفنامه ها ، مسطورات ، نقوش الواح ، صورت فرامین سلاطین ، شرح تاریخی آثار و وضعیت جغرافیائی هر محل ، قراء ، قصبات ، شهر ها و وجه تسمیه آنها ، شرح مساجد ، مشاهد ، مقابر ، کاروانسرا ، خصایص زندگانی مردم ، شرح حال مشایخ و گرانمایگان هر مکان و کتبهٔ آنان وغیره ، با مقدمه و فهارس و اهتمام تیمور برهان لیمودهی .

آغاز (متن) : هست پاینده نیست غیر خدا - مالک الملک و خالق الاشیاء ، جل جلاله و عم نواله و عظم شاله ولا اله غیره .

○ تهران - فرهنگسرا ، چاپخانه آبان ، زمستان ۱۳٦۲ه‌ش ، از روی چاپ تهران در سالهای ۱۳۰۱-۱۳۰۴ه‌ش ، انست شده است ، چهل و یک + ۳۷۸۰ ، ۳۵/۵ × ۲٤سم مصور .

ش ۱٦۷۷۹

Marfat.com

سفر نامہ

Marfat.com

Marfat.com

سفر نامه

● تاریخ سرگذشت مسعودی همراه با سفرنامهٔ فرنگستان

نوشتهٔ ظل السلطان مسعود میرزا فرزند ناصر الدین شاه (متولد ۲۰ صفر ۱۲۶۶ه ، متوفی ۲۲ رمضان ۱۳۳۶ه) ، زندگی نامه و خاطرات او است که به اصرار پسر کوچک خود اسماعیل میرزا در شش باب نگاشته است .

۱- تاریخ نسب و نژاد خود .

۲- مسافرت مازندران و استر آباد و شرح شکار هائی که آنجا داشت و میشود کرد و مؤلف نموده است .

۳- سفر فارس و وضع شکار های او .

٤- سفر اصفهان و وضع آب و خاک و هوای آن و شکار هائی که مؤلف کرده است .

۵- سفر عراق و وضع شکار ها و جغرافی آنجا .

٦- سفر لرستان و بروجرد و وضع شکار ها و آب و هوای او .

آغاز : اما بعد سالها در خاطر داشتم که سرگذشت ایام گذشته را تدوین کرده برسم یادگار در صفحهٔ روزگار بگزارم .

○ تهران ـ انتشارات بابک ، چاپخانهٔ مهارت ، ۱۳۶۲ه ش ، از روی چاپ ۱۳۲۵ه
اینست شده است ۳۷۲+ ۱۱ + ۲۸ ص نقش ها و عکسها ، ۳۵×۲٤/۵س م .
ش ۱٦۷۸۰

● سفر نامهٔ فرنگستان

برای این سفر در تاریخ ۱۹ شعبان ۱۳۲۲ه از اصفهان حرکت کرده بود .

آغاز : مدتی بود مزاج بسیار قوی محکمی داشتم دو سال است بنوبه عصبانی (مالاریال) مبتلا شده ام .

Marfat.com

○ تهران ـ انتشارات بابک ، چاپخانهٔ مهارت ، ۱۳۶۲ه‍ ش ، چاپ افست ، ۱۰+۱۱
+۲۸ ص نقش ها و عکسها ، ۳۵×۲٤/۵سم .

ش ۱٦۷۸۰

● بقیهٔ حالات کنت منت کریستو (جلد دوم) ●

تألیف الکساندر دوما منشی فرانسوی .

ترجمه از شاهزاده محمد طاهر میرزا ، در دیباچه چنین آمده است :

«این نسخهٔ ثانوی از کتاب جلد اول کنت مونت کرستو را که موسوم است به (لوردوهوب) بدست آورده و بزحمات زیاد بطبع نمودن آن موفق گشتیم و این نسخه حقیقتاً متمم وتابع حالات (آدموند وانش) کنت مونت کرستو لوردهوب ملاح کشتی فراعون است که در اوایل حوت هزار و هشتصد و پانزده مسیحی بلنگرگاه مارسیل وارد شده» .

آغاز (دیباچه در تألیف کتاب) : ستایش خداوندیرا سزاست که از قطرهٔ ناپاک وجود انسان پاک آفریده .

○ طهران ـ بدون ذکر مطبع و ناشر ، بخط حاج محمد رضای صفا الملقب بسلطان الکتاب لشکر نویس ، جمادی الاول ۱۳۲۸ه‍/۱۹۱۰م ، (۳)+۲۲۹ص، ۲٤/۵×۲۲سم ، مصور .

ش ۱۰٦۱۸/۱۰٦۵۸

● تحفة العراقین

در ص٦۱٦ گذشت .

● راهنمای قطغن و بدخشان

گزارش سفر ، سپه سالار غازی سردار محمد نادر خان وزیر جنگ افغانستان که در ۱۳۰۱ش کرده بود .

تلخیص و ترییب از مولوی برهان الدین کشکی .

آغاز : از روزیکه سلطنت افغانستان بوجود مسعود اعلیحضرت معظم غازی مان امیر امان الله خان آراسته شد .

○ کابل ـ مطبع سنگی وزارت حربیه ، اول جدی ۱۳۰۲ش ، بخط غلام محمد ، ۲٤۵ص
نقشه ها ، ۱٦/۵×۱۰سم .

ش ۲۳۸٦/۲٤٤۷

Marfat.com

● روزنامهٔ سفر فرنگستان

وقایع مسافرت ناصرالدین قاجار به کشور های اروپائی از ۲۱ صفر ۱۲۹۰ه تا ۱۲ رجب .

آغاز : روز نامهٔ سفر فرنگستان است که به میمنت و مبارکی بخواست خداوند تعالی و قادر بیهتا و بخشنده و مهربان .

○ بمبئی - بسعی و اهتمام میرزا محمد علی شیرازی الشهیر بکشکول غره ذیحجه ۱۲۹۳ه، ٤ + ۲٤۲ص ، ۲۳ × ۱٦سم ، بضمیمهٔ قصیده در مدح ناصر الدین شاه قاجار بزبان عربی ، از علی ابن ابو الحسن الموسوی التستری ، با تمثال ناصر الدین شاه قاجار .

ش ۸۹۲۳/۸۹٦۵

○ بدون ذکر محل طبع ، ظاهراً چاپ ایران ، همراه با قصیدهٔ علی ابن ابو الحسن و تمثال افراد زیر : امپراطور اعظم شاهنشاه ایران ، امپراطور روس ، امپراطور پروس ، قصر پادشاهی لندن ، ملکهٔ انگلستان ، مارشل ماکما هون ، قصر پادشاهی در شهر پاریس ، امپراطور ایطالیا ، امپراطور مجارستان ، سلطان عبدالعزیز خان وغیره . ٤ + ۲٤۲ص ، ناقص الآخر ، ۲۳ × ۱٦سم .

ش ۱۵۸۳/۹٤۵

● ذکر مجملی از سوانح عمری و برخی از اشعار در بیان و وقایع مسافرت . . . ناصر الدین شاه قاجار

آغاز (دیباچه) : اگرچه ذکر حسب و نسب و مآثر و مفاخر این شاهنشاه گیتی پناه .

(دیوان) : عید مولود امیرالمومنین شد
عالم دلیا و عقبی عنبرین شد

سر آغاز (مسافرت نامهٔ فرنگستان) بر ابر با نمونه .

○ بمبئی - بسعی و اهتمام مرزا محمد شیرازی ، محرم الحرام ۱۳۰۲ه ، ۲۱۲ص، ۲٤ × ۱٦سم ، همراه با تمثال های چاپ پیشگفته .

ش ۲۲۳۸/۲۵۷۳

سفر نامهٔ ناصر الدین شاه قاجار

Marfat.com

ناصر الدین شاه قاجار در آخر سال ۱۳۰۰ه بعزم زیارت روضهٔ امام رضا علیه السلام مشهد سفر کرد ، و رویداد سفر خود را نوشته است . و این سفر نامه را محمد حسن ملقب به اعتماد السلطنة در ۱۳۰۶ه ، بدون هیچگونه تغییر طبع کرده است .

آغاز (دیباچه) : در سال اخیر مآل هزار و سیصد هجری قوی ئیل ترکی مرکب مقدس اعلیحضرت .

(متن) : سه چهار ماه بود که اخبار سفر مشهد مقدس شده بود و معلوم است .

○ محمد حسن ملقب به اعتماد السلطنة دار الطباعة خاصه دولتی ، ۱۳۰۶ه ، ۲۲۷ص ، ۳۲ × ۲۰/۵سم ، تصاویر از ابو تراب .

ش ۲۱۵۳/۲٤۹۹

● سفر نامهٔ حاج میرزا علیخان امین الدوله صدر اعظم

مؤلف این کتاب مؤسس مجلس شوری در زمان ناصرالدین شاه قاجار و رئیس دار الشوری بوده است . (خاتمه) . سفر نامهٔ حج است .

دیباچه از نصر الله تقوی .

آغاز (دیباچه) : این نسخهٔ نفیس که با طرز انشاء و نگارش بدیع از نظر میگذرد .

(متن) : بسمله وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض ... در کشتی ملکی خلیفه خان متوجه مکه و حج بیت الله هستیم ، مجد الملک میگویند .

○ ایران ـ شرکت سهامی چاپ ، تحت نظر آقا حبیب الله ژالیچ خواه ، بمبئ ، (۳)+ ۱۹۹ + (۳)ص ، با عکس مولف و پسر مؤلف ، بخط شکسته خود مؤلف ، ۳۲/۵ × ۱۷سم .

ش ۱۰۲٤۱/۱۰۲۰۱

● سفر نامهٔ حکیم ناصر خسرو و علوی بلخی

متضمن حالات سفر ایران و ارمینیه و شام و فلسطین و عراق و عرب و بصر واقع ۴۲۷ه معه سوانح عمری مصنف .

شرح حال مؤلف از محمد الطاف حسین حالی مندرس اول الصفحهٔ مشرقیه انکلو عربک سکول دهلی .

آغاز (مقدمه از حالی) : صاحب این سفر نامه حکیم ابو المعین ناصر بن خسرو دهلوی از شعرای قدیم .

Marfat.com

آثار (طرزنامه از ۳۰۰ ه) : چنین گوید ابو معین ناصر بن خسرو القبادیانی المروزی تاب الله علیه که من مروی دبیر پیشه بودم .

○ دهلی ـ مطبع اختیار خیرخواه هند ، ۱۸۸۲م/۱۲۹۹ه ، ۱۳۶ص ، ۲۳ × ۱۶س‌م .

ش ۷۳۵۷/۷۱۸۶

● سیاحت بردورا دور کرهٔ زمین به هشتاد روز

مؤلفش بزبان فرانسوی ژول ورن ، مترجمش بزبان ترکی عثمانی احمد احسان مترجمش بزبان فارسی محمود طرزی به تاریخ ۲۰ شوال ۱۳۲۶ه .

آغاز (متن) : «فلیاس فوق» و «پاسپارتو» یکی با دار و آن دیگر خدمتکار همدیگر خود را چسان قبول می کنند .

○ کابل ـ مطبع عنایت ، ۱۳۳۰ه ، ۲۷۶ص ، ۱۸ × ۱۴س‌م .

ش ۱۶۹۰۸

● سیاحت نامهٔ ابراهیم بیگ

آغاز : حمد و سپاس فزون از وهم و قیاس مالک الملکی را سزاست .

○ لاهور ـ ظفر بک ڈپو ، نگینه پریس ، رمضان ۱۳۲۳ه ، ۲۴۸ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، به تصحیح احمد غریب نواز خان .

ش ۷۹۷۲/۵۶۰۶

○ لاهور ـ شیخ جان محمد و الله بخش تاجران کتب ، حمایت اسلام پریس ، نومبر ۱۹۴۴م ، ۲۲۶ص ، ۲۴/۵ × ۱۵س‌م ، به تصحیح پروفسور باقی عباسی .

ش ۱۶۰۹۰/۱۵۰۸۰

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، آفتاب عالم پریس ، ۱۹۴۶م ، ۲۷۲ص ، بخط محمد صدیق عباسی خوشنویس ، به تصحیح آغا محمد باقر ، ۲۲ × ۱۳/۵س‌م .

ش ۱۳۹۱/۱۹۱۵

○ لاهور ، ملک لذیر احمد تاجر کتب ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ب‌ت ، ۲۷۲ص ، ۲۴ × ۱۶ س‌م .

ش ۱۶۷۳۰

○ اله آباد ـ مطبع انوار احمدی ، ۱۵۸ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۱۷۲۳/۱۳۹۲

هذب البیان

Marfat.com

از مولوی محمد حسین بن محمد علی ترک الشار الرالوی که در هند ساکن بوده، ... ۱۲۸۹ه. سفر نامهٔ ایران است و در مقدمه می نویسد :

«غرض از تسوید این عبارات ساده ازتکلف رنگ گل و لسرین و فقرات بر از استعاره ماه و پروین بیان محاورات فارسی متداول مردم ایران و اعلان راه و رسم لشست و برخاست ایشان است که بسبب عدم آگاهی اهل هند را در آن درستگاهی لیست ، فقیر . . . هفت سال بآن سر زمین نشو و نما کرده» (ص۱۶) .

آغاز : عذب البیان محاورات فرس که ساکنان دیار قدس .

○ آگره ـ باهتمام خواجه صدیق حسین ، مطبع آگره اخبار ، بتصحیح سید محمد تقی شادمان استاد دانشکدهٔ خاور شناسی رامپور ، برای اخذ مدرک «درجهٔ کامل فارسی ممالک متحده» ، ۱۹۲۴م ، ۲۲۴ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۵سم .

ش ۱۶۳۵/۱۴۸۳

۴۲۴۸/۷۷۸۴

● وقائع مسافرت و سیاحت ساحت انگلستان . . . ناصر الدین شاه قاجار

= روزنامهٔ سفر فرهنگستان

● هدایة السبیل و کفایة الدلیل

روزنامهٔ سفر مدینه و بیت الحرام میرزا عباس ابن فتح علی شاه قاجار . با خاتمه فتح تبراز میرزا ابو طالب نواب بن حاجی اکبر نواب ، حرکت : ۷ شعبان ۱۲۹۲ه ، پایان سفر : ۲ ربیع الثانی ۱۲۹۳ه ، تحریر از فرهاد بن عباس میرزا .

آغاز : روز چهار شنبه سلخ شهر رجب ۱۲۹۲ هجری از قرآن تفال کردم که چهار شنبه هفتم شعبان بطالع عقرب حرکت شود .

○ ایران ـ بدون ذکر محل انتشار و طبع ۱۲۹۴ه ، ۳۵ × ۲۲سم ، در آخر آمده : «بپایان رسید تحریر این کتاب مستطاب بخامهٔ عبه ذلیل علی رضا الحسینی الشیرازی ... ۱۲۹۴» گویا وی کاتب این کتاب است.

ش ۲۰۸۰/۲۴۰۹

Marfat.com

تاریخ

الف ـ تاریخ عمومی

ب ـ تاریخ صدر اسلام (حضرت محمد (ص) ، خلفای راشدین و امامان)

ج ـ تاریخ شبه قارهٔ پاکستان و هند (الف : متون ، ب : اسناد و مواهیر)

د ـ تاریخ ایران

ه ـ تاریخ افغانستان

و ـ تاریخ ترکیه

ز ـ تاریخ روسیه

ح ـ تاریخ کشور های اروپا

Marfat.com

Marfat.com

الف ـ تاریخ عمومی

● ترجمهٔ فارسی تاریخ الخلفاء=سراج التواریخ

متن عربی از جلال الدین سیوطی (م۹۱۱ه) . ترجمهٔ فارسی از عبدالله بن محمد بن ابراهیم هراتی سروستانی بتاریخ ۱۰ شوال ۱۳۳۷ه ، به تصحیح ملا عبدالله خطیب مسجد سروستان . به فرمایش خواجه عبدالرحمان بن حاجی خواجه فیض محمد خان بن خواجه شیر محمد بن خواجه عبدالرحمان بن مجذوب کبریائی خواجه یعقوب بن خواجه صوفی امین ساکن قریهٔ سروستان هرات از نوادگان احمد جام در شرح احوال و فضایل و اخبار و توالین خلافت خلفای راشدین و خلفای بنی امیه و بنو عباس .

آغاز : حمد و ثنای لا تعد و لا تحصی واجب الوجودی را سزد که قهرمان ارادت بی علتش مسند خلافت و ایالت را بفحوای انی جاعل فی الارض خلیفه زیب و رفعت داده .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، اسلامیه سٹیم پریس ، ۱۳۳۹ه ، ۵۲ص ، ۲۷×۲۲سم ، بخط ابو البشیر محمد عبدالعزیز خوشنویس عادل گڑه ضلع گوجرانواله ، تاریخ طبع از مولوی محمد عبدالرشید محبوب رقم عادل گڑهی و تقریظ از حافظ محمد صدیق معلم الحفاظ و تصحیح (کتابت) از مولوی ابو البشیر مولوی محمد صالح سجاده نشین حنفی لاهوری .

ش ۱٤٥٤/۹٦۰

۱۷۲۰٦

● ترجمهٔ تاریخ طبری

متن عربی از ابو جعفر محمد بن جریر طبری (۲۲٤-۳۱۰ه) .

برگل : ٤۲۷ به دو ترجمه اشاره کرده است . یکی از ابو علی محمد بن محمد بلعمی (م۳۶۳ه) که با مقدمهٔ عربی (آغاز : الحمد لله العلی الا علی والولی الاولی) شروع می شود و در چاپ زیردست اسم بلعمی بعنوان مترجم آمده است . اما ترجمهٔ دوم از یک نگارندهٔ ناشناخته است با مقدمهٔ فارسی ، که چاپ ما با همین پیشگفتار فارسی شروع میشود .

Marfat.com

در چهار جلد .

آغاز : سپاس و آفرین مر خدای کامگار و کامران و آفریندهٔ زمین و آسمان و آنکس .

○ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الثانی ۱۲۹۱ه/جولائی ۱۸۷٤م ، ۷۹۹ص ، ۲۹ × ۲۰ س‌م .

ش ۹۵۹/۱۵۹۲

۲۲۷۱/۲۶۰۸

۷۸۷/۶۳۳۶

● ترجمهٔ تاریخ طبری

انشای ابو علی محمد بلعمی . با مقدمه از مجتبی مینوی مؤرخ ۱۳٤٤ه ش. حوادث سالهای ۱۵ تا ۱۳۲ هجری ، عکس نسخهٔ محفوظ در آستان قدس بشماره ۷٤۸۱ مشتمل بر ۲٤٤ برگ . بخط اسحق بن محمد بن عمر بن محمد شروانی که در محرم ۵۸۶ه بپایان رسیده است .

آغاز : بقیه من فتح حاصریه و قرنسرین گفتا و خالد سیف الله .

○ تهران ـ انتشارات بنیاد فرهنگ ، شرکت سهامی افست ، خرداد ماه ۱۳٤۵ه ش ، (۲)+۵۶۹ص ، متن ص۱-٤۹۰ ، فهرست اعلام ص۴۹۳-۵۶۹ ، ۲۸ × ۲۲س‌م .

ش ۵۷۱۹/٤۱۱۸

● تاریخ گزیده (جلد اول)

از حمد الله بن ابی بکر بن احمد بن نصر مستوفی قزوینی . در ۷۳۰ه . چاپ حاضر مشتمل بر عکس نسخهٔ قدیمی است که در سنه ۸۵۷ه استنساخ شده و سابقاً از مستملکات مرحوم معتمد الدوله حاجی فرهاد میرزا بوده است ، بسعی و اهتمام ادوارد برون الکلیسی در ۱۳۲۸ه . تاریخ عمومی است از ابتدا تا ۷۳۰ه .

مشتمل بر دیباچه ، خاتمه و شش باب : خاتمه در ذکر آفرینش کائنات .

بابها : ۱- در ذکر پیغمبران و حکما که قبل از اسلام بوده اند ، در دو فصل .

۲- پادشاهان که پیش از اسلام بودند ، در چهار فصل .

۳: در ذکر محمد مصطفی(ص) و خلفا و اولاد و اصحاب [و احفاد] او مشتمل بر مقدمه و شش فصل .

Marfat.com

۴- [illegible] اسلام در ایران بودلد ، در ۱۲ فصل .

۵- ذکر [illegible] مشایخ و علمای اسلام ، در شش فصل .

۶- احوال شعرا [illegible] که مولد و منشا مؤلف است ، در ۷ فصل .

آغاز (متن) : سپاس و ستایش بادشاهی را ملک او بی زوالست و مملکت او بی انتقال .

رک به : بر کل : ٤٨٤ .

○ لیدن - ای- جی- بریل ، شرکت لوزک لندن ، ۱۹۱۰م ، یج+۸۵۳+xixص ، ۲۵ × ۲٤س‌م .

ش ۲۱۰۲/۲٤٦۷

● منتخب تنقیح الاخبار

«تنقیح الاخبار» از رای منون لال فلسفی ساکن بریلی (م٤۷-۱۲٤۸ه/۱۸۳۲م) و انتخاب از پسرش کندن لال اشکی الهی (م حدود ۱۲٦٦ه) .

جدول تاریخی است در هفت «قسم» :

۱- بیان سلاطین که پیش از سنهٔ نه صد هجری بر تمام هند یا اقطاع آن حکمران بودند .

۲- احوال تیموریه از عهد بابر پادشاه تا زمان حضرت شاه عالم .

۳- تاریخ قتاد مغولستان و ماوراءالنهر .

٤- تاریخ فارس . ۵- تاریخ بابل . ٦- تاریخ شام و مصر و عراق .

۷- تاریخ فرنگستان .

آغاز : سزاوار نیایش بی نام و نشانیکه بر نام خواندنش روا و پرستاری آن یگانه بی مانند که روان کالبدگیهان ست .

برکل : ۸۳-٦۸۲ از «اشکی» و «منتخب تنقیح الاخبار» او یاد کرده است . اما نگفته که اشکی تألیف پدرش را گزیده است ، نیز موضوع این کتاب بر استوری و برکل روشن نبوده است ، آقای منزوی در حاشیهٔ برکل : ٦۸۳ و همچنین در نسخه ها ٦ : ٤٦۱۷ (تاریخ کندن لال) و ٤٦۳٦ (تنقیح الاخبار) دچار اشتباه شده و «تاریخ کندن لال» و «تنقیح الاخبار» (که «منتخب تنقیح الاخبار» منظور است) را دو اثر جدا از «اشکی» تلقی کرده است ، اطلاعات آقای منزوی بر اساس فهرست انجمن ترقی اردو کراچی تألیف سرفراز رضوی بوده که بسیار گمراه کننده است ، من نسخه های «منتخب تنقیح الاخبار» را در انجمن دیده در فهرست خودم «فهرست نسخه های خطی فارسی انجمن

Marfat.com

ترق اردو ، کراچی» ص۱۸۶-۱۸۷ ، توصیف کرده ام ، آنچه که در نسخه ها ۲ ، ۶ ، ۷ و ۹ بنام «تاریخ کندن لال» آمده و نشانی سه نسخهٔ خطی آن داده شده است در اصل نسخهٔ ماشین شده «منتخب تنقیح الاخبار» است و آنچه که در نسخه ها ۶ : ۴۶۳۶ بعنوان «تنقیح الاخبار» آمده آن «منتخب ... » است .

○ کلان کوٹھی ـ حسب الحکم مرزا محمد مهدی علی خان ، کارخانه حاجی ولی محمد ، ۱۲۶۷ه ، ۱۳۰ص ، (شاید ناقص الآخر) ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۸۵۱۰/۸۵۸۷

برگل : ۶۸۳ چاپ سلطان المطابع ، لکهنو در ۱۲۶۷ه را نشان داده است .

● جامع التواریخ

از رشید الدین فضل الله همدانی (م۷۱۸ه) . بدست غازان خان در سال ۷۰۰ه بدان آغاز کرده و از آن پس تا سال ۷۱۹ه بدان افزوده شده است ، تاریخ عمومی جهان است یا گزارش ویژه ای دربارهٔ تاریخ ایل مغول تا سال ۷۰۳ه یا ۷۰۵ و یا ۷۱۲ه . (برگل : ۴۵۷) .

چاپ حاضر مشتمل بر جزء اول از جلد اول است که متن علمی و انتقادی آن را سه نفر از دانشمندان شوروی بنام آ . آ . روماسکویچ ، ل . آ . ختا قوروف ، ع . ع . علیزاده تهیه کرده اند .

آغاز : فهرست کتاب داستانها و فذلک حساب بیانها حمد و ثنا و آفرین .

○ مسکو ـ آکادمی علوم اتحاد شوروی انستیتوی ملل آسیا و اکادمی علوم جمهوری شوروی سوسالیستی آذر بائیجان انستیتوی خاور شناسی ، ادارهٔ انتشارات دانش ، ۱۹۶۵م ، (۸)+ ۵۷۲+(+۶)ص ، ۲۶ × ۲۳سم .

ش ۱۲۹۰۱/۱۲۹۳۵

● جامع التواریخ

از فقیر محمد بن قاضی محمد رضا ساکن راجه پور پرگنه سالتور صوبه بنگاله . بسال ۱۲۵۰ه (=باد قایم منتخب) نگاشته است :

گوهر تاریخ اتمامش که هاتف در دعا
باد قایم منتخب تاریخ گفته بیدرلگ

نشانی ۱۷ مأخذ خود را در پیشگفتار نشان داده است . مشتمل بر ۱۴ فصل :

۱ـ اذکار موجودات ارض و سماوات و صفات بیت المعمور و سدرة المنتهی و لوح و قلم و کرسی ... در ۹ واقع .

Marfat.com

قصص انبیاء و ... و هاروت و یاجوج و ماجوج و شدید و شداد و اصحاب ... در ۷ ذکر.

۳- بیان راهبان بنی اسرائیل و حکمای که قبل از بعثت جناب رسالتمآب(ص) بودند ، در ۲۵ ذکر.

٤- بیان چهار طبقه ملوک عجم یعنی پیشدادیان ، کیانیان ، اشکانیان و ساسانیان ، در ۸۰ ذکر.

۵- قصه سید المرسلین(ص) .

٦- خلافت خلفای راشدین و غزوات و فتوحات ایام ایشان .

۷- خلافت امام حسن و حال ائمه معصومین و چهار امام مجتهدین ، در ۲۰ اذکار .

۸- خلافت خلفای بنی امیه ، در ۲۵ اذکار .

۹- خلافت خلفای بنی عباس ، مشتمل بر ٤٤ اذکار .

۱۰- احوال طبقات ملوک که معاصر خلفای بنی عباس بودند ، در ۱۹ گفتار .

۱۱- خوانین دیار مشرق و ترکستان ، در ۷۰ اذکار .

۱۲- ملوک تیموریه وغیره مع حال مرهته ، ناظمان صوبه جات و ظهور دولت انگریزیه ، در ٤۲ اذکار .

۱۳- نقشه ربع مسکون و تقسیم هفت اقلیم ... ، در ۱٦ اذکار و طوایف ملوک صوبجات هند و امریکا.

۱٤- هنود و تسلط اسلام ... ، و خاتمه کتاب در ۲۵ اذکار .

آغاز : ستایش بیغایت سزاوار بارگاه صمدیت آن قادر بر حق است که ... قدرت کامله از امتزاج این عناصر متضاده .

رک به : برگل : ٦۷۲

○ هند - طبع خانهٔ منشی ارادت الله ، ۱۸۳٦م/۱۲۵۲ه ، در حین زندگی نگارنده ، مع [illegible] نامه ، ۳۰×۲۱/۵س‌م ، بتصحیح مولوی خادم حسین مدرس مدرسه عالیه کلکته .

ش ۱۰۱۸/۱٤۸٦

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، ماه رجب ۱۲۹۱ق/اگست ۱۸۷۴م، ۲۹۵ص ، با تقریظ از قاضی فقیر محمد ، ۲۹ × ۲۲س‌م .

ش ۹۵۷/۱۵۸۸

● حبیب السیر فی اخبار افراد البشر

از غیاث الدین بن همام الدین محمد ملقب به خواند میر . گویا در هرات پیرامون سال ۸۸۰ه متولد شده و در سال ۹۴۶ه درگذشته و در دهلی به خاک سپرده شد .

تحریر اول آن در ۹۲۸ه آغاز و در ۹۳۰ه به انجام رسیده است ولی پس از آن تا ۹۳۵ه در کار خود تجدید نظر می کرده است .

تاریخ پیامبران و پادشاهان پیش از اسلام ایران و عربستان و حضرت محمد(ص) و خلفای راشدین و دوازده امام ـ تا شاه اسماعیل صفوی . در چهار جلد .

رک به : برگل : ۵۴۵ .

جلد اول

آغاز : ربنا آتنا من لدنک رحمة وهی لنا من امرنا رشدا لطایف اخبار لآلی لئار عالی مقدار و شرائف آثار .

○ بمبئی ـ باهتمام میرزا علی محمد خان ، ۱۸ اپریل ۱۸۵۷م/۲۲ شعبان ۱۲۷۳ه ، چاپ اول ، بخط میرزا محمد علی شیرازی ابن محمد اسماعیل شیرازی ، ۹۷+۶۰+۹۶+۵۴ص ، ۳۲/۵ × ۲۲س‌م .

ش ۴۱۹۰/۷۵۴۲

جلد دوم

آغاز : الحمد لله الذی جعل النبیین لسان صدق علیا و بعث فی الامیین رسولاً هادیاً صلی الله علیه وآله عدواً وعشیاً وسلم علیه .

○ همانجا و همان تاریخ ، ۶۵+۵۴+۸۲+۱۹۱ص ، بخط محمد علی شیرازی ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۷۳ه ، ۳۲/۵ × ۲۲/۵س‌م .

ش ۵۲۷۶/۷۵۴۵

جلد سوم

آغاز : یا رب به ثنای خود سخن سازم کن .

Marfat.com

○ ... - باهتمام آقا ... بن محمدرضا شیرازی ، مطبع احمدی ، بخامهٔ میرزا محمد علی شیرازی الشهیر بکشکول ، آغاز چاپ در ربیع الاول ۱۲۷۱ه ، پایان در رجب ۱۲۷۳ه ، ۱۴۱ + ۸۰ + ۳۷۴ + ۱۱۸ + ۵۰ص ، ۳۲/۵ × ۲۲س م .

ش ۸۹۰/۶۳۱۶

● انتخاب تاریخ حبیب السیر

تا احوال بنی اسرائیل . قسمتی که جزو برنامهٔ درسی مدرسهٔ عالیهٔ کلکته بوده است .

آغاز : ربنا آتنا من لدنک ... لطایف اخبار لآلی لئار انبیای عالی مقدار و شرائف آثار معالی وثار سلاطین .

○ بفرمایش حاجی محمد سعید تاجر کتب کلکته ، در مطبع مجیدی کانپور ، جمادی الثانی ۱۳۴۳ه ، ۱۵۲ص ، ۲۴ × ۱۶س م .

ش ۷۳۳۵/۶۷۸۵

● روضة الصفا فی سیرة الانبیاء والملوک والخلفاء

از محمد بن خواند شاه بن محمود معروف به میر خواند (۸۳۷-۹۰۳ه) . در سال ۹۰۰ه ، بدان آغاز و پس از سال ۹۰۷ه به انجام رسیده است .

تاریخ عمومی است در یک مقدمه و هفت جلد و خاتمه . از آفرینش جهان تا روزگار سلطان حسین بایقرا .

آغاز (جلد اول) : زیب فهرست نسخهٔ مفاخرت البیای عالی مکان و زینت دیباچه مجموعهٔ مآثر سلاطین .

رک : برگل : ۵۲۲ .

○ بمبئی - مطبع حیدری ، بفرمایش آقا محمد صادق شیرازی ، ۱۸ ذیحجه ۱۲۷۱ه ، بخامهٔ میرزا محمد بن عبدالله المشهور به شهید شیرازی ، مشتمل بر هفت جلد و خاتمه : ۲۴۲ + ۲۹۲ + ۱۹۷ + ۱۸۷ + ۲۶۶ + ۱۰۴ + ۵۲ص ، ۳۶ × ۲۵س م .

ش ۱۴۹۸/۱۰۳۰

۱۶۸۰۳ ، جلد اول و دوم بخامهٔ میرزا محمد علی بن محمد علی شیرازی

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اپریل ۱۹۱۴م/جمادی الاول ۱۳۳۲ه ، چاپ پنجم ،

Marfat.com

مشتمل بر هفت جلد و خاتمه ، ۱۵ + ۲۶۸ + ۴۲۲ + ۱۸۲ + ۲۳۰ + ۲۰۹ + ۲۹۶ + ۱۱۸ +
۵۲ص ، ۳۴ × ۲۵س‌م .

ش ۱۴۹۹/۱۰۳۱

۷۸۵۶/۷۰۱۹

● زین الاخبار

فراز آورنده ابو سعید عبدالحی بن الضحاک ، بن محمود گردیزی در حدود ۴۴۲-۴۴۳ق .
به مقابله و تصحیح و تحشیه و تعلیق عبدالحی حبیبی ، در ۳۴۶ش. از روی دو نسخهٔ خطی مکشوف دلیا در کیمبرج و آکسفورد. مشتمل بر پنج طبقه و سپس باب ۶ تا ۱۹ .

طبقه ۱- طهمورث بن اینکهد . ۲- کیانیان . ۳- ملوک طوایف . ۴- ملوک ساسانیان .
۵- اکاسره باب . ۶- جدول تواریخ خلفاء و ملوک اسلام . ۷- اخبار خلفاء و ملوک اسلام .
۸- استخراج تاریخها از یکدیگر. ۹- اسباب عید ها. . ۱۰- عید های جهودان . ۱۹- معارف هندوان .

آغاز : طهمورث بن اینکهد بن اسکهد بن هوشنگ ، چون بر تخت سلطنت بنشست ، دیوان بر مردمان مسلط گشته بودند .

رک به : برکل ز ۴۳۸ .

○ تهران - انتشارات بنیاد فرهنگ ، انست محمد علی علمی ، ۱۳۴۷ش ، ی+ ۳۵۱ص ، بخط خال محمد خسته ، ۲۹/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۶۵۹۴/۴۰۴۲

۱۰۶۹۴/۱۰۶۵۴

● سراج التواریخ

ترجمهٔ فارسی تاریخ الخلفاء سیوطی . در ص ۸۵۳ گذشت .

● مرآة الاشباه سلاطین آسمان جاه

از محمد فخر الدین حسین .

شرح احوال و تمثال چهره و قبر پادشاهان تیموری هند . از امیر تیمور تا سراج الدین محمد بهادر شا ظفر (جلوس ۱۲۵۳ه) . رویهمرفته ۳۰ تمثال است .

Marfat.com

○ چاپ هند، [illegible] الناقص الاول ، ص۳-۱۱۱ ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۸۸۹۶/۸۱۴۶

● مفتاح التواریخ

از طامس ولیم بیل (Thomas William Beale) به سال ۱۸۷۵م ، در آگره در گذشت . این کتاب را در ۱۲۶۴ه‍/۱۸۴۸م نگاشته است . در احوال و قطعات تاریخ مردان و رویداد های تاریخ اسلام و هندوستان در طی سیزده قرن هجری . به عنوان «مأت» .

آغاز : پوشیده مباد که مؤلف را در اثنای سیر کتب تواریخ متقدمین و متأخرین تاریخهای منظومه وغیره .

رک به : برگل : ۶۸۱ ، نسخه ها ۶ : ۴۲۰۲ .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، ۱۵ رجب ۱۲۸۴ه‍/۱۳ نومبر ۱۸۶۸م ، ۱۱ + ۴۰۶ص ، ۲۹/۵ × ۲۰س‌م .

ش ۹۳۳/۱۵۱۲

۲۷۲۹/۲۹۹۰

۱۳۷۳۰/۱۰۸۳۵

● تاریخ منتظم ناصری

از محمد حسن خان مراغه ای ملقب به صنیع الدوله (۱۲۵۹-۱۳۱۳ه‍) .

رک به : برگل : ۶۹۶-۷۰۱ . در سه جلد :

جلد اول

وقایع از یکم هجری تا انقراض خلافت بنی عباس در ۶۵۶ هجری .

آغاز : سلطنت و جهانبانی ملکی کریم راست که ملکش از زوال مصئون است .

○ تهران - بدون ذکر مطبع و ناشر ، بخط ابن میرزا سید محمد رضا احمد الطباطبائی اردستانی الاصفهانی ، ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۹۸ه‍ ، ۲۵۷ + ۴ + ۴۲ص ، ۳۳ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۱۲۴۹۶/۱۲۵۲۶

جلد دوم

مشتمل بر وقایع از ۶۵۷ه‍ تا ۹۱۱۹ه‍ .

Marfat.com

آغاز : العظمة لله ویختص به الملک والبقا ویتوحد بالعز والکبریاء یحکم ما یرید ویفعل ما یشاء .

○ تهران ـ بدون ذکر و ناشر ، ۱۹ رجب المرجب ۱۲۹۹ه ، ۳۴۲+٤ (تقویم) ۴۸ (اسامی سلاطین قاجاریه) ص ، با تحریر لگارنده بر صفحه ص۳۳۲ ، ۳٤×۲۱/۵سم .

ش ۴۱۶۷/۷۶۸۸

۱۲٤۹۷/۱۲۵۲۷

جلد سوم

از سال ۱۱۹٤ تا ۱۳۰۰ه ، در دیباچه می نویسد :

«مخفی نماند که درین کتاب نیز همان سبک و طریقه که در مجلدات سابقهٔ منتظم ناصری اختیار کرده ایم ملحوظ و مرعی خواهیم داشت یعنی پس از اتمام و تحریر وقایع داخله ممالک محروسه و نگارش سیر ملوک معظمه هر سال حوادث مهمه واقعه در تمام روی زمین و اقطار کرهٔ ارض مسطور خواهیم نمود» .

آغاز : بار خدایا از بیان حمد و ثنائیکه سزای درگاه کبریای تو باشد درمالده و قاصریم .

○ تهران ـ دارالترجمه همایونی ، ۱۳۰۰ه ، بخط میرزا سید محمد رضا احمد الطباطبائی اردستانی ، ۳۸۷+٤ (تقویم) +۵۶ (فهرست اسامی سلاطین قاجاریه) ص ، ۳۳ × ۲۲سم .

ش ۱۲٤۹۸/۱۲۵۲۸

● ناسخ التواریخ

از محمد تقی بن محمد علی سپهر کاشانی (۱۲۱۶-۱۲۹۷ه) .

تاریخ عمومی است از هبوط آدم تا روزگار قاجاریان که در مدت سالهای ۷۳-۱۲۵۸ه نگاشته شده است . در چهارده جلد ، و صاحب نظران می گویند که بجز جلد قاجاریه بقیه ارزش تاریخی ندارد . (نسخه ها ۶ : ٤۲۰۵ ، بر کل : ۶۸۷) .

جلد اول از کتاب اول

وقایع بعد از هبوط آدم تا ولادت مریم .

آغاز : الحمد لله الذی اظهر من آثار سلطانه و جلال کبریایه ما حیر بقل العقول من عجایب قدرته .

○ طهران ـ دار الطباعة آقا میر باقر طهرانی ، بیت ، (حدود ۱۲۸۵ه) ، ۳۶×۲۲سم ، سنگی .

Marfat.com

ش ۲۵۸۴/۲۳۴۵

۴۱۶۰/۲۳۴۵

۴۱۶۴/۲۳۴۸

○ ایران ـ دار الطباعة آقا میرزا حبیب الله ، باهتمام محمد حسنین کاشانی ، بخط محمد باقر بن زین العابدین ، ۱۶ محرم ۱۳۰۶ه ، ۶۷۴ص ، ۳۲/۵ × ۲۰ س م .

ش ۴۱۶۳/۲۳۴۷

جلد دوم از کتاب اول

از ولادت حضرت عیسی تا زمان هجرت رسول الله .

آغاز : اختلاف تواریخ بعقیدهٔ بعضی از طوایف امم از هبوط آدم تا ولادت عیسی علیه السلام.

○ تهران ـ کارخانهٔ سید مرتضی بن میر باقر طهرانی ، باهتمام محمد حسین کتابفروش ، ۶۴۹ص ، ۳۴ × ۲۲ س م .

ش ۲۵۸۸/۲۳۴۹

جلد اول از کتاب دوم

در وقایع بعد از هجرت رسول خدا(ص) تا وصایای آن حضرت به حضرت علی با ذکر سلاطین معاصر عجم و هند و فرانسه و تبت و ترکستان و چین و اسپانیول و پاپهای عیسوی در ایتالیا .

آغاز : ای خدای بخشنده پاینده با کدام زبان شکر تو گویم و پذیرای سپاس تو گردم .

○ (تهران) ـ دارالطباعة میر محمد باقر طهرانی ، (۱۲۸۵ه) ، بخط علی اصغر تفرشی ، ۸۴۹ص ، ۳۴/۵ × ۲۱/۵ س م .

ش ۲۵۹۰/۲۳۵۳

۴۱۹۳/۷۵۴۰

۴۱۸۹/۶۵۴۶

جلد دوم از کتاب دوم

مشتمل بر پنج کتاب :

۱ـ کتاب ابوبکر . ۲ـ کتاب عمر . ۳ـ کتاب عثمان . ۴ـ کتاب اصحاب رسول الله .

۵ـ کتاب مواجبات رسول الله .

Marfat.com

سپس کتاب امثله عرب ، کتاب امام عرب .

آغاز : حمد و ثنا جز بر آفرینندهٔ حمد و ثنا کذب و بهتان است و سپاس و ستایش جز بر آموزگار .

○ (طهران) ـ کارخانهٔ آقا میر باقر طهرانی ، بخط علی اصغر تفرشی . بعدود ۱۲۸۵ه‍ ، ۸۱٦ص ، ۳٤/۵ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۲۳۵٤/۲۵۸۵

٤۱٦۵/۲۳۵٦

٦۲۸۷/۸۰۰٦

○ اصفهان ـ بسعی و اهتمام عبدالحسین کتابفروش خوانساری و شیخ محمد حسین خلف حاجی ملا محمد خوانساری و میرزا محمد ابن ملا زین العابدین ، میرزا محمد خوانساری ، بخط مرتضی حسین میر برقانی مؤرخ جمادی الثانی ۱۳۰۵ه‍ ، در مدت سه سال و پنج ماه ، ۸۱٦ص ، ۳٤ × ۲۱س‌م .

ش ۷۸۲۳/٦۲۹٤

جلد سوم از کتاب دوم

تاریخ روزگار حضرت علی(ع) .

آغاز (دیباچه) : یکتا خدای را ظهر سلطانه و بهر برهانه ستایش سزاست که بمشیت شامله و قدرت کامله .

(متن) : بندهٔ یزدان و چاکر سلطان محمد تقی لسان الملک مستوفی دیوان اعلی متخلص بسپهر چنین مینگارد .

○ اصفهان ـ بسعی و اهتمام میرزا محمد خوانساری ، بخط مرتضی الحسینی میر برقانی ۱۳۰٦-۷ه‍ ، ۱۰۵۰ص ، ۳٤ × ۲۱س‌م .

ش ۲۳۵۲/۲۵۹٤

٤۱٦۱/۲۳۵۷

٤۱٦٦/۲۳۵۹

○ (ایران) ـ آقا محمد مهدی کتابفروش خوانساری ، ۱۳۲٤ه‍ ، ۱۰۵۳ص ، بخط مصطفی الاصفهانی ، ۳٤ × ۲۱س‌م .

ش ۷۵۸۹/٤۲۵۹

Marfat.com

○ (ایران) ـ بسعی و اهتمام محمد جواد تاجر اصفهانی شهیر به نیلفروش ، بت ، ۱۰۴۹ص ، ۲۴/۵×۲۱/۵سم .

ش ۶۲۹۲/۷۸۲۲

جلد چهارم از کتاب دوم

در ذکر حضرت فاطمه(س) .

آغاز : الحمد لله المتعالی عن وصف الواصفین و نعت الناعتین .

○ (طهران) ـ دارالطباعة آقا میر باقر ، بسعی غلام رضا طهرانی ، بعهد ناصر الدین قاجار ، ۳۸۰ص ، ۲۶ × ۱۷/۵سم ، با تقریظ از محمد صادق مجتهد طباطبائی .

ش ۲۵۸۳/۳۳۵۱

○ بمبئی ـ ملک الکتاب آقا میرزا محمد شیرازی ، ۱۲۹۸ه ، ۲۸۷ص ، بخط محمد حسین بن امان الله مؤرخ ۱۳ ذیقعده ۱۲۹۸ه ، ۲۴ × ۱۶/۵سم .

ش ۵۹۶۷/۳۷۷۳

○ (تبریز) ، محمد قلی بن جلیل اردبیلی اصفهانی که بخواهش حاج احمد آقا تاجر کتابفروش تبریزی ، کتابت کرد و باهتمام استاد علی در مطبع حاج احمد آقا در ۲۲ جمادی الآخر ۱۳۲۰ه ، چاپ شده و محسن بن محمد بدقت تمام ملاحظه کرد ، ۳۵۹ص ، ۲۶ × ۱۸سم .

ش ۴۲۱۲/۷۵۴۹

○ بمبئی ـ مطبع ترقی ، حسب فرمایش آقا محمد حسین تاجر لاری ، ۱۳۲۵ه ، بخط علی آقا ولد حاجی محمد رحیم تاجر اردبیلی ، ۲۷۶ص ، ۲۶ × ۱۸سم .

ش ۴۲۱۳/۷۵۵۹

جلد پنجم از کتاب دوم

در حالات امام حسن مجتبی(ع) .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الذی علمنا الطایف ظرایف البیان والهمنا طرایف صحایف التبیان والنعم علینا ببدایع روایع وارشدنا .

(متن) : شرح حالات سراسر سعادات جناب امام حسن مجتبی علیه الصلوة .

○ (طهران) ـ دارالطباعة میر باقر طهرانی ، دیباچه بخط حاجی محمد رضا صفا بن حبیب الله مؤرخ شوال ۱۳۰۱ه ، متن بخط محمد حسن ابن محمد علی گلپایگانی ، فهرست مطالب الله الطهرانی ، بت ، ۵(فهرست) + ۶۰ (دیباچه) + ۳۸۶ (متن)ص ، ۲۴ × ۲۱/۵سم .

Marfat.com

ش ۲۵۸۹/۲۳۵۵

۴۱۵۸/۲۳۵۸

۳۹۷۷/۷۶۹۳

○ (طهران) ـ بخواهش حاجی شیخ رضای کتابفروش ، بعهد ناصر الدین قاجار ، بخط ابو القاسم الجیلانی ، مؤرخ ۱۳۰۸ه و محمد جواد الکمره ، ۶۸ + ۳۸۶ص ، ۳۴ × ۲۱سم .

ش ۴۱۶۲/۲۳۶۰

جلد ششم از کتاب دوم

در احوال امام حسین(ع) .

آغاز : چنین گوید بندهٔ یزدان و چاکر سلطان محمد تقی لسان الملک مستوفی اول دیوان اعلی که چون از کتاب حسن بن علی بن ابی طالب علیه السلام پرداختم .

○ بمبئی ـ بفرمایش علی المحلاتی الحائری ، ربیع الاول ۱۳۰۹ه ، ۲۴ + ۵۵۰ص ، ۲۸ × ۱۹سم .

ش ۶۱۴۳/۷۰۴۷

۴۱۸۱/۷۵۴۰

○ بمبئی ـ باهتمام آقا سید محمد علی تاجر شیرازی ، چاپخانهٔ علوی ، شوال ۱۳۱۱ه ، بخط میرزا داؤد شیرازی ، ۱۰ + ۴۲۶ص ، ۳۳/۵ × ۲۵سم .

ش ۲۳۵۰/۲۳۵۰

جلد دوم

دربارهٔ امام زین العابدین(ع) .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله الصمد الذی لم یلد ولم یولد.

(متن) : بعد از شهادت حسین بن علی بن ابیطالب علیهم السلام و آن مصیبان .

○ ایران ـ دارالطباعة سید مرتضی طهرانی ، باهتمام میرزا امیر خان سردار معظم وزیر جنگ ایران ، (۱۳۱۶ه) ، ۹۵۳ص ، ۲۸ × ۱۹سم .

ش ۲۵۹۱/۲۳۶۳

● مشکوة الادب ناصری ربع دوم

جلد دهم ناسخ التواریخ

دربارهٔ امام زین العابدین(ع) . نگاشتهٔ عباس قلی خان . بسال ۱۳۰۴ه.

Marfat.com

رک ش ۱۰۰۹ و ۶۹۰۱ .

آغاز: الحمد لله الذی هو ساطح المهاد و ناطر البلاد .

○ طهران ـ دار الطباعة سید مرتضی طهرانی ، صفر ۱۳۲۱ه. چاپ دوم ، ۱۲ + ۸۸۳ص ، ۳۲/۵ × ۲۰ س م .

ش ۲۵۹۲/۶۸۰۶

○ جلد اول

در احوال امام محمد باقر .

این جلد نگاشتهٔ عباس قلی خان سپهر است . در حدود ۱۳۱۰ه ، بدان آغاز کرده و در مدت دو ماه بپایان رسیده است .

آغاز (دیباچه): الحمد لله رب العالمین... بعد از ستایش خداوند معبود و ثنای رسول محمود .

(متن) : مؤرخین اخبار و محدثین آثار را در زمان ولادت با سعادت .

○ (طهران) ـ دارالطباعة آقا سید مرتضی طهرانی ، ۱۳۱۸ه ، ۸۲۸ص ، ۳۲/۵ × ۲۰ س م .

ش ۲۵۹۳/۲۳۶۳

جلد اول تاریخ قاجاریه از مجلدات ناسخ التواریخ

از محمد تقی سپهر . در شرح سلطنت محمد شاه قاجار و فتح علی شاه قاجار .

آغاز: الحمد لله الاحد الواحد المتقدس من کل ضدوند خالق الاشباح خالق الاصباح خص من ... و بعد بندهٔ درگه یزدانی و چاکر سلطانی .

○ (طهران) ـ کارخانهٔ خاصه میر باقر ، رمضان المبارک ۱۲۷۳ه ، ۲۹۴ص ، بخط میرزا ... ای ، ۳۳ × ۲۱ س م .

ش ۴۱۶۹/۲۳۶۲

۲۵۸۷/۲۳۶۱

جلد دوم تاریخ قاجاریه از مجلدات ناسخ التواریخ

آغاز: الحمد لله المهیمن المعبود والصلوة علی محمد المحمود و علی وصیه وصهره وآله ... علی سره الدین .

Marfat.com

○ (طهران) ـ کارخانهٔ خاصه میر باقر، (۱۲۷۴ھ)، بخط میرزا آقا، ۴۷۱ ص، ۳۳×۲۱سم.

ش ۴۱۶۹/۲۳۶۲

۲۵۸۷/۲۳۶۱

● جلد سوم تاریخ قاجاریه از مجلدات ناسخ التواریخ

آغاز: الحمد لله ذی المن والطول ولا الا به القوة والحول الاول الذی لا یعرف نهایة والآخره.

○ (طهران) ـ کارخانهٔ خاصه میر باقر طهرانی، ۱۲۷۳ھ، ص۴۸۴-۶۲۳، ۳۳×۲۱سم.

ش ۴۱۶۹/۲۳۶۲

۲۵۸۷/۲۳۶۱

● نظام التواریخ

از قاضی ناصر الدین ابو سعید عبدالله بن عمر بن محمد بن علی بیضاوی.

تاریخ و انساب پادشاهان عجم است از آدم تا روزگار نگارش یعنی ۶۷۴ھ.

چاپ حاضر بسعی و اهتمام حکیم سید شمس الله قادری. بالضمام مقدمهٔ انتقادی و اطراف ثلاثه.

آغاز: حمد و ثنا و آفرین بی منتها آفریدگاری را که بیک امر کن.

○ حیدر آباد دکن ـ دار المؤرخین، مطبع تاریخ، ۱۹۳۰م، ۴۴+۱۰۷ص، ۲۴/۵×۱۷سم.

ش ۵۱۸۹/۷۲۳۱

۵۱۸۸/۷۲۳۲

Marfat.com

● اسوهٔ حسنه

از مولانا شیخ محمد علی حبیب نعمت حسن ابو النصر قادری متخلص به نصر بن شاه محمد ابو الحسن بن محمد نعمت الله پهلواری . وی صاحب سجادهٔ سلسلهٔ نعمتیه مجیبیه قادریه قلندریه بوده .

در ۱۲۹۰ه نگاشته است . در مقدمه می نویسد : «این رساله ایست در جمع و تألیف اسناد فضل خلفاء اربعه بترتیب خلافت چنانکه مذهب جمهور اهل سنت و جماعت است» . این کتاب جنبهٔ تاریخی ندارد بلکه کتاب عقیدتی است و در مقالهٔ معرفی کتاب که بوسیلهٔ محمد وصی احمد نعمتی نگاشته شده است ، ۱۵ مأخذ و سند در موضوع کتاب نشان داده شده است .

آغاز (مقالهٔ محمد وصی) : الحمد لله ... اما بعد پس می گوید معرف این تألیف شریف .

(متن) : الحمد لله رب العالمین علی ان جعل امة محمد صلی الله علیه وسلم .

○ هند ـ مطبع محمدی ، ۱۲۹۲ه ، ۱۳ + ۱۵۲ + ۱۲ص ، ۳۲ × ۲۵س م .

ش ۱۰۷۶۵/۱۳٤۱۸

● ترجمهٔ بحار الانوار جلد سیزدهم

متن عربی از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ه) .

ترجمهٔ فارسی از حسن بن محمد ولی ارومیه که در حدود ۱۲٦۰ه ، بروزگار محمد شاه قاجار انجام داده و به تهرمان میرزا پیشکش کرده است .

رک به : برگل : ۹۲۷ ، نسخه ها : ٤٤۳۲ .

از باب اول در ولادت حضرت قایم و احوال مادر آنجناب تا باب ۳۰ در بیان رجعت ائمه اطهار ، در زمان حضرت قایم(عج) .

آغاز : الحمد لله الذی جعل حیوة قلوب العارفین من فیضان بحار الانوار معرفته .

Marfat.com

○ (ایران) ـ بفرمایش و اهتمام الحاج محمد تقی خوانساری و آقا محمد رضا ابن محمد صادق ، ۴۶۳ص ، ۳۴ × ۲۲سم .

ش ۳۹۷۴/۶۰۹۶

● تاریخ آل امجاد

از ابو الفضل محمد عباس رفعت شروانی . در ۱۲۴۱ه ، زاده شد و در بهوپال جای گزید برگل : ۱۰۰۵ .

عنوان کتاب برابر با تاریخ نگارش= ۱۲۹۱ه می باشد و در خاتمه می نویسد : این کتاب ختم گردید (در) ۱۲۹۱ هجری قدسی ، برای فرزندان خود ابو القاسم و ابوالحسن تألیف نمودم و (در) ۱۳۰۵ه ، نظرثانی نمودم (ص۱۰۲) . و باز می نویسد : ... و چون صرف یک نسخهٔ قلمی من بود این نسخهٔ ثانی (را) در ماه ربیع الاول ۱۳۱۰ه ، در باغ روح افزا واقع جلو خانه شوکت محل نواب بهوپال بتحریر آوردم .

در ذکر اهل بیت اطهار ، در پانزده «نور» .

۱ـ حضرت محمد رسول صلی الله علیه وسلم . ۲ـ در احوال جناب فاطمه . ۳ـ در احوال شاه مردان . ۴ـ در احوال دوم . ۵ـ ذکر امام سوم . ۱۰ـ در ذکر امام ششم . ۱۵ـ در فضائل اهلبیت .

آغاز : الحمد لله الذی لا یدرکه الحواس ولا یقاس بمقیاس القیاس والصلوة والسلام مسک الختام من ارسل کافة الناس محمد و آله ... بعد از بر ضمیر مردمان نیک نهاد .

○ دهلی ـ بفرمایش مولوی محمد عبدالمجید ، مطبع انصاری ، ۱۳۱۲ه ، ۱۱۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۲/۵سم .

ش ۲۹۹۰/۷۴۰۱

○ دهلی ـ مطبع مجتبائی ، بتصحیح محمد عبدالاحد ، رمضان المبارک ۱۳۳۵ه ، ۱۲۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۴۰۷۰/۱۳۹۷۸

● ترجمهٔ تاریخ طبری

در بخش تاریخ عمومی گذشت .

Marfat.com

● تاریخ گزیده

در بخش تاریخ عمومی گذشت .

● تحفهٔ رسولیه (منظوم)

سرودهٔ غلام محی الدین قصوری . به سال ۱۲۳٤ھ = چراغکی ، در سیرت حضرت رسول ، در ۲٤ مقاله :

۱ـ در بیان عقل آن حضرت . ۲ـ بیان کلام آنحضرت . ۳ـ مجلس آنحضرت . ٤ـ حسن معاشرت آنحضرت . ٥ـ ملاطفت . ٦ـ حسن معاشرت . ۷ـ مطائبات . ۸ـ معاشرت با ازواج . ۹ـ اشفاق بهر صبی خصوصاً به حسنین . ۱۰ـ معاشرت با غلامان و خدام . ۱٤ـ نعلین ، سپس ۳۳ معجزه . و حلیهٔ حضرت نبوی که منظومهٔ مستقل است با این سر آغاز .

بار خدایا تو بکن یاریم
رحم کن و نک بسبکساریم

آغاز (تحفه) : هست دلیل ره دارالنعیم
بسم الله الرحمان الرحیم

○ لاهور ـ مطبع نیر اعظم ، ۱۲۸۳ھ ، ۸۰ص ، ۲٥ × ۱٦س م ، بتصحیح و تحشیه صاحبزاده عبدالرسول .

ش ۹٤٤/۱٥۷٤

۱۱۷۱۷/۱۱۷۲۷

○ لاهور ـ شیخ برکت علی و شوکت علی ، لاهور پرنٹنگ پریس ، ب ت ، ٦٤ص ، محشی ، ۲٤ × ۱٦س م .

ش ۱۷۱۰/۱٤۳۲

○ لاهور ـ بفرمایش محمد عبدالله المعروف ملک هیرا مالک مطبع مجتبائی ، ب ت ، ٦٤ص ، محشی ، ۲٤ × ۱٥/٥س م .

ش ۱۷۱۷۰

○ لاهور ـ مطبع مجیدی ، ٦۳ص ، ۲۳/٥ × ۱٥/٥س م .

ش ۲۷٤۷/۲۷۲٤

Marfat.com

○ گجرات ـ باهتمام شیخ محمد بخش ، محمد امام الدین ، بطبع عطائی المعی جلال الدین ، ب‌ت ، ۵۲ص ، ۲۵ × ۱۶س‌م ، با مقدمهٔ منثور .

ش ۱۷۹۰/۵۲۲۰

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، ب‌ت ، ۵۰ص ، ناقص الآخر ، ۲۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۱۷۳۱/۱۱۷۴۱

● جنات الخلود

از محمد رضا بن محمد مؤمن امامی خاتون آبادی . در سال ۱۱۲۵ه (=جنات الخلود) بدان آغاز و در ۱۱۲۷ه (=باغ عدن) به انجام رسانده و به سلطان حسین صفوی پیشکش کرده است . در اسماء الحسنی ، ذکر البیاء علیهم السلام و ذکر اهل بیت اطهار ، و ادعیهٔ ائمه ، اطلاعات جغرافیائی ، ذکر ملائکه ، به شکل جدولها .

آغاز : الحمد لله الحکیم المعبود المتفرد بالازلیه والابود ، المتعزز بالکرم والجود ... اما بعد بر لوایح ارواح زاکیه و صفایح اذهان صافیه ارباب الباب .

رک به : برگل : ۹۳۴ در حاشیه تاریخ انجام کار نادرست ۱۱۲۸ آمده ، نسخه ها ۶ : ۴۴۵۰ .

○ (ایران) ـ در کارخانهٔ مخدومی و ملا فضل الله ، ۱۲۶۴ه ، ۶۸ص ، ۳۳ × ۲۱س‌م .

ش ۱۶۱۰۵/۱۵۰۹۵

○ ایران ـ ۱۲۶۶ه ، ۶۹ص ، بخط شیخ عبدالوهاب بن شیخ محمد مؤمن ، ۲۰/۵ × ۲۲ س‌م .

ش ۲۱۵۴/۲۴۹۸

○ طهران ـ بسعی و اهتمام آقا سید احمد خوانساری ، کارخانهٔ کربلائی محمد تقی و کربلائی محمد تقی و کربلائی محمد حسین ، بخط علی اصغر التفرشی ، ۱۲۷۳ه ؛ ۶۹ص ، ۲۳/۵ × ۲۱ س‌م .

ش ۸۸۰۰/۸۷۴۶

● حدیقة الشیعة جزو دوم

از احمد بن محمد مقدس اردبیلی (م۹۹۳ه) . در دو جلد . در اثبات نبوت و امامت . جلد حاضر در اثبات امامت حضرت علی(ع) ، شرح احوال و نسب ایشان ، حقیقت امیر المؤمنین و ائمه

Marfat.com

دیگر امام باید افضل از رعیت باشد ؛ طریق تعیین امام ، تعیین امام امامیه و زیدیه ... مطاعن اخلاقی در حق سه خلیفهٔ اول ، آیات و احادیث در حق صحابه و مثالب معاویه و بنی امیه ، فضائل و مناقب حضرت علی ، مذاهب صوفیه ... احوال حضرت قایم علیه السلام .

آغاز : زیب و آرایش آغاز و انجام نعوت و صفات انبیای عظام و اوصیای کرام حمد و سپاس ملکیت علام .

رک به : ذریعه ٦ : ۳۸۵ .

○ ایران ـ ۳۲۲ص ، ۳۲/۵ × ۲۱سم .

ش ۲۰۸۷/۲٤۲۰

٤۰۰۲/۸۱۰۰

● حزن المتقین

از آقا میرزا محمد شیرازی ملقب به ملک الکتاب که در بمبئی کتب فارسی را منتشر می کرد . در مقدمه می نویسد :

«موسوم گردانیدم این کتاب را بحزن المتقین، محتوی است بر کنوز و رموز مصائب معصومین و اسرار مناقب آل طه و یسین و مرتب است بر دیباچه و مقدمه و پنج کنز و بیست و پنج رمز و خاتمه» .

دیباچه در اصول دین و توکل بخدا ، مقدمه در بیان تقدم الوار خمسه و بودن خلقت اشیاء بطفیل ذات مقدس ایشان و در آن ذکر دو رمز از رموز میشود .

کنزها : ۱ـ احوال خیر مآل حضرت خاتم انبیاء محمد مصطفی(ص) .

۲ـ احوالات صدیقهٔ کبری حضرت فاطمة الزهرا(س) .

۳ـ احوالات سید اوصیا حضرت امیر المومنین(ع) .

٤ـ احوالات حضرت امام حسن(ع) .

۵ـ احوالات حضرت امام حسین(ع) .

خاتمه : در ستر شهادت حضرت سید الشهدا و بیان حالات تسعه معصومین ائمه طاهرین(ع) .

آغاز : اللهم انت الاول فلیس قبلک شیٔ و انت الآخر فلیس بعدک ... حمد و سپاس واجب الوجودیرا .

Marfat.com

○ بمبئی ـ خود مؤلف ، بت ، مصور ، ۱٤۳ص ، ۲۵×۱۷س م .

ش ۱۱۷۰۵/۱۱٦۹۵

● حزن المؤمنین فی مصایب آل طه و یسین

از شیخ محمد علی بن موسی بن جعفر بن محمود بن غلام علی نجفی کاظمی که مدتی بمبئی و لکهنو بوده است . این کتاب را بنام امجد علی شاه فرمانروای اود نگاشته است . در تاریخ تألیف چنین گفته :

شیخ ازین مصرعه بجو تاریخ تألیف کتاب

«مؤمنین را علت اندوه حزن المؤمنین»

و ازین مصرع ۱۲۵۵ بدست می آید . و همین تاریخ در ذریعه ٦ : ۳۹۸ آمده است اما نسخه ای که در موزهٔ ملی کراچی دیده ام و بخامهٔ نگارنده می باشد تاریخ ۱۲۵۸ه را دارد .

رک به : موزه : ۷٦۳ و لیز برگل : ۹۸۵ که اطلاعات او بسیار کوتاه است .

شامل ۸ فصل و در هر فصل چند مجلس :

فصل ها : ۱ـ در هشت مجلس ، ۱ـ حکایت ذبح اسماعیل .

۲ـ در نه مجلس ، ۱ـ رحلت پیغمبر . ۲ـ طلبیدن شاه ولایت بجهت بیعت .

۳ـ در نه مجلس ، ۲ـ ولادت امام حسین(ع) .

٤ـ در نه مجلس ، ۱ـ شهادت حر .

۵ـ در ۱۰ مجلس ، ۱ـ وداع امام امم با حرم .

٦ـ در ۱۲ مجلس ، ۱ـ آمدن فاطمه بقتل گاه .

۷ـ در ۱٦ مجلس ، ۱ـ بردن مختار به بزم ابن زیاد .

۸ـ در ۱۰ مجلس ، ۱ـ گریهٔ سید سجاد .

خاتمه در ۳ مجلس ، اسامی شهدا .

آغاز : لمؤلفه : خون حسین جوش زند هر صباح و شام ـ تا حجة خدای کند در جهان قیام

○ بمبئی ـ مطبع منشی فضل الدین بن شیخ علی ، ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۶۰ه ، ۲۷۲ص ، ۲۶/۵×۱۸س م .

ش ۲۵٦۹/۵٤۸۳

Marfat.com

● حقایق ناصری (منظوم)

از سراینده ای با تخلص راجی . او جز همان علی راجی کرمانی است که یاد او پیش از این گذشت . در ذریعه ۷ : ۳۶ نام سراینده ابو القاسم بن علی اکبر بید آبادی اصفهانی (م۱۳۰۱ه) آمده است .

در سال ۱۲۷۰ه بروزگار ناصر الدین شاه قاجار سروده است . روی صفحه عنوان چنین نوشته است :

«از آغاز آفرینش نور پاک آن سید لولاک تا هنگام ارتحال بر سبیل اختصار و اجمال» .

مشتمل بر سیصد و پنجاه و سه عنوان .

آغاز : حقایق شناسا ز راه هدی
کشانید دفتر بنام خدا

همان : برگل : ۸۶۹ .

○ بدون ذکر محل طبع و ناشر ، بخط ابو القاسم ابن علی اکبر ، ۲۳ شعبان ۱۲۸۶ه ، (۲۲)+۳۷۲ص ، ۳۵ × ۲۱/۵سم .

ش ۱۰۶۶۱/۱۰۶۳۱

● حملهٔ حیدری (منظوم)

از میرزا محمد رفیع باذل دهلوی (م۱۱۲۳ه) که در حدود ۱۱۱۹ه سروده است . در شرح زندگانی حضرت محمد(ص) تا شهادت حضرت عثمان(رض) . سهمی سرایندگان دیگر آنرا دنبال کردند .

آغاز : بنام خداوند بسیار بخش
خرد بخش و دین بخش و دینار بخش

رک به : برگل : ۸۴۲ .

○ (هند) ـ باهتمام سدد علی داروغهٔ مطبع سلطانی ، در کارخانهٔ علی بخش خان ، بسعی سیّد مصطفی ، بدستور مطبع سلطان المطابع ، ۱۲۶۷ه ، ۳۳۳ص ، ۳۴ × ۲۱سم .

ش ۲۰۶۳/۲۳۹۳

● حیات جاودان (منظوم)

سرودهٔ دکتر احمد حسین احمد قریشی للعه داری . به سال ۱۳۹۶ه/۱۹۷۶م ، مثنوی در شرح زندگی حضرت رسول(ص) .

Marfat.com

آغاز: خداوندا زبان نغمه سرا ده
سراسر شوق نعت مصطفی ده

○ گجرات ـ مسجد و مرکز تحقیق اسلامیه زمیندار کالج، ۱۴۰۲ه‍/۱۹۸۱م، بخط میان محمد شفیع، چاپ اول، ۸۰ص، ۲۰/۵ × ۱۳س‌م.

ش ۱۳۴۵۷/۱۳۶۰۰

● حیات فخر کائنات

از لطف الله احمد (احمدی). ترجمه (از ترکی؟) به قلم سید رضا علی زاده. زندگینامهٔ حضرت محمد(ص) در سه جلد. رک به برگل: ۸۲۲.

جلد اول

در ۲۰ باب:

۱ـ منشا ها نسب طاهر نبوی. ۲ـ جد نبی عبدالمطلب. ۳ـ پدر بزرگوار. ۴ـ خبر های که ظهور حضرت رسالت پناهی را اعلان می نمود. ۵ـ ولادت. ۱۵ـ سال دهم بعثت نبویه. ۱۰ـ جبرئیل امین بحضرت پیغمبر اعلان نبوت می نماید. ۲۰ـ روز های واپسین حضرت پیغمبر در مکه مکرمه.

○ لاهور ـ ۱۳۴۵ه‍، ناقص الاول از ص۳-۴۱۵، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م.

ش ۵۳۷۳/۸۲۵۲

جلد دوم

باب ۲۱ـ هجرت بمدینه منوره. ۲۲ـ سال نخستین هجرت نبویه. ۲۳ـ سال دویم هجرت نبویه. ۲۴ـ اسباب اولیه غزوه کبری بدر. ۲۵ و ۲۶ـ غزوه کبری بدر. ۲۹ـ در غزوهٔ قرقرة الکدر وغیره. ۳۰ـ حرب احد.

سپس ذیلی است بر جلد اول و دوم در مطالعات علمای اروپا در حق قرآن.

○ لاهور ـ ۱۳۴۵ه‍، ۵۱۴ص، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م.

ش ۵۳۷۴/۷۲۵۶

Marfat.com

جلد سوم

باب هفتم ۳۱- پس از وقایعهٔ احد. ۳۲- سال چهارم هجرت. ۳۳- غزوه بنی نضیر. ۳۴- سال پنجم هجرت. ۳۵- غزوهٔ خندق. ۴۰- معاهده نامهٔ حدیبیه. ۵۰- غزوه حنین. ۵۸- (آخرین باب) پس از ارتحال فخر کائنات.

○ لاهور - ۱۳۴۵ه، ناقص الاول ص۱۵-۵۸۲، ۲۴/۵×۱۶س‌م.

ش ۵۳۷۵/۷۳۵۵

● حیات القلوب

از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی. زندگی نامهٔ پیامبران و دوازده امام است در سه جلد.

رک به: برکل: ۸۳۲.

جلد اول

در شوال ۱۰۸۷ه نگاشته. در ۱۴ کتاب.

مشتمل بر قصص انبیاء از حضرت آدم تا حضرت عیسی.

آغاز: حیات قلوب مرده دلان بوادیٔ ضلالت و حرمان حمد خداوند بی مانندیست.

○ طهران - حاجی محمد اسمعیل ۱۲۶۱ه، ۶۱۹ص، ۳۰×۲۱س‌م.

ش ۱۰۶۲۴

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور، رمضان المبارک ۱۳۳۳ه/جولائی ۱۹۱۵م، چاپ سوم، ۶۴۴ص، ۲۸×۱۹س‌م.

ش ۹۵۱/۱۶۰۲

جلد دوم

در بیان احوال و معجزات و غزوات و سائر احوال شریفه حضرت محمد(ص) بن عبدالله و بیان احوال آبای طاهرین و اصحاب آنحضرت(ص).

مشتمل بر شصت و پنج باب.

آغاز: الحمد لله ... اما بعد این کتاب دوم ست از کتابهای حیات القلوب از مؤلفات احقر عباد الله محمد باقر بن محمد تقی.

○ (ایران) - بخط ابی القاسم خوانساری، ربیع الاول ۱۲۲۱۹ه یا ۱۲۰۹ه، ۴۹۳ص، ۴۳/۵×۲۱س‌م.

Marfat.com

ش ۱۰۶۲۵

۱۴۰۰۲/۱۳۸۹۳ ناقص الطرفین ص۱۹-۳۶۴

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، چاپ سوم، ربیع الاول ۱۳۳۴ھ/جنوری ۱۹۱۶م، ۸۷۵ص، ۲۸ × ۱۹س م.

ش ۹۵۲/۱۶۰۱

جلد سوم

دربارهٔ امامان. در ۱۲ باب.

آغاز: الحمد لله الذی اوضح لنا مناهج المهدی بمفاتیح الکلم و مصابیح الظلم.

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور، چاپ سوم، ربیع الثانی ۱۳۳۴ھ/۱۹۱۶م، ۲۳۸ص، ۲۸ × ۱۹س م.

ش ۹۵۳/۱۶۰۰

○ بسعی مرزا حسن علی، مطبع خزینة الدرر، بت، ۳۶۰ص، ۱۹/۵ × ۱۴/۵س م.

ش ۷۳۰۲/۴۷۴۷

● روضة الشهداء

از حسین بن علی واعظ کاشفی (م ۹۱۰ھ). گویا در ۹۰۸ھ نگاشته شده باشد. برگل: ۹۰۳.

در سوگواری پیشوایان شیعی. در یک مقدمه و ده باب و یک خاتمه.

آغاز: ای شربت تو دوای دل ما
آشوب بلای تو عطای دل ما

○ بمبئی ـ مطبع حیدری، یکم شعبان ۱۲۸۵ھ، ۳۴۰ص، ۲۴ × ۱۷س م.

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز، ۱۲۹۰ھ، چاپ دوم، ۳۱۳ص، ۲۵ × ۱۵ س م.

ش ۱۶۶۶۵

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، مطبع نولکشور، ۱۳۳۱ق، ۳۲۸ص، بخط محمد فیروز الدین، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س م.

ش ۱۱۶۹۶

Marfat.com

لاهور ـ مطبع مجتبائی ، بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز ، تاجران کتب به تصحیح مولوی غلام حسن خان مولوی کرم الهی لاهوری ، بخط محمد ابراهیم سیالکوتی ، همراه با تتمه در ذکر خلفای راشدین از غلام رسول بن میان رحیم بخش بن حافظ نظام الدین ، ۳۹۶ص ، ۲۴ × ۱۶ سم .

ش ۱۷۵۴/۱۳۶۴

سراج احمدیه ترجمهٔ فارسی سیرة احمدیه

از عبدالله بن محمد سروستانی هراتی . بروزگار امیر امان الله خان پادشاه افغانستان در ۱۲۹۹ هجری شمسی . به تصحیح ملا عبدالله خطیب سروستانی . بفرمایش خواجه عبدالرحمان ، خواجه عبدالله و خواجه عبدالرحیم پسران خواجه فیض محمد خان چاپ شده است .

در سیرت نبوی ، در ۱۰ مقصد :

۱ـ مشرف گردانیدن خدای تعالی آنحضرت را بسبق نبوت وی در ازل و طهارت نسب وی .

۲ـ ذکر اسماء شریفه و اولاد طاهرین و ازواج طاهرات و اعمام و عمات و اخوات رضاعی وجدات وغیره .

۳ـ در بیان آن اشیاء که خداوند تعالی او را بالای دیگران فضیلت بخشیده از کمال خلقیت وی و جمال و صورت وی .

۴ـ معجزات آنحضرت(ص) .

۵ـ تخصیص گردانیدن خداوند تعالی آنحضرت را بخصایص معراج و اسری و نعیم .

۶ـ در بیان آنچه در آیات قرآنی از تعظیم قدر وی و رفعت وی آمده .

۷ـ در بیان وجوب محبت و متابعت سنت و هدایت شدن به هدایت وی .

۸ـ در بیان طب آنحضرت(ص) در هفت نوع .

۹ـ در بیان لطیفهٔ از حقایق عبادات آنحضرت(ص) در هفت نوع .

۱۰ـ در بیان اتمام گردانیدن خدایتعالی نعمت خود را بآن حضرت بوفات شان و رفتن به قبر شریف و مسجد منیف آنحضرت(ص) و تفضیل وی .

آغاز : ربنا آتنا لدنک ... حمدی که حامدان عالم از آدم تا عدم از ارتقای عروج آن بحضور اعراف کرده الد .

○ لاهور ـ بسعی شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، گلزار سٹیم پریس ، ۵۰۵ص ، بخط کتبه محمد اکبر کاتب سمبڑیال ، ۲۷ × ۲۲سم .

Marfat.com

ش ۱۴۵۵/۷۸۹

● سرور المحزون=ترجمهٔ نور العیون فی سیرة الامین المأمون

متن عربی از ابن سید الناس (م۷۳۴ه) . ترجمهٔ فارسی از شاه ولی الله محدث دهلوی، سیرت حضرت پیامبر(ص) .

رک به : برگل : ۷۷۸ . موزه : ۷۵۳ که آنجا نادرست نام مؤلف متن عربی نور الدین حلبی نوشته ام .

آغاز : بعد سپاس خدای تبارک تعالی کشایندهٔ در های عطا .

○ کانپور ـ مطبع مصطفائی ، ۲۷ محرم ۱۲۶۷ه ، ۳۲ص ، ۲۵×۱۷سم .

ش ۱۸۱۱/۱۳۲۸

○ کانپور ـ مطبع مصطفائی ۲۵ رمضان المبارک ۱۲۸۷ه ، ۲۴ص ، ۲۴/۵×۱۶سم .

ش ۱۲۵۲/۱۷۶۸

● جلاء العیون نظم سرور المحزون

ترجمهٔ منظوم «سرور المحزون» پیشگفته است از سید محمد علی نصیر آبادی معروف به شیر میان ساکن محمد آباد (ٹونک) پسر اخت حضرت سید احمد مجدد قرن ۱۳ ، به سال ۱۲۹۳ه

آغاز : حمد خداوند جهان آفرین
ورد زبان است بجان آفرین

○ باشارة نواب محمد علی خان بهادر صولت جنگ والی ایالت ٹونک ، دو مطبع علوی، لکهنو ، ذیقعده ۱۲۹۴ه ، حواشی از مولوی محمد عبدالله پنجابی ، ۱۵۰ص ، ۲۶/۵×۱۷سم .

ش ۱۶۹۸۲

● سفر السعادة=صراط مستقیم

از محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی (۷۲۹-۸۱۷ه) .

فاتحه در ذکر حال حضرت رسالت پیش از نزول وحی و بیان عبادت وی در آن ایام

باب ۱ـ طهارت آنحضرت . ۲ـ نماز پیغمبر . ۳ـ کتاب صیام النبی . ۴ـ باب الحج النبی . ۵ـ باب اذکار النبی . ۶ـ در عموم احوال و معاش آنحضرت(ص) .

خاتمه در احادیث موضوعه که صحیح نیست و بیان زیادتی و نقص ایمان .

Marfat.com

آغاز: بعد از حمد ثنای حضرت کبریا و درود بلا انتها بر سرور انبیاء و خلاصه اصفیا و آل و اصحاب اتقیا .

رک به : برگل ۷۸۱ .

○ لاهور ـ بفرمایش فقیر الله وعبدالعزیز ، مطبع محمدی ، ۲۰ رجب ۱۲۸۶ه ، ۲۰۰ص ، محشی ، ۲۵×۱۶/۵سم .

ش ۷۴۲۷/۵۹۵۵

● شرح سفر السعادت=طریق القویم

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی . در سال ۱۰۱۶ه .

آغاز : سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم اللهم صلی علی محمد هادی الخلایق الی الصراط المستقیم ... همچنانکه حمد و سپاس صانع پروردگار تمت کلمته و عمت آلاؤه بر نعمت ایجاد .

رک به : برگل ۷۸۳ .

○ کلکته ـ افضل المطابع ، ۱۲۵۲ه ، قطعه تاریخ از امداد حسین بریلوی که از حرف اول هر مصرع آن تاریخ چاپ بدست می آید ، ۶+۷۲۶ص ، چاپ حروفی ، ۲۹/۵×۲۲سم .

ش ۸۲۹۸/۶۳۴۸

○ مطبع نولکشور ، جون ۱۸۷۵م/جمادی الاول ۱۲۹۲ه ، ۵۸۵ص ، ۳۴×۲۱سم .

ش ۱۵۰۰/۱۰۳۲

۱۵۴۰/۷۲۸۵

● ترجمهٔ سیرت احمدیه=سراج احمدیه

● ترجمهٔ فارسی پاره از طبقات محمد بن کاتب الواقدی

متن عربی از محمد عمر بن واقدی (۱۳۰-۲۰۷ه) .

ترجمهٔ فارسی از مولوی محمد عبدالحمید اعظم گڑهی بدستور نواب وقار الملک مولوی محمد مشتاق حسین التصار جنگ بهادر ، بر اساس چاپ متن عربی در المان . در ذکر فرستادن پیغمبر خدای قاصدان را بسوی بادشاهان و قبائل عرب و رسیدن سفیران عرب نزد آنحضرت(ص) .

آغاز (مقدمه مترجم) : اما بعد این دو پاره ایست از طبقات ابن سعد که از زبان عربی ترجمه شد .

Marfat.com

رک به : برگل ۷۶۳-۷۶٤ .

○ بدستور همان نواب ، مطبع مفید عام آگره ، ۱۸۹۱م ، ۱۰۶ص ، ۲۲/۵ × ۱٤ س‌م .

ش ۱۷٤۸/۱۳۷۰

● طراز المذهب مظفری

از عباس قلی خان سپهر . در سال ۱۳۱٤ه. بنام مظفر الدین قاجار. دنبالهٔ «ناسخ التواریخ» است . در احوال حضرت زینب(س) .

آغاز : الحمد لله ... بعد از ستایش یزدان پاک و نیایش خواجه لولاک و اوصیا و اولاد او اختران تابناک افلاک .

رک به : برگل ۱۰۱۱ .

○ ایران - (۱۳۱۵ه) ، بخامهٔ ابوالفضل طهرانی در ذوالحجه ۱۳۱٤ه ، و بخط اسماعیل بن علی اکبر در ربیع الثانی ۱۳۱۵ه ، ص ۲۰-٤۰۹ ، ۳٤ × ۲۱ س‌م .

ش ۲۰۸۱/۲٤۱۰

○ بمبئی - مطبع مصطفوی ، غلام محمد جعفر ، ربیع الثانی ۱۳۲۲ه ، ۶۶۰ص ، ۳۵ × ۱۸ س‌م ، چاپ حروف .

ش ۲۰۸۲/۲٤۱۱

● (ترجمهٔ) عیون اخبار الرضا=کاشف النقاب

● (ترجمهٔ) الفاروق

متن اردو از مولانا شبلی نعمانی هندی بسال ۱۸۹۸/۱۳۱۶م .

ترجمهٔ فارسی از مادر سردار اسد الله خان که خواهر محمد نادر شاه افغان بوده . تهیه و ترتیب کتاب از نجف علی عاصی جلال پوری در رجب ۱۳٤۹ه . تجدید نظر و تصحیح از عبدالله قاری کابلی .

آغاز (دیباچه) : بعد از حمد و ستایش خدای برتر و درود نامحدود بر سید البشر علیه التحیة والسلام .

متن : ای همه در پرده نهان راز تو ... حمد له ... اکثر علوم و فنون که در عصر ظهور میرسد .

Marfat.com

○ قندهار ـ حاجی عبدالغفار و پسران ، گلوب آفسٹ پرنٹرس دهلی ، بت ، ۱۶ + ۴۰۰ ص ، ۲۴ × ۲۶/۵ س م .

ش ۱۵۸۰/۱۲۲۱

● فتح مبین (منظوم)

از محمد عزیز الله معروف به محمد ولایت علی بن منشی محمد یحیی علی خان ، آغاز در ۲۹ ذیقعد ۱۲۹۱ ه ، پایان در ۱۲ رمضان ۱۲۹۸ ه ، به نواب محبوب علی خان و نواب شاهجهان بیگم پیشکش شده است . واقعات غزوات و سرایا در عهد نبوی از هجرت تا وصل آنحضرت(ص) در هشت باب .

آغاز : بنام کزو نامه ها نام یافت
هر آغاز پرداز انجام یافت

○ ناشر محمد صفی ، ۱۳۳۴ ه ، ۲۹۵ ص ، ۲۳/۵ × ۱۶ س م .

ش ۲۴۴۶/۲۰۵۱

● ترجمهٔ کتاب الفتوح

متن عربی از ابو محمد احمد بن محمد بن علی معروف به اعثم کوفی در ۳۲۴ ه نگاشته است ، تاریخ فتوحات اسلامی است .

مترجم فارسی احمد بن محمد مستوفی الهروی ، پادشاه خراسان او را در سنه ست و تسعین و خمسه مایه در مدرسهٔ تایباد طلب کرد و به ترجمهٔ این کتاب مأمور کرد . (مقدمه)

آغاز : الحمد لله الملک القدیم والمنان الکریم والرؤف الرحیم ... اما بعد میگوید ... محمد بن احمد المستوفی الهروی که چون در ایام جوانی و کهولت خدمت اکابر وقت .

رک بد : برگل : ۸۸۳ .

○ بمبئی ـ باهتمام ملک الکتاب ، دهم ذیحجه ۱۳۰۰ ه ، (مطبع حسنی) ، بخط میرزا [illegible] علی ابن میرزا محمد اسمعیل شیرازی ، ۳۸۹ ص ، ۳۲ × ۲۱/۵ س م .

ش ۱۷۱۹۴

● فضایل و مناقب خلفای راشدین

از غلام رسول بن میان رحیم بخش بن حافظ نظام الدین خادم .

Marfat.com

آغاز : از آنجا که بعد حمد خدا و نعت حضرت مصطفی ذکر خاندان نبی و فرزندان احکام امر و نهی .

○ هند ـ بفرمایش فقیر الله و عبدالعزیز ، ۱۲۹۰ه ، ۳۰ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۶۶۶۵

● قرآن ، سلمان ، ایران

از محمد بشیر انصاری ساکن تاکسیلا (پاکستان) . در شوال ۱۳۸۶ه ، بفرمایش عامه مسلمین بویژه سید حسن نوندوی . در مناقب حضرت سلمان فارسی صحابی رسول و قوم سلمان یعنی ایرانیان از دید قرآن و احادیث . مجموعه سخنرانیهای نگارنده است که اول به اردو تالیف شده بود و پس از آن به فارسی .

آغاز : الحمد لاهله والصلوة علی اهلها ، بعد حمد وصلوة این حقیر سراپا تقصیر عرض میکند که در ماه صفر المظفر ۱۳۸۶ه ، سر منبر حسینیه شاه کربلا رضویه کالونی کراچی خطاب کردم.

○ کراچی ـ بفرمایش سید حسین حسینی النوندوی ، ۱۹۶۸م ، ۹٤ص ، ۵/۲۰ × ۱٤سم .

ش ۷۸۳۱/۵۰۳۲

۷۸۲۰/۵۰۳۳

● قصیدهٔ عظمی

از امین الله متخلص به امین بن سلیم الله بن علیم الله انصاری عظیم آبادی . وی در مدرسهٔ عالیه کلکته تدریس می کرد . در ۲۷ ربیع الاول ۱۲۳۳ه در کلکته درگذشت و همانجا مدفون گشت. از آثار او : حاشیه بر میر زاهد ، شرح مواقف ، حاشیه بر مسلم الثبوت ، رساله در بیان فصاحت آیهٔ وفی القصاحی حیوة ... ، دیوان فارسی . بعضی قصاید او در کتاب «حدیقه الافراح» دیده می شود . محمد شمس الحق در تذکرة النبلاء شرح احوال او را آورده است .

مشتمل بر آغاز حال مولد نبی و معجزات و غزوات و وقایع دیگر ... تا ذکر مرض و فات آن سرور .

آغاز : مخدرات سرا پرده های قرآنی
چه دلبر اند که دل می برند پنهانی

○ چچره ـ مطبع مظهری ، ۱۲۵۷/۱۸٤۲م ، چاپ حروفی ، ۱۰٤ص ، ناقص الآخر ، «علام مخدوم بالیائی بمقابله نقل اصل کتاب مصنف به تصحیح پرداخته و معانی الفاظ دشوار

Marfat.com

آن احتیاج است بوجهی که هیچ سطر درج نموده» (ص ع) ، ۵/۲۶ × ۵/۱۷س م .

ش ۸۵۱۰/۵۸۷۶

○ دهلی ـ مطبع انصاری ، ۱۳۰۳ه ، ۹۶ص ، ۲۴ × ۵/۱۵س م .

ش ۱۹۳۸/۲۱۷۱

۷۴۲۸/۵۹۵۱

۱۷۱۷۵

● قمقام زخار و صمصام بتار

از فرهاد میرزا بن عباس میرزا قاجار (۱۲۳۳-۱۳۰۵ه) . در سال ۱۳۰۳ه بدان آغاز کرده و در اوایل ۱۳۰۵ه به انجام رسیده است . در احوال امام حسین(ع) از ولادت تا شهادت و اصحاب کبار ایشان و حالات بعد از شهادت ، کتابهائیکه بعد از ۱۰۰۰ه تألیف شده است نگارنده از آنها استفاده نکرده است

آغاز : حمد نامحدود آفریدکار را که آفریدکان را زمایهٔ جود پایهٔ وجود بخشیده .

رک به : ذریعه ۱۷ : ۱۷۱ ، برگل : ۸۶۵ .

○ ایران ـ کتابت بامر مؤلف بخط محمد علی المنشی علی آبادی المازندرانی بتاریخ ۲ محرم ۱۳۰۵ه ، ۷۱۳ + ۴ص ، ۳۴ × ۲۱س م .

ش ۲۰۹۳/۲۴۱۸

● قندیل حرم

از نواب محمد کلب علی خان مصطفی آبادی . وی در سال ۱۲۸۹ه به حج مکه رفت و در راه ، این نثر را در مدح حضرت رسول نوشت . سپس این کتاب را به شیخ الحرم و محافظ مدینه سید محمد خالد پاشا و روز نامچه چی خزینه جلیله نبوی ارسال داشت .

تقریظ و تصحیح از منشی امیر احمد امیر .

آغاز : **زهی آفریدکار بیچگون** ، داور دادار رهنمون طرازندهٔ چرخ ترمی فرازندهٔ عرش و کرسی .

○ رامپور ـ رئیس المطابع ، صفر ۱۲۹۰ه ، ۲۴ص ، ۳۲/۵ × ۲۱س م .

ش ۲۰۶۱/۲۳۹۹

Marfat.com

۸۸۹ . کاشف النقاب=ترجمهٔ عیون اخبار الرضا

«عیون ... » به زبان عربی در شرح حال و کلمات قصار امام علی بن موسی الرضا(ع) نگاشتهٔ ابن بابویه قمی معروف به شیخ صدوق (م۳۸۱ه) . «کاشف ... » ترجمه و شرحی است از آن از محمد تقی بن محمد باقر مسجد شاهی معروف به آقا نجفی (۱۲۶۲-۱۳۳۲ه). رک به: برگل : ۸۸۹ . مشتمل بر ۷۱ باب :

۱- ذکر سبب مسمی شدن حضرت علی موسی رضا .

۲- در ذکر اخباریکه وارد شده است در حق مادرَ آنحضرت و اسم آن مخدره .

۳- در ذکر مولد آنحضرت .

٤- در ذکر نصوصیکه از ابی الحسن موسی بن جعفر وارد شده بر امامت و وصی بودن فرزند دلبند خود علی بن موسی ، مشتمل بر ۲۲ جز منصوص .

۵- در ذکر نسخهٔ وصیت موسی بن جعفر .

۱۰- در ذکر جهته این که بعضی واقفی شدند بنسبت بموسی بن جعفر و بعد آنجناب اولاد او را امام ندانستند .

۲۰- در ذکر آنچه وارد شده است از آنجناب در وصفِ امامت و امام و ذکر فضل امام و رتبهٔ او .

۳۰- در ذکر آنچه وارد شده است از آنجناب اخبار مجموعه .

٤۰- در ذکر طلب کردن باران نمودن از آنجناب از برای مامون و قدرتهای که از حق تعالی بروز و ظهور یافت .

۵۰- در ذکر و خبر که دلالت دارد بر امامت آنجناب چون اخبار فرموده باینکه هارون دو یکخاله مدفون خواهند شد .

۶۰- در ذکر وفات نمودن آنجناب بسبب زهر ستم که مامون بآنجناب الی روی مکر و خدعه چشانید .

۷۰- در ذکر زیارت جامعه است از برای آنجناب و از برای جمع ائمه صلوات الله علیهم اجمعین .

۷۱- در ذکر معجزاتیست که از برای مردم ظاهر شده است .

آغاز : الحمد لله الواحد القهار العزیز الجبار الرحیم فاطر الارض والسماء .

Marfat.com

میرزا محمد علی بن محمد کریم تاجر شیرازی، ۱۲۹۷ه، بخط محمد رضا بن محمد باقر بوانساری بورخ جمادی الثانی ۱۲۹۶ه، ۲۸۱ص، ۳٤ × ۲۲سم.
ش ۲۰۷۷/۲٤۰٦

● کربلای معلی (منظوم)

از سید مظفر علی خان بهادر جنگ متخلص به اسیر. بروزگار واجد علی شاه و نواب محمد کلب علی خان، در سال ۱۲۹۵ه، سروده است.

رقم کین سرگذشت کربلا شد
بسال «غین» و «را» و «صاد» و «ها» شد

غ=۱۰۰۰+ر=۲۰۰+ص=۹۰+ه=۵=۱۲۹۵.

کتاب محمد باقر (مجلسی) را گزیده است. در ذکر شهادت امام حسین و مصائب اهل بیت در کربلا.

آغاز: عروس ذات باری را که یکتا ست
لبی زیور علی ملبوس زیبا ست

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور، ۱۳۱۷ه، ۳۳٦ص، ۲٤ × ۱٦سم.
ش ۸۹۱۳/۸۸۷۰

● کنز الانساب

از سید عطا حسین معروف به عبد الرزاق بن سلطان احمد قادری حسنی بن سید غلام حسین ... منعمی حنفی. در پیشگفتار می نویسد که در حین سفر حج چون به بمبئی رسید آنجا کتابی بنام «کنز الانساب» دید که در آن شرح احوال فرزندان دوازده امام آمده است. سپس در گلشن آباد کتابی بنام «احتساب الانساب» دید که در نسب نامهٔ اولیای متقدمین از فرزندان ائمه بود. نگارنده ... خانوادهٔ خود نیز کتابی بنام «نسب نامه» تألیف سید شاه وحید الدین داشت که مؤلف آنرا بدستور ... حسین (پدر نگارندهٔ کنز الانساب) نگاشته بود. در این کتاب نیز نسب نامه های مشایخ ... شده بود. کتاب دیگر در نسب نامهٔ بزرگان دین تألیف شاه مخدوم بخش متخلص به ... بهاری نیز در دست نگارنده بوده است.

... بر یک مقدمه و دو باب.

... در ذکر نسب رسالت مآب ... و ... سید علی بن ابی طالب و ذکر ذریت خواجه

Marfat.com

باب ۱- در ذکر امام حسن مجتبی . ۲- در ذکر حضرت امام حسین شهید کربلا اولاد علیهما السلام .

رک به : برگل ۱۰۳۳ . وی آنجا کنز الانساب معروف به بحر الانساب را یاد کرده است که کتاب دیگر است . و بنظر من همان کتابی است که نگارندهٔ ما در بمبئی دیده بود .

آغاز : الحمد لله الذی خلق من الماء بشراً فجعله نسباً ... سپاس بیقیاس حضرت رب الناس اوست مؤسس اساس عالم ایجاد .

○ بمبئی - مطبع صفدری ، ۳۰ رمضان ۱۳۰۰ه/۶ اگست ۱۸۸۳م ، ۳۴۴ص ، بخط نثار احمد بریلوی ، ۲۱ × ۱۳س م .

ش ۱۶۷۰۸

● ماتمکده جلد دوم

از قربان ابن رمضان البادشتی الرودباری القزوینی المتخلص به بیدل در ۱۲۶۶ه‍ق . در مقدمه می نویسد :

«بسی و پنج مجلس مرتب ساختم. چون هر ورق از اوراقش مشتمل بر اظهار حزن و سرگواری و هر صفحه از صفحاتش متضمن بر اشعار عزا و ماتم داری بود . هر کلمه از کلماتش را تشبه کرد بماتم داری که در عزای جناب سید الشهداء لباس سیاهی پوشیده ... لهذا این کتاب را ماتمکده نام نهادم» .

آغاز : نحمدک یامن نور قلوبنا بنور الایمان وشرح صدورنا بمحبته من نزل علیه الفرقان وطهر جناننا بولایة اولیائه ... اما بعد در بیان سبب تألیف کتاب و باعث تقدیم جلد ثانی بر جلد اول

رک به : برگل ۹۶۳ .

○ طهران - در کارخانه ملا عباس علی ، رمضان ۱۲۶۶ه ، بخط صفا ، ۲۷۲ص ، ۳۳ × ۲۰س م .

ش ۴۱۶۸/۸۰۴۸

● مختار نامه=روضة المجاهدین

از حافظ عطاء الله بن حسام واعظ هروی . در جمادی الاول ۹۸۱ه به انجام رسانده است در گزارش جنگهائی که بعد از شهادت امام حسین رخ داده است ، به وژه جنبش مختار ثقفی ۲۰ باب و خاتمه .

Marfat.com

بابها : ۱- آمدن مسلم بن عقیل بکوفه و آگاه شدن یزید این قضیه و فرستادن عبید الله زیاد به ایالت کوفه و ذکر شهادت مسلم بن عقیل .

۲- بیان رفتن عبدالله بن سعید بنجف اشرف و آمدن قبائل بمدد کاری از هر طرف .

۳- در بیان محاربات عبدالله بن سعید با ابن زیاد و قتل جمع کثیری از اهل بیتی .

٤- بیان محاربه و مبارزت عبدالرحمن با سپاه بصره و غیران و ذکر شهادت آن و رسیدن بدرجات جنان .

۵- در بیان احوال کثیر معلم و باعث نجات مختار شدن و از فتنهٔ اشرار خلاص جستن .

۱۰- در بیان ابن مطیع ببصره و وارد شدن مصعب بن زبیر با سی هزار کس بحرب مختار و قتل او بر دست ابراهیم و گریختن مصعب .

۱۵- در بیان شمه‌ای از احوال سید میر محمد حنفیه .

۲۰- بیان محاربهٔ حمزه بن حجاج و ابن اشعث و محاربات مختار با لشکر کفار و متوجه شدن برياض جنات تجری من تحت الانهار .

خاتمه : در بیان ششم از احوال ابراهیم بعد از شهادت مختار .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد از تمهید اساس سپاه قادر مختار و پس از تشهیده ثنای سید ابرار و تقریر منقبت شاه دلدل سوار .

رک به : ذریعه ۲۰ : ۱۷۲ ، برگل ۹۱۷ .

○ ایران - بسعی و اهتمام میرزا حسن ولد آقا محمد باقر خوانساری ، در کارخانهٔ سید اسد الله ، ۱۳۰۶ه، بخط میرزا یحیی ابن آقا سید محمود ، ۲۲۵ص ، ۳۳ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۶۲۸۸/۷۷۲۹

● مخزن البکاء فی مصیبة سید الشهداء

از محمد صالح برغانی قزوینی (م شاید ۱۲۸۳ه) .

مشتمل بر مقدمه و چهارده فصل و چهارده مجلس. مقدمه در ذکر هشت خطبه است .

فصل ها : ۱- در ذکر بعضی از آیات و بیان جمله از قصص و حکایات است که شیخ طبری در کتاب احتجاج از معدن عبدالله روایت کرده .

۲- در قصهٔ ابوذر و گریستن آسمان و زمین بخون در مصیبته آن مظلوم .

Marfat.com

۳- در ذکر مرور انبیاء و اوصیاء در صحرای کربلا جمله از قصص و اخبار شیخ طوسی در کتاب منتخب روایت کرده است .

٤- در ذکر حدیث لعیاد صلصائیل و دردائیل و فطرس و غیر آن از اخبار در کتاب منتخب از ابن عباس روایت کرده است .

٥- سید بن طاؤس در کتاب ملهوف از حضرت امام باقر روایت کرده است .

٦- در ثواب زیارت آنحضرت و فضل کربلا و غیر آن در کتاب منتخب از جابر جعفی روایت کرده است .

١٤- ذکر حدیث نساج .

مجلس ها : ١- در بیان سفر سید الشهداء از مدینه و نزول به مکه .

٢- رفتن مسلم بن عقیل به کوفه .

٣- شهادت قرندان مسلم بن عقیل .

٤- بیان نوحه حضرت امام حسین بسوی عراق .

٥- احوال حضرت امام حسین که بعد از نزول به کربلا تا روز عاشوره روی نمود .

٦- واقعات شب عاشور .

١٤- رجوع اهل بیت از شهر شام و ورود ایشان بمدینه .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد چنین گوید بندهٔ خاصی و مذهب محتاج بمغفرت پروردگار غنی محمد صالح البرغانی که چون بعد از فرایض اعظم اغمال مندوبه و اشرف .

رک به : برگل ٩٦٨ .

○ ایران - بسعی و اهتمام اخوند ملا حسینی خلف اخوند ملا عبدالله ، (مطبع) محمد باقر و آقا زین العابدین ، ١٣٠٢ه ، ٢٩٦ص ، ٣٣ × ٢١/٥سم .

ش ٢٢٦٩/٢٦١٠

● مدارج النبوة

از عبدالحق محدث دهلوی . شرح زندگی حضرت پیامبر(ص) در مقدمه و پنج قسم و یک تکمله .

قسم ها : ١- فضایل و کمالات . ٢- نسب و حمل و ولادت و رضاع و کفالت . ٣- وقایع زندگی . ٤- مرض و وفات . ٥- اولاد و ازواج و موالی . تکمله در صفات .

Marfat.com

... الظاهر والباطن وهو بکل شیٔ علیهم . این کلمات اعجاز سمات هم مشعبر حمد و ثنای الهی ست .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹٤م/۱۳۱۲ه ، چاپ اول ، ٥٦٤ص ، جلد اول ، ۲٤/٥ × ۱٦سم .

ش ٦٩٦٣/٦٩٤١

○ هند ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیقعده ۱۲۹٤ه/نوبر ۱۸۷۷م ، چاپ دوم ، ۵۰۲ص ، ۲٤×۱٥/٥سم ، جلد اول .

ش ۱۷۱٤۳

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، دسمبر ۱۸۹٤م ، چاپ اول ، ۷۹۲ص ، جلد دوم ، (از قسم دوم شروع می شود) ، ۲٤/٥×۱٥/٥سم .

ش ٦٩٦٤/۷۳۲۱

○ سکهر ـ مکتبهٔ نوریه رضویه ، فالکن پریس ، ۱۳۹۷ه/۱۹۷۷م ، افست از روی چاپ نولکشور ، نومبر ۱۹۱۲م ، ٤۸٦+ت+٦۲٥ص ، ۲٤/٥ × ۱۹سم ، هر دو جلد .

ش ۱۲۸۸۹/۱۲۹۲۳

● مرآت السعادت

ازسید وزیر علی عبرتی عظیم آبادی . به فرمایش نواب محمد باقر خان (م۱۲۹٥ه) . در بیان عقد رسول اکرم با خدیجة الکبری . مشتمل بر هفت انجمن :

۱ـ متضمن بر عنوان آرای این شیرین صحیفه عم زاد حسب روایات صبح نفس راویان حضرت لوا بشرح برخی از حال خجسته مآل خدیجه حور لقا .

۲ـ شتافتن سید عالم حضور ابو طالب عم خود بجذبه عشق بهانه جو و واشگافتن ابو طالب راز از روی کدخدای آن سید فرشته خو و رفتن ابو طالب از بهر سرمایه تجارت پیش خدیجه غم لقا .

۳ـ بازآمدن جناب ختم المرسلین از سفر شام و پاتابه از پاکشیدن قافله بمقامیکه مسافت دور داشت و ازآنجا تنها شتافتن آن سرور از بهر بشارت دادن بخدیجه .

۴ـ برسیدن حضرت بافراوان نواید مال تجارت حضور عم بزرگوار ابو طالب و در پیش کدخدائی آن سرور و برشتافتن ابو طالب بعد استرضای خدیجه پیش خویلد خدیجه .

Marfat.com

۵- شتافتن ورقه هوشمند پیش خویلد پدر خدیجه و شرح حال کردن او از آزرده برگ ابو طالب نامدار بعدم پذیرفتن خواستگاری خدیجه از پی محمد .

۶- آراستن محفل سور و سرور که هر منور گوشه اش بود هم چنب تجلی طور و پیوستن ابو طالب سید نامور اندران انجمن با مهر سپهر رسالت و اعمام و امیر حمزه صف شکن و در همان ساعت عقد بستن خدیجه با سرور انبیا(ص) .

۷- شیرازه اختتام در آوردن این رنگین نسخه دلکشا بصد تحقیق تمام از نسخ معتبره .

آغاز : بعد از نیایش گری حضرت بی نیاز صمدی عزاسمه که سرتاج انبیاء محمد(ص) افضل ترین ورق است .

○ عظیم آباد (پٹنه) - باهتمام منشی شیخ محمود علی ، ،طبع گلشن بهار ، ۱۲۹۷ھ/ ۱۸۸۰م ، ۱٤ + ۷۵ص ، با تمثال مؤلف و تقریظ از سید نور الحق نور بن سید رجب علی ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۲۵٦۸/۲۲۳۳

● مظاهر الانوار فی مناقب الائمه الاطهار

از رضا قلی خان هدایت شیرازی ثم طهرانی (م۱۲۸۸ھ) . در سال ۱۲۶۵ھ . مشتمل بر یک نور در مآثر شافع یوم النشور ، و سپس دوازده «ظهور» :

۱- در ذکر احوال و آثار و کردار حضرت علی المرتضی ، مشتمل بر دوازده طلوع .

۲- در ذکر حال حضرت امام حسن مجتبی مشتمل بر دوازده قبس .

۳- در اظهار حالات و کمالات حضرت امام حسین محتوی بر دوازده تجلی .

٤- در تبیان مناقب و مصایب حضرت زین العابدین علی بن حسین محتوی بر دوازده اشراق .

۵- در ترقیم حالات و کمالات حضرت امام محمد باقر مبنی بر ۱۲ لمعه .

۶- در تذکار اطوار و اسرار حضرت امام علی لقی مشتمل بر ۱۲ مشعله .

۱۲- در ولادت با سعادت و ظهور و غیبت و جلال و هیبت و خفا و رجعت و خروج و معدلت حضرت امام مهدی مشتمل بر ۱۲ بهاء .

الحجاب فی الخاتمة الکتاب و ذکر بعض اماجد الاصحاب .

آغاز : این نامه که نعت احمد مختار است بر منقبت ائمه اطهار است در ذات اگرچه نور واحد اسمش از روی صفت مظاهر الانوار است .

رک به : برگل ۹۸۳ .

Marfat.com

ن (طهران) = چاپخانهٔ طباعیه آقا رضا ، باهتمام ولد ارشدش میرزا محمد حسین و بسعی آقا عبدالحسین و السید آقا برادران ، بخط محمد علی تبریزی ، ربیع الاول ۱۲۸۰ه ، ۴۷۵ص ، ۲۴ × ۲۱سم .

ش ۲۶۱۸/۲۵۳۴

● معارج النبوة فی مدارج الفتوة

از معین الدین فراهی . در ۸۹۱ه . مشتمل بر یک مقدمه و چهار رکن ، در شرح زندگی حضرت رسول اکرم .

آغاز : ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیئی لنامن امرنی رشد احمدی که صحائف .

رک به : برگل ۸۰۳ .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۲ه/نوبر ۱۸۷۵م ، ۲ + ۳۹۶ + ۱ + ۱۰۵ + ۲ + ۲۳۱ + ۳ + ۴۳۲ص ، ۲۹/۵ × ۱۹سم .

ش ۲۳۲۸/۶۸۸۱

○ لاهور ـ میان الهی بخش ، مطبع مطلع نور ، ۱۲۹۲ه ، رکن سوم و چهارم و خاتمه ، ۲۴ + ۳۶۴ + ۸۸ص ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۲۷۳۵/۲۹۸۹

۱۷۱۶۲

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ستمبر ۱۸۸۷م/ذی الحجه ۱۳۰۴ه ، چاپ سوم ، دورهٔ کامل ۳۹۶ + ۱۰۵ + ۲۳۱ + ۳ + ۴۳۲ص ، ۲۶ × ۱۷سم .

ش ۱۶۱۲۳/۱۶۰۱۳

○ لاهور ـ مطبع مطلع نور(ص‌ع) ، مطبع کوه طور (خاتمه)، حسب فرمایش میان الهی بخش تاجر کتب ، بتصحیح مولوی محمد یار ، ب‌ت ، تنها دیباچه است ، ۸ + ۱۷۶ص ، ۲۶/۵ × ۱۷ سم .

ش ۱۴۷۳/۱۰۰۵

۱۷۱۶۲

○ لاهور ـ الهی بخش ، بتصحیح مولوی یار محمد ، مطبع مطلع نور ، ب‌ت : بخط قاضی شمس الدین لاهوری و غلام رسول ساکن عادل گڑه ، ۱۷۶ + ۲۴۰ + ۱۲۰ص ، دیباچه و رکن اول و رکن دوم ، ۲۶/۵ × ۱۷سم .

Marfat.com

ش ۱۰۰۵/۱٤۷۳

۲۷۳۰/۲۹۸٤

۱۷۱٦۲

● مغازی النبی=فتوح العرب

از مولانا یعقوب صرفی کشمیری (م۱۰۰۳ه) بسال ۹۹۸ه . مثنوی در گزارش جنگ های عهد نبوی .

آغاز : خدایا خدائی مسلم تراست
خداوندی‌ی هر دو عالم تراست

رک به : برگل ۸۲٤-۸۲۵ .

○ لاهور ـ مطبع محمدی ، بفرمایش فقیر الله ۱۳۱۷ه ، ۱٦۲ص ، ۲٤/۵×۱٦س‌م .

ش ۱۲۵۱/۱۷٦۷

● منتهی الآمال فی تواریخ النبی والآل

از حاج شیخ عباس قمی ابن محمد رضا ، در رمضان ۱۳۵۰ه .

رک به : ذریعه ۲۳ : ۹ .

جلد اول

از تاریخ حالات حضرت رسول(ص) تا حضرت خامس و آل عباس سید الشهدا(ع) .

آغاز : الحمد لله ... و بعد چنین گوید این فقیر بی بضاعت و متمسک با ذیال اهل بیت رسالت عباس بن محمد رضا القمی ختم الله لهما بالحسنی والسعادة که چون بمقتضای اخبار بسیار ثابت شده .

○ ایران ـ آقا محمد حسین مدیر شرکت کتابخانه ، مطبع علمی ، ۱۳۵۵ه ، ۱+۱+۱٤۳ص . بخط غلام رضا ضیافت بن عسکر خان طهرانی ، در آذر ۱۳۱۷ه ، ۲٤×۲۱س‌م .

ش ۱۰٦۲۰/۱۰٦٦۰

جلد دوم

از تاریخ حالات حضرت سید الساجدین تا امام صاحب العصر والزمان .

٦- در تاریخ سید الساجدین ، در چند فصل .

Marfat.com

۷- در تاریخ امر حضرت امام محمد باقر ، در چند فصل .
۸- در تاریخ امام جعفر صادق ، در چند فصل .
۹- در احوال حضرت موسی بن جعفر ، در چند فصل .
۱۰- در تاریخ امام هشتم حضرت امام رضا ، در چند فصل .
۱۱- در تاریخ حضرت امام محمد تقی ، در چند فصل .
۱۲- در تاریخ حجة بن الحسن صاحب الزمان ، در چند فصل .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد این مجلد دوم است از کتاب منتهی الامال فی تواریخ النبی والال علیهم السلام تألیف این فقیر بی بضاعت ... عباس بن محمد رضا القمی .

○ ایران - چاپخانهٔ علمی ، ۱۳۵۷ه‍ق ، ۱۵ + ۴۴۴ص ، بخط یوسف صدیقی خوانساری ابن غلام حسن در ۱۳۵۶ه‍ ، ۳۴/۵ × ۲۲س‌م .

ش ۱۰۶۲۲/۱۰۶۶۲

● نادر المعراج و بحر الاسرار

از شیخ العالم اکبر آبادی . در ۱۰۴۴ه‍ بروزگار شاهجهان . در مقدمه از معارج النبوه ، حیرت الانسان از احمد بغدادی و یک اثر از عبدالرحمان بن جنید واعظ شیرازی نامبرده است .
دربارهٔ معراج حضرت محمد(ص) در ۵۲ باب .

۱- عروج آنحضرت و حقیقت معراج و اثبات آنکه نتیجهٔ او بوده .
۲- تمثیلاتی صیقل وارغبار انکار از آئینه مظهر انوار بحقیقت معراج سید مختار .
۳- آنچه اصحاب گفته اند که هفت پیغمبر را معراج شده است .
۴- حکمت در بردن معراج آنحضرت چه بوده و بیان اسرار و فواید آن .
۵- فضیلت شب معراج و عجائب و غرایب آن .
۱۰- بیان رسیدن آنحضرت بآسمان دنیا و دیدن حضرت آدم صفی الله .
۲۰- رسیدن آنحضرت بمقام اسرافیل و دیدن صور و حقیقت روز قیامت .
۳۰- دیدن آنحضرت بهشت دوام را که آنرا دارالمقام گویند .
۴۰- دیدن آنحضرت طبقه سوم دوزخ را که آنرا حطمه نام ست .
۵۰- بیان ولادت آنحضرت و معجزاتی که در آن وقت بظهور پیوسته .
۵۱- نصایح حضرت پیغمبر بر اصحاب کرام .

Marfat.com

آغاز: الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بانوار الجمال و حیر عقول الکاملین عن ادراک عظمة الکبریا ... حمدیکه صحایف لطائف اطباق فلکی بنقوش تقریر آن منقش بود.

○ لکهنو ـ بفرمایش حاجی صدیق خواجه خجندی، مطبع منشی نولکشور، ۱۳۳۳ه/ ۱۹۱۵م، چاپ دوم، ۶۵۶ص، ۳۳ × ۵/۰ ۲س م.

ش ۵۷۷۷/۵۵۹۳

۵۷۷۶/۵۵۹۴

○ پشاور ـ فقیر محمد مالک نورانی کتب خانه پیشاور، مطبع خورشید عالم لاهور، ۱۳۷۸ه، بخط شرف الدین چغری مٹی اصحاب بابا پشاور مؤرخ، ۱۳۷۵ه، ۶۲۴ص، ۳۲ × ۵/۰ ۲س م.

ش ۵۱۸۴/۶۳۰۴

● ناسخ التواریخ

در بخش تاریخ عمومی گذشت.

● نثر الدرر= مجموعهٔ مغازی الرسول و فتوح العجم والعراق و فتوح الشام والمصر

ترجمهٔ «کتاب المغازی» واقدی است. ترجمه و شرح فارسی از ملا عبدالله خطیب سروستانی بروزگار امیر حبیب الله خان افغانستان، در دیباچه می نویسد: «عبارت آنرا بدون زیاد نقصان و مبالغه و انشاء منشیانه از عربی بفارسی نقل دهم».

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعدد مالک الملک را سزد که زبان تمام واصفان عالم قاصر از صفت اوست.

رک به: برگل ۸۶۳.

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین، گلزار محمدی سلیم پریس، بعهد امیر حبیب الله خان والی افغانستان، ۱۳۳۷ه، ۸۶۰ص، ۳۲/۵ × ۲۱ س م.

ش ۸۷۹۶/۸۷۴۲

● نجم ثاقب

Marfat.com

[illegible] میرزا حسین بن محمدعلی نوری طبرسی . آغاز تألیف در شعبان ۱۳۰۳ه ، و انجام در ذیقعده ۱۳۰۳ه در سرمن رای . باصلاح و صوابدید حاج میرزا محمد حسن شیرازی و بخواهش حسین علی بن اصغر علی نوری .

در احوال امام غایب امام مهدی(عج) مشتمل بر ۱۲ باب :

مقدمه در کتب متعلق باحوال آنحضرت(ع) که معروف است .

بابها : ۱- ذکر شمه از حالات ولادت آنجناب(ع) بنظم و ترتیب بدیعی که متضمن باشد مضامین غالب اخبار .

۲- ذکر اسامی و القاب و کنیه های آنحضرت .

۳- مشتمل بر دو فصل : ۱- شمایل آنجناب . ۲- خصایص آنجناب .

٤- اختلاف مسلمین دربارهٔ آنجناب بعد از اتفاق ایشان در صحت صد در اخبار لبویه بر تحتم آمدن .

۵- اثبات بودن مهدی موعود همان حجة بن الحسن العسکری از روی نصوص اهل سنت .

۶- اثبات دعوی مذکوره از روی معجزات صادره از آنجناب .

۷- آنانکه در غیبت کبری خدمت آنجناب رسیدند یا بر معجزهٔ آن بزرگوار واقف شدند .

۱۲- ذکر اعمال و آدابیکه شاید بتوان ببرکت آنها بسعادت ملاقات و شرف حضور باهر النور امام عصر .

آغاز : سپاس بیرون از اندازه و قیاس سزاوار قائمی ست بالذات غایب از عالم الدیشه وحواس و ستایش بیحد و احصا لایق صاحبی است .

رک به : برگل ۱۰۹۳ ، ذریعه ۲٤ : ۶۹ .

○ ایران - کارخانه آقا میرزا حبیب ، بسعی و اهتمام حاجی شیخ رضا ، بخط محمد بن حسین علی بن علی اصغر ، صفر ۱۲۰۶ه ، بعهد ناصر الدین شاه قاجار ، ٤۲۱ + (۱۰)ص ، با تقریظ شریعتمدار میرز ابو الفضل مؤرخ ربیع الاول ۱۳۰٤ه ، ۳٤ × ۵/۲۱س م .

ش ۲۶۱۹/۲۵۳۵

نسب نامه سرور انبیاء علیه السلام وعلیه الثنا

نام مؤلف نیآمده است .

Marfat.com

آغاز : تولد حضرت رسالت پناه محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم در مکه
بروز دوشنبه .

○ لکهنو ـ مطبع مصطفائی ، ۱۲۶۳ه ، ۲۰ص ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۸۹۰۶/۸۹۴۸

○ لکهنو ـ مطبع علوی ، بت ، ۱۶ص ، ۲۴ × ۱۵س‌م .

ش ۱۷۱۶/۱۴۴۰

● ترجمهٔ نور العیون=سرور المحزون

● یادگار ۱۳۰۰ ساله حضرت حسین ابن علی علیه السلام (منظوم)

تألیف میرزا محسن طباطبائی شیرازی بن حاجی میرزا علی اکبر در ۱۳۶۵ه ، باستفاده از آثار بانو طباطبائی متخلصه (یزدی) و مرحومه بانو قرائت شیرازی متخلصه حزبیه با عنوانهای زیر :

قضایای شب نوزدهم ماه رمضان و ضربت خوردن حضرت علی .

نوحه سرای در شهادت حضرت علی .

وصایای حضرت فاطمة الزهرا با حضرت علی .

زبانحال حضرت علی بر سر تربت حضرت صدیقه طاهره .

آخرین عنوان : استغاثه مؤلف به آستان اقدس حضرت ولی العصر حجت ابن الحسن صاحب العصر والزمان (عج) .

خاتمهٔ کتاب و تاریخ تألیف آن .

آغاز : حمد و ستایش میکنم خداوندیرا که دراین دوره‌ای که سخت ترین و پر محنت ترین ادوار تاریخی دنیا محسوب میشود .

○ (ایران) - بسعی و اهتمام محمد اسماعیل جهرمی زاده ، مطبع رحیمی ، ذوالحجه ۱۳۶۵ه ، ۱۹۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م ،

ش ۳۰۴۸/۳۱۴۶

Marfat.com

ج- تاریخ شبه قارهٔ پاکستان و هند

بخش الف : متون تاریخی

آئین اکبری

از ابوالفضل علامی . دربارهٔ قوانین سلطنت جلال الدین اکبر واحوال مشاهیر آن روزگار .

آغاز : ای همه در پرده نهان راز تو
بیخبر انجام ز آغاز تو

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۶۹م ، ۴۵۰ص ، ۲۸ × ۱۸س‌م .

ش ۱۲۰۳/۱۶۰۳

جلد دوم

آغاز : آئین ده هزار ساله از سر آغاز این جاوید دولت هر گاه سال کار دانان کم آز و شناسندگان .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۶۹م ، ۳۹۵ص ، ۲۸ × ۱۸س‌م .

ش ۱۲۰۳/۱۶۰۳

جلد سوم

آغاز : از دیر با دل هوس پیما را آرزو بود .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۶۹م ، ۳۶۰ص ، ۲۸ × ۱۸س‌م .

ش ۱۲۰۳/۱۶۰۳

اشرف نامه

از نواب اشرف خان بن نواب دوندی خان . یکی از امرای کمونه ، (کمونه در هند ، کنگ و جمن و از «کول» بفاصله دوازده کروه واقع است) .

Marfat.com

در خاتمه می نویسد : «حالا عمر اینجانب بسن پنجاه و دو سالگی رسید و درین اثنا احوال چهل و یکسال یعنی از سمت ۱۸۶۰ لغایت سمت ۱۹۰۰ (بکرمی) درج نمودم» . و در خاتمه می نویسد :

«قدری حال پدر بزرگوار خود که از فضل و امداد حق سبحانه تعالی در جنگ انگریزان بقلعه کموله کار نمایان بظهور رسیده و نیز الدکی حال خود تحریر سازد» .

آغاز : الحمد لله رب العالمین وحده لا شریک له که در شش روز زمین و آسمان پیدا کرده

○ علی گڑھ ـ باهتمام محمد عثمان خورجوی ، مطبع فتح الاخبار ، ربیع الاول ۱۲۷۱ھ/ ۱۸۵٤م ، ۲۳۱ص ، بخط محمد نور شاه ، ۲۷ × ۱۷سم .

ش ۱٦۸۱٤

● اقبال نامهٔ جهانگیری

از محمد شریف المخاطب معتمد خان ابن دوست محمد در ۱۰۲۹ھ .

مشتمل بر سه جلد :

۱ـ احوال اجداد حضرت خاقان گیتی ستان (یعنی اکبر) باندک تصرفی از آنچه شیخ (ابو الفضل) نوشته .

۲ـ سوانح زمان دولت خاقان گیتی ستان (اکبر) از آغاز جلوس بر سریر فرمان روای تا زمان شنقار شدن آنحضرت .

۳ـ واقعات عهد سلطنت و ایام خلافت ... نور الدین محمد جهانگیر پادشاه غازی .

آغاز : منتهای نا منتها خدای را بی همتا که ما را خلعت وجود کرامت فرمود در عهد پادشاه عادل کامل حلیم کریم .

○ کلکته ـ اشیاتک سوسیتی بنگاله ، ۱۸٦۵م ، بتصحیح مولوی عبدالحی و مولوی احمد علی ، باهتمام ولیم ناساولیس (W. N. Lees) ۳۰۸ص ، چاپ حروفی ، ۲۱/۵ × ۱۳سم .

ش ٦۲۷۹/۸٤۲۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ذیقعده ۱۲۸٦ھ/فروری ۱۸۷۰م ، ٤ + ٦۲۰ص ، ۳۰/۵ × ۲۱/۵سم .

ش ۹۳٤/۱۵۱۱

Marfat.com

● اکبر نامه

از ابوالفضل علامی

جلد اول

آغاز : هزاران حمد و ثنا ایثار مبدعی که ذاتش را بپردهٔ غیبت پسندید ، و صفاتش را بردهٔ شهادت پوشانید .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگاله ، مطبع مظهر العجایب المعروف به اردو گائیڈ پریس ، ۷۸-۱۸۷۲م/۱۲۹٤ھ ، ماده تاریخ چاپ : بماه مئی یکهزار هشتصد هفتاد و هفت عیسوی = ۱۸۷۷م ، دو جمادی الاول بسنه یکهزار و دو صد و نود و چار هجری = ۱۲۹٤ھ ، ۳۷۰ + ٤۵ + ٤ص ، ۲۱ × ۲٤/۵سم ، بتصحیح مولوی آغا احمد علی و مولوی عبدالرحیم ، با فهرست اعلام .

ش ۱۸۹۸/۹۳۱

۲۱۵۷/۹۳٤

آغاز : الله اکبر چه دریافتیست ژرف و شناختی شگرف .

○ اله آباد ـ لیشنل پریس ، ب‌ت ، ۳۰۰ص ، ۲۳ × ۱۸سم .

ش ۷۳۶۱/۷۲۷۱

جلد دوم

آغاز : جهان جهان ستایش ، و زمان زمان نیالش ، مر آرایندهٔ عرش احدیت و پیراینده کرسی صمدیت راست .

○ کلکته ـ اشیاتک سوسایتی بنگاله ، بپتست میشن پریس ، (۱۸۸۱) ، ۱۸۷۹م/۱۲۹۶ھ ، مادهٔ تاریخ چاپ : سپتمبر هزار و هشصد و هفتاد و نه = ۱۸۷۹م ، ماه شوال سنه دوازده صد و نود و شش = ۱۲۹۶ھ ، ۳۹۳ + ۳٤ص ، ۳۱ × ۲٤سم ، بتصحیح عبدالرحیم .

ش ۱۸۹۹/۹۳۲

۲۱۵۸/۹۳۵

جلد سوم

آغاز : سخن تازه سازم بنام خدای
که نامش بمعنی بود رهنمای
بناسش توان زیب گفتار داد
که ما را زبان بهر این کار داد

Marfat.com

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸٤ھ ، حسب الامر مهاراجه ... والی پٹیاله ، ۸٦٤ص ، ناقص الآخر ، محشی ، ۲۹ × ۲۰سم .

ش ۹۳٦/۲۱۵٦

○ کلکته ـ بپتست میشن پریس ، ایشیاتک سوسائتی بنگاله ، ۱۸۸٦م/۱۳۰۳ھ ، ماده های تاریخ چاپ : سه اپرل هیزده صد و هشتاد و شش سال = ۱۸۸٦م ، ماه رجب المرجب سنه هزار صد و سه هجری = ۱۳۰۳ھ ۸٤٤ص ، ۳۰/۵ × ۲٤سم ، بتصحیح عبدالرحیم .

ش ۹۳۳/۱۹۰۰

● بادشاه نامه

از ملا عبدالمجید لاهوری (متوفی ۱۰٦۵ھ) ، چاپ حاضر بتصحیح مولوی کبیر الدین احمد و مولوی عبدالرحیم . در احوال شاهجهان بادشاه از ۱۰۳۷ تا ۱۰۵۷ھ .

جلد اول

آغاز : نگارین کلامی که گزارش آن دامن سامعه را جواهر آگین کند و نگارش آن حبیب نامه را عنبرین .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگاله ، کالج پریس ، ۱۸٦۷م ، ٥٤٤+۱۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۲/۵سم .

ش ۸۱۰/۸۹۱

جلد دوم

آغاز : سپاس والا اساس دادار کارساز و کردگار بی انبار را که بمددگاری الدیشهٔ سخن سنج ...

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسیتی بنگاله ، کالج پریس ، ۱۸٦۸م ، ۱۵+۷۵۹ص ، ۲۲ × ۱۳ سم .

ش ۸۱۲/۸۸۹

جلد سوم

آغاز : آغاز سال هفتم از دور جلوس مقدس ، روز شنبه غره جمادی الثانیه سنه هزار و چهل و سه مطابق دوازدهم آذر ماه هفتم سال میمنت .

○ کلکته ـ بپتست مشن پریس ، ۱۸۷۲م ، ۳۵۹+۱۷۸ص (فهرست اعلام) ، ۱۲ سم .

Marfat.com

● برهان مآثر ـ اول

از علی بن عزیز الله طباطبائی ، در ۱۰۰۰ ه‍ = «برهان مآثر» . بفرمایش برهان نظام شاه . در سه طبقه :

۱ـ سلاطین گلبرگه (از علاء الدین حسن شاه گنگوئی تا فیروز شاه بهمنی) .

۲ـ سلاطین بیدر (از احمد شاه بهمنی تا محمود شاه) .

۳ـ سلاطین احمد نگر (احمد شاه بحری تا چاند سلطانه) .

آغاز : بنام آلکه هستی نام ازو یافت
فلک جنبش زمین آرام ازو یافت

عنوان صحائف کمال و دیباچه جرائد افضال که مشاطهٔ فکرت .

○ حیدر آباد دکن ـ مجلس مخطوطات فارسیه ، مطبع جامعه دهلی ، ۱۳۵۵ه‍/۱۹۳۶م ، ح+۶۳۲+۲۴ص ، ۲۷×۲۱سم .

ش ۱۵۵۳/۹۴۵

۷۷۰۰/۶۸۵۰

● بیرنگ نامه

از امیر علی شیعی متوطن باره (در بهار ـ هند) . پیش از این در ۱۸۷۰م «امیر نامه» در احوال بزرگان ملک و مال و احوال ابتدائی خود نگاشته بود . سپس «وزیر نامه» در احوال پادشاه هند تالیف کرده بود . کتاب حاضر را در ۶۶ سالگی نوشته است . «چون ... این نامه ... بنام ... لیاکان دودمان ... «بیرلگیه» بر بسته ام لهذا به «بیرنگ نامه» موسومش کردم» .

تکملهٔ شرح حال لرد ارل آف میو است که پیش از این احوال او در «امیر نامه» آمده بود . همراه با احوال لرد نارتهِ بروک جانشین او . در شش بخش و یک «دردانه» .

بخش ها : ۱ـ دو لفظی چند درد آمیز حسرت خیز پسین واقعهٔ جانکاه لرد ارل آف میو بهادر که پس از نگارش نسخه امیر نامه واقع گردید .

۲ـ بیان اجمالی حسب و نسب معلی القاب لارد نارتهِ بروک بهادر وایسرای ممالک هند ، گزاریهای وی در ممالک انگلستان .

Marfat.com

۳ـ ذکر رونق افروزی عالی جناب وایسرای ممدوح بکشور هندو بیان ظهور بسا کارهای خیر درین دیار بتوجهات آن گرامی ...

٤ـ ذکر احوال و انتظام ریاست بروده .

۵ـ احوال ورود شاهزاده البرت ادورد پرلس آف ویلز بهادر ولی عهد سلطنت انگلستان و هندوستان .

٦ـ احوال ترقیات مدارج این خاکسار و حصول خطاب لوابی از گورنمنٹ انگلشیه بفضل خداولد کردگار و شرح حال بعد تحریر امیر نامه تا این زمان .

دردانه : در ختم کتاب بذکر محامد بندگان عالی جناب لفتنت گورنر گورنمنٹ بنگال .

آغاز : پیداست ز ماه تا به ماهی
بس آیهٔ قدرت الهی

○ کلکته ـ اردو گائیڈ پریس، ۱۸۷۹م، دیباچه به انگلیسی، ۱۸۸ + ۳۰۰ص، ۲٤ × ۱٦سم.

ش ۵۹٦۱/۳۷٦۳

۲۲۳٤/۲۵٦۹

● تاج الاقبال تاریخ ریاست بهو پال

از شاهجهان بیگم والیهٔ بهوپال ، در ۱۲۸۸ه .

دفتر اول

در ۸ فصل :

۱ـ آمدن دوست محمد خان از ولایت افغانستان بسرزمین ملک هندوستان .

۲ـ ذکر امارت نواب یار محمد خان .

۳ـ ذکر حکومت نواب فیض محمد خان .

٤ـ ذکر حکمرانی نواب حیات محمد خان و دیوانی چھوٹے خان و ولایت مرید خان و عروج دولت و اقتدار میان وزیر محمد خان .

۵ـ ذکر نواب غوث محمد خان و رودادن جنگ بافواج راجهای لاگپور وگوالیار و محاصرهٔ بهوپال .

٦ـ ذکر حکومت نواب لفظر محمد خان و معاهده ایشان با سرکار انگلیسیه

Marfat.com

۷ـ ذکر [illegible] بیگم صاحبه قدسیه .

۸ـ ذکر [illegible] جهانگیر محمد خان بهادر مرحوم .

آغاز : نوش آن [illegible] متکلم را زندهٔ جاوید دارد و هوش آرا سخنیکه سهارا ناهید گرداند .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۹ھ یا ۱۲۹۰ھ ، ۵۰ص ، ۳۰×۱۸/۵سم .

ش ۲۲۶٤/۲٦۰۰

دفتر دوم

در هشت فصل :

۱ـ ذکر نیابت میان فوجدار محمد خان و تقرر صدارت محرره مطور و ذکر جنگ کلیا کهڑی و حصول اختیار بواندهٔ ماجده ام بعد استعفای میان فوجدار محمد خان نیابت .

۲ـ ذکر کتخدای محرره مطور .

۳ـ ذکر زمانهٔ غدر و صدارت خلد نشین .

٤ـ بیان سفر جبلپور و عنایت شدن پرگنه بیرسیه از سرکار انگلسیه .

۵ـ بیان سفر اله آباد و حصول تمغا و سیر بلاد .

٦ـ ذکر سفر اکبر آباد .

۷ـ بیان سفر مکه معظمه .

۸ـ ذکر سفر دوم اکبر آباد و سیر بعض بلاد و رحلت خلد نشین .

آغاز : پس از حمد مالک الملک واجب الوجود و نعت حضرت احمد محمود و منقبت آل و اصحاب باجود .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۹ھ ، ٥٤ص ، ۳۰×۱۸/۵سم .

ش ۲۲۶٤/۲٦۰۰

دفتر سوم

شامل هشت فصل :

۱ـ ذکر صدر لشینی و احوال از دم ولادت تا وقت صدارت و کیفیت التظام ریاست تا [illegible] دورهٔ نظامت ملک جنوبی .

۲ـ ذکر ورود فرمان ملکهٔ معظمه و عنایت نامه دستور معظم و حال سفر کلکته و دوره ملک مغربی .

Marfat.com

۳- بیان حال دوره نظامت ضلع مشرق بهوپال .

٤- شامل پنج تذکره : ۱- جشن نواب سلطان جهان بیگم . ۲- حال عقد ثانی نواب شاهجهان بیگم . ۳- دورهٔ ثانی نظامت ملک جنوبی و انتظامات اوایل ۱۲۸۹ه . ٤- ورود لارد شهزادهٔ خلف دوم ملکه معظمه ، حصول خطاب و تغما از جناب ملکه .

۵- تحقیق قوم میرازی خیل و مداخل و مخارج ریاست .

٦- شرح پرگنجات و قصبات و قلاع بهوپال و پیداوارِ اقسام غله و میوه .

۷- بیان وجه تسمیه بهوپال و آبادانی کهنه و نو و ذکر باغات و عمارات .

۸- ذکر بعضی نوکران خیرخواه و وظیفه خوران . و خاتمه مشتمل بر تقاریظ .

آغاز : جهان آفرین بجان آفرید
روان آفرین و توان آفزین

○ کانپور - مطبع نظامی ، ربیع الاول ۱۲۹۰ه ، ۱۳۹ص ، ۳۰×۱۸س‌م .

ش ۲۲٦٤/۲٦۰۰

● تاریخ شاهی=تاریخ سلاطین افاغنه

از احد یادگار . بدستور داؤد شاه بن سلیمان آخرین و فرمانروای بنگاله (۹۸۰-۹۷٤ه/۷۲-۱۵۷٦م) ، پدر نگارنده وزیر میرزا عسکری برادر همایون پادشاه بوده . تاریخ پادشاهان دهلی است از بهلول لودهی (۸۵۵-۷۹٤) تا ورود اکبر پادشاه در دهلی در ۹٦٤ه .

آغاز : شکر و سپاس واجب الوجودی را سزاست .

○ کلکته - رایل ایشیاتک سوسایتی بنگال ، مطبع بپتست مشن ، ۱۳۵۸ه/۱۹۳۹م ، بسعی و تصحیح محمد هدایت حسین ، ٤۸۲ص ، (مقدمه به انگلیسی) ، ۲۵×۱٦س‌م .

ش ۱۷۵۹۸

● تاریخ فرشته=گلشن ابراهیمی

از محمد قاسم هندو شاه استر آبادی معروف به فرشته . بسال ۱۰۱۵ه در آن از ۳۰ مأخذ استفاده کرده و نام برده است .

مشتمل بر مقدمه و دوازده مقاله و خاتمه .

بمقدمه در کیفیت ظهور اسلام .

Marfat.com

سلاطین لاهور . ۲- ذکر پادشاهان دهلی . ۳- ذکر شاهان دکن .
۴- ذکر شاهان گجرات . ۵- ذکر سلاطین مالوه . ۶- ذکر شاهان خاندیس . ۷- شاهان بنگاله .
۸- در ذکر شاهان بهمنیه . ۹- ذکر شاهان سنده . ۱۰- ذکر شاهان کشمیر . ۱۱- ذکر
فرمانروایان ملیبار . ۱۲- ذکر مشائخ هندوستان . خاتمه در کیفیت هندوستان .

جلدل اول

آغاز : بسم الله ... نورس بستان کلام قدیم پیش وجود همه آیندگان ، پیش بقای همه پایندگان قافله سالار جهان قدم ، مرسله پیوند گلوی قلم .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۱ه/۱۸۶۵م ، جلد اول و دوم ۴+ ۳۷۴ + ۴۲۰ص ، ۲۹ × ۲۲س‌م .

ش ۶۹۷۹/۶۵۸۸

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۲۱ه ، ۳۷۶ص ، ۲۸/۵ × ۲۱س‌م .

ش ۲۵۶۷/۹۲۷

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳۳ه/۱۹۰۵م ، (روی صفحه عنوان ۱۳۲۱ه آمده) چاپ سوم ، ۳۲ × ۲۵س‌م .

ش ۳۰۹۵/۶۳۱۷

○ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۳۷۶ص ، ۳۰ × ۲۳/۵س‌م .

ش ۱۸۸۷/۹۲۶

○ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۴۲۰ص ، ۳۰ × ۲۲س‌م .

ش ۳۳۴۲/۷۸۶۶

جلد دوم

آغاز : ذکر سلطنت یوسف عادل شاه ازگلشن اخبار گیتی پروران و چمن آثار کشورستان .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، چاپ سوم ، ربیع الثانی ۱۳۲۳ه/جون ۱۹۰۵م ، ۴۲۰ + ۴ص ، ۲۸/۵ × ۲۲س‌م .

ش ۲۵۶۶/۹۲۸

۳۰۹۵/۶۳۱۷

○ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، ۴۲۰ص ، ۳۰ × ۲۳/۵س‌م .

Marfat.com

ش ۹۲۶/۱۸۸۷

۱۶۹۶۱

● تاریخ فیروز شاهی

از ضیاء الدین برنی . در ۷۵۸ه. چاپ حاضر فقط مشتمل بر احوال غیاث الدین بلبن و معزالدین کیقباد است . بتصحیح شیخ عبدالرشید رئیس بخش تاریخ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ .

آغاز : حمد و ثنا مر خدای را که از اخبار و آثار انبیاء و سلاطین بوحی سماوی بندگان را بیاگاهانید .

○ علی گڑھ ـ شعبه تاریخ مسلم یونیورسٹی ، ۱۹۵۷م ، ۱۹۷ + ۱۹ص با فهرست اعلام ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۱۵۹/۱۸۵۰

● انتخاب تاریخ فیروز شاهی

مشتمل بر مقدمه های ۵ تا ۷ و ۱۱ تا ۱۸ . این قسمت شامل برنامهٔ درسی فوق لیسانس (فارسی) بوده است .

آغاز : نقل است در عهد دولت سلطان فیروز شاه .

○ لاهور ـ ملک نذیر احمد ، رشید آرٹ پریس ، بت ، چاپ اول ، ۶۷ص ، ۲۱ × ۱۳/۵س‌م .

● تاریخ فیروز شاهی

از شمس سراج عفیف . تاریخ روزگار فیروز شاه تغاق است .

آغاز : هو الله الاحد ، قال الله تعالی ومایعلم تاویله الا الله والراسخون فی العلم الآیه ، قال النبی صلی الله علیه وسلم قلوب الملوک ملهمون .

جبهت شاه از رقم عدل و داد ـ لوح خدائیست که محفوظ باد . حضرت بیچون بقدرت هیچگونه منزه از چون و چرا آفرینندهٔ ممالک افزون .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایٹی بنگال ، بپتست مشن پریس ، ۱۸۹۱م ، بتصحیح مولوی ولایت حسین ، ۵۱۶ + ۸۱ص ، با فهرست اعلام ، ۲۱ × ۱۴س‌م .

ش ۸۹۴/۹۰۱

Marfat.com

● تاریخ [illegible]

از یحیی بن [illegible] السهرلدی در حدود ۸۳۸ه. بنام ابوالفتح حضرت مبارک شاه السلطان ، «قصهٔ سلاطین ماضیه که در تخت گاه دهلی ... ضابط بودند از تواریخ مختلف تا جلوس... فیروز شاه ... جمع آورده».

آغاز : سپاس بیقیاس مر حضرت خالق الجن والانس را .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگال ، مطبع بپتست مشن ، ۱۹۳۱م ، ۲۸۸ + vi (مقدمهٔ انگلیسی) . به سعی و تصحیح محمد هدایت حسین ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵سم ، چاپ حروفی .

ش ۱۷۵۶/۱۳۶۲

۶۹۴۰/۵۵۶۳

۱۷۵۹۷

● تاریخ مظفر شاهی

از قالعی . در واقعهٔ فتح شادیا آباد (نام کنونی آن مانڈو است ، پایتخت سلاطین مالویه در قرن ۹ه در ایالت دهار ، هند) بدست سلطان مظفر ثانی در ۹۲۴ه .

آغاز : نشد خوار او نزد مردم عزیز
عزیزش نشد در جهان خوار نیز

○ پونه ـ کتابخانهٔ تورس ، دهلی پرنٹنگ ورکس دهلی ۱۹۴۶م ، به سعی محمد عبدالله چغتائی ، با مقدمهٔ اردو و انگلیسی ، ح + ۷۲ + (۴) + ۸ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۷۳/۱۴۰۰

۱۱۶۱/۱۸۴۸

۱۶۹۵۴

● تاریخ هندوستان

ترجمهٔ History of India تالیف John C. Marshman جان سی- مارشمن .

ترجمه از مولوی عبدالرحیم گهورکهپوری متخلص به تمنا . حسب فرمان بهرام شاه، (دیباچه ۷۰ص) ، تصحیح و تنقیح از مولوی عبدالرؤف و مولوی عبدالله و منشی عبدالرحمان .

شامل دو بهره .

بهرهٔ اول ـ طبقهٔ هنود . شامل شش باب .

Marfat.com

بهرهٔ دوم- طبقه اسلامیه . شامل باب ۷-۱۶ .

بهرهٔ اول : باب ۱- در حدود هندوستان و تقسیم تواریخ آن .

باب ۲- ذکر دودهٔ شمسی و قمری ، واکسواکو ، و رام و روان ... و پنجاو و شش تن جادو ... و نخستین شمایل هندوان .

باب ۳- ذکر تاراج دارا ، و خصوصیات هندوان در عهدش .

باب ٤- ذکر مهالند ، و چندر گوپت و طبقهٔ موری . . . و سرکردگی دستیاب ساخته برهمنان .

باب ٥- ذکر بکرماجیت و سالباهن . . . و پیدایش مسیح علیه السلام .

باب ٦- ذکر راجگان چتور ، و نسل مسیحی ایشان ... و ظهور اسلام و نخستین یورش و تاراجهای طبقه اسلامیه .

بهره دوم : باب ۷- ذکر طبقهٔ پادشاهان سامانیه و ظهور ریاست غزنویان و تاخت سبکتگین، و پیرش سلطان محمود .

باب ۸- ذکر جلوس مسعود بجای محمود ، و تاخت سلجوق و طغرل بیگ و وارسیدن شیو دکن .

باب ۹- ذکر راجگان بنارس ، و راتهوران قنوج و تیوران دهلی .

باب ۱۰- فتوحات چنگیزیه و قطب الدین شهنشاه دهلی و تسخیر بنگاله بر دست بختیار خلجی ، و عزیمت او به آشام .

باب ۱۲- ذکر رسیدن پرتگیز و ترق جهازرانی در فرنگستان یا بلاد بیضان و بازگردیدن رئیس به کیمپ گڈ هوپ یا راس امید .

آغاز (دیباچه) : تحایف حمد و ثنای بی منتها ، پیشکش بارگاه آن شاهنشاه بی همتا باد که زمام فرمانفرمای همگی ممالک .

آغاز (متن) : در حدود هندوستان و تقسیم تواریخ آن ... هندوستان (که اخبار آثار آن باختصار ، مطمح انظار ماست) ملکیست وسیع واقع درمیان جنوبی ممالک براعظم اشیه .

○ کلکته - بپطسط مشن پریس ، ۲۲ رمضان ۱۲۷۵ھ/۲۶ اپریل ۱۸۵۹م ، ۸+۱۲+ ٤٥٤ص ، ۲٦/٥ × ۲۱/٥سم . چاپ حروف

ش ۸۰٥٤/۷٦۰٤

Marfat.com

از سید علی میر منشی سال ۱۱۸۱ھ در تاریخ سند .

جلد دوم

آغاز : بعد حمد مبدعی که عرایس اقالیم سبعه که مخدرات حجلهٔ ارض اند بمشاطگی .

○ هند ـ مطبع فیض عام ، بفرمایش محمد حنیف اجمیری ۱۳۰۴ھ ، ۳۴۲ص ، ۲۴ × ۱۶/۵سم .

ش ۲۰۵۸/۲۲۷۵

○ هند ـ مطبع حسنی اثنا عشری ، ۱۳۰۴ھ ، ۳۴۲ص ، ۲۳ × ۱۶سم .

ش ۴۲۴۵/۷۶۹۷

جلد سوم

آغاز : بعد حمد احد بیچون تعالی شانه یصفون که این هیچمدان خوشه چین .

○ دلهائی ـ مطبع ناصری ، ۲۶۰ص ، ۲۴ × ۱۶/۵سم .

ش ۲۰۵۸/۲۲۷۵

۴۲۴۵/۷۶۹۷

تذکرهٔ همایون و اکبر

از با یزید بیات در ۹۹۹ھ .

در چهار فصل :

۱- در سفر همایون پادشاه از بکر (بهکر) بطرف خراسان وغیره) .

۲- در بیان واقعاتی که سنه ۹۵۳ھ بظهور آمد وغیره .

۳- بر آمدن مرزا کامران و مرزا عسکری از کولاب و خبر یافتن همایون بادشاه از بغاوت [illegible]ان وغیره .

۴- در فتح هندوستان وغیره .

آغاز : چون جم جاه جلال الدین محمد اکبر بادشاه فرموده بودند .

○ کلکته ـ رایل ایشیاتک سوسائتی آف بنگال ، مطبع ایسٹ مشن ، ۱۳۶۰/۵/۱۹۴۱م ،

Marfat.com

د+ ٤٤٩ + viiiص ، ص۳۷۹-٤٤٩ اشاریه ، چاپ حروفی ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵ س‌م .
محمد هدایت حسین ، بر اساس نسخه خطی مؤرخ ۱۰۲۵ .

ش ۲۱۰۳/۲٤٦۸

٦۹۳۳/۵۰۲۱

● تفضیح الغافلین = وقایع زبان نواب آصف الدوله

از میرزا ابو طالب (لندنی) اصفهانی بن حاجی محمد بیک خان ، پدرش اصفهانی بوده خودش در ۱۱٦٦ ه در لکهنو متولد شد . وی نگارندهٔ ده مجلد کتاب است که نامهائی آنها در مقدمهٔ کتاب حاضر آمده است ، معروف ترین اثرش «مسیر طالبی فی بلاد افرنجی» می باشد .

نگارنده بدربار نواب آصف الدوله اوده وابسته بود و وقایع روزگار او را در سال ۱۲۱۱ ۷۹۱۷م ، نگاشته است .

آغاز : اما بعد ذرهٔ بی مقدار ابو طالب بن محمد اصفهانی بسمع شائقان خرد .

○ راسپور ـ انستی تیوت آف اورینٹل ستدیز ، باهتمام وزارت معارف حکومت هند دهلی ، جمال پرنٹنگ پریس دهلی ، ۱۹٦۵م ، ترتیب و تصحیح از عابد رضا بیدار ، بیست و دو+ ۱۷۲ص ، ۲٤/۵ × ۱۵/۵ س‌م .

ش ۱۷۰۷/۱٤۳۱

۱۷۲۵۷

● توزک جهانگیری

از نور الدین محمد جهانگیر پادشاه . گرد آوری از مرزا محمد هادی «معتمد الخدمت مسودات تحریر نمودهٔ شاه را باضافه دیباچه و حالات ما بعد ترتیب داده» .

آغاز : حمد و ثنای بیحد و سپاس و ستایش لا تحصی و تعد مربیگانهٔ بادشاهی را سزاست .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ب‌ت ، در دو مجلد ، ۲۷ (فهرست مضامین) + ۲٤ (دیباچه) + ٤٤۰ص ، ۲٦ × ۲۱ س‌م .

ش ۱۱٦۷/۱۸۳۹

۷۹٤۹/۵٦۸۲

● منتخبات توزک جهانگیری

Marfat.com

از مولوی غلام قادر بلگرامی معاصر کشمیر .

آغاز :ا- رواج دین مبین مبعوث شده بسیف سیاست و عدالت شریعت خلقت ... چون خاکسار بیقدر غلام قادر بمطالعهٔ کتب تواریخ و اخبار رغبت دارد .

○ لاهور - مطبع کوه نور ، ب‌ت ، ۱۱۳ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۳۱۳۲/۷۵۸۳

● جنگ نامه

از نعمت خان عالی در وقایع جنگ مابین پسران عالمگیر .

آغاز : زیب دیباچهٔ سخن لیاقت بی لیازیست .

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۹۰۸م ، چاپ ششم ، ۳۳ص ، محشی ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۸۱۷/۱۳۳۴

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، فروری ۱۹۲۵م ، ۵۶ص ، ۱۷ × ۱۲س‌م .

ش ۱۳۵۶/۱۹۱۰

● حدیقه العالم مقالهٔ ثانی

از میر ابو القاسم بن رضی الدین موسوی مخاطب به میر عالم . بدستور نواب صفدر جنگ . در اخبار دودمان آصفیه تا ۱۲۱۴ه .

مشتمل بر یک مقدمه و پنج باب و خاتمه . مقدمه در بیان احوال امرای عالیشان که از جانب سلاطین تیموریهٔ هندوستان بنظم و نسق این ملک پرداخته اند .

بابها : ۱- در ذکر احوال نواب آصف جاه .
۲- در ذکر احوال نواب سعید شهید نظام الدوله ناصر جنگ .
۳- در بیان احوال ... آصف الدوله صلابت جنگ .
۴- در بیان احوال ... آصف جاه ثانی .
۵- در ذکر احوال نظام ملک جهان سایهٔ لطف حضرت یزدان .

آغاز : نظام ملک سخنوری و التظام قلمرو معنی .

آغاز : مقالهٔ دوم در ذکر اخبار جلالت آثار سلسله عالیه آصفیه ادام الله .

Marfat.com

○ دکن ـ مطبع سیدی، رمضان ۱۳۱۰ه، باهتمام عبداللطیف بن محمد علی مشهدی
۸+٤۱٦+٤۱٦ص ، ۲٤×۱٦/٥س م .
ش ۱۲۹۳/۱۷۵۱
۶۹٤۲/۷٤۹٦ هر دو مقالهٔ
۹۲۹۳/۱۷۵۱ تنها مقاله دوم

● خزاین الفتوح

از امیر خسرو دهلوی .

مشتمل بر احوال و کوائف عهد سلطان علاء الدین خلجی از سال جلوس (۶۹۵ه) تا ۷۱۱
به تصحیح و تنقید و تحشیهٔ محمد وحید مرزا معلم عربی و اسلامیات در دانشگاه لکهنو
آغاز : این نامه که لقد فتح دارد در جیب .

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی ، مادرن آرت پریس ، ۱۹۵۳م ، مقدمه به انگلیسی ،
۲۳۱ + ۳ + 29 + iiiص ، ۲٤/٥×۱٦س م .
ش ۷۷۲۳/٦٥٦۹
۱۱۳۱٤/۱۱۳۲۸
۱۷۱۳۰

● داستان ترکتازان هند

از نصرالله خان فدائی ترخوالد دولت یار جنگ . در ۱۳۰۱ه آغاز کرده و
۱۳۰۳ه بپایان رسیده است . در چهار جلد (=کاخ) ، به فارسی سره نوشته است .

کاخ اول

از شکست مسلمانان در باختر ۷۳۲م تا در آمدن بابر بدهلی و پای نهادنش بر
شهنشهی هندوستان و نگونساری خانه لودهی ـ ۱۵۲٦م .
آغاز : دیباچهٔ این نامه که بنام یزدان پاک است . از چهار گفتار آمیخته است .
گفتار اول ـ در انگیزهٔ گرد آوری و نگارش این نامه .
گفتار دوم ـ در برتری دانش داستان بر دانشهای دیگر .
گفتار سوم ـ در انگیزهٔ نهادن داستان ترکتازان هند .

Marfat.com

در نثارسی ساده .

○ هند ـ در مطبع [illegible] ، خدوه ۱۳۰۹ه/۱۸۹۲م ، ۴۶+۵۳+۵۱۸+۲+

ان ، ۲۳ × ۱۶ س م .

ش ۳۶۵۹/۶۵۹۲

دوم

از آغاز سرگذشت بابر شاه ۸۸۸ه تا ذکر تخت تاؤس (کذا) بزمان شاهجهان .

آغاز : بخواست خدا درین که دومین کاخ نامهٔ ترکتازان هند ست .

○ بمبئی ـ میسرز جهانگیر بی مر زبان و کمپنی ، برای مؤلف چاپ کرده ، ۱۳۰۹ه/

۱۸۹۲م ، ۳۷+۵۸۶+۲ص ، ۲۳ × ۱۶ س م .

ش ۳۶۶۰/۶۵۹۷

کاخ سوم

از بر تخت نشستن اورنگ زیب و فرنام عالمگیر بر خود نهادن ، دست کشیدن اورنگزیب از دنبال کردن دارا و روی نهادنش بدهلی برای بستن راه شاهزاده شجاع که با لشکر بنگال بآهنگ دهلی جنبش نموده بود . ۱۰۶۹ه/۱۶۵۸م ، تا مردن رفیع الدوله و بر تخت نشاندن سید ها روشن اختر فرزند خجسته اختر جهانشاه پور بهادر شاه را و خواندن او را ابو الفتح ناصر الدین محمد شاه ، ۱۱۳۱ه/۱۷۱۹م .

آغاز (متن) : چون اورنگ زیب اورنگ جهانداری هندوستان شد خود را عالمگیر خواند .

○ در مطبع مؤلف ، پت ، ۲۰+۴۶۰+۴ص ، ۲۳ × ۱۶ س م .

ش ۳۶۶۱/۶۵۹۴

۱۷۲۴۹

کاخ چهارم

از نشستن محمد شاه بر تخت شهنشاهی هندوستان ۱۱۳۱ه/۱۷۹۱م ، تا مردن بهادر شاه و ساده شدن زمین هند از نشانه های خانهٔ تیمور ۱۲۷۹ه/۱۸۶۲م .

آغاز : ۱۱۳۱ه ، چون محمد شاه زیب افزای اورنگ سروری هندوستان شد با اینکه از کار کشته شدن فرخ سیر و ازگمان اینکه ،

Marfat.com

○ درکارخانهٔ مؤلف چاپ شده ، بخط غلام حسن ، در ۱۳۰۷ه‍ ۲۸+۲۰۱+۱۰۶ ص ، ۲۳×۱۵/۵س‌م .

ش ۳۶۶۲/۶۵۹۵

● فرهنگ بر چهار کاخ داستان ترکتازان هند

آغاز (دیباچه) : گرد آور نامهٔ داستان ترکتازان هند در نگارش فرهنگ از آنروی پوزش مینماید .

○ بمبئی ـ درکارخانهٔ دت پرساد ، ۱۳۱۰ه‍، بخامهٔ میرزا محمد علی کشکول شیرازی ، ۴۳۴ص ، ۲۳×۱۶س‌م .

ش ۳۶۶۳/۶۵۹۶

۷۲۵۹/۷۰۲۶

● راج ترنگینی

متن سانسکریت از پاندت کلهن کشمیری در ۵۴۵ه‍. ترجمهٔ فارسی از ملا شاه محمد شاه آبادی در ۹۹۷ه‍ بفرمان اکبر . تصحیح و تحقیق از دکتر صابر آفاقی ، در مرداد ۱۳۵۳خ ، تاریخ کشمیر است مبنی بر وقایع سه هزار سال قبل از میلاد تا ۱۱۴۹م .

آغاز (متن ص۴۳) : کلهن پندت مؤلف کتاب اصل که حسب الحکم الاشرف ترجمه آن نموده میشود .

○ راولپنڈی ـ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، ایس‌ـ تی‌ـ پرتزر ، ۱۳۵۳ش (ii) + ۵۲۰ص ، بخط عبدالعزیز ، ۲۴×۱۷س‌م .

ش ۸۸-۹۲۸۹/۲۹-۹۳۳۰

۸۷-۱۶۱۸۶/۹۷-۱۶۲۹۵

● رسالهٔ دربار آصفیه=قانون دربار آصفی

از منسا رام . در ۱۱۷۵ه‍ ، در آداب و قواعد دربار نواب آصف جاه دکن (۱۱۳۲-۶۱ه‍) که برای العین دیده شد . همان : موزه : ۳۰۸ .

آغاز : قالون نواز بارگه آصف زمان
در پردهٔ مجاز حقیقت کند بیان

Marfat.com

بنام ایزد دانا عز و سلطانه جد و ضوابط سرکار .

○ حیدر آباد دکن ـ دارالطبع صدر البار خانه ، ۱۳۰۸ه ، دیباچه از اسد الله طباطبائی ، ۶۸ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۱۷۵۲/۱۳۶۶

● رسالهٔ عبدالغفور

در محامد و مدایح آصف جاه دکن ، به سال ۱۱۵۰ه.

آغاز : صاحب عزمی که ملک و دین را حاملیست .

○ حیدر آباد دکن ـ دارالطبع صدر البار خانه ، ۱۳۰۸ه با دیباچه از سید اسد الله طباطبائی معروف به میر نواب صاحب ، برهامش رسالهٔ دربار آصفیه ، ص۴-۶۸ .

ش ۱۷۵۲/۱۳۶۶

● ریاض السلاطین=تاریخ بنگاله

از غلام حسین سلیم زید پوری . در ۱۲۰۰ه بدان پرداخته و در ۱۲۰۲ه بپایان رسیده است ، «ریاض السلاطین» برابر با سال ۱۲۰۲ه است .

مشتمل بر مقدمه و چهار روضه .

مقدمه مشتمل بر چهار چمن : ۱ـ کیفیت آبادی ممالک بنگاله . ۲ـ بعضی خصوصیات آن ملک . ۳ـ بعضی بلاد آن ممالک . ۴ـ ذکر حکومت رایان هند بر سبیل اجمال و اقتصار .

روضه ها : ۱ـ ذکر حکومت حاکمان اسلام که از طرف سلاطین دهلی بنیابت در این ملک فرمانروائی کرده اند .

۲ـ ذکر سلاطین که در بنگاله بر سریر سلطنت جلوس فرموده .

۳ـ احوال لاظمانی که از حضور سلاطین چغتیه ها درین ملک بنظامت پرداخته اند .

۴ـ مشتمل بر دو «خیابان» :

۱ـ آمدن نصاری فرقهٔ پرتگیس و فرانسویان وغیره .

۲ـ ذکر مسلط شدن نصاری انگریز در ممالک بنگاله دکن .

آغاز : جهان جهان حمد سزاوار بارگاه جهان آفرینی ست که این مظاهر کونی را بید قدرت کامله خویش .

Marfat.com

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگاله ، مطبع بپتست مشن ، ۱۸۹۰م/۱۳۰۷ه+۱۰۵+۸ص ، چاپ حروفی ، ۲۲×۱۳س‌م ، به تصحیح مولوی عبدالحق عابد .

ش ۶۵۶۸/۷۷۲۲

● سرگذشت مسترس هورتستت خانم انگلیسی در هندوستان

تحریر انگلیسی از دکتر فلکس ، ترجمهٔ فارسی از حسن بن علی مراغه ای مدعو اعتماد السلطنة وزیر الطباعات ایران و مترجم مخصوص شاه ایران .

در وقایع بلوای هند در سال ۱۸۵۷م/۱۲۷۴ه . خانم هورتستت در آن زمان در هند و این شورش را از نزدیک دیده بود . پس از این وقایع به انگلستان رفت و سرگذشت خود را محضر دکتر فلکس بیان کرد و او برشتهٔ تحریر در آورد .

آغاز : پوشیده نیست که بزرگترین سوانحی که در سال هزار و هشتصد و پنجاه و میلادی .

○ بمبئی ـ باهتمام میرزا علی نقی تاجر شیرازی الشهیر به چینی مالک مطبع مظفری ۱۳۲۵ه ، ۱۷۵ص ، ۲۱×۱۴س‌م .

ش ۱۲۷۰۹/۱۲۷۴۲

۱۴۰۵۴/۱۳۹۶۳

● سیر المتأخرین

از غلام حسین طباطبائی بن هدایت الله بن حلیم الله بن فیض الله حسنی ، در رمضان ۱۲۹۵ه . بنام گورنر جنرل هستنگز .

در سه جلد :

جلد اول

متضمن بر احوال عظمای هند از ابتدای کوروان و پانڈوان که در اواخر دورهٔ دوابر هنود بوده اند . لغایت ابتدای سلطنت محمد اورنگ زیب عالمگیر (تا ذکر مفتوح شدن قلعه گلکنده

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بر رای دانشوران مستخبر و متفحصان والا گهر ریختی که فیض الهی این گم گشته کوی ملاهی را .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۸۲ه ، ۸+۳۷۲ص ، ۳۰×۲۰س‌م .

Marfat.com

ش ۲۵۲۸/۲۶۱۲
۱۰۸۵٤/۱۳۵۰۷

جلد دوم

○ مطبع منشی نولکشور ، ۸۳-۱۲۸۲ھ ، ۲٤ص+ص ۳۷۹-۸٤۰ ، ۳۰×۲۳س م .

ش ۲۵۲۸/۲۶۱۲
۱۰۸۵٤/۱۳۵۰۷

جلد سوم

تتمهٔ احوال زندگانی پادشاه محمد شاه و پادشاهان روزگارهای ما بعدش .

آغاز : حمد و ثنای پادشاه علی الاطلاق و شکر و سپاس خالق انفس و آفاق جل جلاله راصومعه دران عرصهٔ افلاک و گوشه نشینان .

○ مطبع منشی نولکشور ، ۳ ربیع الثانی ۱۲۸۳ھ/۱۵ اگست ۱۸۶۶م ، ۹۶۲ص ، ۳۰/۵ × ۲٤/۵ س م .

ش ۲۵۲۹/۲۶۱۳
۱۰۸۵٤/۱۳۵۰۷

● التخاب از هیر المتأخرین

مشتمل بر وقایع از روزگار اکبر تا جهانگیر .

آغاز : اگرچه احوال عجایب اشتمال آن پادشاهی قوی اقبال محرران سوالح ایام مثل خواجه عطای قزوینی

○ لاهور ـ عشرت پبلشنگ هاؤس ، ۱۹۵۵م ، چاپ اول ، ۲۲٤ص ، ۱۷/۵ × ۱۲ س م .

ش ۲۷۱۰/۲٤۱۷

○ لاهور ـ حاجی فرمان علی اینڈ سنز ، رشید آرٹ پریس ، بت ، ۲۰٤ص ، ۱۸ × ۱۲ س م .

ش ۱۵۰۲۶/۱۶۰۳۶

● شاه عالم نامه

از غلام علی خان ابن بهکهاری خان روشن الدوله رستم جنگ . تاریخ روزگار شاه عالم ثانی ، از سال ۱۱۶۷ھ تا ۱۲۹۳ھ . همان : سوزه : ۷۳۳ .

Marfat.com

آغاز : حمد بیحد احدی را رسد که میزان ادراک فردی حقیقت ذاتش لنگ شد.

○ کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی ، بپتست مشن پریس ، ۱۹۱۴م ، ۱۹۱ص ، ۲۴/۵×۱۵/۵س‌م ، چاپ حروفی ، بتصحیح و اهتمام المأمون سهروردی افتخار الملت و آقا محمد کاظم شیرازی .

ش ۱۱۵۴/۱۸۳۴

۲۲۳۶/۲۵۷۱

۲۴۹۷/۶۳۲۹

۴۱۵۳/۸۲۳۲

● طبقات اکبری = طبقات اکبر شاهی

از نظام الدین احمد بن محمد مقیم هروی . (م۱۰۰۳ه) . بسال ۱۰۰۱ه = لظامی .

مشتمل بر یک مقدمه و نه طبقه و یک خاتمه .

مقدمه در احوال غزنویان . طبقات در احوال سلاطین : دهلی ، دکن ، گجرات ، مالوه ، جونپور ، سند ، کشمیر و ملتان . خاتمه در ذکر بعضی خصوصیات هندوستان و سخنان متفرقه .

آغاز : سپاس رفعت اساس پادشاه حقیقی را سزد که حل و عقد نظام عالم و ضبط و ربط .

○ مطبع منشی نولکشور ، شوال ۱۲۹۲ه/نومبر ۱۸۷۵م ، ۴+۶۵۱ص ، ۳۰/۵×۲۳ س‌م .

ش ۹۶۲/۱۵۹۴

○ کلکته ـ مطبع بپتست مشن ، باهتمام ایشیاتک سوسایتی بنگال ، بتصحیح B. Dc. ۱۹۲۷م ، ج+۳۵۲ص ، مشتمل بر مقدمه و طبقهٔ دهلی . ۲۴/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۲۶۷۳/۱۱۳۷

۴۱۹۷/۷۵۵۳

○ کلکته ـ مطبع بپتست مشن ، ایشیاتک سوسایتی بنگال ، بتصحیح B. Dc. ۱۹۳۱م ، ۲۸+۵۲۰ص ، از ذکر جلوس بابر تا وقایع سال ۳۸ الهی (=۱۰۰۱ه) با ذکر علما و امرا و مشایخ و شعرای روزگار اکبر ، ۲۴/۵×۱۵/۵س‌م .

ش ۲۶۷۳/۱۱۳۷

۴۱۹۷/۷۵۵۴

Marfat.com

⊙ کلکته ـ مطبع ایشیاتک سوسایٹی بنگال ، بتصحیح .B. Dc و محمد هدایت حسین ، ۱۹۳۵م ، ۸ + ۵۶۳ ص ، از طبقه سلاطین دکن تا آخر ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵ سم .

ش ۲۶۷۳/۱۱۳۷

۴۱۹۷/۷۵۵۴

● طبقات ناصری

از ابو عمرو منهاج الدین عثمان بن سراج الدین محمد بن منهاج الدین عثمان جوزجالی معروف به قاضی منهاج سراج . بسال ۶۵۸ھ در دهلی.

جلد اول

مقدمهٔ اردو و فهارس از دکتر محمد عبدالله چغتائی .

آغاز : الحمد لله الاول الذی لابتداء لوجوده الاخر الذی لا انتها لجوده ... اما بعد چنین گوید بنده دعا گوی مسلمانان الناصر لاهل السنت والجماعت ... ابو عمر عثمان بن المنهاج سراج الجوزجانی .

○ لاهور ـ کتاب خانه لورس ، آفتاب عالم پریس ، ۱۹۵۲م ، چاپ اول ، ی + ۲۳۰ص ، ۳۱/۵ × ۱۳سم .

ش ۶۴۳۹/۷۴۲۸

۱۷۲۵۵

۱۷۲۳۵

جلد دوم

به مقابله و تصحیح و تحشیه و تعلیقات عبدالحئی حبیبی قندهاری .

آغاز : الطبقه الثالیه والعشرون فی ذکر الملوک الشمسیه (فی ممالک الهند) بسمله .. الحمد لله ... (الذی ابداء و انشا ... چنین گوید کمترین بندگان سبحانی منهاج سراج جوز جانی .

○ لاهور ـ دانشگاه پنجاب ، مطبع کوه نور، ۱۹۵۴م ، ص۵۸۱-۸۸۰ ، ۲۴ × ۱۸سم .

ش ۱۱۷/۶۴۵

۶۲۰/۶۴۶

۱۲۱/۶۳۱۰

Marfat.com

● ظفر نامهٔ رنجیت سنگه

از دیوان امرناتھ اکبری (۱۸۲۲-۱۸۶۷م) ، تاریخ روزگار رنجیت سنگ رئیس پنجاب (م۱۲۵۵ھ) ، در چهل و یک باب .

۱ـ جلایل دلالت و نبایل عظمت سرکار والا و مذکور آبا و اجداد .
۲ـ وقایع سال ۱۸۵۰ بکرمی .
۳ـ بزم کنکاش آراستن حضور والا بحضور حضار مجلس .
٤ـ وقایع سال ۱۸۵۹ب ، و هنگامهٔ اشتغاف عشق بی‌بی موران .
۵ـ وقایع سال ۱۸٦۰ب .
۱۰ـ وقایع سال ۱۸٦۵ب در بعضی سوانح و رسیدن دیوان بهوانیداس .
۲۰ـ وقایع سال ۱۸۷٤ب .
۳۰ـ وقایع سال فرخنده فال ۱۸۸۳ب ، شرح بعضی محاربات .
٤۰ـ شادی نامهٔ کنور نونهال سنگه .
٤۱ـ کتاب روضة الازهار مصنفهٔ امرناتھ اکبری .

آغاز : تحاریر دشخوار پسند و اهل تحاریر نکته پوولد را که معنی ایشان بکمال و صورت اینان بجمال معنی زیبائی .

○ لاهور ـ مطبع هندی ، ۲۹۲۸م ، با مقدمهٔ انگلیسی و حواشی و فهرست از سیتا کوهلی ، ۲۰۸+ی+d+xix صفحه ، چاپ حروفی ، ۲٤ × ۱۵ س‌م .

ش ۲٤٤٤/۲۰۵۳

● عالمگیر نامه=مآثر عالمگیری

از میرزا محمد ساقی . در دیباچه می نویسد :

«اما بعد شیرازه بند پریشان اوراق اخبار محمد ساق مآثر عالمگیری نگار خود مطارحه که چهل ساله وقایع را در سلک تحریر آورده اگر بانتخاب مجمل ده ساله رقمزده ناظم لفظ میرزا محمد کاظم عالمگیر نامه نویس پردازی و مفتح مصنف خود سازی هم عنوان آن صحیفه و هم مستطعان اخبار پنجاه ساله بطریق تسهیل نمودار شود» (دیباچه) .

آغاز : انتخاب صحایف ایجاد انس و جان و التقاط لطایف انشاء کون و مکان خالقی ست .

Marfat.com

○ آگره: مطبع الهی، ۱۸۷۳م (خاتمه)، ۲۳۸ص، ص٤ بخط الطاف علی، ۳۱×۲۳ س‌م.

ش ۲۷۲۸/۲۹۹۱

● عماد السعادات

از سید غلام علی تقوی بن سید محمد اکمل خان طبیب. وی در رای بریلی (هند) چشم بجهان گشود و از آنجا به شاهجهان آباد وارد شد و تحصیلات ابتدائی کرد، همانجا در اواخر ۱۲۰۲ه حملهٔ غلام قادر خان روهیله به قلعه مبارک دهلی را دید، از آنجا به لکهنو و سپس در ۱۲۱۲ه به بلاد جنوبی هند رفت. در هفت سال در آن منطقه ماند. در همین اثنا پدرش فوت کرد و او به وطن خود برگشت (دیباچه).

این کتاب را بدستور نواب سعادت علی خان در ۱۲۲۳ه تالیف کرده است.

«احوال نواب برهان الملک از ابتدای ورود بهندوستان تا هنگام نهضت بدارالسرور جاودانی متضمن ذکر محارباتیکه آن والا قدر را پیش آمده» (دیباچه).

و در پایان شرح احوال وزیر الممالک نواب عین الدوله بهادر را آورده است.

آغاز: نغمه فروشی منقار عندلیبان بیاد رخسار گلیست که رنگ و بوی گلهای بهاری تقلید خلق دلنواز جان پرور تماشا نصیبان بهارستان.

○ مطبع منشی نولکشور، ۱۸۹۸م، (چاپ دوم)، ۲۰٤ص، ۳۲×۲۲س‌م.

ش ۲۲۷۵/۲۶۱۳

٤۲۱۷/۷۵۶۳

٤۱۵۵-۵۷/۷۹۹۹-۸۰۰۱

○ مطبع منشی نولکشور، بت، ۲۰۵ص، ۳۱×۲۰/۵س‌م.

ش ٦۱٤٤/۷۳۲٤

● انتخاب دفتر دویم از عمدة التواریخ

از لاله سوهن لعل عرف سوری مورخ و روزنامچه نویس سیکهان و وکیل دربار مهاراجه رنجیت سنگه. در ۱۸۳۱م/۱۸۸۷ب نگاشته است. روی صفحه عنوان چنین آمده است:

«جامع حالات تاریخ سنگهان اعنی مشعر مختصر حالات مصاحبان سرکار فیض مدار و راجگان عالیشان و دیوانیان عظام آثار حکماء و اطبای ارباب کمال و سادهوان و فقیران اصحاب حال و قال».

Marfat.com

آغاز : التخاب از کتاب فصاحت مآب عمدة التاریخ در باب احوال روزگار ناهنجار و گردش سپهر .

○ لاهور ـ بفرمایش هر بهگوانداس فرزند مؤلف ، مطبع حسینی ، ۱۸۸۰م/۱۹۳۷ب ، ٥٦ص ، ۳۰×۲۳/٥س‌م .

ش ۱۷۱۹۲

● عمل صالح=شاهجهان نامه

از محمد صالح کنبو لاهوری .

تاریخ روزگار شاهجهان است .

چاپ در دست به تصحیح و تنقیح غلام یزدانی در سه قسمت چاپ شده است . مصحح در آن زمان (۱۹۱۱م) از طرف دولت هند مأمور به تحقیق زبانهای عربی و فارسی بوده و در آثار باستانی تخصص داشته است .

آغاز : شگفته روی چمن بیان و خنده ریزیٔ گلبن سخن از حمد بهار پیرای گلشن کاف و نون .

○ کلکته ـ مطبع بپتست مشن ، باهتمام ایشیاتک سوسایتی بنگال ، ۱۹۲۳م ، جلد اول : ح+۱۸+٦۲٦ص ، چاپ حروفی ، ۲٤/٥×۱٥س‌م .

ش ۲٦۷٤/۱۱۳٦

○ کلکته ـ مطبع بپتست مشن ، باهتمام ایشیاتک سوسائتی بنگال ، ۱۹۲۳م ، جلد دوم : ل+٥٦۲ص ، ۲٤/٥×۱٦س‌م .

ش ۸۹۲/۹۰۲

۲٦۷٤/۱۱۳٦

○ کلکته - مطبع بپتست مشن ، باهتمام ایشیاتک سوسائتی بنگال ، ۱۹۳۹م ، جلد سوم : ی+٤۸۹+۱۱۷ص ، ۲٤/٥×۱٦س‌م .

ش ۸۰۲/۹۰۳

۲٦۷٤/۱۱۳٦

● فتح نامهٔ کافرستان (منظوم)

از میرزا شهر احمد جلال آبادی .

Marfat.com

آغاز : آی ضیا بر پرده خوش در جناب شهریار
" بلکه بر جمله مسلمانان هر شهر و دیار

○ لاهور ـ کوه نور ، بت ، ۸ص ، ناقص الآخر ۲۱×۱۵سم .

ش ۱۱۷۳۵/۱۱۷۲۵

● فتح المجاهدین

از میر زین العابدین شوشتری (ت۱۷۵٤م) بن میر رضی اقدس (۱۱۲۸-۱۱۹٤/۱۷۸۰م) . از همین نگارنده است : زبرجد (بیشتر در مباحث نجوم) ، مؤید المجاهدین (مشتمل بر خطبات نماز جمعه و عیدین) .

کتاب حاضر در مقررات ارتش سلطان تیپو است که نگارنده بدستور همان در ۱۱۹۷ه/ ۱۷۸٤م ، نگاشته است .

رک به : مقالهٔ دکتر حمید الله در مجله عثمانیه حیدر آباد دکن ج ۲ ش ۱ ، انه : ص۱٤۸٤، فهرست انجمن ... از لوشاهی : ٦۷ آنجا نسخهٔ خطی این کتاب را نشناختم و بعنوان «قواعد و ضوابط فوج تیپو سلطان» یاد کردم .

مشتمل بر هشت باب :

۱ـ در بیان مسایل عقاید و نماز و مسایل منع تمباکو و نمک حرامی و ترکه و جهاد وغیره.

۲ـ در بیان فالنامه اذن علی و اسمای نو مقرری برای تقسیم حساب و لفظ وزن و تعداد مقرری کرده و حساب گز شرعی وغیره .

۳ـ در بیان تدابیر حرب مشتمل بر بست و یک عنوان و ما یتعلقها .

٤ـ در بیان احکام بنام سر بخشی و متصدیان تعلقه کچهری حضور وغیره . مشتمل بر نوزده عنوان .

۵ـ در بیان ضابطهٔ تفویض خدمات وغیره ، مشتمل بر یازده عنوان .

٦ـ بیان سام قواعد و لام داران حضور یعنی سنتی برداران ، مشتمل بر شش عنوان .

۷ـ در بیان قواعد سواران تعلقه عسکر ، مشتمل بر دوازده عنوان است .

۸ـ در بیان قواعد پیاده تعلقه عسکر ، مشتمل بر هجده عنوان .

آغاز : فتح ملک معمنوری و تسخیر اقلیم معنی پروری به صمصام ثنای سلطانی میسر آید .

Marfat.com

○ کراچی - اردو اکیڈمی سنده ، العرب پریس ، ۱۹۵۵م ، [۱۸] + ۱۱۲ ص ، چاپ حروفی ، ۲۰ × ۱۳س‌م ، با عکس ٹیپو سلطان ، به تصحیح دکتر محمد حسین و ترجمه الکلیسی از خان لیاقت علی خان نخست وزیر پاکستان .

● فتحنامهٔ سنده=چچ نامه

از علی بن حامد بن ابی بکر الکوفی در ۶۱۳/۱۲۱۶م ، بتصحیح عمر بن محمد داود پوته مدیر معارف عمومیه سنده کراچی ، در ۱۳۵۸/۱۹۳۹م ، بالضمام مقدمه و حواشی و تعلیقات و فهارس . تاریخ سنده قبل از فتح عرب و حملهٔ محمد بن قاسم به سنده .

آغاز : سپاس و ستایش مر آن خداوندی را که ذکر کرم او خلاصهٔ ایمان است و شکر نعم مقدمه امان .

○ حیدر آباد دکن - مجلس مخطوطات فارسیه ، مطبع لطیفی دهلی ، ۱۳۵۸ه‍/۱۹۳۹م ، کگ + ۲۹۱ص ، ۲۳/۵ × ۱۶س‌م ، چاپ حروف .

ش ۶۳۷۸/۷۲۹۱

● فتحیه عبریه

از ابن محمد ولی احمد ملقب به شهاب الدین طالش . در ماه های رمضان - شوال ۷۷۰ ه‍ در مقدمه نام کتاب چنین آمده است : «چون این تألیف مشعر از فتح و عبرت است به فتحیه عبریه موسوم باشد» . و در خاتمه نام آن «تاریخ ملک آشام» درج شده است .

نواب میر محمد سعید اردستانی با ده دوازده هزار سوار و پیاده تا مدت شش ماه در ملک آشام محصور آشامیان بوده و به انواع تعب و محن مبتلا بوده و نجات یافتن از دست آنها بسیار مشکل بوده . خود نواب اردستانی نمی توانست وقایع این محاصره را بنویسد ، نگارندهٔ کتاب از آغاز سفر به آشام تا وفات نواب در محضر و مجلس او حضور داشته ، وقایع آن گرفتاری را از زبان او شنیده برشتهٔ تحریر در آورده است .

مشتمل بر مقدمه و دو مقاله .

مقدمه - در ذکر با نهضت لشکر بادشاهی بولایت کوچ بهار و آشام .

مقاله اول - در ذکر تسخیر کوچ بهار وشمه از احوال آن دیار .

مقالهٔ دوم - در شرح فتح آشام و نبذی از حالات آن مقام و نجات یافتن اهل اسلام بعد از تعب تمام ازان مرز و بوم خون آشام .

Marfat.com

حضرت مالک الملک علی الاطلامی است که صف آرایان
آثار
معرکهٔ مبارزت و مسابقت
○ کلکته - چاپ آفتاب عالمتاب ، یکم رجب ۱۲۶۵ه ، ۱۹۴ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م .
ش ۱۱۷۰/۱۶۲۷

● فتوحات فیروز شاهی

از سلطان فیروز شاه تغلق . حواشی و ترجمهٔ اردو از احمد الدین مارهروی . مقدمه از دکتر محمد عبدالله چغتائی در لاهور مؤرخ ۲۵ ذی الحجه ۱۳۷۱ه/سپتامبر ۱۹۵۲م .

آغاز : حمد بی حد و شکر بی عد مر خالق غفور و شکور را که من بیچاره مسکین فیروز ابن رجب غلام محمد شاه بن تغلق شاه را .

○ لاهور - کتابخانهٔ نورس ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، ۱۹۵۲م ، ۲۴ + ۴۰ + ۲ص ، ۱۷/۵ × ۱۲س‌م .
ش ۱۷۱۵۶

● قانون همایونی = همایون نامه

از غیاث الدین محمد مشهور به خواند میر (م۹۴۲ه) . در فرامین و قوانین و رسوم و اختراعات محمد همایون پادشاه (۹۳۷-۹۶۳ه) .

آغاز : همایون نامه که که کلک ابداع واقفان آثار سلاطین ذوی الاقتدار .

○ کلکته - ایشیاتک سوسایتی بنگال ، بپتست مشن ، ۱۳۵۹ه/۱۹۴۰م ، بسعی و تصحیح محمد هدایت حسین ، با مقدمهٔ انگلیسی ، ۱۳۱ + xxxvi ، ۲۲ × ۱۴س‌م .
ش ۱۷۳۱/۱۳۸۵
۱۷۵۹۲

● قواعد السلطنت شاهجهان

آغاز : بیان علم و دانش و حسن لیت و فیض لعمت پادشاه در هنگام انکشاف صبح .

○ لندن - ولسن اینڈ کمپنی ، اورینٹل پریس ، جون ۱۸۰۱م ، ص۴۴-۷۴ ، در یک مجموعهٔ فارسی نامعلوم الاسم (با ترجمهٔ انگلیسی) ، چاپ حروف استعلیق ، ۲۶/۵ × ۱۹س‌م .
ش ۲۵۷۹/۵۴۸۴

Marfat.com

● کارنامهٔ حیدری = شیر سروری = مآثر صفدری

بسال ۱۲۶۳ه (= تواریخ گزیده) ، در شرح احوال حیدر شاه معروف به حیدر علی خان مؤسس دولت اسلامی در میسور و پسرش تیپو سلطان ، بدستور محمد سلطان بن تیپو سلطان ؛ در آن لا اقل از ده مأخذ انگلیسی و فرانسوی و هندی استفاده شده است .

آغاز : الحمد لله الواجب الوجود والشهود ، مبداء کل موجود و مشهود والصلوة علی سیلم طوایف الاسلام .

○ کلکته - مشن پریس ، ۱۸٤۸م ، ۹۸۸+٤ص ، ۲٦/۵×۲۰/۵سم ، چاپ حروفی نستعلیق .

ش ۱۰۸۰۸/۱۳۷۰۳

● تاریخ گلزار آصفیه

از خواجه غلام حسین خان معروف به خان زمان خان که در ۱۱۹۹ه متولد شده بود ، در سال ۱۲۵۸ه (= به زباغ ارم) نگاشته است :

سال تاریخ این خجسته رقم
یافت از لفظ «به ز باغ ارم»

تاریخ قلمرو آصفیه است مشتمل بر مقدمه و چهار باب و خاتمهٔ .

مقدمه در ذکر احوال مؤلف .

بابها : ۱- ذکر سلاطین قطب شاهیه و اماکن و بقاع و بلاد و عمارات شاهی و بنای حیدر آباد .

۲- احوال سریر آرایان دولت آصفیه از روزگار نواب آصف جاه تا ۱۲۵۸ه .

۳- احوال وزیران و امیران و سرداران و علما و فضلا و منصب داران دربار و فقرا و حکما و خطاطان و حفاظ و شیعیان و سنیان . . .

٤- احوال شش صوبه مملکت دکن و ذکر تحایف هر مقام و احوال مقابر و مراسم عزا .

خاتمه متضمن بر دو فصل : ۱- ورود انگلیسیان . ۲- ذکر تجار و سرود سرایان و شطرنج بازان و مراسم دیگر .

آغاز : سبحان الله ازهی خالقی که مشت خاک انسان را بخلعه های بوقلمون کمالات بیاراست .

Marfat.com

○ مطبع [illegible] سید رستم علی ، تقریظ از مولوی سید فیض حسین ، بخط حکیم یار خان ابن [illegible] خان بریلوی که شاگرد منشی نثار احمد بن حافظ نیاز احمد بریلوی است ، مورخ ۱۴ جمادی الثانی [illegible] ۶۴۷ص ، ۲۵ × ۱۶سم .

ش ۱۷۴۲/[illegible]

[illegible]/۲۱۳۰

● مرآة احمدی

از **مرزا محمد حسن** ملقب به **علی محمد خان**. بسال ۱۱۷۴ھ. تاریخ ملک گجرات و تاریخ سلاطین و مقابر بزرگان مسلمان و تیرت های هنود و حالات گسائیان و جوگیان و تاثیر نباتات .

آغاز (یاد داشت ناشر) : سپاس بیقیاس مر آن خالقی را سزاست که ستوران .

آغاز (کتاب) : ابتداء ذکر در بیان بنا و عرض و طول و دور حصار شهر پناه .

○ بمبئی - مطبع فتح الکریم (۱۸۹۰م) ، ۲+۱۷۴ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۷۰۹۰/۵۷۲۱

● خاتمهٔ مرآة احمدی (جلد اول)

چاپ حاضر نادرست بعنوان «تحفة الکرام» از میر شیر قانع تتوی چاپ شده است .

آغاز : ابتدا ... در بیان بنا و عرض و طول ... شهر پناه بلدهٔ معظم زین البلاد احمد آباد .

○ هند - ۸۶ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۲۰۵۸/۲۲۷۵

۴۲۴۵/۶۷۹۷

● مرآة سکندری

از **سکندر بن محمد** عرف **منجهو ابن اکبر** ، در ۱۰۰۰ھ . در احوال سلاطین گجرات .

ذکر سلسلهٔ سلاطین گجرات ، آمدن تاتار خان از دهلی به گجرات .

ذکر جلوس سلطان محمد ، جلوس سلطان مظفر ، ذکر جلوس سلطان احمد ، عزیمت سلطان [illegible] بطرف سورتهه ، عزیمت سلطان احمد به سوم سونکیره ، سید پور ، ذکر جلوس قطب الدین ، محمود بیکره ، ذکر اسلام قبول کردن ، راؤ مند لیک ، عزیمت سلطان محمود به سمت

Marfat.com

سنده ... ذکر سلطان مظفر و خود کشی کردن .

آغاز : الحمد لله الذی جعل فرداً من افراد البشر سلطاناً لا من الانام و امر بطاعته فی المرتبة الثالثه فی القرآن ... اما بعد چنین گوید ... سکندر بن محمد عرف منجهو ابن اکبر ... که چون تا غایت تاریخ سلاطین گجرات ... مرقوم کلک جواهر سلک هیچ فاضلی نشده ...

○ بمبئی ـ بسعی و کوشش قاضی عبدالکریم و قاضی رحمت الله ، مطبع فتح الکریم ، ربیع الاول ۱۳۰۸ھ یا ۱۳۰۷ھ/۱۸۹۰م . منقول از نسخهٔ مطبوعهٔ بمبئی ۱۲۴۶ھ ، بخط میرزا علی خان خراسانی ، ۳۸۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۲۷۳۱/۲۹۸۵

● واقعات عالمگیری

از عاقل خان رازی . همین کتاب به نامهای مختلف : ظفر نامهٔ عالمگیری ، حالات عالمگیری ، وقایع عالمگیری ، اقبالنامهٔ عالمگیری و اورنگ زیب نامهٔ عالمگیری نیز معروف است .

آغاز : ابو المظفر محی الدین محمد اورنگ زیب بهادر عالمگیر بادشاه غازی خلد الله ملکه ابد الله سلطانه آن قطب سلطنت و جهانداری .

○ لاهور ـ بسعی و مقدمهٔ محمد عبدالله چغتائی ، دین محمدی پریس ، چون ۱۹۳۶م ، و+۱۱۰+۲ص ، ۲۳/۵۱ × ۱۴/۵ سم .

ش ۱۵۰۰۴/۱۴۰۲۲

● وزیر نامه

از سید محمد امیر علی خان متوطن قصبه باڑه ، . وزیر محمد واجد علی شاه بادشاه اوده ، در ۱۲۸۸ھ . در تاریخ حکومت و انتزاع سلطنت اوده ، در ۴ باب :

۱ـ مشتملبر خلاصهٔ حالات خاندان شاهی .

۲ـ در بیان تشریف بری جناب علیه متعالیه والده ماجده بندگان سکندر شان بولایت انگلستان .

۳ـ در ذکر تشریف آوری بندگان سکندر شان از قلعه و انداختن طرح اقامت بحوالی کلکته .

۴ـ مشتمل بر ذکر برخی از کلام فیض نظام بندگان سکندر شان و کلام مؤلف کتاب و بارهٔ از انتخاب کلام دیگر اساتذه .

Marfat.com

آغاز: [illegible] بریای
[illegible] از خدائی

○ کانپور ـ مطبع [illegible] ذیقعد ۱۲۹۳ھ ، بخط لراین بخش ولد گوبند پرشاد لکهنوی ، ۳۷۶ص ، ۳۰×۲۰ سم .

ش ۹۵۶/۱۵۸۷

● وقایع دکن

از تجلی علی معروف به تجلی شاه (ص۳۲) . بروزگار میر نظام علی خان فرمانروای دکن .

وقایع تاریخی دکن است از ولادت نواب حفیظ الدین احمد تا سال ۱۱۴۹ .

○ هند ـ ناقص الطرفین ص۹-۴۷۴ ، با حواشی از میر احمد علی موسوی ، ۲۴×۱۶/۵سم .

ش ۱۷۳۰۹

● وقایع سیالکوت

از محمد مقیم بن شیخ رحمت الله ساکن شهزاده باجوه تحصیل پسرور ضلع سیالکوٹ . وی در سال ۱۰۷۱ھ در لاهور بخدمت شیخ جمال الدین حضور داشته و آن شیخ از گفتار مرشد خویش شیخ محمد سلیم قادری تاریخ سیالکوت را از روزگار راجه سال باهن بیان کرد .

نگارنده در این کتاب ، وقایع جهاد و کرامات حضرت سید امام علی الحق را نیز گفته است .

تدوین و مقدمه از محمد عبدالله چغتائی . از روی دو نسخهٔ خطی ، یکی در کتابخانهٔ شخصی چغتائی ، دیگری در موزهٔ بریطانیه لندن بشماره Or 1872 .

آغاز : الحمد لله الذی ملک الملک موجوداً بدآ لا فناء له له ملک والارض ... مراد را وسد کبریا منی ... سپاس و ستایش مر آن خداوند فیاض را که از فیض رحمانی .

○ لاهور ـ کتابخانهٔ نورس ، ۱۹۷۲م ، (۴)+۴۲+(۱)ص ، با مقدمهٔ انگلیسی ، ۲۲ × ۱۴/۵سم .

ش ۵۳۸۷/۴۷۵۱

● وقایع عالمشاهی

از کنور بریم کشور فراقی بن کنور انند کشور بن راجه جگل کشور دهاوی عظیم آبادی .

Marfat.com

به تصحیح و تحشیهٔ امتیاز علی خان عرشی در سه ۱۹۴۹م. وقایع روزگار شاه عالم (۱۱۷۳-۱۲۰۲ه) است در دو دفتر :

۱- از ابتدای میل بچشم کشیدن احمد شاه بادشاه تا یازدهم محرم سال ۹۰ جلوس.

۲- از اثنا عشر ماه مذکور بر سبیل تفصیل وقایع عالمشاهی تا یازدهم ربیع الاول سال مسطور.

آغاز : حمد و ثنا پادشاهی را سزا که سلطنت کولین بوجود اوست.

○ رامپور - بحکم فرمان روای رامپور ، هندوستان پریس ، ۱۹۴۹م ، ۴۳ (دیباچه) + ۲۳۰ص ، ۲۱ × ۱۴س م.

ش ۱۱۵۵/۱۸۵۱

● وقایع نعمت خان عالی=روزنامهٔ وقایع ایام محاصره دارالجهاد وقایع سیزدهم شهر رجب المرجب سنه ۳

از نعمت خان عالی . رویداد های محاصرهٔ قلعه گولکنده (نزد حیدر آباد دکن) دو ماه رجب و شعبان ۱۰۹۷ه.

آغاز : دمیکه مدرس کشاف صبح در صفه صدق و صفا نشسته چون قاضی بیضا تفسیر والشمس والضحا .

○ بمبئی - مطبع فضل الدین کهمکر ، بفرمایش سهراب جی سیته ولد مر جمشیدجی جی بهائی ، باهتمام میرزا محمد حسن طهرانی ۲۵ رمضان ۱۲۶۵ه ، ۱۷۲ص ؛ ۱۵/۵ × ۱۰/۵س م.

ش ۱۱۳۵۶/۱۱۳۶۵

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ؛ ۱۲۸۵ه/جنوری ۱۸۶۹م ، چاپ اول ، ۱۵۴ص ، محشی.

ش ۱۷۱۳۲

○ مطبع منشی نولکشور ، ۱۲۹۰ه/فروری ۱۸۷۳م ، ۱۵۴ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷س م ، بخط وارث علی .

ش ۱۷۱۳۱

○ کانپور - مطبع منشی نولکشور ، جنوری ۱۸۷۸م/۱۲۹۵ه ، ۱۵۴ص ، محشی ، ۲۶ × ۱۷س م.

Marfat.com

تاریخ ... ش ۱۸۸۸/۱۳۲۵
۱۷۵۷/۶۲۴
۱۷۸۸/۱۳۴۲

○ هند ـ بدون ذکر محل انتشار و طبع و تاریخ ، ۲۱۹ص ، ۱۴ × ۹/۵س‌م .

ش ۱۹۰۵/۲۱۳۵

● شرح احدیه بر وقایع محمدیه=شرح وقایع نعمت خان

از مولوی عبدالاحد رابط امیٹھوی . بنام محمد قنبر علی خان .

آغاز : فروغ بخش ظلمت سرشتگان کواکب الفاظ جلوه شعشه مهر منیر حمد رفیع الشانیست که حضار رامت آثار شهر بند عالم امکان بضیای جهان آرای .

○ کوٹھی کلان ـ کارخانه حاجی ولی محمد (ص‌ع) یا مطبع محمدی (ص۲۷۹) ۱۲۷۱ھ، ۲۸۲ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۱۷۰۶/۱۴۳۰

● همایون نامه

از گلبدن بیگم . مقدمه به اردو از علم الدین سالک .

آغاز : حکم شد، بود که آنچه از واقعهٔ ، فردوس مکانی .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، مطبع عالمگیر ، بت ، ۱۴۸ص ، ۱۸ × ۱۲س‌م .

ش ۱۴۰۹/۱۹۵۶

Marfat.com

بخش دوم ـ اسناد و مواهیر مربوط به تاریخ شبه قاره

● دفتر دیوانی و مال و ملکی سرکار عالی

گرد آوردهٔ دفتر دیوانی و مالی و ملکی حیدر آباد دکن.

مشتمل بر ۸۰ سند متعلق به روزگار شاهجهان تا روزگار نظام الملک آصفجاه که در ٤ رمضان المبارک ۱۳۲۹ھ جلوس کرده بود.

○ حیدر آباد دکن ـ نظامت طباعت سرکار عالی، ۱۳۵۷ھ، و+۲۸۱ص، ۲۶×۳۱۷سم، عکسها با مقدمهٔ اردو.

ش ۱٤٦۲/۹٦۸

۲۵۷۵/۹٦۹

۱۰۸۵۸

● فرامین سلاطین

گرد آوردهٔ بشیر الدین احمد دهلوی اول تعلقه دار و وظیفه خوار سرکار نظام دکن، بتاریخ ۱۳٤٤ھ/۱۲۹٦م، لقل ۱۸۸ فرمان مربوط به سلاطین خلجی، سور، تیموری، اعمال انگلیسیان در هند، سلاطین بیجاپور وغیره همراه با عکس ۸ فرمان، مقدمه به اردو.

آغاز: دیباجهٔ کتاب لزهت آئین فرامین سلاطین از فقیر ناصر نذیر فراق جانشین حضرت درد رحمة الله علیه.

○ حسب فرمایش منذر احمد، مطبوعه ولی پرنٹنگ ورکس فائن آرٹ لیتهو، ۱۹۲٦م، ۲۸۸ص، ۲٦×۱۷سم.

ش ۱٤۰٦۷/۱۳۹۷٦

● منتخب کاغذات عهد شاهجهان

Selected Documents of Shah Jahan's Reign.

Marfat.com

(گردآوری و تحشیه از دکتر یوسف حسین خان رئیس بخش تاریخ دانشگاه عثمانیه حیدر آباد با همکاری [illegible] خان و یوسف الدین و سید امین الدین حسینی و کارمندان دفتر دیوانی حیدر آباد دکن)

مشتمل بر ۱۴۲ سند مربوط به روزگار شاهجهان پادشاه و نیابت اورنگ زیب ، از ۱۰۴۳ه/ ۱۶۳۴م تا ۱۰۶۸ه‍.م . این اسناد تعلق به چهار استان (صوبه) یعنی خاندیش ، دولت آباد ، بهار و تلنگانه دارد .

متن اسناد است همراه با توضیح بزبان انگلیسی .

○ حیدر آباد دکن ـ دفتر دیوانی ، ۱۹۵۰م ، xi+۲۶۰ص ، ۳۵×۱۷س‍م ، عکسها با مقدمه انگلیسی .

ش ۱۴۶۴/۹۷۰

● مواهیر جعلی

در غرهٔ رمضان ۱۲۸۸ه‍ . مواهیر امرای دکن است . برای جلوگیری از تقلبات در اداره های دولتی .

آغاز : از آنجا که در محکمات فوجداری سابق و حال مواهیر جعلی حکام و اعزه دیگر سکان بلده ماخوذ گشته .

○ هند ـ بدون ذکر مطبع و محل انتشار ، ۱۷ ربیع الاول ۱۲۹۰ه‍ ، (۲)+۱۶ص ، ۲۹×۱۹/۵س‍م .

ش ۹۶۰/۱۵۹۰

● Specimens of Persian Manuscripts

for the use of candidates for the degree of honour and high proficiency examinations in Persian.

عکس اسناد فارسی است .

آغاز : خبر تلگرافی ، صبح ۲۰ ژانویه ۱۹۰۱ ، شب گذشته اعلیحضرت پادشاه انگلستان انقلاب داشتند .

○ کلکته ـ The Board of Examiners, Fort William (شعبه امتحانات فورت ویلیام کالج) ، ۱۹۰۲م ، ۲۷۶ص ، ۳۲/۵×۲۱س‍م .

ش ۱۴۹۵/۱۰۲۸

Marfat.com

د ـ تاریخ ایران

● آثار عجم

از فرصت حسینی شیرازی در ۱۳۱۰ه مطابق سال ٤٦ جلوس ناصر الدین قاجار. در ذکر بلاد و جبال و دریا ها و ابنیه و امکنه و آثار قدیمهٔ فارس و سلاطین و صحابه و عرفاء و حکماء و علماء و ادباء و فصحاء و شعراء و مجتهدین فارس. همراه با مطالب علمیه از حکمت و کلام و هندسه و نجوم ، با اشکال و نقوش .

آغاز : سپاس بی پایان و ستایش بیکران ، شایان درگاه پاک یزدانی که از دست توانائی در نخستین .

○ بمبئی - باهتمام عبدالله طهرانی ، مطبع نادری ، محرم ۱۳۵٤ه ، چاپ دوم ، بخط میرزا ناهید شیرازی ، جمادی الاول ۱۳۵۲ه ، ۸+۵۹٦ص ، سنگی ، ۲۸×۲۱سم .

ش ۱۰۲۵۹/۱۰۲۹۹

● اختناق ایران

ترجمهٔ کتاب Strangling of Persia تألیف مورگان شوستر W. Morgan Shuster خزانه دار دولت ایران .

ترجمه از ابو الحسن الموسوی شوشتری الجزائری .

مشتمل بر : دیباچه ، تمهید ، مقدمه ، دوازده باب و ضمیمه . تمهید در علت اقدام به تألیف کتاب .

مقدمه در تاریخچهٔ مختصری از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا ورود مستشاران امریکی به طهران .

بابها : ۱- در تصویب دولت ایران انتخاب و جلب مستشاران مالیه را از امریکا

۲- در شرح حالات سیاسی و چگونگی امور مالیه ایران

۳- مسلک و طریقهٔ عام النفعی که برای نظم و اصطلاحات مالیه اتخاذ شده

Marfat.com

٤- اقدامات [illegible] میرزا شاه مخلوع برای استرداد و بدست آوردن سلطنت ایران.

٥- اقدامات نظامی و لشکری برای جلوگیری و دفع شاهزاده سالار الدوله .

۱۰- میدان دیپلوماسی ۱۹۱۱م .

۱۲- وقایعی که پس از حرکت مستر شوستر از ایران بظهور پیوست .

ضمیمه : قانون اساسی مورخ ۱٤ ذیقعد ۱۳۲۷ه .

آغاز دیباچه (از ابو الحسن الموسوی شوستری) : پس از ستایش پروردگار بی همتا و درود لا محدود بر خاتمه الیباء .

(مقدمه) : بعضی شقوق متعدده مخصوصه در نوشتن حالات جدیده پولتیکی ایران می باشد .

○ کلکته ـ مطبع حبل المتین ، ۲٦ ربیع الثانی ۱۳۳۳/۵/۱۳ مارچ ۱۹۱٤م ، ۳+۵۰۰+ ۱۲ص ، ۲٤×۱۷س‌م ، چاپ حروفی .

ش ۱۹۹۸/۲٤۳۲

● ایران نامه=کارنامهٔ ایرانیان باستان (جلد اول)

از میرزا عباس ابن محمد علی شوستری، در ۱۵ ژانویه ۱۹۲۵م . بنام سری کرشنا راج ودیر چارم مهاراجه مملکت میسور ، نگاشته است .

بعنوانهای : فارسی آریائی ، متالوجی یا قصص ، تطبیق زبان اوستا و سنسکرت ، ظهور زرتشت ، تعلیمات زرتشت ، گاتها ، سلطنت مید ، ازدهاک یا استیاز ، عروج فارس با هخمنشیان ، کورش دویم ... ، آرتاکشترا یا بهمن اردشیر دراز دست ... ، عروج مقدونیا سکندر ، موازنهٔ اسکندر با کورش اعظم ، صنعت و تجارت ، علوم و فنون عصرهخامنشیان، ... شتر، الاغ، سگ ... ، حسن اقدام ، مذهب ، تاریخ ، جغرافیا ، طب ، نجوم و تقویم ... ، موسیقی ، دستور زبان فارسی .

آغاز : تاریخ ایران را مورخین از عروج قوم آریا آغاز میکنند که تقریباً .

○ حیدر آباد دکن : مطبع سید عبدالقادر ، بنگلور : بذریعه عبدالرشید ۵+۵۹۷ص ، ۲٤×۱٦س‌م .

ش ۱۷۱٤۹

● تاریخ ایران

Marfat.com

تألیف سر جان ملکم. ترجمه از میرزا اسماعیل حیرت . بسال ۱۲۸۷/۱۸۷۰ بخواهش کلنل گولد اسمید . در دو جلد چاپ شده است .

جلد اول

در ۱۵ باب :

۱- در بیان حدود و جبال و صحاری و جنگلها و رودها و هوای ایران .

۲- مهابادیان و بادشاهان قبل از کیومرث .

۳- سلاطین پیشدادیان . ٤- کیانیان . ٥- اسکندر رومی . ۱۰- سلجوقیان .

۱۵- وقایع پس از وفات شاه عباس در ایران .

آغاز (دیباچه) : بر ارباب بصیرت و خبرت و صاحبان فراست و فطانت که در بازار دانش و بینش ناقدان .

(متن) : چون پیش ازانکه شروع در تاریخ ملتی شود . لازم است که چند کلمه در باب نسخت .

○ بمبئی - بخط و اهتمام میرزا محمد علی شیرازی الشهیر بکشکول مورخ ۱۲۹۰ھ/ ۱۸۷۳م ، ۱۲۸۷ھ (ص‌ع)؟ ۲۳۷ص ، ۳۲/۵ × ۲۲/۵سم ، همراه با نقشهٔ ممالک ایران وعکسهای سر جان مالکم ، میرزا حیرت کوه دماوند که در احوالی طبرستان است ، عمارتیکه در نزدیکی کوه دماوند است . سیارات سبعه که از کتاب دبستان نقل شده ، تمثیلی که در پیش روی کوهی که نزدیکی شاه پور است .

ش ۲۲۷٤/۲٦۱۲

○ ص‌ع افتاده ، بخط علی رضا الملقب به ضیاء الادباء ابن آقا میرزا ابو الحسن شیرازی ، مؤرخ ۲۷ شعبان ۱۳۲۳ھ ، (٦)+۳۰۷ض ، با تصویر های فوق الذکر ، ۲٦ × ۱۸سم .

ش ۱۲۹۸/۱۷٤٤

۱۱٦۷۱

جلد دوم

بابهای :

۱۹- در بیان پادشاهان افغان که در ایران سلطنت کرده اند ،

۱۷- در باب نسب نادر .

Marfat.com

۲۸- [illegible] ان یا افاغنه .

۲۹- در بیان [illegible] کریم خان و جلوس زکی خان .

۳۰- وضع ایران و اطراف آن قبل از جلوس آقا محمد خان .

۳۶- در وضع و حالات مردم ایران .

آغاز : سلطنت محمود و اشرف در ایران اگرچه طولی نکشید لکن در آلزمان قلیل حادثهٔ بسیار رویداد .

○ بمبئی ـ باعالت دولت انگلیسیان ، بخط و اهتمام میرزا محمد علی شیرازی الشهیر به کشکول مورخ ۱۲۸۹ه/۱۸۷۲م ، ۲۵۱ص ، ۳۲/۵ × ۲۲/۵سم .

ش ۲۲۷٤/۲٦۱۲

○ بخط علی رضا الملقب به ضیاء الادبا ابن آقا میرزا ابو الحسن شیرازی ، بتاریخ ۸ ذیقعد ۱۳۲۳ه ، ۳۲٤ص ، ۲٦ × ۱۸سم ، همراه با عکسهای : نادر شاه افشار، کریم خان زند ، شهر یزد خواست ، آقا محمد خان قاجار ، فتح علی شاه قاجار و . . .

ش ۱۲۹۸/۱۷٤٤

۱۱٦۷۱

○ تهران ـ کتابفروشی سعدی ، چاپ افست رشیدیه ، بت ، از روی چاپ بمبئی مطبع دت پرسات بخط محمد علی شیرازی کشکول ۱۳۰٤ه/۱۸۸٦م ، جلد ۱ و ۲، بالضمام فهارس اسماء رجال ۲۱۰+۲۲۸+۵۳ص ، ۲۸/۵ × ۲۱/۵سم .

ش ۹٦۱۷/۹۵۷٦

● تاریخ بیداری ایرانیان

از شریف مدعو به ناظم الاسلام کرمانی بن علی محمد . تاریخ مشروطیت ایران است . در دو جلد چاپ شده است .

جلد اول

از وقایع ۱۳۲۲ه‌ق ،

آغاز (مقدمه) : بندهٔ ضعیف فانی ابن علی محمد الشریف الکرمانی مدعو بناظم الاسلام چنین سینگارد .

Marfat.com

(متن) : گر بماند نام نیکی ز آدمی - به که زر ماند سزای زر نگار . شب سه شنبه دویم ذیحجه الحرام سال هزار و سیصد و بیست و دو هجری و هفتم فوریه ماه فرانسه سنه ۱۹۰۵ میلادی

○ طهران - مطبع آقا سید مرتضی ، بدستیاری آقا میرزا حسن طهرانی ، ۲۷۲ (مقدمه) + ۲۵۵ص ، ۲۰/۵ × ۱۶/۵س م .

ش ۶۳۹٤/۷۳۸۸

جلد دوم

واقعه مسجد شاه یا هجرت صغری ، واقعه قند ، سبب انتقام امام جمعه ، مهاجرت صغری ، مراجعت آقایان بدارالخلافه طهران ، تبعید سید جمال الدین ، وقایع از بعد مهاجرت ، مجلس باغ شاه ، ... صدور تلگراف پلیتکی .

آغاز : روز دوشنبه چهاردهم شهر شوال المکرم سال ئیلان ئیل ترکی سنه هزار و سیصد و بیست و سه هجری قمری و ۱۲۸٤ هجری ، شمسی مطابق با یازدهم دسامبر سنه فرانسه ۱۹۰۵ میلادی قیمت قند در طهران گران شد .

○ طهران - وزارت معارف ، مطبع آقا میرزا علی اصغر طهرانی ، بخط حاج شمس الکتاب ملخ شهر صفر ۱۳۳۰ه ، (خاتمه) ۱۳۲۸ه (ص ع) ۲٤۰ص ، ۲۱ × ۱۶/۵س م ، چاپ حروفی ، همراه با تمثال آقا سید محمد مهدی طباطبائی و آقا شیخ یحیی مدیر روزنامه مجلس .

● تاریخ قاجاریه از ناسخ التواریخ

در بخش تاریخ عمومی ص ۸٦۷ گذشت .

● تاریخ مبارک غازانی = داستان غازان خان

از رشید الدین فضل الله بن عماد الدوله ابو الخیر ، در ۷۱۷ه .

در سه قسم :

۱- در تقریر نسب بزرگوار و ذکر احوال او از وقت ولادت مبارکش تا زمان جلوس ارغون خان بر سریر سلطنت و ذکر خواتین و فرزندان او و جدول شعبه شریف ایشان ، در دو ذکر ...

۲- از داستان غازان خان در مقدمه جلوس مبارک او و صورت تخت و خواتین و شهزادگان و امرا در حال جلوس او بر سریر سلطنت و تاریخ زمان پادشاهی او جنگها که کرده و فتحها که او را دست داده است ، مشتمل بر حکایات متعدد .

۳- از داستان پادشاه اسلام غازان خان ، در ٤۰ حکایت .

Marfat.com

... به آخار... پادشاه جهان... ابلقان خان بن هولاگو خان بن تولوی خان بن چنگیز خان و این داستان به قسم ا...

○ از طرف Messrs Luzac & Co. برای اوقاف گیب چاپ شده ، مطبع ستفن اوستین لندن ، ۱۳۵۸/۱۹۴۰م ، ی+۳۸۷+xlivص ، ۲۳/۵ × ۱۶/۵سم ، حواشی و مقدمهٔ انگلیسی و تصحیح از Karl Jahn .

ش ۸۶۸/۸۴۱

۹۶۹۵/۹۶۵۴

● تاریخ وصاف=تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار

از عبدالله بن فضل الله شیرازی . در ۶۹۹-۷۱۲ه .

تاریخ چنگیز و پسران او . (رک به : نسخه ها ۶ : ۴۲۸۰) .

آغاز : حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحهٔ صبح صادق متلالی سازد .

○ لاهور - شیخ مبارک علی ، کریمی پریس ، ۱۹۲۹م ، چاپ دوم ، ۲۴ × ۱۵سم ، و+۲۹۶ص ، مشتمل بر جلد اول (تا اختتام عهد ارغون خان) ، دکتر شیخ محمد اقبال استاد دانشکدهٔ خاور شناسی لاهور که عبارات و اشعار غیر ضروری عربی را حذف کرده و برای امتحان «منشی فاضل» دانشگاه پنجاب مرتب کرده و پرفسور سید اولاد حسین شادان بلگرامی آنرا تصحیح کرده است .

ش ۱۴۴۳

۱۱۶۸۰/۱۱۶۹۰

○ طهران - بسرمایهٔ کتابخانهٔ ابن سینا و کتابخانهٔ جعفری تبریزی ، چاپ افست رشیدیه ، آبانماه ۱۳۴۸ه ش ، بخط محمد ابراهیم شهیر به آقا ابن محمد حسین اولیا سمیع شیرازی از روی چاپ بمبئی که باهتمام محمد مهدی اصفهانی در مطبع محمد حسن کاشانی در رجب ۱۲۶۹ه ، چاپ شده بود ، مشتمل بر پنج جلد همراه با فرهنگ لغات غیربیه غرشایعه ۷۰۸ص ، ۳۴ × ۲۲سم .

ش ۱۹۰۲/۹۳۹

۱۰۳۰۱/۱۰۲۶۱

○ ایران - ۴۲۰ص ، ناقص الآخر ، طبع قدیم ، ۲۵ × ۱۷سم .

ش ۱۹۶۷۶/۱۰۶۳۱

Marfat.com

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، بت ، ۱۹۲۹م ، چاپ سوم ، د+۲۹۶ص ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، بترتیب شیخ محمد اقبال ، بتصحیح شادان بلگرامی ، جلد اول .

ش ۳۱۷۰/۲۹۲۴

○ لاهور ـ ظفر بکڈپو ، لگینه سٹیم پریس ، بت ، ۲۹۴ص ، ناقص الآخر ، ۲۴ × ۱۶س‌م ، جزو برنامهٔ «منشی فاضل» امتحان چهارم ، دانشگاه پنجاب لاهور ، جلد اول .

ش ۱۶۰۲۴/۱۵۰۱۴

○ تبریز ـ محمد نقی خراسانی ابن حاجی محمد رفیع ، بت ، (۳۵۷)ص ، سحشی ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۵۹۴۷/۲۷۴۹

۱۰۶۷۶/۱۰۶۳۶

● فرهنگ تاریخ وصاف (جلد اول)

مولوی سید اولاد حسین شادان بلگرامی ، پرفسور اورینٹل کالج لاهور ، و ممتحن پنجاب یونیورسٹی . در ۲۰ مارس ۱۹۲۸م . فرهنگ به اردو است .

آغاز (مقدمه) : علمائے فن بیان نے نثر کی تین قسمیں قرار دی ہیں .

(متن) : حمد ثنا کردن بزبان بر خوبی اختیاری کسی‌ءبرای تعظیم وی .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی تاجر کتب ، مطبع کریمی ، ۱۹۳۰م ، چاپ دوم ، ز+۲۲۸ص ، ۲۳ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۷۱۵۱

● تذکرة الملوک

تالیف در حدود ۱۷۲۶م .

دربارهٔ التظام سلطنت صفویه .

«این خلاصه ایست مسما به تذکرة الملوک که مشتملست بر دستور العمل خدمت هر یک ارباب مناصب درگاه معلی موافق ازمنه سلاطین صفویه که در این وقت حسب الامر الاعلی بطریق اجمال و استعجال بموقف عرض میرسد» (دیباچه) .

شامل پنج باب و خاتمه .

۱- در بیان شغل ملا باشی و اعالی شرع دار السلطنة اصفهان مشتملست بر پنج فصل .

Marfat.com

۲ـ در بیان منصب هر یک از امراء عظام که لفظ عالیجاه مختص بایشان است و آن مشتمل ـت بر یک مقدمه و چهارده فصل .

۳ـ در بیان منصب هر یک از مقربان که لفظ مقرب‌الخاقان و مقرب‌الحضرت مختص ایشان است ، در دو مقاله .

٤ـ در دو مقصد : مقصد اول ـ در تفصیل شغل وزیر بیوتات و مستوفی ارباب التحاویل و مشرفان بیوتات معموره.

مقصد دوم ـ در تفصیل شغل وزرا و مستوفیان جمع و خرج دفتر خانه همیون اعلی و داروغه و عذب باشی .

۵ـ ذکر شغل مختص هر یک از عمال دارالسلطنة اصفهان ، در ۱٤ فصل .

خاتمه در ذکر مبلغ و مقدار مواجب و رسوم ارباب مناصب درگاه معلی و مداخل و قدر ملازم ، امراء سرحدات و ولایات ایران ، در سه مقاله .

آغاز : الحمد لله الذی دلنا علی قواعد الرشاد وهدانا الی ضوابط السداد والصلوة .

○ لندن ـ E. J. W. Gibb Memorial ، چاپخانه : W. Heffer and Sons, Cambridge ، ترجمه و توضیح به انگلیسی از V. Minorsky ، عکس نسخهٔ خطی موزه بریطانیه شماره Or 9496 ، ۱۳۰ ورق+218ص ، ۲٤/۵ × ۱۸سم .

ش ۱۲۵۰۸/۱۲۵۳۸

● تیمور نامه=ظفر نامه

● جهانگشا

از عطاء الدین عطا ملک بن بهاء الدین محمد بن محمد الجوینی، در ۶۵۸ . بسعی و اهتمام و تصحیح محمد بن عبدالوهاب قزوینی ، در ۱۹۱۵م .

جلد دوم

در تاریخ خوارزم شاهیان ،

آغاز : ذکر مبدأ دولت سلاطین خوارزم الار الله براهینهم : در کتاب مشارب التجارب که تتمه ذیل تجارب الامم است .

○ اقست از روی طبع مطبع بریل لیدن ۱۳۳٤/۱۹۱۶م ، بوسیلهٔ مؤسسه مطبوعاتی امیر و کتابخانه صدر طهران ، کد+۳۵۸+۲۷ص ، با دیباچهٔ انگلیسی از ایدورد . جی . براؤن (Edward G. Browne) ، ۲٤×۱۷سم .

Marfat.com

ش ۱۰۳۳۰/۱۰۳۷۰

جلد سوم

در تاریخ منکوقاان و هولاکو و اسماعیلیه از روی هفت نسخه تصحیح شده است .

آغاز : سپاس آفرین خدای راست آنکه اختران رخشان بپرتو روشنی و پاکی او اند تابنده و چرخ گردان بخواست .

○ از انتشارات مؤسسه مطبوعاتی نصر و کتابخانهٔ صدر طهران از روی طبع مطبعه بریل لیدن ، ۱۳۵۵ه/۱۹۳۷م ، ل+۵۹۲+(۳)+xvص ، ۱۷ × ۲۵س‌م .

ش ۱۰۳۳۱/۱۰۳۷۱

● جهانگشای نادری

از محمد مهدی بن محمد نصیر استر آبادی متخلص به کوکب منشی نادر شاه (۱۱۴۸-۱۱۶۰ه) . در شرح احوال و آثار روزگار نادر شاه بعنوانهای : اوصاف نادر شاه ، شورش افاغنهٔ ابدالی ، بیان تمرد و طغیان ملک محمود ، محمود غلجه ، غلبهٔ روسیه ، تسلط و استیلای رومیه ، نام و نسب و آغاز کار ظل الهی ... سلطنت علی شاه و ابراهیم شاه .

آغاز : الحمد لله ... بر دالایان رموز آگاهی و دقیقه یابان حکمتهای الهی واضح است که در هر عهد و آوان که اوضاع جهان منقلب و پریشان و چرخ ستمگر بکام ستمکیشان گردد .

○ بمبئی - مطبع میرزا حسن ، جمادی الاول ۱۲۶۵ه ، بخط میرزا احمد کاشانی متخلص به خرم ، ۲۷۰ص ، ۳۲ × ۲۰س‌م .

ش ۳۸۳۰/۶۲۹۸

○ بمبئی - باهتمام قاضی عبدالکریم بن قاضی نور محمد ، مطبوعه شاخ عبدالکریم ، ۱۳۰۹ه ، ۴۶۶ص ، ناقص الآخر ، ۲۱ × ۳۱۴س‌م .

ش ۳۰۱۷/۲۹۵۴

۹۹۷۰/۹۹۹۳۰

● جیجک علی شاه

از ذبیح الله بهروز سابق معلم فارسی در دارالفنون کمرج الکلستان .
دیباچه از کے ایم میترا لاهوری .

Marfat.com

سر آغاز از حسین کاظم زاده ایرانشهر . نمایشنامه ایست دربارهٔ اوضاع دربار ایران در چند سال پیش .

آغاز (مقدمه) : این کومدی که یکی از سلسلهٔ انتشارات ایرانشهر می باشد .

آغاز (متن) : بیگلر بیگی ، حاکم شهر با سرداری و کلاه تخم مرغی با صدای کلفت و تکبر آمیز .

○ لاهور ـ بتوسط پروفیسر کے ـ ایم ـ میترا ، چاپخانهٔ هندی ، ۱۹۲۸م ، ٦+ج+٤٨+16ص ، ۲۲ × ۱۳س م .

ش ۱۷۱۵۷

● حالات نادر شاه

از تاریخ عالمکم مترجمهٔ مرزا حیرت ایرانی گرفته شده است .

آغاز : پدر نادر شاه از قبیلهٔ افشار است .

○ اله آباد ـ باهتمام سید عبدالواسع جعفری ، مطبع انوار احمدی ، ب ت ، چاپ اول ، ۵۲ص ، ۱۸ × ۱۲س م .

ش ۱۳۵۲/۱۹۵۵

● درهٔ نادره

از میرزا محمد مهدی خان المتخلص به کوکب تاریخ خاندان افشاریان است . تا قتل نادر شاه ۱۱٦۰ه ، و وقایع بعد از قتل نادر شاه ، وغیره .

آغاز : دیباج دیباچه کتاب ، کتاب فصاحت قرین مخطط و مدیح از مدیح و آفرین جهان آفرینی ست .

○ کارخانه استاد المطبعین والمترسمین دادو میان صاحب ، بخط میرزا محمد علی ابن میرزا محمد اسماعیل شیرازی ، حسب الخواهش آقا سید میرن صاحب ، ۱٤ جمادی الثانی ۱۲۸۰ه ، ۳۰۲ص ، ۲۳/۵ × ۱٦س م ، تمثال نادر شاه .

ش ۲۵۳۹/۲۲۱۳

○ بمبئی ـ مطبع فتح الکریم ، شعبان ۱۳۰۳ه ، ۲۵۲ص ، معشی ، ۲٤ × ۱٦/۵س م .

● انتخاب درهٔ نادره

Marfat.com

برای امتحان «منشی فاضل» همراه با حل و لغات مغلقه .

آغاز : و بعد چون عنوان نویسان لشان ذیشان خلق الانسان علمه البیان منشور ذات بدائع لشان .

○ لاهور ـ حسب الحکم رجسٹرار پنجاب یونیورسٹی ، رفاه عام پریس ، ۱۹۰۶م ، ۲۱۲ص ، ۱۸ × ۱۲سم .

ش ۱۶۹۳۲

● الکنوز العامره فی شرح درة النادره

از سید اولاد حسین شادان نقوی بخاری بلگرامی . از همان است : شرح مرد خسیس ، شرح معما فن معمای حدایق البلاغه ، ترجمهٔ مقامات حمیدی ، شرح قصاید قاآنی ، شرح حاجی بابا اصفهانی ، لغت ترکی و فارسی جدید مع انگریزی . شرح قسمتی ار درهٔ نادره است که در نصاب «منشی فاضل» متعلق به سالهای ۱۸۹۸-۱۹۰۸م ، تدریس می شده است .

آغاز : و بعد چون عنوان نویسان لشان ذی شان .

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ مبارک علی ، کریمی پریس ، ۱۹۲۳م ، چاپ اول ، د+۵۵۶ص ، ۲۶ × ۱۶سم .

ش ۸۶۵۶/۸۶۰۳

۱۷۱۵۸

● ظفر نامه=تیمور نامه

از شرف الدین علی یزدی . بسال ۸۲۸ه ، در تاریخ تیمور .

آغاز : افتتاح تاریخ جهالداری و ابتدای نامهٔ ظفر و بختیاری ، حمد و سپاس حضرت پادشاهی تواند بود .

○ تاشکند ، بسعی میرزا محمد قاسم بن میرزا عبدالخالق بخاری ، مطبع غلام حسین ، ربیع الثانی ۱۳۳۱ه ، ۴۴۱ص ، ۳۴ × ۲۱سم ، بنام «تیمور نامه» .

ش ۳۳۴۳/۷۵۸۶

○ تاشکند ـ ادارهٔ انتشارات «فن» ۱۹۷۲م ، ۲۰+۱۲۴۰+xivص ، سینیاتورهای رنگی و فهارس اعلام ، ۳۶ × ۱۹سم ، تهیه و تنظیم از عصام الدین اورولیایوف ، عکس نسخهٔ دست نویس السنیتوی خاور شناسی فرهنگستان علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی ازبکستان ، ش ۴۴۷۲ مؤرخ شهر رمضان ۸۴۰ه .

Marfat.com

ش ۷۵۷۱/۶۶۹۹

● فارس نامهٔ ناصری

از میرزا حسن شیرازی مشهور به فسائی (۱۲۳۷-۱۳۱۷ه) ابن میرزا حسن بن میرزا محمد مجد الدین ابن علی صدر الدین المعروف به سید علیخان الحسینی الحسنی المدنی مولداً المکی موطناً الشیرازی، در ۱۰ شعبان ۱۳۰۴ه بپایان رسیده و به ناصر الدین شاه قاجار پیشکش شده است.

مشتمل بر دو گفتار:

۱ـ در احوال پادشاهان و فرمانروایان و اعیان مملکت فارس از زمان صدر دولت علیه السلام تا سال ثیلان هزار و سیصد و یازده.

۲ـ در بیان صفحهٔ فارس از شهر شیراز و اعیان و بقاع بساتین آنشهر و بلوکات و ایلات و کوهها و چشمها و رودخانهای مملکت فارس.

آغاز: ستایش پیغمبران و نیایش رهبران که درود کردگار شان باو سزاوار درگاه ایزدی است که خرد را بآدمی داد تا خوب را از بد شناخت و شناختها را نگاشت.

○ تهران ـ کتابخانهٔ سنائی، چاپ افست رشیدیه، بخط عبدالرحیم بن محمد علی فیروز کوهی مورخ ۱۲ ذیقعده ۱۳۱۳ه، ۲۳۹ + ۲۴ص، مصور و منقش، ۳۵×۲۱سم.

ش ۱۹۰۱/۹۳۷

● فرازستان

از میرزا اسماعیل خان تویسرکانی در ۱۳۰۵ه، به فارسی سره نگاشته است. در دیباچه می نویسد:

«سراسرنامه بهفت تابش آرایش یافت و هر تابش نیز بر سه ارش پیرایش پذیرفت سپهر این فر برتر نامه را فرازستان نام نهاد».

تابش ها: ۱ـ هر هستی بایسته بود و فروزه آن گوهر بیمانند و چگونگی پایه آفرینش.

۲ـ در چگونگی باس و زاب بودن گیتی و باز نمودن جهان بانی ستارگان و شهر یاری مه آبادیان و گذارش آئین پادشاهی ایشان.

۳ـ گذارش فرمانی پیش دادیان و آئین راه و کیش ایشان.

۴ـ پیدایی جهان بانی و چگونگی فرهنگ کیان.

Marfat.com

۵ـ گذارش فرمان دهی کاوسیان و اسکندر و اسکانیان .

۶ـ در گذارش چگونگی نژاد ساسانیان و پادشاهی ایشان .

۷ـ گذارش دانایان چرخه واپسین و چگونگی فرکونه آذر کیوان و پیدا داشتن فروزه فرهمیدان .

آغاز : بایسته بود همیشه هست بی تندیسه دادار را در آغاز هر کار یاد کردن سزاست که فر فروزانش اروند پاک گو هراست .

○ بمبئی ـ چترا پربها پریس ، ۱۸۸٤م ، بخط ابن بهشتی روان بهرام بهمن ابن جمشید یزدی ، ٤۱۲ + (٤)ص ، ۲۶ × ۱۸س‌م .

ش ۳۰۱۸/۳۰۷۰

● (مآثر سلطانیه)

از عبدالرزاق ابن نجف قلی دنبلی . در تاریخ قاجاریه تا سال ۱۲٤۱ه .

آغاز : طغرای غرای ثنای که از عطر طره دلارای او عرصهٔ خاک شمیم گل و عنبر گیرد .

○ تبریز ـ دارالانطباع دارالسلطنة تبریز ، بسعی ملا محمد باقر تبریزی ، رجب ۱۲٤۱ه ، ٤۰۸ص ، ۱۹ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۱۹۹۰/۲٤٤۱

● مطلع سعدین و مجمع بحرین

کمال الدین عبدالرزاق سمرقندی (۸۱۶-۸۸۷ه) . بسال ۸۷۵ه . تاریخ تیموریان است . بتصحیح مولوی محمد شفیع استاد دانشگاه پنجاب لاهور .

جلد دوم جزو اول

مشتمل بر وقایع از سال ۸۰۷ه تا ۷۳۲ه .

آغاز : فاتحه کلام حمد و ثنای ملک علامی باید که منای ثنایش از ضمیر منیر چون خورشید جهانگیر تا مدارج سپهر برین بر آید .

○ لاهور ـ چاپ خانهٔ گیلانی ، ۱۳۶۵ه/۱۹٤۶م ، ل + ۳٤٤ض ، همراه با فرهنگ الفاظ ترکی و مغولی از ص۳۳۳-۳٤٤ ، ۵/۲٤ × ۱۶س‌م .

ش ۸۵۹۳/۸۶٤۷

Marfat.com

جلد دوم جزو دوم و دوم

مشتمل بر وقایع از سال ۸۳۳ تا ۸۷۵ه .

آغاز : (وقایع سنه ثلاث و ثلثین ذکر نهضت همایون بصوب قلعهٔ آلنجق و قشلاق فرمودن در قراباغ) موکب همایون هشم محرم از ظاهر سلماس با لشکر بیحد و قیاس نهضت فرمود .

○ لاهور ـ چاپخانهٔ گیلانی ، ۱۳۶۸ه/۱۹۴۹م ، طبع دوم ، ق+ص۱-۶۲۱ ، ۱۵۵۸ ، تتمهٔ حواشی از ص۱۵۲۲-۱۵۲۷ و فرهنگ الفاظ ترکی و مغولی از ص۱۵۲۸-۱۵۵۸ ، ۲۳ × ۱۶س‌م .

ش ۸۶۴۷/۸۵۹۴

۱۴۰۹۷/۱۴۰۰۵

۱۷۱۳۷

۱۶۹۰۴ تنها جزو دوم است .

● المعجم فی آثار ملوک العجم

از فضل الله قزوینی (م. ۷۴۰ه) . بسال ۶۸۴ه . بنام اعظم اتابک اعظم نصر الدین احمد . در احوال ملوک قدیم ایران از کیومرس تا انوشیروان .

رک به : نسخه ها ۶ : ۴۳۸۶ .

آغاز : ان احق ما یفتتح به الکلام وینحج المرام حمد الله الملک العلام .

○ حسب الخواهش حاجی تقی و کربلائی مهدی کتابفروشان دارالسلطنة تبریز ، مورخ ۱۲۸۷ه ، بعهد ناصر الدین شاه قاجار طبع شد ، ۳۸۲ص ، با تمثال پادشاهان ، ۲۲ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۷۳۱۰/۶۷۷۵

○ ایران ـ بخط و اهتمام ابن عباس مرتضی الحسینی ، رمضان ۱۳۱۸ه ، ۲۵۴ص ، ۲۵ × ۱۶/۵س‌م .

ش ۹۷۵۷/۹۷۱۷

● نامهٔ خسروان

از شاهزاده جلال الدین بن فتح علی شاه ، داستان های پادشاهان ایران است .

اولین نامه

از آغاز آبادیان تا انجام ساسانیان .

Marfat.com

آغاز (متن) : چنین گوید کمترین جلال پور فتح علی شاه قاجار چون از آغاز شهر یار گیتی پناه .

○ حیدر آباد دکن ـ بفرمایش سررشته تعلیمات سرکار نظام ، بدستیاری سید ابراهیم رضوی ، کارخانهٔ روزنامه شفق ، ۱۲۹۷ه ، ۱۱۳ص ، مصور ، ۲۴ × ۱۶س‌م .

ش ۱۴۰۷۲/۱۳۹۸۰

○ لاهور ـ به آلات مطبع دوخانی خادم التعلیم پنجاب ، ۱۹۰۶ه ، چاپ دوم ، ۱۰۲ص ، بخط فضل الهی مرغوب رقم ، مصور ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵س‌م ، از روی چاپ استریا .

ش ۸۷۹۹/۸۷۴۵

دومین نامه

تذکرهٔ پادشاهان طاهریان و صفاریان و سامانیان و غزنویان و سلجوقیان و خوارزمیان و دیلمیان و پادشاهان تبرستان و ...

آغاز : پس از مرگ یزدگرد دوست یافتن تازیان بپارس پیوسته این که پر آشوب دور هم بود .

○ ترب بازار ـ مطبع مراد دکن ، بت ، ۱۳۰ص ، مصور ، ۲۶/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۷۳۶۵/۶۸۰۰

● یاد داشتهای مولوی محمد شفیع

جلد اول : راجع به تیمور و عهد وی .

جمع و ترتیب از وزیر الحسن عابدی (ص‌ع) یا احمد ربانی (ص‌د) .

دربارهٔ اهمیت ظفر نامهٔ یزدی ، دیباچهٔ ظفر نامه یزدی ، مقاله بزبان اردو نگاشتهٔ مولوی محمد شفیع ، ترجمهٔ مقالهٔ اردو بفارسی از عابدی ، دیباچهٔ ظفر نامه ، خلاصهٔ یزدی ، فواید از یزدی ، داشتهای علامه محمد شفیع ، شرح مختصری از زندگانی مولوی محمد شفیع .

نقشهٔ ناحیه های که تیمور تسخیر نمود ، نقشه اجمالی آسیای میانه ، جدول اسامی بعضی از زنان و فرزندان تیمور ... جدول بعضی از خانواده ها در قرن نهم هجری .

آغاز (مقدمه بعنوان «یادگار» از احمد ربانی) : قبله والد محترم ، علامه مولوی محمد شفیع مرحوم کی علمی یاد داشتوں کا یه مجموعه .

آغاز (مقدمه از عابدی بعنوان «یاد بود») : بزرگترین اعتراف خدمات فرهنگی مرحوم مولوی محمد شفیع و بهترین یاد بود .

Marfat.com

○ لاهور ـ احمد ربانی ، مزدور پرنٹنگ پریس ، ۱۹۷۰م ، چاپ اول ، ۲۱ + ناشر ۳۳۰ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۳۶۲۱/۱۳۴۷۸

همین چاپ از طرف مجلس ترقی ادب لاهور ، نیز عرضه شده است .

ش ۱۴۰۰۶/۱۴۰۹۸

Marfat.com

● تاج التواریخ

از امیر عبدالرحمان خان ، نخست بزبان انگلیسی در لندن چاپ شد سپس غلام مرتضی خان قندهاری معاون جنرال کنسولگری دولت انگلیس مقیم خراسان باهمکاری میرزا عبدالله خان منشی اول جنرال کنسولگری مزبور و میرزا عبدالرحمان خان و میرزا حسین علی شیرازی از انگلیسی به فارسی ترجمه کرد . همان شب که میر عبدالرحمن خان فوت کرد ، کار ترجمه بپایان رسیده بود . (ذیقعده ۱۳۱۹ه) .

در شرح احوال امیر عبدالرحمن خان والئی افغانستان در دو جلد .

جلد اول : در حالات اوائل عمر امیر و مشکلات او از ۱۲۷۰ه تا ۱۲۹۸ه در ۱۲ فصل .

جلد دوم : در شرح اقداماتی که بجهت توسعه قوا و استعداد و افغانستان نموده و تدابیر وضع داخلیه و ارتباط امور خارجیه مملک خود را با وضع زندگانی شخصی خود را دستورالعملها و نصایح که بجهت اخلاف خود بیان نموده .

آغاز : ستایش مر آن ایزدی را سزاست که فرمان روائی هم او را رواست ... ستایش و سپاس فزون از اندازه و شمار شایسته درگاه و بائسته بارگاه پادشاهی است .

○ مشهد ـ ۱۳۱۹ه ، بخط محمد کاظم همدانی آشتیانی‌الاصل ، مورخ جمادی الثانی ۱۳۱۹ه ، جلد اول ، ۸ + ۴۰۰ص ، ۲۰ × ۱۶سم .

ش ۱۳۴۸/۱۶۹۵

○ مشهد ـ دارالطباعة مشهد ، باهتمام میرزا آقای باسمه چی طهرانی ، بخط محمد کاظم الهمدانی ، ذیحجه ۱۳۱۹ه ، جلد دوم ، ۴۵۳ص ، ۲۰/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۳۴۷/۱۶۹۶

۱۷۲۷۸

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع اسلامیه ، بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، بت ، بتصحیح مولوی فیض بخش متوطن بهیره ضلع جهلم ، جلد اول ۳۰۸ص + جلد دوم ۲۲۸ص، ۲٤×۱۵/۵سم .

ش ۱۵٦۵/۱۲۰۳

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیه ، بت ، ۲۰۸ص ، (جلد اول) ، ۲٤×۱۵سم .

ش ۱۶۷٤/۱۰۰٤

تاریخ نامهٔ هرات

از سیف بن محمد بن یعقوب هروی . احتمالاً در سالهای ۷۱۸-۷۲۱ه بدان مشغول بوده است . مشتمل بر ۱۳۸ «ذکر» :

۱ـ در بیان آنکه شهر هرات را که ساخته است .
۲ـ در بیان احادیثی که رسول الله(ص) در باب هراة فرموده است .
۳ـ در آمدن شاهزاده تولی خان بن چنگیز خان بخرابی خراسان .
٤ـ در خراب کردن شاهزاده تولی خان شهر مرو را و قتل خلق آن .
۵ـ در خراب کردن تولی خان شهر نیشاپور را و قتل خلق نیشاپور .
٦ـ در خراب کردن شاهزاده تولی خان حصار کو و کورنیان را .
۷ـ در خراب کردن شاهزاده تولی خان حصار توی و کوسویه را .
۸ـ در خرابی شهر هرات بار اول .
۹ـ در خرابی شهر هرات بار دوم .
۱۰ـ در حکایت خطیب جغرتان و عیاران هراة .
۲۰ـ در وفات شمس الدین محمد بن ملک مجد الدین کالیوینی .
۳۰ـ در چوب زدن ملک شمس الدین ایاجی بن قنقردای را .
٤۰ـ در منع کردن ملک شمس الدین سجستانیان را از سلاح بستن .
۵۰ـ در مسخر گردانیدن ملک شمس الدین مردم تیره را .
٦۰ـ در وفات ملک شمس الدین .
۷۰ـ در خلعت فرستادن ارغون خان بجهت ملک شمس الدین کهین .
۸۰ـ در حرب بادشاه (زاده) دوا بن براق با خلق کوسویه و قوشنج .
۹۰ـ در آسایش و رفاهیت خلق هراة .
۱۰۰ـ در حکومت ملک غیاث الدین در خطهٔ هرات .

Marfat.com

۱۱۰- در نواخت اولجایتو سلطان ملک غیاث الدین را .
۱۲۰- در نامه ای که ملک غیاث الدین بامرای خراسان نوشت .
۱۳۰- در عماراتی که ملک غیاث الدین در شهر هرات کرد .
۱۳۸- در لشکر فرستادن ملک شمس الدین به فراه .

آغاز : حمد بیحد و سپاس بی قیاس مر حضرت جلال خداوندی را که از غایت (لطف) و احسان خلعت وجود انسان را .

○ کلکته ـ کتب خانهٔ شاهی ، مطبع بپتست مشن ، ۱۳۶۲ه/٤٤-۱۹٤۳م ، ۲۳ + ۲۸ + ۸۲۲ + xxvi ص ، با مقدمهٔ فارسی و انگلیسی و فهرست اعلام ، به تصحیح محمد زبیر صدیقی استاد دانشگاه کلکته ، ۲٤/۵ × ۱٦ سم .

ش ۸۹۹/۸۲۰

۹۹۷۳/۹۹۳۲

● تواریخ خورشید جهان

از شهر محمد خان بن مهر داد خان بن آزاد خان معروف به گنڈا پور ابراهیم زئی متوطن و رئیس کلاچی ضلع ڈیره اسماعیل خان ، پیش از این «گلشن افغانستان» در انساب و تواریخ افغانان نگاشته بود که محمد حیات خان آن را بنام خود بعنوان «حیات افغانی» منتشر کرده است .

کتاب حاضر در روزگار نواب شاهجهان بیگم والیهٔ بهوپال تألیف شده است .

در یک «مطلع» : در بیان مجمل حال آفرینش عالم ودر تحقیق آن چیز که اول بوجود آمده . و ۹ «جلوه» :

۱- ذکر حال سام بن نوح علیه السلام و اولاد و احفادش .
۲- حال سلطنت نظام خان مخاطب به سلطان سکندر بن بهلول .
۳- حال سلطنت افغان غلزی از طبقه متی در ولایات افغانستان و خراسان و ایران .
٤- اذکار متعلقه نسب افغانان .
۵- نسب اولاد خیرالدین بن سثربن قیس عبدالرشید .
٦- حال اولاد بی‌بی متوبنت شیخ بیٹ و شاه حسین شاهزاد غور .
۷- احوال نسب له قوم سادات معروف افغان .

آغاز : حمد و ستایش مر خدای را سزد که عالم حادث ممکن الوجود را بحکمت بالغهٔ خود از بادهٔ عدم بوجود آورد .

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع اسلامیه ، ۲۹ رجب ۱۳۱۱ھ/۶ فروری ۱۸۹٤م ، ۹ + ۳۲۰ + ۲ص ، ۳۱/۵×۲۰/۵سم .

ش ۹۳۲/۱۵۱۳

● رویداد لویه جرگه دارالسلطنة کابل

از برهان الدین کشککی در ۵ اسد ۱۳۰٤ ش . رویداد لویه جرگه دارالسلطنة که از ۲۰ سرطان الی ۹ برج اسد ۱۳۰۳ ش در صیفیه بغمان بریاست امان الله خان ... العقاد و اختتام پذیرفته بود .

آغاز : الحمد لله وکفی والصلوة علی محمدن المصطفی ... اما بعد در فواید اتحاد و اتفاق بر قدر شرح و بسطیکه تحریر گردد عشری از عشیر و قلیلی از کثیر آن در حیز تقریر نمیگنجد .

○ کابل ـ باهتمام و تصحیح سید محمد ایشان ، مطبع دائرهٔ تحریرات حضور و مجلس عالی وزراء ، جوزا ۱۳۰٤ش ٤٦۰ + (۲)ص ، ۱۹/۵ × ۱۶سم ، بخط سید محمد ایشان خان .

ش ۱۷۱۸۲

Marfat.com

و ـ تاریخ ترکی

● تاریخ قیصر روم=قیصر نامه

ترجمه از عربی بفارسی از عباس ابن محمد الیمنی الشهیر به شروانی در رجب ۱۲۸۰ه؛ در دیباچه می نویسد :

«مصباح الساری و نزهة القاری تألیف حکیم ابراهیم افندی ملازم سلطانی طبیب عسکر خاقانی متعین لشکرگاه بلده بیروت ... این کتاب در زبان تازی مرقومست ... ترجمه کردم ... در یک ماه مترجم نموده» . بعنوانهای :

۱ـ ذکر سلطنت عثمان خان . ۲ـ ذکر سلطنت ارخان . ۳ـ ذکر سلطنت مراد خان . ٤ـ ذکر سلطنت سلطان با یزید یلدرم . ٥ـ ذکر سلطنت محمد خان اول . ٦ـ سلطان مراد خان ثانی . ۷ـ ذکر سلطنت ابو المعالی سلطان محمد خان ثانی . ۸ـ ذکر سلطنت بایزید ثانی . ۹ـ ذکر سلطنت سلطان سلیم خان . ۱۰ـ ذکر سلطان سلیمان خان . ۱٥ـ ذکر سلطنت مصطفی پسر سلطان محمد ثالث . ۲۰ـ ذکر سلطنت سلیمان خان ثانی پسر سلطان ابراهیم . ۲٥ـ ذکر سلطنت عثمان خان ثالث . ۳۰ـ ذکر سلطنت سلطان محمود خان ثانی پسر سلطان عبدالحمید . ۳۲ـ ذکر جلوس میمنت مانوس سلطان عبدالعزیز خان . خاتمه در احوال شهر روم و مصر و قاهره و مداخل یکسالهٔ زمانه سلطان عبدالمجید خان مشتمل بر سه کیفیت .

آغاز : ذکر طرب فزای من ... حمد خدای ذوالمنن ... احقر الانام عباس گمنام ... از ساعت دمیدن صبح شعور بدیدن اسفار تاریخ بجان مائل امت .

○ کانپور ـ مطبع نظامی ، ۱۲۸۱ه ، ۶۲ص ، ناقص الآخر ۲٦ × ۱۸س‌م .

ش ۱٦٦٥٥

● سلطان نامه

از میرزا عباس خان بن احمد بن محمد الیمنی الشیروانی المتخلص به رفعت . و در ۱۳۰٤ه ، بخواهش میرزا شیرازی ملک الکتاب برای فارسی دانان هند و ایران نوشته است . وقایع جنگ درمیان روس و عثمانی در ۱۲۹٤ه . شامل یکمقدمه و سه دفتر :

Marfat.com

مقدمه : در ذکر بنای شهر روم و سلطنت قیاصره و شاهنشاهان مغربی و مشرقی از ۷۵۳ قبل از میلاد حضرت مسیح .

دفتر ها : ۱ـ از اشراق نیر اقبال ، عثمان خان غازی تا افول سلطنت سلطان عبدالمجید خان .

۲ـ ذکر سلطنت عبدالعزیز خان تا واقعه خلع و رحلت او و جلوس مراد خانی و اورنگ آرائی سلطان عبدالحمید خان مع ظهور حادثه و محاربه رومی و روسی .

۳ـ در بیان اسبابیکه باعث جنگ و جدال و سبب اختلال و تشتت احوال رعیت و استقلال بعضی از ممالک ... و معاهداتی فیما بین دول متحاربه مشروط و مربوط گشته .

آغاز : الحمد لله الازلی القدیم الذی یبده الملک وهو بکل شیٔ علیهم سبحانه لا اله غیره .

○ بمبئی ـ مطبع محمد شیرازی ، رجب ۱۳۰۷ه ، بخط میرزا داود شیرازی ، ۱۰۲ص ، مصور ، ۲۳ × ۱۶سم .

ش ۲۲۶۰/۲۵۹۶

۱۷۲۱۵

● قیصر نامه

از عباس شروانی . در ص ۹۵۶ گذشت .

● قیصر نامه (منظوم)

از خواجه عزیز الدین عزیز لکهنوی . در ۱۲۹۵ه. مثنوی است در حالات از آغاز فتنهٔ جنگ بغاوت تا اختتام صلح فیما بین زار روس و سلطان روم .

آغاز : بنام خداوند کار آفرین
هزار آفرین صد هزار آفرین

○ (هند) ـ مطبع نظامی ، ۱۲۹۶ه ، با تقریظات و ماده های تاریخ طباعت و جدول خلاصهٔ تواریخ سلاطین روم تا عهد سلطان عبدالحمید خان ، ۶۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۶/۵سم ، محشی .

ش ۱۲۴۵/۱۷۶۴

Marfat.com

ز ـ تاریخ روسیه

● جلد اول سوانح عمری امپراطور ممالک روسیه معروف به **تاریخ پطر کبیر** و شرل دوازدهم امپراطور مملکت سوید

از والتر با کترین دوم ایرلندی که در ۱۱۸۲-۱۱۸٤ه تالیف کرده بود. ترجمه از ناشناس.

آغاز : حکیم والتر میگوید که صد و پنجاه سال قبل ازین اهالی اروپا برین بودند.

○ بمبئی ـ باهتمام سید محمد طهرانی ، دت پرساد پریس ، صفحه عنوان بخط لبی بخش ، ۱۳۱۳ه ، ۲۰۹ص ، ۲۵/۵×۱۷س‌م .

ش ۲۲۷۲/۲۰۵۵

● **تاریخ حزن الملل بخارا**

از امیر سید عالم خان بن سید امیر عبدالاحد که در ۱۰ محرم ۱۳۲۹ه/۱۹۱۱م بجای پدر بر تخت بخارا نشست . در دیباچه می نویسد :

«من که ... سید امیر عالم خان حکمران بخارا بودم ، کیفیت احوال و سرگذشت خود را از زمان خورد سالی تا زمان سلطنت در پایتخت بخارا و محاربه که همراه بلشویک نموده و حکایات هجرت خود را که بدار السلطنت کابل کرده ام در سلک تحریر در آورده بیان نموده تاریخ حزن الملل بخارا نام نهادم» .

مشتمل بر مقدمه و سه فصل :

فصل ها : ۱ـ حزن الملل بخارا جنگ با بلشویکها ، جنگ ملا عبدالقهار با بلشویکها اطراف بخارای شریف .

۲ـ یاد داشت امیر سید عالم خان به مجمع بین الاقوام ، ۱ـ جغرافیای طبیعی . ۲ـ تشکیلات اداری و سیاسی . ۳ـ ثروت طبیعی . ٤ـ حمله بلشویکها به بخارا .

۳ـ تاریخ زندگانی امرای بخارا : ۱ـ سید امیر عبدالاحد خان . ۲ـ سید امیر عالم خان .

۳ـ یاد داشت جنرال حاجی یوسف مقیم پاریس .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد بر ضمائر اصحاب دانش و بر خواطر ارباب بینش پوشیده مباد .

Marfat.com

○ عکس نسخهٔ مطبوعه بسعی و اهتمام جناب جنرال حاجی یوسف مقیم بای ، در مطبعه برادران مرن لو درپاریس ، پت ، ۱۰۲ص ، ۲۸/۵ × ۲۵سم .

ش ۱۲۸۷۸/۱۲۸۱۱

● تاریخ روسیه

از دکتر میکنزی والس (Mackenzie Wallace) در ۱۸۷۷م . سفرنامهٔ اوست که درآن تمدن شوروی را بیان کرده است .

مشتمل بر ۲۹ باب :

۱ـ سیاحت روس . ۲ـ صحرای شمالی . ۳ـ خود بخود جلاوطن بودن . ٤ـ کشیش دیهات . ۵ـ مشورتی با یک داکتر . ٦ـ میر یعنی مجلس متحده دیهی . ۷ـ مجالس دیهی و انجام آنها . ۸ـ دیهات اهل فن و تاتاریان . ۹ـ قصبات و بازرگانان . ۱۰ـ حکومت شاهنشاهی و افسران سرکاری ـ ۲۰ـ سینٹ پیٹرسبرگ و تقلید ممالک فرنگ. ۲۵ـ آزادی غلامان خانه زاد . ۲۰ـ وسعت ملک و مسئله مشرق .

آغاز : نخستین ماه مارچ ۱۸۷۰م ، داخل سینٹ پیٹرسبرگ دارالسلطنت روس گشتم ، اول مرا آهنگ آن بود که چند ماه در ملک روس باشم .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۷ + ٤۵۰ + ۱٤ص ، با تقریظ از منشی نولکشور در حالات مؤلف ، ۲٦ × ۱٦/۵سم .

ش ٦۳۳۳/۷۸٤۹

● تاریخ سلاطین منغیتیه

از میرزا عظیم دبیر معروف به سامی در ۱۳۲٤ه . با مقدمه و ترجمه ازبان روسی ، از ل. م. پیغالوا ، تاریخ سلاطین بخارا است از وسط قرن ۱۲ه .

آغاز : بعد از اظهار عجز از تمهید شایان جناب قدس الهی بر رای‌آینده‌گان عرصهٔ شهود عرضه میدارد .

○ مسکو ـ اکادمیه فنهای رس رس اوزبکستان ، انستیتیوت شرقشناسی ، لشریات ادبیات شرق ، ۱۹٦۲م ، ۵۰ + 179ص ، ۲۲ × ۱٤/۵سم ، عکس نسخهٔ نوشتهٔ مؤلف .

ش ۱۰۳۱۲/۱۰۲۷۲

Marfat.com

ح ـ تاریخ کشورهای متفرقه

● ترجمهٔ تاریخ انگلستان History of England

تألیف کشیش دیوس (Davis) .

ترجمه از میرزا اسمعیل دردی اصفهانی .

مشتمل بر ۳۳ نامهٔ مؤلف که به فرزند خود نوشته بود .

آغاز (خط اول) : فرزند عزیز من چونکه احتمال دارد زمان طویلی تو از من دور مانی و در غیبت خود شادمان خواهی بود .

○ بمبئی ـ ٹریکٹ اینڈ بک سوسائٹی (Tract and Book Society) ایجوکیشن سوسائٹی پریس ، (Education Society's Press) ، ۲۸۷٤م ، ۳۲٦ص ، نقشه ، ۱۸ × ۱۱سم .

ش ۳۰۳۷/۳۰٤۲

● تاریخ فرانسه (جلد اول)

از محمد حسن خان وزیر انطباعات و دارالترجمه (ایران) . در ۹ فصل :

۱ـ حدود اربعه . ۲ـ احوال سلاطین مرو نژین . ۳ـ سلطنت سلاطین کارلو نژین .

٤ـ تجزیهٔ ممالک شارلمان .

۵ـ سلطنت طایفه کاپتین ... و شورش عام جنگ صلیبی .

٦ـ ازدیاد سلطنت سلاطین فرانسه و پادشاهی سالوائی هفتم .

۷ـ استحکام مبانی سلطنت و پادشاهی لوئی هشتم و من لوئی که لوئی لهم باشد و فیلپ سوم .

۸ـ در انتهای سلطنت سلاطین سلسله کاپه‌تین .

۹ـ وقایع واقعه آدر فرانسه از سال ۱۳۲۸ میلادی الی یوم هذا .

سپس فهرست اسامی سلاطین قاجاریه ، و ممالک اروپا و آسیا ، و افریقا و امریکا وغیره .

آغاز : ملک پاینده و دولت فزاینده بار خدای افریننده راست که بود و وجود بذیل کبریائی او .

Marfat.com

○ (ایران) ـ بدون ذکر محل چاپ و انتشار، ربیع الثانی ۱۳۱۳ه، ۲۱۷+۱۹ص، ۳۴ × ۲۱س‌م.

ش ۳۰۰۲/۳۰۸۶

● تاریخ کیلوم اول

تألیف مسیوبوسوئه بزبان فرانسه، ترجمهٔ فارسی از محمد طاهر؟ (خاتمه). بروزگار ناصر الدین قاجار، بدستور حاجی محمد طاهر میرزا بن اسکندر میرزا بن نایب السلطنت عباس میرزا، بتاریخ ۷ شهر الله ۱۳۱۲ه. تاریخ کیلوم اول از سلاطین آلمان و وزیر او میسو پترمارک.

آغاز: الحمد لله رب العالمین... و بعد کتاب مستطاب تاریخ کیلوم اول از سلاطین.

(متن): فصل اول ۱۷۹۴-۱۸۴۷ مترجم گوید که مصنف کتاب از برای هر فصلی فهرستی مفصل نوشته است.

○ (طهران) ـ باهتمام احمد بن یوسف الملقب به مشیر حضور، بروزگار مظفر الدین شاه قاجار، بخط داود گلپایگانی، جمادی الاول ۱۳۱۷ه، ۳۷۶ص، ۱۵ × ۱۷س‌م.

ش ۳۳۳۴/۷۴۱۱

Marfat.com

Marfat.com

تذکره

الف ـ شرح احوال اولیاء الله

ب ـ شرح احوال حکماء و علماء

ج ـ شرح احوال شعراء

Marfat.com

Marfat.com

الف- شرح احوال اولیاءالله

● (احوال سر جمشید جی) منظوم

نام سراینده و عنوان کتاب شناخته نشد. سر جمشید جی (۱۷۸۳-۱۷۵۹م) یکی از روحانیان زرتشتی ایرانی مقیم در هند بوده. با عناوین زیر:

— در وصف وخشور زرتشت اسفنتمان.

— زادن سر جمشید جی (در سال ۱۷۸۳ میلادی در شهر نوساری).

— مرگ پدر ومادر سر جمشید جی.

— آمدن سر جمشید جی در بمبئی برای تجارت.

○ صفحه عنوان ندارد، ظاهراً چاپ بمبئی، ۶۳ص، ۱۶/۵ × ۱۱سم.

ش ۱۴۰۱/۱۹۴۳

● اخبار الاخیار فی اسرار الابرار

از شیخ **عبدالحق محدث دهلوی**. در مقدمه می نویسد: «چنان مخطور خاطر فاطر شد که آنچه از اخبار و آثار ثبت آن در این اوراق اختیار افتد بعد از ذکر ... محمد عبدالقادر الحسنی الجیلانی مخصوص این دیار باشد یعنی دیار هندوستان ... در این صحیفه شریفه که مجموعه ایست از عجائب اخبار و آثار و غرایب به حقایق و اسرار از خواجه بزرگ معین الحق والشرع والدین تا منتهای الف عاشره که تاریخ کتابت این کلمات متین است».

آغاز: شکر مر حضرت واهب العطیات را تعالی که عطای او را پایان لیست.

○ دیوبند - کتب خاله رحیمیه، لیشنل پرنٹنگ پریس، ۱۳۳۲ه، ۴۰۰ص، ۲۶ × ۱۸ سم.

ش ۱۵۷۲/۱۲۱۳

○ فاروق اکیڈمی کمپٹ خیرپور و مکتبهٔ اوریه رضویه سکهر، بت، ۳۹۲ص، چاپ افست، ۲۴ × ۲۶سم.

ش ۱۲۸۸۸/۱۲۹۲۲

Marfat.com

● برکات احمدیه=زبدة المقامات

● بستان معرفت

از حافظ سید محمد شاه قصوری . بسال ۱۳۰۳ه = بستان معرفت . در احوال حافظ غلام رسول (م۱۲٦۸ = چراغ دین) ، فرزند و سمند لشین مولانا غلام محی الدین قصوری .

آغاز : اللهم لک الحمد علی جزیل الایک ... اما بعد میگوید فقیر حافظ سید محمد شاه قصوری رزقه الله دوام الحضوری که سوانح عمر اکثر بزرگان .

○ (هند) - بسعی محمد باقر ، مطبع گلزار محمدی ، ۱۳۰۳ه ، ۸ص ، ناقص الآخر ، ۲٤/۵ × ۱۵س م .

ش ۱۱۷۸۲/۱۱۷۷۲

● تحفة الاولیاء

از میر احمد شاه رضوانی پشاوری . مدرس علوم شرق در سنٹرل ٹریننگ کالج لاهور ، پیش از این در ۱۳۰۳ه کتابی در مناقب معین الدین چشتی نگاشته بود . کتاب حاضر را در ۷ ربیع الثانی ۱۳۲۱ه تألیف کرده است .

در مناقب و حالات ... سید عبدالوهاب چشتی صابری معروف به اخون پنجو صاحب ساکن اکبر پوره ، ضلع پیشاور . (متولد ۹٤۵ ، وفات ۲۷ رمضان ۱۰٤۰ه) .

آغاز : بعد حمد و ثنای حضرت حق سبحانه و تعالی و لعت رسول مقبولش محمد مصطفی صلی الله علیه وآله واصحابه اجمعین این مختصریست مشتمل بر مناقب و حالات ... اخون پنجو صاحب اکبر پوره پشاور .

○ بسعی میرزا فقیر محمد خان درانی امین الملک کابلی ، مفید عام پریس لاهور ، ۱۳۲۱ه ، ۵۵ص ، ۲٦ × ۱۷س م .

ش ۸۳٦۳/۷۵۹٦

● تحفة السلام

از مولوی ابو الحسن سید محمد حسنی قادری چشتی ابن شاه مسعود حسنی نقشبندی . در اواخر قرن ۱۳ه ، شرح احوال اخون خواجه عبدالسلام حسنی (۱۰۸٦-۱۸ شوال ۱۱۷۱ه) و پسرانش .

Marfat.com

آغاز : سزاوار حمد و ثنا آن ذات موجود مطلق است ، که ازلی و قدیم یگانهٔ بی همتا و ابدی ست .

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱۵م ، چاپ دوم ، ٤+۱۰٤ص ، ۲٤×۱۵/۵س‌م .

ش ۱۲۶۶/۱۸۱۹

۱٤۰۵۲/۱۳۹۶۱

● تحفة العالم

از سید عبداللطیف خان بن ابی طالب الموسوی شوستری جزائری در اواسط جمادی الاول ۱۲۱۶ه ، در حیدر آباد ، بنام سید ابوالقاسم بن سید رضی مخاطب به میر عالم بهادر نگاشته است . در مقدمه می نویسد :

«مجملی از اوضاع شوشتر و شمه از محاسن و فضایل اجداد و اعمام و بنی اعمام فضایل گستر را که در آن بلده توطن داشته اند در سلک تحریر کشم» .

آغاز : دلکش صفیری که عندلیب دستان سرای خامه نغمه پردازی و روان پرور کلامی .

○ حیدر آباد دکن - مطبع سرکار عالی ، ۱۲۹٤ه ، ٤+۵۹۶ص ، ۲٤ × ۱۶س‌م .

ش ۲۵۲۲/۲۱۹۶

ذیل التحفه = تکملهٔ تحفة العالم

از همان عبداللطیف جزائری ، در دیباچه می نویسد :

«بعد از اتمام نسخه تحفة العالم که در ۱۲۱۶ه سمت اختتام یافت ... دوستان استدعا نمودند وقایع ماضیه را از سنهٔ مذکور تا این زمان و ضمناً بعض فوایدیرا که در این عرصه بآنها ظفر یافته ام یا در تحفة العالم از قلم افتاده باشد برشتهٔ تحریر کشم» .

آغاز : سبحان الله شکر حضرت آفریدگاری که یکی از بدایع قدرت .

○ حیدر آباد دکن - مطبع سرکار عالی ، ۱۲۹٤ه ، ۱۶ص ، ناقص الآخر ، ۲٤×۱۶س‌م .

ش ۲۵۲۲/۲۱۹۶

● تذکرة اللهی

از ابو الحسن بن محمد حسن فرید آبادی دهلوی . در احوال و کرامات ، سید مظفر علی شاه اللهی چشتی قادری (۲۱ جمادی الاول ۱۲۲۷ه در اکبر آباد - ۹ ربیع الاول ۱۲۹۹ه) ، بن سید منور علی شاه و تذکرهٔ یاران طریقت او ، و کلام او و مریدان او .

Marfat.com

آغاز : بعد حمد و ثنای جناب الهی جل شانه و نعت حضرت رسالت پناهی عظم برهاله میگذارد ، بنده ابو الحسن بن محمد حسن غفر الله لها .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰٤ه/۱۸۸۷م ، ۱۲۲ص ، ۳۱ × ۲۱س‌م .

ش ۱٤۷۹/۱۰۱۱

۳۰۸۷/۳۰۰۱

● تذکرة الابرار والاشرار

از اخوند درویزه ننگرهاری . در ۱۰۲۱ه . در احوال مراد و استادان نگارنده و علمای ربانی آن روزگار و انساب قبایل افغانان و رد افکار صوفیان خام و علمای سوء منطقه شمالی پاکستان بویژه با یزید انصاری (م۹۸۰ه) .

آغاز : سپاس بلا انتها و ثنا بلا منتها شایان حضرت خدا المتصف بصفات سبحان ربی الاعلی .

○ پشاور ـ بفرمایش میان احمد بخش بن حافظ محمد حفیظ ، باهتمام میرزا محمد صادق ، ۱۲۷۸ه

ش ۸٦۱۳/۸٦٦٦

۸٦۳۵/۸۵۵۲

٦۱٦٦٤

○ بفرمایش مفتی محمود ابن مفتی عبدالغیور ، مطبع هندو ، ۱۳۰۹ه ، ٤+۲۳٦ص ، ۲٤/۵×۱٦س‌م .

ش ۱٦۸۰۹

○ پشاور ـ بفرمایش عبدالخالق خلیق بتعاون فضل صمدانی ، ادارهٔ اشاعت سرحد ، منظور عام پریس ، شعبان ۱۳۷۹ه/۱۹٦۰م ، ۲٤۸ص ، بخط عبدالصمد سرحدی ، ۲٤ × ۱۷س‌م .

ش ۳٦۳۳/۷۵۹۳

● تذکرة الاولیاء

از عطار نیشاپوری .

آغاز : الحمد لله الجواد بافضل انواع النعماء المنان باشرف اصناف العطاء المحمود فی اعالی ... اما بعد چون بعد از قرآن و حدیث هیچ سخن بالای سخن مشائخ طریقت نیست .

Marfat.com

○ لاهور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۸ھ/اپریل ۱۸۹۱م ، ۴۳۲ص ، ۲۵/۵ × ۱۶/۵سم .

ش ۳۸۴۵/۵۶۱۰

○ بمبئی ـ مطبع محمدی ، ۱۳۲۵ھ/مارچ ۱۹۰۸م ، بخط نثار احمد بریلوی ، ۴۳۶ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۳۴۶۸/۲۴۶۰

○ پشاور ـ اسلامی کتب خانه ، حسب فرمایش حاجی عبدالمنان و محمد اجمل تاجران کتب ، حمیدیه پریس ، بت ، ۴۳۳ص ، ۲۴ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۵۸۲/۱۲۲۳

○ هند ـ صفحه عنوان و ۱ و ۲ افتاده ، ۴۳۲ص ، ۲۴/۵ × ۱۸سم .

ش ۱۶۹۷۳

● تذکرة الکرام

از **محمد ابو الحیات قادری بهلواروی** بهاری جعفری زینبی ، مرید مخدوم شاه محمد مجیب الله قادری (م ۱۱۹۱ھ) ، در تذکرهٔ شیوخ مؤلف :

محمد وارث رسول نما قادری ، ولی میان ، میر محمد غوث ، شاه غلام محمد ، شاه عصمت الله ، شاه غلام امام ، مولوی لعل محمد منیری ، محمد مخدوم ، بی‌بی ولیه ، ملا وجیهه الحق ، محمد مجیب الله قادری ، یاران تاج العارفین ، شاه لعل محمد بهلواری ، شاه محمد اکرم بهلواری ، شاه غیاث الدین عظیم آبادی ، شاه غلام مرتضی ، شاه عصمت الله متوطن موضع هرلا ، شاه جمال محمد عرف جمن ، مولوی وحید الحق ، شاه خدا بخش ، شاه محمد کریم ، شاه محمدی ، شاه غلام سرور ، شاه غلام رسول ، شاه مسیح الله ، شاه مظفر ، میر بدلے ، ذکر فرزندان حضرت تاج العارفین و احوال آنها ، فرزند دوم شاه عبدالحی ، شاه محمد نورالحق ، شاه نعمت الله قادری ، وارث علی بهاری ، شاه حمید راجگری ، محمد فاضل نقشبندی ، ذکر مجازان طریقهٔ مولوی سید اشرف علی ، شاه محمد علی اکبر ، شیخ کرم علی بهاری ، میان محمد اولیا ، مخدوم سید راستی ، عاشق شهید ، شاه اسمعیل ، مخدوم جنید ثانی ، شاه محمد واسع ، برهان الدین ، ذکر مستفیضان شیخ العارفین ، مولوی علی حسن ، میر سید شاه ، شاه کالن ، عماد الدین قلندر .

آغاز : حمد و سپاس مر خالقی را که از دائرهٔ کائنات حضرت انسان را بر همه گزیده و مرکز نظر رحمت خاص خود ساخته .

Marfat.com

○ لکهنو ـ حسب ارشاد حضرت اکرام پهلواری ، بت ، ۶۷۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .
ش ۳۷۴۹/۲۷۲۶

● جزء اللطیف فی ترجمه العبد الضعیف

از ولی الله محدث دهلوی . در احوال خود .

آغاز : الحمد لله الذی بدء بالنعم قبل استحقاقها وحض من شاء بمعرفة ... اما بعد میگوید فقیر ولی الله بن عبدالرحیم .

○ (هند) ـ مطبع احمدی ، بت ، ص۲۶–۲۸ ، همراه با سطعات ، ۲۴ × ۱۶سم .
ش ۱۲۵۰/۱۷۶۶

● جنة النعیم والعیش السلیم فی احوال السید الکریم والمحدث العلیم عبدالعظیم بن عبدالله الحسنی علیه السلم والتکریم

از حاجی ملا باقر . در ۱۲۹۶ه .

مشتمل بر ۲۴ روح و ریحان و دیباچهٔ عربی و فارسی . مقدمه بعنوان «رضوان» در سه عنوان : تکبیر و تفصیل و تخصیص و خاتمه مشتمل بر تاریخ کتاب و تقریظات فضلاء و شعرا و مجموعه از موقوفات حضرت عبدالعظیم .

روح و ریحان ها : ۱ـ در عدد اولاد حضرت امام حسن مجتبی و نقل اقوال علما .
۲ـ شرح حال حسن مثنی بن حسن و عمر بن علی و لزاع وی با عبدالله بن عباس .
۳ـ شرح حال زید بن حسن بن علی ... که جد حضرت عبدالعظیم است ، در سه مطلب .
۴ـ شرح احوال اجداد حضرت عبدالعظیم در سه فقره .
۵ـ شرح کنیة و لقب و اسم مبارک حضرت عبدالحظیم در سه فقره .
۱۰ـ در هجرت حضرت عبدالعظیم بشهر ری .
۲۰ـ شرح حال سید شریف قاضی صابرونکی که بالای قریه یوسف آباد است .
۲۴ـ در مناجات و جهة خواب دیدن و فواید و اقسام آن و خواب دیدن حضرت رسول .
خاتمه : در تقریظات و مادهٔ تاریخ کتاب .

آغاز (دیباچه عربی) : الحمد لله الذی خص من عباده عبداً عظیم المن و اختار منهم سیداً کریم الصفح نعظم شعار دینه به .

آغاز (دیباچه فارسی) : مخفی لماناد احاطه و احصاء نعماء اله از برای کافه عباد . بمنطوقهٔ و آن تقد و نعمه الله . لا تحصو ها غیر ممکن و منکرین نعمتهای لامتناهی .

Marfat.com

○ (ایران) ـ بفرمایش میرزا علی اصغر خان ، ۱۲۹۸ھ ، ۲۲ + ۵۴۸ص ، ۳۴ × ۳۱سم .

ش ۴۱۵۹/۸۰۴۹

● حقیقت الفقراء (منظوم)

سرودهٔ **شیخ محمود** (=۱۰۰۸ھ) معروف به **محمد پیر لاهوری** (متولد ۱۱ جمادی الثانی ۱۰۰۸ھ) در شرح احوال و خوارق شاه حسین لاهوری (م۱ رجب ۱۰۵۸ھ) . همین مثنوی را مولانا سید احمد شاه به نثر اردو ترجمه کرده است که چاپ شده است . تاریخ سرودن ۱۳ شوال ۱۰۷۱ھ (=حالات آیات کاملات حسین) .

آغاز : اول از هر چه خامه بنگارد
نام الله بنامه بنگارد

○ لاهور ـ مجلس شاه حسین ، اوریل ۱۹۶۶م ، ۱۶۸ص ، ۲۲/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۶۹۰۰

● ترجمه اردو مع اصل فارسی حیات باقی

متن فارسی از **محمد صادق کابلی** حنفی نقشبندی .

ترجمهٔ اردو از **ابو الحسنات سید محمد صاحب تاجر دهلوی** .

در حالات و کرامات حضرت خواجه محمد عبدالباقی کابلی نقشبندی مجددی، مشتمل بر ۵ فصل:

۱ـ نسب شریف ایشان . ۲ـ طریقهٔ حضرت ایشان . ۳ـ بیان بعضی از ملفوظات ایشان . ۴ـ برخی از مکاشفات حال حیات ایشان . ۵ـ لبذی از خوارق بعد وفات ایشان .

آغاز (ترجمهٔ اردو از ص۱ـ۳۲) : اس خدا کا لاکھ لاکھ شکر ہے جس نے اپنے دوستوں کے ذکر کرنے کو اپنی رحمت کے نازل ہونے کا سبب بنایا .

آغاز (متن فارسی از ص۳۳ تا ۵۸) : الحمد لله الذی جعل ذکر اولیایه سبباً لنزول رحمة والصلوة والسلام .

○ لاهور ـ ملک چنن دین خلف ملک فضل دین ککے زئی ، القلاب سٹیم پریس ، ببت ، ۵۸ص ، ۲۴/۵ × ۱۶سم .

ش ۲۹۳۷/۲۹۰۳

● خزینة الاصفیاء

Marfat.com

از مفتی غلام سرور لاهوری خلف مفتی غلام محمد بن مفتی رحیم الله قریشی اسدی هاشمی. بسال ۱۲۸۰ه=خزینة الاصفیاء .

در هفت مخزن :

۱ـ ذکر خاتم المرسلین ... و خلفای راشدین و ائمه دین .
۲ـ ذکر مشائخ خاندان قادریه اعظمیه .
۳ـ ذکر خانوادهٔ چشت .
٤ـ ذکر پیران سلسله نقشبندیه مجددیه .
۵ـ ذکر بزرگان سهروردیه .
٦ـ خانواده های متفرقات .
۷ـ مشتمل بر چهار حصه .

آغاز : حمد بیحد واحدی را که یگانگی صفت اوست و سپاس بیعد فردی را که ظهور انواع تعینات ازوست .

○ لکهنو ـ مطبع ثمر هند ، ۱۲۹۰ه/۱۸۷۱م ، ۷۲۲ص ، ۲٤×۱۵سم .

ش ۸۱۷٤/٦٤۸۸

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۱۲ه/۱۷۹٤م ، ۷۱٤+٤۵۲ص ، ۲۳/۵× ۱۵/۵سم .

ش ۵۱۷۵/۷۵۷۰

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، نومبر ۱۹۱٤م ۵ ، چاپ سوم ، ۱۰+۷۱۲+۸+ ٤۵۲ص ، ۲۵×۱۵سم .

ش ۸٦۱۰/۸۵٦۰

● خلاصة المقامات

از ابو المکارم ابن علاء الملک الجامی . بروزگار شاه رخ ، در احوال احمد جامی لامقی .

مشتمل بر سه مقاله :

۱ـ انساب حضرت شیخ احمد جام و تواریخ و تصانیف و اسامی فرزندان و ازواج عفایفات و این مقاله مشتمل بر پنج باب است .

۲ـ کرامات حضرت شیخ که از مقامات امام محمد و شیخ احمد ترخستانی نقل کرده شد ، و این مقاله مشتمل است در پنج باب و یک فصل .

Marfat.com

۳ـ سخنان که از کتب حضرت شیخ نقل شده ، و این مقاله مشتمل است بر ۲٤ باب .

آغاز : حمد و ثنای بی منتها که مطیعان حریم حرم سدرة المنتها از ارتقای معارج تصور آن بعجز و قصور خود اعتراف نموده اند .

○ لاهور ـ شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب ، کاشی رام پریس ، ۱۳۳٦ه ، ۱۸۸ص ، ۲۳/۵×۱۵/۵س‌م ، بتصحیح ملا عبدالله خطیب سروستان ، حسب فرمایش خواجه عبدالرحمن بن حاجی خواجه فیض محمد خان نبیرهٔ حضرت احمد جام ساکن قریه سروستان هرات ، بعهد امیر حبیب الله خان والئی افغانستان ، در جمادی الثانی ۱۳۳٤ه .

ش ۱٤۹۷/۱٦۲۰

۲٤٤۷/۲۰۵۰

۲٤۹۸/٦۳۳۰

● رسالهٔ دانشمندی

از شاه ولی الله محدث دهلوی . در سند کسب علم و دانش خود و طریق کسب دانش ومسایل تدریس و اکتساب .

آغاز : الحمد لله ملهم الحکم ، ومخبرل النعم ، والصلوة والسلام علی افضل من اوتی الکتاب واعطی افضل الخطاب .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۸٤م ، ۸ص ، ۲۵×۱۷س‌م .

ش ۱۷٦۳/۱۲٤٦

● رشحات عین الحیات

از علی بن حسین الواعظ الکاشفی . در ۹۰۹ه . در احوال و مناقب بزرگان سلسله نقشبندیه .

آغاز : الحمد لمن رش رشحات الحقایق والحکم .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۹۱۱م یا ۱۹۱۲ ، چاپ هفتم ، ۳٦٤ص ، ۲۷×۱۸ س‌م .

ش ٦۹٦۵/۷۰۲٤

● روض الازهر فی مآثر القلندر ... مع تکمله ... و تبصره ... مسمی به حوض الکوثر فی تکمله روض الازهر ... بتصحیح ... و توضیح ... و حواشی ... و مقدمه موسومه به مواهب القلندر لمن یطابع الروض الازهر والحوض الکوثر

Marfat.com

۱ـ «روض ...» از شاه تقی علی قلندر (۱۲۱۳-۱۲۹۰ه) بن شاه تراب علی .

در یک مقدمه و ده لطیفه و خاتمه . در اخبار و اذکار شاه تراب علی بن شاه محمد کاظم قلندری قادری کاکوری لکهنوی . (۱۱۸۱-۱۲۷۵ه) و مشایخ دیگر این سلسله ، متضمن آن مسایل عرفانی و کلامی ، دائرة المعارف نما است در مسایل تصوف و تذکرهٔ مشایخ سلسلهٔ قلندریه .

آغاز : الحمد لله الذی جعل ضمائر الاصفیاء من عباده معاون العرفان و مخازن الاسرار .

۲ـ «حوض ... » از حافظ شاه علی النور قلندر لوهٔ تقی علی قلندر در ربیع الاول ۱۲۹۱ه نگاشته است .

آغاز : الحمد لله الذی جعل المحبة اقوی سبب الوصول الیه .

۳ـ «مواهب ... » از مولانا شاه حبیب حیدر قلندر . در چهار «موهبت» :

۱ـ ذکر استادان شاه تقی علی قلندر . ۲ـ ذکر شاه تقی علی قلندر . ۳ـ ذکر علی النور قلندر . ٤ـ کیفیت تصحیح کتاب و تکمله .

مقدمهٔ این کتاب را در ۱۳۳۳ه نگاشته است .

آغاز : الحمد لله الذی جعل اولیائه کاشفین .

○ بفرمایش محمد حسن رضا وکیل حیدر آبادی ، مطبع اصح المطابع لکهنو ، ۱۳۳٦ه/ ۱۹۱۸م ، صفحات : ۳۱ (تقاریظ)+۳ (فهرست)+٦۱ (مقدمه)+۷۹۵ (متن و تکمله و قطعات تاریخ)+۱٦ (صوابنامه) ، ۳۳×۱۱س م .

ش ۱۳۹۵۵/۱٤۰٤٦

● ریاض الازهر مع تکمله حوض الکوثر

کلمات عربی را محمد علی خان عرف دوله خان رامپوری مخاطب به خوش ترجمه کرده است .

○ لکهنو ـ باهتمام محمد قادر بخش ، اصح المطابع تهوئی ٹوله ، ۱۳۳۱ه ، از ص۳۹۱ تا ۷۹٤+۱٦ (اغلاط نامه) ، ۳۰/۵×۲۱/۵س م .

ش ٦۲۰۰/۳۹۷۸

● روضة الاولیاء

از غلام علی آزاد بلگرامی . بسال ۱۱٦۱ه . در حالات اولیای خلدآباد معروف به روضه شریف لزدیک اورنگ آباد (هند) .

Marfat.com

آغاز : نحمدک یا من تقدست اما بعد عرض میدارد مؤلف این کلمات .

○ مطبع اعجاز صفدری ، ۱۳۱۰ه ، ۴۷ص ، ۲۳ × ۱۶سم .

ش ۱۶۸۵/۱۴۰۷

● زبدة المقامات=برکات احمدیه

از محمد هاشم کشمی . در ۱۰۳۷ه (=هو زبدة المقامات) به پایان رسیده است و تا بعد از ۱۰۴۲ه بر آن می افزوده است (رک به : احوال شاه محمد یحیی در همین کتاب) .

مشتمل بر دو مقصد و هر مقصد متضمن فصولی چند :

مقصد اول در چهار فصل : در بیان احوال پیر بزرگوار حضرت ایشان ... محمد الباقی ... و فرزندان و خلفای او .

مقصد دوم در ۱۱ فصل : در احوال حضرت مجدد الف ثانی و اجداد و اولاد و عقاید و عبادات و خوارق و خلفای ایشان .

آغاز : الحمد لله الباقی بالبقاء الابدی والدوام السرمدی .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۰۷ه/جنوری ۱۸۹۰م ، چاپ اول ، ۴۰۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .

ش ۲۰۴۶/۲۲۶۹

۷۴۱۷/۵۹۴۱

۴۲۲۳/۷۶۹۶

○ لاهور ـ بستان ادب ، باعانت محکمه اوقاف مغربی پاکستان ، پنجاب پریس ، ۳۴۷ص ، ۲۱ × ۱۴سم .

ش ۲۴۶۰/۲۴۴۷

○ ترکیه ، استانبول ـ مکتبه ایشیق ، ۱۳۹۷ه/۱۹۷۷م ، چاپ افست از روی چاپ مطبع منشی نولکشور ، کانپور در ۱۳۰۷ه ، ۴۲۱ص ، ۲۴ × ۱۷/۵سم :

ش ۱۱۸۷۱/۱۱۸۹۶

۱۲۲۰۲/۱۲۲۳۸

۱۲۷۳۰/۱۲۷۶۳

۳۶۲۷/۱۳۳۳۸

Marfat.com

● زیبا شجرات طیبات=شجرهٔ طیبه

از ارشد علی . به سال ۷ رجب ۱۲۷۳ه . در احوال حضرات قضاة سادات شهر گهاٹی ، مؤلف آنچه در رسالهٔ حضرت قاضی فیض الله و در مکاتیب بعضی از منشیان دیده و از زبان اکثر ثقاة شنیده و آنچه برای العین مشاهده کرده ، نوشته است . در چند «شجره» و «اصل» و «فرع» و «ثمره» .

آغاز : الحمد لله الذی خلق من الماء بشراً ... اما بعد عاصی پر معاصی ارشد علی تجاوز الله علی سیاته ،

○ حسب فرمایش خان بهادر حاجی سید انوار احمد شهر گهاٹوی ، اتحاد پریس ، بهار ، (هند) ، ۱۳۴۶ه ، ۲۸ص ، ۲۴ × ۱۶سم .

ش ۱۶۶۸/۱۴۴۷

● رسالهٔ سپه سالار

از سیدی فریدون بن احمد معروف به سپه سالار از مریدان مولوی . در تذکرهٔ مولوی رومی . مشتمل بر سه قسم :

قسم اول مشتمل بر دو فصل : ۱ـ اسناد خرقه و تلقین ذکر پدر بهاؤ الدین الولد محمد .
۲ـ در ذکر مقامات حضرت بهاؤ الدین محمد الولد .
قسم دوم مشتمل بر سه فصل : ۱ـ ذکر ولادت ومدت عمر مولانا روم .
۲ـ ذکر اساتید خرقه و تلقین و اصحاب صحبت .
۳ـ ذکر مناقب حضرت خداوندگار .
قسم سوم : ذکر اصحاب و خلفای خداوندگار .

آغاز : حمد بیحد احدی را جل جلاله که جلال هویت او از تصاویر عقل مبرا است و ثنای بیحد صمدیرا عمت نواله .

○ کانپور ـ مطبع محمود المطابع ، ۱۳۱۹ه ، ۷۹ص ، از ص۸۰۳ـ۱۰۰ رسالهٔ «مناقب ـ العارفین» ، آغاز اما بعد بر ضمائر خورشید لظائر نظارگیان مناقب مولانا رومی ، ۳۱ × ۲۰سم .

ش ۶۹۴۷/۸۳۷۸

● سفینة الاولیاء

از شاهزاده محمد دارا شکوه حنفی قادری در ۲۷ رمضان ۱۰۴۹ه . نخست بیان نسب و تاریخ ولادت و ابتدای نزول وحی و معراج و هجرت از مکه معظمه و وصول بمدینه حضرت

Marfat.com

رسالت پناه ، سپس تذکرهٔ خلفای راشدین و دوازده امام و چهار امام فقه و مشایخ سلسله قادریه و سلسله چشتیه و کبرویه و سهروردیه و متفرقه . ذکر ازواج مطهرات ، ذکر بنات طاهرات و نساء العارفات .

آغاز : الحمد لله ... اما بعد اگرچه احوال و معجزات حضرت سید انام و مناقب اصحاب و دوازده امام و مقامات اولیائی .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، مئی ۱۸۷۸م ، ۲۱۶ص ، ۲۷/۵ × ۱۸س م .

ش ۳۱۷۷/۲۹۲۶

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، مارچ ۱۸۷٤م ، ۲۱۶ص ، ۲٤ × ۱٦/۵س م .

ش ۳۹۷٦/۷۵۹۰

● سوانح حیات ابوالخیر = مقامات اخیار

از شاه ابو الحسن زید فاروق مجددی نقشبندی دهلوی . در ۱۳۹۲ه کتابی بزبان اردو بعنوان «مقامات خیر» نوشته بود . همان کتاب را بفرمایش مخلصین و ارادتمندان شاه ابو الخیر در افغانستان در ۲۶ ذی‌الحجه ۱۳۹٤ه ، بدین دو عنوان که از آنها تاریخ ترجمه نیز بر می آید ، بفارسی ترجمه کرده است .

در حالات حضرت شاه ابو الخیر عبدالله محی الدین فاروق نقشبندی دهلوی م (۱۳٤۱ه).

مشتمل بر مقدمه و نه فصل و خاتمه .

مقدمه در بیان نسب و ذکر آبای کرام تا حضرت مجدد .

فصل ها : ۱ـ در احوال حضرت ایشان (ابو الخیر عبدالله) از روز ولادت تا اول روز علالت . ۲ـ معمولات . ۳ـ کرامات الهیه بر حضرت ایشان . ٤ـ سلسلهٔ نسب . ۵ـ تحریرات و مکاتیب . ٦ـ ذوق شعر و سخن . ۷ـ بیان سلاسل سبعه . ۸ـ علالت و وصال . ۹ـ بعض قصائد و تواریخ وصال حضرت ایشان .

خاتمه : اولاد معنوی و صلبی حضرت ایشان .

آغاز : الحمد لله حمداً کثیراً طیباً مبارکاً علیه . . بندهٔ عاجز ابو الحسن زید فاروق عرض می دارد که عاجز دو سال پیشتر به زبان اردو در احوال پیر و مرشد . . . کتاب «مقامات خیر» نوشته بود .

○ دهلی ـ شاه ابو الخیر اکیڈیمی ، کاوب آفست پرنترس ، ربیع الاول ۱۳۹۵ه ، چاپ اول ، ۵۹۲ص ، ۲٤/۵ × ۱٦س م .

Marfat.com

ش ۱۶۲۶۱

● سیرالاولیاء

از سید محمد بن مبارک علوی کرمانی (م.۷۷۰ه) ، در احوال و ملفوظات مشایخ سلسلهٔ چشتیه . مشتمل بر ده باب :

۱ـ فضایل خواجگان چشت از حضرت محمد(ص) تا آخر عهد حضرت ... نظام الدین اولیاء.

۲ـ مناقب و فضایل و کرامات خلفای معین الدین حسن سنجزی و خلفای قطب الدین بختیار کاکی .

۳ـ مناقب و فضایل ... نبیرگان شیخ فرید الدین .

٤ـ فضایل خلفای نظام الدین .

۵ـ فضایل بعض یاران حضرت نظام الدین .

٦ـ در بیان ارادت و مرید و مراد و خلافت .

۷ـ بیان طهارت و آداب آن و ادعیه مأثوره و اوراد مقبوله منقول از شیخ فرید الدین و حضرت نظام الدین .

۸ـ بیان محبت و شوق و عشق و رؤیت باری تعالی و تقدس .

۹ـ در بیان سماع و وجد و رقص و غیر ذلک .

۱۰ـ در بیان بعضی ملفوظات و مکتوبات حضرت سلطان المشایخ .

آغاز : حمد متواتر و شکر متکاثر مر خدای را که مکرم گردانید .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد و مؤسسه انتشارات اسلامی لاهور ، چاپخانهٔ معارف ، ۱۳۹۸ه/۱۹۷۸م ، از روی چاپ سطبع محب هند دهلی ، باهتمام چرنجی لال در شعبان ۱۳۰۲ه افست شده است ، ٦+٦۰٦ص ، ۲۱×۱٤سم ، پیشگفتار از عارف نوشاهی .

ش ۸-۱۲۳۷۷-۷۸/۱۲٤۰۷

۱٦۲۷۸-۷۹/۱٦۱٦۸-٦۹

● طبقات نوریه در احوال مشایخ نور بخشیه

متن فارسی از صوفی محمد بن ملا محمد مرید بالواسطه میر شمس الدین محمد عراقی بت شکن .

Marfat.com

ترجمهٔ اردو از محمد سلیمان کیلانی .

متن فارسی از ص۱۳-۱۱۵ .

ترجمهٔ اردو از ص۱۱۹-۲٤۰ .

در احوال بزرگان سلسله نور بخشیه : سید نور بخش ، شاه قاسم بن سید نور بخش ، شاه قوام الدین ، شاه صفی الدین ، شاه مشهور الدین ، شاه بهاؤ الدین ، سید محمد نور بخش ثانی ، امیر سعد الحق . حالات شاگردان و خلفا سید محمد : شیخ شمس الدین محمد بن علی لاهیجی ، مولانا حسین کوکئی ، شیخ محمد بن حاجی محمد سمرقندی ، مولانا برهان الدین بغدادی .

آغاز (متن فارسی) : الحمد لله علی کل حال والصلوة والسلام علی حبیبه سیدنا محمد مرجع کل ذی حال ... اما بعد این مختصریست در احوال طبقات نوربه .

○ لاهور ـ مکتبه قدوسیه ، اشرف پریس ، ۱۹۶۹م ، ۲٤۰ص ، ۵/۲۱ × ۵/۱۳سم ، پیشگفتار از خالد گرجاکهی .

ش ۱٦۸۰۵

● فواید سعدیه = مجمع السلوک انتخاب از . . .

● فواید عثمانی

از سید محمد اکبر علی شاه دهلوی . در فواید مولانا محمد عثمان نقشبندی مجددی احمدی ، شامل مقدمه و شش فصل و خاتمه .

مقدمه : در بیان کیفیت مشغول بذکر حق سبحانه و بیان بعضی اوراد و آداب برای طالبان که منتسب اند بطریقه عالیه نقشبندیه .

فصل اول : در ملفوظات .

فصل دوم : در مکتوبات .

فصل سوم : در عبارات عجیبه و غریبه نصیحت آمیز .

فصل چهارم : در بیان خوارق و کرامات و مکشوفات .

فصل پنجم : در بیان معمولات .

فصل ششم : در بیان خلفای آنحضرت(ص) .

خاتمه : در بیان بعضی حالات و کیفیات امراض و انتقال .

آغاز : الحمد لله الذی جعل اللیل والنهار خلفة لمن ارادان یذکرا واراد شکوراه .

Marfat.com

○ پیر عبدالجبار خان متولی دربار نقشبندیه چک ۲٤۰ ضلع لائل پور ، استقلال پریس لاهور ، بت ، ۱٦۰ص ، ۲٤ × ۱٦سم .

ش ۱۹٤۲/۲۱۷٤

● کنز الرحمت (منظوم)

سرودهٔ محمد اشرف نوشاهی سنجری . در ۱۲۲۰ه (طغرای) . در شرح احوال حضرت سید حاجی محمد نوشه گنج بخش (۹۵۹-۱۰٦٤ه) و اولاد و مریدان ایشان .

آغاز : حمد ایزد را که خوان رحمت او بیکران
میرسد بر قدر قسمت هر یکی را جاودان

رک به : شریف التواریخ جلد سوم حصه چهارم ص۵ .

○ لاهور - اسلامیه سٹیم پریس ، باهتمام محمد عمر متخلص به محمد بن حضرت میران بخش بن قل احمد بن محمد اشرف سرایندهٔ کتاب ، ۱۳۲۹ه/۱۹۱۱م ، چاپ اول ، بخط محمد چراغ الدین ، ۱٦۸ص ، محشی ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۰۵۹/۱٦۸٤

٦٤۱۲/۸۲٦۸

● انتخاب از مجمع السلوک = فواید سعدیه

«مجمع ... » از مخدوم سعد الدین خیر آبادی (م۱٦ ربیع الاول اواخر قرن دهم با اوایل قرن یازدهم هجری) ، بن قاضی بڈهن بن شیخ محمد ساکن قصبه انام ، نگارندهٔ شرح مصباح ، شرح کافیه ، شرح جامی ، شرح بزودی در علم اصول ، شرح رساله مکیه در تصوف .

انتخاب بنام «فواید ... » از ابو علی ملقب به محمد ارتضا علی خان صفوی گوپاموی . در شرح احوال :

حاجی شاه قوام الدین ، مخدوم شیخ سارنگ ، مخدوم شیخ سینا ، شیخ مخدوم سعد ، مخدوم شاه صفی ، سید نظام الدین عرف شیخ المهدیه .

آغاز : حمد بیغایت حکیمی که سماء صدور عارفان را بنجوم تجلیات جمال باکمال خود مزین گردانید .

○ لکهنو - چند صفحات اول در مطبع حافظ محمود حسن و بقیه کتاب در مطبع منشی نولکشور ، جون ۱۸۸۵م/رمضان ۱۳۰۲ه ، ۲۵۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .

Marfat.com

ش ۱۰۳۸/۱٤۲۲

۱٤۷۹/۱٦۳۹

۱۸۲۵/۱۲٦۰

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۳۱۹ه/سپتمبر ۱۹۰۱م ، ۲۵۰ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵سم .

ش ۱۰۳۹/۱٤۲۱

۱٤۷۲/۱٦٤۵

● مقالات صفوة الصفا=المواهب السنیه فی المناقب الصفویه

● مقامات قطبیه و مقالات قدسیه

از شیخ عبدالحلیم بن شیخ رحمکار ، شاید در ۱۰٦٦ه تالیف شده است (ص۳٦۷) .

ترتیب از ابو اسد الله مهتد الله بن عطاء الله در ۳۰ ربیع الثانی ۱۳۱۸ه .

مشتمل بر دو بخش :

۱ـ مقامات قطبیه ، ص۱ـ۱۸۰ (ج۱) .

۲ـ مقالات قدسیه ، ص۱۸۱ (ج۲) .

بخش اول در ۱٤ باب و تتمه .

دیباچه از مرتب ، مشتمل بر وصیت مؤلف که سالک را قبل از سلوک و روانگی کدام کدام امر لازمی است ورنه خطر هلاکت است .

باب ها : ۱ـ اسم های حضرت ایشان و طریقهٔ خود آنصاحب و طریق تربیت مریدان .

۲ـ مراتب و مقامات اولیاء الله و اینکه شیخ صاحب چه مرتبه داشت .

۳ـ ریاضت و مجاهده حضرت ایشان .

٤ـ در محبت و درد و حالات او .

۵ـ در پنج بناء اسلام .

۱۰ـ در سر انسانی و تواضع وغیره .

۱٤ـ در کشف و کرامات حضرت ایشان از زمانه طفولیت تا آخر عمر و بعد وفات و متفرق اعمال .

تتمه ـ در کرامات و خرق عادت شان که در کتاب شیخ عبدالحلیم نیست .

Marfat.com

خاتمه ـ در حالات وقت مرگ حضرت شان و تدفین .

آغاز (دیباچهٔ مرتب) : الحمد لله ... بعد از حمد وصلوة بر رسول میگوید عبدالحلیم که او وسیله جوینده است .

○ دهلی ـ بحسن و سعی ابو اسد الله مهتد الله کاکا خیل نبیرهٔ مؤلف ، مطبع جنرل پرنٹنگ پریس ، رجب ۱۳۱۸ھ ص۱-۱۸۰ ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵سم .

ش ۳۸۸۵/۵۴۶۰

❻ ملفوظات نقشبندیه

از **محمود** . در شرح حال حضرت بابا شاه مسافر صاحب اورنگ آبادی پنچکی (م۵ رجب ۱۱۲۶ھ) . پیش ازین شیخ فضل الله بن شیخ عطاء الله لقشبندی خواسته بود که احوال شاه مسافر را جمع آوری کند اما شاه مسافر اجازه نداد ، سپس عنایت بیگ خان مرید خاص او واسطه شد و محمود موفق به کسب اجازه شد . میر عبدالله بن میر محمد طاهر هراتی مرید خاص او شاه مسافر نیز به مؤلف تحریک و تشویق کرده است .

آغاز : الحمد لولیه والصلوة علی نبیه محمد و آله و صحبه اما بعد نیازمند درگاه ودود فقیر محمود که کمترین خاکبوسان ... حضرت شاه مسافر قدس سره از مدتی میخواست .

○ اورنگ آباد ـ نظامت امور مذهبی سرکار عالی؛ ۱۳۵۸ھ ، ۱۷۶ص ، بخط سید حیدر بادشاه قادری الحسنی ، ۲۵ × ۱۷سم ، از روی نسخهٔ خطی مؤرخ ۱۲۴۱ھ ، بخط محمد امیر الدین بن محمد نصیر الدین مقدم کاغذی واژه مخزونهٔ کتابخانهٔ صالحه بیگم همسر شاه غلام محمود آخرین سجاده نشین درگاه شاه مسافر .

❼ مناقب العارفین

از **شمس الدین احمد** افلاکی عارفی . آغاز تألیف در ۷۱۸ھ .

مشتمل بر ۱۰ فصل .

۱ـ مناقب سلطان العلما ... بهاؤ الحق والدین الولد .

۲ـ مناقب برهان الحق والدین المحقق المدقق الترمذی .

۳ـ مناقب حضرت مولانا .

۴ـ مناقب سلطان الفقراء شمس الحق والدین التبریزی .

۵ـ مناقب صلاح الحق والدین المعروف به زرکوب .

۶ـ مناقب حسام الحق والدین المعروف باین اخی ترک .

Marfat.com

۷ـ ذکر حضرت مولانا بهاء الحق والدین .
۸ـ ذکر جلال الحق والدین فریدون محمد بن محمدن العارف البلخی .
۹ـ ذکر شمس الملة والدین حلبی امیر عابد اعظم .
۱۰ـ ... اسماء الاخلاق الاولاد والاخلاف .

چاپ حاضر فقط چهار فصل اول را دارد . متن کامل این کتاب به تصحیح تحسین یازیجی از طرف انجمن تاریخ ترک آنقره در ۱۹۵۹م بچاپ رسیده است .

آغاز : الحمد لله الذی نور قلوب اولیائه بانوار المعانی والبیان و اجری من فیض فضله علی لسان الانسان .

○ آگره ـ مطبع ستارهٔ هند ، ۱۸۷۹م ، ۳۹۶ص ، ۲۴×۱۶سم .

ش ۳۷۶۴/۴۸۶۷

۳۳۴۰/۷۳۹۶

● المواهب السنیه فی المناقب الصفویه = مقالات صفوة الصفا

از توکلی بن اسماعیل بن حاجی اردبیلی مشتهر به ابن بزاز ، مرید صدر الدین موسی پسر بزرگ صفی الدین اردبیلی . در احوال و مناقب شیخ صفی الدین اسحق اردبیلی .

مشتمل بر مقدمه و دوازده باب .

مقدمه در دو فصل : ۱ـ در آنچه خبر نبوی بر ظهور قدس الله سره دلالت دارد .
۲ـ آنچه اولیا پیش از ظهور قدس الله سره از ظهور او خبر داده اند .
باب ها : ۱ـ در ذکر احوال ابتدای حال قدس الله سره ، مشتمل بر یازده فصل .
۲ـ در کرامات قدس الله سره که تعلق بنجات مردم دارد ، منطوی بر سه فصل .
۳ـ در کراماتی که از نظر عنف محض ظاهر شده ، منقسم بر سه فصل .
۴ـ در کلمات و تحقیقات او مرتب بر شش فصل .
۵ـ در کرامات که در اصناف حیوانات وغیرها بظهور آمده است در سه فصل .
۶ـ در ذکر سماع و وجد او قدس الله سره .
۷ـ در کرامات متنوعه ، منعقد بر پنج فصل .
۸ـ در ذکر سیوت رضیه او ، مرتبط بر بیست و هفت فصل .
۹ـ در ذکر مرض و نقل او از عالم فانی بحیات باقی ، شامل در فصل .
۱۰ـ در کراماتی که بعنایات بظهور آمده است ، بر سه فصل .
۱۱ـ در ذکر عظمت و شهرت او و خلفای او که در اقطار زمین اند ، منعطف بر سه فصل .

Marfat.com

۱۲ـ در ذکر کرامت مریدان او ، مفصل بر دو فصل .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله ... اما بعد اقل گم گشتگان و احقر ... احمد ابن المرحوم الحاج کریم التبریزی بحضور اخوان الصفا معروض میدارد .

آغاز (متن) : الحمد لله الولی الحمید والصلوة والسلام علی خیر خلقه خاتم الانبیاء ... اما بعد این مسکین کم بضاعت و مفلس بی طاعت که هیچ بر درگاه .

○ بمبئی ـ مطبع مظفری ، صفر المظفر ۱۳۲۹ه ، ص۲-۳۸۳ ، بخط احمد التبریزی ، صفر ۱۳۲۹ه ، ۲۷/۵ × ۲۱سم .

ش ۱۲۵۲۹/۱۲٤۹۹

● نظم الدرر فی سلک السیر

از صفی الله المعروف به ملا بانده . در ٦ جمادی الاول ۱۲۹۳ه پس از نماز پیشین در مزار والد حضرت محمد سعید پیش قبر او و قبر جد آن حضرت یار محمد در ۱٦ باب نگاشته است .

بیان سلسله مبارکه سید امیر نقشبندی ابن محمد سعید ابن یار محمد در ۱٦ باب :

۱ـ در بیان عقاید آنحضرت و تابعان او موافق کتاب الله و سنت رسول الله ... و اجماع امت و موافق مذهب اهل سنت و جماعت دستند و مخالف این عقاید همه باطل و مردود اند .

۲ـ در شمائل آنحضرت (سید امیر نقشبندی) ... این شمائل در جمادی الثانی ۱۲۷٤ه بعربی تصنیف شده بود ، باز در ۱۲۹۳ بفارسی ترجمه شده و در این کتاب مندرج گردیده ، این باب مشتمل بر ست بر ۲۳ فصل .

۳ـ ذکر حظوظ یعنی بهره های آنحضرت از اسمای حسنی .

٦ـ در بیان رسیدن ادراک این فقیر بکنه علم آنحضرت ... و بقدر استعداد خود بطریق اجمال .

۷ـ بعضی از اقوال آنحضرت ... که طالب راه طریقت را بکار آیند .

۸ـ بعضی اقوال آنحضرت که منقول اند از بعضی مریدان عالمان و تابعان فاضلان آنحضرت، در سه فصل .

۹ـ در ذکر اخوند سواد که پیش ازین مشهور بود باخون صاحب بیکی و آن قریه است بر لب دریا اباسیند والحال معروف ست بصاحب سواد و ذکر اخلاق او .

۱۰ـ در ذکر عالمان که تابعان اخوند سواد منبع شر و فساد اند و اخلاق .

Marfat.com

۱۶ـ در بیان لحوق آنحضرت بجوار قرب جل و علی و رحلت نمودن ایشان .

آغاز : سپاس مر قادر ذوالجلال را که همه مخلوقات را از کتم عدم بفضای وجود بر کشید .

○ دهلی ـ مطبع فاروق ، ۱۳۰۵ه ، ۳۳۶ص ، ۲۵/۵ × ۱۷س‌م .

ش ۱۶۶۴۸/۱۶۶۴۸

● نفحات الانس

از جامی . در ۸۸۳ه .

آغاز : الحمد لله الذی جعل مرائی قلوب اولیائه .

رک به : جامی ، ترجمهٔ لوشاهی : ۳۶۶ -

○ (کلکته ـ بکوشش مولوی غلام عیسی ، عبدالحمید و کبیر الدین احمد ، ایشیاٹک سوسائٹی بنگال ، ۱۸۵۹م) ، ۷۲۲ص ، ناقص الآخر ، ۲۱ × ۱۳س‌م ، چاپ حروفی .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، ربیع الثانی ۱۳۲۳ه/جون ۱۹۰۵م ، چاپ پنجم ، ۵۷۲ص ، محشی ، ۲۶/۵ + ۱۷/۵س‌م .

ش ۱۷۲۰۰

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ الهی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیه سٹیم پریس ، بخط محمد عبدالقادر سپرا ساکن حضرت کیلیانواله ضلع گوجرانواله ، ۱۳۴۵ه/۱۹۲۷م ، ۲۷ × ۱۸س‌م ، ۴۳۵ (+ ۱)ص .

ش ۱۳۲۸/۹۷۷

۶۰۵/۱۸۰۹

● واه فیض هدایت

از محمد الدین غلام قادری سروری اویسی ولد میان جیلانی بخش قریشی هاشمی ساکن گجرات (پنجاب) . در ۲۲ نوامبر ۱۹۰۷م نگاشته است . وی در هفده سالگی در ۱۲۹۰ه از هدایت سلطان باهو (م۱۱۰۲ه) ، استفاده شروع کرد و ۳۲ سال ادامه داد و ۲۵ اثر او را مطالعه کرد که اساسی آنها را آورده است . رسالهٔ حاضر :

«دربارهٔ تحقیق بیعت یافتن سلطان انعارفین حضرت سلطان باهو صاحب و تحصیل معرفت و علوم بی واسطه ظاهر و با واسطه ظاهر و تصور شیخ و تصور اسم الله ذات و علامات پیر کامل و طالب صادق و پیری مریدی» است . در دو فصل : ۱- در بیان تحصیل علوم و معرفت بدون واسطه

Marfat.com

ظاهری بطریق توحید و علم لدنی . ۲- در بیان تحصیل علوم و معرفت بواسطهٔ ظاهر وبیعت گرفتن از مرشد بطریق تقلید .

همین نگارنده در ۱ صفر ۱۳۲۰ه ، شرح احوال مولوی یسین ساکن چک لاله ضلع گجرات نوشته بود .

آغاز : الله نور السموات والارض ، معنی : خدایتعالی منور کننده آسمانها و زمین است.

○ لاهور - کریمی پریس ، ۱۹۲٤م ، ۹۲ص ، بخط یسین ساکن چک لاله ضلع گجرات ، ۳۰ صفر ۱۳۲۲ه ، چاپ سوم ، ۲٤×۱۵/۵سم .

ش ۱۲٤۳/۱۷۷۲

● وصیت نامه

از قاضی ثنا الله عثمانی حنفی مجددی پانی پتی ، در هشتاد سالگی .

آغاز : الحمد لله الذی خلقنی من اصلاب المسلمین و ارحام المسلمات ومن علینا .

○ بفرمایش محمد سعید تاجر کتب کلکته ، مطبع مجیدی کانپور ، محرم ۱۳۳۷ه ، همراه با مالابدمنه ، ص۱۹۰-۱۹۸ ، ۲٤ × ۱۵سم .

ش ۱٦۹۳۵

٤

○ حیدر آباد - اکادیمیه الشاه ولی الله الدهلوی ، ۱۹٦٤م ، چاپ اول ، بتصحیح و ترجمهٔ اردو محمد ایوب قادری ، ص۱٤۳-۱٤۲ ، در مجموعهٔ وصایاء اربعه ، ۲۲ × ۱٤سم .

ش ۳٤٦۱/۲٤٤۸

۵۵٦۸/٤۲۹۰

۵۵٦۷/٤۲۹۱

۵۸۸۲/۵۰۷۷

● وصیت نامه=مقاله الوصیة فی النصیحة

از شاه ولی الله محدث دهلوی وصایا به اولاد و احباب خود .

آغاز : الحمد لله ملهم الحکم ، و مفیض النعم . والصلوة والسلام علی سید العرب والعجم.

○ کالپور - مطبع منشی نولکشور ، اگست ۱۸۸٤م ، ۸ص ، بر حاشیهٔ رسالهٔ دانشمندی ، ۲۵ × ۲۷سم .

ش ۱۲٤٦/۱۷٦۳

Marfat.com

● وقایع شاه معین الدین چشتی

از باهو لال بن منشی کشوری لال اله آبادی. ترجمهٔ باب سوم «هدایة المعین» تألیف شیخ رحمت الله بن شیخ جمال بن قطب الدین دهلوی است. در آن از مونس الارواح تألیف جهان آرا بیگم و سفینة الاولیاء مؤلفه داراشکوه و اشجار الجمال تألیف راجی محمد بن راجی یار محمد و اخبار الاخیار تألیف عبدالحق محدث دهلوی نیز بهره گرفته است.

در احوال وکلمات و خوارق عادات وکرامات و قبیله داری و عیال داری حضرت معین الدین چشتی.

آغاز: حمد خالقی را که از قدرت کاملهٔ خود آنچنان اولیاء اهل دل را که لسان نطق.

○ لکهنو - مطبع منشی نولکشور، اگست ۱۹۱۳م/رمضان ۱۳۳۱ه، چاپ ششم، ۶۰ص، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م.

ش ۱۹۵۸/۹۶۶

۱۶۶۶/۱۴۴۹

● هدایة المعین، ترجمهٔ باب سوم = وقایع شاه معین الدین چشتی

● هدیه احمدیه

از شیخ احمد ابو الخیر مکی.

«مشتمل بر انساب صاحبزادگان مجددیه از اوان حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی قدس سره تا این زمان» و حالات ایشان.

در آخر رساله نگارنده چنین پوزش خواسته است:

«تخمیناً عرصهٔ ده سال میشود که مسودهٔ رسالهٔ هدیه احمدیه در بهوپال نوشته بودم سپس بماه محرم ۱۳۰۷ه از سر نو ترتیب داده ختم کردم. ثالیاً بعد نظر ثانی بماه محرم ۱۳۱۲ه بمواجهه ... محمد معصوم نقشبندی ... تصحیح و تنقیح نموده باتمام رسالیده در مطبع فرستادم».

آغاز: اما بعد حمد الله علی آلائه، والشکر علی نعمائه والصلوة والسلام علی سید محمد خاتم الرسله وانبیائه ... میگوید که از وقتیکه این حقیر وارد دیار هندوستان شده.

○ کانپور - بفرمایش محمد عبدالعزیز خان، مطبع انتظامی، ۱۳۱۴ه، ۱۰۸ص، رحلی، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م.

ش ۱۹۳۱/۲۱۶۴

Marfat.com

ب ـ شرح احوال حکماء و علماء

● احوال حکماء

از «خلاصة الاخبار» نگاشتهٔ اسیر خاولد شاه بیرون کشیده است .

آغاز : امام شمس الدین محمد شهر زوری که مؤلف تاریخ حکماء است آدم و شیث و ادریس را علیهم السلام .

○ لندن ـ اورینتل پریس ، جون ۱۸۰۱م ، ص۳۲-۴۲ ، ۵/۲۶×۹/۳سم ، همراه با ترجمهٔ انگلیسی ، چاپ حروفی به خط نستعلیق .

ش ۲۵۷۹/۵۴۸۴

● تاریخ الحکماء المسمی به درة الاخبار و لمعة الانوار یعنی ترجمهٔ تتمهٔ صوان الحکمة

از امام ظهیر الدین ابوالحسن علی بن ابی القاسم زَید البیهقی (م۵۶۵ه) .

تذکرهٔ ۱۱۱ حکیم :

۱- حنین بن اسحق المترجم (تتمه ۱۵) . ۲- پسرش اسحق بن حنین . ۳- جیش طبیب . ۴- ثابت بن قرة الحرانی . ۵- محمد بن زکریا الرازی . ۶- علی بن زین (والصواب : ربن) الطبری . ۷- اسحق بن سلیمان . ۸- ابو الحسن البسطامی . ۹- ابو ذکریا نیشاپوری . ۱۰- ابو الحسن الضمیری . ۲۰- یعقوب بن اسحق الکندی . ۳۰- الحکیم ابن هرون (زهرون؟) الحرانی . ۴۰- ابن اعلم الشریف البغدادی . ۵۰- الحکیم ابو عبید الله المعصومی . ۶۰- ابو القسم الحسین بن المفضل الراغب . ۷۰- ابو علی الاخلاطی متفلسی . ۸۰- الحکیم ظهیرالحق محمد مسعود الادیب الغزنوی . ۹۰- الامام الاوحد ابو المعالی مجد الدین ابی نصر (کذا) بن محمد الرشیدی . ۱۰۰- الحکیم ابو الفتح الخازن . ۱۱۱- الدستور الحکیم العلامه .

آغاز (دیباچهٔ مترجم) : حمد و سپاس (ستایش؟) غاشیه کش تقدیسات قطان خطایر جبروت و شکر و سپاس ساقه دار طلیعه تسبیحات ملائکه .

Marfat.com

آغاز : (متن) : اول عقد حکماء اسلامی ، در ترجمهٔ لغت یونانی .

○ حیدر آباد دکن ـ مطبع دستگیری ، ۱۳۵٤ف ، چاپ اول ، ۱۳٦ص ، ۲۵/۵ × ۱۷/۵س‌م ، برای امتحان «منشی فاضل» .

ش ۱۷۲۱٤

● تاریخ سلاطین یونان و تاریخ حکمای فلاسفهٔ یونان

از انگلیسی بفارسی ترجمه شده است ، تاریخ قدیم است .

آغاز : بدانکه یونان از ولایت مشهور قدیم دنیا است .

○ بمبئی ـ میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی ، ۱۳۰٤ه ، ٦٤ص ، ۲٤ × ۱۵س‌م .

ش ۱٦۹۷۰

● تذکرة الخواتین

ترجمه ایست با تصرف و اضافه ، بر اساس «مشاهیر النساء» تألیف **محمد ذهنی افندی** . نام مترجم شناخته نیست اما بدستور شاهجهان بیگم رئیسهٔ بهوپال ترجمه کرده است . در مقدمه می نویسد :

«در شرح حال مشاهیر نسوان عالم از عرب و روم و هند و عجم از صدر اسلام تا کنون مشتمل بر اوصاف حمیده و صفات پسندیدهٔ آنها و اشعاری که در عربی و فارسی و ترکی گفته اند و حکایات و عجائباتی که از آنها روایت شده که ارباب تصانیف و مصنفین تراجم ذکری از آنها نکرده اند بترتیب حروف تهجی تصنیف و انطباع یافت» . در شرح احوال ۹٦ زن .

آغاز : خامهٔ صنع که اوراق جهان آراید ـ خلد را نیز بخیرات حسان آراید . زهی نگارندهٔ قادر و برازندهٔ قاهر که در مشیمهٔ امهات صورت بنات را جمال معنی داد .

○ بدون ذکر مطبع ، بخط میرزا مهدی شیرازی ، ۱۳۰٦ه ، ۱۷۸ص ، ۲٤ × ۱٦س‌م .

ش ۲۷۴۳/۲۹۸۷

۱۷۲۹۸

● تذکرهٔ علمای هند=تحفة الفضلا فی تراجم الکملا

از **محمد عبدالشکور** معروف به **رحمان علی** (۱۲٤٤-۱۳۳۵ه) ، بسال ۱۳۰٦ه .

«این کتاب مرتب است به ترتیب حروف هجا تا نظار کتاب را بتلاش ترجمه عالمی دقت رو له نماید و ذکر مأخذ و معاونین در خاتمه خواهد آمد» (دیباچه) .

Marfat.com

ترجمهٔ اردوی این تذکره با تعلیقات بسیار مفید نگاشتهٔ دکتر محمد ایوب قادری مرحوم چاپ شده است .

آغاز : حمد بیحد و ثنای لا تعد حکیم راست علم بالقلم و سپاس بیقیاس علیمی را علم الانسان مالم یعلم .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، جمادی الاول ۱۳۱۲ه/نومبر ۱۸۹٤م ، چاپ اول ، ۲۸۲ص ، ۲۲/۵ × ۱۵سم .

ش ۶۹۲۹/۵۰۰۹

○ لکهنو ـ حسب ایمای مؤلف ، مطبع منشی نولکشور ، چاپ دوم ، ذی الحجه ۱۳۲۲ه/ نومبر ۱۹۱٤م ، ۲۸۲ص ، ۲٤/۵ × ۱۶سم .

ش ۱۵۶۷/۱۲۰۱

۱۱۵۷/۱۸۵۳

۵۱۷۸/۲۵۸۹

● چهار عنصر

از میرزا بیدل . در ۱۱۱۶ه نگاشته است ، در احوال خود و آن کسانی که از آنان استفاده علمی و روحانی کرده بود .

آغاز : خداوندا زبان معذور بیصرفه سرائیست .

○ شاهدره دلهای (ضلع میرٹھ ، هند) ـ حسب الارشاد حافظ محمد حسین دهلوی ، مطبع احمدی ، دهم ذی الحجه ۱۲۷۷ه ، بخط محمد مقصود ، ۲٤۶ + ۱۱۲ + ۱۰۰ + ۱٤۰ص ، ۲٤ × ۱۶سم .

ش ۹٤۷۵/۹٤۳٤

۱۶۱۲۵/۱۶۰۱۵

○ بمبئی ـ مطبع صفدری ، سوم صفر ۱۲۹۹ه ، ۱۳۶ص ، ۳۲ × ۲۳سم .

ش ۸۳۳۳/۱۵۰۷

۸۳۳۲/۶۶۶٤

● حالات هنروران

Marfat.com

از دوست محمد کتابدار بهرام مرزا (م۹۵۷ه) در ۹۵۲ه بدستور طهماسپ صفوی حسینی و ابو الفتح بهرام . چو تاریخ اتمام پرسید گفتم - «ابو الفتح بهرام عادل زنادی» . مقدمه از محمد عبدالله چغتائی در ۱۳۵۵ه/۱۹۳۶م . عنوان کتاب را نگارندهٔ مقدمه تعیین کرده است . بعنوانهای :

حالات هنروران ، اسامی نسخ نویسان ، بیان استادان ، خط نستعلیق ، مقدمهٔ نقاشان و ندیمان ماضی ، ندیمان کتاب خانه ، دعا و تاریخ .

آغاز : شیرین ترین خطی که محرران کارخانهٔ دعوی زینت بخش مرقع انشاء .

○ لاهور - محمد عبدالله چغتائی ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، ۱۹۳۶م ، ۳۸ + ۸ مقدمهٔ انگلیسی ، ۲۰ × ۱۶/۵سم .

ش ٤٧٦٤/٥٤٠٧

٦٩٢٥/٥٠١٧

۱۷۲۳۷

● قصص العلماء

از محمد بن سلیمان تنکابنی . در ۱۲۹۶ه . هشت سال پیش از این «تذکرة العلماء» نوشته بود .

مشتمل بر شرح حال روحانیان و فقهای شیعی . تکمله در رد نصاری ، در مقدمه می نویسد :

«این حقیر در کتاب تذکرة العلماء اعلام را بترتیب حروف هجا ذکر کرده ام چنانکه ارباب علم رجال را بترتیب حروف هجا مذکور داشته اند ، لیکن در این کتاب اسامی علماء را بترتیب اجازات و ترتیب ازمنه و اعصار مرتب داشته ام و بحساب ابجد بحروف نشان گذاشتم و ابتدا نمودم به علماء زمان خود و درمیان ایشان ابتدا نمودم ، باسم استاد آقا سید ابراهیم بن سید محمد باقر موسوی» .

همراه با دیباچهٔ عبدالعلی بن القاسم طالقانی که اسامی اساتذهٔ مؤلف را آورده است .

آغاز : الحمد لله الذی انعم علی العباد بالعلوم الکافیه فی السداد والمحتاج الیها فی الرشاد ... و بعد بندهٔ شرمسار درگاه آفریدگار محمد بن سلیمان التنکابنی بر صفحهٔ صحیفه اذهان اعیان و اجلاء اخلاء اخوان می نگارد .

○ بسعی حاجی میرزا ولی الله بن اخوند ملا محمد حسن خراسانی محلاتی ، بخط سید حسن علی عابدی لکهنوی ، رمضان ۱۳۰۶ه ، ۱۶ + ۲۵۶ص ، ۳۲ × ۲۳سم .

Marfat.com

ش ۲۲۶۶/۲۶۰۲

● مآثر رحیمی

از ملا عبدالباقی نهاوندی . در ۱۰۲۵ ه ، در شرح حال خانخانان عبدالرحیم خان و رجال فرهنگی معاصر او .

رک به : تاریخ تذکره های فارسی ۲ : ۷۴۶ .

○ (کلکته ـ ایشیاتک سوسایتی بنگال ، بسعی و اهتمام محمد هدایت حسین ، ۱۹۳۱م) ، ناقص الطرفین ، ص ۸۰۱-۱۶۹۶ ، چاپ حروفی ۲۴×۱۵س م .

ش ۴۱۸۶/۷۵۳۶

● نامهٔ دانشوران ناصری

گرد آوردهٔ گروه دانشوران مشتمل بر : میرزا ابو الفضل ساوه ای ، میرزا حسن طالقانی ، عبدالوهاب قزوینی معروف به ملا آقا و محمد معروف به المهدی . دائرة المعارف رجال معروف اسلام است .

رک به : استوری ۱/۲ : ۱۱۷۳ .

جلد اول

از ابن بابویه قمی تا ابراهیم طبری .

آغاز : سبحانک من الله تقدس ذاته عن مساس الاوهام .

○ ایران ـ مطبع علی قلی خان قاجار ، شعبان ۱۲۹۶ه ، بتصحیح میرزا حسن طالقانی ، بخط میرزا حبیب الله خاقانی شیرازی و میرزا محمد رضا صفا ، ۸۰۰ص ، ۳۰/۵×۲۰/۵س م .

ش ۸۲۰/۱۵۲۲

جلد دوم

از ابو البقا عکبری تا ابن سید الناس .

○ ایران ـ مطبعهٔ دولتی ، ربیع الاول ۱۳۱۳ه ، بخط محمد طاهر الدرجزینی ، ۷۵۶ص ، ۳۰/۵×۲۰/۵س م .

ش ۸۱۹/۱۵۲۸

جلد سوم

مشتمل بر احوال ۱۵۸ تن .

Marfat.com

از ابو الصلت مغربی تا ابو هاشم صوفی . بانضمام احوال ادارات مظفر الدین قاجار .

آغاز : بعد الحمد والصلوة چنین گوید افقر الناس من الحاضر والبادی محمد مهدی شمس العلماء عبدالرب آباد .

○ ایران - غره محرم ۱۴۱۸ه ، تاریخ کتابت شوال ۱۳۱۷ه ، ۱۶۲ + ۶۰ص ، ۳۳/۵ × ۳۱/۵سم .

ش ۸۱۸/۱۵۲۹

جلد چهارم

از اخطب خوارزم تا سید تاج العارفین . بانضمام احوال ادارات مظفر الدین .

آغاز : الحمد لله الذی خلق الانسان علم البیان .

○ ایران - ۱۳۲۰ه ، ۱۵۴ + ۶۳ص ، ۲۴ × ۲۱سم .

ش ۸۱۵/۱۵۳۱

جلد پنجم

در شرح احوال ۲۵ تن از تاج الدین تا شیخ ابو الفضل مؤرخ ، بانضمام احوال وزارت خانه و ادارات دولتی قاجاریه.

آغاز : بدانکه آدمی را دو گونه فرزند است یکی مادی و جسمانی .

○ ایران - شوال ۱۳۲۱ه ، ۱۵۹ + ۶۹ص ، ۳۳/۵ × ۲۰/۵سم .

ش ۸۱۴/۱۵۳۲

جلد ششم

از ذوالنون مصری تا شیخ داؤد انطاکی . بانضمام فهرست اسامی سلاطین قاجاریه ، و اعمام سلطنت و اسامی شاهزادگان و امرا و خوانین و آقایان قاجار .

آغاز : نامش ثوبان و کنیتش ابوالفیض و پدرش ابراهیم ست .

○ (ایران) - ذیقعد ۱۳۲۲ه ، ۱۸۳ + ۶۷ص ، ۳۳/۵ × ۲۰/۵سم .

ش ۸۱۶/۴۰۰۱

جلد هفتم

از سلمان فارسی تا شاه نعمة الله ولی بانضمام احوال ادارات مظفر الدین قاجار .

آغاز : الحمد لله الذی خلق الانسان شعوباً و قبایل .

○ (ایران) - ۲۶ محرم ۱۳۲۴ه ، ۱۵۳ + ۶۹ص ، ۳۴ × ۲۱سم .

ش ۸۱۷/۱۵۲۰

Marfat.com

ج - شرح احوال شعراء

● آتشکدهٔ آذر

از لطف علی آذر بیگدلی . بسالهایی ۹۳-۱۱۷٤ه ، تذکرهٔ شعرای فارسی زبان تا آخر قرن دوازدهم .

آغاز : در طوف حرم دیدم دی مغبچه ای میگفت - این خانه بدین خوبی آتشکده بایستی . فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بیقیاس قدیمی است .

○ تهران - مؤسسه نشر کتاب ، چاپ افست محمد علی علمی، اردی بهشت ۱۳۳۷ شمسی، ۷+٤۷۹+۸٤+٦۷ص ، ۲٤×۱۷سم ، بخط علی متخلص بهسیدی ماه رجب۱۲٤۷ه ، مقدمه و فهرست و تعلیقات از سید جعفر شهیدی .

ش ۷۵۲/۷۵۰

● ابو عبدالله رودکی و آثار منظوم رودکی

از عبدالغنی میرزایف در ۱۹۵۸م . در دو قسمت :

۱- «ابو عبدالله رودکی» ص۷-٤۳۷ در شش باب :

۱- زمان رودکی . ۲- تاریخ آموخته شدن رودکی . ۳- حیات رودکی . ٤- میراث ادبی رودکی و نتیجه های تدقیقات برده شده . ۵- موضوع و طرفهای غایه وی آثار باقیماندهٔ رودکی . ٦- مقام رودکی .

۲- رودکی ، آثار منظوم ص٤٤٤-٦٤٦ .

مشتمل بر قصاید و مقطعات و ابیات پراگنده که بهم مربوط است . و رباعیات ، و ابیات پراگنده که بهم پیوسته است . و ابیات پراگنده از مثنوی بحر رمل منظومه کلیله و دمنه و ابیات پراگنده از مثنوی بحر متقارب ، و ابیات پراگنده مثنوی بحر خفیف و مثنویهای اوزان دیگر .

آغاز (سر سخن) : در آخر های سال گذشته وظیفهٔ تالیف نمودن .

آغاز (کلام منظوم از ص٤٤۵) : زهی فزوده جمال تو زیب و آرا را
شکسته سنبل زلف تو مشک سارا را

Marfat.com

○ ۱ـ استالین آباد ، نشریات دولتی تاجکستان ۱۹۵۸م .

۲ـ مسکو ، ادارهٔ انتشارا «دانش» ، ب‌ت ، ۹٤٦ص ، ۲۱ × ۱٤سم .

ش ۸۸۹۹/۸۸۵٦

● احوال و آثار میرزا اسدالله خان غالب

از محمد علی فرجاد ایرانی . در ۱۳۵۵ش . هنگامی که ماموریت فرهنگی در پاکستان داشته است . همراه با پیش‌گفتار هایی از دکتر محمد جعفر محجوب و دکتر عبدالشکور احسن استاد ممتاز دانشگاه پنجاب لاهور .

آغاز (مقدمهٔ مؤلف) : زبان فارسی در شبه قاره هند و پاکستان سابقه ای دراز دارد .

آغاز (متن) : اگرچه از تاریخ پیدایش پاکستان به صورت کشوری مستقل زمانی دراز نمی‌گذرد .

○ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد ، مکتبهٔ جدید پریس لاهور ، ۱۳۹۷ه‍/۱۹۷۷م ، بیست و نه + ۲۵۷ص ، ۲۲ × ۱۵سم .

ش ۱۲۲۰۷/۱۲۱۷۲

۱۲۲۰٦/۱۲۱۷۳

۱٦۱٤۸-۵۱/۱٦۲۵۸-٦۱

● ارمغان احباب

از مولوی محمد حسین پروفیسر مشن کالج لاهور ، در یکم نومبر ۱۸۹۰م ، بنام عم خود مولوی محمد امام الدین رئیس شهر گوجرالواله نگاشته است . در شرح احوال : ابن یمین ، امیر خسرو دهلوی ، بدر الدین چاچی ، میرزا بیدل ، حزین ، حسین واعظ کاشفی ، حافظ شیرازی ، ... قطب الملک ابو الحسن تانا شاه .

آغاز : پوشیده نماند که در اثنای تعلیم و تعلم که مصنف را از چند سال به بیت العلوم (کالج) اتفاق افتاد .

○ لاهور ـ مفید عام سٹیم پریس ، ۱۹۱۷م ، ۱۱۲ص ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۲۱۵۳/۱۲۱۲۰

● بیست و پنج قرن روابط فرهنگی پاکستان و ایران

از سلطان الطاف علی دانشیار ادبیات فارسی در دانشکدهٔ دولتی کویته بلوچستان . تذکرهٔ

Marfat.com

کوتاه نویسندگان و شعرای شبه قاره است ، همراه با ذکر کسانی که از ایران و افغانستان به هند آمده بودند .

آغاز : با وثوق و اعتماد بسیار می توان گفت که در جهان ایران و پاکستان در مملکت هستند .

○ کویته ـ اسلامیه پریس ، (مهر ماه ۱۳۵۰ش) ، ۲۲۱ص ، ۲۱/۵ × ۱۳سم .

ش ۱۳۱۹/۱۷۲۰

۱۳۱۸/۱۷۲۸

۳٤۱۵/٤۸۹۸

۳٤۱٦/٤۸۹۷

● تحفهٔ سامی (صحیفهٔ پنجم)

از سام میرزا صفوی . در ۹۵۷ه .

آغاز : تحفه سامی (صحیفه پنجم) در ذکر شاعران که بتخلص مشهور اند و این مشتمل است بر دو مطلع .

○ پتنه ـ دارالفنون پتنه (یعنی دانشگاه پتنه) ، شانتی پریس ، ۱۹۲٤م/۱۳۵۳ه ، بسعی و اهتمام و تصحیح مولوی اقبال حسین . حواشی و مقدمه به انگلیسی ، مقدمه ای به فارسی نیز دارد ، ج + ۱۹۳ + ۸ + viiص ، ۲٤ × ۱۵سم .

ش ۱٤۰۸/۱٦۸٦

● تذکرة الشعراء

از دولت شاه بن علاء الدوله بختیشاه غازی سمرقندی .

«این کتاب را بر طریق طبقات افلاک بر هفت طبقه قسمت نمودیم که در هر طبقه ذکر بیست فاضل تخمیناً مسطور باشد و مقدمه و خاتمه براین طبقات افزودیم که مقدمهٔ تذکره شعراء عرب باشد با بعضی فواید ، و خاتمه ذکر حالات فضلاء و شعراء که امروز جهان بذات شریفشان آراسته است مقرر نمودیم» . (دیباچه) .

آغاز : تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه بساحت و فضای کبریائی آن طیران نتواند نمودند .

○ بمبئی ـ میرزا محمد شیرازی ملک الکتاب ، مطبع علوی ، ۱۲۰۵ه/۱۸ دسمبر ۱۸۸۷م ، ۲۳۱ص ، ۲۳/۵ × ۱۷سم ، بخط میرزا مهدی شیرازی .

Marfat.com

ش ۳۸۷۳/۵٤۳۸

○ لاهور ـ بفرمایش شیخ مبارک علی ، مطبع کریمی ، ۱۹۲٤م ، چاپ اول ، (٤)+۳٦۳ص ، بخط فضل حسین ساکن هیرالوالا خورد (نزد وزیر آباد) ، مقدمه به اردو ، بتصحیح شیخ محمد اقبال صافی ، ۲۵×۱۷س‌م .

ش ۱٦۹۲۲

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر الیکٹرک پریس ، ۱۹۳۹م ، به تصحیح و تمهید از شیخ محمد اقبال صافی که نسخه چاپ بمبئی چاپ براون را مد نظر داشته است ، ۸+۳٦۳ص ، ۲٤×۱٦س‌م .

ش ۱٦۸/۱٤۰٤

● تذکرهٔ شعرای اردو

از میر حسن دهلوی . (م۱۲۰۱ه) درمیان سالهای ۱۱۸۸-۱۱۹۲ه نگاشته است ، تذکره شعرای اردو بترتیب حروف تهجی .

آغاز : سخن سنجان مضمون پرور را حمد قادری را که زبان لال قلم را از سرمهٔ دوده هم چشم .

○ دهلی ـ انجمن ترقی اردو ، لطیفی پریس لمیتڈ ، ۱۹٤۰م ، مقدمه از حبیب الرحمن شیروانی ، مؤرخ ۱۹۲۱م ، ۳۸+۲۰۸ص ، ۲۱/۵×۱۳/۵س‌م .

ش ۱۲۰۹۸/۱۲۱۳۱

● تذکره و تبصره

از شیخ مهدی حسین ناصری . اسسٹنٹ پروفیسر عربی و فارسی میور سنٹرل کالج اله آباد در ٤ ذیقعد ۱۳۳۲ه .

«مشتمل بر حالات و تنقید کلام سخندانان پارس که بعضی از مصنفات ایشان داخل نصابهای متداوله است» .

تراجم متقدمین : فردوسی ، عمر خیام ، سنائی ... نظامی .

تراجم متوسطین : کمال اسمعیل ، مولانا روم ، سعدی ... جلالای طباطبائی .

تراجم متأخرین : عرفی ، ابوالفضل ، فیضی ... بیدل .

تراجم معاصرین : قاآنی ، غالب ، یغما و ناصر الدین شاه قاجار .

Marfat.com

آغاز : بنام ایزد کارساز که سزاوار همه ستایشها است .

○ اله آباد ـ مطبع انوار احمدی ، ۱۹۱٤م ، ۸۰ص ، ۱۸/۵ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۱۲۱۱۷/۱۲۱۵۰

● تذکرهٔ هندی

از غلام همدانی مصحفی بن ولی محمد . در سالهای ۱۲۰۱-۱۲۰۹ه‍ .

سال او چون ز خرد پرسیدم
یکهزار و دو صد و نه بنوشت

آغاز : نیکو ترین تذکره که غنچهٔ دلهای ارباب سخن را باهتزاز نسیم تقریر به شکفتن در آرد حمد خداوند سخن آفرینی است .

○ دهلی ـ جامع برق پریس ، ۱۹۳۳م ، چاپ اول ، ۲۸۳ص ، ۲۰/۵ × ۹۳س‌م ، بخط نصیر ، گرد آوری از مولوی عبدالحق در ۱۹۳۳م .

ش ۱۲۱۰۷/۱۲۱٤۰

● حدیث حیات

انتخاب و ترتیب از رئیس نعمانی . در ۱۳۹۹ه‍/۱۹۷۹م . تذکرهٔ شاعران معاصر هند و نمونهٔ کلام فارسی آنان . از آنجمله : اخگر ، برق ، چرخ ، حزین ، رشید، رضوان ، رند ، رئیس ، ... یوسف .

آغاز : قدامت روابط فکری و فرهنگی هند و ایران نیاز به آن ندارد .

○ لکهنو ـ علمستان ، سرفراز پریس ، ۱۳۹۹ه‍/۱۹۷۹م ، ۵۰ص ، بخط استاد زرین قلم ، ۱۸/۵ × ۱۲/۵س‌م .

ش ۵۷-۱۲۹۵٦/۲۳-۱۲۹۲۲

● روز روشن

از مظفر حسین صبا در ۱۲۹٦ه‍ ، به ترتیب حروف تهجی .

○ (هند) ـ بدون ذکر محل انتشار و طبع ، ۱۲۹۷ه‍ ، ۸٦۸ص ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵س‌م .

ش ۱۲٦٤/۱۸٤۲

● تذکرهٔ ریخته گویان

Marfat.com

از سید فتح علی حسینی گردیزی بن سید عوض خان . پدرش از امراء و درباریان محمد شاه بوده اما خود مؤلف صوفی منش بوده ، از همین مؤلف است :

۱- کشف الاستار فی معرفة الاسرار . ۲- مرآة العرفان . ۳- ابطال الباطل .
٤- نور هدایت . ۵- معرفت الفقر .

تذکرهٔ حاضر شامل احوال و اشعار ۹۸ تن سرایندهٔ اردو زبان است ، به سال ۱۱۶۶ھ یعنی ۵۸ سال قبل از وفات مؤلف .

آغاز : ابتدای سخن بعد سخن آفرینی سزا است که سرلوح نسخهٔ کائنات را بنور محمدی .

○ اورنگ آباد دکن - انجمن ترقی اردو ، مرتبهٔ مولوی عبدالحق ، ۱۹۳۳م ، چاپ اول ، ۱۶۸ص ، ۲۰/۵ × ۱۳/۵سم .

ش ۱۹۸۳/۲۳۷۰

● مآثر الکرام دفتر ثانی موسوم به سرو آزاد

از میر غلام علی آزاد بلگرامی (م۱۲۰۰ھ) در ۱۱۶۶ھ ، محتوی است بر احوال شعرای متأخرین که بعد از هزار هجری تا زمانهٔ تصنیف کتاب موجود بودند در دو فصل :

۱- ذکر شعرای فارسی مشتمل بر ۱٤۳ ترجمه .

۲- شعرای هندی مشتملبر ۸ ترجمه .

آغاز : سرمایهٔ حمد لیاز مبدعی که ارواح معانی را با قوالب الفاظ آمیخت ... اما بعد عرض می دارد ... غلام علی متخلص به حسینی واسطی بلگرامی .

○ بتصحیح عبدالله خان ، کتب خاله آصفیه حیدر آباد دکن ، باهتمام مولوی عبدالحق ، مطبع دخانی رفاه عام لاهور ، ۱۹۱۳م ، چاپ اول ، ٤۰۷ص ، ۲۳/۵ × ۱۵سم .

ش ۱۲۱۱۶/۱۲۱٤۹

● سفینهٔ خوشگو (دفتر ثالث)

از بندرابن داس خوشگو . که در دههٔ هفتم قرن دوازدهم هجری درگذشته است . در شرح احوال فارسی گویان شبه قاره که همروزگار نگارنده بوده اند . در ۱۱۳۷ھ بدان پرداخته است و در ۱۱٤۷ھ بپایان رسیده است .

آغاز : احوال متاخرین از دفتر ثالث سفینه خوشگو(ی) مشتمل بر ذکر معاصرین ایست .

Marfat.com

○ پٹنه ـ ادارهٔ تحقیقات عربی و فارسی ، لیبل لیتهو پریس ، مارچ ۱۹۵۹م/۱۳۷۸ھ ، ف+۴۰۰+ع+Xص ، بتصحیح و اهتمام شاه محمد عطاء الرحمن عطا کاکوی . ۲۴/۵X۱۶س‌م .

ش ۱۳۰۴/۱۷۳۹

۱۰۲۴۰/۱۰۲۸۱

● سفینهٔ هندی

از بهگوان داس هندی (تولد ۱۱۶۴ھ) . در شرح احوال سرایندگان فارسی زبان که از سال جلوس شاه عالم (=۱۱۸۳ھ) تا ۱۲۱۹ھ (سال انگارش) در شبه قاره تشو و نما یافته اند .

آغاز : حمد و سپاس آفریدگاری رواست که سخن سنجان اسرار قدرت عالم را از پردهٔ غیب به شهرستان وجود جلوه گر ساخته .

○ پٹنه ـ ادارهٔ تحقیقات عربی و فارسی ، لیبل لیتهو پریس ، مارچ ۱۹۵۸م ، ت+ح+۳۱۸+4ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م ، بتصحیح سید شاه محمد عطاء الرحمن عطا کاکوی .

ش ۱۳۰۳/۱۷۳۸

۱۰۲۸۰/۱۰۲۴۱

● صبح گلشن

از سید علی حسن خان فرزند دوم نواب سید محمد صدیق حسن خان در دوازده سالگی ، در غره ذیقعده ۱۲۹۴ھ ، (=دلفروز سخنوران) بدان پرداخته و در ۱۲۹۵ھ (=یادگار سخنوران انام) بانجام رسیده است .

تذکره شعرای فارسی گویان به ترتیب حروف تهجی .

آغاز : خدا در انتظار حمد ما نیست
محمد چشم بر راه ثنا نیست

○ بهوپال ـ مطبع شاهجهانی ، شوال ۱۲۹۵ھ ، ۶۴۶+۱۴ص ، ۲۴/۵ × ۱۶س‌م .

ش ۱۲۹۲/۱۷۵۲

۲۱۰۴/۲۴۶۹

● عبرت الغافلین

از میرزا محمد رفیع سودا (م۱۱۹۵ھ) . در هجو میرزا فاخر مکین .
مشتمل بر ۵ فصل :

Marfat.com

۱- موجب نوشتن رساله .
۲- اشعاری که مرزا فاخر برو خط کشیده اند .
۳- اصلاح نمودن مرزا موصوف بر اشعار استادان ثقه ماضیه .
٤- اشعار معترض میرزای مسطور .
۵- اشعار معترض میرزای موصی الیه که بنده موافق فهم ناقص خود در آن دخل نموده .

آغاز : بر ارباب فهم و ذکا مخفی نماند هر دردمندی که بخود وا رسید بدرد دلها رسید و تا بدرد دلها رسید .

○ کانپور ـ مطبع منشی نولکشور ، ۱۳۳٤ھ/۱۹۱۶م ، در کلیات سودا ص۳۳-۷۱ ، ۲۶/۵ × ۱۷/۵س م .

ش ۲۲٤۲/۲۵۷۷

● فارسیٔ بلگرام

خطابهٔ سید علی اصغر بلگرامی . در جلسهٔ شعبهٔ جامعه معارف حیدر آباد دکن ، در غره ربیع الاول ۱۳٤۷ھ ، دربارهٔ (اقسام زبان فارسی ، و تذکره شعرای فارسی گویان بلگرام) و نمونهٔ کلام آنان .

آغاز : موضوع خطابه امروز فارسی بلگرام است و ادب فارسی منقسم بر نظم و نثر است ، چون در ابتدای ادب فارسی نظم قبل از نثر به وجود آمده ، ،ن هم نظم بلگرام را امروز بعرض آقایان میرسانم .

○ حیدر آباد دکن ـ اعظم سٹیم پریس ، ۱۳۳۷ف/۱۳٤۷ھ ، ۵۶ص ، ۲۱/۵ × ۱٤س م .

ش ۵۲۹۷/۵۹۷۰

● کلمات الشعراء

از **محمد افضل سرخوش** (م۱۱۲۶ھ) . به سال ۱۰۹۳ھ تا ۱۱۱۵ھ بر آن افزوده است . شامل احوال شعرای عصر جهانگیر تا عهد عالمگیر .

آغاز : سخن جانست و دیگر گفتگو جانان ز من بشنو
اگر هر لحظه جان تازهٔ خواهی سخن بشنو

بعد حمد سخن آفرینی که حقیقت انسانی را بشرافت امتیاز نطق .

○ لاهور ـ شیخ مبارک علی ، عالمگیر پریس ، ب ت ، بخط محمد صدیق عباسی خوشنویس ، ب + ۱۶ + ۱۳۲ص ، ۲٤ × ۱۷س م ، بتصحیح صادق علی دلاوری وابستهٔ دانشگاه پنجاب لاهور .

Marfat.com

ش ۱۹۲٤/۲۱۵۸

● فصل دوم در ذکر نکته پردازان اصنامیان از تذکرهٔ گل رعنا

از لچهمن نرائن شفیق اورنگ آبادی (متوفی ۱۲۲۳ه) در ۱۱۸۲ = نامهٔ مختوم . در شرح احوال شعرای هند .

آغاز : در اوایل کتاب به معرض اظهار در آمد که آغاز سخن وران در نلم رو هندوستان در عهد جلال الدین محمد اکبر پادشاه شد .

○ حیدر آباد دکن ـ عهد آفرین برق پریس ، ب‌ت ، ۱۸۸ص ، ۱۷/۵ × ۱۱س‌م .

ش ۱۶۹۷/۱۱۷۰۷

۱۷۲٤۵

● گلشن بیخار

از نواب مصطفی خان شیفته . در ۲۶ سالگی در ۱۲٤۸ه بدان پرداخته است و در ۱۲۵۰ه به انجام رسیده است .

آغاز : گل سر سید سخن حمد چمن طراز ایست که بجنبش شمال و صبا در گلشن گیتی گلهای رنگین شگفانیده .

○ لکهنو ـ مطبع منشی نولکشور ، اکتوبر ۱۸۷٤م/رمضان شریف ۱۲۹۱ه ، ۲۷۲ص ، ۲۳/۵ × ۱۵س‌م .

ش ۳۸۷۱/۵٤٤۰

● گلشن همیشه بهار

از نصرالله خان خویشگی (در حدود ۱۲۲۷-۱۲۹۹ه در ۷۲ سالگی) بن حکیم عمر خان . وی نگارندهٔ ۱۹ اثر به عربی و فارسی و ترکی و اردو است . آثار فارسی ی او بدینقرار است : تاریخ دکن ، لخبه حسان النحو ، شرح رباعیات یوسفی ، جامع فتح خانی مشتمل بر حالات فتح خان .

در ۱۲۵۷ه نگاشته است و تا سال ۱۲۷۰ه بر آن اضافه می شده است . تذکرهٔ ٤۲۰ تن شاعر فارسی و اردو بترتیب حروف تهجی ، بعنوان «خیابان» .

آغاز : هزاران هزار حمد و ثنا بهار آرای گلستان فصاحت راست که طوطیان چمن قدم و گلشن حدوث بالوف لطایف و صنوف لکات هردم .

Marfat.com

○ کراچی ـ انجمن ترقی اردو ، انجمن پریس ، ۱۹۶۷م ، ۳۴۳ص ، ۲۱/۵ × ۱۴س‌م ، به تصحیح و مقدمه از اسلم فرخی .

ش ۱۷۴۱/۱۳۷۷

● گنج شایگان (جلد اول)

از میرزا طاهر بن شیخ زین العابدین شعری اصفهانی بروزگار ناصرالدین شاه و میرزا آقا خان صدر اعظم شامل دو «درج» و یک «سلک» .

درج نخستین در ذکر آثار و اطوار و شرح احوال و افکار شاهزادگان غلام و ملکزادگان .

درج دوم در شرح حسب و نسب و مراتب فضل و ادب شعرای بزرگوار که درک سعادت حضرت صدارت نموده و ایراد قصایدی که در محضر عالی سروده اند .

سلک : در ترجمهٔ احوال وشمه‌ی از اقوال مؤلف است .

آغاز : رخشنده گوهری که ازگنج شایگان هر خاطر شایسته عنوان دواوین و زیور دیباچه دفاتر آید .

○ ایران ـ درکارخانهٔ میر محمد باقر طهرانی ، ۱۲۷۲ه ، ۵۴۹ص ، ناقص الآخر ۳۳ × ۱۹/۵س‌م .

● النصف الثانی من کتاب لباب الالباب

از محمد عوفی . در اوایل قرن ۷ه نوشته شد . بسعی و اهتمام و تصحیح ادوارد براؤن انگلیسی (Edward G. Browne) مدرس السنه شرقیه در دارالفنون کمریج انگلستان . از باب هشتم : شعرای عهد طاهری و صفاری ، تا باب دوازدهم : شعرای که بدین حضرت مخصوصند .

آغاز (مقدمهٔ مصحح) : حمدله . اما بعد چنین گوید احقر عباد که در کتاب تذکرة الشعرا دولت شاه سمرقندی که دو سه سال قبل ازین بحلیه طبع آورده .

آغاز : شکر و سپاس و حمد بی قیاس مر قادر حکیم و صانع قدیم را که لباس هستی در بر موجودات بلندی و پستی افگند .

○ لیدن ـ مطبع بریل (Brill Press) ۱۹۰۳م ، و+ ۴۷۲ + ۷۸ص ، ۲۴ × ۱۷س‌م ، با فهرست اعلام و اختلاف نسخ .

ش ۷۷۱/۷۷۹

● مآثر الکرام

Marfat.com

از غلام علی آزاد بلگرامی . بسال ۱۱۶۶ھ (=ختامه مسک) . در احوال علماء و نقرای هند ، بویژه بلگرام .

آغاز : نسائم المحامد ساریه الی الحمی السرمدی و ازهار التصلیة .

○ لاهور ـ مکتبه احیاء العلوم شرقیه ، اشرف پریس و عوامی پریس ، بتصیح و حواشی محمد عبده لائلپوری ، ۱۱ اکتوبر ۱۹۷۱م ، ۷۱ + ۳۲ + ۲۹۶ص ، ۲۶ × ۱۷س‌م .

ش ۲۶۷۹/۱۹۶۹

● مآثر الکرام دفتر دوم=سرو آزاد

● مجمع الفصحاء

از رضا خان قلی هدایت . در ۱۲۸٤ھ .

رک به : تاریخ تذکره های فارسی ۲ : ۱٤٤ .

جلد اول

احوال و اقوال پادشاهان و شاهزادگان و حکام و امرا متقدمین و متاخرین و معاصرین .

آغاز : سپاس شکر مر خالقی را شاید و ستایش ژرف مر صانعی را باید .

○ شهران ـ باهتمام فرزند ،مؤلف علی قلی خان ، ۱۲۹۵ھ ، ۱۸ + ۶۵۷ص ، ۳٤ × ۲۱/۵س‌م .

ش ۲۰۸۳/۲٤۱۳

۱۰۳۰۲/۱۰۲۶۲

جلد دوم

در شرح احوال شعرای متوسطین و معاصرین .

آغاز : آهی ترشیزی ، از شعرای صاف اندیشه عاشق پیشه بوده بواسطه عشقبازی با صاحبان جمال .

○ (ایران) ـ کارخانهٔ آقا میر محمد باقر ، ۱۲۹۵ھ ، بخط میرزا آقای کمرئی ، ۸ + ۶۷۹ص ، ۳٤ × ۲۲س‌م .

ش ۲۰۹۲/۲٤۱۲

۱۰۳۰۲/۱۰۲۶۲

Marfat.com

● مجموعهٔ نغز

از حکیم ابو القاسم میر قدرت الله المتخلص به قاسم در ۱۲۲۱ه، گرد آوردهٔ محمود شیرانی لیکچرر پنجاب یونیورسٹی لاهور، در احوال ۶۹۳ تن سرایندهٔ اردو زبان متعلق به روزگار محمد شاه تا شاه عالم دوم. در دو جلد: جلد اول از حرف الف تا عین المهمله، جلد دوم از حرف عین تا حرف یاء و تکمله.

آغاز: بیان فصاحت نشان که نظام جواهر الفاظش فرحت افزای قلوب جانفرسودگان بیدای.

○ لاهور ـ پنجاب یونیورسٹی، ۱۹۳۳م، مو+۴۰۰+۴۵۶ص، ۲۵×۱۷/۵سم.

ش ۱۲۱۰۳/۱۲۱۳۶

● مرآة الخیال

از امیر شیر علی خان لودهی. در ۱۱۰۲ه.

بعنوانهای ذیل:

در بیان ابتدای شعر، در بیان خط، در بیان حروف و الفاظ و اعراب، احوال شعراء متقدمین، علم عروض و قوافی، علم نفس، معنی تفسیر و تأویل، در بیان موسیقی، علم تعبیر خواب، علم فراست، وجود جنیات، در بیان عشق، بیان خمر، علم طب، اقالیم سبعه، علم اخلاق، تذکرهٔ شاعرات.

آغاز: ای ز تو بند بر زبان نطق سخن سرای را
فکر تو باعث جنون عقل گره کشای را

گلدستهٔ محمدت ایزدی بر طاق ایوان رفیع البنیانی اتفاق نیفتاده.

○ بمبئی ـ باهتمام میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی، مطبع مظفری، ۱۳۲۴ه، ۳۴۴ص، ۲۰/۵×۱۳/۵سم.

ش ۲۲۵۶/۲۵۹۲

● میخانه

از ملا عبدالنبی فخرالزمانی. در ۱۰۲۸ه نگاشته و بعدش تا ۱۰۳۹ه می افزوده است.
در دیباچه می نویسد:

Marfat.com

«در پی تمشیت این کتاب شده چند ساق نامه‌های متقدمین و متأخرین که در مدت پنج سال فراهم آورده بود همه را باحوال آنها بر بیاض برد و بنای این تألیف سه مرتبه است» .

مرتبهٔ اول : در سخنورانی که داعی حق را لبیک اجابت گفته و سر در نقاب خاک تیره کشیدند .

مرتبهٔ ثانی : در ذکر شاعرانی که الحال در حیات اند و صحیفه این ایام خجسته فرجام از منظومات ایشان مزید می گردد و درمیان این طایفه هر کدام سرشاری دارند و ساق نامه تمام عیاری گفته اند .

مرتبهٔ سوم : در ذکر فصحای که مؤلف کتاب با ایشان برخورد و صحبت داشته و یقین حاصل کرده که تا غایت ملاقات ساق نامه نگفته اند و اشتهار تمام عیاری دارند .

آغاز : کسی کو شود مست از جام دوست — تراود زهرموی اونام دوست .

○ لاهور ـ عطر چند کپور اینڈ سنز ، کپور آرٹ پرنٹنگ ورکس ، ۱۹۲۶م ، بتصحیح مولوی محمد شفیع ، بل+ ر+ ٦٤٤+ ۱۱٦ص ، ۲٦ × ۱۵ س‌م .

ش ۷۵۰۰/۵۳۹۲

۸۰٦۱/۷۳۳۳

● نتایج الافکار

از محمد قدرت الله گوپاموی . در ۱۲۵٦ه . تذکرهٔ شعرای ایرانی و هندی .

آغاز (متن) : شادابی گلشن سخن بآبیاری حمد بهار پیرائی است .

○ بمبئی ـ ناشر اردشیر خاضع بنشاه‌ی فرزند خدا رحم مرزبان اله آبادی ، چاپخانهٔ سلطانی ، ۱۵ دی ماه ۱۳۳٦خ ، غ+ ۸۰۰ص ، ۲۲ × ۱٤ س‌م .

ش ۷۵۱/۷۵۳

٦۹۳۹/۵۵٦٦

۹۸٦۲/۹۸۲۲

پایان جلد اول

Marfat.com

غلط نامه

صفحه	سطر	خطا	صواب
٦	١٦/٢	تائود	تأیید
١٣	١٩	تبین	تبیین
١٥	١٨	فقیهه	فقیه
٢٠	١١	کاب	کتاب
٢٥	١٠	ملتانی	ملتان
٣٠	١	پرامون	پرامون
٣٤	٢٢	الجوهر المضیة	الجوهر المضئیة
٣٥	١٠/٩	»	»
٣٩	١٤	متاعن	مطاعن
٣٩	١٠٥	تائید	تأیید
٤٢	١٤	پنظر	بنظر
٤٣	٢٠	حانب	جانب
٤٤	٤	٥١١٧٠	٥١٢٧٠
٤٥	١	ضدیقی	صدیقی
٤٥	١٢	حادوث	احادیث
٤٥	٢٠	تائید	تأیید
٤٦	٢٠	الرسمه	الرسمیة
٤٧	٢٠	سلطنة	سلطنته
٤٨	١	تحفه الاسلام	تحفة الاسلام
٤٨	١١	اسقفتا	استفتا
٥٢	٢٢	باوتیعالی	باریتعالی
٥٩	٣/٢	اینطور خوانده شود : برای تسهیل تیسیر عقاید صوفیه را بعینه ضمیمه اش گردانیدم تا هر دو رساله ...	

Marfat.com

۵۹	۹	۲۱۶۲/۲۶۰۴	۲۱۶۲/۲۶۰۴
۶۱	۵	اهل تفصیل	اهل تفضیل
۷۰	۷	بدر الدین	صدر الدین
۷۸	۸	ژانویه ۹۸۸۹	ژانویه ۱۸۸۹
۱۰۹	۵	رساله	رساله
۱۶۴	۱۹	ج = ۲ + ۱۳۱۲ = ۱۴۱۵	ج = ۳ + ۱۳۱۲ = ۲۳۱۵
۱۶۵	۷	لطام الدین	نظام الدین
۱۷۰	۱۹	طالقالی	طالقانی
۱۷۱	۲۵	از مکتوب ۱ تا ۱۲۲	از مکتوب ۴۹ تا ۱۲۲
۱۷۳	۱۶	حصه نهم ... از دفتر دوم	حصه نهم ... از دفتر سوم
۱۹۱	۲	مسحیان	مسیحیان
۱۹۳	۲	غده است	شده است
۲۰۲	۱۱	سبع؟ المولود	ربیع المولود
۲۰۳	۱۲	رفیق لواعظین احادیث قدسی	رفیق الواعظین مسمی به احادیث قدسی
۲۰۵	۳۴	مادهٔ تاریخ طبع	قطعه تاریخ طبع
۲۰۷	۵	۱۹۵۳م	۱۹۵۲م
۲۱۴	۲۲	۱۱۹۹	۱۲۹۹ه
۲۲۱	۷	(۱۲۰۷ه)	۱۳۰۷ه
۲۲۳	۷	ان مولانا محمد	ابن مولانا محمد
۲۴۰	۶	علی جعبی	علی جبعی
۲۶۵	۳/۲	تبصرة العلوم	تبصرة العوام
۲۷۳	۱	مرزا یهرام	مرزا بهرام
۲۷۶	۳	تسویس	قسیس
۲۷۶	۱۸	بنو کد	بنوکد
۲۸۰	۱۰	تنبیه	تنبیه ها
۲۱۲	شمارهٔ صفحه نادرست ۹۲۲ چاپ شده است .		
۲۹۳	۲۶	چلد	جلد
۲۹۶	شمارهٔ صفحهٔ نادرست ۲۹۲ چاپ شده است .		
۳۰۱	۱۲	شعبان ۱۲۰۷ه	شعبان ۱۳۰۷ه
۳۰۱	۱۹	دو ستون	در ستون

Marfat.com

۳۰۵	۱	بتپست	بیتست
۳۰۵	٤	ش ۱۸۹۲/۲۲۹	ش ۱۸۹۲/۹۲۹
۳۰۵	۷	م۱۸۶۷۵	م۱۸۷۵
۳۰۵	۲۰	کلمهٔ «ابتشی» زائد است .	
۳۱۸	۱۵	م۱۸۹۹ ه۱۳۰۳	م۱۸۹۹ (ه۱۳۰۳ زائد است)
۳۱۸	۱۶	میخلص	متخلص
۳۳۴	٦	ه۱۲۲۷	ه۱۲۶۷
۳۳۷	٦	دثق یه	وثیق
۳٤٤	۱	ه۱۲۳۳	ه۱۳۳۳
۳٤۸	۵	حمد شرف	محمد مشرف
۳۵۵	۱۸	نام نگارندهٔ رسالهٔ لامیه مولوی محمد سعد الله است .	
۳۵۹	۲۰	منسعب	منشعب
۳٦٦	۵	ص ٤	ص ع
۳٦۸		شمارهٔ صفحه نادرست ۲۲۸ چاپ شده است .	
۳۷٦	۹	ونکته	و آنگه
۳۸۷	—	طبیعات	طبیعیات
۳۸۹	۳	لسال	بسال
۳۹۰	۲۱	تقریفا	تقریظ
٤۱۳	۱٤	جامعه الشفائیه	جامع الشفائیه
٤۲۵	۱	ه۱۳۱۳	ه۱۳۱۱
٤۲۵	۲	ش ۱۸۱۷/۱۳٦۸ ناقص	ش ۱۸۱۷/۱۳٦۸ ،
٤۳۰	آخر	الآخر ٤۱۰ص . ناقص الآخر	٤۱۰ص ، ناقص الآخر
		منی منی یمنی	من منی یمنی
٤٤٦	۵۰	محزن الادویه	مخزن الادویه
٤۵۱	۲۱	دلهالی	دلهائی
٤۵۲	۱۰	ملحض	ملخص
٤٦۲	۱٤	لاهو	لاهور
۵۰۴	۱۷	م۱۸۷۱/ه۱۳۸۸	م۱۸۷۱/ه۱۲۸۸
۵۱۱		شماره صفحه نادرست ٤۱۱ چاپ شده است و همچنین عنوان صفحه بجای «متون ادبی» باید «دستور الشا لویسی ... » باشد .	

Marfat.com

۱۰۱۰			
۵۱۲	۲۳	ش ۷۹۲۷	ش ۸۹۲۷
۵۱۴	۱۷	شول ۱۱۹۴ھ	شوال ۱۲۹۴ھ
۵۱۵	۱۹	پرٹیگ	پرنٹنگ
۵۲۵	۸	شوال ۱۶۹۴ھ	شوال ۱۲۹۴ھ
۵۳۲	۲۱	باب پنجم	چاپ پنجم
۵۴۲	۱۹	۱۷۳۰م	۱۸۳۰م
۵۴۲	۲۱	ش ۱۷۳۹۶	ش ۱۷۲۹۶
۵۴۲	۲۵-۲۶	چاپ ۱۹۱۱ جلوتر از چاپ ۱۸۶۴م آمده است که بایستی در ص ۵۴۳ بعد از چاپ ۱۹۰۳م یاد می شد .	
۵۶۵	۱۳	عزرایل	عزازیل
۵۷۲		تعداد صفحات لسان الواعظین ، ۷۲۰ می باشد .	
۵۷۶	۱۲	نفحه ... السجن	نفحه ... الشجن
۵۸۶	۲	مزاج	مزاح
۵۹۰	۲۱	ش ۸۲۸۸	ش ۷۲۸۸
۵۹۰	۲۵	ش ۹۲۰۴	ش ۹۰۴۴
۶۱۰	۸	۱۱۹۴ھ	۱۲۹۴ھ
۶۱۱	۲۲	ملا ان	ملتان
۶۳۲	سطر ۲ و ۳ زائد است		
۶۳۸	۲۱	مئی ۱۸۸۰م	اکتبر ۱۸۶۵
۶۳۹	۲۴	۱۲۱۳ھ	۱۳۱۳ھ
۶۴۰	۱۹	کھڑک	کھڑک سنگھ
۶۴۰	۲۵	ش ۲۷۵۹۴	ش ۱۷۵۹۴
۶۴۲	آخر	زعفرانیه	غفرانیه
۶۴۳	۶	۱۴۰۵ھ	۱۳۰۵ھ
۶۵۳	۱۷	احمد عراق	احمد لراق
۶۹۶	۱۰	سیالکوٹ	سیالکوٹ
۷۱۷	آخر	یرولی	ییرولی
۷۲۰	۱۹	ناص الاخر	ناقص الآخر
۷۲۱	پس از سطر ۲۳- شمارهٔ عطف لیرلنگ عشق چاپ نولکشور ۱۸۹۷م، ش ۱۳۲۳ می باشد		
۷۲۶	۴	ملا محمد کاشی	ملا حسن کاشی
۷۳۲	۸	ذیقعد ۱۳۲۰ھ	ذیقعد ۱۳۱۰ھ

Marfat.com

۷۵۹	۴	میر عباد	میر عماد
۷۷۷	۱۴	سکسته سنهل ...	شکسته سنبل ...
۷۸۸	۹/۱	۵۱۳۲۵	۵۱۳۲۵ ش
۷۹۰	۱۴	۵۱۳۴۴	۵۱۳۲۴
۷۹۲	۳	مطبع محمدی	مطبع فیض محمدی
۷۹۳	۱۹	بندد	بدزد
۸۱۱	۱۶	در ستایش در حضرت رسول	در ستایش حضرت رسول
۸۱۸	۱۱	ش ۱۱۷۵	ش ۱۲۵۳
۸۲۴	۱	۵۱۳۱۹	۵۱۳۱۹. ش
۸۲۵	۱۹	... دفتر زندگی	... دفتر زندگی
۸۲۷	۱۲	متوفی ۵۱۲۰۶	متوفی ۵۱۳۰۶
۸۲۷	۱۶	مطیع	مطبع
۸۳۴	۷	ش ۹۴۸۴	ش ۹۴۹۴
۸۴۲	۲۴	۵۱۳۶۲	۵۱۳۶۲. ش
۸۵۰	۱۶	میرزا عباس ابن فتح علی ...	فرهاد میرزا بن عباس میرزلنابن فتح علی ...
۸۶۴	۱	امام عرب	ایام عرب
۸۶۸	۲	ناطر البلاد	ناطر البلاد
۸۷۹/۸۷۷	۷/۸	تقسیم موضوعات مجلدات حیات القلوب بدینگونه است . جلد اول در قصص پیامبران(ع) . جلد دوم در زندگی نامهٔ حضرت رسول(ص) و جلد سوم در مسائل امامت .	
۸۷۷	۲۵	۵۲۲۱۹	۵۱۲۱۹
۸۸۰	۲۱	محمد الدین	مجد الدین
۸۸۲	۱۰	ابوالفضل طهرانی تقریظ نویس آن کتاب است و نه کاتب . کاتب آن محمد اسماعیل بن علی اکبر است .	
۸۸۴	۱۹	و فی القصاحی	و فی القصاص
۸۹۴	۱۶	آل عباس	آل عبا
۸۹۴	۲۱/۲۰	۱۱ + ۱۵۳ص	۱۱ + ۲۸۲ + ۱۹۴ص
۸۹۴	۲۱	۵۱۳۱۷	۵۱۳۱۷. ش

Marfat.com

کتب خانہ گنج بخش

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد

میں

سنگی چھاپ اور کمیاب فارسی کتب کی فہرست

CATALOGUE OF LITHO-PRINT

AND

RARE PERSIAN BOOKS

IN

GANJ BAKHASH LIBRARY, ISLAMABAD

By

S. ARIF NAUSHAHI

IRAN—PAKISTAN INSTITUTE OF PERSIAN STUDIES
ISLAMABAD—PAKISTAN
1986

Marfat.com